

www.pertwk.com

تایبەتە بە پێگە ی پەرتووک

کچی بەرپۆهەری سێرک

نوسینی؛ یۆستاین گاردەر

وەرگیرانی لە دانیمارکیەو؛ بەهرۆز حەسەن

«...من دەلیم ئیستا که زۆر پۆشتووین _ مەبەستم لەلایەنی
پۆشنییرە _ بلیت کاتی ئەو نەهاتبێت که پشویەکی کەلتوری
بچکۆلە بدەین و بەهێمنی بیر لەو شتانە بکەینەووە که پێیان
گەشتووین، ئەو شتانە هەزمکەین که چوونەتە ناومانەو؟».

"Johan E. Mellbye نوێنەری پەرلەمان"

"پارتی جوتیاران، پۆژی 2. May 1927"

«خۆبەستەووە بە میدیای جیهانی و فێرکارە کەلتوریەکانەووە وەک
ئەو وایە که پێ بنییتە ناو جیهانیکی ترەو، جیهانیکی
ئەفسوناویەو، وەک ئەو وایە که دیسانەووە هەنگاو بەرەو
هەقیقەت هەلبێتیتەو،

سەردەمی خەونیین بەسەرچوو»

"Håvard Simense پاریزەر و پۆژنامەنوس و پەرخەگر"

"پۆژنامە ی ئیواران، پۆژی 18. August 2001"

دەقە کوردیە که پیشکەشە بە خۆیتەرانی
گاردەر،

و بەتایبەتی پیشکەشە بە هەموو نوسەران و
ئەوانە ی دەخوازن "بنوسن"، هیوادارم ئەم
پۆمانە سروشی نوێتان پێ ببەخشیت...
بەهرۆز حەسەن.

تایه ته به پنگه ی په پرتووک

میښکم جه نجاله. سهدان بیروکه ی نوئ به میښکدا دین و دهچن. بهرده و امیش ئه ندیشه ی دی دپته میښکمه وه.

ده کریت بتوانین تاراده یهک ده ست به سهر بیرکردنه وه کانماندا بگرین، به لام له وه ده چیت نه توانین به ته واوه تی بیرکردنه وه کانمان بوه ستینین. چنده ها ئه ندیشه ی داریژراوی پر نه شئه ی خوش له میښکمه وه هله ده قولین و ناتوانم بیانگرم، چونکه هر خیرا بیروکه ی نوییان به دوا دادیت و فها موشده کریږ. ناتوانم ئه ندیشه کانم له یه کتری جودا بکه مه وه.

که م ریډه که ویت بتوانم ئه و شتم له یاد بیت که که میک له وه و بهر بیرم لیکردو ته وه، چونکه بهر له وه ی فریابکه وم و بیر له سروشیک بکه مه وه، ده تویته وه و ده گوړیت، زور جاریش ده بیت به بیروکه یه کی باشت. به لام ئه ویش سروشتیک که مخایه نی هیه و ناچارم هه ولکی زور به م بو ئه وه ی له ناو بورکانی هه لچووی بیروکه نوییه کانمدا پرزگاری بکه م.

سهر له نوئ میښکم لیوانلیوه له ده نگ. هه سته که م بوومه ته لانه ی ره وه یه ک رڅی توند مه زاج و خانه کانی میښکم به کارده یین بو ئه وه ی پیکه وه قسه بکه ن. میښکم جیگای ئه و هه مووه ی تیدا نابیته وه و ده بیت هه ندیک لیوه بیت ده ره وه. دیاره بریک ئه ندیشه ی زیاده له میښکمدایه و له بهر ئه وه ناچارم خوم به تالبکه مه وه. ناچارم تاوانا تویک دانیشم و له ریگه ی قه لهم و کاغه زه وه بیروکه کانم هه لپیژم...

که دوو سعاتیک له مه و بهر خه بهرم بووه وه، دلنیا بووم که وردترین و پراو پترین پیناسه ی ژیانم له لا که لاله بووه. ئیستا که هینده دلنیا نیم له و پیناسه یه، به لام به هه رحال له ده فته ری تیبینیه کانمدا جیگایه کی

www.pertwk.com

گونجاوم داناوه بۆ ئه و پهنده پرمانا و پر حیکمه ته نوییه. گومانم نیه که به ئاسانی ده توانم بیگۆرمه وه به نانخواردنیکی نایابی ئیواره، وه ئه گهر بشتوانم به که سیکی به ناوبانگی خاوه ن ناوی بفرۆشم، ئه و له وانه یه بیخه نه ناو چاپی داها تووی و ته به نرخه کانه وه.

سه رنه نجام وا بریارمدا که بېم به چی. له سه ر ئه و شته ش که هه میشه هه ر کردوومه ده مه ویت به رده وامبم، به لام له ئیستا به دواوه ده مه ویت له سه ری بزیم. من پیویستیم به وه نیه به ناوبانگ بېم، ئه گهرچی ئه وه ش مه رجیکی گرنگه، به لام له به رامبه ردا بواری ئه وه م هه یه که یه کجار ده و له مه ندبم.

دلم ته نگ ده بیئت که لاپه ره کانی ده فته ری یاداشته کۆنه که م هه لئه ده مه وه. ئه و کۆپلانه ی سه ره وه یه که به دوا ی یه کدا ده گه پینه وه بۆ رۆژانی 10 و 12 ی مانگی 12 ی سالی 1971، ئه و کاته ته مه نم 19 سال بوو. چه ند هه فته یه که له وه به ر "ماریا" سه فه ریکردبوو بۆ ستۆکه و لم، سی چوار هه فته یه که بوو دوو گیانبوو. له سالانی دوا به دوا ی سه فه ره که شییه ته نها چه ند جار یکی که م بینیمه وه، به لام ئیستا که 26 سالی ره به قه چاوم پیی نه که وتوو. نازانم له کوئ ده ژی، ته نه ات ناشزانم هیشتام هه ر له ژیاندا یه یان مردوو.

خۆزگه ئیستا که له کونی که وه چاوی لیم ده بوو. ناچار بووم سه ره له به یانیه که خۆم فری ده مه ناو فرۆکه یه که وه و له هه موو شتی که هه لبیم. له دوا جاردا فشاری ده ره وه م هینده ی فشاری ناوه وه م وه ستایه وه، له ویدا بۆ یه که مین جار هه ستم به هاوسه نگیه که کرد. ئیستا که روونتر بیر ده که مه وه. ئه گهر هینده ئاگا داربم و خۆم زۆر

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

ده رنه خه م، ئه و له وانه یه بۆم بلو یئت چه ند هه فته یه که تریش لیره بمینمه وه، هه لبه ته پیش ئه وه ی تۆپه که به ته واوه تی چوار ده ورم به ته نیئت.

بیگومان دلم به وه خۆشه که هه ر هیچ نه بیئت توانیم به سه لامه تی له پیشانگی کتیبه که دا تیی بقوچینم. هه تا وه کو فرۆکه خانه که ش ئه وان دوام که وتن، به لام له وه ده چیت نه یان توانییئت بزانی سواری چ فرۆکه یه که بووم. له شاری "بۆلۆگنا" وه بلیتی یه که مین فرۆکه م کپی که له و شاره وه ده رده چوو. «به لام خۆ هه ر هیچ نه بیئت ده زانی به ره و کوئ ده تانه ویت سه فه رکه ن؟» سه رم راوه شاند و له وه لامدا وتم «هه ر ئه وه ندەم ده ویت که دور که ومه وه، ده مه ویت سواری یه که مین فرۆکه بېم و ته واو». ئه و جا ئافره ته که سه ری راوه شاند، دواتریش پیکه نی و وتی «خه لکانی وه ک ئیوه که من، به لام بروام پییکه ژماره تان زیاتر و زۆر تر ده بیئت». کاتی که ش بلیته که م وه رگرت وتی؛ «ئاخر... به هه رحال هیوا ی پشوویه کی خۆشت بۆ ده خوازم! بیگومان شایانی پشوویه کی ئاوه ان».

خۆزگه ده یزانی، بریا ده یزانی که من شایانی چیم. بیست خوله کی ک پاش ئه وه ی فرۆکه که م فری، فرۆکه یه که تر به ره و شاری "فرانکفۆرت" ده فری. من له ناو ئه و فرۆکه یه دا نه بووم. بیگومان مه زه نه ی ئه وه یان ده کرد که من به شه رمه زاری و ترسه وه به ره و "ئۆسلۆ" بگه ریمه وه. به لام که سیکی شه رمه زار شتیکی باش ناکات گه ر کورترترین ریگی ماله وه بگریته به ر.

تابهته به پنگه‌ی پرتوک

پیموانیه که سیک هه‌بیت له‌م ناوه‌دا که ناوی "جال‌جۆکه‌کی" بیستبیت. لیره‌ ته‌ن‌ها هه‌ر باس باسی لیمۆ و گه‌شتیاریه و خۆشبه‌ختانه‌ش ئیستاکه وه‌رزی ئه‌وانه‌ نیه. تاکوته‌را گه‌شتیار ده‌بینم به‌پیی پته‌ی به‌ قه‌راغی ئاوه‌که‌دا ده‌پۆن، به‌لام هه‌شتام کاتی چوونه ناو ئاو نه‌هاتوو و لیمۆکانیش ده‌بیت چهند حه‌فته‌یه‌کی تر به‌داره‌کانه‌وه به‌ هه‌لواسراوی بمیننه‌وه.

ژوره‌که‌م ته‌له‌فونی تی‌دایه، به‌لام هیچ براده‌ریکم نیه تا پازی خۆمی بۆ هه‌لپێژم. من له‌دوای سه‌فه‌ره‌که‌ی ماریاوه هیچ براده‌ریکم نه‌گرتوو. له‌ راستیشدا من که‌سیکی دۆست په‌روه‌رنیم و ناشکریت وه‌ک که‌سیکی پێ‌دار ناو ببریم، به‌لام به‌هه‌رحال ناسیاویکم هه‌یه که حه‌زناکات مه‌رگی من ببینیت. ئه‌و بوو که پیی وتم له "کۆریی دیلا سیرا" دا وتاریک بلاوکراوه‌ته‌وه و له‌وه ده‌چیت بقه‌ومیت. منیش بریارمدا سه‌رله‌به‌یانی پۆژی دواتر خۆم ونکه‌م و بۆی ده‌ربچم. له‌ پێگامدا به‌ره‌و ئیره کاتیکی باشم له‌به‌رده‌ستدا بوو بۆ ئه‌وه‌ی ئاو‌پێک له‌ پابووردی خۆم بده‌مه‌وه. مه‌گه‌ر ته‌ن‌ها خۆم به‌ ته‌واوه‌تی بزانه‌م که چیم کردوو.

بریارمداوه هه‌موو شتیکی بخه‌مه‌پوو. من بۆ ئه‌وه ده‌نوسم که له‌ خۆم تی‌یگه‌م، هه‌تا له‌ تواناشمدا بێت به‌وپه‌ری راستگۆییه‌وه شته‌کان ده‌نوسم. ئه‌وه‌ش مانای ئه‌وه نیه که من جیگای متمانه‌م. ئه‌و که‌سه‌ی که به‌ده‌می خۆی ده‌لێت من به‌راست و دروستی ده‌رباره‌ی ژيانم ده‌نوسم، له‌ زۆریه‌ی حاله‌ته‌کاندا هه‌ر به‌رله‌وه‌ی ئازایانه ده‌ست به‌سه‌فه‌ره‌که‌ی بکات، که‌شتیه‌که‌ی نفومبووه.

له‌م خوارانه‌وه له‌سه‌ر قه‌راغ ده‌ریایه‌ک ژوریکم له‌ ئوتیلێکی کۆندا به‌کری گرتوو. دانیشتنووم و چاوم بریوه‌ته ده‌ریاکه، قه‌لایه‌کی دێرین له‌سه‌ر ته‌پۆکه‌یه‌کی به‌ردین ده‌بینم. ماسیگره‌کان و به‌له‌مه‌ شینه‌کانیان ده‌بینم، هه‌ندیکیان هه‌شتام له‌ به‌نده‌ره‌که‌دان و تۆره‌کانیان راده‌کێشنه‌وه ناو به‌له‌مه‌کانیان‌ه‌وه، هه‌ندیکی تریشیان به‌ خۆیان و به‌شه‌ پاره‌که‌یان‌ه‌وه به‌ره‌و شوسته‌ی به‌نده‌ره‌که‌ ملده‌نن.

زه‌ویه‌که‌ی ژێر پیم به‌ خشتی کاشی سیرامیک داپۆشراوه. قاچم سه‌رمایه‌تی، سی جوت گۆره‌ویم له‌پێک‌دوو، به‌لام ساردی و شی کاشیه‌که هه‌شتام هه‌ر ده‌یات له‌ قاچم. ئه‌گه‌ر ماوه‌یه‌کی تر هه‌روا ساردبیت، ئه‌وا به‌تانی سه‌ر جیگا گه‌وره‌که راده‌کێشم، قه‌دیده‌که‌م و وه‌ک سه‌رینیکی به‌ریی له‌ژێر می‌زی نویسه‌که‌دا دایده‌نیم.

من هه‌روا به‌ریکه‌وتیک له‌م شوینه‌دا گیرسامه‌وه. پێی تی‌ده‌چوو یه‌که‌مین فرۆکه له "بۆلۆگنا"وه به‌ره‌و شاری لنده‌ن یان پاریس به‌فریایه. به‌لام له‌لایه‌کی تریشه‌وه ئه‌مه به‌نرخه‌ بۆم که ئیستاکه له‌کاتی نویسنده‌ی له‌سه‌ر می‌زیکی نویسنی کۆن دانیشتنووم که گه‌لی سالی له‌وه‌به‌ر نه‌رووجیه‌کی تر له‌سه‌ری دانیشتنه‌وه و شتی له‌سه‌ر نویسه‌وه، ئه‌ویش دوره‌ولات و ئاواره‌ بوو. ئیستاکه خۆم له‌ یه‌کێک له‌و شاره ئه‌وروپیان‌ه‌دا ده‌بینمه‌وه که ده‌ستپێشکه‌ربوون له‌ به‌ره‌مه‌یانی کاغه‌زدا. ئیستاکه‌ش پاشماوه‌کانی شوینی کاغه‌ز دروستکردنه‌ کۆنه‌که وه‌ک مرواریه‌کی به‌رچاو له‌ خواروی دۆله‌که‌وه ماوه‌ته‌وه. بێگومان ده‌بیت سه‌ردانیکیان بکه‌م. به‌لام به‌شییه‌کی گشتی ده‌شی له‌ ئوتیل‌ه‌که‌دا بمینمه‌وه. ئه‌و ژوره‌ی که گرتوو‌مه ناخواردنی به‌یانی و نیوه‌پۆ و ئیواره‌شی له‌گه‌ڵدایه.

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پھرتووک

دەنگى ھەر ھەمووشيانم لەسەر کاسيټەکان ھەيە. منيش يەك بەدواى يەك ژمارەم خستۆتە سەر کاسيټەکان، ھەر لە ژمارەى (I) ھو ھەتا ژمارەى (XXXVIII) پوڤشتوو. جگەلەو ھش پيپرستيکى زور بەسەليقەم بو دارشتوو و زور بە ئاسانى دەکريټ دەنگى کەسيکى ديارىکراو لەناو کاسيټەکاندا بدوزريټەو. من خوم پيشبيني ئەو ھم کردبوو... کەسانىکيش ھەن کە بەو دەلڤن فيلڤازى، بەلام دلنڤام لەو ھى بەھوى مقومقورڤن لەسەر ئەو کاسيټە پچکولانانە بوو کە يەك دوو سالى پابووردوو توانيم بە زيندوويى بمينمەو. گومانيشم نيە کە بەھى ئەو کاسيټە پچکولە بيوينانە لەگەل نوسينى ئەم تيبينيانەدا زور زياتر دەيټ.

مه به ستم له وه نيه كه نوسين و ئاشكرا كردنى ئەم نهينيه تايبه تيانهم گه رانتى ئەوهم بدهنى كه به پاشكاوى بيم و بچم، ته نانه ت كاسي ته كانيش ناتوانن جوړه گه رانتيه كى ئاوهام بدهنى. وام له خه يال دا يه ليړه وه به ره و خواروى ئەمريكا سه فه ربكه م يان رووبكه مه ولا تي ك له ولا ته كانى پوژ ه لات، به لام له كاتى ئي ستا كه دا ته نها بير له دوور گه يه كى ناو ئوقيانوسى ئارام ده كه مه وه. خو من له هه موو بارودوخ كدا هه ر دا براو و ته نيام، من هه ميشه هه ر دوره په ري زبووم. واى بو ده چم ژيانى ته نها يى له سه ر دوور گه يه كى بچكوله ي ئوقيانوسى ئارامدا خوش تري ك بيت له ژيانى ته نها يى ناو شار يكي گه وه.

راسته سهرئەنجام پیاویکی دەولەمەندم لیڤەرچوو، بەلام من ئەوهم بەلاوه سەیرنیە. لەوانەیە لە هەموو میژوودا من یەكەمین کەسبووبم کە بەو کارە هەستایم، بەهەر حال دیارە بەو شیۆ بەرفراوانی کە من کردوومە. بازارەکە سنووری بۆ نەبوو و منیش بەردەوام دەمتوانی کەرەسەیان بخەمە بەردەست. کارەکم نەک تەنها نایاسایی نەبوو،

ئىستانكە ئاۋھالاردا دانىشتۇم ۋە بىردەك مەۋە، لەم كاتەدا پىياۋىكى
 بىچكۈلە بە ژورەكەدا دىت ۋە دەچىت. ۋەك درىژى ۋە بالا تەنھا يەك
 مەتر دەبىت، بەلام لەگەل ئەۋەشدا پىياۋىكى تەۋاۋە ۋە گەۋرەيە. ئەۋ
 پىياۋە بىچكۈلەيە چاكەت ۋە پانتۇلىكى خۇلەمىشى لەبەردايە ۋە جوتى
 پىلاۋى چەرمى رەشى بىرىقەدارى لە پىدايە، كىلاۋىكى لىبادى سەۋز ۋە
 قوچى لەسەركىدۈۋە. بەژورەكەدا دەۋرات ۋە گۇچانە ھەيزەرانە
 بىچكۈلەكەي بەمىلاۋادا رادەۋەشىنىت. جارىك بە گۇچانەكەي
 دەستى ئامازەم بۇ دەكات، مەبەستىشى لەۋەيەكە دەبىت دەست بە
 گىرانەۋەي چىرۈكەكەم بىكەم.

ئەو پیاوھ بچکۆلە کلاو قوچەبوو کە هانیدام هەموو ئەو شتانی بێخەمە
 ڕوو کە لە یادم.

بیگومان کاتیک که یادوهریه کانم ده که ویتته به ردهستی خه لکی، نه و کاته کوشتنم که می که قورستر ده بیت. نه گهر ته نها خه لکی وه ک پسکه پسکی کیش بلین چاپکردنی یادوهریه کانم نزیک بوته وه، نه و له و پروایه دام به غیره ترین که سیشیان ترسی لی بنیشی. منیش لای خومه وه هه ولده دم نه و جوره پسکه پسکانه بلا و بکه مه وه، به لکو خیرا تر دستبکه م به نوسین.

وہک ئاگاداریہک دەلیم من کۆمەڵیک کاسیتی "دیکتافۆن"م بەباشی لە
سندووقی بانکێکدا پاراستوو، ناشمەوێت ناوی ئەو شوێنە بهێنم،
بەلام هەموو شتەکانم بە ریکۆپیکی لە شوێنی خۆیانداوە. نزیکەی
سەد دەنگێکم لەسەر ئەو کاسیتە بچکۆلانە تۆمارکردوو، هەمووشی
هی ئەو کەسانەن کە دانیان بەوەدا داواوە کە ھۆبەکی باشیان پێیە
بۆ ئەوێ بکۆژن. ھەندیکیان بە ئاشکرا ھەرەشەیان لێکردووم،

www.pertwk.com

به لکو له سه روئه وه شه وه باجيکي زوريشم لیده دا. به دهرله وهش به شي ژياني خوم پهيدا ده کرد و سالانهش وهک هه موو پيشه يه کی تر گهر پيوست بوايه باقي باجي خوم لیده دا. کاري مامه له و ئالوگورپه کانم له گهل مشته ريه کانيشمدا شتيکی ناياسايي نه بوو، ته نها نه وهنده بوو که بووه مايه ي شه رمه زاريان.

من هينده ده زانم که له ئيستا به دواوه پياويکی بي ئوقره و بي ئارام، به و شيويهش له زوربه ي خه لکی هه ژارترم. به لام شيوه ي ژيانم به لاوه خوشبوو و نه مده ويست نه و ژيانم بگورمه وه به ژياني ماموستايه ک. نه شمده ويست وهک نوسه ريک ژيانم به سه ربه رم. من هه رگيز نه متوانيوه ژيانيکی تاييه ت برثم.

پياوه بچکوله که ده مشله ژينييت. ته نها ريگهش بو نه وه ي سه رنجمي له سه ر لا به رم نه وه يه که خير اتر بنوسم. ده مه وييت له و شوي نه وه ده ست پيیکه م که بيرم ديته وه.

"پيتهر" ه پچکوله ي جالالوکه¹

من خوم له و پروايه دام که سه رده ميکی مندالی ئاسوده و خوشم به سه ربردييت، به لام دايکم له و پروايه دا نه بوو. هيشتام به رله وه ي له قوتا بخانه دا وه ربگيرييم، هه والی هه لسوکه وته ناکومه لايه تيه کاني منيان به گووي دا دا.

¹ هاوکات ناوی گورانيه کی مندالانه و.

تاييه ته به پنگه ي په رتووک

يه که مين جار که دايکميان بو گفتوگو يه کی گرنگ بانگه يشکرد، نه و کاته بوو که من له باخچه ي ساوايان بووم. منداله کان سه رقالي ياريکردني خويان بوون، منيش به دريژايي نه و پيش نيوه رپويه هه ر دانيشتبوو و چاوم تيپرپيوون. به لام مه زاجم په ست و توند نه بوو. من چيژم له ته ماشا کردني ژياني پرله چالاکی نه و مندالانه ده بيني. زوربه ي مندالان پييان خوشه ته ماشاي به چکه پشيله و ته يري که ناري و "هامسته ر"² بکه ن، منيش پيم خوشبوو، به لام به لامه وه خوشتربوو له منداله کان وردبمه وه. جگه له وهش من به رپيوهم ده بردن، من برياري هه موو نه و شتانه م ده دا که ده يانکرد و ده يانوت. نه وان خويان نه وه يان نه ده زاني، ته نانه ت ماموستا که شمان په ي به وه نه ده برد. هه ندي جار تام ليده هات، له به رنه وه ناچاربووم له ماله وه بمامايه ته وه و گوئ بو نرخی بۆرسه کان شلېکه م. نه و پوزانه باخچه ي ساوايان به ته واوه تي خاموشبوو و هيچ شتيکی وای تي دا پروونه ده دا، ته نها نه وهنده نه بييت که منداله کان جلوه رگی ده ره وه يان له به رده کرد و دايانده کهنده وه، له به ريانده کرد و دايانده کهنده وه. من به خيليم پينه ده بردن. و ابزانم ته نانه ت ناني نيوه روشيان نه ده خوارد. ته نها رورثي يه که شه ممان باوکم ده بيني. رورثيکيان پيیکه وه رويشتين بو سيړک. زورم به لاوه خوشبوو، به لام که هاتمه وه ماله وه نه خشه ي سيړکيکی تاييه ت به خوم دارشت، وه زوريش باشتربوو له و سيړکه ي که له گهل باوکمدا بينيم. نه و کاته هيشتام فيري نوسين نه بوو بووم، به لام سيړکيکی نايابي پر به دلي خوم له ميشکما خولقاند. هينده سهخت نه بوو. وي نه ي سيړکه که ي خوشم کيشا، ته نها به هيلکاري

² گيانداريکی شيرده ره و له کهروي شک و مشک ده چييت و.

تایبته به پنگه‌ی په‌رتوک

دایکم وهک ناره‌زایی دهربرپنیک وتی؛ «که‌واته به‌لایه‌نی که‌مه‌وه هیچ نه‌بیټ ده‌زانی که کچی‌کی هه‌یه»

منیش بۆم پروونکرده‌وه و وتم؛ «به‌لئی، به‌لام له‌و پروایه‌دابوو که خنکابیټ. چونکه کچی به‌پویه‌به‌ری سیرکه‌که له‌و کاته‌دا که ته‌مه‌نی سال و نیویک بووه، که‌وتوته ناو پروباری "ناکهرس" هوه. ئه‌و کاته ناوی "نانا لیس" بووه. دواتریش به‌پویه‌به‌ری سیرکه‌که نه‌یده‌زانی که ماوه» دایکم به‌ته‌واوته‌ی سهریسورما. له‌وه ده‌چوو باوه‌ر به‌چیرۆکه‌که‌م نه‌کات، له‌به‌رئه‌وه وتم؛ «به‌لام خۆشبه‌ختانه ژنیکی فالگره‌وه له‌ناو ئاوه سارده‌که‌دا رزگاری ده‌کات، ئه‌و ژنه به‌ته‌نها له "نیودالن" دا له‌ناو که‌ره‌قانه‌یه‌کی په‌مه‌یدا ده‌ژیا. له‌و رۆژه‌شه‌وه کچی به‌پویه‌به‌ری سیرکه‌که له‌گه‌ل ئه‌و ژنه فالگره‌وه‌یه‌دا له‌ناو که‌ره‌قانه‌که‌دا ژیا‌نی به‌سه‌رده‌برد»

دایکم جگه‌ره‌یه‌کی بۆ داگیرساند. دیاربوو نا‌ئارامبوو، به‌خۆی و جلوه‌رگه ته‌سکه‌که‌ی به‌ریه‌وه به‌ه‌یو‌اشی ده‌هات و ده‌چوو؛ «به‌راستی له‌که‌ره‌قانه‌یه‌که‌دا ده‌ژیان؟»

من سهرم بۆ له‌قاند؛ «کچه‌ی به‌پویه‌به‌ر ههر له‌کاتی له‌دایک بوونی‌ه‌وه له‌که‌ره‌قانه‌یه‌کی سیرکه‌دا ده‌ژیا. له‌به‌رئه‌وه به‌لایه‌وه زۆر زۆر سه‌یرده‌بوو ئه‌گه‌ر له‌پریکدا بیانگواستایه‌ته‌وه ناو یه‌کیک له‌ئه‌پارتمان‌ه‌کانی باله‌خانه مۆدیرنه‌کان. ژنه‌ی فالگره‌وه‌که نه‌یده‌زانی ناوی کچه‌که چیه، به‌لام به‌ناوی "په‌نینا مه‌نینا" وه بانگی ده‌کرد و له‌وه به‌دواشه‌وه ئه‌و ناوه‌ی به‌سه‌ردا دا‌برا»

له‌ویدا دایکم پرسیاریکی کرد و وتی؛ «ئه‌ی چۆن گه‌پرایه‌وه بۆ ناو سیرکه‌که؟»

کیشانی خیمه و گه‌وره‌کانیشه‌وه نه‌وه‌ستام، به‌لکو وینه‌ی هه‌موو ئازهل و پاله‌وانه‌کانی سیرکه‌که‌شم کیشا. من وینه‌کیشانه‌که‌م به‌لاوه سه‌ختبوو، چونکه له‌و بواره‌دا هینده به‌هره‌مه‌ند نه‌بووم، له‌به‌رئه‌وه زۆر به‌رله‌وه‌ی ده‌ستبه‌که‌م به‌قوتابخانه، وازم له‌ وینه‌کیشان هینا. له‌سه‌ر فهرشه‌گه‌وره‌که دانیشتبوووم و به‌ناسته‌م ده‌جولامه‌وه. دایکیشم زوو زوو ده‌یوت «ئه‌وه تۆ بیر له‌چی ده‌که‌یته‌وه؟» منیش راست و دروست وه‌لامم دایه‌وه و وتم «یاری سیرک ده‌که‌م» دواتریش ئه‌و وتی «ئه‌ی بۆ یاریه‌کی تر نه‌که‌ین؟»

منیش وتم؛ «ئه‌و کچه‌ی که‌خۆی به‌جۆلانه‌که‌دا هه‌لواسیوه ناوی "په‌نینا مه‌نینا" یه. ئه‌و کچی به‌پویه‌به‌ری سیرکه‌که‌یه. به‌لام هیچ که‌سیک له‌سیرکه‌که‌دا ئه‌و راستیه‌ نازانیټ، خۆشی نازانیټ، ته‌نانه‌ت به‌پویه‌به‌ری سیرکه‌که‌ش بیئاگایه له‌و راستیه»

دایکم به‌سه‌رنجه‌وه گوپی بۆ شلکردبووم. ده‌نگی رادیۆکه‌ی کزکرد و منیش له‌سه‌ر قسه‌کانم به‌رده‌وامبووم؛ «پۆژیک له‌پۆژان له‌جۆلانه‌که‌وه ده‌که‌ویتته‌ خواره‌وه و ملی ده‌شکیت. ئه‌وه‌ش دوا‌هه‌مین نمایشی سیرکه‌که ده‌بیټ له‌و شاره‌دا، چونکه له‌وه به‌دواوه هیچ که‌سیک نایه‌ویت بلیتی ئه‌و سیرکه‌که بکریټ. به‌پویه‌به‌ری سیرکه‌که به‌سه‌ر ئه‌و کچه‌ داماو‌ده‌دا ده‌چه‌میته‌وه و زیره‌ باریکه‌که‌ی ملی کچه‌که ده‌بینیټ. به‌ زیره‌که‌وه چاوه‌زاریکی پیوه هه‌لواسراوه که له‌زه‌ره‌ک دروستکراوه و له‌ناویدا جالجالۆکه‌یه‌کی به‌به‌ردبووی تی‌دایه که ته‌مه‌نی چه‌نده‌ها ملیۆن سال ده‌بیټ. لی‌ره‌شه‌وه به‌پویه‌به‌ری سیرکه‌که ئه‌وه‌ی بۆ پروونده‌بیته‌وه که "په‌نینا مه‌نینا" کچی خۆیه‌تی، چونکه کاتی خۆی که‌ ئه‌و کچه له‌دایک بووه، خۆی ئه‌و چاوه‌زاره ده‌گه‌من و بی‌وینه‌یه‌ی بۆ کریوه»

منیش له وهلامدا وتم؛ «كه گه وره بوو. ئه مه يان تيگه يشتني ئاسانه، كه گه وره بوو خوځي ده پويشت بۆ سڀرك. سه ختيش نه بوو بۆ، چونكه ئه و كاته هيشتام ئيفليج نه بوو بۆ!»

دايكم به رهنگاري قسه كه مي كرد و وتي؛ «ئى خو ئه و له بيري چووبووه كه كچي به رپوه به ري سڀركه كه يه»
خه ريكبوو ده ست له چيرۆكه كه م هه لښگرم. ئه وه يه كه م جار نه بوو كه دايكم نائوميڊم بكات، جار جاريك دايكم زۆر به ساكارانه بيريده كرده وه.

«ئى باسي ئه وه مان كرد... من وتم ئه و نه يده زاني كه كچي به رپوه به ري سڀركه كه يه و به رپوه به ري سڀركه كه ش ئه وه ي نه ده زاني. بڀگومان كچه كه ي خوځي نانا سڀته وه، چونكه له و كاته وه ي ته مه ني سالى و نيوڀك بووه ئه و چاوي پڀنه كه وتوه»

له ويڊا دايكم وايده زاني داده ميڤم و ناچارم بير له دواتري چيرۆكه كه م بكه مه وه، به لام به هيچ جوڀيك پڀويستم به بير كردنه وه نه بوو. له سه ر گڀرانه وه كه م به رده وامبووم؛ «هه مان ئه و روژه ي كه ژنه فالگروه كه كچي به رپوه به ري سڀركه كه ي له روباره كه دا ده ره يڤنا، ته ماشاي توپه كريستاله كه ي كرد و پڀشيني ئه وه ي كرد كه ئه و كچه بچكوله يه ده يڤته پاله وانڀكي سڀركي به ناوبانگ، به و شڀويه ش روژيك له روژان خوځي به پڀي خوځي رووي له جيها ني سڀرك كرد. هه موو ئه و شتانه ي كه فالگروه به يه كي راسته قينه له توپه كريستاله كه يدا ده يڀيني، كتومت ديڤنه دي. هه رله به ره وه ش بوو كه ژنه فالگروه وه كه ناوڀكي تايڤه ت به سڀركي به كچه كه به خشي، هه روا بوڊلڤنايش هه نڊى هونه ري تايڤه ت به جوڤانه و پاله وانبازي فيركرد»

تايڤه ته به پڀگه ي په رتووك

له سه ر پڀانو سه وزه كه مان ته پله كيكي جگه ره ي لڀبوو، دايكم جگه ره كه ي تيڊا كوژانده وه و دواتر وتي؛ «به لام چ پڀويستي ده كرد ژنه فالگروه وه كه فيري هونه ري سڀركي بكات»

قسه كه م پڀيري؛ «ئه و كاته ي كه "په نينا مه نينا" روڀشت بۆ سڀركه كه و تواناي خوځي نيشاندان، يه كسه ر وه ك كارمه نڊيكي سڀرك دا يانمه زراند. پاش ماوه يه كي كه ميش هيڤده ي "ئابووت و كوڤتيلو" ناوبانگي ده كرد. به لام به رپوه به ري سڀركه كه ئه و كاته نه يده زاني كه ئه وه كچي خوځيه تي. ئه گه ر ئه و راسته يه ي بزانيڤايه، ئه و باڀگومان نه يده هيشت ئه و هه موو هونه ره پر مه رترسيانه ئه نجامڤدات»
دايكم وتي؛ «وا بزانم ئيتر من ده سته لڊه گرم. تاقه تي پڀاسه يه كي ناو باخچه كه ت هه يه؟»

به لام من له سه ر باسه كه م به رده وامبووم؛ «جگه له وه ش ژنه فالگروه وه كه له توپه كريستاله كه يدا ئه وه شي بڀنيبوو كه "په نينا مه نينا" روژيك له روژان له سڀركه كه دا ملي خوځي ده شكڀيني... هيچ كه سيك ناتوانيڤت به هيچ شڀويه ك به رهنگاري بكات له به رده م پڀشيني كه دا كه هه ر بيڤته دي. له به ره وه ژنه فالگروه وه كه هه موو شته كاني كوڊه كاته وه و ده گوڀزيڤته وه بۆ سوڤد»

دايكم چوو شتيك له چڀشتخانه كه به يڤنيڤت. سه لكه كه له رمڀكي گه وره ي به ده سته وه گرتبوو و ده مي داچرڀيوو. به لايه ني كه مه وه ئه و سه لكه كه له رمه له و توپه كريستاله نه ده چوو؛

«ئه ي بوچي گواستيه وه بۆ سوڤد»

له وه وپڀش بيرم له وه ش كردبووه. له وه لامدا وتم؛ «بوڤته وه ي به رپوه به ري سڀركه كه و ژنه فالگروه وه كه شه ر له سه ره وه نه كه ن كه "په نينا مه نينا" له لاي كاميان بميڤنيڤته وه، چونكه وه ك پڀشيني

کردبوو ملی خوۍ دهشکېښت و ئه کاته بېگومان پېوېستی به که سېک ده بېت که ئاگای لېږت»

دایکم وهک پرسپاریک وتی؛ «باشه، ژنه فالگره وه که دهیزانی که به پړوه بهری سېرکه که باوکی کچه که یه؟»

«نه خیر، ئه کاته بوۍ دهرکه وت که "په نینا مه نینا" چوو بو سېرک. تنه ئه کاته له توپه کریستاله که یدا ئه وراستیه یی بېنی که کچه که رېک له دواۍ مل شکاندنه که یه وه به باوکی شاد ده بېته وه، لېره شه وه ژنه فالگره وه که وای به باشزانی که ره قانه که ی بگوږزېته وه بو سويد. پېی باشبوو که "په نینا مه نینا" له دواجاردا به باوکی شاد ده بېته وه، به لام به لایه وه شتیکې خراپوو که دباویه ملی بشکایه بو ئه وه ی باوکی بیناسیایه ته وه»

له ویدا نه مده زانی به چ شپوه یه که به رده وامی به چیرۆکه که م بدهم. نه که له بهرته وه ی که سه خنبوو، به لکو به پیچه وانه وه، چنده ها بواۍ جیاوازم له بهرته ستدا بوو. وتم؛ «دواتر "په نینا مه نینا" له سهر کورسیه کی تایبته به که مئندامان ژیان به سه رده بات و له سېرکه که دا په شمه که دفروشیت. په شمه کی زور تایبته یه و هه موو ئه وانه ش که له په شمه که دهخون له راده به دهر به گالته بازه کانی سېرکه که پیده که ن، له پیکه نیندا خه ریکه هه ناسه یان سوار بېت. که په تیکیشیان به راستی کوړیکې بچکوله هه ناسه ی سوار ده بېت. دواتر که دېته وه سه رخوۍ ده لیت؛ "پېم خو شبوو که هیڅده زور به گالته بازه کان پیکه نیم، به لام زورم به لاوه خو شنه بوو که هه ناسه م بو نه ددرا»

له راستیدا لېره دا ئه و چیرۆکه ی که دهر باره ی "په نینا مه نینا" بوو کو تایی پېهات، چونکه دهستمکرد به باسکردنی ئه و کوړه ی که له بهر

تایبته به پنگه ی په رتووک

پیکه نین هه ناسه ی بو نه درابوو. جگه له وه ش چنده ها گالته بازی تری سېرکه که شم له بهرته ستابوو که بیریان لېکه مه وه، وهک وتم خو م بهر پرسپاری هه موو سېرکه که بووم.

دایکم ئه وه ی نه ده زانی. وتی؛ «به لام خو "په نینا مه نینا" دایکی هه بوو؟»

منیش له وه لامدا وتم _له راستیدا وایز نام قیزاندم_؛ «نه خیر، چونکه دایکی مردبوو!»

ئه وجا دهستمکرد به گریان، وایز نام یه که سه عاتی په بهق گریام. دایکی شم، وهک هه میشه، دلنه وایی ده دامه وه. من چیرۆکه غه مگینه که م نه یخسته گریان، به لکو گریان که م له بهرته وه بوو که له فه نتاسیای خو م ده ترسام. به دهرله وه ش له پیاوه بچکوله که ش ده ترسام که گوچانه هه یزه رانه که ی به دهسته وه بوو. له و کاته دا که م چیرۆکه که م ده گپرایه وه، له سهر سنووقه ئیرانیه که دانیشتبوو و ته ماشای قه وانه کانی دایکی ده کرد. به لام دواتر به زوره که دا ده هات و ده چوو. تنه ها م نه مبینی.

یه که مین جار ئه و پیاوه کلاو سه وزه م له خه ویکدا بینی. به لام له خه وه که هاته دهر وه و له و کاته وه به دوامه وه یه. ئه و له و بر وایه شدا یه که ده سه لاتی به سهر مندا هه بېت.

فه نتاسی کردن ههر زور ئاسان بوو، وهک ئه وه وایوو که له سهر سه هو لیکې ته نک سه مابکه ییت، وهک ئه وه وایوو له سهر نوکی په نجه له سهر توږتالکی ناسک خو ت وهرچه رخینیت و توږتاله که ش له سهر ئاویکې یه کجار قول بیت. هه میشه له ژیر پو وکه شه که شیه وه شتیکې سارد و تاریک و نادیا ری لېوو.

*

من هه‌رگیز به‌لامه‌وه سه‌خت نه‌بووه که فه‌نتاسی و هه‌قیقه‌ت له‌یه‌کتر جودابکه‌مه‌وه. به‌لکو گرفته‌که له‌وه‌دابوو که یادوه‌ری فه‌نتاسی و یادوه‌ری هه‌قیقه‌ت له‌یه‌کتر جیابکه‌مه‌وه. ئه‌وه‌ش شتیکی ته‌واو جیاوازه. من هه‌میشه ده‌متوانی ئه‌و شتانه جودابکه‌مه‌وه که به‌راستی ده‌مبین و ئه‌و شتانه‌ش که به‌خه‌یال وامده‌زانی ده‌یانبینیم. به‌لام به‌هه‌رحال له‌گه‌ل تیپه‌پوونی کاتدا سه‌خته بۆم پرووداوه راسته‌قینه‌کان له‌و پرووداوانه جودابکه‌مه‌وه که به‌خه‌یال دام‌پشتبوون. هی‌زی وه‌بیره‌اتنه‌وه‌م له‌توانایدا نیه ئه‌و شتانه‌ی که بینوووم و گویم لیوون له‌و شتانه جودابکاته‌وه که خۆم له‌خه‌یالی خۆمدا هه‌لمبه‌ستبوون. من ته‌نها یه‌ک یادوه‌ریم هه‌یه و له‌وی‌دا ده‌بی‌ت جی‌گای هه‌ردوو مۆرکه هه‌ستیه‌کانی رابووردو و فه‌نتاسیه کۆنه‌کانی تی‌دا بی‌ته‌وه. تیکه‌له‌ی ئه‌و دوو لایه‌نه‌ش ئه‌و شته پیکده‌هینی‌ت که پی‌ی ده‌وتری‌ت یادوه‌ری. به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا هه‌ندی جار ئه‌و دوو لایه‌نه تیکه‌لده‌که‌م، ئه‌و کاتانه هه‌ستده‌که‌م خه‌تای یادوه‌ریمه که لاوازه. لی‌ره‌شه‌وه له‌ باشت‌ترین حاله‌تدا ده‌رب‌رینه‌کانم ورد ده‌رناچن. چونکه جار‌جاریک شتی‌کم وه‌ک تاقی‌کردنه‌وه‌یه‌کی راستی بیردی‌ته‌وه، هه‌رچه‌نده له‌ هه‌قیقه‌تدا شتی‌ک بووه که به‌خه‌و بینوومه، به‌لام هۆکه‌ی ده‌گه‌رپی‌ته‌وه بۆ ئه‌وه‌ی که خاوه‌نی یادوه‌ریه‌کی باشم. من هه‌میشه که یه‌کی‌ک له‌و پرووداوانه‌م بیرده‌که‌وی‌ته‌وه که ته‌نها له‌ ناگایی مندا پروویانداوه، هه‌ستده‌که‌م سه‌رکه‌وتنی‌کم به‌سه‌ر یادوه‌ریمدا به‌ده‌سته‌ی‌ناوه.

زۆر جار به‌ته‌نها له‌ ماله‌وه ده‌بووم. دایکم تا پاشنیوه‌پوانیکی دره‌نگ له‌ خانه‌ی شاره‌وانی کاری ده‌کرد، هه‌ندی جاریش سه‌ردانی براده‌ره‌کانی ده‌کرد. من خۆشم هیچ براده‌ری‌کم نه‌بوو، چونکه هه‌زمده‌کرد سه‌ربه‌ستیم. ئه‌و شتانه‌ی که به‌ته‌نها ده‌متوانی بیانکه‌م، هی‌نده زۆر بوون که به‌هیچ جو‌ری‌ک نه‌ده‌کرا به‌راوردیانبکه‌م له‌گه‌ل ئه‌و شتانه‌ی که له‌گه‌ل خه‌لکانی تردا ده‌مکردن. هه‌میشه وام پی‌خۆش‌بوو که ته‌نها‌م. له‌ هه‌موو سه‌رده‌می مندا‌لیمدا ته‌نها چه‌ند جاریکی که‌مم بیرده‌که‌وی‌ته‌وه که بی‌تاقه‌تبوویم، هه‌موو ئه‌و جارانه‌ش له‌گه‌ل مندا‌لکی هاوته‌مه‌نی خۆمدا بووم. بیرم‌دی‌ت یاری‌کردن له‌گه‌ل‌یاندا سه‌خت بوو، یاریه‌ خاوه‌ خاوه‌کانیان بی‌زاری‌ده‌کردم. هه‌ندی جاریش ده‌موت «ده‌بی‌ت به‌په‌له‌ بگه‌رپی‌مه‌وه ماله‌وه، چونکه میوانم دی‌ت»، به‌لام راستم نه‌ده‌کرد. من هه‌رگیز ئه‌و رۆژهم بیرناچیت‌ه‌وه که بۆ یه‌که‌مین جار کۆمه‌لی‌ک کو‌ر له‌ ده‌رگا‌که‌یان داین و ده‌یانویست له‌گه‌ل‌یاندا یاری‌بکه‌م. جلو‌به‌رگی پی‌سیان له‌به‌ردابوو، یه‌کی‌کیان چلم به‌ لوتی‌دا هات‌بووه خواره‌وه، پرس‌یاری‌کیان لی‌کردم و وتیان "حه‌زده‌که‌یت له‌گه‌ل‌ماندا یاری "کاوبۆ و هن‌دیه‌ سوره‌کان" بکه‌یت؟". درۆیه‌کم دۆزیه‌وه و وتم "سکم دی‌شی"، هه‌ندی جاری تری‌ش به‌س بۆ ئه‌وه‌ی له‌گه‌ل‌یاندا یاری نه‌که‌م، هۆکاری جوان‌ترم بۆ ده‌هۆنینه‌وه. هیچ خۆشیه‌کم له‌ یاری "کاوبۆ و هن‌دیه‌ سوره‌کان" نه‌ده‌بینی که له‌نی‌وان ته‌نافی جله‌کان و ماشینه‌کاندا ده‌یانکرد. من زۆر به‌شی‌وه‌یه‌کی باشت‌ر ئه‌و یاریه‌م له‌ فه‌نتاسی خۆمدا ده‌کرد؛ له‌وی‌دا چه‌نده‌ها ئه‌سپی جوان و ته‌وری هن‌دیم هه‌بوو، چه‌نده‌ها تفه‌نگ و تیروکه‌وان و کاوبۆ و سه‌رۆک هۆز و پزیشکی

جادو و گهرم به کارده هیئا. دهمتوانی له ژوره کهدا یان له چیشتخانه کهدا دابنیشم و به بیئ ئه وهی بجولیمه وه قه شه نگترین و خوشترین شهری نیوان هندیه سوره کان و کاوبوکان بهینمه بهرچاوم، ههمیشه ش لایه نگری هندیه سوره کانبووم. ئه مپوکه تاراده یه که ههموو لایه نه کان پشتگیری هندیه سوره کان ده کهن، به لام تازه دره نگه. ههر له و کاته وهی که ته مه نم سی چوار سالانبوو حه زمه کرد ئه مریکیه کان بهرامبه ریکی به توانایان هه بیئت. ئه گهر هه ولوته قه لای من نه بوایه، له وانه یه ئه مپوکه ته نانه ت یه که شوینی ئارام و پرناسایش نه بوایه که هندیه سوره کانی تییدا بزین.

کورپه کان چهنده ها جاریتیش هاتنه وه بولام. دهیانویست یاری هه لماتین و جوو و فنبولنیان له گه لدا بکه م، پییانخوشبوو پیکه وه بهری سنجو بخرینه ناو قامیشی بوشه وه و فووی پیابکه یین و بیگرینه یه کتری، به لام له گه لئه وه شدا ههرزوو دهستیان له بیزارکردنم هه لگرت و بهراکردن به پلیکانه کانداه چوونه خواره وه. هینده ی دیته وه یادم له ته مه نی هه شت نو سالییدا چیتر هیچ که سیک له ده رگای نه ده دام بو ئه وهی یاری له گه لدا بکه م. هه ندی جار له پشت په رده په ره په رکه ی چیشتخانه که وه له سه ر کورسیه که داده نیشتم و به دزیه وه سهیری منداله هاوته مه نه کانی خووم ده کرد. وه که شتیکی کاتی به لامه وه خه مپه وینبوو، به لام قه ت هه ستم نه ده کرد پیویستم به وه بیئت به جهسته له گه لیاندابم.

ئه و شیوازی ژیانهم له گه ل ته مه نی بالقبوونمدا شیرازه ی تیکچوو. له و کاته وهی که ته مه نم گه یشته دوانزه سال، زور شت هه بوون که حه زمه کرد له گه ل کچیکی هاوته مه نی خوومدا بیکه م به لاشمه وه ئاسایی بوو گهر چهنده ها سالییش له خووم به ته مه نتربوایه.

تابیه ته به پنگه ی په رتووک

ئاره زووه کانم نا ئارامی کردبووم، به لام هه رگیز پرووینه دا که کچی که له ده رگام بدات و بانگم بکاته دره وه. هیچ لاریه که م نه ده بوو ئه گهر له گه ل کچی کهدا که دلم بو لییدا یه پیاسه یه کی قه راغ ئاوم بکرده یه، یان له گه لییدا بجووما یه ته لای دریاچه ی "سه له مه نده ر" وه. ئه و کاته ش که به قولی تاسه ی شتیکی راسته قینه م کرد، بو یه که مین جاربوو له ژیانمدا که هه ستم به ته نهایی کرد. ته نهایی و تاسه کردن دوو دیوی هه مان بابه تن.

*

ئه و کاتانه ی به ته نه ها له ماله وه ده بووم، به رده وام خه ریکی ته له فونکاری بووم و تاراده یه کیش ته نه ها ههر بو "پابواردن" به کارم ده هیئا. ته کسیه کان له سه ری سه ره وهی لیسته ی پابواردنه که مدابوون. که ره تیکیان شه ش ته کسیم به یه که وه بو مالیکی بهرامبه رمان بانگ کرد. به لامه وه خوشبوو له سه ر په نجه ره ی چیشتخانه که مان دابنیشم و ته ماشای ئه و هه موو ته کسیانه بکه م که ده هاتنه کولانه که وه. هینده ی نه برد شو فییری ته کسیه کان له ماشینه کان یان دابه زین و که وتنه قسه کردن له گه ل یه کتری، بیگومان مه زنه ی ئاهه نگیکی قاوه خواردنه وهی گه وره یان ده کرد و له و خه یاله دابوون هه موو میوانه کان بگه یه ننه وه مالی خو یان. دواچار یه کیکیان به ره و پارویه باله خانه که رویش ت و زهنگی ده رگای قاتی خواره وهی لییدا. به لام هیچ که سیک به ناوی "خانم نیلسن" وه له و خانه دا نه ده ژیا. ئه وان به ئاگا نه بوون له و راستیه، به لام من ده مزانی. که میک له ویدا مانه وه و له داخا دهستیان به ملاولادا باده دا، دواتریش سواری

تایه ته به پنگه ی پرتووک

هه موو ئه وانه وهک یادوه ری پروداویکی راسته قینه له می شکم دایه، من هیچ گومانیکم له وه نیه. ته له فونه ره شه که ی سه رمیزه بچکوله که ی دالانه که بهرده وام فریویده دام. جار جاریک هه روا له سه ر کورسیه که داده نیشتم و هه ر له خۆمه وه ته له فونم بۆ یه کیک ده کرد. زۆرینه ی جار هه کان که پیش کاتژمیری چوار ته له فونم ده کرد، ئافره تیک ته له فونه که ی هه لده گرت، کاتیکیش که ده که وتمه قسه کردن له گه لیدا، دهنگی خۆم لیده گوپی و پرساری جیاوازم لیده کرد بۆ نمونه لیمده پرسی؛ "زوو زوو له گه ل میرده که تا ده خه ویت"، یا خود ده موت "جگه له میرده که ت له گه ل که سی تریشدا ده خه ویت؟" یان خۆم وهک پاوژکاری به ره می "سابا دی لۆکس" پیده ناسان. ئه و کاتانه شم ده ژمارد که له گه ل ئافره ته کاندایه قسم ده کرد. زۆرینه ی جار هه کان له چه ند چرکه یه ک تی نه ده په پی، به لام که ره تیکیان زیاتر له نیو سه عات له گه ل ئافره تیکدا قسه مکرد، تائه و کاته ی تاقه تم هه بوو قسم له گه لدا کرد. به لام خۆ ده بویه سنوریکیشم بۆ خۆم دابنایه، له دوا جاردا پرساریکی زۆر بی شه رمانه م لیکرد و ناچارانه که وته بۆله بۆل و وتی؛ «ئه مه به که مین که ره ته که گویم له شتی وابیت». له دلی خۆمدا وتم بیگومان گویت له شتی ئه وها نه بووه، به لام ئیدی ئه و ته له فونه که ی داخسته وه. من پیم وابوو که ئافره تیک به خته وه ربوو بیت، چونکه بواری بۆ ره خسا که زیاتر له نیو سه عات له گه لمدایه قسه بکات.

تاوانا ویکیش چیرۆکی دورودریژم بۆ ئه و ئافره تانه ده هۆنیه وه که قسم له گه لیاندا ده کرد. بۆ نمونه ده موت من ته مه نم ته نها هه وت ساله، به لام دایک و باوکم به پا پۆر سه فه ریان کردوه بۆ له نده ن و بۆ ماوه ی نۆ رۆژ ده بیت به ته نها بیگزه رییم. زیاتریش ده موت؛

ماشینه کانیان بوونه وه و به په له ونبوون. به لام یه کیک له شۆفیره کان که میک زیاتر مایه وه و هه ر سه بیرى ئه ملاولای خۆی ده کرد، هه ر ده وت له سه ر ته خته ی شانۆیه ک وه ستاوه، به لام ته ماشا که رانی نه ده بینى. له وانیه به بیرى له وه کرد بیته وه که ته نها خودا بتوانیت بیبینیت. من دانیشتبووم له په ره که ی په رده که وه ته ماشا مده کرد. پیکه نینم ده هات، قومیک شه ره به تی پرته قالم له په رداخه که ی خۆمدا خوارد وه، به لام پیا وه که هه ر له شوینی خۆیدا وه ستابوو. ئی خۆ هه ر هیچ نه بیت دهیتوانی بجیت له ماشینه که ییدا دابنیشیت و ئامیری ژماردن پاره که ی بکوژانایه ته وه.

ئه وه شم به لاهه خۆشبوو که ته له فونبکه م بۆ ته کسی و بیاننیرم بۆ شوینیکی تری شاره که. پیمخۆشبوو بیر له وه بکه مه وه که ته کسیه کان ده که ونه جو له و به شاره که دا ده خولینه وه، هه رچه نده نه شمه توانی به چاوی خۆم بیانبینم. من زۆر به پروونی له می شکى خۆمدا ده مبینن، له و بر وایه دام گه ر به راستیش بمبیننایه هه ر ئه وه نده م پیمخۆشبوایه. هه ندی جار ته له فونم بۆ ماشینی فریاگوزاری و ئاگرکوژینه وه ش ده کرد. یه ک که ره تیش ته له فونم بۆ پۆلیس کرد و وتم پیاویکی مردووم له کیلگه که دا بینیه. ناچار بووم ناوی خۆم و ناو نیشان و ناوی قوتا بخانه که شیمان پیلیم. منیش به بی هیچ گرفتیک له خۆمه وه هه موویم بۆ هه لبه ستن. ده مزانی که ماشینی پۆلیسه که به ناچاری ده بیت به لای باله خانه که ی ئیمه دا تی په ری ت، هه لبه ته بۆ ئه وه ی بگاته لای کیلگه که. پاش هه شت خوله کی ریک ماشینیکی پۆلیس په ییدا بوو، دوو خوله کیش به دوایدا ماشینیکی فریاگوزاری هات. ئه وان هه موویان ماشینی من بوون.

تایبته به پنگه‌ی په‌رتوک

باشم له‌ده‌ستدابیټ. له‌راستیدا هه‌ستمده‌کرد شتیکی باشبوو که نه‌وه پرویدا، چونکه له‌وه‌به‌دواوه ده‌بوايه زور به‌باشی بیرم له‌وه بگردایه‌ته‌وه که ته‌له‌فون بۆ چ که‌سیک بکه‌م. تاراده‌یه‌ک هه‌لبژاردنی نه‌وه که‌سانه‌ی که ده‌مویست ته‌له‌فونیان بۆ بکه‌م، وه‌ک کردنی ته‌له‌فونه‌که به‌لامه‌وه خو‌شبوو و چیژم لی‌ده‌بینی. ئیدی له‌و کاته به‌دواوه ژمی‌ریاری³ ته‌له‌فونه‌که‌مان چیت‌ر به‌خیرایی نه‌ده‌خولایه‌وه.

من له‌ سه‌دا په‌نجا دل‌نیام له‌وه‌ی که که‌ره‌تیکیان له‌گه‌ل "ئاینه‌ گیرده‌ه‌رسن" ی سه‌روک وه‌زیراندا قسه‌م کرد. به‌لام ری‌شی تی‌ده‌چیټ که یادوه‌ریه‌کی فه‌نتاسیم بیټ و هیچی تر. به‌لام له‌ سه‌دا سه‌د دل‌نیام له‌وه‌ی که ته‌له‌فونم بۆ کارگه‌ی "نورا" کرد، چونکه ساردیه‌کی "سولوا"م کړیوو و تامی‌کی ترشای ده‌دا. به‌ته‌واوه‌تی بیرم دی‌ته‌وه، چونکه چه‌ند پوژیک دواتر سنو‌فیک ساردی "سولوا"یان بۆ هی‌نامه به‌ر ده‌رگا. به‌دایکی‌شم وت که نه‌وه سنو‌قه ساردیه‌م له‌ پی‌ش‌پرکی‌یه‌کدا بردو‌ته‌وه که دوو‌کانداره‌که سازی کردبوو. چه‌نده‌ها پرسیاری لی‌کردم، به‌لام من پی‌م‌خو‌ش‌بوو، چونکه به‌رده‌وام ده‌بوايه وه‌لامی پرسیاره‌کانیم بدو‌زیبایه‌ته‌وه. وای‌زانم دایکی‌شم نه‌وه جو‌ره گفتو‌گو‌یه زیره‌کانه‌ی پی‌خو‌ش‌بوو. هه‌تاوه‌کو به‌ته‌واوه‌تیش دل‌نیا نه‌بوو له‌وه‌ی که راستی ده‌لیم، وازی لی‌نه‌هینام.

که‌ره‌تیکی‌شیان به‌ته‌له‌فون باسی‌کی سه‌رنج‌راکی‌شه‌رم له‌گه‌ل "ئولوا"ی پاشادا سازدا. پیکه‌وتین پیکه‌وه گه‌شتی‌کی تی‌روته‌سه‌ل بۆ ناوچه‌یه‌کی

یه‌خچال‌یکمان کړیوه و دایکم پړی کردووه له‌ خواردن بۆم، به‌لام ناویرم هیچ شتی‌ک ده‌ربه‌ینم و بی‌خۆم، چونکه ده‌ترسم چه‌قو تی‌زه‌کان به‌کاربه‌ینم و شو‌ینی‌کی خو‌م برینار بکه‌م. یان به‌ شی‌وه‌یه‌کی تر ده‌ستم به‌قسه‌کانم ده‌کرد و ده‌موت باوکم چووه بۆ راوه قه‌تی و دایکی‌شم نه‌خو‌شه و له‌ جی‌گادا که‌وتووه، هی‌نده نه‌خو‌شه که ناتوانی‌ت قسه‌بکات. نه‌وانیش له‌را‌ده‌به‌ده‌ر ده‌ستی یارمه‌تیان بۆ در‌ی‌زده‌کردم، هه‌لبه‌ته گه‌ر ته‌نها ناو و ناو‌نیشانی خو‌م بدایه به‌ ئافره‌ته‌کان. به‌لام بی‌گومان نه‌مده‌و‌یست نه‌وه زانیاریه تایبه‌تیانه‌ی خو‌میان بخه‌مه به‌رده‌ست. له‌به‌ره‌وه وام به‌باشده‌زانی بل‌یم پیاو‌یکی بچ‌کوله له‌ مال‌ه‌که‌ماندایه و هه‌روا بۆ خو‌شی فریو‌یدام که ته‌له‌فونتان بۆ بکه‌م. ده‌موت بال‌ای ته‌نها یه‌ک مه‌تره و له‌مه‌سه‌ره‌وه بۆ نه‌وسه‌ری مال‌ه‌که را‌ده‌کات. دواتریش ده‌موت؛ «نه‌گه‌ر به‌قسه‌ی نه‌وه نه‌که‌م، به‌ گو‌چانه‌که‌ی لی‌مده‌دات»

که‌ره‌تیکیان دایکم له‌سه‌ر پارهی ته‌له‌فون کردی به‌ بۆله‌بۆل. زور زور تو‌ره بوو، منیش یه‌کسه‌ر دانم به‌ کاره‌که‌ی خو‌مدا نا. وتم من پو‌ژانه ته‌له‌فون بۆ به‌داله ده‌که‌م بۆنه‌وه‌ی بزانه‌م کاتر‌می‌ر چه‌نده، هه‌رچه‌نده خو‌شم نه‌وه ده‌زانم. پی‌شموت هه‌ندی جار شه‌ش هه‌وت که‌ره‌ت له‌سه‌ریه‌ک ته‌له‌فون بۆ کاتر‌می‌ر ده‌که‌م، چونکه بی‌تاقه‌تم. به‌شی‌وه‌یه‌ک خو‌م نیشانی دایک‌مدا وه‌ک نه‌وه‌ی که نه‌زانم نه‌وه ئافره‌ته‌ی کاتر‌می‌ره‌که ده‌لیټ، ئافره‌تی‌کی راسته‌قینه‌ نیه. وتم ئاخ‌ر نه‌م‌ویست قسه‌ی له‌گه‌ل‌دا بکه‌م، بۆیه به‌رده‌وام ته‌له‌فونم بۆ ده‌کرد. یه‌کسه‌ر دایکم به‌خشی‌می. من خو‌شم له‌و بر‌وایه‌دا‌بووم که بمبه‌خشیټ. له‌و پو‌ژه‌وه له‌سه‌ر نه‌وه پیکه‌وتین که پو‌ژانه له‌ دوو‌جار زیاتر ته‌له‌فون نه‌که‌م. من نه‌وه په‌یمان‌ه‌م برده‌سه‌ر، ته‌نانه‌ت پی‌شم وانه‌بوو که شتی‌کی

³ته‌له‌فونه‌کۆنه‌کان ژمی‌ریاری‌کی تایبه‌تی هه‌بوو که هه‌موو نه‌وه یه‌کانه‌ی ده‌ژمارد که به‌کارده‌هینران و.

به فراوی پیکبختین و خلیسکینهی سهر به فر بکهین، له بهرئه وهی هیچمان که سیککی و امان نه ده ناسی که حزبهین له گه لیدا سه فره ریکی ئاوها بکهین. له تهله فونه که دا پپی وتم که پاشایه تی شتیکی ناخوشه، دواتریش پرسیاریکی لیکردم و وتی "به پروای تو شتیکی مندا لانه ده کهم ئه گهر قیتاریکی کاره بایی یه کجار گه وره بکرم و له هۆلی سه مای کۆشکا دایینیم؟" منیش وتم؛ "هه نا بلاییت بیروکه یه کی باشه، به لام به مهرجیک پیگه م پیبدریت که له دانانی قیتاره که دا به شاریم". په یمانیدا و وتی که واته ده بیت قیتاریکی "میرکلین" بیت، وه به لایه نی که مه وه ده بیت چوار جار له قیتاره کاره باییه که "موزه خانه ی ته کنیکی" گه وره تر بیت. من ده مزانی که پاشا زور زور له موزه خانه ی ته کنیکی ده وله مه ندره. ته نانه ت من خوم خاوه نی مه کینه یه کی هه لم و سییتیکی میکانو بووم، به لام قیتاری "میرکلین" م نه بوو.

من له سه دا 99 دلنایام که هه موو ئه و به سه رهاته ی په یوه ندی به پاشا وه هه یه، یادوه ریه کی فه نتاسیی خومه. به لام ئه وه مانای ئه وه نابه خشییت که راست نیه. ئه و قیتاره کاره باییه کی که من و پاشا چه ند هه فته یه که دوا ی قسه کانمان له کۆشکه که دا دامانه زراند، ههروه کو مانگ و خور راسته قینه بوو. هه تا وه کو ئه مپوکه ش وینه یه کی وردی شیوازی دانانی ده زگا کهم له بهر چاودایه. تا ئیستاکه ش تونیه لکان و قه دپالی شاخه کان ده یبیم، تاهه م کاته ش شوینی گوپینی سکه کان و شوسته ی قیتاره کان به پروونی له میشکمدایه. که ته واو بووین نزیکه ی په نجا مه کینه ی قیتار پاکیشانمان هه بوو، زوربه ی هه ره زوریشیان گلۆپی پیوه بوو.

تایه ته به پنگه ی په رتوک

پوژیکیان کوره گه وره که ی پاشا هاته هۆلی سه مای کۆشکه وه و داوا ی لیکردین هه موو ئه و ناوه پاکبکه ی نه وه، چونکه ده یویست له و هۆله گه وره یه دا ئاهه نگیک بو گه نجان سازبکات. کوره گه وره ی پاشا پانزه سال له من گه وره تربوو و پیزیکی زوری هه بوو له لام، به لام فه رمانکردنی به سه ر پاشادا وه ک شتیکی نا هه قانه ده هاته بهر چاوم. هه ر هیه چ نه بیت ئه و کاره ی شکاندنی هه موو داب و نه ریتیکیوو. من و پاشا نه مانویست ده موده ست قیتاره که لابه رین، له بهرئه وه کوری پاشا رویش و پاش ماوه یه کی کهم به خوی و بتلیک مه شروبی "که فیر" وه⁴ گه راپیه وه، بتله که ی گرت ه سکه ی قیتاره که و وردوخاشبوو، شله ی "که فیر"ی ترش به سه ر هه موو ده زگا که دا بلا بووه وه. دیمه نیکی ساردی زستانه بالی به سه ر ئه و ناوه دا کیشا، به لام جیاواز تربوو له دیمه ن و بونی پوژیکی یه کشه ممه ی سه ر کومه له گرده کانی "هولمنکولن". له و پوژه وه ئیدی یاری قیتار له کۆشکا کوتایی بیهات.

*

وه ک وتم دایکم له شاره وانی کاریده کرد، هه رله بهر ئه و هۆیه زوو زوو بلیتی خورایی شانوگه ریان پیده به خشی. هه میشه ش دوو بلیتی وه رده گرت، له کاتیکیشدا که دایک و باوکم چاره ی یه کتریان نه ده ویست، ناچار ده بووم من له گه لیدا برۆم. به و شیوه یه ش پیویستی نه ده کرد به دوا ی دایه نیکدا بگه رپیت که ئاگای لیمبیت. من له وه و پیتش زۆرم له و دایه نانه شه که ت و ماندوو کردبوو.

⁴خواردنه وه یه کی قه فقازیه له ترشاندنی شیری مانگا دیته به رهه م.

تایه ته به پنگه ی پرتووک

شانوگه ریه که هر یه کجار په پوتیش بوايه، نه و کاته ش هر به قازانجی من ده شکایه وه، چونکه له ریگای مال وه دا بابه تیکی زورمان ده که وته به رده ست که تاوتویان بکین.

دایکم پیی ناخو شبوو که دهموت شانوگه ریه کی خراپوو، و ازانم وای پییا شتربوو که بلیم شانوگه ریه کی بیزار که ربوو.

زورجاریش که له شانوگه ریه کی یان له سینه ما ده گه راینه وه، له چی شتخانه که ماندا داده نیشتین و به رده و امیمان به قسه کانمان ده دا. دایکم مومی داده گیرساند و هندی خواردنی خوشی لیده نا. بو نمونه خواردنی هر زور ئاسایی وه ک باستورمه و نان و خه یاری سویرکراوی داده نا، به لام خوشترین خواردن به لای منه وه خواردنی "ته تار"⁵ بوو له گهل زهر دینه ی کال و "شه فه له" دا⁶. به پروای دایکم نه و کاته من هیشتام کاتی نه و هم نه هاتبوو که بتوانم شه فه له بخوم، نیمه زور که رت باسی نه و همان ده کرد، به لام و ازانم له ناخیدا زوری پیخو شبوو که من حزم له و جوړه خواردنه بوو. نه و به س نه وه ی پیناخو شده بوو که دهموت شانوگه ریه کی خراپوو، یان که دهموت فلان یان فیسار ده رینه ر، ده رینه ریکی قوره.

من هه میسه پر وگرامه کانم به وردی ده خوینده وه، چونکه بو من نوسرابوون، بیگومان ناوی هه موو نه کته ره گرنگه کانیشم ده زانی. دایکم پیی و ابوو له تمام ده رکړد بیت، چونکه دواتر فیوری ناوی نه و

هه میسه که ده رپوشتین بو شانوگه ریه ک جلوه رگی نایابمان له به رده کرد. دایکم به رله وه ی بریار بادت چ چاکه تیک یان ماکسیه ک له به ربکات، زورینه ی جاره کان نمایشکی بچکوله ی جلی موده ی بو ده نوانم. دایکم پییده وتم پیاوه بچکوله که ی خوم. من یارمه تیم ده دا که چاکه ته دریزه که ی دابکه نیټ و له شوینی جل هه لواسینه که ی شانو ده ما به کارمه نده که. شقارته که ی له گیرفانی چاکه ته که ی مند ابو و هر منیش جگهرم بو داده گیرساند، له پشووه کانیشدا که له گهل یه کیکا سهرقالی قسه ده بوو، من ده چووم له سهرده ده وه ستام و خواردنه وه یه کم ده کړی. که ره تیکیان ویستم ساردیه کی "سولو" بو خوم بکرم و په رداخیک "سینزانو"ش بو دایکم، به لام ئافره تی سهر باره که په رداخه مه شروبه که ی دایکمی نه دامی، هه رچه نده دایکم ته نها دوو مه تریک له ولا میزی باره که وه وه ستابوو و یه ک له سهریه ک چاوی لی داده گرت. ئافره تی سهر باره که وتی "بو م نیه مه شروبی" سینزانو" به مندال بفروشم"، دایکیشم ناچار بوو ته شریف به ینیته لای باره که و په رداخه که ی وه ربگریټ. دایکم توره بوو. که مېوون نه و مندالانه ی که ده هاتنه نه و شانوگه ریه و دایکیشم ده یزانی که ئافره تی باره که زور به باشی من ده ناسی.

نه و کاتانه ش که له سینه ما یان شانوییه ک ده گه راینه وه، ده که وتمه باسکردنی فیلمه که یان شانوگه ریه که و پای خوم به دایکم ده وت، پیشم ده وت به چ شیوه یه ک ده کرا باشتریک بیت. هه ندی جار راست و ره وان دهموت شانوگه ریه کی خراپ بوو. قهت نه مده وت شانوگه ریه کی بیزار که ربوو، چونکه به راستی هه رگیز له شانودا بیتا قهت نه ده بووم. ته نانه ت بینینی خراپترین شانوگه ریشم به لاه سهرنجر اکیشه ربوو، هر هچ نه بیت مروقی راسته قینه روله کانیان ده بینی، نه گهر

گوشتی گای بیچه وریه و زور به وردی له قیمه ی ده دن، دواتر به شیوه ی هه مبه رگر ده یخه نه سهر پارچه یه ک نان و به کالی ده خوریټ و

⁶ ده وه نیکه به ره که ی له خه یاری بچکوله ده چیټ و ده کریټه ترشیات و

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

له‌ته‌مه‌نی یانزه سالی‌دا له‌گه‌ل دایک‌دا فیلمی "گلۆپه‌کانی شار"ی "شاپلن"م بینی. ئەو فیلمه‌ گه‌وره‌ی کردم. له‌ویدا کاتیک که "گلایر برووم"م له‌ رۆلی سه‌ماکه‌ریکی بییه‌ختی بالیت‌دا بینی، بۆ یه‌که‌مین جار بۆم ده‌رکه‌وت که پربه‌دل حه‌زم له‌وه‌یه‌ له‌گه‌ل کچیک‌دا تیکه‌لیم که به‌ته‌مه‌ن زۆر له‌ خۆم گه‌وره‌تر بیت. دووه‌م جاریش ئەو کاته‌بوو که "ئاندری هیبورن"نم بینی که رۆلی "ئیلیزا"ی له‌ فیلمی "ئافره‌ته بی وینه‌که‌م"دا ده‌بینی. دایکم بلیتی یه‌که‌مین رۆژی نمایشکردنی فیلمه‌که‌ی له‌ نه‌رویج‌دا پییه‌خسرابوو.

من به‌تایبه‌تی حه‌زم له‌ "شاپلن" بوو، وه به‌تایبه‌تیش مۆسیقای فیلمه‌که‌ی، به‌رله‌ هه‌موو شتیکیش پارچه‌ مۆسیقا‌که‌ی فیلمی "گلۆپه‌کانی شار"که‌ی. هه‌رچه‌نده‌ رت‌می سه‌ره‌تایی مۆسیقا‌که‌ هه‌وینه‌ی رت‌می سه‌ره‌تای کۆنسیرتی پیاوۆی "چایکۆفسکی"بوو له‌ په‌یژه‌ی مۆسیقی سه‌ره‌کی "B"دا. له‌ میلۆدی "خه‌نده‌ی" سه‌رده‌مه‌ مۆدیرنه‌کان"یشدا هه‌مان شتم ده‌بینی؛ کتومت ته‌نها گۆرانه‌کی "خراب و بیتامی" پارچه‌ مۆسیقایه‌کی فۆکلۆری پووسیوو. جگه‌له‌وانه‌ش گومانم له‌ "شاپلن" ده‌کرد که هه‌ندیک بیروکه‌ی مۆسیقی له‌ "بۆتشینی"هوه‌ دزیبیت؛ به‌هه‌رحال مۆسیقا‌که‌ی ئه‌ویش هه‌روه‌ک "بۆتشینی"هه‌ست‌بزوینه‌ربوو. به‌لام له‌ هه‌موو باریک‌دا لایه‌نیکی باشیه‌ که "شاپلن"رینگه‌ی به‌ خۆی داوه‌ س‌روشی له‌ ئاوازدا هه‌ینه‌ره‌کانی ت‌روه‌ بۆ بیت، چونکه‌ من "چایکۆفسکی" و "بۆتشینی"شم خۆشه‌ویست، دایکیشم هه‌روه‌ها. که‌رته‌تیکیشیان چو‌وین بۆ ئۆپیرا و ته‌ماشای نمایشی ئۆپیرای "ئافره‌ته‌ په‌پوله‌که‌"مان کرد. هه‌ول‌مدا نه‌گ‌ریم، به‌لام زۆر سه‌خت‌بوو به‌لامه‌وه‌. من قورگم له‌به‌رئ‌ه‌وه‌ پ‌ر‌نه‌بوو له‌ هه‌نسک که "پینکه‌رت‌ن" ئافره‌ته‌ په‌پوله‌که‌ به‌جیده‌هیل‌یت، له‌به‌رئ‌ه‌وش نه‌بوو که

که‌سانه‌ش بووم که دیکۆری شانۆکانیان ده‌کیشا. به‌لام ئەو منی به‌ پیاوه‌ بچکۆله‌که‌ی خۆی ده‌زانی، که‌واته‌ به‌راستی ده‌بوايه‌ پیاوه‌ بچکۆله‌که‌ی ئەو بوومایه‌. جار‌جاریک ئه‌گه‌ر جیره‌جیریکی که‌م له‌سه‌ر شانۆکه‌ رووییدا، خیرا به‌چ‌رپه‌ ناوی یاریده‌ده‌ری ده‌ره‌ینه‌ره‌که‌م به‌ گوێی دایک‌دا ده‌چ‌رپاند.

که‌رته‌تیکیان له‌ شانۆگه‌ری "خانه‌ی بووکه‌کان"دا، ما‌ک‌سیه‌که‌ی به‌ری "نۆرا" که‌وته‌ خواره‌وه‌. ما‌ک‌سیه‌که‌ی ر‌یک له‌به‌رچاوی "دکتۆر رانک"دا خزایه‌ خواره‌وه‌. هه‌ردووکیان له‌ ژوره‌که‌دا به‌ته‌نها بوون، وه دوا‌هه‌مین قسه‌ی "دکتۆر رانک"یش ئەو حاله‌ته‌ کۆمیدیه‌ی دوپات‌کرده‌وه‌ که ر‌یک له‌و به‌شه‌دا روویدا که "نۆرا" ک‌راسه‌که‌ی ل‌ئ‌ خزایه‌ خواره‌وه‌، پرس‌یاری ل‌یک‌رد و وتی؛ «ئ‌ه‌ی ئەو شته‌ قه‌شه‌نگانه‌ی تر چین که که‌میکی تر ده‌یان‌بینم؟» "نۆرا"ش له‌وه‌لام‌دا وتی؛ «چاوتان به‌ یه‌ک تۆزی ت‌ریش ناکه‌ویت، چونکه‌ ئ‌یوه‌ که‌سیکی د‌ل‌پاک و میه‌ره‌بان نین». له‌د‌وای ئ‌ه‌وه‌وه‌ خۆی له‌ده‌سته‌ی "دکتۆر رانک" ر‌زگار‌کرد و یه‌ک‌سه‌ر ک‌راسه‌که‌ی که‌وته‌ خواره‌وه‌. منیش خۆم به‌لای دایک‌دا چه‌مانه‌وه‌ و ناوی ئەو که‌سه‌م به‌ گویدا چ‌رپان که ئ‌هرکی جل‌وبه‌رگی شانۆکه‌ی له‌ ئ‌ه‌ستۆدابوو.

ئ‌ی‌واره‌یه‌کیان تاد‌ره‌نگانیگ له‌گه‌ل دایک‌دا دانیشتی‌و‌وین و ناوه‌رۆکی شانۆگه‌ریه‌کمان تاوت‌و‌ئ ده‌کرد، ئەو ئ‌ی‌واره‌یه‌ پ‌یم‌وت که ش‌ی‌وه‌ی ده‌موچاوی له‌ "جاکلین که‌نه‌دی" ده‌چ‌یت. و‌اب‌زانم پ‌یی‌ خۆش‌بوو که و‌ام پ‌ی‌وت، به‌راستی‌ش ش‌ت‌یک نه‌بوو که هه‌روا بۆ ستایش و مه‌رای‌ی کردنی پ‌یم و‌ت‌ب‌یت. له‌به‌رچاوی مندا تا ر‌اده‌یه‌کی زۆر له‌ "جاکلین که‌نه‌دی" ده‌چوو.

ئافرىقە تەكە لەكۆتايىدا خۆى كۆشت، من ھەرلەسەرەتاي بەشى دووھەمەو زانىم بەو جۆرە كۆتايى دىت. بەلكو مۇسقاكە كارىتتىكردم، ھەر لەبەشى يەكەمەو خەرىكبوو بمخاتە گریان، رېك لەو كاتەو دلم پېرېو كە "ئافرىقە تەكە پەپولەكە" لەگەل ئافرىقە تەكە گۆرانى بېژەكانى تردا بەرەو لوتكەى گەردەكە سەردەكەوتن. ئەو كاتە تەمەنم تەنھا دوانزە سال بوو، بەلام تا ئىستاكەش بەروونى وینەى ئەو ئافرىقە تەنەم لەبەرچاودايە كە بە خۇيان و چەترە ھاوینیە رەنگاوپرەنگەكانیانەو بەدەم گۆرانىەو لە رېگاگەى "ناگاساكى" یەو سەردەكەوتن.

لە مالاو بە قەوان و بە دەنگى "جوسى بېورلین و فېكتۇرىا دى لۆس ئەنجلیس" ئۆپیرای "لا بۆھیمە" مان⁷ لیدەدا، لەبەشى چوارەمدا "میمی" نەخۆشە و "موسیتا" بەدوای خۆیدا رایدەكیشیت، دایكەم ھەمیشە لەو كاتەدا دەستى دەکرد بە لوشكەلوشك. منیش دەچوومە ژورېكى تر، بەلام دەرگاگەم دانەدەخست. حەزم نەدەکرد گۆیم لە گریانى دایكەم بېت، بەلام پېمخۆشبوو گۆى بۆ مۇسقاكە شەكەم، جارجارىكیش منیش دلم تەنگدەبوو یەك و دوو فرمیسكم بۆ ھەلدەرشت.

ھەتاوھەكو ئەو كاتەى "گلوپەكانى شارى" "شاپلن" م بىنى، چایكۆفسكى و پۆتشینى تەنھا دوو بلیمەتبوون كە دەمناسین. زۆرجار ئەو كاتانەى كە بەتەنھا لە مالاو دەبووم دواھەمین بەشى سەمفۆنیای "پاتیتىكىو" م لیدەدا. بۆ من مایەى شەرمەزارىەكى زۆر دەبوو ئەگەر دایكەم پى بزانىبامایە. ھىندە گەرەبوو بووم كە حەزم لە خواردنى

⁷ یەككە لە ئۆپیرا بەناوبانگەكانى پۆتشینى و.

تایبەتە بە پىنگەى پەرتووك

"شەفەلە" بېت، بەلام من خۆشم دان بەوھەدا دەنیم كە ھىشتام بچكۆلەبووم بۆ ئەوھى سەرسامى مۇسقاى كلاسكى بم. ھاوكات كە مۇسقاكەم بەبەرزترین دەنگ لیدەدا، گۆیەكم لەلای قادرمەى سەر دالانەكەبوو، بۆئەوھى گۆیم لە دەنگى پى دایكەم بېت ئەگەر بە پلىكانەكاندا سەربكەوېت. تاواناتاویكیش پیاوھ پچكۆلەكە لەبەردەم دەرگای دەرەوھەدا گۆى قولاخ دەوھەستا، بۆ ئەوھى بزانیت كەس بە پلىكانەكاندا سەردەكەوېت یان نا.

لەفەرھەنگىكى گشتیدا ھەندى شتم دەربارەى چایكۆفسكى خویندەوھ. چەند رۆژىكى كەم دواى ئەوھى بۆ یەكەمین جار سەمفۆنى "پاتیتىكىو" ی پېشكەشكرد، بەنەخۆشى كۆلیرا مرد. ئەو گەرەترین شاكارى ژيانىبوو. پاش نمایشكردنى ئەو سەمفۆنیە، چیتەر بەلایەوھ گرنگ نەبوو كە ئاگادارى خۆى بېت ئاوى پاكژ بخواتەوھ. ئەو مۇسقاى ھىمىنكردنەوھى رۆحى كۆچكردووى خۆى نوسىەوھ و ئیدى ھىچ تۆنىكى پىنەما. ئەو لەم ژيانەدا تەواو بوو. منیش كە گۆیم بۆ دواھەمین بەشى ئەو سەمفۆنیایە شەدەكرد، تۆزىك ھەستەدەكرد كە ھىچ شتىك لەم ژيانەدا نەماو تەوھ بۆ من.

من و دایكەم ھەرگیز باسى مردنمان نەدەكرد. ھەرگیزیش باسى كچانم بۆ دایكەم نەدەگىرايەوھ. من ھەرەك چۆن وریابووم و بە دزیەوھ گۆیم لە سەمفۆنى "پاتیتىكىو" دەگرت، بەھەمان شېوھش گۆقارېكى نىوھروونم لەدایكەم دەشاردەوھ.

تەمەنم تەنھا حەوت سال بوو كە فىلمى "لە رۆژھەلاتى بەھشتەوھ" مان بىنى، "جەمیس دیان" رۆلى "كال" ی دەبىنى. دایكەم خەرىكبوو بەتەواوھتى تىكچېت كە لە كۆتايى فىلمەكەدا

دەستگیرانەكەى "كال" ناچاربوو لە باوكى "كال" بپارێتەو بۆ ئەوەى خۆشەویستی خۆى نیشانى كۆرەكەى بدات. دەستگیرانەكەى وتى: «ئازاردەچیزیت ئەگەر بزانییت كەس خۆشى ناوییت. ئەو هەستە مرۆف دەكاتە شتیكى بەد. خۆشەویستی خۆتانى نیشانبدە. هەولبدە! تكتات لێدەكەم!»

باوكى "كال" بۆیە رقی لە كۆرەكەى بوو، چونكە وای هەستەكرد كە كۆرەكەى پشنگیری دایكى كردبیت، هەلبەتە ئەو كۆرەكەى و مێردەكەى بەجیى هیشتبوو و ببوو سۆزانیەكى بییهستی قەحبەخانەیهك. دواتر باوكى بەرلەمردنى فریای ئەو دەكەوویت كە لەگەڵ كۆرەكەى خۆیدا تەبا ببیتەو. داوا لە كۆرەكەى دەكات كە رۆخسەت بە پەرستارەكە بدات و بە كۆرەكەى دەلیت؛ «دەمەویت تۆ ئاگات لەمن بێت». هەرۆك ئەو و ابوو كە بلیت خۆشەمەویت.

باسكردنى ئەو فیلمە بەلای دایكەمەو سەختبوو. من ئەو نەندە تێدەگەیشتم كە دایكەم داواى لە باوكەم كرد كە بروات و بەجیمان بهیلت. ئەو كاتە ئەو شتانه هیندە ئاسایی و باو نەبوو. هیندە زۆر نەندەبینى كە دایكەك باوكى مندالیكى بچكۆلە لە خانووەكەیاندا فریادەدەرەو.

ئەو ئیوارەیه بەرلەوێ بخواوین، دایكەم پێشنیاری ئەوێ كرد كە باوكەم بۆ نانخواردنى ئیوارەى یەكشەممە بانگ بكەین. من پێشنیارەكەیم بەلاو بەش بوو، بەلام نەشبوو بە هیچ، زۆر پەرۆشیش نەبووم داوا لە دایكەم بكەم كە تەلەفونى بۆ بكات و بانگی بكات.

هەرۆك شتیكى خەوئاسا و نادیار بیرمەیتەو بەرلەوێ باوكەم بگۆزیتەو، شتیك لە مالهەكەماندا روویدا. دەكریت بەبیئەوێ خودى خەویكمان بیربیتەو، هیندەمان بیتەوێاد كە خەوێكەمان خۆش بوو

تایبەتە بە پێگەى پەرتووك

یان ناخۆش. من هیندەم دەزانى كە ئەو شتەى هەولمەدا لەبیری خۆمى بەرمەو، شتیكى سارد و رەقبوو. زیرەكانەش دەمتوانى هیندە زۆر پالى پێوێ بنیم كە چیتەر ئەو شتەم لەیادنەبوو كە دەمویست لەبیری خۆمى بەرمەو.

هیندەم لە یادبوو كە كتومت لەو كاتەدا چەند خەونیكى پرنهینیم بە پیاویكەو دەبینى، كە بەبالا رێك بەقەد خۆمبوو، بەلام پیاویكى تەواو و گەورەبوو، كلاًو لەسەردەكرد و گۆچانیكىشى بەدەستەو بوو، لەپریكدا بەیانیهكیان بەرۆژى رووناك لە ئاپارتمانەكەماندا بینیم هاتوچۆی دەكرد. هەر ئەو كاتەش هاتە مالهەكەمانەو كە باوكەم گواستیهو.

ئەو كاتە لەدلى خۆمدا دەموت لەوانەیه كەسیك لە ولاتى خەوندا هەبیت و بیری ئەو پیاوێ بكات. چونكە رپیتیدەچوو ئەو پیاوێ بچكۆلەیهش هاوسەر و مندالى جیهیشتبیت، یان لەوانەیه بەهوى رەفتارى خراپەو لەو حكایەتە دەركرابیتە دەرەو كە تێیدا بوو. بەلام خۆ پێشەچیت لە نیوان دوو هەقیقەتدا هاتوچۆیكردبیت. من بیرم بۆ ئەو دەچوو كە ئەو پیاوێ بچكۆلەیه هەموو شەویك لەگەڵ خەوتنى مندا، بە خیرایی بگەریتەو بۆ ولاتى خەون. ئەوێم بەلاو سەیر نەبوو، چونكە بەلایەنى كەمەو خۆم لە كاتى خەوتنمدا سەفەرمدەكرد بۆ ولاتى خەون. بەلام ئەوێم بەلاو سەیربوو كە ئەو پیاوێ بچكۆلەیه بەرۆژى رووناك دەیتوانى لە ئاپارتمانەكەماندا بێت و بچیت و پیاوێ بكات.

*

تایبەتە بە ینگە ی پەرتووک

لەبەرەرامبەردا چووین بۆ شاری یارییەکە کۆبناگن. من لەو بڕوایەدا بووم کە لەوەو پێش شاری یاریم بینیبیت، بەلام شاری یارییەکە کۆبناگن شتیکی تەواو جیاوازی تریبوو لە شاری یاری "ئیفارس"ی ولاتی خۆمان. هەستەدەکرد گەشتیارێکم و لە یەکیەک لە ولاتانی دواکەوتوو هاتووم. لەدەلی خۆمدا دەموت ئەگەر منداڵانی دانیمارکی بێن بۆ نەروێج و سەردانی شاری یاری "ئیفارس" بکەن، ئاخۆ بە چ شیوەیەک نەروێجیەکان ببینن، من نەمدەوێرا بیر لەو بەکەمەوه.

باوکم باشتترین مەزاجی هەبوو. وایزەم نەختیک شانازی بەووه دەکرد کە توانی من بەریتە دەرەوهی ولات و هیندە دورم خاتەوه لە دایکم. لە پاپۆرەکەدا هەر بەشیوەی پیاویکی بەهیز و بەتوانا وتی؛ "بێگومان شتیکی باشە گەر دایکت چەند رۆژیک بۆ خۆی بەتەنها بیت". ئەو راست نەبوو. من دڵنیابووم کە حەزی دەکرد لەگەڵماندا بیت بۆ کۆبناگن، بەلام ئاشکرایە کە شتی وا بەهیچ جۆرێک نەدەکرا، چونکە باوکم دەمیکبوو پێشنیاری کردبوو کە تەنها خۆم و خۆی ئەو سەفەرە بکەین. وای بۆ دەچم کە لە ماوهی سەفەرەکەماندا باوکم هەستیکرد کە من پێمخۆشتر دەبوو ئەگەر دایکیشم لەگەڵماندا بەتایە بۆ شاری یارییەکە کۆبناگن. ئەو کاتە هەردوو کمان بەناو ئەو هەموو خەڵکەدا دەروێشتین و باسی ئەو شتانەمان دەکرد کە دەمانبینین، یان ئەو شتانە کە بیرمان لێدەکردنەوه. زۆرجار من و دایکم کتومت بیرمان لە هەمان شت دەکردەوه. دەشمانتوانی لە کافیتییریایەک دابنیشین و باسی خۆش خۆش دابمەزرینین.

باوکم گیرفانی پرپوو لە پارهی دانیمارکی و دەیویست هەموو یاریەکان تاقیبکەینەوه؛ دەیویست سواری ماشینی کارەبایی و "قیتاری

www.pertwk.com

لە پۆلەکەماندا جگە لە من هیچ کەسیکی تر دایک و باوکی لە یەکتەر جیا نەبوو بوونەوه. بەلام باوکی یەکیەک لە کچەکان کۆمۆنیستبوو، باوکی "هانس ئۆلا"یش لە زیندا دا بوو.

من بەلامەوه ئاساییبوو کە دایک و باوکم جیا بوو بوونەوه، چونکە زیاتر پێمخۆشبوو لە یەک کاتدا لەگەڵ "یەکیکیان" دابم. جگەلەوهش وایزەم ئەو دیاریانە کە دایک و باوکی من لە رۆژی جەژنی لە دایک بوونی مەسیحدا پێیان دەبەخشیم، گرانتربیون لەو دیاریانە کە منداڵەکانی تر لە دایک و باوکیانەوه وەریانەگرت. من هەمیشە لەو جەژنەدا دوو دیاریم وەردەگرت. دایک و باوکم نەیان دەتوانی پێکەوه دیاری ئەو جەژنەم بۆبکەن، نەک هەرئەوه نەدەش، بەلکو وایزەم پێشبرکێی ئەو دیاریانە کە کامیان دیاری جوانترم پێشکەش بکات. هەرگیزیش هیچ دیاریەکیان بۆ یەکتەتری نەدەکری.

باوکم لەگەڵ خۆیدا دەبیردم بۆ تەماشاکردنی راکردنی سەربەفر و پێشبرکێی خۆهەڵدانی سەر بەفر. ئەو شارەزاییەکی تەواوی لە پێشبرکێی سەربەفر و خەمڵاندنی پلە یاریزانەکاندا هەبوو. خەتای ئەو تیدا نیە کە دواتر من بووم بەو مەرقەفی کە ئەمڕۆکە هەم. لەسەر بەرزاییەکانی "هۆلمنکۆلن" بووین تەماشای ئەو سی یاریزانەکەمان کرد کە هەرسێکیان ناوێکیان بە پیتی "ت" دەستیپێدەکرد؛ "تۆرالف ئینگان"، "تۆرپیون ئیوگسیت" و "تۆرگیر برانتزیگ". ئەو کاتە هیشتام "وایرکۆلاس" پەیدا نەبوو بوو. ئاسان دەهاتە بەرچاو. لەپێش "وایرکۆلاس"یشەوه بەی هیچ گرفتیک دەیانتوانی لەسەر بەرزاییە بە بەفردا پۆشراوەکەوه خۆیانەڵبدەن.

لە تەمەنی هەست سالییدا لەگەڵ باوکمدا بە پاپۆرەکە دانیمارک بەرهو کۆبناگن رۆیشیتین. تەنها یەک ئیوارە لەوئ ماینەوه، بەلام

خېو" و چهرخ و فلهکه گه وره که ببين، گهره کی بوو کورسی کورسی و خلېسکېنه و "تونلې خوښه ويستی" ش تا قېبکه ينه وه. راسته ئه و کاته تهمه نم تهنه هشت سالبوو، به لام له گهل ئه وه شدا شهرم ده کرد له گهل باوکمدا به "تونلې خوښه ويستی" دا برؤم، جگه له وهش بؤنی ده می ده هات. قېزم له وه ده کرده وه که له گهل باوکمدا له به له میکی بچکوله دا دانیشم و به تونلېکی پرله گولې کاغز و په نگی پاستلدا برؤم و گوئ بؤ چه هچه هه ی ده ستردی بولبول بگرم. وایانم ئه ویش که میک شهرمه زاروو، به هه حال به درېزایی ئه و رېگایه تهنه ت یهک وشه شی له دهم نه هاته دهره وه. من له وه ده ترسام که له پرېکدا باوه شم پیا بکات و باسی جوانی ئه و ناوهم بؤ بکات و بلېت «ئیره زور جوانه، وانیه؟... به راستی توش له و بروایه دا نیت پیتهر؟» له هه موو شتیک ناخوستر ئه وه بوو که به ته واو ته ی له و بروایه دابووم که رېک په روشی ئه وه بوو که بیکات. تهنه ئه وه دده بوو که نه یده ویرا ده سته خاته سه رشانم، چونکه ده یزانی که من حزم به وه نیه. له وانه شه هه رله بهر ئه وه بوو بېت که هه ردوو کمان بیده نگ بووین و هیچمان نه ده وت.

من زیاتر له بهر خاتری باوکم بوو که پازیبووم هه موو یاریه کان تا قېبکه مه وه. دنا له راستیدا من زیاتر خولای ئه وه بووم به شاری یاریه که دا بسورپېمه وه و بزانه چ شتیکې تېدايه. من برپارمدا بوو سه رنجی هه موو شتیک بده م، هه ر هه موو شتیک، تهنه ت دوکانی یانسیبه بچکوله کان و شوېنی فروشتنی خواردنه سه فهریه کانیش. هه ر له یه که مین چرکه وه زانیم که دواتر به هوئ سهر دانه که مه وه ئیشیکې گه وره ده که وېته سه رشانم. سروشیکی زورم بؤ هات. به شاری یاریه که دا هاتوچوم ده کرد و بیرم له وه ده کرده وه که پاش ماو هیه کی

تایه ته به پنگه ی په رتووک

که م ده گه رپېمه وه مال ه وه و نایابترین شاری یاری دروستده که م. له و کاته دا چیترو وېنه م نه ده کیشا، له بهر ئه وه ناچار بووم تا ئه و په ری راده خوم بگو شم و هه موو ورده کاریه کی شته کانم له یادی بېت. له دواجا ردا توانیم وېنه یه کی پر وپری شاری یاری کوښهاگن له می شکمدا بخولقینم، به لام ناچار بووم سکېچی شوېنه کان له می شکمدا بکینم، ناچار بووم هه ر هه موو له بهر بکه م. به لامه وه سه ختوو سه رنجی ته واو ه تیم به شته کان ببه خشم، چونکه تا ونا تا ویک ده بوايه ته ماشای باوکم بکر دایه و شتیکم پې بوتایه، هه تا وه کو ئه و هه سته ی لا دروست نه بېت که من سه فهره که مانم به دل نیه. رېک پېشئو ه ی شوېنه که به جېبه یلین بوکیکی په رپوینم برده وه، پلنگیکې سوور بوو. منیش به کچیکم به خشی که ده گریا، باوکم وایزانی له بهر میهره بانی پېیده به خشم، چونکه ئه و به هیچ جوړیک نه یده زانی که من حزم له پلنگیکې سووری په رپوینم نیه. ئه گه ر دایکم منی بدیایه که بوکیکی ئاوها ده به مه وه، ئه و قاقای پیکه نینیکې خوئ ئاسایی لئ به ر زده بووه وه.

هیشتام هه ر له شاری یاریه که بووین که شوینی "قیتاریکی خېو" بنیاتنا، هه موو شتیکې تېدا بوو، هه رله په یکه ره له رزو که کانه وه هه تا خېو و جنو که کان. به لام من له ناو ه راستی تونلله که دا مرو قیکې راسته قینه شم دانا. کابرایه کی ئاسایی پالتو له بهر بوو و کلاوکی له سه ردابوو، جار جاریک هه لده سایه سه ری و گو یزه ریکی داده کرمان. به مه زنه ی من ئه و خه لکانه ی که سواری "قیتاری خېو" که ببن و له نا کاودا له تونلله که دا چاویان به مرو قیکې راسته قینه بکه ویت، ئه و زیاتر ده ترسن و زه رنه قیان ده چیت. له هه ندئ شویندا له وانه یه بینینی مرو قیک هینده ی بینینی خېو یک تر سنا کبیت، به لایه نی که مه وه

له تونیلی "قیتاری خېو" دا بهو شیوهیه ده بیټ. خېو فەنتاسیایه کی پەتیه، وه ئه گەر له ناو فەنتاسیدا شتیکی راسته قینه ده ربکه ویت، ئهوا ههروهک ئهوه ترسناک ده بیټ که شیوهیه کی فەنتاسی له ههقیقه تدا ده ربکه ویت.

یه کهم جار که له دهروهی خهونه کاندما ئه و پیاوه بچکۆله یه م به خوی و گۆچانه هه یزه رانه که یه وه بینی، زۆر ترسام، به لام پاش ماوه یه کی زۆر کهم راهاتم پپی. بیگومان ترسمان لیده نیشت ئه گەر له پریکدا چهند په ریه یه کی بچکۆله و جنۆکه یه ک له دارستانی کدا ببینین، به لام درهنگ یان زوو پپیان پادیین. ناچارین پپیان پابین.

که په تیکیان له خهوندا جزدانیکم دۆزیه وه چوار دۆلاری زیوینی تیدابوو. ئه گەر ئه و کاته ی که خه بهرم بووه وه پاره کهم له ده ستدا بوایه، ئهوا له ترساندا ده توقام. ئه و کاته ناچار ده بووم قه ناعت به خۆم بپنم که هیشتام هه ر خه وتووم و ده بوایه هه ولم بدایه که په تیکی تر له خه وه له بسامایه ته وه.

زۆر جار که خه ون ده بینین وا هه سنده که یه ک به خه به رین، به لام که ناخه وین به ته واوه تی ده زانین که به خه به رین. من وهک تیۆریه ک ده موت ئه و پیاوه بچکۆله یه ی گۆچانه که ی پپی له شوینیکی ولاتی خه وندا خه وتوو و خه و به وه وه ده بینیت که له شوینیکی راسته قینه دایه. من هه ر ئه و کاته ی که له شاری یاریه که بووم به بالا له و دریزتری کبوم. له و کاته وه ناوی "پیاوه یه ک مه تریه که" م لپنا، چونکه بالای له مه تریک تیینه ده په ری.

من هیچ شتی کم ده رباره ی ئه و یاریانه ی که خۆم دامه پینابوون بۆ باوکم نه گیرایه وه، چونکه من نه مده ویست گله یی لپیکه م و بلپم

تایه ته به پنگه ی په رتووک

سه فه ره که مان ناخۆش بوو. له وانه یه نا هه قیبیت که هه موو سروه کانه م له دوا ی سه فه ره که مانه وه به سه ر دایکدا شکایه وه. ئه و زیاتر و زۆر تر به خیلی به باوکم ده برد، چونکه ئه و منی برد بۆ کۆبنهاگن. پاش چهند پۆزیکیش که گه پامه وه ماله وه وتی؛ «شاری یاری میشتی داگیر کردوویت». منیش له وه لاما وتم «له وانه یه له به رئه وه بیټ که له ژیانیکی رابووردوما خۆم شاریکی یاری گه وره بووم». دایکم به دم پیکه نینه وه وتی؛ «مه به ستت له وه یه که له ژیانیکی رابووردودا له شاریکی یاری کارت کرد بیټ». سه رم بۆ راوه شاندا و جه ختم له سه ر قسه که م کرده وه و وتم؛ «من خۆم له وه وپیش سه رتاپای شاریکی یاریبووم».

*

من به مندالی تییه لدانی زۆرم خواردوو. دایک و باوکم لپیان نه ده دام. وامبزانم به هوی جیابوونه وه که یانه وه بوو که ده ستیان بۆ دریزنه ده کردم، هه رله به رئه وه ش که پیکه وه له ژیر سه قفیکدا نه ده ژیان، هه رگیز نه یانده توانی له سه ر سزادانی من ته بابن. دایکم سوور ده یزانی ئه گەر له گه لندا خراپ بیټ، ئهوا باوکم یه که مین که س ده بیټ که پپی بزانیټ. تاوانا تووکیش ته له فونم بۆ باوکم ده کرد و داوام لیده کرد که یه ک دوو سه عاتی ک درهنگتر بخه وم وهک له و کاته ی که دایکم داینا بوو بۆم. ئه و هه میشه رازی ده بوو، چونکه ده یزانی که له هه مان کاتدا دلی من خۆش ده کات و دلی دایکیشمی پپی په سته کرد، له به رئه وه بی سئ و دوو رازی ده بوو. دایکم پاره ی ده دامی، به لام ریده که وت که پپیو یستم به پاره ی تریش بوو، ئه و

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پھرتووک

ئەمپروكە پيى دەلن "پلاندانانى داهاتوو"، ھەرگيز تاقەتى ئەو ھەم نەبوو كە خستەى چالاكەكانى داهاتووم دابريژم، چونكە لە ھەموو باريكدا ھەمان ئەو كورانەم دەبينىھو ھەموو كاتيكيش لەوناوھدا كەسيكى گەورەى لىنەبوو.

من لهچاو منډالانی هاوتمه مندا زوړ زیره کانه تر دهمتوانی باسی
خوځم بکه م، له گپړانه وهی چیروکیشدا من له وان باشتريک بووم. من
ته نانه ت لهچاو زوړینه ی ئه و منډالانه شدا که سی چوار پوځ له
پیشمه وه بوون، به زمانیکی پاروتر و ئاسانتر دهمتوانی
بیرکردنه وه کانم بخه مه پروو. له سره ئه وه ش لیډانی باشم ده خوارد. ئه و
کاته هر زوړ که م گرنگیان به ئازادی راده ربړین ددها. ئیمه له
قوتابخانه دا شتیان دهر باره ی مافی مروث فیرده کردین، به لام ههر گیز
پیان نه ده وتین که ئازادی راده ربړین ته نانه ت له نیوان منډالانی شدا
بسنووره.

که ره‌تیکیان "راگنار" پالّی پیوه نام و سهرم بهر پاییهی ته‌نافیکی جل و شکر دنده وه کهوت، زور خراپ سهرم بریناریوو. ههرکه خوینه‌که‌م بینی به‌سهرمدا هاته خواره‌وه، که‌وتمه وتنی هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی که له کاتی ئاساییدا نه‌مده‌ویرا بیاندرکینم و ته‌نها لای خوّم ده‌مه‌یشتنه‌وه. هه‌ندئ راستی هه‌ستبزوینه‌رم ده‌رباره‌ی خیزانه‌که‌یان هه‌لرشت، بۆ نمونه وتم "باوکی" "راگنار" هه‌میشه له‌گه‌ل خه‌لکی پیس و چه‌په‌ل و بیکاردا له‌سهر کورسیه‌کانی سهر جاده‌کان مه‌شروب ده‌خواته‌وه"، به‌لام له‌ویدا راگنار خو‌ی بۆ هه‌لنه‌دام. به‌لایه‌نی که‌مه‌وه خو‌ ده‌یتوانی وه‌لامم بداته‌وه، به‌لام ئه‌و نه‌یده‌توانی هه‌روا به‌ئاسانی بیرو‌رای خو‌ی ده‌ربهریت، هه‌روا وه‌ستابوو و ته‌ماشای خوینه‌که‌ی

کاتانهش تهلهفونم بۆ باوکم دهکرد. باوکم قهت لیښ توپه نهدهبوو. ئهو له حهفتهیهکدا تهنها یهک رۆژ دهیبینیم. ههر دوو کیشمان لهسه ر ئهو تهبابووین که بهسیڤت.

کورپه‌کانی قوتابخانه لییانده‌دام، ئه‌ونده‌شی نه‌ده‌هینا که فشه‌فشی
 بیوه‌بکه‌ن، چونکه من نه‌کورپیکی که‌ته‌بووم و نه‌به‌هیزیشبووم.
 ناویان نابووم "پیتهره‌بچکۆله‌ی جالجالۆکه". ئه‌و کاته‌ی که
 مندالتریک بووم که‌ره‌تیکیان له‌گه‌ڵ باوکمدا چووین بۆ مۆزه‌خانه‌ی
 جیولۆجی، له‌وی‌دا پارچه‌یه‌ک "زه‌ره‌ک"م بینی جالجالۆکه‌یه‌کی
 به‌به‌ردبووی تیدا‌بوو که ته‌مه‌نی ده‌گه‌را‌یه‌وه بۆ چه‌ند ملیۆن سالیک
 له‌مه‌وبه‌ر، منیش دواتر باسی ئه‌و جالجالۆکه‌یه‌م له‌پۆله‌که‌ماندا
 گێرا‌یه‌وه. ئیمه‌ له‌پۆلدا شتیک ده‌رباره‌ی کاره‌با فی‌ربووین، منیش به‌
 قوتابیه‌کانم وت که وشه‌ی کاره‌با له‌وشه‌ی یۆنانی به‌رامبه‌ر به‌وشه‌ی
 "زه‌ره‌ک"ه‌وه⁸ هاتووه. له‌و پۆژه‌وه‌ ئیتر ناوی "پیتهره‌بچکۆله‌ی
 جالجالۆکه"یان به‌سه‌ردا دا‌بریم.

راسته من به‌له‌ش و لار بچکۆله‌بووم، به‌لام دهم دريژبوو. هەر له‌سه‌ر ئه‌وه‌ش تيه‌ه‌لدانم ده‌خوارد. من به‌تايبه‌تيش ئه‌و کاتانه زوو وه‌لام دهبايه‌وه که که‌سي‌کی گه‌وره له نزيکمه‌وه‌بوايه، يان ئه‌و کاتانه‌ی که خه‌ريکبوو خۆم هه‌ل‌ده‌بايه ناو پاسي‌که‌وه، يان ئه‌و وه‌ختانه‌ی که خه‌ريکبوو ده‌چوومه ناو دالانی بيناکه‌مانه‌وه. سروشی ئه‌و کاته‌ی که تيايدا ده‌ژيام به‌لامه‌وه هه‌ينده به‌هيژبوو که نه‌مه‌توانی له يه‌ک رۆژ دورتر بيربکه‌مه‌وه. من له‌و شته‌دا زيره‌ک نه‌بووم که به‌زمانی

⁸ له راستیدا له زمانې کوردیشدا وشه ی 'کاره‌با' و 'موروی کاره‌با' به‌رامیهر به 'زه‌رک' داده‌نریت و.

تایبته به پنگه‌ی په‌رتوک

وامده‌زانی خوینی سهر له‌چاو خوینی تردا په‌نگیکی ئالتر و پروونتری هه‌بیټ. بۆ که‌میک چاوم له‌سهر دیمه‌نی خوینه‌که هه‌لگرت و ته‌ماشای ناوه بریقه‌داره‌که‌ی سهر ته‌خته‌ی دهرگای ژیرزه‌مینه‌که‌م کرد. به خه‌تیکی سه‌وزی گه‌وره لیی نوسرابوو "ژوری په‌ناگا"، ویستم ئه‌و دوو وشه‌یه به پیچه‌وانه‌وه بخوینمه‌وه، به‌لام پیتته سه‌وزه‌کان سهری گێژده‌کردم. له‌ناکاودا پیاوه یه‌ک مه‌تریه‌که‌م بینی، له‌سهری کۆلانه‌که‌وه به‌په‌له به‌ره‌ورپووم ده‌هات. ئه‌و کاته من بالام بست و نیویک له‌و درێژتریبوو. به‌چاوئیک پڕله ترسه‌وه ته‌ماشایه‌کی کردم، به گۆچانه حه‌یزه‌رانه‌که‌ی ئاماژه‌ی بۆ سهرم کرد و به‌ده‌نگیکی به‌رز وتی؛ «ئێ! ئه‌ی ئیستا که چی لییکه‌ین؟»

شهرم ده‌کرد برۆمه‌وه ماله‌وه بۆ لای دایکم، چونکه ده‌مزانی که دایکم حه‌زی له بینینی خوین نیه، به‌تایبه‌تیش خوینی من. به‌لام له هه‌مان کاتیشدا هیچ چاره‌یه‌کی ترم شک نه‌ده‌برد. هه‌رکه پیم خسته ئه‌ودوو دهرگای ماله‌وه، خیرا دایکم دوو خاولی له‌سهره‌وه پێچام، هه‌ر له عه‌ره‌ب ده‌چووم، دواتریش به‌ ته‌کسیه‌ک خۆمان گه‌یاندە لای دکتۆریکی خه‌فه‌ر، ئه‌ویش حه‌وت ته‌قه‌لی له‌ سهرمدا. دکتۆره‌که وتی "ئه‌مه گه‌وره‌ترین برینی ئه‌م‌پۆیه". ئینجا گه‌راینه‌وه بۆ ماله‌وه و شلکینه‌مان خوارد.

ئه‌وه یادوه‌ریه‌کی راسته‌قینه‌یه. تائیستا که‌ش له‌سهر و چاوی چه‌پمه‌وه و ریک له‌و شوینه‌ی که قژم له‌سهر ناوچه‌وانم کۆتایی هاتوو، شوین برینیکی درێژ به‌سهرمه‌وه‌یه. ئه‌وه‌ش ته‌نها شوین برینی له‌شم نیه، من دووچاری چه‌نده‌ها "نیشانه‌ی تایبه‌تی" له‌و جوړه بووم. به‌لام ئیستا که چیتر ئه‌و "نیشانه‌ی تایبه‌تی" نه له پاسپۆرتی خه‌لکیدا نانوسن.

سهرمی ده‌کرد. دواتریش پیم وت "تۆ که‌سیکی ترسنۆکیت، چونکه ناویریت وه‌لامم بده‌یته‌وه، ئه‌وه‌ش له‌به‌رئه‌وه‌یه که هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی که ده‌یلیم راستین". هه‌روه‌ها وتم "که‌ره‌تیکیان چاوم لیووو گوی سه‌گی ده‌خوارد". به‌وه‌شه‌وه نه‌وه‌ستام، ئینجا وتم "دایکی میژیکی گه‌وره‌ی منداڵ پاک‌کردنه‌وه‌ی له ژوری دانیشته‌که‌یان داناوه و ناچاره له‌ویدا پاک‌ی بکاته‌وه، چونکه میز و گو ده‌کات به‌خویدا. هه‌موو که‌سیکیش ده‌زانیت که تا ئیستا که‌ش دایکی دایبی ده‌کپیت، هینده زۆریش ده‌کپیت که نرخه‌که‌ی بۆ داده‌شکین". خوین له‌سهرمه‌وه فیچقه‌ی ده‌کرد. چوار پینچ کوپی تریش وه‌ستابوون و به‌سهرنجه‌وه ته‌ماشایان ده‌کردم. ده‌ستم خسته سهر سهرم و هه‌ستمکرد سهرتاپای سهرم ته‌پبووه. سهرمام بوو. ئینجا وتم "هه‌موو خه‌لکی گه‌ره‌که‌که ده‌زانن که باوکی "راگنار" وه‌ختی خۆی لادیی بووه". زیاتریش وتم "من ده‌زانم بۆچی باوکی رووی کردۆته‌شار". ئه‌وه نه‌هینییه‌ک بوو، وابزانم "راگنار"یش نه‌بیستبوو، به‌لام من له‌ویدا بریارمدا بیدرکینم. وتم "باوکی راگنار ناچاربوو بگوییته‌وه بۆ ئۆسلۆ، چونکه کاتی خۆی گرتیان، له‌سهرئه‌وه‌ش گیرا چونکه سواری مه‌ره‌کان بووبوو. ئه‌وه‌نده سواری مه‌ره‌کان بووبوو، زۆربه‌یان نه‌خۆشکه‌وتبوون، به‌راستی نه‌خۆشکه‌وتبوون و یه‌کیکیشیان مرداربووبوه‌وه. ئه‌و شتانه‌ش هینده زۆر پرووناده‌ن، ته‌نانه‌ت له "هاده‌لان"یشدا زۆر ده‌گه‌من شتی وا پرووده‌دات". هه‌ردوا به‌دوای ئه‌و به‌شه‌ی دواتر که له ده‌مم هاته ده‌ره‌وه، هه‌ر هه‌موویان رایانکرد. دلنایانه‌بووم له‌به‌ر مه‌ره‌کانی "هاده‌لان" رایانکرد، یان له‌به‌ر خوینه‌که‌ی سهرم که فیچقه‌ی ده‌کرد. به‌هه‌رحال له‌سهر قیره‌که‌ی به‌رده‌مم گۆمیکی خوین دروستبووبوو. سهرم له‌وه ده‌سوپما که خوینی سهر هینده خه‌ست و خۆل بیت، چونکه

بېگومان دايکم دهيوست بزائيت به چي وام ليږهاتوو. منيش وتم لهگهل کورپکي نه ناسياودا شهرم کردوو، چونکه دهوت باوکم سواری مه رده بېت. دايکم په حمي تليساويه و به زه يي به باوکمدا دهاته وه. نهو خوښي زورجار زه مي باوکمي دهکرد، به لام لهگهل نه وه شدا سنوورپکي بو خوډ دانابوو. وازانم دايکم وهک قاره مانپک مني ده بېني، که له سهر شهره في باوکم شهرم کردبوو، چونکه وتي؛ «باش تيدهگم که تورې بوويت، پېته ر. شتي ناوها ناوتريت». منيش لهگهل قسه کانيدا ته بابووم.

من قهت قسه ي خه لکيم نه ده گپرايه وه. به لاي منه وه قسه گپرايه وه وهک لاسايي کردنه وه ي روداويکي هه قيقی و ابوو. من وهک تورې هاتپک ده مېني. قسه هيټان و بردن و شهرې فروشتن بو نهو مندا لانه باشبوو که نه يانده تواني به زمانپکي په وان خوډان باسي خوډان بکه ن.

*

نه خته نه خته هرکي مال وه يان پيده داي، لهو کاته وه ئيتر که متر تيپه لدانم ده خوارد. چونکه من يارمه تي مندا لاني تري پوله که مانم ده دا و هرکي مال وه يانم بو دنوسينه وه. من هه رگيز لهگهل قوتابيان ي پوله که مدا دانه دنېشتم هرکي مال وه راپه رپنم، چونکه نهو به لامه وه شتيکي زور ناخوښبوو، به ده رله وهش لهو ده ترسام که بېنه هاوړپم. به لام زور که رت پرويده دا له پيشدا هرکي مال وه ي خوډم ته واوده کرد و دواترېش هه مان شتم دوو جاري تر دنوسيه وه. وه لامه زياده کانېشتم يان به يه کپک له قوتابيان ي پوله که م ده به خشي،

تايپه ته به پنگه ي په رتووک

يان ده مفروشت به پارچه يهک شوکولاته يان ده مگوړپه وه به ئاسکريمپک.

به شيويه يه کي ئاسايي سي چوار بابته ي دارشتنيان ده داي ني که له نيوانياندا يه کپکيان هه لېبېرېن و له سهر ي بنوسين. بو نمونه کاتيک که دارشتنيکم ده رباري بابته ي "وهک هه کايه ت" ده هوني وه، هه زمه کرد وه لام ي نهو دارشتنهش بده مه وه که ناوي "لهو کاته دا که تاريکي داهات" بوو، به لام بوو نه بوو وه لام ي دوو دارشتن بده مه وه، له به رنه وه ناچار بووم يه کپکيان به "توره" يان "راگنار" به شم.

ياريده داني "توره" و "راگنار" بيروکه يه کي باشبوو، چونکه له وه به دواوه شهر يان پينه ده فروشتم. به پله ي يه که ميش له به رنه وه نه بوو که سوپاسي ئيشه که م بکه ن، به لکو تاراده يه که لهو ده ترسان که من به هه موو پوله که بلپم که دارشتنه که يان دنوسمه وه. من خوډ به هيچ جوړپک له ماموستا که مان نه ده ترسام که نهو راستيه ي پي بلپم. خه تاي من نه بوو که هه ر قوتابيه ي ده بوايه وه لام ي يه که دارشتني بدايه ته وه. منيش نه بووم که وه لامه کاني "توره" و "راگنار" م ده دايه ده ستي ماموستا. ئي نهو وان خوډان دارشتني خوډان دنوسيه وه. بېگومان هه ر واشبوو.

من هه رگيز وه لامه زياده کانم به ده ستمه وه نه ده گرت و دهرم نه ده خستن، به لام هيد ي هيد ي هه نديک له قوتابيان ي پوله که خوډان ده هاتن بو لام و داوايان ليده کردم که بيان کر نه وه. منيش لهگهل ياندا ده که و تمه مامه له، هه ميشهش له سهر پار ه يان شوکولاته نه بوو، نه خير... جاري و ابوو له به رامبه ر "نېشان داني ئازايه تي" دا ده مگوړپه وه. مه رجيش نه بوو که شتيکي يه کجار گه وره بېت، به لکو هه ر نه وه ند ه به سبوو که له گه رمه ي وانه ي ئيشي ده ستي بوپرن يه که

دوو وشه‌ی قوړ و بېشه‌رمانه بللې، يان زاتېکهن توپه‌لېک به‌فر بخه‌نه سهر کورسې ماموستا.

هه‌تاوه‌کو پوله‌کانی دواتریش که گه‌وره‌تر بوو‌بووین کومه‌کی قوتابيه‌کانی ترم ده‌کرد و ئهرکی مال‌ه‌وه‌يانم دهنوسيه‌وه، من يه‌کېک له "نیشان‌دانی نازايه‌تی" کورېکې پوله‌که‌م بيردېته‌وه که ده‌بوايه تهره‌قه‌ی سوخمه‌ی يه‌کېک له کچه‌کانی پوله‌که‌ی بکردايه‌ته‌وه. بېگومان ئه‌و کاته چه‌ند کچېکې که‌می پوله‌که‌ گه‌يشتبوونه ئه‌وه‌ی سوخمه‌ ببه‌ستن، ئه‌وانه‌ش جوانترین کچی پوله‌که‌ نه‌بوون. ئه‌گهر که‌سیکیش ئه‌و شته‌ی نه‌کردبايه‌ که‌له‌سهری پېککه‌وتبووین، ئه‌وا ئه‌و کاته ده‌که‌وته "زونی مه‌ترسيه‌وه"، هه‌موو که‌سیکیش ئه‌وه‌ی ده‌زانی، چونکه‌ له‌دواجاردا له‌وانه‌بوو که‌ ناچارمکه‌ن هه‌موو شتيک بۆ ماموستاکان بگېرمه‌وه و بلېم «من ئهرکی مال‌ه‌وه‌ی "توقين" يان "هانس ئولاڅ"م نوسيوه‌ته‌وه.

وه‌لامدانه‌وه‌ی ئهرکی مال‌ه‌وه‌ ته‌نها وانه‌ی زمانې نه‌رويچی نه‌ده‌گرته‌وه، به‌لکو وه‌لامی وانه‌ی جوگرافيا و ئاينې مه‌سیحی و ميژووی شوينه‌کانی جيهان و ماتماتيکېشم پېشنيارده‌کرد. ته‌نها ئه‌وه‌نده‌بوو که‌ ده‌بوايه‌ زوړ له‌ وه‌لامه‌کانی خومه‌وه‌ نزیک نه‌بوونايه. بۆ نمونه‌ من يه‌که‌مجار وه‌لامی پرسياره‌کانی ماتماتيکې خومم به‌ بې هيچ هه‌له‌يه‌ک ده‌دايه‌وه، دواى ئه‌وه‌ش وه‌لامدانه‌وه‌ی يه‌ک دوو راهېنانی تر هېنده‌ کاتيکې زوړی نه‌ده‌بردم، به‌لام ناچاربووم چه‌ند هه‌له‌يه‌کی گونجاوی تېباخنم. چونکه‌ به‌هيچ جوړېک پړی تېنه‌ده‌چوو که "توره" راهېنانېکې بې هه‌له‌ بداته‌وه‌ ده‌ستی ماموستا. "توره"

تايه‌ته به‌ پنگه‌ی په‌رتووک

ئه‌وه‌نده‌ی به‌سبوو که 97 بهېنېت، واته‌ من ناچاربووم وه‌لامېکې بۆ بنوسمه‌وه‌ که 7 بهېنېت. وه‌ ئه‌گهر يه‌کېکې تریش بيوستايه 7 بهېنېت، ئه‌وا ئه‌وسا ده‌بوايه‌ وه‌لامه‌که‌ی ئه‌ویش له‌ هه‌مان ئاستدا بوايه، به‌لام بېگومان ده‌بوايه‌ هه‌ندې هه‌له‌ی ترم بخستايه‌ته‌ وه‌لامه‌که‌يه‌وه.

زوړجار وارپده‌که‌وت که ده‌بوايه‌ وه‌لامه‌کانم به‌شيويه‌که‌ بدايه‌ته‌وه‌ که‌ نمره‌ی 5 يان 6 بهېن. ته‌نانه‌ت له‌و ئاسته‌شدا بازارم هه‌بوو. من باش له‌وه‌ تېده‌گه‌يشتم که "نارنه" و "ليزبېت" تاقه‌تيان نه‌بوو راهېنانه‌کانيان بنوسنه‌وه، چونکه‌ هه‌رگيز له‌ نمره‌ی 5 يان 6 زياتريان وهرنه‌ده‌گرت، به‌لام من هيچ شتيکم له‌به‌رامبه‌ری ئه‌و وه‌لامه‌دا وهرنه‌ده‌گرت که‌ ته‌نها نمره‌ی 5 بهېنېت. بېگومان منیش ده‌بوايه‌ سنوورېکم هه‌بوايه‌. من هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ی که‌ پړگام پېده‌درا ئه‌و هه‌موو وه‌لامه‌ بده‌مه‌وه، هه‌ستم ده‌کرد هه‌قی خومم به‌ زياده‌وه‌ وهرگرتووه. به‌تايه‌تیش چيرم له‌ تېباخينې ئه‌و هه‌موو هه‌له‌يه‌ ده‌کرد له‌ راهېنانه‌کاندا. من له‌ويډا داهېنانم زياتر ده‌بينی وه‌ک له‌وه‌ی وه‌لامېکې بې هه‌له‌ بنوسمه‌وه. له‌ويډا پيوستيم به‌ فه‌نتاسياى زياتربوو.

ئو کاتانه‌ی که‌ به‌راستی پيوستيم به‌ پاره‌ده‌بوو و دايک و باوکېشم ئه‌وه‌ نه‌بوون قسه‌يان له‌گه‌لدا بکړېت، چونکه‌ نه‌يانده‌ويست له‌ پاره‌ی رېژانه‌که‌م زياترم بده‌نې، پرويده‌دا که‌ وه‌لامېک بده‌مه‌وه‌ که 10 يان 11 بهېنېت. بيرمه‌ که‌ره‌تېکيان راهېنانېکې جوگرافيام ئه‌نجامدا که‌ نمره‌ی 13 بهېنېت. بۆ "هېگه‌"بوو، ئه‌و کاته پېشېرکېيه‌کی سه‌ماکردن

⁹ به‌رزترين نمره‌ی ئيره '13'يه‌و.

تایبته به پښه پرتووک

دانیشتبوو. دواتر "هڼگه" دهستی کرد به خویندنه وه. "هڼگه" کچیک بوو له و قوتابیانې پوله که مان که دهستیکی بالای له خویندنه وه دا هه بوو به دهنگی بهرز، به لام له ویدا زور به دهنگیکی نزم دهیخویندنه وه و ماموستا ناچار بوو داوای لیبکات که میک دهنگی بهرز بکاته وه. "هڼگه" که میک دهنگی بو بهرز کرده وه، به لام که میک دواتر به شیکي پهراند و ناچار بوو سهرله نوئ دهستی بکاته وه. چهند جاریک به لاچاو ته ماشایکرم، منیش یهک که رت به دزیه وه به په نجهی دوشاومزهی دهستی چهپم وه لامم دایه وه. له گهل ته و او بوونیشیدا ماموستا که مان چه پله یه کی بو لیډا، نهک له بهر نه وهی که به شیوه یه کی جوان خویندیه وه، به لکو له بهر باشی ناواخنی وه لامه کی بوو، ئینجا منیش چه پله یه کم بو لیډا، له و کاته دا که "هڼگه" له سهر میزی ماموستا هاته خواره وه، پرسیاریکم له ماموستا کرد و وتم "هڼد کاتمان ماوه که "هڼگه" سه مایه کی "چاچا" مان پیشکه شبکات؟" تهویش به دهم زهرده خه نه یه که وه وتی؛ "تهو یان بو کاتیکی تر هله دگرین". له ویدا له وه دهچوو "هڼگه" هزبکات سهرم لیبکاته وه، به لام نه یویرا. و ایزانم له وه دترسا که له پریکدا راستیه که ی ناشرابکه م و بلیم منی میهره بان وه لامه که یم نویوه ته وه، چونکه تهو زور به گور سهرقالی مه شکر دنه که ی بوو بو پیشپرکی سها که ی. من قهت نه مده ویست شتیکی ئاوها بکه م، چونکه "هڼگه" به ریکوپیکي پاره ی خو ی دها. تهو له بهرامبه ری وه لامه که دا دوو کرو و نیوی دابوومی، به لام له گهل ته وه شدا هیشتام هر ناارامبوو. تهو نهیده زانی که من چه ندها جاری تریش راهینانی قوتابیه کانی تری پوله که م نویوه ته وه. به راستی تهو یه که مهین جار نه بوو که دابنیشم گوی بو هونه ره بهرزه که ی خوم شلکه م که به دهنگیکی بهرز له سهر میزی ماموستا وه

له قوتابخانه ی سها می "نوسه و فین" دا ده گپردرا، تهویش به ته و او ته ی سهرقالی مه شکر دنی سها می "سامبا" و "چا چا" بوو. کاتیکی تهو جور راهینانه یان دهمامی به ئانقه ست یهک دوو هله ی بچوکم دهخسته ناو وه لامه کانی خومه وه، بهو شیوه یه یش نمره ی 10م دههینا و نمره یه کی زیاترم له وه لامه که ی تر وهرنه دهگرت. له و کاتانه شدا ماموستا که مان شتیکی له م بابه ته ی له سهر وه لامه که م دهنوسی؛ "له وه دهچیت که میک بی سهرنج بووبیت، پیتهر؟"، من پیکه نینم بهو جور شتانه دههات. هر له سهرته ی سالی شهسته کانه وه هندیکی له ماموستا کان په پره یی تهو شته یان ده کرد که دواتر ناوی "هه لسه نگاندنی تایبه تی فیگردن" یان لینا. "هه لساندنیکي تایبه تی بوو که له سهر وه لامیکی 10 نمره یی منیان دهنوسی "سهرنجت که م بوو"، به لام ته گهر "لیزیت" هه مان تهو وه لامه ی منی بدایه ته وه، تهو تهو کاته ماموستا که مان له سهری دهنوسی "پیروزبایت لیده که م لیزیت! دهست خوش، تا بلیت وه لامیکی باشت داو ته وه". ماموستا که مان تهو ی نه ده زانی که من هه روا بو خوشی وه لامیکی ناته و اوام داو ته وه. تهو هینده ی نه ده زانی که من گزیم له خوم کردو وه بو تهو ی نمره یه کی خراپ بهینم.

دواتر ده بوايه "هڼگه" به دهنگی بهرز له بهرچاوی پوله که دا وه لامه نایابه که ی وانه ی جوگرافیا ی بخویندایه ته وه. و ایزانم تهو چاوه پروانی تهو نه بوو، به لام ماموستا که مان سوربوو له سهر تهو ی یه کسهر پرواته سهر میز و کورسیه که ی تهو و دهستبکات به خویندنه وه. خوشی چوو له جیگا که ی "هڼگه" دا دانیشت، ریک له ته نیشتی منه وه بوو. من له سهر میزی سیه می ریزی ناوه راستدا داده نیشتم، "هڼگه" ش له لای راستمه وه داده نیشتم، به لام له و کاته دا ماموستا که مان له شوینه که یدا

دهخوینزرایه وه. ئه وهش ههستیکی خراپی پینه ده به خشی، به پیچه وانه وه من چیژم لیده بینی. من یاریده ده ریکی باشبووم. من بهرپرسیاری هه موو پۆله که بووم.

دواتر له قوتابخانه ی ناوه ندیشدا من و "هینگه" له هه مان پۆلدا بووین. که په تیکیان له پۆلی یه کدا گرهو یکی خوشمان کرد؛ مامۆستایه کمان هه بوو ناوی "لایلا نیپهن" بوو، پاره یه کی زۆری له یانسییدا بردبوو. به و پاره یه فیاتیکی نویی مۆدیلی 500 ی پیکری. من وتم کۆمه لیک له کوران به ئاسانی ده توانن ئه و سه یاره بچکۆله یه بهرزه که نه وه و له ده رگا گه وره که ی قوتابخانه وه بیهیننه ژوره وه و له هۆلی کۆبونه وه ی قوتابیاندایین. "هینگه" پیی خوشبوو گهر شتیکی وامان بکرایه، به لام پیی وانه بوو که ریتییه کی ئاوها گه وره بکه یین. منیش به هه لم زانی و وتم "ئه گهر له م هه فته یه دا فیاته که ی "لایلا" له هۆلی کۆبونه وه ی قوتابیاندایین، ئه و ده بیته پهیمانم ده ییتی که پیاسه یه کی رۆمانسی ناو دارستانه که م له گه لدا بکه ییت. وه ئه گهر نه مان توانی ئه و راهیانی یه که مانگی بیرکاریت له سه ر من ده بیته". پاش دوو رۆژ ماشینه که له هۆله که دابوو. هه موو کاره که ش له ماوه ی ده خوله کدا ئه نجامدرا، ریک له پشووی نانخواردندا هییامان و ده مانزانی مامۆستا کان کۆبونه وه یان هه یه. به ده ر له وهش فریا که وتین پارچه قوماشیکی شینی کال به شیوه ی قردیله یه که به فیاته سوره بچکۆله که وه به ستین، له وه به دواشه وه به راستی له دیاریه کی یانسیب ده چوو. به رپوه به رایه تی قوتابخانه هه رگیز بو ی ده رنه که وت که کی ئه و فیله بچکۆله یه ی کردووه، به لام "هینگه" ناچار بوو له گه لدا پیاسه یه کی ناو دارستانه که بکات. به هیچ شیوه یه کی ش خوی له و پهیمانه نه دزیه وه که ریکه وتبووین له سه ری؛ "پیاسه یه کی رۆمانسی

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

ناو دارستانه که". "هینگه" کچیکی بیئه قل نه بوو، ئه و زۆر به باشی ده یزانی که من جار جار یک چه نده فیلبازم، ئه وه نده شی ده زانی که من ته نها له بهر خاتری ئه و، ماشینی کم له گه ل چه ند که سی کدا هه لگرت و گه یاندمه هۆلی کۆبونه وه ی قوتابیان. له لای "لینده رتوکتۆللن" وه چووینه ناو کوخیکی دارینی پچکۆله وه که شوینی ئامیر کۆکردنه وه بوو. ئه وه یه که مین جار بوو که له گه ل ئافره تیکی روتدا بيم. هه ردوو کمان ته مه نمان ته نها چوارده سال بوو، به لام له شولاری ئه و به ته واوه تی پیگه یشتبوو. ده ست لیانی ئه و له هه موو ئه و شتانه خوشتر بوو که له ژیاندا دهستم لیدابوون.

هه ندی جار کۆمه کی مامۆستا کانیشم ده کرد. من به رده وام پێشینیاری بابته تی دارپشتن و ئهرکی ماله وه ی خوش خوشم ده خسته به رده ستیان. یه که دوو جار یکیش پێشینیازی خۆم پێشکه شی مامۆستای بیرکاری کرد که راهیانه کانی پۆله که به شیوه یه کی باشتر دابریژیت. هه ندی جاریش داوام له مامۆستا ده کرد که وردتر بابته تی کمان بو رونه کاته وه یان زیاتر بجیته قولایی ئه و بابته تی که له پۆلدا باسی ده کرد. بو نمونه ئه گهر باسی میژووی میسرمان بکرایه، ئه و ئه و کاته داوام له مامۆستا که ده کرد که باسی "به رده که ی شاری ره شید" مان¹⁰ بو بکات.

¹⁰له شاری ره شیدی میسر دا له سالی 1799 دا به ردیکی به نرخی کۆنیان دۆزیه وه. نوسراوی سه ر ئه و به رده ده گه رپه ته وه بو سالی 196 ی پێش زاین و بنچینه ی زمانی میسری و یۆنانی کۆنی له سه ربوو، دواتر 'شامپۆلین' له رپگه ی ئه و نوسراوانه وه له سالی 1822 دا کۆدی زمانی 'هیرۆگلیفی' میسری پیکرده وه و.

تابهته به پنگه‌ی پرتووک

دیاریکراو تیدابوو، هه‌روهک "جیهانی هونه‌ر"، "جیهانی مۆیسفا"، "له‌شی مروف"، کتییی "میژووی ئه‌ده‌بیاتی جیهانی" یه‌که‌ی "فرانسيس بوول"، یان کتییی "میژووی ئه‌ده‌بیاتی نه‌روه‌یجی" یه‌که‌ی "بوول، پاشی و وینسنس و هویم"، یان "فه‌ره‌نگی ره‌چه‌له‌کی وشه‌کانی زمانی نه‌رویجی و دانیمارکی" یه‌که‌ی "فالک و تورپ". ته‌مه‌نم دوانزه سالانبوو که دایکم کتییی "چیرۆکی زیانم" ی "شارلی شاپلن" ی کری. هه‌رچه‌نده کتیییکی هینده بابه‌تی نه‌بوو، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا وه‌ک جوهر ئینسایکلۆپیدیایه‌ک وابوو بۆم. دایکم به‌رده‌وام پیی دوه‌تم "بیرت بی‌ت له‌پاش خویندنه‌وه هه‌موو کتیییه‌کان بخه‌يته‌وه شوینی خویان"، هه‌تا پۆژیکیان بریاریدا که بۆم نه‌بی‌ت له‌یه‌ک کاتدا له‌ چوار کتیب زیاتر له‌ ژوره‌که‌مدا دانیم. ئه‌وه‌ ده‌یوت "خو له‌ یه‌ک کاتدا ناتوانیت له‌ یه‌ک کتیب زیاتر بخوینیته‌وه، ئیتر ئه‌وه‌ هه‌موه‌ت بۆچه‌؟". ئه‌وه‌ له‌وه‌ تینه‌ده‌گه‌یشته‌ که من هه‌ندئ جار له‌ چه‌ند سه‌رچاوه‌یه‌کی جیاوازه‌وه بابه‌تیکم به‌راورد ده‌کرد. وایزانه‌م دایکم هینده‌ گرنگی به‌ ره‌خنه‌گرتن له‌ سه‌رچاوه‌کان نه‌ده‌دا.

پاش ئه‌وه‌ی مامۆستا که‌مان باسی پی‌خه‌مبه‌ره‌کانی ئاینی مه‌سیحی بۆ کردین، داوام‌لی‌کرد له‌ لاپه‌ره‌ی پی‌خه‌مبه‌ر "ئیسایه‌" دا¹² ته‌ماشای به‌شی 7 و ئایه‌تی ژماره‌ 14 بکات. ویستم جیاوازی نیوان "کچیک‌ی گه‌نج" و کچیک‌ که‌ خاوه‌نی "کچینی" خوی بی‌ت بۆ هه‌موو پۆله‌که‌ روونبکاته‌وه، چونکه‌ وام مه‌زه‌نه‌ ده‌کرد که‌ مامۆستا که‌مان به‌لایه‌نی که‌مه‌وه‌ هینده‌ بزانی‌ت که‌ وشه‌ی "عیبری" به‌رامبه‌ر "کچیک‌ که‌ کچینی خوی له‌ده‌ست نه‌دابی‌ت" له‌و ئایه‌ته‌دا کتومت مانای "کچیک‌ی گه‌نج"

به‌مامۆستا که‌م وت "ئه‌گه‌ر ئه‌وه‌ به‌رده‌ نه‌بوایه‌ ئه‌وا تو‌ی‌ژه‌ره‌وه‌کان نه‌یانه‌توانی نوسراوی "هیرۆگلیفی" بخویننه‌وه، لی‌ره‌شه‌وه‌ نه‌ده‌کرا بزانی‌ن خه‌لکی میسری کۆن به‌ چ شیوه‌یک بیریان‌کردۆته‌وه". یان ئه‌وه‌ کاته‌ی که‌ مامۆستا باسی "گۆپرینکۆس" ی بۆ ده‌کردین، پرسیاوی زیاترم لی‌ده‌کرد و ده‌مویست که‌میک ده‌رباره‌ی "کیپله‌ر" و "نیوتن" یشمان بۆ باسبکات، چونکه‌ وه‌ک ئاشکرایه‌ "گۆپرینکۆس" له‌ هه‌موو بۆچوونه‌کانیدا راست نه‌بوو.

من هه‌ر له‌ ته‌مه‌نی 11_12 سالی‌ه‌وه‌ خویننه‌ریکی باشبووم. له‌ ماله‌وه‌ هه‌ردوو "له‌کسیکۆن"¹¹ ی "سه‌له‌مۆنسن" و "ئاشه‌هاو" مان هه‌بوو، هه‌ردووکیان له‌ دوو تو‌یی 43 به‌ندا بوون. کردنه‌وه‌ و خویندنه‌وه‌ی "ئینسایکلۆپیدیا" یه‌کیش به‌ته‌واوه‌تی که‌وتبووه‌ سه‌ر وزه‌ و تاقه‌تم. من له‌ سێ باردا ته‌ماشای ئه‌وه‌ فه‌ره‌نگه‌ گشتیه‌م ده‌کرد؛ کاتی‌ک که‌ پی‌ویستیم به‌ بابه‌تی‌کی دیاریکراو بوو، زۆر جاریش په‌یوه‌ندی به‌ شتی‌که‌وه‌ بوو که‌ بۆ ماوه‌یه‌کی دورودر‌یژ بیرم لی‌کردبووه‌، یان بۆ ماوه‌یه‌کی زۆر به‌چه‌پ و به‌راستدا هه‌ر ده‌مخوینده‌وه‌ و پی‌ویستیم به‌ فه‌ره‌نگیک بوو، یان جاری واهه‌بوو چه‌زمه‌کرد سه‌رتاپای به‌ندی‌کی فه‌ره‌نگه‌که‌ بخوینمه‌وه، بۆ نمونه‌ به‌ندی 12 ی "ئاشه‌هاو" هه‌ر له‌ "گفام" وه‌ تا "مادیرا"، یان به‌ندی "XVIII" "سه‌له‌مۆنسن" له‌ "نۆرلانسباد" وه‌ تا "پیارله‌ئیه‌نه‌". به‌ده‌رله‌وانه‌ش له‌سه‌ر په‌فه‌کانی کتیب‌خانه‌که‌ی زوری دانیشتنیش دایکم چه‌نده‌ها کتییی سه‌نجراک‌یشه‌ری تری دانابوو. من زیاتر شا‌کاره‌ گه‌وره‌کانم به‌لاوه‌ مه‌ستبوو، ئه‌وه‌ کتیب‌خانه‌ی که‌ زانیاریه‌کی زۆری ده‌رباره‌ی بابه‌تی‌کی

¹¹ فه‌ره‌نگی گشتی به‌ ورده‌کاری و وینه‌وه‌ و.

¹² یه‌کی‌که‌ له‌ پی‌خه‌مبه‌ره‌کان و.

دەبەخشیت!¹³ من لەو دەوێش ئەو بابەتەم هەر بەرپیکەوت لە فەرھەنگە گشتیەکی "سەلمونسن" دا بەرچاوەوتبوو. دواتریش بە مامۆستا کە مانم وت "بەلام لەو دەوێش کاتی خۆی "ماتیۆس" و "لۆکاس" بەشیوەیەکی ورد و بنچینەیی تێکستە عیبریەکیان نەخویندبیتەو. لەوانە دەقە وەرگێردراوە یۆنانیەکیان بەلاوە بەسبوو. ئەو دەقە ناوی "سیپتواجینتا" بوو، من پێکەنینم بە ناوە دەهات. لەبەر ئەوەدا وشە "سیپتواجینتا" وشەیکە لاتینیە و واتا 70، کاتی خۆی 70 مامۆستای جولەکە لە ماوەی 70 رۆژدا "پەیمان نامە" کۆن "یان وەرگێرایە سەر زمانی یۆنانی، هەر لەبەر ئەوەشبوو کە ئەو ناوەیان بەسەر دەقە وەرگێردراوە یۆنانیەکیان چەسپاند. من هەموو ئەو شتانەم بە مامۆستا کە مان وت.

مامۆستا کان هەموو کەرەتیک ئەو شیوازی منیان بەلاوە خوێشەبوو کە بابەتی زیادەم پێ دەخستە سەر وانەکانیان، هەرچەندە من زۆر گرنگیم بەوە دەدا کە راستیان نەکەمەو، بەتایبەتیش کە هەندێ جار بەتەواوی شتیکی هەڵەیان دەوت. هەرچەندە مامۆستا کە مان پێی لەسەر بیروپرای باوی کلێسە و پەرەگرافی فێرکردنی گشتی قوتابخانە دادەگرت، بەلام لەگەڵ ئەوەشدا من وێرام هێرش بکەمە سەر بیروباوەری ئاینی دەربارە "مندالبوون لە کچیکەو"، چونکە بەپروای من هەڵەیکە روویداوە لە دەقە وەرگێردراوەکی "سیپتواجینتا" دا. جار جار یەک شتی هەرزۆر ئاساییم دەوت، بەلام نەیدەهێشت قسە بکەم، بۆ نمونە کەرەتیکیان وتم بەپێی گێڕانەوێکانی

¹³ هەڵبەتە لیڤەدا مەبەستی لە مەریەمی 'عەزرا' و.

تایبەتە بە پێگە بەرپۆک

"جۆهانس"¹⁴ مەسیح بۆ ماوەی سێ ساڵ لەناو خەڵکیدا چالاکبوو، بەلام بەپێی سەرگۆزشتە سیانەکی تر تەنھا یەک ساڵ لەناو خەڵکیدا بوو.

لە وانە زانیاری سیکسیشتدا بەلامی منەو مایە شەرمەزاریبوو کە مامۆستا وشە "ئەندامی نیڕینە" ی پیاوی بۆ بەشیکی دیاریکراوی لەش بەکار دەهێنا، بەلایەنی کەمەو لەو کاتەدا کە باسی جوتبوون و زاوێی دەکرا، من دەموت وشە "ئەندامی نیڕینە" بەتەواوەتی باوی نەماوە، بەتایبەتیش لەباسە سیکسیەکاندا. مامۆستا پرسیاری لێدەکردم و دەوت «ئەو بە پروای تۆ چ وشەیک بەکاربەین؟» ئەو کەسیکی کراوەبوو و جگەلەوێش کەسیکی بەخۆبوو و بالای نزیکە دوو مەتریک دەبوو. بەلام لەو کاتەدا هیچ وەلامیکی پێنەبوو. منیش وەلامی پرسیارەکەم داوە و وتم؛ «نازانم، بەلام لایەنی کەم هەڵبەدە وشەیکە تر بدۆزیتەو. بەلام با وشەیکە لاتینی نەبێت». من هەرگیز ئەو جوێر ئامۆزگاریانەم لە پۆلدا نەدەوت. چونکە بەراستی حەزم نەدەکرد کە خۆم بە جوێرک پێشانی قوتابیەکانی تر بدەم کە من زیرەکتريکم لەوان، یان ئەو دەرێخەم کە هەندێ جار لە مامۆستا کانیش زیرەکتريکم. من هەمیشە لە حەوشە قوتابخانەدا قسەم لەگەڵ مامۆستاکاندا دەکرد، یان لە کاتی هاتنە ژوێرەو و چوونە دەرەوێاندا وە بەبێ هیچ مەرامیک بیروپرای خۆم پێدەوتن. ئەوەشم لەبەر ئەوە نەدەکرد کە خۆمیان لێ نزیک بکەمەو، لەبەر ئەوەش نەبوو وای نیشانبدەم کە گرنگیەکی زیاد لەپارە

¹⁴ یەکیکە لەو چوار نوسەرە کە کاتی خۆی 'پەیمان نامە' نوێ'یان نوسیوە، سیانەکی تریش ناویان 'ماتیۆس' و 'مارکۆس' و 'لۆکاس' بوو.

www.pertwk.com

دەبەخشم بە ئەرکی مألەو. تا رادەبەک بە پێچەوانەو بوو، هەندێ جار وامنیشاندەدان کە کەمتر حەزم لە ئەرکی مألەو بێت. هەستەدەکرد بەو شیوەیە خۆشتریک بێت.

کەواتە لەوانەییە کتومت هەر تەنھا لەبەر دلسۆزی بووبێت کە ئامۆژگاری دەکردن؟ نەخیر، ئەوەشیان نەبوو. من بۆیە تاوانتاویک ئامۆژگاری باشم پێشکەشی مامۆستاکان دەکرد، چونکە شیوەی بەرپەرچدانەو یانم بەلاو خۆشبوو. پێم خۆشبوو بیانبینم کە خۆیان دەنوین. خنەم بە بینینی لەنجەولاریان دەهات.

*

من هەموو حەفتەبەک لە پۆژی شەمماندا گویم بۆ بەرنامەی منداڵان شلەکرد و لەو بارەییەشەو تەنھا منداڵ نەبووم. هەموو منداڵانی نەرویجی گوێیان بۆ بەرنامەی منداڵانی شەممان دەگرت. من دواتر لە ئاکاریکی رەسمیدا خۆیندەو کە لە نیوان سالانی 1950 و 1960دا لەسەدا 98ی منداڵانی نەرویجی گوێگری ئەو بەرنامەیەبوون. دەکریت بڵێن تا بڵێت ئەو بینینیکی کۆنسەرقاتیقی بوو.

ئێمە لەو شتەدا دەژیاین کە توێژەرە کەلتوریەکان پێی دەلێن "یەکیبونی کەلتوری". هەموو منداڵێک کە نرخێ خۆی بزانێبایە گوێی بۆ "سامپا" و "پێگای بەرو شاری "ئارگا" شلەکرد، گوێی لە "کارلسن" و "فاونتلیرۆی بەگزادە بچوک" دەگرت. هەمووان کتێبەکانی "دیبسی" و "پۆلیسە ئافەرەتەکە" و "پێنج کتێبەکە"مان دەخویندەو. ئێمە لەلایەن "لاوریتز جۆهانسن" و "تۆربیۆن ئاینە" و ئالف پخیۆسن" و "نانه کات فیستلی"و پەرەردە کراین. جگەلەوێش هەموومان

تایبەتە بە پێگە بەرپۆک

لەپێگە کەناله جیاوازهکانەو بنه‌مایه‌کی هاوبه‌شمان هه‌بوو؛ لەپێگە راپۆرتە دورودریژەکانی پێشبینیکردنی کەش و هه‌واو کە لە ئینستیتیوتی کەشناسیەو بڵاودەکرایەو، لەپێگە گوێگرتن بۆ تێبینیە وشک و برنگەکانی بۆرسە و بەرنامە بەزم و خۆشیەکانی پۆژانی شەممان کە لە "ستۆدیۆ گەرەکانی مارینلیوست"و بەخشەدەکرانەو، لەپێگە بەرنامە رادیۆی وەک "کۆنسێرتی داواکراو" و "راپۆرتی هاتوچۆی پۆژانە" و "دیکە دیک دیکنس" و "ترس و سامی شاری شیکاگو"و. هەموو ئەو نەرویجیانە کە هاوتەمەنی من هەمان بنه‌مای کەلتوریان هه‌یه. ئێمە وەک "یەک" خێزانی گەرە وابووین.

هەموو شەممەبەک لەگەڵ بەرنامەی منداڵاندا پارچەبەک شوکولاتەیی نیو کرۆن بایی و شوشەبەکی بچکۆلە ساردی "سۆلۆ"یان پێدەدا، جگەلەوانەش یان پاکەتێک پەسکیتیان دەدا، کە شیوەی پیتەکانی لەسەر بوو، یان پاکەتێکی بچکۆلە کەشمیش، یان کیسەبەک فستقیان دەخستە بەردەممان. هەندێ جارێش کەشمیش و فستقیان دەدا، یان ئێمەش تێکەڵمان دەکردن. شیرینی پۆژی شەممان هەر وەک خواردنی نیوهروانی قوتابخانە شتێکی دیاریکراو بوو. خواردنی نیوهروانی قوتابخانە رەسمەبەکان پێکھاتبوون لە شیرینی چەور، نانێ رەق بە پەنیری بزەو، پارچەبەک نانێ ئاسایی و جگەری کۆلا و مەرەبا و سەندەویچێک. هەندێ جار لەکاتی نانخواردندا دەکەوتە پرسیارکردنی ئەوانی تر و دەمویست بزانم ئەوان لە پۆژی شەمماندا لەکاتی بەرنامەی منداڵاندا چی دەخۆن. بۆمەرکەوت کە هەموویان کتومت هەمان ئەو شتەیان دەخوارد کە من دەمخواردن. من بەلامەو ناخۆشبوو کە شیوە پلانێکی نادیار لەنیوان دایکان و باوکەندا بوونی

هه‌بوو. دواتریش بۆمدەرکه‌وت که "یه‌کبوونی که‌لتوری" چ کاریگه‌ریه‌کی قولی هه‌یه.

پێشده‌که‌وت که کرۆنیکیان ده‌داینی و خۆمان ده‌چووینه دوکانه‌که بۆ ئه‌وه‌ی شیرینی پوژی شه‌ممانی پێکپێن. بێگومان زۆر خۆشتربوو له‌تیکه‌له‌ باوه‌که‌ی فستق و کشمیش و پسکیته‌که‌ی ماله‌وه. ئه‌و کاته به‌ کرۆنیک ده‌ پارچه شوکلاته‌ی بچکۆله‌مان پێده‌کپی. ته‌نانه‌ت به‌ ده "ئیره‌"ش¹⁵ شتی پێده‌کردرا، ده‌مانتوانی "جه‌لی"یه‌ک یان دوو نوقول یان نه‌عنايه‌کی شیرینمان پێکپێبایه، ده‌شمانتوانی دوو شوکلاته‌ی پینج "ئیره‌"یی یان چوار بنیشتی پێکپێن. واته به‌ کرۆنیک ده‌مانتوانی سێ پارچه شوکلاته‌ی بچکۆله و دوو جه‌لی و دوو نوقول و نه‌عنايه‌کی شیرین و چوار شوکلاته‌ی پینج "ئیره‌"یی و چوار بنیشتی پێکپێن. ده‌شمانتوانی پسکیتیک 25 "ئیره‌"یی و شه‌ربه‌تیک 25 ئوره‌یی پێکپێن و له‌گه‌ڵیشیدا بۆ نمونه داوای دوو پارچه شوکلاته‌ی بچکۆله و دوو جه‌لی و نه‌عنايه‌کی شیرین بکه‌ین. من پاره‌که‌ی خۆم باش به‌کارده‌هینا و شتی زۆرم پێده‌کپی. به‌ده‌ر له‌وه‌ش جارجاریک دزیه‌کی بچکۆله‌م له‌ دایکم ده‌کرد، ده‌ستم ده‌کرد به‌ گیرفانی پالتۆکه‌یدا و پاره‌ی ورده‌م ده‌دزی، به‌تایبه‌تیش ئه‌و کاتانه زه‌فه‌رم ده‌هینا که له‌ گه‌رماوه‌که‌ماندا خه‌ریکی رازانه‌وه‌ی خۆی ده‌بوو، یان که پاش نیوه‌پوان سه‌رخه‌وێکی ده‌شکاند، یان که له‌ ژوری دانیشته‌دا گوێی بۆ ئۆپیرای "لا بۆهیمه" شله‌کرت. من ویزدانم ئازاری نه‌ده‌دام که یه‌ک دوو پاره‌ی ئاسنم له‌ دایکم ده‌دزی، چونکه ته‌نها له‌و کاتانه‌دا ده‌ستم ده‌کرد به‌ گیرفانی‌دا که بۆ ماوه‌یه‌ک ته‌له‌فونم به‌کارنه‌هینابوو.

¹⁵یه‌ک کرۆن سهد 'ئیره‌'یه و له‌ جیگه‌ی فلسی کۆن داده‌نریت و.

تایبه‌ته به‌ پنگه‌ی په‌رتووک

چوار ته‌له‌فون یه‌کسانبوو به‌ یه‌ک کرۆن من هه‌ر له‌و کاته‌وه مرۆفیک بووم که حه‌زم به‌ که‌میک پیکوپیک ده‌کرد. زۆر به‌ وریاییشه‌وه دزیم له‌دایکم ده‌کرد، له‌و کاتانه‌دا که ده‌ستم ده‌کرد به‌ گیرفانی‌دا، هه‌ولمه‌دا کلیل و پاره ئاسنه‌کان به‌ریه‌ک نه‌که‌ون و زرنه‌گیان نه‌یه‌ت. له‌و کاته‌دا که پاره‌که‌م لوله‌کرد، پیاوه یه‌ک مه‌تریه‌که له‌ته‌نیشتمه‌وه ده‌وه‌ستا و ته‌ماشای ده‌کردم، به‌لام ئه‌و هیچی نه‌ده‌گیرایه‌وه. گه‌ر کرۆنیک یان نیو کرۆنیه‌کی زیاده‌م پێبوايه، ئه‌و کاته ئاسانه‌ریک ده‌مانتوانی شیرینی پوژی شه‌ممانی پێ هه‌لبژێرم. هه‌موو که‌سیک وه‌کو ئیمه‌ رادیویه‌کی مۆدیرنی نه‌بوو. ئیمه‌ ده‌ستبه‌رداری رادیو کۆنه‌که‌مان بووین و رادیویه‌کی تازه‌بایه‌تی "تانبیرگ هولدا"مان کپی. له‌ ژوری دانیشته‌دا چه‌ند په‌فه‌یه‌که‌مان به‌دیواره‌که‌وه هه‌لواسیوو که له‌داری ساج دروستکراوون، رادیوکه‌مان له‌سه‌ر یه‌کیک له‌و په‌فانه‌ داناوو، دوو بلنگۆ و ئاریلیکیشتی پێوه‌بوو. به‌و شیوه‌یه‌ش ده‌نگه‌که‌ی زۆر له‌ رادیو کۆنه‌کان خۆشتربوو. له‌ ژیر په‌فه‌ی رادیوکه‌ و گرامافۆنه‌که‌دا، هه‌موو قه‌وانه‌کانی دایکمان داناوو. زۆربه‌یان قه‌وانه‌ کۆنه‌کانبوون، به‌لام کۆمه‌لیک قه‌وانی مۆدیرن و "گۆرانی تاک"ی خۆشی تیدابوو. هه‌موو که‌ره‌تیک که بۆ به‌رنامه‌ی منداڵانی پوژی شه‌ممان کیسه‌یه‌ک شیرینیم ده‌کپی، له‌ته‌نیشته‌ یه‌کیک له‌ بلنگۆکانه‌وه له‌سه‌ر سندوقه ئێرانیه‌که داده‌نیشتم و به‌ریز شیرینی و نوقله‌کانم له‌سه‌ر رادیوکه‌ داده‌نا. وه ئه‌گه‌ر شیرینی زیاتریشم هه‌بوايه، مه‌به‌ستم له‌و کاتانه‌یه که پاره‌یه‌کی زیاترم به‌کاربه‌ینایه وه‌ک له‌وه‌ی بۆم برابوو، به‌دزیه‌وه ریزیکی بچکۆله‌ی شوکولاته و جه‌لیم له‌سه‌ر په‌فه‌ی قه‌وانه‌کانی خواره‌وه داده‌نا و له‌پیش هه‌موو شتیکیشتا ئه‌و ریزه‌م ده‌خوارد.

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

کاتی که 60 خوله‌ک تینه‌ده‌په‌ری، هه‌مووی به‌نامه‌ی به‌سوود و زانیاری باش باشوون. من سهرم له‌وه ده‌سورما که له‌ماوه‌ی 60 خوله‌کدا چهنده زور ده‌توانیت بلّیت، به‌تایبته‌ش نه‌گهر هه‌ستی ره‌خنه‌گرتنت هه‌بیّت. من هه‌میشه نه‌وه هه‌ستم هه‌بوو، به‌لام به‌داخه‌وه هه‌موو کاتی که "لوریتر جوهانسن" نه‌وه هه‌سته‌ی نه‌بوو. ته‌نانه‌ت پی‌او‌یکی وه‌ک "ئالف پخیوسن" یش ده‌بویه پرسیری له‌خوئ بگردایه و بیوتایه نه‌م من‌دالانه چهند جار دابنیش و گوئ له‌وه بگرن که من دوو "ئوره" ییه‌ک ده‌خه‌مه ناو ده‌خیله‌که‌مه‌وه. "ولت دیزنی" هه‌ستی ره‌خنه‌گرتنی هه‌بوو، نه‌وه به‌هره‌یه‌کی یه‌زدانی هه‌بوو و گهر‌دوونی خوئ ئافه‌ریده‌کرد. به‌شیوه‌یه‌کی گشتی من و "ولت دیزنی" چهنده‌ها شتی هاوبه‌شمان له‌نیواندا هه‌بوو. کاتی خوئ نه‌ویش، به‌رله‌وه‌ی بی‌ته‌خواه‌نی "ولتی دیزنی" خوئ، سروش له‌شاری یاریه‌که‌ی کوبنه‌گنه‌وه وه‌رگرتبوو. من چهنده‌ها چیرۆکی خوشمه‌زه‌ی "ئانده‌رسی مراوی" م له‌لا گه‌لاله‌بوو، ویستیشم بیاننیرم بو "ولت دیزنی"، به‌لام نه‌وه بابته‌هه‌رگیز نه‌بوو به‌هیچ.

پیشنیاری به‌نامه‌کانیشم نه‌نارد بو رادیوی نه‌رویجی. بیگومان نه‌گهر بمناردنایه نه‌وه کاربه‌ده‌ستانی رادیو لیان قبول‌ده‌کردم، به‌لام هه‌ستم ده‌کرد پیوستم به‌وه نه‌بیّت که بو ماوه‌ی یه‌ک سه‌عاتی ره‌به‌ق گوئ بو به‌نامه‌یه‌ک بگرم که خوم له‌وه‌وپیش له‌می‌شکما دامرشتبوو. به‌و شیوه‌یه‌ش هه‌موو بیروکه نایابه‌کانم له‌لای خوم ده‌هیشته‌وه. هه‌موو که‌سیک بیروکه‌ی باشی بو نایه‌ت. باشت‌ترین نمونه‌ی نه‌وه‌ش له‌گه‌شه‌کردنی ته‌له‌فیزوئدا ده‌بینریت.

گه‌وره‌کانیش بو به‌ر قاوه‌ی پوژی شه‌ممان شتیکیان بو خویان ده‌کری. من له‌قوتابخانه‌دا له‌کاتی نانخواردنی نیوه‌پواندا به‌باشی له‌و بابته‌شم کولی‌بووه‌وه، هینده تیگه‌یشتم که دایک و باوکانی تریش تاراده‌یه‌کی یه‌کجار زور هه‌مان نه‌وه شتانه‌یان ده‌خوارد که له‌مالی ئیمه‌دا ده‌خوران. گه‌وره‌کان جه‌لی میوه‌ی 25 "ئوره" یی گه‌وره‌یان ده‌خوارد، پارچه شوکلاته‌ی به‌تامی کونیاک و دوو جور مارکه‌ی شیرینی تایبته‌یان داده‌نا. نه‌گهر پیش نیوه‌پوانیش میوانیان بهاتایه، نه‌وه سه‌مونی خری تازه و زه‌لاته‌ی ئیتالییان ده‌خوارد، وه نه‌گهر بیانویستایه هه‌ر زور باش بخون، نه‌وه سه‌مونی دریزیان ده‌کری و پارچه‌ی گوشتی گای سوره‌وه‌کراو و زه‌لاته‌ی پو‌بیان و جگه‌ری هارپای فرن و گوشتی رانی به‌رازی کولایان ده‌خسته سهر پارچه‌ی سه‌مونی گه‌وره گه‌وره و ده‌یانخوارد.

دایکم وایده‌زانی من بویه داده‌نیشتم و گوئ بو به‌نامه‌ی من‌دالان شله‌که‌م، چونکه به‌لامه‌وه خوشه. به‌لام نه‌یده‌زانی که من دانیشتبووم و نو‌قمی بیرکردنه‌وه‌کانی خوم بووم. نه‌وه په‌ی به‌وه نه‌ده‌برد که من له‌سهر سنو‌قه‌که دانیشتبووم و له‌وه راده‌مینم که به‌چ شیوه‌یه‌ک به‌نامه‌ی من‌دالان به‌شیوه‌یه‌کی زور باشت‌ر پیشکesh بکریّت. له‌و کاته‌دا که هه‌موو شه‌ممانیک به‌نامه‌یه‌کی رادیو سهرنجی هه‌موو من‌دالانی نه‌رویجی راده‌کیشا، هه‌ستم‌ده‌کرد ده‌کرا بی پایان نه‌وه به‌نامه‌یه باشت‌ر بکریّت. من خوم له‌لایه‌ن خومه‌وه چه‌پکیک پیشنیاری به‌نامه‌ی نایابم دارشتبوو. هه‌ر له‌پیش‌برکیی گو‌یگران و نو‌کته و چیرۆکی خیه‌که‌نه‌وه هه‌تا چیرۆکی ئازله‌لان و چیرۆکی راسته‌قینه و شانۆگه‌ری کورتی کومیدی و درامای تایبته به‌رادیو، من هه‌ر خوشم هه‌موویانم هونی‌بووه‌وه. کاتی هه‌موو به‌شه‌کانیشم ده‌ژمارد و هیچ

ئەو كاتەى كە بۆ يەكەمىن جار تەلەفیزۆن لەسالى 1960دا يەكەمىن بەرنامەى رەسمى پەخسكردەو، من بەمىوانى چوومە لای دراوسىيەكەمان و گويم بۆ وتارى سەرۆك وەزيران گرت، ئەو وتەيەكى بەبۆنەى كردنەو، تەلەفیزۆنەو خويىندەو. سەرۆك وەزيران "ئايىنە گيرھاردسن" لە وتارەكەيدا وتى "بيگومان خەلكانىكى زۆر نىگەرانى ئەو، ئەو تەلەفیزۆن بەشيوەيەكى خراپ بىتە ناو ژيانى مندا و خىزانەو. خەلكانىكى زۆر لەو دەترسن كە تەماشاكردنى تەلەفیزۆن نەهەلەيت مندا، ئەو كەنەكانىان ئامادەكەن، رېگەش لەو بەگريت كە بۆنە دەرەو و يارى بەكەن و هەوای پاك هەلەمەن. دواتریش وتى "بەلام وەبازەم تەلەفیزۆنىش هەروەكو رادىو وایە. بيگومان كە شتىكى نوو دىتە ئارەو، خەلكى دەیانەو، زۆرترین سودى لى ببين". بەلام "ئايىنە گيرھاردسن" لەو بڕوایەدابوو كە ئەو شتىكى كاتى بىت و لەگەل تىپەربوونى كاتدا خۆى بۆ خۆى بەرەو باشتەر گۆرەنكارى بەسەردا بىت، هەربۆيە وتى؛ "ئیمە هەيدى هەيدى فیرى هەلەبەردەن و جیاكردنەو دەبين. دەبىت نەختە نەختە فیربين و باشتريك ئەو شتانە هەلەبەزيرين كە بەهەيەكى تايبەتیمان پیدەبەخشن. دەبىت ئەو، ئەو دەفیربين كە ئەگەر بەرنامەيەك لە تەلەفیزۆندا نیشاندرا و بەلامانەو گەنگ نەبوو، تەلەفیزۆنەكەمان بكۆژينەو. تەنها ئەو كاتە تەلەفیزۆن بەراستى خۆشى و سوود دەگەيەنەت. "گيرھاردسن" هەوای وابوو تەلەفیزۆن رۆللىكى نوو لە فیرکردن و رۆشەنكردنەو، خەلکیدا ببينەت، ببیتە ئاميريك و لە رېگەيەو زانیارى پى بلاوبكریتەو بۆ دەرەو و لا. ئەو چاوەروانبوو تەلەفیزۆن ببیتە كلیلى كردنەو، بەهەى نووى فیکرى و پۆخى، جەختى لەسەر گەنگى لایەنى چۆنیەتى بەرنامەكانیش دەكردەو و دەيوت دەبىت مەرجى

تايبەتە بە پنگەى پەرتووك

تايبەتەى و سەختيان لەسەرييت، بەتايبەتیش ئەو بەرنامانەى كە بۆ مندا، ئەو گەنجان پيشكەشكەشەكرين. "ئايىنە گيرھاردسن" مەرفەقەبوو كە يەكجار گەشبینبوو بەرامبەر داهاوو. جەلەو، شەكىلى باشبوو و خۆشەختانە هەندە نەژيا هەتا بەچاوى خۆى بەرەلایى كەنەلە تەلەفیزۆنەكان ببينەت. ئەگەر ئەمەركە "ئايىنە گيرھاردسن" بژيا، ئەو لەچەندىن كەنەلى جیاوازدا دەتوانى يەكەك لەم بەرنامانە هەلەبەزيريت؛ كۆمەلەيەكى بىپايانى "زنجيرە قۆرەكانى ئەلقە تەلەفیزۆنە دورودريژكان" و بەرنامەى "روداو، راستەقینەكانى تەلەفیزۆن". هەندەشى دەبينى كە كەنەلە تەلەفیزۆنەكان چەندە زیرەكانە لەبوارى چۆنایەتى بەرنامەكانیاندا بەرەبەرەكانى يەكترى دەكەن، بەتايبەتیش ئەو بەرنامانەى كە مندا، ئەو گەنجان تەماشایان دەكەن. بەچاوى خۆشى دەبينى كە چەندە زیرەكانە دەتوانين ئەو بەرنامانە هەلەبەزيرين كە بەهەيەكى تايبەتیمان هەيە بەلای ئیمەو.

وەك وتم خۆمكردە ميانى ئەو دراوسىيەمان كە تەلەفیزۆنىكى كرىبوو. من بەبى هەيچ شەرمكردىنك خۆم خۆم بانگەيشكرد. ئەو كاتە تەمەنم هەشت سال بوو، تازە پشوو هەوین تەواو بوو و دەرچووبووم بۆ پۆلى دوو. من ناچاربووم لە يەكەمىن چركەو ئاگام لەو میديايە نووىە بىت.

دراوسىكەمان مندا، نەبوو، منیش ئەو، بەدەل بوو. وەبازەم ژنیشى نەبوو، بەلایەنى كەمەو، من هەركیز لەگەل هەيچ ئافەرەتیکدا نەمدەبينى، بەلام سەگىكى گەورەى "لابرادۆر"ى هەبوو و ناوى نابوو "قالدەمار". من كەمىك پيش ئەو، يەكەمىن بەرنامەى رەسمى

تهلهفيزۆن پهخشبريټ خۆم گه يانده مالى دراوسيکه مان، ههر بۆته وهى فريابکه وم نهختيک يارى له گهل "قالده مار" دا بکه م، چونکه ده مزاني دراوسيکه مان ئه وهى پيخوشبوو. پرسياریکم له دراوسيکه مان کرد و وتم "به بروائى تۆ سه گ ده توانيټ بيربکاته وه؟" ئه وه هيچ گومانیکى له وه نه بوو که ده توانن بيربکه نه وه. ئه وه ده يوت "من ههر به چاوى قالده ماردا ده زانم که خه وه ده بينيټ يان نا، ته نانه ت له شيوهى جولانى کلکيشيدا ئه وه ده بينم". منيش وه لام دايه وه و وتم ؛«وايه به لام بيگومان يان خه وه به ئيسقانيکه وه ده بينيټ يان به خواردنيکى تاييه تى سه گه وه، له وانه شه خه وه به گه ماليکه وه ببينيټ، به لام پيم وانيه سه گيک بتوانيټ بۆ نمونه خه وه به نمايشى شانۆگه ريه که وه ببينيټ». زياتریش وتم "سه گ ناتوانيټ قسه بکات، له به رئه وهش له وه بروائيه دا نيم که بتوانن خه وه به شتى گه وه ره گه وه ره وه ببين". دراوسيکه مان ده يوت قالده مار به ئاسانى ده توانيټ ئه وه نده م تيگه يه نيټ که برسيه تى يان ده يه ويټ پيسى بکات، ده شيوت زۆر به ئاسانيش ده بينم که دلى خوشبيټ يان که دلته نگبيټ يان که بترسيټ. به لام من له سه ر برؤاکه م سوربووم و وتم ؛«به لام له گهل ئه وه شدا ناتوانيټ چيروک بگيرپته وه، هيټده فه نتاسى زوريشى له که له دا نيه که لييرپزيټ، ههر له به رئه وه شه که ناتوانيټ بگرى». له وه خاله دا دراوسيکه مان له گه لمد ته بابوو. ئه وه ده يوت راسته من ناچارم له گه ل قالده ماردا برؤمه دهره وه و پياسه ي پيکه م، بۆ ئه وهى ميز به ژوره که دا نه کات، به لام خوشبه ختانه له وه ناترسم له ناکاودا ويټه ي "ئانده رسي مراوى" له سه ر ديواره کان بکيشيټ يان سه ريټى قه نه فه کان کۆبکاته وه و شانوييه کى ماله باجيټه ي مندالانى پيډروستبکات. ئه وه ده يوت «سه گ وه ک ئيمه ي مرؤف زۆربلى نين،

تاييه ته به پيگه ي پرتووک

له وانه يه تۆ بته ويټ ئه وه بليټ؟». منيش ريک مه به ستم له وه بوو و وتم ؛«پيشيده چيټ زۆر دليان به وه خوشبيټ». له وه نده زياتر فريا نه که وتين له سه ر ئه وه باسه برؤين، چونکه له ويټا وته که ي "ئايټه گيرده اردسن" ده ستيپيکرد. من و دراوسيکه مان پيکه وه چرکه ي يه که مى جه ژنيکى نه ته وايه تيمان بينى. "قالده مار" يش به هيواشى به ره وه چيشخانه روشت و خوى به شتيکى تره وه خه ريک کرد.

هه رزوو ئه وه ميديا نوپيه بووه شتيکى سه رنجراکيشه رى يه کجار گه وه ره. من پاش نزیکه ي ساليک توانيم قه ناعه ت به دايکم به يټم که ته له فيزۆنيک بکريټ، دواى ئه وهش هيټده ي پيټه چوو چه نده ها و چه نده ها بيرؤکه ي نويم بۆ به رنامه کان به خه يالدا ده هات. من هيچ يه کيک له پيشنياره کانم بۆ ته له فيزۆن نه نارد، به لام به رده وام ته له فونم بۆ ده کردن و راي خۆم له سه ر به رنامه کانين پيډاده گه ياندن.

يه کيک له وه بيرؤکانه ي که به خيالمد هات ده رباره ي پيډوگراميک بوو؛ ده بوايه ده که س به شداريان تيډابکرديا وه هه موويان له خانويه کى گه وه رى چولدا نيسته جيټيکرانايه. ده شيوايه له جيهاى دهره ويان دابريټ و ته نها ئه وه کاته ريگه يان پيډه ن بيټه دهره وه که شتيکى ته واه نوپيان خولقاندبيټ، شتيکى واشبيټ که بۆ هه ميشه گرنگيه کى تاييه تى بۆ هه موو مرؤفيکى سه ر زه وى هه بيټ. ئه وه شته بۆ ويټه ده کريټ به ياننامه يه کى نوئ و باشتري مافى مرؤقببيټ، يان هؤنيټه وه ي جوانترين چيروکى جيها ن بيټ، يان بۆ نمونه پيډه کردنى هه زه ليترين شانۆگه رى جيها ن بيټ. ده بوايه کاتيکى باش بخرايه ته

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

تربوو، رهنه‌گه که‌لتوریکی تریش بوویتی، به‌لئی، بگره له‌وانه‌یه شارستانی‌ه‌کی ته‌واو جیاوازیش بوویتی. من ئەم قسانه بۆ ئەوه ناکه‌م که به‌رگری له خۆم بکه‌م، به‌لام زۆر به‌ئاسانی ئەو کاته هینده فه‌نتاسیم نه‌بوو که که‌لتوری ئەم‌پۆکه‌ی ته‌له‌فیزۆن به‌ینمه به‌رچاوم. من له‌ماوه‌یه‌کی که‌مدا ده‌فته‌ریکی یاداشتم به‌ بیروکه‌ی باشی به‌رنامه ره‌شکرده‌وه. به‌لام به‌هیچ شیوه‌یه‌ک مه‌زنه‌م نه‌ده‌کرد که به‌رنامه‌یه‌کی نویی ته‌له‌فیزۆنی له‌ سهدان سه‌عاتی ئاوها پیکبه‌ینریت که ده‌رباره‌ی کۆمه‌لیک کچی دهم به‌خنده و کوری ده‌ستبازییت. گومانیشم هه‌یه که قه‌یسه‌ر یان ناپلیۆن هینده فه‌نتاسیان هه‌بوویتی که توانیبتیان مه‌زنه‌ی قومبه‌له‌ی نویی ئیستاکه و چه‌کی ئەتۆمی بکه‌ن. هه‌ندی جار له‌وانه‌یه زیره‌کانه بیته گهر چهند داهینانیک بۆ داهاتوو هه‌لبگرین، خو چ پپیوسته‌دکات هه‌موو بیروکه‌کانمان به‌یه‌ک جار هه‌لبیرترین.

*

له‌کاتی گه‌نجیشدا که‌سیکی زۆر ته‌نیا‌بووم. له‌گه‌ل تیپه‌رپوونی ته‌مه‌نیشدا زیاتر وزۆرت‌ر به‌ ته‌نیا‌ده‌بووم، به‌لام من ئەوهم پپخۆشبوو، چونکه چیژم له‌و کاتانه ده‌بینی که به‌ته‌نها داده‌نیشتم و به‌قوڵی بیرمه‌دکرده‌وه. ته‌مه‌نم زیادی کرد و له‌گه‌ل‌یشیدا زیاتر که‌لکه‌له‌ی دارشتنی رووداوی سه‌ره‌کی ناو کتیب و فیلم و شانۆ له‌سه‌ریدام. من هه‌ر له‌سه‌رده‌می مندالی و هه‌رزه‌کاریمدا هینده تیبینیم نوسیوووه‌وه که بۆ سهدان چیرۆک به‌کاربه‌ینریت. پریوون له‌ بیروکه‌ی سه‌ره‌کی جیاوازی‌او‌ازی دارشتنی پۆمان و نوسینی تایبته بۆ شانۆ و

به‌رده‌ستی به‌شداران وابزانم 100 پۆژیکم بۆ دانابوون. سه‌د پۆژ ماوه‌یه‌کی دورودریژه، ماوه‌یه‌کی باشه. به‌ده‌ره‌له‌وه‌ش کاتیک که ده‌ که‌س به‌شداریه‌مان پپۆژه‌بکه‌ن له‌ ماوه‌ی سه‌د پۆژدا، ئەوا ئەو کاته له‌پاستیدا باس له‌ هه‌زار پۆژ ده‌که‌ین، واته‌ نزیکه‌ی سی‌ ساڵ. گهر ده‌ که‌س بیانه‌ویتی و مه‌به‌ستیان بیته، ده‌توانن له‌ماوه‌ی سه‌د پۆژدا زۆر شتبه‌که‌ن. مه‌رجیکی سه‌ره‌کیش ئەوه‌ بوو که ده‌بوايه به‌شداران له‌پپیشدا فی‌ری ئەوه‌ بن که هاریکاری یه‌کتربه‌که‌ن و بتوانن پپیکه‌وه ئیشبه‌که‌ن. هه‌رکاتیکیش که فیکره‌یه‌کی گرنگیان هه‌بوايه و بیانویستایه به‌ مرو‌فایه‌تی رابگه‌ینن، ئەوا بۆیان هه‌بوو ته‌له‌فون بۆ ده‌زگای ته‌له‌فیزۆن بکه‌ن، ئەوساش یان "ئیریکی ئای" یان "رۆلف کیرکفۆگ" ده‌بوايه به‌خۆی و کامیرایه‌کی ته‌له‌فیزۆنی‌ه‌وه خۆی بگه‌یاندايه‌ته‌ خانه‌ گه‌وره‌که و گوئی بۆ بیروکه‌ی به‌شداران بگرتایه، زۆر گرنگبوو که بیروکه‌که‌یان گرنگیه‌کی مه‌زنی بۆ مرو‌فایه‌تی هه‌بیته. له‌و سه‌رده‌مه‌دا باونه‌بوو بیست سی کامیرای جیاواز بۆ به‌رنامه‌یه‌کی به‌زم و خۆشی به‌کاربه‌ینن، له‌پاستیدا هه‌موو ده‌زگای ته‌له‌فیزۆن هینده کامیرای نه‌بوو. ئەو کاته هیشتام نه‌وتمان له‌ ده‌ریاچه‌ی سه‌رودا نه‌دۆزیبووه. ئەو کاته که که‌سیک له‌به‌رده‌م کامیرادا ده‌وه‌ستا، باشتربوو گهر به‌راستی شتیکی پپبوايه. بیگومان هه‌مووان ئەوه‌یان نه‌بوو، به‌لام به‌لایه‌نی که‌مه‌وه وه‌ک لایه‌نیکی باشی ته‌ماشای ئەوه‌ ده‌کرا که شتیکت پپبیته که به‌ته‌ویتی بیگه‌ینیت. ئەو کاته‌ش کورته به‌رنامه‌ی بپمانا هه‌بوو و سالانه‌ش له‌گه‌ل قوتابخانه‌دا سه‌فه‌ری کۆبناگنمان ده‌کرد، به‌لام به‌هیچ شیوه‌یه‌ک مه‌زنه‌ی ئەوه نه‌ده‌کرا که کورته به‌رنامه‌یه‌کی بپمانا یان سه‌فه‌ریکی قوتابخانه به‌ فیلم بگیریته که پتر له‌ سه‌د پۆژی پپبیته. ئەو کاته سه‌رده‌میکی

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

فیلم. هەرگیزیش هه‌ولمندا که خۆم نوسراویکی ته‌واوه‌تی بنوسم، وابزانم قه‌تیش به خه‌یالمدا نه‌هات، من بۆم سه‌ختبوو له‌ناو ئه‌و هه‌موو بێرۆکه زۆره‌دا یه‌کیکیان هه‌لبێژێرم و ده‌ستبکه‌م به نوسینی پۆمانیک، ئاخ‌ر کام دانه‌یه‌یانم هه‌لبێژاردایه؟

من هه‌میشه زیاده‌له‌پاده س‌روش‌ی نوسینی پۆمانیکم له‌میشک‌دابوو. کاتی‌ک که بیرم له تی‌بینی و سه‌رنجه‌کانم ده‌کرده‌وه، س‌روش‌ییکی زۆر به‌تینم بۆ ده‌هات و په‌یتا په‌یتا بێرۆکه‌ی نوێ ده‌هاته می‌شکمه‌وه و زنجیره‌ی بێرکردنه‌وه‌می ده‌پ‌چراند، زۆربه‌ی جاره‌کانیش بێرۆکه تازه‌کانم زۆر باشت‌ریک بوون له‌و بێرۆکه‌یه‌ی که له‌ بنه‌په‌تدا ده‌مویست بیریان لی‌یکه‌مه‌وه. پۆمان نوس توانایه‌کی تایبته‌تی هه‌یه و ده‌توانی‌ت بۆ ماوه‌یه‌کی دورودریژ س‌هرنجی بخاته سه‌ر یه‌ک چیرۆکی خه‌یالی، زۆرجاریش بۆ ماوه‌ی چه‌ند سالی‌ک هه‌ر به‌رده‌وام بیر له‌و چیرۆکه‌ خه‌یالیه‌ ده‌کاته‌وه. من ئه‌وه‌م وه‌ک شتی‌کی زۆر لاواز ده‌بینی، به‌لامه‌وه خه‌یالی‌کی زۆری ده‌برد و توشی خه‌یال پ‌لاوی ده‌کردم.

ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر ئه‌و توانایه‌شم هه‌بوایه که بۆ ماوه‌یه‌کی ه‌ینده دورودریژ می‌شکم ه‌یمن و ئارام را‌گرتایه که بمتوانی‌بایه پۆمانیک بنوسم، ئه‌و کاته‌ش هه‌ر نه‌مه‌ده‌کرد. هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ی که بێرۆکه‌یه‌کم له ده‌فته‌ری تی‌بینیه‌کاندا یان له یاداشته‌که‌مدا جی‌گایه‌کی دا‌گیرده‌کرد، ئیدی هه‌ستم نه‌ده‌کرد هانده‌ریکی وام هه‌ب‌ی‌ت که پۆمانیک بنوسم. من هه‌میشه ئه‌وه‌م به‌لاوه‌ گرنگ بوو که زۆرترین بێرۆکه‌ کۆبکه‌مه‌وه و جیایان بکه‌مه‌وه، دواتر ناوی کورته و پوخته‌ی کاره هونه‌ریه‌کانم له‌و بێرۆکه‌نه‌ دانا. په‌نگه‌ وه‌ک را‌وکه‌ریک به‌راوردبک‌ری‌م که زۆر هه‌زی له را‌وکردنی ئه‌و ئاژه‌لانه هه‌ب‌ی‌ت که ده‌گه‌من، به‌لام پ‌یویستی به‌وه نیه که به‌شداری که‌ولکردن و ئاماده‌کردن و خواردنی گۆشته‌که‌یان ب‌ی‌ت،

ته‌نها له‌به‌رئه‌وه‌ی که راوی کردوون، خۆ ده‌شی‌ت را‌وکه‌ریک ب‌ی‌ت که گۆشتخۆر نه‌ب‌ی‌ت. ه‌یچ ناته‌بایه‌یک له‌وه‌دا نیه که را‌وکه‌ریکی ده‌ست‌راست ب‌ی‌ت و له هه‌مان کاتیشدا که‌سی‌کی گۆشت نه‌خۆری‌ت، هه‌ر بۆ نمونه به‌هۆی پارێزکردنه‌وه. چه‌نده‌ها ماسی‌گریش هه‌یه که بۆ ئاره‌زوو و وه‌ک وه‌رزشی‌ک ماسی ده‌گرن به‌ب‌ی ئه‌وه‌ی هه‌زیان له ماسی ب‌ی‌ت، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا به‌چه‌نده‌ها کات‌رم‌یر را‌ده‌وه‌ستن و قولا‌په‌کانیان هه‌ل‌ده‌نه‌ ناو ئاوه‌کانه‌وه. ئه‌و که‌سانه ئه‌گه‌ر ماسیه‌کی گه‌وره‌ بگرن، ئه‌وا یه‌ک‌سه‌ر ده‌یه‌بخشنه ناسیاوی‌ک یان ده‌یده‌نه که‌سی‌ک که به‌ری‌که‌وت به‌و ناوه‌دا تی‌په‌رده‌ب‌ی‌ت. ماسی‌گری له‌و جو‌ره زۆرن و هه‌ره‌ باشه‌کانیان زیات‌ریش ده‌پۆن؛ ئه‌وان قولا‌په‌کانیان هه‌ل‌ده‌دن و ماسی ده‌گرن، دوات‌ریش ماسیه‌کان ده‌خه‌نه‌وه ناو ئاوه‌که. خۆشه‌بختانه بۆ ماوه‌ی رۆژی‌کی دورودریژ له‌به‌رئه‌وه ماسی ناگرن که یه‌ک دوو کرۆنی‌ک له مه‌س‌ره‌فی ما‌له‌وه‌یان که‌مبکه‌نه‌وه. ئه‌و بێرۆکه‌ په‌وشتبه‌رزیه‌ی که له پشت ئه‌م جو‌ره وه‌رزشی "گرتن و ئازادکردن"ی ماسیه‌وه هه‌یه، ئه‌وه‌یه که به‌های شته‌ گیراوه‌که به ه‌یچ جو‌ری‌ک حسابی بۆناک‌ری‌ت، ه‌یچ جو‌ره حسابی‌ک بۆ سوده‌رگرتن له‌و کاره‌ ناک‌ری‌ت. خه‌ل‌کی بۆیه ماسی ده‌گرن، چونکه نه‌شه‌یه‌کی خۆش‌یان پ‌ی‌ده‌به‌خش‌ی‌ت. ماسی‌گرتن وه‌ک یاریه‌کی پر له‌ف‌یل‌بازی ده‌ک‌ری‌ت و ه‌یچی تر، وه‌ک هونه‌ریکی پر په‌ه‌وشت به‌ج‌یده‌ه‌ی‌ن‌ری‌ت و ته‌واو. ئه‌م "پارال‌یل"ه "ئارنه‌ست یونگه‌ر"م ب‌یرده‌خاته‌وه که کاتی خۆی له یه‌کی‌ک له یاداشته‌ جه‌نگیه‌کانیدا نوسی‌بووی؛ "پ‌یویست ناکات خه‌فته بۆ ب‌یرۆکه‌یه‌ک بخۆین که له ده‌ستمان ده‌چ‌ی‌ت، چونکه وه‌ک ئه‌وه وایه ماسیه‌ک له قولا‌په‌که‌مانه‌وه خۆی را‌ته‌ک‌ی‌ن‌ی‌ت و بچ‌ی‌ته‌وه ناو قولا‌یی ئاوه‌که، به‌لام رۆژی‌ک داد‌ی‌ت که قه‌له‌وتر ده‌ب‌ی‌ت و ده‌گه‌ر‌ی‌ته‌وه لامان.

به لَام ئه گهر له بهرامبهردا ماسيه كه بگريڻ و پاكي بكهينه وه و بيخهينه ناو سه تله كه مانه وه، ئهوا بيگومان پيگه له گه شه گرتني ده گرين". كتومت هه مات شتيش به سهر بيرۆكه ي پۆمانيكدا ده چه سپيټ، چونكه يهك كه پهرت ده نوسرينته وه و به شيويه يه كي كه م تازور پيگ و پيگ داده پيژريټ، وه ئه گهر به ختيش ياري بيټ ئهوا بلاوده بيټه وه. له وانه يه ژيانى كه لتورى "گرتن" ي زور و "تازاد كردن" ي كه مى پيوه دياربيټ.

به دهر له وه هوييه كي تريش پيگه ي گرتبووم و نه يده هيشت من پۆمانيك يان ههروهك ده لښ "شتيگ بنوسم". نوسين به لاي منه وه شتيكى پر ساخته كارى بوو. ههر له و كاته وه ي كه هه رزه كاربووم له وه ده ترسام كه كه سيكى ساخته م (موزه يه ف) لښه ربجيټ، هينده ي ئه وه ش له وه ده ترسام كه باوكم شتيگ له تونيلي خۆشه ويستيه كه ي كوڤنه اگاندا بلښت و توشى شه رممبات و ناچاريم به شيويه يه كي ده ستردانه وه لامي بده مه وه. ته نها شتيش كه رقم ليى بوو، ئه و كاتانه بوو كه ده ستيان به سهر رومه ت و قژمدا ده هينا، چونكه به لاي منه وه سروشتى نه بوو و كه به و شيويه يه لي م نزيك ده بوونه وه نه مده زانى له به رامبهردا به چ شيويه يه ك هه لسوكه وت بكه م.

من مه به ستم له وه نيه بلښم له خوڤايييون خاسيه تيكي خراپ بيټ، به پيچه وانه وه من كه سيكم خۆشه وڤت كه خوڤى ده ربخات. خه لكانيك كه به شيويه يه كي ده ستردانه ره فتارده كه ن، هه ميشه زياد له راده دلښان خۆشكردووم. من ئه و كه سانه م به لاوه مه به سته كه له خوڤيان بايبيوون، به لَام به لاي منه وه وردبوونه وه له و كه سانه ي كه به شيويه يه كي ئاشكرا خوڤيان خۆشه وڤت يان به شيويه يه كي ناسروشتى

تايه ته به پيگه ي په رتووك

هه لسوكه وت ده كه ن، زور خۆشتره له تيپروانيڻى ئه و كه سانه ي كه كه ميگ گرينگي به خوڤيان ده دن. ئه و كاتانه ي كه كوڤه ليك خه لك له شوڤينيكي دياريكراودا پيگه وه كوڤه بنه وه، يه كسهر ده توانم ئاماره بو ئه و كه سانه بكه م كه زياتر خوڤيان ده رده خه ن. زور به ئاساني ده بينرين، ههروهك ئه وه وايه تاوسيگ ببينيت كه كلكى كردبيته وه. من زياتر چيژ له دوانى ئه و كه سانه دا ده بينم كه كه ميگ فشه كه رن، و كه متر تامه زروى قسه كه ردنى ئاساييم له گه ل ئه و كه سانه دا كه وشكن و كه م تازور ته نها گرنگيه كي به ئه ده بانه بو خه لكاني تر داده نښن. خه لكانيك كه پيڤان خۆشه خوڤيان ده رخه ن هه ميشه تائه وپه رى راده هه ولده دن كه خۆشمه زه و قۆشمه بن. ئه و كه سانه ته مبه ل نښن. زورجار ئه وانه ن كه ئاههنگه گه وره كان داده مه زرين.

جيگه ي داخه كه من خۆم هه رگيز كه سيك نه بووم كه پيم خۆشبووبيټ خۆم ده ربخه م. بيگومان ئه وه ش به لاي چوارده وره كه مه وه شتيكى ناخۆشبووه، به لَام من ناچاربووم خۆمى پيڤا بينم و رازييم پيى. هه رگيز پيگه م به خۆم نه داوه كه ئاههنگيگ بكه مه وه. هه لبه ته شيوه ژيانىكي ئاوها پيسكه ييه كي مه زنى پيوه دياره، خۆشم دلښام له وه، به لَام من قهت پيم خۆش نه بووه كه له سهر ده ستورى خه لكاني تر برۆم. من ناليم كه كه سيكى زيرهك نيم، به لَام ئه وه شم پي قبول ناكريت كه كه سيكى تر بيټ و پيم بلښت "تو زيره كيت".

مه به ستم له وه يه هه رگيزاو هه رگيز نه مده توانى له پيگه ي شتيكى وهك نوسينه وه هينده خۆم ده ربخه م و دواتر چاپي بكه م و نوڤيليك يان پۆمانىكي كاتى پيشكه شبكه م. به لامي وه وهك ئه وه وابوو كه ناچاريم بچمه سهر به رزاييه كي بچكوله بوئه وه ي چه پلهم بو ليښه ن و سهرى پيژم بو دانه ويښن. جگه له وه ش نوسيني پۆمان بوته شتيكى هه ر زور

ئاسايى. ئەو كەسانەى كە ساويلكە و خوشباوهرن پۇمان دەنوسن. خويندەنەوہى پۇمان شتىكى ئاسايىيە، بەلام پۇژىك دادىت كە نوسىنى پۇمان ھىندەى خويندەنەوہى ئىستاكىي پۇمان ئاسايى بىيىت.

من ئەو كاتەى فىلمى "گلۇپەكانى شار"م لەگەل داىكمدا بىنى، بۇمدەر كەوت كە ژيان چەندە كورته. ھىندە تىگەيشتم كە پاش ماوہىيەكى يەكجار كەم دەمرم، لە سەرتاپاي ژياندا وندەبم. من بەپىچەوانەى ئەو كەسانەوہ كە خۇيان دەردەخەن، ئەو توانايەم ھەبوو كە زۇر بە قولى بىر لە ئاكامەكانى ئەو بىرۇكەيە بكەمەوہ. من بەئاسانى دەمتوانى زۇر زۇر لە دواى مردنى خۇم شانۇيەك يان ھۆلىكى سىنەماى پىر لە خەلك بەئىنمە بەرچاوم. ھەموو كەسىك ئەو شىوہ بىر كەردنەوہىيەى پىر قبول ناكريىت. خەلكانىكى زۇر بەشىوہىيەك پەيوہستى چىزە ھەستىەكانيان كە ناتوانن ھىندە تىيگەن كە جىهانىك بوونى ھەيە. ھەر لەبەرئەوہش لە تواناياندا نىە كە لە پىچەوانەكەشى تىيگەن؛ ھىندە نابىنن كە پۇژىك لە پۇژان ئەم ژيانە كۇتايى پىديىت. بەلام لەراستىدا چەند ترپەيەكى كەمى دل دەتوانىت بۇ ھەتاھەتايە لە ھەموو مرقايەتىمان جودابكاتەوہ.

من ھەرگىز ھەولم نەداوہ بەشىوہىيەكى دەستكرد سروشتى خۇم جوانبكەم و خۇم نىشانى خەلكانى تر بدەم، ھىچ كاتىكىش لەبەردەم ئاوينەيەكدا دانەدەنىشتم بۇ ئەوہى خۇم برازىنمەوہ. من بەسەردانىكى بچكۇلانە ھاتومەتە ناو ئەم جىهانەوہ. بەشىوہىيەكى تايبەتیش ھەر بەھۇى بنەماى ئەم تىروانىنەوہبوو كە پىمخۇشبوو چاوم بەو كەسانە بكەوئىت كە ھەزدەكەن خۇيان دەربخەن.

دەكرىت قسەكردن لەگەل مندالاندا يان تەماشاكردنى كۆمىدىايەكى "ھۆلبىرگ" يان "مۆلىي" جۆرە ھىمنىەك بە مىشك بىبەخشن. بەھەمان

تايبەتە بە پىگەى پەر تووك

شىوہش بىنىنى ئەو كەسانەى كە خۇيان دەردەخەن مايەى خوشحاليەكى گەورەبوو بۇم، چونكە ئەوانىش ھەروەك مندال ساويلكەن، منىش راست و دروست بەخىلىم بەو ساويلكەيىەيان دەبرد. بەشىوہىيەك دەژىن وەك ئەوہى سودىيىكان ھەبىت، بەجۇرىك ژيان بەسەردەبەن وەك ئەوہى شتىكىان لەكىس بچىت. بەلام ئىمە لە گەرد زياتر ھىچ شتىكى تر نىن. لەبەرئەوہ ھىچ پىويست ناكات بەشىوہىيەكى ناسروشتيانە ھەلسوكەوتبكەين و خۇمان بنويىنن. يان ھەروەكو چۆن "مىففىستوفىلس" لەو كاتەدا كە "فاوست" دەمرىت دەلى؛ "ئەگەر لە ھەموو بارىكدا ئافەرىدەكراو بەرەو ەدەم بچىت، كەواتە نرخی ئافەرىدەى ھەتاھەتايى دەبىت چى بىت!"

*

داىكم لە سالى 1970دا كۆچى دوايى كرد. پىك پىش جەژنى لەداىك بوونى مەسىح بوو، من ئەو كاتە لە پۆلى شەشى ئامادەيى بووم. نەخۇشەكەى لە پىكدا لىيدا و ماوہى كەوتنىشى ھىندەى نەخاياندا. لەپىشدا بۇ ماوہى مانگىك لە مالىەوہ كەوت و چارەسەرى وەردەگرت، دواترىش چەند ھەفتەيەكى كەم لە خەستەخانە بۇى كەوت.

لەماوہى ئەو چەند ھەفتەيەى بەر لەمردنى، داىك و باوكم بەتەواوہتى ئاشتىبووونەوہ، لەراستىدا ھەر پىش ئەوہى لە خەستەخانەش بىخەن. باوكم وتى "من ژيانى داىكتم تىكدا" و داىكىشم كتومت ھەمان شتى دەربارەى باوكم پىوتم. ئەو وتى "من ژيانى باوكتم وئىرانكرد". ئا بەو شىوہىيە ھەتا مرد خەرىكى لۇمە و زەمكردن بوون. تەنھا ئەوئەندەبوو لەو كاتەدا بەھىچ شىوہىيەك

یه کتریان تاوانبار نه ده کرد، به لکو پراسته و پراست سهرزه نشتی خوین ده کرد. به لای منیشه وه گهر لومه یی کتریان بکردایه یان هی خوین، هیچ گرنگیه کی نه بوو.

ناشتنه که شی به پیک و پیک به پیوه چوو. باوکم و ته یه کی دورودریژی خوینده وه و تییدا باسی گهره یی دایکمی کرد وهک مروفتیک. له ژیان یی هاوبه شی ههر دووکیانیشدا هاته سهر باسکردنی شتیک که ناوی نابوو "گوناحه گهره که". پاشانیش وتی "له و ماوه یی دواتردا توانیمان سهرله نوئ یه کتری بدوزینه وه و له هه موو ناته واویه کی یه کتری ببورین". به و شیوه یی هه له دوا جاردا نه و په یمانه یان برده سهر که کاتی خوئی له بهردهم قه شه که دا به یه کیان دابوو. پوژانیکی خوش و پوژانیکی تالیان پیکه وه به سهر برده بوو، به لام به راستی تاه و کاته یی مردن له یه کتری جودا کردنه وه، یه کتریان خوشیست.

وته کانی باوکم راستی پیوه دیاربوو و دوربوو له درو و دهله سه وه، به راستی نه و چند هفته یی به رله وهی دایکم بمریت، خوشی ده ویست. به لام له گهل نه وه شدا به پروای من دره نگبوو بو نه و خوشه ویستی و وای بو ده چووم که نه و چند هفته یی کوتایی هه روه کو جارانی دوربوایه لیوه یی باشتریکبوو. نه و کاته ش له وانه یه پیک له دوی مردنی زیاتری خوشبو یستیایه. نه و کاته ته نها به و شیوه یی نه ده ببینرا که سهرنجی خه لکی به لای خویدا رابکیشیت.

وادانرابوو که منیش چند وشه یه که له لای تابوته که یی دایکمه وه بلیم، به لام نه متوانی. ماته مینیه کی قول گرتبوومی. من مردنی دایکم زیاتر پیناخو شبوو وهک له باوکم، ههر له بهر نه وه ش بوو که زمانم کلیل بووو و نه متوانی هیچ شتیک بلیم. من یه کجار دلم ته نگبوو و قسم پینه بوو، دهنه نه گهر مردنی دایکم زور پیناخو ش نه بوایه، نه و

تایبته به پنگه یی پرتووک

بیگومان و تاریکی کاریگهرم هه لده رشت. مه زندهم نه ده کرد که مردنی هینده کارم تییکات. ههر نه وه ندهم توانی له سهر کورسی کلپسا که به رزبمه وه و چه پکیک گولی "له یادم مه که"¹⁶ له سهر تابوته که یی دانیم. سهر پیکم بو باوکم و قه شه که دانه واند و نه وانش هه مان شیوه سهریان بو له قانده وه. له و کاته شدا که گهرامه وه شوینه که یی خو، هه مان نه و پیاوه بچکوله یی مینیه وه که کلاوه سه وزه لباده که یی له سهر دابوو. به ناوه راستی کلپسه که دا هاتوچوی ده کرد، به په ستیه وه دار گوچانه حه یزه رانه باریکه که یی به ملاولادا باده دا.

نه و کاته من هه زده سالم پکردبووه و باوکم پیی و ابو له دوی مردنی دایکه مه وه له ئاپارتمان که یی دایمینه وه و له ویدا ژیانم به سهر بهرم. له دوی نه و کاته وه ش هیشتام ههر حه فته یی که ره تیک یه کتریان ده بینی. به لام له پایزی نه و سالده ههر دوو کمان له سهر نه و پیک که وتین که مانگی یه که ره ت یه کتری ببینین. له وه درچوو بووین که بچینه ته ماشا کردنی خلیسکینه و خو هه لدانی سهر به فر و نه و جور شتانه. هیچ که ره تیک تریش نه پویشتی نه وه بو ناو "تونیلی خوشه ویستی" یه که یی کوبنهاگن. باوکم له سهر و ته مهنی هه شتا سالیه وه مرد.

¹⁶ له و بونانه دا گولیکی تایبته داده نین که ناوی "له یادم مه که" یه، هه لبه ته نه و ناوه له زورینه یی زمانه کاندراسته وخو له وه رگی پانی ناوه لاتینی هه که یه وه وه رگی راوه "Myosotis scorpiodes"، گولی که گه لایه کی دوو لقی بچکوله و گولی شینی زور بچکوله ده گریت و ناوه راسته که یی زهرده و.

www.pertwk.com

بیرمدیٔ له‌دوای مردنی دایکمه‌وه له‌دلی خوځدا ده‌موت؛ "ئیستا که چیتړ دایکم نامبینیٔ، ئه‌ی که‌واته چ که‌سیک ته‌ماشام بکات؟

ماریا

دایکم له‌یادنه‌کرد و هه‌رگیزیش له‌ناو یادوه‌ریه‌کانمدا ده‌رناچیٔ، به‌لام له‌لایه‌کی تره‌وه پیمخوښبوو که به‌ته‌نھا له‌ خانوه‌که‌دا بمینمه‌وه. که‌م که‌س هه‌بوو که‌ هاوته‌مه‌نی من بیٔ و خانوی خوۍ هه‌بیٔ.

بو ماوه‌یه‌کی که‌م هیچ که‌سیک شک نه‌ده‌برد که‌ له‌گه‌لیدا برؤم بو سینه‌ما و شانؤ، ئه‌وه‌ش مایه‌ی دلته‌نگیوو بو، به‌لام هینده‌ی نه‌برد و که‌وتمه بانگکردنی کچان. من شه‌رمم له‌و جوړه شتانه نه‌ده‌کرد، به‌بی هیچ گرفتی که‌ هر له‌ حه‌وشه‌ی قوتا‌بخانه‌دا روم له‌ کچی‌کی نه‌ناسیاو ده‌کرد و ده‌موت "حه‌ز ده‌که‌یت پی‌که‌وه برؤین بو سینه‌ما، یان بو شانؤ‌گه‌ریه‌ک؟". هه‌ندی جار له‌ پاسه‌کاندا به‌ کچی‌کم ده‌وت، یان له‌ بازاره‌کاندا، یان له‌ ناوشاردا روم له‌ کچی‌ک ده‌نا. من نه‌مده‌ویست به‌ کچه‌کانی پوله‌که‌م بلیم و زیاتر پیمخوښبوو ئه‌و کچانه بانگ‌که‌م که‌ نه‌مده‌ناسین. گه‌ر کچی‌کی پوله‌که‌مانم بانگ‌کردایه، ئه‌وا زور به‌ئاسانی به‌هه‌له‌ لیم تیده‌گه‌یشته، منیش به‌لامه‌وه گرن‌گبوو که‌ هه‌موو ئیواره‌که‌ پی‌که‌وه به‌رینه‌سه‌ر. راسته من ئه‌و کچه‌م نه‌ده‌ناسی که‌ بانگم ده‌کرد، به‌لام هه‌میشه روخساری ده‌ره‌وه‌ی شتی‌کی که‌می پی‌ده‌وتم، تاراده‌یه‌ک له‌رپی‌گه‌ی رواله‌تیه‌وه ده‌مزانی چ که‌سیکه و ده‌شمتوانی مه‌زه‌نه‌ی ته‌مه‌نی بکه‌م.

تایه‌ته به‌ پنگه‌ی په‌رتووک

من زور به‌ئاسانی له‌گه‌ل کچاندا ده‌که‌وتمه قسه‌کردن و زور که‌میش روویده‌دا که‌ په‌تمبکه‌نه‌وه. له‌پیشاندا پیم پی‌ده‌که‌نین، به‌لام پاش ئه‌وه‌ی مه‌رامی خوځم بو پونده‌کردنه‌وه، چیتړ به‌لایه‌نه‌وه سه‌یرنه‌بوو که‌ بانگه‌یشی شانؤیه‌ک یان فیلمیکم ده‌کردن، هه‌رچه‌نده که‌ هه‌رگیز له‌وه‌وپیشیش یه‌کتریمان نه‌بینیوو. من به‌شیوه‌یه‌کی تایه‌تی بانگه‌یشم ده‌کردن، هه‌ستیانه‌کرد که‌ که‌سانیکي هه‌ل‌ب‌ژیردراون، له‌راستی‌شدا هه‌روابوو، چونکه من داوام له‌ هه‌موو ئافره‌تی‌ک نه‌ده‌کرد که‌ ده‌مبینی.

کچه‌کان زور دلشادبوون به‌وه‌ی که‌ من خانوی خوځم هه‌بوو. یه‌ک له‌دوای یه‌ک له‌گه‌ل‌مدا بو خواردنی په‌نیر و خواردنه‌وه‌ی شه‌راب ده‌هاتنه‌وه، یان بو خواردنه‌وه‌ی بیره و خواردنی هیله‌کی شله‌قاو و سوره‌وه‌کراو. هه‌ندی جار شه‌ویش له‌لام ده‌مانه‌وه، به‌لام زور به‌ده‌گه‌من ری‌ده‌که‌وت که‌ هه‌مان کچ دوو که‌رته بیته مال‌ه‌که‌مه‌وه. ئه‌گه‌ر بمه‌یشتایه‌ چنه‌د جاریک به‌اتایه‌ته لام، ئه‌وا دواتر له‌وانه‌یه‌ تووشی جوړه نیگه‌رانی ببوایه‌ گه‌ر پی‌مبوتایه "نامه‌ویٔ هینده زوو زوو بتبینم". تاونا‌تاویک هه‌ندی‌ک هیوا و چاوه‌روانی له‌لای کچه‌کان دروستنده‌بوو، به‌لام من نه‌مده‌توانی بو‌یان به‌ینمه‌دی، ئیتړ ناچارده‌بووم له‌رپی‌گه‌ی گفتوگووه بو‌یان رو‌نیکه‌مه‌وه. زور به‌ئاسانی ده‌متوانی نه‌ه‌یلم توشی ئه‌و حاله‌ته بم، به‌لام من هه‌میشه ده‌متوانی به‌شیوه‌یه‌کی روم و ره‌وان بیروپرای خوځم ده‌ربیرم.

هیچ کچی‌کیش له‌سه‌رئ‌ه‌وه لیم زویر نه‌ده‌بوو که‌ ته‌نھا بو یه‌ک شانؤ‌گه‌ری بانگم ده‌کرد، یان بو یه‌ک ئیواره ده‌مویست له‌لام بیٔ، یان که‌ ری‌گه‌م پی‌ده‌دا ته‌نھا یه‌ک شه‌و له‌لام بمین‌تیته‌وه. من ئه‌و کاتانه توشی گرفنده‌بووم که‌ ری‌گه‌م به‌ کچی‌که‌دا پینج شه‌ش جار بیته لام.

تایه ته به پنگه ی پرتوک

کچیک خوښوایه و له هه موو نه و کچانه ی پېشوتر زیاتریک دل پیايدا بچوایه، نه و کاته وک نه رکیکي گه وره ی سهرشانم هه ستمده کرد ده بیت زور به پوونی پېی بلیم که هیچ نه تیک و مه رامیکم نه که تیکه لیم له گه لیدا و بېمه ده ستگیرانی. ده مبینی نه و قسانم گاریگه ری تیده کردن، به لام هیچ یه کیکیان له بهر نه و هوپیه دهرنه په پیه دهره وه. به پیچه وانه وه له وه ده چوو که قسه ی راسته وخو و پوون وایان لیبکات زیاتر حز له وه بکه ن که شه و له لام بمیننه وه. زوربه ی جار نه و شتانه زیاتر سهرنجمان راده کیشت که چاوه پروان نین دوباره بېنه وه، وک له و شتانه ی که پیمانواپه بو هه تاهه تایه دوباره و سیاره دېنه وه.

مایه ی خوښه ختیم بوو که نه و هه موو کچه هه مه پرنکه ده هاتنه میوانیم، چونکه هه ریه که یان سهرنجی ده چوو سهر شتیکی جیاوازی ماله کم. هه ندیکیان ده چوونه لای کتیبخانه که وه و نه و کتیبانه یان راده کیشا که مه به ستیان بوو. کچیکیان ناوی "ئیرینا" بوو، پیک بوی دانیشت و کتیبی "جیهانی هونه ر"ی خوینده وه، "راندی" یش به دهنگی بهرزه ده ستیکرد به خوینده وه ی کتیبه که ی "کارل ئیقانگ" که دهرباره ی زانیاری سیکی بوو. من که مندالبوم نه و کتیبم خویندبووه به لام چیتر باوی نه مابوو له لام. یه کیک له کچه کانی تریش یه کسهر له سهر پیانو سهرزه که دانیشت و به زه حمه ت پارچه یه ک موسیقای "شوپان"ی ژهنی وایانم نه و کچه یان بوو که ناوی "رانفی" بوو. "تورید" یش به به کاره یانی چهنه ناوازیکی ساده چهنه دین گورانی فلیمی موسیقی "Hair" لیده دا. زیاتر له نیوه ی هه موو نه و کچانه ی که ده هاتنه ژوره وه یه کسهر قهوانیکیان لیده دا. من

من نه و حاله ته م وک پارادوکسیک ده بینی. به شیوه یه کی گشتی نه و کچه ی که ته نه ا یه ک شه و له لام ده مایه وه، زور دلی به و ئیواره یه خوښه بوو که پیکه وه ده مانبرده سهر. کاتیکیش ده پوښته دهره وه، نه ده چوو به چه پ و راستدا بکه ویتته گیرانه وه ی به سهرهاته کانی نه و شه وه، چونکه زورینه یان شهرمیان له وه ده کرد که ته نه ا یه ک شه و له لای که سیکی نه ناسیاو بمیننه وه. به لام هه رنه وه نده ی که چهنه جاریکی زور به شه و له لام به مانایه ته وه، ئیدی ده که وتنه گله یی و دادوبیدا. ئینجا بو کچی برادره کانیان ده گیراپه وه و ههرزور به ئاسانیش چاوه پروانی په یوه نده یه کی دریز خایه نیان ده کرد.

من هه رگیز کچه کانم هه لنه ده خله تاند. هه تا نه پوښتینایه بو سینهما یان بو شانوگه ریه ک، قهت په یمانم نه ده دانی که نانیک پیکه وه بخوین، هه تا نانی ئیواره مان نه خواردایه، په یمانم نه ده دانی که شه و له لام بمیننه وه، هه رگیزیش نه و په یمانم نه ده دانی که چهنه جاریکی تر بېنه وه لام. من به دلیکی فراوانه وه دروود و ستایشی کچه کانم ده کرد، چونکه به راستی پیمخوښوو که ده هاتنه لام، به لام هه رگیز واخوم پیشان نه ده دان که حزبه کم یان به شیوه یه ک له شیوه کان له توانمدا بیت که بو ماوه یه کی زور له گه لیا ندا بمینمه وه. ریده که وت خاولیه ک یان فلچه یه کی دان بده م به کچیک که بو یه کجار به کاری به ینیت، یه ک که ره تیش ریگم به کچیکدا روبه یابانیه کونه که ی دایکم له بهرکات، ئا له و کاتانه دا جار جاریک ههر بوئه وه ی زور به ته واهوتی و پونی تیابانگه یه نم، جه ختم له سهر شتیک ده کرده وه و پیم ده وتن "راسته پیمخوښه که تو شه و له لام ده میننه وه، به لام به پیوستی نازانم خه یالت بو هیچ شتیکی تر بچیت، مه به ستم له وه یه ته نه ا وک شه ویکی خوښ بېبینه و ته واهو". نه گهر ههر زور دلشتم به

قەوانى "جۆن بەيز" و "جەينز جۆپلېن" و "سىمۆن و گارفۆنكل و پېتەر" و "پۆل و مارى" م ھەبوو. كچىكى چاوشىن و قىز زەرد بەدل و بەگيان دەيوست گوى لە "كارىيۇس" و "باكتۇس" ىش بگريت، بەلام ھەتاوھكو ئەو كاتەى لە كۆتايى مانگى پېنجدا "ھىگە" م بېنيەو، ھىچ كچىك ھەزى لە "چايكۆفسكى" و "پۆتشىنى" نەبوو.

"ھىگە" بەشى مۇسقى تەواوكرديوو، پاش ئەوھى لە سىنەما فىلمى "ھەلسەنگاندنى ئازايەتى" مان بېنى و گەپايەوھ بۆ مالەوھ، يەك و دوو خوى گەياندە پيانۆكە و ھەموو كۆنسىرتنى پيانۆى "رەخمانىنۆف" ى ژمارە 2ى پەيزەى مۇسقى سەرەكى "C" لىدا. كۆنسىرتەكەى پتر لە نيو كاترمتىر خاياند، وە ھەر ئەو كاتەى كە كەمىك چووھ ناو بەشە خاوەكەى كۆنسىرتەكەوھ، بەتەواوھتى لەو برپاويەدابووم كە خۆشم دەوئت، بەلام ھەر كە گەيشتە رېتمە خىراكەى كۆتايى كۆنسىرتەكە، ھىندە تىگەيشتم كە بە پلەى يەكەم سەرسامى پيانۆژەنەكە نەبووبووم بەلكو مۇسقىكە فرىويدابووم. دواترىش كە چووینە ژورى خەوھو، بەسەرھاتى دزىنى فياتە سورەكە و پۆمانسى ناو كوخی دارىنەكەم ھىنايەوھ ياد كە ئامىريان تىدا دەپاراست، ئەویش دايە قاقاي پىكەنين و خەرىكبوو ھەناسەى سواربىت. بەلام ئىدى گەورەبووبوین و لەسەردەمى قوتابخانەى ناوھنديەوھ يەكترىمان نەبىنيبوو.

"ھىگە" بۆ ماوھى سى پۆزى رىك لەگەلمدا مايەوھ، بەلام كە لە چوارەمىن پۆژدا بەتەواوھتى بۆى دەرکەوت كە ناتوانىن بېينە دەستگىرانى راستەقىنەى يەكترى، بەجىي ھىشتم و لەو كاتەشەوھ ھىچ ھەوالىكىم نەبىستەوھ. بىگومان من لەوھ تىدەگەيشتم. ئىمە ھەر

تايبەتە بە پىگەى پەرتووك

لەسەردەمى مندالىمانەوھ يەكترىمان دەناسى، واتە تارادەيەك چىتر نەماندەتوانى تەنھا لەبەرخاترى يارى، يارى گەورانە پىگەوھ بكەين. وابزانم پياوھ يەك مەترىيەكەش وەك من دەپروانى. چونكە لەماوھى ئەو سى پۆژەدا كە "ھىگە" لەلام مايەوھ زياترىك پەستى پىوھ دياربوو وەك لە پۆژانى ئاسايى. لە ژورى دانىشتن و چىشتخانەكەدا ھەلەبەزىيەوھ و رىك لەبەرچاوى "ھىگە" دا گۆچانە ھەيزەرانەكەى بادەدا. سەيربوو بەلامەوھ كە "ھىگە" نەيدەتوانى بىبىنىت.

زۆربەى كچەكان پىيان خۆشبوو بچنە بالكونەكەوھ. دايكم ھەمىشە خزمەتى گولەكانى بالكونەكەى دەرکرد و دەپرازاندەوھ، منىش دلە نەدەھات لەگەل يەكەمىن بەھاردا لەدواى مردنى دايكمەوھ پشتگوپىيان بخەم. لەبەرئەوھ لەپىشدا ھەموو گولە وشكەكانى پارم ھەلەكەند، ئىنجا تا ئىنجانەكان بىگريت خولئى نويم تىكردن و پرمكردن لە پياز. ئەنجامەكەشى لەپادەبەدەر جوانبوو، لەوھوپىش ئىنجانەكان ھەرگىز ئاوا لىپاولىپ نەبوون لە گولە سەوسەن و گولئى لالە و گولە زەعفەرەن، زۆربەى كچەكان سەرسامى كارەكەمبوون و پىيانوابوو دەستىكى كارامەم لەبوارى گول و سەوزىدا ھەبىت. ئەگەر ئاوھەوا خۆشبوایە، ئەوا لە بالكونەكە دادەنىشتىن و پەرداخىك "مارتىنى" يان "دووبونىت" مان دەخواردەوھ و تەماشاي شارمان دەرکرد.

بىگومان ناچاربووم بە كچەكان بلىم بۆچى من بەتەنھا لەو خانوھدا دەژيام، ھەر بەو بۆنەيەشەوھ دۆلابى جلەكانى دايكم پىشانى ھەندىكىان دەدا. زۆربوون ئەوانەى دلىان دەچوو بەكراسىكداد، ھەندىكىشان ھەزىان لە چاكەتىك يان پالتۆيەك بوو، منىش پىم دەبەخشىن. ھەلەبەتە لەپىشدا ناچاربوون لەبەرى بكەن، بۆئەوھى

بزانن به بهریان ده بیټ یان نا، هه موو که پره تیکش تاقیکردنه وهی جله کان وهک نمایشکی بچکولهی جلی موده وابوو. هه ندی جاریش له کاتی چوونه دهره وه یاندا هه ربو خۆشی به شیوهیه کی جادووناسا جوتی دهستکیش یان شالیک یان جانتایه کی جوانی شانوم دهخته بهرده میان. من نه و کچه م زور به دل بوو که چاکه ته فره وه فارسیه کهم پییه خشی. ناوی "چیغیسا" بوو، له و کاته دا که فره وه کهم بو قه دکرد و خستمه ناو زهر فیک کی کاغزی گه وره وه، فرمیسک به هه ردوو چاوه کانیدا هاتنه خواره وه، به لام و ابزانم له راستیدا دیاریه کهم نه یهه ژاند. و ابزانم پیو ابوو که من بویه نه و چاکه ته فره وهی پییه به خشم، چونکه ده مه ویټ ببیته دهستگیرانم، یان به لایه نی که مه وه وهک دهر بر پینکی قولی خوشه ویستی ده بیینی به هه موو مانا کانیه وه، هه ر له به ره وهش خیرا ناچار بووم دیسانه وه مه بهستی ته و اه تهی خومی بو رونه که مه وه. له لایه کی تریشه وه به باو کم وت هه موو جله کانی دایکم به یه کی که له پیک خراوه خیرخوازه کان به خشی، نه ویش هیچ لاریه کی له وه نه بوو و ابزانم چاکه ته فره وه کهی له یاد کرد بوو. به لام له راستیدا زوره ی هه ره زوری جله کانم به کچ به خشی، هه ندی له و کچانه ش یارمه تیان دام و نه و جل و به رگانه یان بو جیا کرد مه وه که بو فرییان باشوون. پاش شش مانگی که هیچ جلیکی دایکم له ماله که دا نه مایه وه.

یهک دوو که پره تی که له دهره وه دا به ره وروی کچیک له و کچانه بوومه وه که شه ویک له لام مابوونه وه و خویان لی هه له شه کردم، به لام ئوسلو پربوو له کچ، له به ره وه هیچ گرفتیکم له دۆزینه وهی کچیک نویدا نه بوو. به شیوهیه کی گشتی له سه ره تای ساله کانی هه فتادا باونه بوو که کچیک شه و له لات بمینیته وه. بیرمدیټ نه و کاته له دلی خومدا

تایه ته به پنگه ی پرتووک

ده موت "من له سه رده میکی باشدا له دایک بووم". هه ر بو نمونه بیست سالیک پیش نه و سه رده مه، پیو ویک هه وته مه نی من بو نه ده لوا هینده خۆشی له وه ببینیټ که له خانویه کی سه ره به خودا دهژی. من هه ر پیش نه وهی قوناغی ئاماده یی ته و او بکه م، له گه ل ژماره یه کی زوری کچانی شاردای تی که ل بوو بووم، به لام هیشتام نه که وتیوومه عه شقه وه. هه ستمه کرد به ته مه نتریم، من خوم پیو ابوو که پییه یشتوو تریم له و کچانه ی که له گه لیاندا بووم. هه لبه ته له ویدا جوړه دوالیزمیک به ئاشکرا ده بینرا؛ به هیچ جوړیک وه کو جهسته هه ستم نه ده کرد که له وان گه وره تریم، به لام خو ئافره ت ته نها هه ر له ش نیه، بیگومان پیویش هه ر ته نها جهسته نیه. من دلنیا بووم له وهی که رۆژیک له رۆژان کچیک ده ناسم که به رۆح و به گیان خۆشم بویت، و ابزانم هه رله به ره وهش بوو که به ته نیا که وتمه پیاسه کردنی دورودریژ. خوم به خوم دهوت "خو درهنگ یان زوو هه رده بیټ بیدۆز مه وه، وه نه گه ر که سیکش بیټ که له من بچیت، نه و له دیسکویه کدا یان شوینیکی تاییه ت به گه نجاندا نایبینمه وه". زیاتر ری تی تیده چوو که له شوینیکی وهک "کیکوت" یان "بلانکفانسبروتن" دا چاوم پییه که ویټ. له راستیشدا له ناوه راستی مانگی شه شدا له "توله قۆلسیته" دا بینیم.

*

نه و کاته ی له باخچه ی ساوایان بووم، پیم خوشبوو له سوچیکدا دانیشم و ته ماشای مندالانی تر بکه م که یاریان ده کرد. به لام دواتر منداله کان به ته مه نتر بوو بوون، تاراده یه ک گه وره شبوو بوون. منیش

تایبه ته به پنگه ی پرتووک

دهجولامه وه، ئاسانتر فەنتاسیاکانم بۆ دادەپێژرا وەک لەو کاتانە ی که لە ماله وه له سەر کورسیه ک بۆی دادەنیشتم. "شیللەر" کاتی خۆی دهیوت "مروّف ئه و کاتانه سه ره به سته که یاری ده کات، چونکه به پێی یاسای تایبه تی خۆی هه لسوکه وت ده کات". له ویدا له خالێکی گرنگ ده دات، به لام بێگومان ده کریت راسته وراست وینه که هه لبگیرینه وه؛ من له و کاتانه دا که به سه ره به سته ی له "هارده نگیرفیدا" دا پیاسه م ده کرد، ئاسانتریک ده متوانی یاری له گه ل بیرکردنه وه و بیرۆکه کانه دا بکه م، وەک له و کاتانه ی ئه گه ر ناچاربوو مایه بۆ ماوه ی چه ندين سه عات وەک زیندانیه ک له نیوان چوار دیواری په قوته قدا هاتوچۆم بکرایه. به ده ره له وه ش شتیکی تریش هه بوو؛ پیاوه یه ک مه تریه که تارپاده یه کی زۆر بۆخۆی هه ر له ماله وه ده مایه وه. جارجاریک ده هاته ناوشار، به لام زۆر به ده گمه ن ریده که وت له دارستانی که دا خۆی نیشاندات، یان له "هارده نگیرفیدا" دا ده رکه ویت.

له و کاتانه دا که ده رپویشتم بیرۆکه ی پاکتر و بویرانه تره به خه یالدا ده هات، له ویشه وه پوخته و کرۆکی نویسه کانه به سه ردا ده رزا. له مایشه وه که ته لوکیک و پیرستیکم بۆ سه رتا پای ئه و نویسانه م پیکه ینا بوو که ده کرا وەک بنچینه یه کی رۆمان و کورته رۆمان و شانۆگه ری و فیلم به کاربه یزین. باشتین بیرۆکه شم به ئامیری چاپه که م ده نویسه وه و دواتر لاپه ره کانه م له مه له فیکدا داده نا. هه رکا تیکیش که ده مخسته نه مه له فیکه وه، ئیدی ده ستم لی هه لده گرتن. زۆر به ده گمه ن ریده که وت که په تیکی تر ده ریانه یه نیمه وه و چاویکیان پێدا بخشینه وه.

هه تا ئه و کاته ش به خه یالدا نه هات که ده سته ده مه یه کیک له و بیرۆکه نه و بیانکه مه نویسیک. سه ره له دانی ئه و بیرۆکه بنه رته یانه

چیت به لامه وه خۆشه بوو ته ماشای یاری گه ره کان بکه م، به تایبه تیش ئه و یاریه ی که پێیانده وت "ئا ههنگی قوتابیان". من زیاتر ئه و چالاکیانه م پێخۆشبوو که له پێش کردنه وه ی قوتابخانه دا رپوویانده دا وەک له و چالاکیانه ی له پاش ته و او بوونی قوتابخانه دا له به رده سته دا ده بوون. له و هه فتانه ی دوا به دوا ی تاقیکردنه وه کانه دا هه روا به ئسانی وه کو پێشتر کچیک ده سته ده که وت که له گه لدا بیت بۆ شانۆ و دواتر بیته میوانیم، چونکه چه نده ها چالاکی جیا وازجیا واز له شاردا ئه نجام ده دا.

هه ره له به رته وه تارپاده یه ک هه موو رۆژیک ده چوومه ده ره وه و پیاسه ی دورودریژم له ناوچه ی "نۆردمارک" دا ده کرد. به قیتار تا "فینسه" ده چووم، پیاسه یه کی تیرو ته سه لیشم له "هارده نگیرفیدا" دا ده کرد، به ره و "ناورلاندسالدن" دا ده هاته خواره وه و دواتر به قیتار له "فلوم" وه ده گه رپامه وه ماله وه. چیتم له سواری بوونی قیتار ده بیینی، پیمخۆشبوو ته ماشای خه لکی ناو قیتار بکه م، به لاشمه وه خۆشبوو له و کاته دا که قیتاره که ده رپویشتم، بۆ خۆم دا بنیشم و بیر له شتی هه مه ره نگ بکه مه وه. قوتابخانه م ته و او کردبوو، پاش چه ند هه فته یه کیش شه هاده که م وه رده گرت، ده مزانی له وانه ی جومنا ستیکدا نمره ی 7 ده هینم و سه رتا پای وانه کانی تریش 13. بیتیش و بیکار بووم، بۆ خۆم هه ر پیاسه م ده کرد و سواری قیتار ده بووم. باوکم ده بوا یه هه تا 15 ی 9 کۆمه کی پاره ی بکرمایه.

هه میشه له و کاتانه دا که له ده ره وه پیاسه م ده کرد، قه له میک و ده فته ریکی تیبینیم پێبوو. من به تایبه تی زۆرم پێخۆشبوو له کاتی رۆشیتندا به قوڵی بیر له شتی هه مه ره نگ بکه مه وه. هه لبه ته من هه میشه هه ر بیرمه کرده وه، به لام ئه و کاتانه ی له سروشتدا

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

هەر زۆر سەرسامبوو. لەچاویدا دەمبینی بەخیلی پێدەبردم، بەلام ستایشیکی زۆری بپروکەکه‌می کرد. من بەهیچ شیوەیه‌ک سەرم نەسورما، چونکە خۆم دەمزانێ که ئەو تێبینیه‌ی بپروکەیه‌کی نایابی پۆمانیکە. لەلایه‌کی تریشه‌وه هیچ سودیکم له ستایشکردن وەر نه‌ده‌گرت، به‌تایبه‌تیش له نوسه‌ریکی گه‌نجی که‌م ئەزمونی وه‌ک ئەوه‌وه، دوا‌ی ئەوه من بۆ ئەوه تێبینیه‌که‌م نیشان نه‌دا که ستایشم بکات. هه‌رله‌به‌رئه‌وه وتم «ئەگەر پارهی بته‌له‌شه‌را به‌که‌ بدیه‌ت، تێبینیه‌که‌مت پێدەبه‌خشم». واقعیوما. منیش بۆم رو‌نکردوه و وتم «ئێ خۆ تۆ خۆت نوسه‌ریت، منیش په‌یمانته‌ ده‌ده‌مێ که هه‌رگیزاو هه‌رگیز له‌لای هیچ که‌سیک راستیه‌که نادرکینم و به‌که‌س نالیم له‌ کوپوه بپروکە‌ی ئەو پۆمانه‌ت وەرگرتوه. بەلام له‌به‌رامبه‌ردا ده‌بیته‌ پارهی شه‌را به‌که‌ بدیه‌ت و په‌نجا کرو‌نیکیش بدیه‌ت به‌ خۆم». له‌یانە‌ی 7 دا به‌و جو‌ره‌بوو که ده‌بوا‌یه له‌پیشه‌وه پارهی شه‌را به‌که‌ت بدا‌یه، ئینجا بۆیان هه‌لده‌پچریت، له‌به‌رئه‌وه پارهی شه‌را به‌که‌ی دامه‌وه و له‌سه‌روشیه‌وه سه‌د کرو‌نیشی دامی. له‌و کاته‌دا که پاره‌که‌م لیوه‌رگرت، چاوم به‌ پیاوه‌ یه‌ک مه‌تریه‌که که‌وت. له‌ هۆله‌که‌دا بوو، تو‌ره‌ دیاربوو و له‌نیوان می‌زه‌کانی قاوه‌خانه‌که‌دا ده‌خولایه‌وه. له‌پریکدا رو‌یکرده‌ می‌زه‌که‌ی ئیمه‌ و به‌گو‌چانه‌ حه‌یزه‌رانه‌که‌ی ده‌ستی هه‌ره‌شه‌ی لێده‌کردم.

ئهم‌پۆکه ئەو پیاوه‌ گه‌نجی که‌ چاویلکه‌ی "جو‌ن لینۆن"ی له‌چاوده‌کرد، یه‌کیکه‌ له‌ نوسه‌ره‌ به‌ناوبانگه‌کانی وڵاته‌که‌مان و هی‌نده‌ نابیت ته‌مه‌نی له‌ 50 سا‌ل تێپه‌ری. له‌و کاته‌وه من چه‌ند جا‌ریکی تر بینیمه‌وه و ئیستاکه‌ش له‌سه‌دا ده‌ی قازانجی کتێبه‌کانی من وه‌ریده‌گرم. ئەوه‌ش شتی‌که‌ که‌ ته‌نها من و ئەو ده‌یزانین.

به‌لامه‌وه وه‌ک ئاره‌زوویه‌ک وابوو، تا‌را ده‌یه‌که هه‌روه‌ک شتی‌کی نا‌ته‌واو یان وه‌ک شتی‌کی شاز ده‌مبینین. خه‌لکی وا هه‌یه‌ پول یان پارهی ئاسن کو‌ده‌که‌نه‌وه، منیش بپروکە‌کانی خۆم کو‌ده‌کرده‌وه.

که‌ره‌تیکیان کچی‌ک لاپه‌ره‌کانی مه‌له‌فیکی هه‌لده‌دا‌یه‌وه، له‌ کتێبخانه‌که‌ی ژوری کارکردنه‌که‌مدا ده‌ریه‌ینابوو و به‌ده‌نگی به‌رز هه‌ندێ له‌دی‌ره‌کانی ده‌خوینده‌وه. من پێگه‌م به‌و کچه‌ نه‌دا که شه‌و له‌لام بمینیتته‌وه، ته‌نها بیره‌ و هی‌لکه‌ی سوره‌و‌کراوم ده‌رخوارددا و هیچی تر. له‌و کاته‌شه‌وه هه‌موو مه‌له‌فه‌کان و پێرسته‌کانم له‌ دوو دۆلابی تو‌کمه‌ی ژێر کتێبخانه‌که‌ی ژوری دانیشته‌ندا دانا و کلیم دان.

پۆرتیکیان له‌ "ئاو‌رلاندس‌دال" ده‌وه ده‌هاته‌ خواره‌وه، له‌و کاته‌دا له‌ناکاویکدا بپروکە‌یه‌که‌م بۆ هات. بپروکە‌یه‌کی ته‌واو نو‌ییوو بۆم، له‌وه‌شه‌وه بۆم هات که‌ ماوه‌یه‌که له‌وه‌وبه‌ر له‌ "یانە‌ی 7" دا نوسه‌ریکی گه‌نجم ناسی، ئەو ته‌نها چوار پینج سا‌لیک له‌ خۆم گه‌وره‌تربوو. بتلیک شه‌رابم بۆ کرپیوو و ده‌مانخواردوه، به‌دریژایی ئەو ئیواره‌یه‌ پیکه‌وه قسه‌مانده‌کرد. راسته‌ جو‌تیک چاویلکه‌ی نایابی "جو‌ن لینۆن"ی له‌چاودابوو، دونیا‌یه‌ک قز و ریش به‌سه‌رو‌چاوه‌یه‌وه‌بوو و چاکه‌ت و پانتۆلیکی تیکه‌ل و پیکه‌لی قه‌دیفه‌ی له‌به‌ردابوو، به‌لام له‌گه‌ل ئەوه‌شدا هه‌تا بلیت وه‌ک که‌سیکی کرچ و کا‌ل ده‌هاته‌ به‌رچاوم، ده‌بیته‌ ئەوه‌نده‌ش بلیم که‌ به‌لایه‌نی که‌مه‌وه هی‌نده‌ی خه‌لکانی هاوته‌مه‌نی خۆم کرچ وکا‌ل دیارنه‌بوو. تێبینیه‌کی خۆم پیشاندا که هه‌ر ئەو پۆزه‌ به‌رله‌ بینینی ئەو نوسی‌بووم یه‌خه‌تیکی ورد له‌ دو‌تویی سی‌ چوار لاپه‌ره‌یه‌که‌دا نوسی‌بومه‌وه، بپروکە‌یه‌کی زۆرزانانه‌ بوو و بۆ پۆمانیک ده‌شیا. پێگه‌م پێدا هه‌موو تیکسته‌که‌م بخوینیتته‌وه،

له "ئاورلاندسالدن"دا تاشه به ردیگی گه وره ی چالی لییه پیی ده لئین "فیتلاهیلقیت"، من ماوه یه کی دورودریژ له وییدا بۆ خۆم وه ستابووم، هه رله ویشدا بۆ یه که مین جار به خه یالما هات که بیروکه زۆره کانم ده کریت ببنه سه رچاوه ی ژیانم. من شتیکم له لایبوو که له لای خه لکانی تر به ئاسانی ده ستنه ده که وت. که سیکیش نه بووم که له خۆم بایی بووبم، وه نه شمه ده ویست ناوبانگ ده ربکه م، به لام پیویستم به پاره بوو و تاقه تی ئه وه م نه بوو ئیشیک له پیشوی هاویندا بدۆزمه وه. جگه له وه ش له 15 شه وه هیچ سه رچاوه یه که نه بوو که له سه ری بژیم، چونکه باوکم زۆر به رونی پیی وتم له و پۆزه وه ئیتر به هیچ جوړیک کوومه کم ناکات. به لام، هه روه ک خۆی وتی، بیگومان ده ته ویت به رده وامی به خویندن بدهیت و هه موو خویندکاریکیش بۆیان هه یه قه رزی خویندن وه ربگرن. باوکم نه یده زانی که من به هیچ جوړیک نه مده توانی له سه ر پاره ی قه رزی خویندکاری بژیم، چونکه ئه و پاره یه ته نانه ت به شی مه سه رفی ئه و کچانه ی نه ده کرد که ده هاتنه میوانیم. بئ له وه ش ئه گه ر پاره م پیینه بوایه، ئه و نه مده توانی به ئاره زوی خۆم شت بکرم، من به هیچ شیوه یه که حه زم له وه نه بوو.

من له "ئاورلاندسالدن"دا سروشیکم بۆ هات، سروشیکی که مخایه نیش بوو، هه میشه سروش به و شیوه یه به ئاگایماندا تیپه رده بیئت. من بۆیه ئه مه باسه ده که م چونکه به ته واوه تی ده زانم له چ کاتیکی و له چ شوینیکدا بوو که بۆ یه که مین جار ئه و بیروکه یه م بۆ هات، ریک له و کاته دا بوو که وه ستابووم و ته ماشای "فیتلاهیلقیت"م ده کرد. بیرم دیت که بیروکه که م به لاه و باشبوو، به لاه مه وه وه ک کو له که یه ک وابوو، بیروکه یه ک بوو که وه ک سه قفیکی پته و به سه ر هه موو بیروکه کانی

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

ترمدا خۆی پاکیشا و به و شیوه یه ش هه موویانی خسته شوینی گونجاوی خۆیا نه وه.

ئه مپۆکه ئه و پیاسه یه ی "ئاورلاندسالدن"م وه ک پۆژیک دیته وه به رچاو که په یماننامه یه که له گه ل شه ی تاندا به ستیبت.

زۆرجار له کاتی پیاسه کردنی ناو سروشتدا بیرم له و هه موو سالانه ده کرده وه که تیپه ربووون. شتیکیوون که کو تایان پیهاتبوو و ده بوایه له دوا یانه وه شتیکی نوئ ده ستیپی بکرا دیه. من ده مویست شوینیکم له کو مه لگادا هه بیئت که شایانی ریزبیئت و له هه مان کاتیشتا نه ناسراویم.

هه ر له و سه رده مه وه نه مده توانی یادوه ری راسته قینه و یادوه ری فه نتاسیم جودا بکه مه وه. ئه وه ش ده گه ریته وه بۆ ئه وه ی که من توانیه کی تایبه تیم هه بوو و ده متوانی یادوه ری که زیندوو له ژیا نی فه نتاسیای خۆمه وه له لای خۆم گه لاله بکه م، هاوکاتیشت ته نها یادوه ری که که می یه کجار ته ماویم له ژیا نی راسته قینه مه وه لایبوو. ئه وه که میک ده یترساندم، که میک ده یشله ژاندم، به لام هه ر زۆر سانایه بلین سه رده میکی مندالی پرئازارم هه بووه و هه رله به رئه وه شه که چه پاندوومه. دایکم له و بروایه دابوو که من سه رده میکی مندالی ناخۆشم بردبیته سه ر، چونکه له وه زیاتری نه ده زانی. به لام خۆم پیم وایه سه رده میکی مندالی ده وله مه ندیم به سه ربردبیئت.

بیرم دیت که ره تیکیان به سه ر شاره که دا فریم. هه موو ماله کانی خواره وم ده بینی و ده متوانی به ئاره زووی خۆم مالیک هه لبیزیرم، به هیواشی لی نزیکه بمه وه و ته ماشای ژوری دانیشتن و نوسته نه که ی

بکهم. له په نجه ره کانه وه ته ماشای شیوهی ژيانی نهو خه لکه هه مه پ'نگه م ده کرد، بهو شیوه یه ش ته نانه ت یه ک نهینیش نه بوو که له من بشاردریته وه. چاوم له هه موو شتیکیوو، هه رله شه پو شوپره هه مه پ'نگه کانی ناو مال ه کانه وه هه تا چالاکیه سیکیسه هه ره سه یروسه مه ره کانی خه لکی. هه رده توت له چه ند مه یمونیکي ناو قه فز وردده بمه وه، هه ندی جاریش شه رمم له ره گه زه که ی خو م ده کرد. که په تیکیان ژن و پیاو یکم بینی له سه ر فه رشیکی گه وره ی کولکن خه ریکی سیکیسبون، لهو کاته شدا کچیکی بچکوله ی دوو سی سالان له سه ر قه نه فه که دانیشتبوو و ته ماشای ده کردن. نهو شتیکی سروشتی نه بوو به لامه وه. که په تیکی تریش پیاو یکم بینی له سه ر جیگایه کی خه وی گه وره پالکه وتبوو و له یه ک کاتدا خه ریکی دوو ئافره ت بوو. رقم له وه نه بوو، به لام بینی چه ند دیمه نیکی تر هه ژاندمی. جاریکیان دوو پیاوم بینی له سه ر پاره شه پیکي گه وره یان بوو، منیش نه مده توانی هیچ شتیکی بکهم. زور دلنیا نه بووم، به لام یه کیکیان له خانه که وه ده رپه رپه ده ره وه و نه وی تریان که وتبوو و له وه ده چوو مردبیت.

بیگومان هه موو نه وانه یاده ری فه نتاسیام، به لام من شتیکی زور لهو جوړه فه نتاسیایانه وه فیرده بووم، زورینه ی جاره کان پریوون له حکمه ت. به شیکي زوری نهو بیروکانه ی که بو پومانی پولیسی دامده رشتن، سه رچاوه یان لهو سه فره رو حانیانه وه وه رده گرت. به شیوه یه کی گشتی رودای سه ره کی پومانیکی پولیسی ناوه پوکیکي چری هه یه و ده کریت له سه ر یه ک لاپه ره بنوسریته وه. هونه ری نوسه ر کتومت له وه دایه که نهو ناوه رو که له زانیاریه دیاره کانی تر جودا بکاته وه. پولیسه نهینیه که پیویستی به کاته وه هه روه ها

تابه ته به پنگه ی په رتوک

زرنګیش - بو نه وه ی نهینیه که بدوزیته وه، خوینه ریش پیک چیژ له وه ده بینیت. نهو که سه ی که به دوی نهینیه که دا ده گه ریت نهخته نهخته شته کانی بو پونده بیته وه و هیدی هیدی لهو رووداوه نزیکی ده بیته وه که به راستی روویداوه. به ده رله وه ش ده بیت وایلیبکریت که دوی جیشوینی هه له بکه ویت، دوی جینیشانه ی ساخته بکه ویت، به لام دواتر که ورده ورده وینه که ئاشکراتر و رونت ده بیته وه، خوینه ر هه سته کات که خو ش به نه نجام گه یشتوو؛ خوینه ران لهو بروایه دا ده بن که خو شیان به شداري دوزینه وه ی نهینی رووداوه که ده کن.

من چه ند هه شتیش له پیکه ی خه ونه کانمه وه فیرووم. پییده چیث خه ون وه کتیییکي کراوه وابیت. لهو کاته دا دوو سی دیمه نی خه ونم هه بوو که به رده وام ده هاتنه وه به رچاوم، چه ند که سایه تیه کی که میش له خه ونه کانمدا هه بوون و تاونا تو یک له خه ونه کانمدا ده رده که وتن. من دلنیا بووم که خه ونه کانم هه روا به رپه رچدانه وه ی نهو شتانه نه بوون که له جیهانی ده ره وه دا ده مبین، به لکو به پیچه وانه وه نمایشکردنی شتیکی نوئ بوون. نه زمونیکی هه رزور نویوو بوم و شتی لیوه فیرده بووم، وه هه تا نهو کاته ی که بوومه نه م رو فقه ی که ئیستا که هه م، به شداري پیگه یشتنمیان کردووه. به لام نه ی خه ونه کانم له کوپوه ده هاتن؟ من به ته واوه تی نه مده زانی خه ونه کان و سه فره رو حیه کانم به هو ی چیه وه رووده دن، به هو ی نه وه وه بوو که من زور هه ستیاربووم به رامبه ر نهو شتانه ی که له ده ره ورا ده هاتن؟ یان ئامیریکی رو حی وام هه بوو که ده یتوانی تویرال له دوی تویرالی نهینیه کانی قولایی ناخم بخوینیته وه؟

چیتر خه ونم بهو پیاوه بچکوله یه وه نه ده بینی که گوچانه هه یزه رانه که ی پیوو، به لام به لامه وه هه ر زور ئاسای بوو نه گه ر له

خه ونيكدا بمبينيابه. زور خوشتريو و ئه گهر له خه ونيكدا بمبينيابه وهك له وهی بهردهوام له خانوه كه مدا ببينم.

من سه فهری رۆحی سه رسورهي نه رتريشم ده كرد. بۆ نمونه من گه لى سال له پيش "ئارمسترۆنگ" و "ئالدرين" دا چوومه سه ر مانگ. ئه و كاته م له ياده كه له سه ر مانگ وه ستابووم و ته ماشای سه ره وه مده كرد، ئه و زه ويه م ده بينى كه سه رتاپای مروقه كان له سه رى ده ژيان. ئيستا كه وهك شتيكى بينام و سواو ته ماشای ئه وه ده كریت، به لام زور پيش ئه وهی "ئارمسترۆنگ" ههنگاوه گه و ره كه بۆ مروقايه تى هه لبه نييت، من له سه ر مانگبووم و بۆ يه كه مين جار ئه و هه موو شه ر و سنورانه ی سه ر زه وي م وهك حاله تى كى تيكه له ی تراجيدى و كۆميدى ده بينى. و ابزانم ئه و كاته ی كه ئه و سه فهره رۆحيه م كرد، ته مه نم 12 سال بوو. هه رله و كاته وه زور به قولی له و هه موو توپه هاته بي مانايانه ده گه يشتم كه خه لكى ژيانى خويان پيپر ده كرده وه، له سه رو ئه وانه شه وه ستايش كردن و پيادا هه لدان و ريزلینان و به ناوبانگيش وهك كۆميدى يه كه ده هاته به رچاوم.

سه فهره رۆحيه كانم دور تري كيش ده رۆيشتن، ده گه ييشتنه ناو گه ردوون. كه رپه تيكيان به هوی ئاميرى كى كاته وه سه فهرم كرد و ئه و كاته گه پامه وه كه هيشتا ژيان له سه ر زه وى سه ريه هه لنه دا بوو. به سه ر ئاوه كاندا ده فريم و زه وي م ده بينى، هه رله خونه يه كى پيگه ييو ده چوو، من ده مزانى كه هينده ی پيناچيت و ژيان له سه ر زه وى سه ره له داته. ئه و كاته نزیکه ی چوار مليارد سال يک له پيش ئه و سه رده مه وه بوو كه "گيرهاردن" ماوه ی يه كه مى حوكمه ته كه ی دامه زراند.

تايه ته به پنگه ی په رتووك

هه ندی جار يش به بالی رۆحم به سه ر شوینی جياجياى شاردا ده فريم، بۆ نمونه ده چوومه بن سه قفى يه كى كه له شانۆ گه ريه كانى شار، له و سه ره وه داده نيشتم و ته ماشای ئه كته ره كانم ده كرد. كه رپه تيكيان پياوه يه كه مه تريه كه له دورى ته نها يه كه مه ترونيوه وه له منه وه له سه ر شيشى يه كى كه له گلوپه كان بۆى دانيشت. زور ماندوو ده هاته به رچاوم، به گۆشه يه كى چاو ته ماشايه كى كردم و به ده نگیكى نوسا و وتی: «هۆهۆ، تۆش لي ره يت؟ بۆچى قه ت رپگه به من نادريت كه به ته نها شتيك بكه م؟» هيشتم ئه و نا رازي بوو.

من به رده وام ئه ندیشه ی نويم به خه يالدا ده هات. يه كه به دواى يه كدا ده هاتن، خوتكه يانده دام، هه روهك بريني كى نوئ ئيشى ده هات. خوي ناوى چيروك و هه كايه تم لي ده چورا، بى رۆكه ی نوئ له ميشكمه وه ده رزان، هه ستم ده كرد ناوه وه م شه ق شه قبووه و كوليى ئاگراويكى سوری پيادا ديته خواره وه.

من هه ميشه ليوانليوبووم له ئه ندیشه و تاراده يه ك به رده وام ناچار بووم شويني ك بدۆزمه وه كه بتوانم تيدا له سه رخۆ قه له مي ك و كاغه زي ك بگرم به ده ستمه وه و ميشكم به تاليكه مه وه. من بۆ نمونه گه توكۆ دورودريتم ده نوسيه وه كه له نيوان دوو ده نگ يان چه ند ده نگیكى ناو ميشكمدا رپويانده دا، زور جار يش گه توكۆ كان ده رباره ی بابه تي كى ديارى كراوى "ئۆنتۆلۆجى"¹⁷ و ئيپستيمۆلۆجى و جوان ناسى بوون. بۆ وي نه يه كى كه له ده نگه كان ده يوت؛ من هيچ گومان يكم له وه دا ني ه كه مرو ف خاوه نى رۆح يكى نه مره و بۆ ماوه يه كى كه م

¹⁷ رانستى بوون و.

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

دیالوگه‌که‌م ته‌واوده‌کرد هەر پڠک بۆئه‌وه‌ی کۆتایی بپه‌یتم. داپشتنی بیرکردنه‌وه‌کانم و نویسنه‌وه‌یان ته‌نها چاره‌یه‌کی به‌رده‌ستمبوو بۆ ئه‌وه‌ی خۆم له‌ ئازاری به‌رده‌وامی میشتکی هازاوم قورتاربکه‌م.

جاری واهه‌بوو مه‌شرووبم به‌سه‌ر میشکما ده‌رژاند، به‌لام له‌وسه‌ره‌وه وه‌ک چیرۆکی هه‌له‌ده‌رژایه‌وه‌ ده‌ره‌وه. هه‌رده‌توت ئه‌و شله‌یه‌ ده‌بیته هه‌لم و گۆرانیگاری به‌سه‌ردادی و ده‌بیته پۆحیکی پاک. راسته ئه‌لکه‌وله‌که‌ به‌ره‌وی به‌فه‌نتاسیام ده‌دا، به‌لام له‌هه‌مان کاتدا یارمه‌تی ده‌دام که‌ که‌متری له‌ فه‌نتاسیام بترسم. ماتۆرپکی له‌ناوه‌وه‌مدا ده‌خسته ئیش و هاوکاتیش هی‌نده هی‌ز و ئازایه‌تی پی‌ده‌به‌خشی که‌ به‌رگه‌ی ئیشکردنی ماتۆره‌که‌ بگرم. پی‌ده‌که‌وت میشکم پربیت له‌ ده‌نگ، به‌لام هه‌رئه‌وه‌نده‌ی یه‌ک دوو په‌رداخم بۆ فرده‌کرد، ئیتر ده‌متوانی هه‌ر هه‌موویان بگرم.

هه‌موو کاتیکی که‌ بۆ به‌یانیه‌که‌ی خه‌به‌رم ده‌بوو، تی‌بینیه‌کانی دوینی ئیوارم بیرنه‌ده‌هاته‌وه‌ که‌ نویسیوومن، به‌تایبه‌تیش ئه‌و شتانه‌م بیرنه‌ده‌هاته‌وه‌ که‌ به‌په‌شو‌کاوی له‌کۆتایدا له‌دوای دوو بتل شه‌رابه‌وه نویسیوومن. له‌به‌رئه‌وه‌ به‌لامه‌وه‌ خو‌شبوو به‌یانیان به‌رۆبی‌که‌وه‌ بی‌هوه‌ خۆم بکه‌م به‌ ژوری کارکردنه‌که‌مدا و ته‌ماشایه‌کی سه‌ر می‌زی نویسنه‌که‌م بکه‌م. پی‌ده‌که‌وت شتیکی سه‌رنجراکی‌شه‌ری له‌سه‌ربیت، جاری واش هه‌بوو کۆمه‌لیک تی‌بینیم به‌دیده‌کرد و به‌هیچ جو‌ریک بیرم نه‌ده‌هاته‌وه‌ که‌ من نویسی‌یتم، ئه‌و کاتانه‌ هه‌ستم ده‌کرد که‌ ده‌کومی‌نتیکی پرنه‌ینیم له‌پڠه‌ی نویسنی ئۆتوماتیکی‌وه پی‌گه‌یشتی.

جه‌سته‌یه‌کی گوشت و خو‌ین ده‌کاته‌ مالی خۆی. هه‌ر بۆ نمونه ده‌نگه‌که‌ی تر له‌ وه‌لامدا ده‌بیوت؛ نا، نا. مرۆف گیانداریکه‌ و وه‌کو هه‌موو گیانداره‌کانی تر وایه. ئه‌و شته‌ی که‌ تۆ پی‌ی ده‌لیت پۆح، به‌شی‌وه‌یه‌ک به‌ستراوه‌ته‌وه‌ به‌ میشکه‌وه‌ که‌ به‌هیچ جو‌ریک ناتوانیت لی‌ی جودا ببیته‌وه‌، میشکیش شتیکی که‌ شیاوی هه‌له‌شاندنه و فه‌وتانه. یان هه‌روه‌ک بودا له‌ سه‌ره‌مه‌رگیدا وتی؛ ته‌مه‌نی بوونی هه‌موو شتیکی پیکه‌اته، که‌مخایه‌نه.

پی‌ده‌که‌وت ئه‌و جو‌ره‌ دیالوگانه‌ چه‌نده‌ها و چه‌نده‌ها لاپه‌ره‌ی گه‌وره بگرنه‌وه، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا هه‌میشه‌ هه‌ستیکی نایابم ده‌بوو که‌ له‌ میشکما ده‌مه‌ینانه‌ ده‌ره‌وه. دواتریش، پاش ئه‌وه‌ی شتیکم ده‌نوسی‌وه‌، هی‌نده‌ی پی‌نه‌ده‌چوو پرده‌بوومه‌وه‌ له‌ ده‌نگ و دیسانه‌وه ناچاربووم خۆم به‌تال‌بکه‌مه‌وه.

پی‌شده‌که‌وت ئه‌و دیالوگانه‌ی که‌ به‌شی‌وه‌یه‌ک له‌ شی‌وه‌کان سه‌رشانی منیان سوکده‌کرد، سه‌رچاوه‌یان له‌ زیانی رۆژانه‌ی مرۆقه‌وه وه‌رگرتی. بۆ نمونه یه‌کی له‌ ده‌نگه‌کان ده‌بیوت؛ ئی، هه‌ر باشه‌ و هاتیه‌وه. باشه‌ هه‌ر به‌لایه‌نی که‌مه‌وه‌ نه‌تده‌توانی ته‌له‌فونیک بکه‌یت و بلیت دوا‌ده‌که‌وم؟ ئیدی ده‌نگه‌که‌ی تر وه‌لامی ده‌دایه‌وه‌ و ده‌بیوت؛ ئی خۆ من پیم وتیت له‌وانه‌یه‌ کۆبونه‌وه‌که‌مان درێژه‌ بخایه‌نیت. ئه‌وجا ده‌نگه‌که‌ی یه‌که‌م ده‌بیوته‌وه‌؛ ناشیت ته‌ه‌ویت بلیت که‌ تائیستا که‌ هه‌ر له‌ کۆبونه‌وه‌ بویت، ها؟ کاتزمیر وا خه‌ریکه‌ ده‌بیته دوانزه! لیره‌شه‌وه‌ ئیدی ده‌که‌وته‌ گه‌رمه‌ی شه‌ره‌وه.

من هه‌رگیز پی‌شوه‌خت بیرم له‌و سه‌ره‌تای وتووێژانه‌ نه‌ده‌کرده‌وه‌ که‌ دواتر چیان لی‌ده‌رده‌چیت و ده‌بنه‌ چ پی‌شه‌کیه‌ک. به‌پی‌چه‌وانه‌وه‌، من کتومت بۆ ئه‌وه‌ی نه‌هیلیم توشی ئه‌و حاله‌ته‌ بيم داده‌نیشتم و هه‌موو

www.pertwk.com

وابزانم ئەو ھۆزە پالئەرهی که لە پشت فەنتاسیاکانمەوه بوو و لە ھەمان کاتیشدا وایلیدەکردم بەردەوام مەشروب بخۆمەوه، دەگەراییەوه بۆ ئەوێی که من ھەمیشە دەمویت شتیک لەیادبکەم، بەلام لەراستیدا خۆ ئەو شتەم بیرم نەدەهاتەوه. من نەمدەزانی بۆچی ئەو ھەموو وزەییەم بەکار دەھێنا بۆ ئەوێی شتیک لەیادبکەم، که لە بنەرەدا بیرم نەدەهاتەوه؟

تەنھا ئەو کاتانە بۆ ماوەییەکی کەم پۆحم ئارامدەبوو که پیاسەم لەناو سروشتدا دەکرد یان که کچیک دەهاتە میوانیم. من بەرلەوێی بچمە قۆناغی ئامادەیی سەرسامی نەینێهەکانی سروشتبووم. جیھانم بەشیوەییەکی خەیاڵی و پرجادوو دەبینی. لەدەفتەری یادداشتەکانمدا نوسیبووم؛ تارادەییەک لە ھەموو شتیک تیگەیشتووم. خۆی جیھان تەنھا شتیکە که ناتوانم پەیی بێبەرم. شتیکێی ھەر زۆر پەرە، ھێندە چەرە ناتوانم بەناویدا تێپەریم. من دەمیگە دەستم لە تیگەیشتنی جیھان ھەلگرتووه. ھەرئەوێشە که بۆتە پێگر و ناھێلێت ھەست بە حیکمەتی سەرانسەری و پراوێرپکەم.

لەلایەکی تریشەوه که سێکی پۆمانسی بووم. قەت پێگەم بە خۆم نەدەدا بە کچیک بلییم "خۆشەوێت" ئەگەر لە دڵمەوه نەبواوە پێموایێت ھەر لەبەرئەوێشبوو که خۆم دەدا بە دەست ئەو ھەموو کچانەوه. من ھێندە تیگەیشتووم که پۆژیک لە پۆژان دەبمە ئاشقیکی راستگۆ و بەئەمەک. ئەگەر بەوێستی خۆم بواوە، ئەوا ھەزمەکرد سەرتاپای ھەموو ژیانم لە کوخیکی دارینی ناو دارستانیکدا لەگەڵ ئەو ئافرەتەدا بەسەر بەرم که بەراستی خۆشم دەوێست. بەلام دەبواوە لەپێشدا ئەو ئافرەتەم بدۆزیایەتەوه. لەو کاتانەدا که پیاسەمدەکرد،

تایبەتە بە پێگەیی پەرتووک

ھیچ گومانیکم لەو نەبوو که لە ناکاوییدا لێم پەیدا ببێت. لەدلی خۆمدا بەیەقینەوه دەموت "لەوانەییە لەکۆلانەکەیی دواتردا لەسەر شۆستەکە وەستابێت". من ھەستم نەدەکرد زیادەپۆیی بکەم، بەلام گومانیشم نەبوو که ئەو لە شوێنیک لە شوێنەکاندا بوونی ھەبوو.

*

من ئەو پاشنیوەپۆیی مانگی شەش، لە "میتستون" ھوێ خۆم گەیاندبوو "ئۆلەفۆلسیتە". کەم کەس ھەبوو که لە پۆژیکێ گەرمی مانگی شەشدا پیاسە لە "نۆردمارک" دا بکات، پێموایێت ھەرلەبەر ئەو ھۆیەبوو که پێک ئەو پۆژە زۆر چاوەرپوانبووم شتیکێ تایبەت پووبدات. بەپێ ھەتا "شێنۆنگستووه" پۆیشتم بەپێ ئەوێی ھیچ کەسێک ببینم، بەو شیوەییەش بەختی ئەوێم زیاتریک بوو که لەناکاودا ئەو ئافرەتە بەرەورپووم ببێت. چونکە ئەگەر دارستانەکە پێبواوە لە خەلکی، ئەوا لەوانەییە بەھیچ جۆریک چاومان بەیەکتری نەکەوتایە، یان بەلایەنی کەمەوه ئەو کاتە نەدەوستانین بۆ ئەوێی قسە لەگەڵ یەکتەریدا بکەین.

چوومە ناو قاوێخانەکەوه و پەسکیتیک و پەرداخیک شەربەتم کړی، دواتر چوومەوه دەرەوه و لەسەر چیمەنەکە بۆی دانیشتم. کەمیک لەولاترەوه کچیک لەسەر کورسیەک دانیشتو، پانتۆلی کاوێی شین و فانیلەییەکی سوری لەبەردابوو، قژیکی پەش و لولی پێوێبوو، ئێمە تەنھا کەس بووین لەوناویدا. ئێویش دانیشتو شتیکێ دەخواردەوه، بەلام پاش نەختیک ھەستایە سەرپێ و بەلەنجەولار بەرەورپووم ھات. بۆ ساتیک لەو ترسام که یەکیک بێت لەو کچانەیی که لەو وپێش شەو

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

برای بچوکترياندا ده‌ژيان. ماريا خۆی له سوید له‌دايک بووبوو، به‌لام له‌وکاته‌دا دايک و باوکى له ئەلمانیدا ده‌ژيان.

ئەو تابلێت کەسێکى تایبەتبوو، به‌لام هەتاوێکى زیاتر دەمناسی، زیاتر و زۆرتر هەستم دەکرد کە له زۆر لایەنەوه له‌یه‌ک دەچین. کچیکى قەشەنگبوو، دلپاکیش و خوشمەشرەب بوو، به‌لام هاوکاتیش کەمێک له تواناکانى منى هەبوو و دەیتوانی خیرا ببێتە برادەر و خەيالێ له شتیکەوه بخاتە سەر شتیکی تر. خاوەنى تیگە‌یشتنێکى پوخت و نایابى فەنتاسیوو و هەروەکو خوشم کەسێکبوو کە لەپادەبە‌ده‌ر پربوو له ئەندیشه و وێنە و بیرۆکە. کەسێکى نەرم و نیاو و دلناسکبوو، به‌لام تاواناویکیش بێشەرمبوو و هیچ شتیکی رەچاونه‌ده‌کرد. ماريا یەكەمین کەس بوو کە له ژياندا بینیبیتم و هەستیکى قوڵم بەرامبە‌رى هەبووبیتم، وه له‌هەمان کاتیشدا حەزیشم کردبیتم و توانیبیتم قسەى له‌گە‌لدا بکەم. هەر دەتوت پوچیکى و دابەشکراوین؛ من "ئانیموس" بووم و ئەویش "ئانیماس"¹⁸ بوو.

هەر زۆر به‌ قوڵی کەوتمه‌ عەشقه‌وه. یەكەمین جارمبوو له ژياندا و هەستیشم نە‌ده‌کرد خوشە‌ویستیەکی روکش بێت. من له‌وه‌وپیش چە‌نده‌ها کچم ناسیوو، به‌راستی زۆر زۆرم ناسیوو. خوشە‌ویستیە گە‌وره‌کەم بۆ ماريا له‌به‌رئەوه‌ نە‌بوو کە له‌وه‌وپیش کەم بینیبیتم. پێموایتم له‌وه‌وبەر کارم له‌وه‌داکردبوو کە بنچینه‌یه‌کی پتەو بنیادینم بۆ ئەوه‌ی په‌یوه‌ندیەکی راسته‌قینه‌ و به‌گۆری له‌سەر دەستپێکەم.

¹⁸ "ئانیموس" واتە لایەنى نێرینه‌ له‌ ده‌رونى ئافره‌تدا و "ئانیماس" واتە لایەنى مێینه‌ له‌ ده‌رونى پیاویدا.

له‌لام مابوونه‌وه، چونکە هەندیکى زۆریان قژيان رەشبوو، چە‌ند دانە‌یه‌کیشیان قژيان لولبوو، هەروەها سەختبوو بۆم هەر هەموویانم له‌یادبێت. به‌لام ئەو ئافره‌ته‌ی کە له‌ویدا له‌به‌رده‌مدا وه‌ستا زۆر به‌ته‌مه‌نتربوو له‌ کچه‌کانى تر، مە‌زه‌نده‌م دە‌کرد نوێیان ده‌سائیک له‌وان گە‌وره‌تریک بێت. جگە له‌وه‌ش کچیکى هاوته‌مه‌نى خۆم ئاوها به‌بێ ئەوه‌ی هیچ شەرمیک بکات، به‌و شیوه‌یه‌ دەستپێشکە‌رى نە‌ده‌کرد. له‌ته‌نێشتمه‌وه‌ له‌سەر چیمە‌نه‌کە دانێشت و به‌ سویدی وتی "من ناوم ماريا"یه. من هەرگیز له‌وه‌وپیش له‌گە‌ل کچیکى سویدیدا نە‌بووبووم، زۆر دلنیاشبووم کە ئەو چە‌ند مانگە‌ی پێشوتر ئەو "ماريا"یه‌بوو کە من به‌‌داویدا ده‌گه‌رام. ده‌بوايه‌ بۆ یەك بوونایه، له‌راستیدا ته‌نها من و ئەو له‌ویدا‌بووین، به‌لام بێگومان بۆ یەك دانرا‌بووین و پێی تێنه‌ده‌چوو کە رێکە‌وتیکى پە‌تى بێت، چونکە له‌ پاشنیوه‌رۆ گە‌رمە‌ی مانگی شە‌شدا له‌ شوینیکی وه‌ک "ئوله‌قۆلسیته‌"دا چاومان به‌یه‌ک کە‌وت.

بۆ ماوه‌ی یەك دوو ده‌قه‌یه‌ک باسى شتى جو‌راوجۆرمان کرد، پاش ماوه‌یه‌کی کە‌میش وه‌ به‌بێ ئەوه‌ی به‌هیچ شیوه‌یه‌ک زۆر له‌ خۆمان بکه‌ین به‌راشکاوێ کە‌وتینه‌ قسه‌کردن و تارا‌ده‌یه‌ک هەروەک ئەوه‌ وابوو کە له‌ کۆنه‌وه‌ یه‌کتر بناسین. ئەو ته‌مه‌نى 29 ساڵ بوو و هێنده‌ نە‌بوو له‌ دانێشگای ئۆس‌لۆدا پله‌ی ماجستێرى له‌ می‌ژووی هونه‌ردا هێنا‌بوو. له‌وه‌وپیشیش هونه‌رى رێنێسانسى له‌ ئیتالیا‌دا خوێند‌بوو. له‌ "گرینگسۆ" له‌ خانه‌یه‌کی قوتا‌بیاندا ده‌ژیا، ئەوه‌ش شتیکی نوێ و پڕه‌یوا‌بوو. هەموو ئەو کچانه‌ی کە تاوه‌کو ئەو کاته‌ ناسیبوو‌من، ناچار‌بوون له‌گە‌ل‌دا بێنه‌وه‌ ماله‌وه‌، چونکە هێشتام مالى خۆیان نە‌بوو، له‌خیزانى گە‌وره‌وه‌ هات‌بوون و له‌گە‌ل دايک و باوک و خوشک و

تایبەتە بە پێگەیی پەرتووک

قوڵپەمان دەهات و وەک ئەو وەبۆ وەبۆ لە ناو کەفیی شەمپانیادا مەلە بکەین.

راستە کاتیکی خۆشمان پێکەووە هەبوو، بەلام لەگەڵ ئەو شدا هەر لەیەکەمین دیدارەووە هەستەکرد ماریاش وەک من بێردەکاتەووە و دەمۆدەست بەسەربردنی ئەو کاتە نایابە ناکاتە گەرانتیەک بۆ ئەوێ پاشەپۆژیکمان پێکەووە هەبێت. من خۆم بۆ یەکەمین جار لە ژیاندا ئامادەبووم بەکچیک بۆ "پێدەچیت پۆلیکی گرنگ لەژیاندا ببینیت و ببیتە تەنھا ئافرەتی ژیانم"، بەلام نەمەزانی ماریا ئەو ئامادەییەتی تێدا یە کە من پۆلیکی هێندە گرنگ لە ژیاندا ببینم یان نا.

کەمێک بەرلەوێ بگەینە "سۆگنسفا" باران باری. بۆ ئەوێ تەرپەبێن نەختیک لەولا رێگاکەووە چووینە ناو "خەلەنگ"¹⁹ هەکانەووە و لەژێر چەند لقیکی گەرەوێ دارەکاندا وەستاین. دەستم لە ملیەووە ئالاند و ئەویش باوێشی پێداکردم. قاییشی پانتۆڵەکەمی کردەووە، ئێنجا پانتۆڵەکانمان لەبەر یەکتەیدا داکەند. لەپێشدا بەنەرمی دەستمان بەیەکتەیدا هێنا و دواتر پرسیاریکم لێکرد و وتم؛ «حەبی دژ بە سکێپیوون دەخۆیت؟» خەندەییەکی مەکراوی هاتە سەرلێوانی و سەریکی بۆ راوێشاندم. پرسیارم لێکردەووە و وتم؛ «بۆ نا؟» ئەوجا پێکەنی و وتی؛ «تۆ راستەو راست بەپێچەوانەووە پرسیاردەکەیت» من لە مەبەستی تێنەگەیشتم. ئەو یەکەمین جارمبوو لەگەڵ ئافرەتیکیدا بێم کە لێی تێنەگەم. دواتر وتی؛ «بەلامەووە ئاساییە گەر مندالم ببیت،

هەر ئەو کاتە لەسەر چیمەنەکە "ئۆلەفۆلسیتە" دانیشتیوین، من کەوتە گێڕانەوێ چیرۆک بۆ. هەستم دەکرد لە چاوما ئەو راستیە دەبینی کە من پێبووم لە چیرۆک، لەوێ دەچوو هێندە بزانیی کە زۆر بەئاسانی دەتوانی چیرۆکەکانم پێ بهێنیتە دەرەووە. هەمیشەش دەیزانی چ چیرۆکیک هەلبەستوو و چ چیرۆکیکیشم بەراستی بەسەرھاتوو. ماریا لە ئایرونی و مەرامی ئایرونی تێدەگەشت، ئەوێش بنچینەییەکی گرنگی پێکەووە دوانە.

ئەو پۆژە هەلبەزاردەییەکی بچکۆلەیی باشتەری چیرۆکەکانم بۆ گێڕایەووە، بەلام ماریا تەنھا بەوێندە رازی نەدەبوو کە گویم بۆ شل بکات، بەلکو پای خۆشی دەوت و پرسیاریشی دەکرد و چەند پوونکردنەوێکی زیرەکانەشی بەپوومدادەدا. بەلام لەگەڵ ئەو شدا هەمیشە لەدوارجاردا رازیدەبوو بەو شیوەییە کە من کۆتاییم بە چیرۆکەکانم دەهینا، بەلام نەک لەبەر بەئەدەبی و دلراگرتنی من بێت، بەلکو هێندە بۆ رۆندەبوووە کە خۆشی ناتوانی بەشیوەییەکی باشتەر کۆتایی بە چیرۆکەکان بهێنیت. ئەگەر شتیکی قوڕ و بێمانام بوتایە، بە هەموو شیوەییەک هەولێ دەدا کە ئامازەیی بۆ بکات. بەلام من هیچ شتیکی قوڕ و تورەهاتم نەوت، هەموو ئەو شتانەیی کە ئەو پاشنیوێرۆیە بۆم گێڕایەووە، زۆر بەباشی بیرم لێدەکردەووە ئەوجا پێم دەوت. ماریاش هەستی بەوێ دەکرد، ئەو مندال نەبوو.

دوو بەدوو بەپێ بەرەو "سۆگنسفا" چووینە خوارەووە. هەستم دەکرد تەنانت پێویست بەوێش نەکات پێشنیاری ئەوێ بکەم کە هەموو پاشنیوێرۆکە و ئیوارەکە پێکەووە بەسەر بەرین. مەست و سەرھال بووین،

¹⁹ جۆرە گیایەکە گۆلی سور و مۆر دەگریت.

هەر له بهرئوهش ههچ جوړه حهبيک به کارناهيئم» منيش وتم «تۆ شينيت».

له گهڵ پـهـهـتـبوونی ئهـودا، ههـموو شهـهـوهـتهـکهـم پـژانـده سهر توتره که موره که. ماريا ديسان پيکه نيه وه. ئه وه ده سال له و کچانه گه وره تربوو که من له وه وپيش له گه لاياندا بووم. من شه هوه ته کهم به سهر توتره که موره که دا پژاند، چونکه ئه وه ههچ جوړه حهبيکی نه ده خوارد، به لام ئه وه کاره که می به لاوه ئاسايي بوو. دلنiam پياوه يه که مه تريه کهش ئه وه ی به لاوه ئاسايی بوو. ئه وه له ولاتريکه وه له ژير بارانه که دا به خوی و کلاوه که تانيه که يه وه وه ستابوو و گوچانه باريکه حه يزه رانه که ی دهستی ده کيشا به توتره که کاند.

ههـموو پـۆـژهـکانی حهـفتهـی دواى ئهـوه پيکه وه بووين. يه که مين جارمبوو که ئافره تیک بناسم و ههستبه کهم هاوشانی خۆمه. له وه وپيش کاتيکی خوشم له گهڵ کچهکانی تر دا ده برده سهر، به لام هه رگيز پيم ناخوشنه ده بوو که بۆ به يانی پۆزی دواتر به پيمده کردن. گه يشتبوومه ئه وه ئاسته ی که قينم له ناخواردنی بيمانی به يانیانیش ده بووه وه. زۆربه ی کچهکان ناخواردنی پيکه وه ی به يانیانیا و هک سهره تاي په يوه نديه ک ده بينی، له کاتيکدا به لای منه وه کوتايی بوو. به لام ئه گهر ماريا له نا کاودا له دواى ناخواردنی به يانیه وه به جی به يشتمايه، ئه وای بيگومان بيرم ده کرد. له دلی خۆمدا ده موت "پیک له بهرئوه ی که هينده هاويه کسانى يه کترین، هه رکاتيک بيت له ژيانمدا ده پواته ده ره وه". وام مه زه نه ده کرد که مارياش هه ره وه ک من سنوريکی بۆ خوی دانا بيت و بزانييت چ کاتيک ده يه وييت له گهڵ

تايه ته به پيکه ی بهر تووک

که سيکدا بيت و چ کاتيکيش وای به باشتتر ده زانييت که ته نها بيت. من تا ئه وه کاتهش خۆم له سه ره ئه وه سنوره وه ده بينيه وه.

ههـموو کهـرهـتيک پاش ئهـوه ی که پيکه وه ده خه وتين، مي شکم پرده بوو له ئه نديشه ی نوێ و سه رم گيزی ده خوارد، مارياش هه ستي به وه ده کرد. داواى ليده کردم ئه وه شتانه ی بۆ باسبه کهم که بيرم ليده کردنه وه، منيش چيروکيکم بۆ ده گيرايه وه، زۆرينه ی که ره ته کانيش چيروکيکی ته وای نويبوو و هه رله کاتي گيرانه وه يدا ده مه ونيه وه. تا و نا تا ويک هه ستمده کرد بۆيه له گه لمد ده خه وييت، چونکه سور ده يزانی که دواتر چيروکيکی سه رنجراکيشه ری ترم بۆ ده گيرايه وه. من ئاماده بووم به بی ههچ دلاره واکييه ک مامه له يه کی له و جوړه بکه م، به لام به مه رجیک هه ردوولا مان به شيوه يه کی پون و ئاشکرا له سه ری ريکبه وتينا يه. هه لبه ته ههچ که سيک نه يده توانی لۆمه ی من بکات و بليت بۆچی تۆ به و شيويه مامه له ت له گه ل ئه و کچانه دا ده کرد که له وه وپيش له گه لاياندا بوويت، به هه مان شيوهش که س نه يده توانی سه رزه نشتي ماريا بکات و بليت تۆ شتيکی هه له به رامبه ر ئه و کوره ده که يت. هه ردووکمان وه ک يه ک وابووين. هه ردووکمان وه ک يه ک بي شه رمانه خۆمان ده دا يه ده ست پيويستيه سيکسيه کانمان و هه ردووکيشمان وه ک يه ک ساردبووين له ميهره بانيدا. تيرمان له يه که کتری خواردبوو و ته نها ئه وه نده مابوو وه که کام يه که مان له پيشدا به ئه ده به وه بليت سوپاس تيرمخوارد.

ئيواره يه کيان له ئوپيرابووين و ته ماشای نمايشی "ئافره ته په پوله که" مان ده کرد. من دلَم به وه خوشبوو که ماريا حه زی له "پوتشيني" بوو. له هه مان کاتيشدا هه ستمده کرد باز نه يه ک کوتايی پيه اتوو؛ چه ند ساليک تپه پيوي و ديسان وه له ئوپيرادا

تایبەتە بە پێگە ی پەرتووک

دەگێڕیتەوه، ئەو دەبیوت "تۆ فەنتاسیایەکت هەیه که زیاد لەپراوە دەریدەپری و منیش لەوه دەترسم". بەپراستی ئەو هەموو ترس و دڵپراوکێیە وای وپماندم. دواتریش وردتریک بۆی پوونکردەمەوه و وتی "هێشتام پێمخۆشە گوێ بۆ چیرۆکەکانت شلێکم، لەپراستیدا چیرۆکەکانت نامترسین، بەلام دوودلەم لەوهی بمەوێت بۆ ماوەیەکی دورودریژ پەییوەندیەکی دلداریم لەگەڵ کەسیکدا هەبێت که زیاتر لە جیهانی خۆیدا بژی وەک لەوهی لە هەقیقەتدا بژی". بێگومان بێئەقڵ بووم که باسی پیاوێ بچکۆلەکم بۆ گێڕایەوه، ئەوێشەم پێوت که گۆچانیکی حەیزەرانی بەدەستەوهیە، یەک دوو جاریکیش لەمالەوه پەنجەم بۆ راکێشا و وتم "ئەوێتا لەوێدایە". هەلبەتە هەمیشە پراستگویی نایباتەوه.

دواتریش هێندە پێوتەم که داوای کاریکی کردوو لە سوید، دەبیوست لەیەکیک لە مۆزەخانە گەورەکانی سویدا وەک کەسیک کاربکات که هەستێت بە پاکراگرتن و پاراستنی کەلەپوری مۆزەخانە.

دواتریش یەکتیریمان هەر دەبینی، بەلام لە حەفتهیەکدا لە یەک دوو جار زیاتر تێنەدەپەری. برادەریکی باشی یەکتیری بووین و هەرگیز قسە ی ناخۆشمان لە نیواندا نەبوو. ماریا تەنانت لەدوای جیابوونەوهشمان هەر میهرەبانوو لەگەڵما، منیش هەستەدەکرد واملێهاتبێت وەک ماریا میهرەبانانە رەفتار لەگەڵ ئەو کچانەدا بکەم که لەوهو پێش لەلام مابوونەوه.

بۆ سینەما و شانۆ دەپوڤشتین، هەندێ جاریش پیاسە ی دورودریژمان لەناو "نۆرمارک"دا دەکرد. چەند چیرۆکیکی تریشم بۆ گێڕایەوه، لەوهبەدواوه تەنها ئەو کاتانە بۆمدهخویندەوه که داوای لێدەکردم،

دانیشتبووین و تەماشای نمایشی "ئافرەتە پەپۆلەکه"مان دەکرد، بەلام تەنها جیاوازی لەوهدابوو که لە نیوان بەشی یەکەم و دووهەمدا هیچ کەسیک پێی نەوتیین بۆتان نیە پەرداخیک "سینزانۆ" بکرن. فیل و تەلەکه ی "پینکەرتۆن"یش هەروەک پێشوو خویناویبوو و دڵە ناسکەکه ی "ئافرەتی ناکازاکی" تێکشکاند، بەلام ئەو کاتە نە "پۆتشینی" و نە پالەوانەکانیشی لەتوانایاندابوو درک بەوه بکەن که ئەمریکیەکان پاش چەند دە سالیک دەگەرپێنەوه و هەموو "ناکازاکی" کاولدەکەن. لەو کاتەدا که تەماشای ئەو نمایشەمان دەکرد، شەرەکه ی قیتنام لەو پەری گەرمەیدابوو، پاشانیش لە "ستۆرتۆرگتس گیتگیفەر" دانیشتین و باسی ئەوێمان کرد که چەندین هەزار "پینکەرتۆن" لە دونیادا هەن بەلام پەپۆلەکان لەوان زیاترن.

*

من سەرم لەوه نەسورما که ماریا لە کۆتایی مانگی هەشتدا وتی پەییوەندیەکهمان تەواو بوو. بەلام دلتەنگی کردم. هەستەدەکرد که بێئەقڵم. هەستەدەکرد وەک ئەو هەموو کچانە ناشیووم که لەو برۆایەدابوون پاش پێنج شەش جار پێکهوه خەوتن ئیدی پەییوەندیەکهمان بەدلتیاییهوه درێژەدەخایەنیت.

وەک وتم سەرم نەسورما که ماریا لەناکاودا ویستی پەییوەندیەکهمان بچەرپێنیت، چونکه لەماوە ی دوایدا چەند جاریک وتی "واملێهاتوووە لیت بترسم". تەنانت گەیشته ئەوهی که رۆژیک رۆبەروم بوووه و وتی؛ "ناوێرم سەیری چاوهکانت بکەم". کاتیکیش که لیمپرسی "بۆ نا؟" رۆی وەرچەرخاند و وتی "من لەو هەموو چیرۆکانە دەترسم که بۆم

به‌لام چیت‌له‌ناو توت‌رکه مۆره‌کاندا بۆی پالنه‌ده‌که‌وتین. چیت‌ریش له‌خانه‌ی قوتابیان له‌سه‌ر جی‌گای خه‌وه‌که‌ی ماریا پی‌که‌وه نه‌خه‌وتینه‌وه. توت‌رکه مۆره‌کان پی‌گه‌یشت‌بوون. من بیرى له‌ش ولاری ماریام ده‌کرد.

ئێواره دره‌نگانیکی گهرمی هاوین له‌سه‌ر پارچه زه‌ویه دریزکۆله‌که‌ی به‌رده‌م "فرۆگنه‌رسیته‌ر"دا دانیش‌تبووین، چیرۆکیکی دورودریژم ده‌رباره‌ی یاریه‌کی شه‌تره‌نج بۆ گێپ‌رایه‌وه که داشه‌کانی مروّقی راسته‌قینه‌بوون. به‌هۆی ئه‌وه‌شه‌وه‌بوو که که‌می‌ک له‌وه‌به‌ر له‌گه‌ڵ ژن و می‌ردیکی "سکۆتله‌ندی"دا قسه‌مان کرد، ئه‌وان ئاماژه‌یان بۆ ئاوه‌دپه‌که‌ی ئۆسلۆ کرد و وتیان نه‌رویج له‌ سکۆتله‌ندا ده‌چیت. من له کاتی گێپ‌رانه‌وه‌دا چیرۆکه‌که‌م ده‌هۆنیه‌وه؛ کۆمه‌لیک که‌سایه‌تی زۆری تێدا‌بوو و ماریاش به‌تایبه‌تی سه‌ری له‌وه سوپ‌ما‌بوو که توانیم به‌بی گرفت ئه‌و هه‌موو ناوه سکۆتله‌ندیانه‌م له‌یاد‌بیت. بنچینه‌ی دا‌رشتنی چرۆکه‌که تارا‌ده‌یه‌ک وه‌ک ئه‌م شیوه‌یه‌ی خواره‌وه‌بوو؛

"لۆرد هامیلتن" له‌ ته‌مه‌نیکی گه‌نجدا ببووه بیوه‌پیاو و له‌کێلگه‌یه‌کی گه‌وره‌ی سه‌ر به‌رزاییه‌کانی سکۆتله‌ندا‌دا ده‌ژیا. هه‌ر له‌سه‌رده‌می مندا‌لیه‌وه خولیای شه‌تره‌نج‌بوو و یاریکه‌ریکی لی‌هاتووبوو. له‌کاتی‌کیشدا که‌ه‌زیده‌کرد کاتیکی زۆر له‌ناو باخچه‌ گه‌وره‌که‌ی پشت‌بينا سه‌ره‌که‌یه‌که‌ی کێلگه‌که‌دا به‌سه‌ربه‌ریت، یاریه‌کی شه‌تره‌نجی گه‌وره‌ی له‌ویدا دروست‌کرد‌بوو، رێک له‌پانتاییه‌ کراوه‌که‌ی نیوان په‌رژینه‌ بر‌دراوه‌ پێچاوپێچه‌کان و ده‌ریاچه‌ ده‌ست‌کرده‌که‌دا دايمه‌زرا‌ند‌بوو که‌ پرپوون له‌ سو‌ره‌ماسی. ته‌ختی شه‌تره‌نجه‌که‌ی له 64 کاشی مه‌په‌رپی ره‌ش و سپی دروست‌کرد‌بوو و ئه‌ندازه‌ی هه‌ر

تایبه‌ته به‌ پێگه‌ی په‌رتووک

یه‌که‌یان دوو یارد به‌ دوو یارد‌بوو، داشی شه‌تره‌نجه‌که‌شی له‌ ته‌خته‌ داتاشی‌بوو و ئه‌ندازه‌شیان به‌پێی نرخ و جو‌ری داشه‌کان له‌ دوو "پێ"وه بۆ سێ پێ ده‌بوون. ئێواره دره‌نگانیکی هاوینان خزمه‌تکارانی کێلگه‌که له‌به‌رده‌م په‌نجه‌ره‌کانه‌وه ده‌وه‌ستان و ته‌ماشای "لۆرد"یان ده‌کرد، ئه‌و له‌سه‌ر کاشیه‌ مه‌په‌ره‌که‌ ده‌خولایه‌وه و داشه‌ گه‌وره‌کانی ده‌جولاند. جاری واش هه‌بوو له‌سه‌ر کورسیه‌کی باخه‌که‌ بۆ دا‌ده‌نیشت و پاش کات‌رمی‌رێک هه‌ل‌ده‌سایه‌وه و داشیکی تری ده‌جولاند.

"لۆرد"ه‌که زه‌نگۆله‌یه‌کی گه‌وره‌ی هه‌بوو و هه‌ر کاتیکی بیویستایه سه‌روکی خزمه‌تکاران سینی‌ه‌ک ویسکی و ساردی بۆ به‌ی‌نیت، زه‌نگیکی بۆ لی‌ده‌دا. سه‌روکی خزمه‌تکاران جار‌جاریک پێی ده‌وت "گه‌وره‌م کاتی ئه‌وه نه‌هاتووه بی‌یته‌وه ژوره‌وه؟" به‌لام ته‌نها له‌به‌رئه‌وه لی‌یده‌پرسی چونکه به‌راستی خه‌مخۆری ته‌ندروستی بوو و له‌لایه‌کی تریشه‌وه له‌وه ده‌ترسا رۆژیک له‌ رۆژان هه‌سه‌رت و مه‌راقی له‌ده‌ستدانی ژنه‌که‌ی و خولیای به‌تینی یاری‌کردنی شه‌تره‌نج شیتی بکات. ئێواره‌یه‌کیان سه‌روکی خزمه‌تکاران زیاتر ترسی لی‌نیشت، چونکه "هامیلتن" دا‌وای لی‌کرد بجیته‌ سه‌ر ته‌ختی شه‌تره‌نجه‌که و شوی‌نی ئه‌سپیکی ره‌ش پری‌کاته‌وه، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌و پێش‌نیوه‌رۆیه ئه‌سپیکی ره‌شی به‌ر هه‌وره‌تریشفه‌یه‌کی توند که‌وت‌بوو و به‌مه‌به‌ستی چاک‌کردنه‌وه‌ی نار‌د‌بوویان بۆ وه‌رشه. بۆ ماوه‌ی دوو سه‌عاتیک ناچار‌بوو له‌سه‌ر ته‌ختی شه‌تره‌نجه‌که بوه‌ست‌یت و له‌ماوه‌ی یاریه‌که‌دا ته‌نها چهند جاریکی که‌م "لۆرد" هاته‌ سه‌ر کاشیه‌ مه‌په‌ره‌کان و جولانی، ئه‌ویش یان دوو خانه‌ پالی پێوه‌ده‌نا بۆ پێشه‌وه و خانه‌یه‌کیش به‌لادا یان خانه‌یه‌ک ده‌یه‌ینایه‌ دواوه و دوو خانه‌ به‌لادا ده‌ی‌برد. تا دوا‌جار فی‌لیکی سپی کوشتی و توانی بر‌واته‌وه ماله‌وه، راسته‌ له‌هه‌مان کاتدا

پهستیشبوو و سهرماشی بوو بهلام ئهو کاته یاریهکه هیشتام چهند سعاتیکي تری مابوو تهواوبیت، له بهرئوه گهلی دلی بهوه خویشبوو که وا زوو پزگاریبوو.

کاتیکی که "لورد" یاری دهکرد، مهحالبوو کهس بزانییت که لایهنگری سپیهکانه یان رهشهکان. چونکه لهراستیدا تا ئهو پهپی توانای بهباشی یاری بو ههردوو رهنگهکه دهکرد، ئهو له ههمان کاتدا یاری بو خوئی و لهدرژی خوئی یاری دهکرد، بهو شیویهش جگه لهو کاتانهی که یاریهکهی یهکسان دهوستانیهوه، ههموو یاریهکی دهبردهوه و هاوکاتیش دهیدوپراند. زورجاریش پویده دا ههموو داشهکانی بهئسپایی لهسهر تهختی شهترهنجهکه لادهبرد و دهیخستنه سهر چیمهنه پان و بهرینهکه. دواتریش بو ماوهی چهندین سعات دادهنیش و له کاشیه مهپمهپهکان ورد دهبووهوه، خهلکانی تری کیلگهکش دهیانوت "راسته هیچ داشیک لهسهر تهختی شهترهنجهکه دا نیه، بهلام لهگهل ئهوهشدا ئهو هینده توانای ههیه که بیانینیت"، ههروهها دهیانوت "بهبی ئهوهی لهسهر کورسیهکهی ههلبسیت گهیشتوته ئهوهی که بتوانیت یاری لهگهل خویدا بکات".

بو ماوهیهکی دورودریژ سهرۆکی خزمهتکاران ههتا ئهو پهپی توانای ههولیده دا وا له "لورد" بکات بیر لهشتیکی جیاوازیکاتهوه و سهرنجی لهسهر داش و شهترهنج لابهریت، ئیوارهیهکیان پێشنیاری کرد که "هامیلتن" ئاههنگیکی باخچه سازبکات، ههروهکو ئهو کاتهی که هیشتام ژنهکهی مابوو. "هامیلتن" بهشیویهکی گشتی ههزیدهکرد بهتهنها بیت، بهلام ئهو ئیوارهیه یهکیک بوو له ئیواره دهگمهنانهی که "لورد" پیکیک ویسکی بو سهرۆکی خزمهتکاران تیکرد و پیکهوه لهبهردهم دهریاچه پیر لهسورهماسیهکهدا دانیشتبوو، سهرو

تایهته به پنگهی پهپتووک

پهرداخیک ویسکیان بهدهستهوه گرتبوو و بهدهستهکهی تریشیان سیگاریک. "لورد" بو ماوهی یهک دوو چرکهیهک بیدهنگ دانیشتبوو و چاوی برپیوووه جولهی سورهماسیهک، بهلام دواتر روی له سهرۆکی خزمهتکاران وهرچهرخاند و وتی "پیشنیارهکهتم بهدلله بهلام بهمهرجیک ئاههنگیکی روبهندیوشی بیت".

لهماوهی چهند کاترمیریکی داهاتودا لیستهی ناوی میوانهکانیان نویسی، ههر ئهوهندهی "هامیلتن" وتی دهبیت 31 کهسی ریک بانگبکریت، یهکسهر شیوه نیگهرانیهک کهوته سهر سیمای سهرۆکی خزمهتکاران، چونکه زور باش دهیزانی که 32 داش له یاری شهترهنجا ههیه، ههروهها هیشتام هینده بهسهر ئهو کاتهدا تینهپهپیوو که خوئی بو ماوهی دوو سعاتیک ناچاربوو لهسهر تهختی شهترهنجهکه بوهستی و "لورد"یش بهوپهپی ههست ساردیهوه چیژی له یاریهکهی دهبینی. "لورد" خوئی ئهو راستیهی نهدهشاردهوه که یهکیک له مهبهستهکانی ئهو ئاههنگه روبهندیوشیه یاریهکی شهترهنجه و دهیهویت به مروقی راستهقینه بیکات، ههلبهته وتی لهپاش نانخواردنهوه دهتوانین ئهو یاریه بکهینه جوړه بهزم و خوشیهکی ئیوارهکهمان. چهند رۆژیک پاشهوه کارتیی دهعهتنامهکانیان نویسهوه. تیایدا هاتبوو که دهیانوهیت له کیلگهی "هامیلتن" دا ئاههنگیکی روبهندیوشی شهترهنج سازبکه، له بهرئوه داوایان له میوانهکان کردبوو که ههریهکهیان جلوهبرگی وهک پاشا و شازن²⁰ و قهلا و فیل و ئهسپ و جوتیار²¹ بپوشن. ئهو جوتیارانهی

²⁰ له زمانی دانیمارکیدا به وهزیری شهترهنج دهلین 'شازن' و

²¹ به ههمان شیوه لیږه به سهربازی شهترهنج دهوتریت 'جوتیار' و

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

ئاهه‌نگه‌که، تهنه‌ها ئه‌وه‌نده به‌سبوو که به‌جل و به‌رگی ئاسایی خۆیان‌ه‌وه ئاماده‌بن.

پوژی ئاهه‌نگ هات و هه‌ر له کاتی نانخواردندا میوانه جیاوازه‌کان چه‌نده‌ها ناسیاو و براده‌رایه‌تی نوییان پیک هینا. بو پاش نیوه‌پوژش کیک و قاوه‌یان له باخچه‌که‌دا بو میوانه‌کان دانا. دوا ئه‌وه هینده‌ی پینه‌چوو "لورد هامیلتن" زه‌نگی‌کی به زه‌نگه گه‌وره‌که‌ی لیدا و داوا له میوانه‌کانکرد که گوپی بو شلبکه‌ن. هه‌موویان ده‌یانزانی که پاش نه‌ختیک ده‌بیت یاریه‌کی شه‌تره‌نج له‌سه‌ر کاشیه مه‌پمه‌ره‌کان سازبکریت و میوانه‌کانیش وه‌ک داشی راسته‌قینه‌ پوژ ببینن، به‌لام به‌رله‌وه ده‌بوايه "لورد" شوینی هه‌ر دانه‌یه‌کیانی له‌سه‌ر ته‌ختی شه‌تره‌نجه‌که دیاریبکرده‌یه.

له‌کاتی قاوه‌لته‌یه‌که‌دا تابللیت به‌شیوه‌یه‌کی ناره‌سمیانه دانیشتبوون، به‌لایه‌نی که‌مه‌وه دانیشته‌نه‌که‌یان هه‌ر زو‌ر هه‌پمه‌کی بوو، به‌لام له‌سه‌ر ته‌ختی شه‌تره‌نجه‌که به‌و شیوه‌یه نه‌بوو. له‌پیشدا "لورد" جوتیاره‌کانی (سه‌ربازه‌کانی) له‌سه‌ر ته‌ختی شه‌تره‌نجه‌که دانا، هه‌شت پیاو و هه‌شت ژن بوون. "ماکلین"ی جوتیار وه‌ک سه‌ربازیکی سپی شوینی "a2"ی به‌رکه‌وت، ژنه‌که‌شی پیک به‌رامبه‌ری له‌خانه‌ی "a7"دا دانا. له‌لای راستیه‌وه "ماکدوئالد"ی خانمی له‌سه‌ر خانه‌ی "b2" دانا، ئه‌ویش پیک به‌رامبه‌ر می‌رده‌که‌ی بوو که وه‌ک سه‌ربازی ره‌ش له‌سه‌ر خانه‌ی "b7" وه‌ستابوو. مه‌به‌ست له‌و شیوه‌ی دانانه ئه‌وه بوو که هه‌موو ژن و می‌رده‌کان بتوانن له‌سه‌ر ته‌ختی شه‌تره‌نجه‌که چاویان له‌یه‌کتري بیت، جگه‌له‌وه‌ش هه‌موو ژن و می‌ردیک ده‌یتوانی چاویک له‌سه‌ر یه‌کتري دابنن و بزائن می‌رده‌کانیان یان ژنه‌کانیان

(سه‌ربازانه‌ی) که بانگکرا بوون، هه‌ر به‌راستی جوتیاری ئه‌و ناوچه‌یه بوون، هه‌شت جوتیار و ژنه‌کانیان بانگکردبوو، وه ئه‌وانی تریش که ده‌بوايه وه‌ک داشه‌کانی تر جلیان ببۆشیایه که‌سانی وه‌ک سه‌ربازی سوپا و خه‌لکانی خاوه‌ن پله‌وپای به‌رز و نوینه‌رانی به‌گژاده‌کان و ئه‌رستوکراتی بوون.

سه‌روکی خزمه‌تکاران سه‌ری له‌وه نه‌سو‌رما که سه‌رتاپای که‌سه بانگکراوه‌کان به سوپاسه‌وه پازیبوون ئاماده‌ی ئه‌و ئاهه‌نگه‌بن، چونکه هه‌رچه‌نده "لورد هامیلتن" له‌و چه‌ند ساله‌ی دوايیدا که‌سیکی په‌ست و ساردبوو، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ناوی خۆی و ماله‌که‌شی ریزیکی تایبته‌ی هه‌بوو له‌ناو خه‌لکیدا. تهنه‌ها "دوک"ی ناوچه‌ی "ئارگیول"، داوا لیکرا بوو وه‌ک پاشا خۆی بگۆریت، جگه له‌و پله‌ی "لورد" له هه‌موو ئه‌و که‌سانه به‌رزتر بوو که بانگکرا بوون. به‌لای جوتیاره‌کانه‌وه بانگکردنیان بو میوانی "هامیلتن" هه‌ر خۆی بو خۆی جه‌ژنیک بوو و بۆنه‌که‌ش هه‌ر مه‌زه‌نده نه‌ده‌کرا، چونکه له‌ده‌ره‌وه‌ی ته‌ختی شه‌تره‌نجیشدا کۆمه‌لیک یاسای نه‌گۆر و چه‌سپاو له‌نیوان چینه جیاوازه‌کاندا هه‌بوو.

ئاهه‌نگه‌که‌یان خستبووه ئیواره‌ی ناوه‌راستی هاوینه‌وه، به‌لام چه‌ند هه‌فته‌یه‌ک به‌رله‌وه له هه‌موو ناوچه‌که‌دا تهنه‌ها باس باسی ئه‌و ئاهه‌نگی روبه‌ند پۆشیه‌بوو. یه‌ک دوو پوژیک به‌ر له ئاهه‌نگه‌که یه‌کێک له جوتیاره‌کان به‌هۆی نه‌خۆشیه‌ک له خیزانه‌که‌یاندا پی‌پراگه‌یاندن که ناتوانیت ئاماده‌بیت، به‌لام لی ئاسانتر نه‌بوو که جوتیاریکی تر و ژنه‌که‌ی له‌بری ئه‌وان بدۆزنه‌وه که ئاماده‌ی ئه‌و ئاهه‌نگه گه‌وره‌یه‌بن. جوتیاریکی زو‌ر له‌و ناوچه‌یه‌دا هه‌بوون و پی‌ویستیشی نه‌ده‌کرد هینده خه‌ریکی جل و پۆشاک تایبته‌ی بن بو

تابهته به پنگه ی پرتوک

بخایه نیټ، وتبووی پیده چټ تابه ره به یانیش ته واونه بیټ، چونکه "دوک" و خوۍ هه ردو وکیان یاریکه ریکی لیها تووی شه تره نجبوون. به لام له لایه کی تریشه وه مه به ست له وه بوو که یاریه کی به کومه لی ئاوها بیټ که هه موو به شداران بواریکی باشیان بکه ویتته به رده ست و بتوانن یه کتری بناسن. هه موو داشیک رڅوکی زیندوو بوو و داوایانلیکرا بوو له و کاتانه دا که چاوه پوانده بن "دوک" یان "لورد" بیانجولینټ، هه تا ئه وپه ری راده کاتیکی خوۍ له گهل یه کتریدا به سه ره بن. دواتریش که به شداران ده کوژران و له یاریه که ده کرانه ده ره وه، بویانه بوو به شیوه یه کی ئاسایی له باخچه گه وره که دا پیکه وه بن.

"لورد هامیلتن" یاریه که ی کرده وه و فه رمانی به سه ربازی سپی "e2" دا که "ماک ئاوتەر" بوو دوو خانه بجیتته پییشه وه و له سه ر خانه ی "e4" دا بوه ستیت، "دوک" ی "ئارگیول" یش له وه لامیدا ژنی "ماک ئاوتەر" ی دوو خانه برده پییشه وه له خانه ی "e7" وه بۆ خانه ی "e5" و ئیدی یاریه که ده ستیپیکرد. سه روکی خزمه تکاران، که له مسه ره وه بۆ ئه وسه ری ته ختی شه تره نجه که هاتوچوی ده کرد و خواردنه وه ی بۆ ئه و میوانانه ده برد که داوایانده کرد، باشتترین شاهیدی ئه و روداوانه بوو که رویانده دا. ئه و خوۍ هینده زور گرنگی به یاری شه تره نجه نه ده دا، به لام زور به مه به سته وه سه رنجی ده دا به گرژی به رده وام و به گوری سه ر کاشیه مه رمه ره کان. لیږده ته نه ا تیشک ده خهینه سه ر یه کیکی له و درامایانه، به لام له هه مووشیان گرنگتر بوو.

"ماری ئان ماک کینزی" ئافره تیکی له راده به ده ر قه شه نگبوو و ته مه نی له ناوه راستی بیسته کاندابوو. له سه ر ته ختی شه تره نجه که وه ک سه ربازی سپی له سه ر خانه ی "d2" دانرابوو و به رامبه ر پیاوه که ی "ناین ماک کینزی" وه ستابوو که له سه ر خانه ی "d7" دابوو.

چونچونی له گهل ژن و پیاوه کانی ئه ملاولا یاندا پیکه که ون. پیک به هه مان شیوه ش ئه ندامانی تری یاریه که ی دانا. "ماک لاکلان" ی به ریوه به ری پولیس له سه ر خانه ی "b1" ئه سپی سپی بوو و له پشت ژنه که ی "ماکدوئال" وه بوو، هه روه ها ژنه که ی خوۍ له سه ر خانه ی "b8" ئه سپی ره ش بوو و له پشت "ماکدوئال" ده وه وه ستابوو که له سه ر خانه ی "b7" بوو. شانزه پیاو و شانزه ژن له سه ر ته ختی شه تره نجه که بوون، به سه ر دوو تیپدا دابه شکرابوون و هه ر هه مووشیان به رامبه ری ژن یان میږده که ی خوۍ وه ستابوو. ته نه ا حاله تیکی که ئه و هاوشیوه یه ی ده شکاند شوینی پاشا و شارژن بوو. "لورد هامیلتن" خوۍ وه ک پاشای سپی خانه ی "e1" ی گرتبوو، ژنی "دوک" یش وه ک شارژی سپی له لای چه پیه وه له سه ر خانه ی "d1" بوو، "دوک" ی "ئارگیول" ی میږدیشی وه ک پاشای ره ش له سه ر خانه ی "e8" بوو. به لام خو ژنه که ی "هامیلتن" له نیوانیاندا نه بوو، هه ر له به ره وه ش "هامیلتن" ژنیکی بیوه ژنی به ناوی خانمی "ماک کوین" وه له سه ر خانه ی "d8" دا وه ک شارژی ره ش دانابوو. ئه و له وه و پییش چه ند جاریکی که م قسه ی له گهل ئه و ئافره ته بیوه ژنه دا کردبوو، ئه ویش ئه و جاران به بوو که له ناوشاردا یان له سه ر قه براندا بینیبوو، به لام دلیشی بوی لیده دا.

ته نه ا پاشاکان ده سه لاتیان به سه ر داشه کاند هه بوو و ئه وان برپارییان ده دا بۆ چ شوینیک و به چ شیوه یه ک بجولین، هه موو میوانه کانی تری ئه و یاریه ره سمیه له کومه لیک ئه کته ری بی پوۍ سه ر شانویه ک زیاتر له هیچی تر نه ده چوون. "لورد هامیلتن" به ئاشکرا پیوتبوون که یاری شه تره نجه که له وانه یه دریزه

"ئاین" چەندەھا ساڵ لەو پیرتربوو و ھەمووان دەیزانی کە کەسێکی مێباز و ھەوەستبازە. تەنانت لەدوای ئەوێ کە "ماری ئان"ی ھێنابوو، چەندەھا دلدارى ھەبوو، لەسەر و ئەوێشەو کۆمەلێک ئافەرەتى مێرددارى ناوچەکەشى فریودابوو، یەک دوو دانەیان ئەو ئیوارەى ھاوینە لەسەر تەختى شەترەنجەکەى "لۆرد" وەستابوون و شەرابى شیرینیان دەنۆشی.

بەدریژایى چەندەھا ساڵ ھەموو خەڵکانى دەقەرەکە بەزەبیان بە "ماری ئان"ى جوان و نازداردا دەھاتەو. ھەرچى دەربارەى "ماک کینزى"یش بوو دەیانوت نەک تەنھا خیانت لە ژنەکەى دەکات، بەلکە لەمەلێشەو وەک دیکتاتورێک بەسەریدا زالە. بەو شیوەیەش دوو کەسبوون کە بەتەواوەتى پێچەوانەى یەکتربیوون. خەڵکی دەیانوت لەوانەى "ماری ئان" جوانترین ئافەرەتى بەرزاییەکانى سکۆتلەندا بێت. جوانى و نازداریەکەى لەپادەبەدەربوو، ھىچ زیادەرۆییەک نە گەر بلێن ھەموو کەسێک کە دەبیینی یەکسەر ئاشقى دەبوو، ئەو شتەش تەنھا ئەو پیاوانەى نەدەگرتەو کە دەیانبینى. شتێکی سەیر لە "ماری ئان"دا ھەبوو کە ئافەرەتیشى بەلای خۆیدا پادەکیشا، چەندەھا ئافەرەت بەدەمى خۆیان دەیانوت شەوانە خەومان لێزراو و بە ئەقینەو ھەبیرمان لەو کردۆتەو.

"ئاین" کەسێکی تێکدەربوو و لەو ماوێدا شیرازەى چەند خێزانێکی ناوچەکەى تێکدەبوو، بەلام ئەو پارادۆکسە "ماری ئان"ى نەدەگرتەو. چونکە کاتێک ژن و مێردێک لە کێلگەى کەدا ھەمان کەس سەرنجى پادەکیشان، بەردەوامدەبوون لەسەر خۆشەویستى یەکتەرى، بەو شیوەیەش لەراستیدا ئەو ئافەرەتە ئەفسوناویە پەییەندى ئیوانیانى پتەوتردەکرد. لەوانەى لێرەدا لەشوینى خۆیدا بێت کە زیاتر

تایبەتە بە پێگەى پەرتووک

رۆنیکەینەو و بلێن پاشئەوێ ژن و مێردێک پێکەو ئارەزوێ لەشولارى "ماری ئان"یان دەکرد، ھەرئەوێ خۆى بۆ خۆى دەبوو ھاندەرێک کە خۆشەویستى جەستەى ئیوانیان خرۆشگریت.

ئەو ئیوارەى لە یارى شەترەنجەکەى "ھامیلتن"دا، "ماری ئان" یەکەمین داش بوو کە کوژرا. ئەو ھەر لە سەرەتاوێ بۆ خۆى بەسەرەستى لە باخچە گەورەکەدا دەھات و دەچوو، بەناو پەرژینە پێچاوپێچەکانیشدا رۆشت و پارچە کێکی بۆ ماسیەکانى ناو دەریاچە دەستکردەکەش ھەلدا. بەئاشکرا دیاربوو کە "ئاین" ئەو سەرەستىەى ژنەکەى بەدلنەبوو کە ھەر لەسەرەتای یاریەکەو پێیەخسرا. زۆر بەوریایەو بەردەوام چاویکی لەسەر ژنەکەى بوو.

دووھەم کەسێش کە پێگەى پێدرا کاشى مەرپەرەکان بەجێبھێلێت، "ئایلین ماک برايد"بوو کە وەک سەربازێکی رەش لەسەر خانەى "97"دا وەستابوو. "ماری ئان" زۆر مەستبوو، مەستى ئەو باخچە گەورەى و جوانى ئەو ئیوارەى ھاوینە و ئەو ھەموو شەرابە شیرینەبوو کە خواردبوویەو، ھێندە مەستبوو یەکسەر دەستى ژنەکەى "ماک برايد"ى گرت و لەسەر چیمەنە پان و بەرینەکە کەوتە سەماکردن لەگەڵیدا. ھێندەى پێنەچوو ھەردووکیان شان بەشان رایانکردە ناو پەرژینە پێچاوپێچەکانەو، چەند کەسایەتییەکی سەر تەختى شەترەنجەکە بەئاستەم چاویانلێبوو کە "ماری ئان" و "ئایلین" یەکتەریان ماچدەکرد و دەستیان بەیەکتەریدا دەھێنا. "ھامیش ماک برايد"یش چاوى لێیانبوو لەناو پەرژینەکەدا چى دەکەن، بەلام پێى خۆشبوو کە ژنەکەى لەگەڵ "ماری ئان"دا، چونکە کەسێکی بەخیل نەبوو و سوریش دەیزانى ئەگەر ھەمان ھەل بۆ خۆى ھەلکەوتایە، ئەوا بێ سێ و دوو ھەمان شتى دەکرد. ماوێەکی زۆر

www.pertwk.com

تېپه پری و ئینجا چەند میوانیکی تر توانیان کاشیه مه پمه پره که به جیبهیلن.

له پاستیدا ئەمه چیرۆکیکی زۆر ئالۆزه و چەندین جاریش که وته بهر لیشاوی سهرنج و تیپینی و شیکردنه وه. به لام لیڤه دا ههتا بکریت به کورتی و به پوختی دهیخه مه پوو.

ئەو شەو بوو بە شەویکی ئەفسوناوی و فریودان. هەموو میوانەکان هەستیاندەکرد پەری و فریشتەیی خۆشەویستی دەسلاتی تەواویان بەسەر ئەو شەوێ ناوەراستی هاویندا گرتبێت. "لۆرد" و "دۆک" زیاتر و زۆرتر سەرنجیان دەخستە سەر یاریەکیان، خەریکبوو نەختە نەختە بەرەو کۆتایی دەچوو. هێندەیی نەبرد و باخچەکه پڕبوو لە میوانی خەیاڵی که پزگاریانبوو بوو لە کاشی مەپمەرەکه. هەمووان لەدەوری "ماری ئان" خڕپووبوونەوه. تەنانەت ئەو کەسانەش که هەرگیز لەو پێش نەیانبینیبوو لەدەوری کۆبووبوونەوه، کەسانی پلەبەرز و ژنەکانیشیان بەکۆمەڵ بەهەستیکی پڕ لەجۆش و خروشهوه بەدەوریدا دەخولانەوه.

"ماری ئان" بۆ یەکهەمین جار لە زیانیدا هەستیدەکرد بەتەواوەتی خۆی خۆیەتی و بەمانای وشە سەربەستە، هەستیدەکرد دەتوانێت بەلیشاو خۆشەویستیە لەبن نەهاتوێکی بەسەریاندا ببارێنێت، وه هەرچەندە تەنانەت یەك زەرە خۆینی پیسی لەدەماردا نەبوو، بەلام لهگهڵ ئەوەشدا پێی خۆشیوو که "دۆک" هێشتام "ئاین"ی میڤدی لەسەر کاشیه مەپمەرەکان لە شوینیکەوه بۆ شوینیکی تر دەجولێنێت. چونکه هەتاوهکو ئەو کاتە "دۆک" ی "تارگیول" کش ماتى له "لۆرد" هامیلتن" کرد، "ئاین ماک کینزی" لەسەر تەختی شەترەنجەکه

تایبەتە بە پنگەى پەرتووک

مایهوه، ئەو کاتەش پێك پێش کاریوهبوو. بێگومان زۆر پێتیدەچوو "ماری ئان" لە کاتی گەپانەوهیدا بۆ مالهەویان بەهۆی هەلسوکهوتەکانیەوه سزابداریت، بەلام لهویدا هێندە دوری نەیدەپوانی. ئەو بیری لەو هەموو سالەش دەکردەوه که "ئاین" خیانهتی لیڤه داوه و برۆی به جۆره هەقانیەتیکیش هەبوو لە زیاندا. ئەو شەو هێشتام هەر شەوی خۆی بوو.

لهگهڵ زیاتر بهتالابوونی تەختی شەترەنجەکه دا، ئاهەنگی باخچەکه زیاتر و زۆرتر شیوازیکی بێشەرمانەیی پێوه دیاربوو، دواتریش وابلاوبوووه که "ماری ئان" ئەو شەو هێچ میوانیکی باخچەکهی لە خۆشەویستی خۆی بێبەری نەکردبوو. "ئاین ماک کینزی"ش ناچاربوو لەسەر کاشیه مەپمەرەکه بەئارامی بمیێتەوه و لهوێهه تەماشای ژنەکهی بکات که ببوه شارنی ئاهەنگەکه، ژنەکهی ببوه شتیك که هەمووان ئارەزومەندییون، "ماری ئان" ئەو شەو زیاد لەپارە ئامادەبوو لهگهڵ هەموواندا خۆی فریباتە ناو یاریەکی جەستەییەوه. "ئاین ماک کینزی"ش بەشیوەیهك له شیوهکان لهسوچییدا بەتەنها و بێدەسلات مابوووه. بەهێچ شیوەیهك نەیدەتوانی هێچ شتیك بکات، بێگومان ئەگەر پێش تەواوبوونی یاریەکه داوايیکردایه تەختی شەترەنجەکه بهجیبهیلێت، ئەوا ئەو کارەیی دەبوو مایهی شەرمەزاریەکی زۆر، وهك ئەو تەماشادەکرا که میوانداریەکهی "هامیلتن" رەتبکاتەوه. تەنها ئەوەندە پێدەکرا که زوو زوو دەست بۆ سەرۆکی خزمەتکاران بەرزبکاتەوه و داواى لیڤات پەرداخە ویسکیەکهی دەستی بۆ پڕبکاتەوه. پاش ماوهیهکی کهمیش چیتز نەیدەتوانی وهك پێشتر بهئارامی بوەستێت، بەلام هێشتام بەدەم خواردنەوهوه دەیتوانی "ماری ئان" ببینێت، ئەو بەدەم قاقای

تایه ته به پنگه ی پرتوک

و پیک پهنه وه هر که پته ته ی له گهل ئافره تیک یان پیاوکی نویدا یان له گهل دوو ژن و میردی ترده پایدیه کرده ناو پهرژینه پیچاوپیچه که وه. ئه و شه وه به خیلی له باخچه که ی "لورد" دا بوونی نه بوو. هه مووان "ماری ئان" یان خوشده ویست، به و شیوه یه ش به جوریک له جوره کان هه مووان یه کتریان خوشده ویست.

هه ر پیک پاش ئه وه ی "لورد هامیلتن" ناچار بوو دان به وه دابنیت که "دوک" ی "ئارگیول" کش ماتی لیکردوه و یاریه که یان به ته وقه کردن له گهل یه کدا کۆتایی پیهینا، خیرا "ئاین ماک کینزی" خوی گه یانده باخچه که بو ئه وه ی ژنه که ی بدوژیتیه وه. دواتر له سه ر چیمه نه که دا چاوی پیکه وت، له ویدا "ماک ئیفه ر" و ژنه که ی باوه شیان پیدا کردبوو، به لای خویدا رایکیشا و یه ک زله ی توندی له رومه تی دا. له ماوه ی چهند چرکه یه کدا زیاتر له ده سه رباز و که سایه تیه پله به رزه کانی تری یاری شه تره نجه که چوارده وریاندا، "ماک لاکلان" ی به پویه به ری پۆلیسیش، که له یاریه که دا ده وری ئه سپیکی سپی ده بین، یه کسه ر گرتی.

ئه و به یانیه "ماری ئان" کیلگه که ی "هامیلتن" ی به جینه هیشت. بیگومان به هیچ جوریک نهیده توانی بگه رپته وه بۆلای "ئاین" ی میردی، له کاتیکیشدا که "لورد" به راستی پیویستی به ئافره تیک بوو که کاروباری ماله که ی بو راپه رپینیت، داوای لیکرد له کیلگه که یدا بمینیتیه وه و هه ر له ویشدا بژی.

"هامیلتن" سه رتا پای هه موو داش جولاندنه کانی یاری شه تره نجه که ی له یادبوو که له گهل "دوک" ی "ئارگیول" دا کردی، به لام هه ر بو دلنیا بییش هه مووی نویسه وه، چونکه ده یویست به وردی لی بکۆلینته وه

شەوہی ناوہراستی ھاوین لەیارپەکاندا کوژرا و پوشتە ناو باخچەکەوہ. "ماک لاکلان"، کە ھەرگیز "مارى ئان"ى ناسک و نۆلى لەبەرئەدەچووہوہ، گرنگیەکی زۆری بەو خالە دەدا. ئەو بەئاسانی لەوہ تێدەگەشت کە پیاوکۆژە درندەکە بۆچی ئەو کچە نەرم و نیاہە گەنجەى نەکوشتووہ. ھاوکاتیش لەدلى خۆیدا دەیوت "بێگومان دۆزینەوہى ھۆی کوشتنەکانیش ھەر زۆر ئاشکرایە، چونکە پیاوکۆژەکان یان پیاوکۆژەکان دەیەوێت ھەموو ئەو خەڵکانە لەسەر پێگاگەدا بێرێتەوہ کە بەرەبەرەکانی لەسەر خواژنی قەشەنگ دەکەن و دەیەوێت بۆ خۆی بێت. لێرەشەوہ چەندەھا کەس لەبەردەستابوون کە جیگەى گومان بن.

کوشتنی شەشەم و ھەوتەمیش روویدا، دیسانەوہ پێک لەسەر ھەمان شێوہى ترسناکی یەک لەدوای یەکی کوشتنە شومەکانی یاری شەترەنجەکە بوو. لەوہ بەدواوہ بەردەوام پۆلیس دەیزانی چ کەسێک دەبێتە قوربانی داھاتوو، بێگومان تارا دەیەک کەسەکیان دەپاراست، بەلام نەیان دەتوانی پێگە لە پیاوکۆژەکە بگرن.

لەزۆربەى حالەتەکاندا قوربانیەکان یان لە ناو دارستانەکاندا یان لە ناو مەزراکەدا دەکوژران، وە ھەموو کە پەتیکیش پیاوکۆژەکە چەقۆیەکی تیزی قەسابی بەکار دەھێنا. ھەر لەپاش ماوہیەکی کورت نزیکەى نیوہى میوانەکانی ئاھەنگی رۆبەندپۆشیەکەى "ھامیلتن" کوژران، ئیدی پیاوکۆژەکە خەریکبوو لە "لۆرد" و "دۆک" نزیک دەبووہوہ، بێگومان لە بەرپۆبەری پۆلیسیش. ئەو زۆر بەباشی دەیزانی کە خۆی لەیارپەکاندا شانزەھەمین داشبوو کە پێگەیان پێدا تەختی شەترەنجەکە بەجێھێلێت.

تایبەتە بە پێگەى پەرتووک

بێگومان یەکەمین کەس کە گومانى خرایە سەر "ئاین ماک کینزی" بوو، چونکە ژنەکەى لەو شەوہ شومەدا بەیەکجاری پسوایکرد، جگەلەوہش بۆ ھەتاھەتایە لەدەستیدا. جگە لە "لۆرد" و "دۆک"، "ماک کینزی" دواھەمین میوانبوو کە لەسەر تەختی شەترەنجەکەدا مابووہوہ، لەبەرئەوہ بەلایەنى کەمەوہ بەشیوہیەکی تیرۆری گومانى ئەوہى لێدەکرا کە ھەموو جولەکانی یاری شەترەنجەکەى لەیادبێت. بەلام لە کاتیگدا کە کوشتنی ژمارە سیانزە و چوار دە لەو کاتەدا روویدا کە "ماک کینزی" لە زینداندا بوو، بەھیواشی دەستیکیان کێشا بەپشتیدا و بەریاندا.

تەنانەت "لۆرد"یشیان بۆ لیکۆلینەوہ بانگھێشکرد. ئەو یاری شەترەنجەکەى دۆراند و ئەوہش لەژێرەوہ زۆر پەستیکردبوو. بەدەرلەوہش یەکیک بوو لەو چەند کەسە کەمەى کە جولە بە جولەى یاری شەترەنجەکەى لەبیربوو. پۆلیسەکان زیاتر مەبەستیانبوو بزانی بە چ شێوہیەک ئەو ئاھەنگە سەیرۆسەمەرەییە پێکخستبوو.

لەو کاتەشدا کە سەرۆکی خزمەتکارانیان بەمەبەستى گەواھى بۆ پۆلیسخانە بانگکرد، ھەندى ناتەبایی نیوان خۆى و "لۆرد" ئاشکرا بوو، بەلام وەک کەسێکی گومانلێکراو تەماشایان نەدەکرد. ھاوکات ھیندەى بە پۆلیس وت کە ئەو لەپیش ئەو شەوہ شومەى ناوہراستی ھاوین و لەدوای ئەو پوژەشەوہ نیگەرانی بارى دەرونى "ھامیلتن" بوو.

ئەو ژن و میردە جوتیارەشیان ھینا بۆ پۆلیسخانە کە چەند پوژیک بەرلە ئاھەنگەکە نەیان دەتوانی بەشداری لە ئاھەنگەکاندا بکەن، بەلام یەکسەر پاش لیکۆلینەوہ بەریاندا.

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

*

له مانگی نؤدا دهستم کرد به خویندنی میژوو. جارجاریک کچی کی قوتابیم بانگده کرده مالّه وه، یان دهعوتی شهرابی سور و په‌نیرم ده‌کرد، یان بیره و هیلکه‌ی سوره‌وکرآم داده‌نا. هه‌ندئ جار گوشتی گاشم سوره‌کرده وه، گوشتی مه‌پ و که‌له‌رمیشم لی‌ده‌نا، شله‌ی ماسی و ماسیه وردیله‌شم به داوده‌رمانه وه ئاماده‌ده‌کرد.

من هه‌ر چاوه‌پروانبووم ماریا بگه‌پیتته وه و بلّیت "ئه‌و کاره‌م ده‌ستکه‌وتوو که له سویدا داوام‌کردبوو". تا ئیواره‌یه‌کیان ته‌له‌فونی بو کردم و داوای لی‌کردم سه‌ردانی‌کم بکات. که هاتیش چه‌پیک گوله‌باخی زه‌ردی گه‌وره‌ی به‌ده‌سته‌وه‌بوو. بو منی هی‌نابوو و منیش به‌لامه وه سه‌یربوو. من راست و دروست نه‌مده‌زانی چی ده‌ویت، به‌لام بوئی شتی‌کم ده‌کرد.

به‌سه‌ر می‌زی نانخواردنه‌که‌ی چیشتخانه‌که‌دا خۆمان چه‌ماندبووه وه و ده‌ستی یه‌کتریمان گرتبوو. هه‌موو گلوپه‌کانم کوژاندبووه وه. ته‌نها یه‌ک مومی ناو مؤدانی‌ک به‌داگیرساوی له‌نیوانمانداوو. یه‌ک بتل شهرابی سوری هه‌وت کرۆنیشمان خواردبووه وه.

هه‌لبه‌ته پی‌م خوشبوو که ماریا هاتبووه وه بو لام، به‌لام دواتر داوام‌لی‌کرد که ریک و ره‌وان مه‌به‌ستی هاتنه‌که‌یم بو رونی‌کاته وه. له‌پیشدا وتی "ئیشه‌که‌ی سویدم ده‌ستکه‌وتوو و له‌مانگی دوانزه‌دا ده‌گویمه وه". له‌دلی خۆمدا وتم "بو نا، له‌وانه‌یه منیش بتوانم به‌باشی له سویدا هه‌لبکه‌م"، به‌لام پی‌ش ئه‌وه‌ی فریابکه‌وم هیچ شتی‌ک له‌و باره‌یه‌وه بلّیم، شتی‌کی پی‌ وتم و له‌وه‌به‌دواوه یه‌کسه‌ر

www.pertwk.com

له‌دواجاردا ئافره‌تیکیان به‌سه‌ر تاوانه‌که‌وه گرت، ئه‌و کاته‌بوو که به‌دزیه‌وه خۆی کردبوو به‌گه‌وپه‌که‌ی "ماک ئیفه‌ر"دا و چه‌قۆیه‌کی قه‌سابی کردبوو به‌سنگی جوتیاریکدا.

"ماری ئان" زۆر به‌ئاسانی توانیبوو خۆی بگه‌یه‌نیتته کی‌لگه‌کانی ناوچه‌که، به‌بی هیچ گرتیک خۆی کردبوو به‌شوینی کارکردنی پاریزه‌ره‌کان و کی‌لگه‌ گه‌وره‌کاندا. هونه‌ریکی سه‌ختیش نه‌بووبوو به‌لایه‌وه که ژن و پیاوی ناوچه‌که له‌گه‌ل خۆیدا بباته ناو دارستان و کی‌لگه‌که‌وه.

"ماک لاکلان"ی به‌رپوه‌به‌ری پۆلیس خاوه‌نی ئه‌زمونیک زۆر بوو له‌کاره‌که‌یدا، به‌لام له‌ویدا لی‌ی بووبوو به‌گرئ و نه‌یده‌زانی چ هۆیه‌ک پالی به "ماری ئان ماک کینزی" وه‌ناوه که درنده‌ترین ریزه‌کوژی له‌میژووی سکۆتله‌ندادا بکات.

"ماری ئان"ی قه‌شه‌نگ وتی "شه‌رمکردن پالی پی‌وه‌نام بیانکوژم".

ئه‌و شه‌وه شه‌ویکی ته‌لیسماوی بوو، ئه‌و هه‌موو لی‌وانه‌ی که ماچی کردبوون هه‌ر له‌به‌رچاویدا بوون، ئه‌و هه‌موو باوه‌شه‌پر له‌په‌رۆشیانه‌ی له‌بیرنه‌ده‌چوووه که خۆی به‌ویست و میه‌ره‌بانی خۆی ریکه‌ی پی‌داووون. به‌لام دواتر شه‌رمی له‌و به‌ره‌لاییه‌ی خۆی کردبوو. ده‌یتوانی خۆی بکوژیت، به‌لام ئه‌وه هیچ یارمه‌تیه‌کی نه‌ده‌دا. "ماری ئان" رازی نه‌بوو می‌وانه‌کانی "لۆرد" به‌و یادوه‌ریه‌وه بژین که ئه‌و له‌ناو په‌رژینه‌کانی باخچه‌که‌ی "هامیلتن"دا خۆی دا به‌ده‌ست نیوه‌ی سکۆتله‌نداوه.

پاش چه‌ند مانگی‌ک "ماری ئان"یان له "گلاسگا"دا هه‌لواسی، ئه‌و پۆژه چه‌نده‌ها که‌س له‌ویدا کو‌بووبونه‌وه و له‌حه‌شمه‌تدا ده‌گریان.

ههستمکرد که من هه رگیزا و هه رگیز پوژیک له پوژان له ستوکھوئلما ناژیم.

ته ماشای ناو چاوی کردم و وتی "دهمه ویت داوای شتیکت لی بکه، شتیکه که به دریزایی ژیان دهمینیتته وه".

له ویدا ههستمکرد له شم گهرمداها. ئه وه یه کهمین جاربوو له ژیاندا که بتوانم خوم بو شتی بکه مه وه که به دریزایی ژیان بمینیتته وه. من ههزم له وتنه وهی وشه ی "دهمینیتته وه" بوو، به لامه وه وشه یه کی جوانبوو.

وتی؛ «هه زده کهم مندالیک له گهل خومدا بهرم بو ستوکھوئلما»

دیسانه وه له ویشدا ههستمکرد ماریا ته نها ئافره تیکبوو که له ژیاندا بینیبیتیم و نه متوانیبیت هه میشه لی تی بگه م. من راست و ره وان ئه و لایه نه یم به دل بوو. مهاله که سیکت خوشبو ویت که هه میشه پراوپر لی تی بگه یت.

دواتر وتی؛ «پیتهر... دهمه ویت سکم پربکه یت، دهمه ویت مندالیکم له تو ببیت»

هیشتام به ته واوه تی له ئاکامی وشه کانی تی نه ده گه یشتم. من هیشتام هه ر خه یالم به وه وه لیده دا به چ شیوه یه که له ستوکھوئلما بیگوزهرینم؛ له دلی خومدا ده موت "ئاپارتمان هه کی ئوسلو بفروشم؟ یان هه ر بیده م به کری؟"

به لام له ویدا ماریا وتی "من نامه ویت هه موو ژیانم له گهل یه که پیاودا بهرمه سه ر. منیش ریک وه کو تو وام". ماریا باشی ده ناسیم و له وه وپیش باسی هه موو ئه و ئافره تانه م بو کردبوو که هاتبوونه لام. هه ر ده توت خوم له بهرده می ده رگایه کدا بینیه که به هه ردوولادا ده کریته وه.

تایه ته به پنگه ی پرتوک

ماریا ده یویست مندالیک له من ببیت. ئه و ده یوت "تو ته نها پیاویت که ههزبکه م مندالیکم لی ببیت"، زیاتریش ده یوت "من هه ر زوو ههستم به وه کرد، له راستیدا هه رله و پوژه وه زانیم که بو یه کهمین جار له "ئولله قو لسیته" دا یه کتریمان بین، به لام نه مده توانی په یوه ندیه کی دریزخایه نت له گهل دا بهستم". ده یویست سکی پربکه م، پرسپاری لیکردم و وتی "ده ته ویت دوو گیانم بکه یت؟"

پپی پیکه نیم. به لامه وه هه تا بلیت بیرۆکه یه کی زورزانانه بوو، به لام له خه یالیشمدا بوو. له خه یالمدابوو که مندالیکم ببیت و به هیچ شیوه یه کیش نه به ستری مه وه.

بو ماوه یه کی دورودریژ له سه ری دوا ین و تاوتویمانکرد، به لام به هیچ جوړیک به شیوه یه کی جدی له سه ری نه رویشتن. قسه ی خوشمانده کرد و پی ده که نین، ماریا وتی "ئیتر له مه ودواوه ئه توانین دیسانه وه له گهل یه کدا بخه وینه وه". ئه وه فریوی دام. ده مانتوانی هه تا وه کو ئه و کاته ی دوو گیانده بوو پیکه وه بخه وین. دواتریش ده یگواسته وه بو ستوکھوئلما.

من خوم به هیچ شیوه یه که ئاماده نه بووم مندالم ببیت. به لام بلیت پوژیک له پوژان ئه و ئاماده گیهم تیدا بوو بیت. من ته نها بیرکردنه وه له وه ی که ته ماشای ناو چاوی منداله که م بکه م، ده یترساندم. من که خوم مندالبووم، پیمخوشنه بوو هیچ که سی که ده ست به سه رمدا به ینیت، رقم هه لده ستا که ده ستیان به پومه تما ده ینا. ئه دی چو خوم ده ست به سه ری منداله که مدا به ینم؟ چو ده ست به پومه تیا به ینم؟

من ئه و لایه نانه شم لیکده دایه وه. من نه مده ویست مندالم ببیت، به لام ده متوانی یارمه تی ماریا بده م. هه تا زیاتر باسما لیده کرد، زیاتر و زورتر قه ناعه تم به وه ده ینا که بیرۆکه یه کی نایابی خستوته بهرده ستم. ئه و جه ختی له خالیک ده کرده وه و ده یوت "ده بیت پیکه وه

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

هەرگیز نەمدەتوانی ئەو پوژانە بەینمە بەرچاوم کە لەداهاتوودا دەهاتن. هیندەم بە ماریا راگەیاندا کە بە مەرجهکانی پازیم، وتم پیشمخۆشە سکت پربکەم، هەر بەراستی پیمخۆشە. بۆ ماوەیەکی دورودریژ هەر پێدەکەنین. بەشیوەیەکی دلپەقانه پێدەکەنین. هەتا دەهات زیاتر ئالۆش دەیگرتین و زۆرتیش هەزمان لە سیکسبوو.

دواتر دوو هەفتە ی زۆر خوشمان رابوارد. تا ئیستاکەش هەستدەکەم تەنھا لەو ماوەیەدا بەراستی ژیا بم. ئیمە ناوی ئەو پەییوەندیە تایبەتیەمان نابوو "خۆشەویستی ناچاری". بەلام خۆ نەدەکرا بەدریژایی پوژەکە لە جیگادا پالکەوین و خەریکی منداڵ دروستکردن بین. لەگەڵ ئەوەشدا بیستوچوار سەعاتی پوژەکە پیکەو بووین. پیاسە ی درێژمان بەناو شار و "نۆردمارک" دا دەکرد، هەندێ لە چیرۆکە هەرە شیتانەکانیشم بۆ گێرایەو. ماریا لەپادەبەدەر ئەو چیرۆکە ئالۆزە ی خۆشەویست کە دەربارە ی خۆش ی کێبوو؛ ئەو لەچیرۆکەدا بەشیوەیەکی ترسناک و بەدەستی ئانقەست لەدوای مردنی خۆیەو سێ کەس دەکوژیت. ئەو چیرۆکەشم بۆ گێرایەو کە لە یانە ی 7 دا بە نوسەرەکەم فرۆشت. بەلامەو ئاسایی بوو ئەو چیرۆکە ی بۆ بگێرمەو، چونکە ماریا ولاتەکە ی بەجێدەهێشت.

دەبوا یە هەندێ لە چیرۆکەکانم دوو سێ کەرەت بۆ بگێرایەتەو، چونکە ماریا دەبیوت "هەول دەدەم لەبەریان بکەم". کۆسپەکە ی من لەو دەبوو کە هەرگیز نەمدەتوانی دوو سێ جار هەمان چیرۆک پێک بە هەمان شیوە بگێرمەو. هەموو جارێکیش کە تێدەکەوتم ماریا بەچرپەچرپ پێی دەوتمەو. لەمن باشتر چیرۆکەکە ی لەیادبوو،

پەیمانێک بەهەستین". دەبیوت "دەبیت پەیمان بەیەکتری بەهەین کە دواتر پاش ئەو ی دەگۆزمەو بۆ سوید، بەدوای یەکتریدا نەگەرپێین". دەبوا یە ئیتر هەرگیز چاومان بەیەکتری نەکەوتایەتەو. تەنانەت بۆم نەبوو ناو نیشانەکە ی بزائیم. هەرچی دەربارە ی باوکایەتی منیشە، دەبوا یە بەتایبەتی پەیمان بەیەکتر بەهەین کە وەک نەینییەکی نیوان هەردوو کمان بیھێلینەو. لەسەرئەو پێک کەوتین کە تەنھا ئەو نەدەم پێیلت کە کور دەبیت یان کچ و هیچی تر.

ئەو ئەندیشە یە زۆری هەژاندم، هەستم بە ھاژە ی خۆینی ناو لەشی خۆم دەکرد. ماریا نەک تەنھا ھاوتای من نەبوو، بەلکو پیمو بوو لە بێشەرمی و بەهەرمەندیدا لە من زۆر زیاتر پوشتبیت.

بەلامەو ئاسایی بوو سکی ژنێک پربکەم و نەشبیتە منداڵی من. خۆ من هەمیشە پیمخۆشبوو تەشەنەبکەم، هەمیشە حەزم لەو دەبوو خۆم بەتالبکەمەو. هەرگیزیش گرنگیم بەو شتە نەداو کە پێی دەلێن "مافی بلاوکردنەو". لەدوای گەیانندی شتیکیش یاخود پاش ئەو ی شتیکم بەدوای خۆمدا جێدەهێشت، پێویستم بەو نەبوو دابنیشم و ئافەرین بچنەو، من هەر لەکاتی منداڵیمەو بەو شیوە یە بووم. کاتی کە منداڵ بووم و تەکسیەکانم بانگدەکرد، کەس چەپلە ی بۆ لێنەدەدام. داواکردنی ئەو هەموو تەکسیە بیرۆکە یەکی بێوینەبوو، بەلام دواتر هیچ کەسێک سوپاسی نەدەکردم.

لەلایەکی تریشەو لەماوە ی داهاتوودا زیاتریک یەکتریمان دەبینی. هەرئەو خۆی بۆ خۆی شتیکی قورسبوو بەلامەو. من هەمیشە ئەو گرفتەم هەبوو کە نەمدەتوانی لە چەند پوژێکی کەمی داهاتوو زیاتریک ببینم. دەمتوانی بیر لە رابوردووم بکەمەو، دەشتوانی بەچەپ و راستدا بیر لەو کاتە بکەمەو کە تیایدا دەژیام، بەلام

تایه ته به پنگه ی پرتووک

*

بهو شیوه یه من گونجاوترین پیاو بووم بو ئه وه ی مندالیک بخمه سکی ئافره تیکه وه و له هه مان کاتیشدا نه بیته مندالی خۆم. ماریا ده بیوست مندالیک لی ببیته، ئی بو نا؟ ئاسانبوو به لامه وه. به لاش ده کهوت له سهرم. هه ستمده کرد ده بوايه من سوپاسی ئه وم بکردایه. به لام هه موو شتیک دوولایه نی هه یه و بیرم له وه نه کرده وه که من له هه موو باریکدا ده بیته نرخیکی گه وره بدهم؛ من بو هه تاهه تایه ئیتر ماریام نه ده بینیه وه.

به هه رحال چه ند سالیکی رابورد و ئه وسا په یمانه که مان به راستی برده سهر. چوار جار له گه ل کچه که دا سهردانی ئۆسلوی کرد. ماریا به ناوی "تۆپه له ئالتون" وه بانگی ده کرد، به لام بیگومان ناویکی تربشی هه بوو. وایزانه ماریا بویه بهو نازناوه وه بانگی ده کرد، بو ئه وه ی من ناوه راستیه که ی نه زانم. دواجار که بینیم ته مه نی نزیکه ی سئ سال بوو. له وه کاته وه ئیدی په یمانه که مان نوێکرایه وه _ ئه وه دوا هه مین جار بوو که بیبینم. ماریا ده بیوت "با کچه که فریای ئه وه نه که ویت وینه یه کی باوکی لا دروست بیته". له راستیدا ئه و شته منیشی ده گرتیه وه، منیش ده بوايه نه گه مه ئه و راده یه ی که وینه یه کی باشی ئه وم لادرست بیته، چونکه هه ر له به نه په ته وه باوکیکی ته واوه تی نه بووم.

کچیکی جوانبوو. به پروای من نه له ماریا ده چوو و نه له خۆشم، به لام زۆر به ئاشکرا شیوه ی دایکی خۆم تیادا ده بینی. ئیسقانی سهر پومه ته کانی ههروهک دایکم هه مان به رزیان هه بوو، ماوه ی نیوان چاوه کانیشی ریک ههروهک دایکم گه وره بوو. واده هاته به رچاوم که

www.pertwk.com

تاراده یه که هه موو ئه و وشانه ی له بیربوو که من به کارمه ئینابوون، ماریا له وه تی نه ده ده گه یشت و نه یه ده زانی بوچی ئه و له من باشتریک وشه کانی له یاده. منیش بووم پونکرده وه و وتم "هونه ری ئیرتیجال"²² ته نها هونه ره که من به ته واوه تی کارامه بم تیایدا. (ده توانین بلێین "گیرانه وه ی سه ریپی"، به لام هیشتم به ته واوه تی مانای پراوپری وشه که نابه خشیته و.

هینده ی پینه چوو ئه و رۆژه هاته پیشه وه که هه ردوو کمان چاوه پروانی بووین. ماریا به خه نده وه پیشوازیکرد و منیش به خه فه ته وه. تاقیکردنه وه ی سکه که ی پۆزه تیفی پیشان ده دا، ماریا له خۆشیدا دهستی به ملاولادا باده دا و خه نیبوو. هه ر بو خۆشی وتی «تۆش ده بیته "باوکیکی نمونه یی"»، دیسانه وه له ویشدا به شیوه یه کی زۆر دلره قانه پیکه نینه وه.

ماریا به رله وه ی بگوێزیته وه بو سوید، دوو مانگی تر له ئۆسلودا مایه وه. زۆر به ده گمه ن له و ماوه یه دا یه کتریمان ده دی. به لام که ره ئیکیان ته له فونی بوو کردم و وتی "تاقه تت هه یه بیت بوو "گرینگشو" و چیرۆکیکم بوو بگیڕیته وه؟" منیش خۆم به فوورس رانه گرت. سه یربوو به لامه وه که به شیکی من هه ر له و کاته وه له ناو له شی ئه و دا بوو.

ئیدی ماریا به جیی هیشتم. به رله وه ی بروات ته له فونیکی بوو کردم. به قیتار سه فه ریکرد، به لام من به رپیم نه کرد.

²² به داخه وه وشه یه کی پراوپریم له زمانی کوردیدا به رامبه ر ئه و وشه یه نه دۆزیه وه و.

www.pertwk.com

دایکم سەرلەنوێ لەدایک بۆتەو و منیش ئەو بوارە نوێیەم
پێیەخشیو. بێگومان زۆر باش دەمزانێ کە ئەوانە هەمووی فەنتاسیای
خۆم و هیچی تر.

دواوەمین جار کە ماریا و "تۆپەلە ئالتون"م بینی لە ئیوارەییەکی
گەرمی مانگی شەشی ساڵی 1985دا بوو. تەنھا چەند کاتژمێریک
پێکەووە بووین و هەمووشیمان لە "سۆگنسفا" بەسەربرد. بۆ خواردن و
خواردنەوێش، پۆبیان و سەمونی درێژ و شەرابی سپیمان لەگەڵ
خۆماندا بردبوو. من و ماریا دانیشتبووین و باسی پۆژانی رابوردومان
دەکرد، لەو کاتەدا کچەکە لەگەڵ قوورنگیکدا، کە هەر پێکەپسکی
بوو، لەقەرەخ ئاوەکە هەلبەز و دابەزی دەکرد. لەئاوەکە هاتە دەرەوە
و داوای پسکیت و شەربەتی کرد، لەویدا من خاویلیکم تێوەئالاند و
وشکم کردەو. هەلبەتە بەرپەزەمانەندی دایک و کچ ئەوەم کرد. بێگومان
کراسەکەشم لەبەرکردەو. هەر ماریا خۆی لەوێ وێش کەرەتییان
وتی "تۆش دەبیتە باوکیکی نمونەیی".

"تۆپەلە ئالتون" لەسەرخواویەک لەنیوان من و ماریادا دانیشتبوو و
منیش چیرۆکیکی دورودریژم بۆ گێڕایەو، یان هەروەک خۆم ناومناو
"حەکایەتیکی ئێسلاندى"²³. هیشتام بەتەواوەتی دەستم بە گێڕانەوێ
چیرۆکەکە نەکردبوو کە کەوتە پێکەنین. نازانم لەو وشانە
تێدەگەشت کە بۆم دەگێڕایەو یان نا، لەوانە یە تێگەشتبێت، بۆیە

²³مەبەستی لە جۆرە چیرۆکیکی دورودریژی ئێسلاندىیە کە کەم تا زۆر
لەسەر بنەمایەکی میثویی دارپێژراوە و لەسەردەمی سەداکانی
ناوەراستدا باووبوو.

تایبەتە بە پێگەى پەرتووک

پێدەکەنى، بەلام من هەولمدا هەندى وشەى سویدیش بەکاربەینم،
بۆئەوێ ئاسانتر لێم تێگات.

باسی کچێکی بچکۆلەم بۆ گێڕایەو کە هاوتەمەنى خۆى بوو و ناوی
"پەنینا مەنینا" بوو، باوکی ئەو کچە بەرپۆیەبەرى گەورەترین و
جوانترین سێرکی دونیابوو. سێرکەکە یەکیک لەسێرکەکانی ولاتیکی
دوور دووربوو، بەلام گەلێ گەلێ ساڵ لەمەوبەر کەرەتییان بەرەو
ستۆکھۆلم هاتن، بۆ ئەوێ لەویدا خێمەکەیان لە "گرینە لوند"دا
لەناوەراستی پایتەختی سویددا هەلبەدن، ئەوان پاشا و شارنى سوید
بانگهێشی کردبوون. هەموو فارغونەکانی سێرکەکە یەک بەدوای یەکدا
بەناو "سکۆنە" و "سمۆلاند"دا بەرەو سەرەو تێدەپەڕین. لەناو
فارغونییکی گەورە قیتاردا فیل و سەگی ئاو و ورچ و زەرپافە و ئەسپ
و سەگ و مەیمونی تێداوو. جگەلەوانەش لەناو ماشینەکاندا چەند
گالته‌بازی و فەنباز و جادووگەر و پەتەباز و پراڤینەری ئازەلان و
سوارچاک و کەسانی مۆسیقی و جادووبازی تێداوو. "پەنینا مەنینا"ش
تەنھا منداڵ بوو لەنیوانیاندا. هەروەک شازادەیکەرەفتاریان
لەگەڵدا دەکرد، چونکە کچی بەرپۆیەبەرى سێرکەکە بوو، وە دەیانوت
لەچارەنوسی نوسراوە کە لە داھاتودا دەبێتە هونەرمنەندیکی
بەناوبانگی سێرک.

کچەکە وەک مۆمیک قیت دانیشتبوو و گویى بۆ شتەنە شلکردبوو کە
بۆم دەگێڕایەو، بەلام هیچی نەوت، لەبەرئەو بەدلنایییەو
نەمدەزانی چەندیک تێدەگات. لەدلى خۆمدا دەموت خۆ هەرھێچ
نەبێت کەمیک لە حەکایەتەکە وەرەگرێت. تەماشایەکی ماریام کرد
و ئەویش بە ئیشارەت تێگەیاندم کە بەردەوامم. وایانم ماریا پێی
خۆشبوو کە کچەکە بەلایەنى کەمەو چیرۆکیک لەگەڵ خۆیدا دەبات،

خۆشى ھەروەھا، لەو كاتەدا پياوھ يەك مەترىيەكە لەسەر دارىك دانىشتبوو و چاوھروانى باقى چىرۆكەكە بوو. كاتىكيش كە ھاتە خوارەو، كەوتە سەر كلاوھ سەوزەكەى و بەشپوھىيەكى نەينى چاويكى لىداگرتم. وازانم مەزاجىكى خۆشى ھەبوو. لەو دەدەچوو ئەو يەكەمىن جارى بىت كە ھەستىكات كەسىكى سەربە خىزانەكەيە.

كەوتمەوھ گىپرانەوھى چىرۆكەكە و وتم ھەموو ماشىنە گەورەكان و فارغونى سىركەكە بۆ پشوو نيوھپۆ وەستان، لەلای دەرياچەيەكى گەورەى ناو دارستانەكانى سویدا لاياندا، لەكاتى وەستانياندا كچى بەرپوھەرى سىركەكە پىي خۆشبوو بە پىي پەتى بەقەراغى ئاوھەدا برۆات. بەرپوھەرى سىركەكە وايدەزانى يەككە لە گالتهبازەكان ئاگای لىدەبىت، بەلام گالتهبازەكە بەھەلە تىگەيشتبوو و پىي وابوو يەككە لەو كەسانەى كە ئازەلەكانيان رادەھىنا دەبوايە ئاگای لە "پەنينا مەنينا" بوايە، لەو كاتەدا ئاگرىكى گەورەيان كردبووھو و ھەموو گەورەكان خەرىكى برژاندنى گوشتى بەرازى كيوى بوون. پاش چەند كاترمىرىك دەبوايە بە خويان و فارغونە گەورەكانيانەوھ بەرەو ستۆكھۆلم بكەوتنايەتەوھ رى، بەلام ھىچ كەسىك منداڵەكەى بۆ نەدەدۆزرايەوھ. بەدرىژايى ئەو ئىوارەيە و شەوھەشى بەدوايدا گەران، چەندەھا گيانەوھريشيان بەو مەبەستە بەردا كە بۆنى بكەن و بيدۆزنەوھ، بەلام بىسودبوو. بەدرىژايى پۆژى دواتريش بەدواى "پەنينا مەنينا" دا گەران، بەلام دواتر ھەمووان لەو برۆايەدابوون كە لە دەرياچەكەدا خنكا بىت. دوو حوشتر لەلای قەراخ ئاوھەكەوھ وەستابوون و بۆ ماوھى چەند كاترمىرىك ئاويان دەخواردەوھ. ھەر ئاويان دەخواردەوھ و ھەر دەيانخواردەوھ، كۆمەلەك خەلكانى سىركەكە پىيانوابوو لەبەرئەوھبىت كە بۆنى "پەنينا مەنينا" بكەن و دەيانوت

تايبەتە بە پىنگەى پەرتووك

لەوانەيە ھەولبەدەن ئاوى دەرياچەكە ھەلبوشن. بەلام دواتر حوشترەكان چىتر لەتواناياندا نەما ئاو بخۆنەوھ و كچى بەرپوھەرى سىركەكەش نەدياربوو و نەدەريش كەوتەوھ. دەگىرنەوھ دەلین كە بەرپوھەرى سىركەكە بۆ ماوھى چەندەھا سالى تال بەدەم خەوھوھ دەگرىا، چونكە "پەنينا مەنينا" گلىنەى چاوى بوو و لە ھەموو سىركەكە زياترىك خۆشى دەويست.

بەشپوھىيەك خۆمپيشانى منداڵەكەدا كە فرمىسكىكم دەسپم، وازانم لەو كاتەدا "تۆپەلە ئالتون" بەلاچاويك تەماشايەكردم. لەو دەدەچوو بەلايەنى كەمەوھ لەو بەشەى دواتر تىگەيشتبىت. چونكە كەمىك لەوھوبەر خۆى بەپىي پەتى لەقەراغى ئاوھەدا دەخولايەوھ. لەبەرئەوھ خىرا درىژەم بە چىرۆكەكەمدا و وتم؛

«بەلام "پەنينا مەنينا" نەخنكا بوو. لەو كاتەدا كە ژن و پياوھ گەورەكان لەلای ئاگرەكەوھ خەرىكى خواردنى گوشتى بەرازى كيوى و خواردنەوھى شەراب بوون، ئەو چووبوو بۆ خۆى پياسەيەك بكات و ويستبووى ئەو ناوھ ببىنيت. رىگايەكى خۆشى ناو دارستانەكە دەگرىتەبەر، بەلام پاش ماوھىيەك قاچەكانى ھىلاك دەبن و ناچار دەبىت لەناو "خەلەنگ"ەكانى نيوان دارە بەرزەكاندا دابنىشيت. گوئ لە گەمەى كۆترەكان و قازەقازى كۆنەپەپوھەكان دەگرىت، ئىدى خەو دەبباتەوھ و خەويكى قورسى لىدەكەوييت. كاتىكيش خەبەرى دەبىتەوھ، واھەستدەكات بۆ ماوھىيەكى كەم سەرخەويكى شكاندوھ، بەلام لەپاستيدا بەدرىژايى شەوھەكە و زياتريش خەوتبوو، چونكە كە خەبەرى دەبىتەوھ خۆر لەناوھپاستى ئاسماندايە. "پەنينا مەنينا" دەچىتەوھ سەر رىگا كە بۆئەوھى بگەرىتەوھ بۆلای ئەوانى تر، بەلام تەنانەت يەك ماشىنى سىركيشى

بۆ نادۆزرىتەو، پاش ماوۋىيەكى كەمىش لەناو دارستانەكەدا وندەبىت. بۆ دەمەو ئىۋارەيەكى درەنگ دەگاتە لای كىلگەيەكى بچكۆلە، لەویدا خانوۋىيەكى دېھاتى سور دەبىنەت، دارىكى ئالاي درىژ بەخانەكەوۋىيە و بەياخىكى سويدى پىۋەيە. لەبەردەم خانوۋە سورەكەشدا كەرەقەنەيەكى پەمەيى وەستاۋە، كەرەقەنەكە زۆر سەرنجى "پەنينا مەنينا" رادەكىشەت، چونكە ھەر زۆر لە ماشىنىكى سىرك دەچىت. راستە ئەو كاتە تەمەنى تەنھا سى سال بوو، بەلام لەگەل ئەوۋەشدا دەچىتە بەردەرگاي كەرەقەنەكە و لەدەرگاكەى دەدات، بەلام كەس دەرگاكەى لىناكاتەو. "پەنينا مەنينا" بەسەر چەند پلىكانەيەكى بەردىنى بچكۆلەدا سەردەكەوۋىت و خۆى دەگەيىنەتە بەردەم دەرگاي خانوۋە سورەكە و لەدەرگاي ئەوئ دەدات. لەویدا ئافرىتىكى بەتەمەن دەرگاكەى لىدەكاتەو. "پەنينا مەنينا" ناترسىت وابزانم لەبەرئەوۋە ناترسىت چونكە بەراستى كچىكى سىركبوو. تەماشايەكى ژنە نامۆكە دەكات و دەلىت "باوكمم لى ونبوۋە"، بەلام ژنەكە لى تىناكات، چونكە بەزمانىكى تر دەلىت، وەك لەوۋەپىش وتمان "پەنينا مەنينا" لەولائىكى دوور دوورەوۋە ھاتوۋە و ئەو ژنە پىرەش ھەرگىز ئەو ولاتەى نەدبوۋە. "پەنينا مەنينا" دوو پۆزە ھىچى نەخواردو، لەبەرئەوۋە دەستە بچكەكانى دەبات بۆ دەمى، بۆ ئەوۋەى نىشانى بدات كە برسەتە. ئەوجا ژنەكە بۆى دەرەكەوۋىت كە ئەو كچە بچكۆلەيە لەدارستانەكەدا ونبوۋە، دەبىتە زۆرەوۋە و خواردنى بۆ دادەنەت؛ ماسى و قىمە و نان و شەربەتى توتىكى مۆر دەخاتە بەردەمى، "پەنينا مەنينا" زۆر برسەتە و زۆرىشى تىنوو، لەبەرئەوۋە ھىندەى كەسىكى گەرە نان دەخوات و ھەرەك كەسىكى گەرەش شەربەت دەخواتەو. ئىۋارە دادىت و ژنەكە جىگايەكى بۆ دەپازىنەتەو.

تايبەتە بە پىگەى پەرتووك

ھەلبەتە ناتوان بەرپىك و پىكى پىگەوۋە قسەبەكن، لەبەرئەوۋە ژنەكە لەلای جىگاكەيەوۋە دادەنىشەت و ھەتا ئەو كاتەى خەوۋىكى قولى لىدەكەوۋىت لايلايەى بۆ دەكات. ناشزانەت ناۋى چىە، لەبەرئەوۋە ناۋى دەنەت "تۆپەلە ئالتون".

دىسانەوۋە "تۆپەلە ئالتون" تەماشايەكى كەردمەوۋە. پىموابىت لەبەرئەوۋە بوو كەلەكاتى گىرپانەوۋەدا بەدەستى خۆم شىۋەى نانخواردنى "پەنينا مەنينا"م نىشاندا، بەلام لەوانەشە لەبەرئەوۋە بووبىت كە ھەستىكردبىت كچى ناو چىرۆكەكەش ناۋى "تۆپەلە ئالتون"ى لىنرا. بەدلىنبايەوۋە نەمدەزانى چەندىكى چىرۆكەكە تىدەكات، بەلام لەگەل ئەوۋەشدا ھەر بەردەوامبووم؛

«بۆ ماۋەى چەند سالىك "پەنينا مەنينا" لەو كىلگەيەدا مايەوۋە. ھىچ كەسىك نەبوو لە ھەموو ولاتى سويدا كە بزانىت دايك و باوكى كىيە، وە لەگەل تىپەپوۋنى سالىكانىشدا يادوۋەريەكانى "پەنينا مەنينا" وەك كچى بەپىۋەبەرى سىركىك نەختە نەختە كال دەبوۋەوۋە. لەپاش ماۋەيەكى كەم سويدىيەكى رەوان فىربوۋ، بەلام ھاۋكات زمانەكەى خۆى لەبىرچوۋەوۋە، چونكە ھىچ كەسىكى شكنەدەبرد كە بەو زمانە قسەى لەگەلدا بكات. بەلام لەویدا پەنجەى دۆشاۋمژەم بەرزكردەوۋە بۆ ئەوۋەى نىشانى بەدەم كە شتىكى گرنگم بىرچوۋە كە پىيى بلىم ژنە پىرەكەى كىلگەكە تۆپىكى كرىستالى لە دۆلابى ژورى نوستنەكەيدا دانابو. چونكە دەمى دەمى سال لەوۋەبەر ئەو ژنە وەك فالگرەوۋەيەك لە يەكەك لە شارە يارىيە گەرەكانى "لوند"دا كاريكردوۋە لەپىگەى فالگرەنەوۋە يارمەتى خەلكى داو. لەدوۋى ھاتنى كچەكەوۋە دىسانەوۋە تۆپە كرىستالەكەى دەرەھىنەتەوۋە و پىشېنى ئەوۋە دەكات كە "تۆپەلە ئالتون" پۆژىك لە پۆژان دەبىتە پالەوانىكى پەتبارى

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

به‌ناوبانگی سیرک. هەرله‌به‌رئه‌وه‌ش ده‌که‌وێته‌ ر‌اه‌ینانی کچه‌که. فیری ده‌کات که ه‌اوسه‌نگی خۆی را‌گریت، ه‌ه‌موو شتی‌کیشی بۆ ئه‌و مه‌به‌سته به‌کارده‌ه‌ینا له‌گه‌ڵیدا، ه‌هر له‌سه‌ر ته‌خته‌ی باریک و گوریسه‌وه ه‌ه‌تا مه‌نجه‌ل و ته‌شتی گه‌وره‌ش. ر‌ۆژیک له‌ ر‌ۆژانیش "تۆپه‌له ئالتون"ه‌ینده ئاماده‌گی تێدا‌بوو که ه‌ونه‌ره‌که‌ی پیشانی به‌رپوه‌به‌ریکی سیرک بدات. ئه‌و کاته سیانزه سال به‌سه‌ر ئه‌و کاته‌دا تێپه‌ریبوو که کچه سی ساله‌که بۆ یه‌که‌مین جار له‌ده‌رگای ژنه فال‌گه‌روه‌که‌ی دا. له‌ ر‌ۆژنامه‌یه‌که‌دا خوێندبوویه‌وه که سیرکیکی به‌ناوبانگ له‌ ده‌ره‌وه‌ی ولاته‌وه ه‌اتوونه‌ته ستۆکه‌هۆلم و له‌ویدا نمایش ده‌که‌ن. ر‌ۆژیکیش ه‌هر بۆ تاقیکردنه‌وه‌ی به‌ختی خۆیان بیکه‌وه ده‌چنه ستۆکه‌هۆلم. ه‌ه‌مان ئه‌و سیرکه‌بوو که سیانزه سال له‌وه‌و‌پیش له‌ولاتیکی دوره‌وه ه‌اتبوونه ستۆکه‌هۆلم، به‌لام "په‌نینا مه‌نینا" به‌هیچ شیوه‌یه‌که له‌یادوه‌ریدا نه‌بوو که کاتی خۆی له‌گه‌ڵ سیرکی‌که‌دا بووه. به‌رپوه‌به‌ره بیانیه‌که سه‌ری له‌توانای ئه‌و کچه سویدییه ده‌سورمیت و یه‌کسه‌ر له‌سیرکه‌که‌دا وه‌ریده‌گریت. به‌لام نه "په‌نینا مه‌نینا" ده‌یزانی که به‌رپوه‌به‌ری سیرکه‌که باوکیه‌تی و نه ئه‌ویش ده‌یزانی که "په‌نینا مه‌نینا" کچی راسته‌قینه‌ی خۆیه‌تی.»

ماریا ته‌ماشایه‌کی کردم و چه‌نده‌ها پرسیارم له‌ ده‌موچاویدا به‌دی‌کرد. ئه‌و ه‌ه‌میشه گرنگییه‌کی زۆری به‌و شیوه‌یه‌ده‌دا که من چیرۆکه‌کانم پێ کۆتایی ده‌ه‌ینا. له‌وه‌شه ئه‌و جاره‌یان به‌ئاگاداریه‌کی زیاتره‌وه گوێی بۆ شل‌کردبێتم، چونکه دوو گوێچکه‌ی بچکۆله‌ش له‌نیوانماندا دانیشتبوو.

ده‌ستم به‌ چیرۆکه‌که‌م کرده‌وه و وتم؛ «به‌لام ده‌لێن خوین قه‌ت نابیت به‌ ئاو، و‌ابزانم ه‌هر له‌به‌رئه‌وه‌شبوو که له‌سه‌ره‌تاوه "په‌نینا مه‌نینا" و

لهيه کتر جودايووينه وه. ئه وه دوا هه مين جاريوو که بينيم، ئيتړ له وه کاته وه هيچ هه واليکي ماريا و مندا له که م نه بيسته وه.

ياريد دهري نوسه ر

ئيسناکه 26 سال به سهر ئه وه کاته دا تيپه پيوه، له بهرده م په نجه ريه کي گه وره دا دانيشتووم و ته ماشاي شه پوله کان و دريا ده که م. خوړ له ئاوابووندايه و تويژاليک په ننگي زهردي کال خوړ به سهر که نداوه که دا کيشاوه. به له ميک که چنه د گه شتيا ريکي تيديا به ره و شوسته ي به نده رکه ملده نيټ، چووبوون بو ته ماشا کردني ئه شکه وته سهوزه زه مرووتيه که ي که يه ک دوو کيلومه تريک ليړه وه دوره.

من خوړ به پياسه به لاي دار ليموکاندا روښتم و دواتريش به ناو دولي "ئاشه کان" دا تا سهر ي سهره وه ي شاره که روښتم. خه لکي ئيره ميه ره بان و روخوشن. ئافره تيکي جل ره ش خوړ به سهر په نجه ريه که دا چه مانده وه و فهرموي په رداخيک مه شروبي ليموي ليکردم. زور ئاگام له خوړمه. هه رچه نده له سهره وه ي دوله که دا ته نانه ت يه ک که سيشم نه دي، به لام له گهل ئه وه شدا هه ستم به ئارامي نه کرد، له وانه شه بويه ئارام بووبم، چونکه هيچ که سيک نه بيني. چنه د جاريک وه ستام و ئاورپيکم دايه وه. ئه گهر که سيک له "بولوگنا" وه دوامکه وتبيټ، ئه و بنا ئه و دوله ي که پاشماوه کونه کاني شويني کاغه ز دروستکر نه که ي تيايه، باشتري شوي نه بو زه فهرپي نه نام.

تايه ته به پنگه ي په رتووک

هه ربو دلنيايي خوړ ده رگاي ژوره که م به کليل داده خه م، ته نانه ت ئه و کاتانه ش که خوړم له ژوره وه م. خو ئه گهر يه کيکم بو بيته ژوره وه، ئه و هه ر زور به ئاساني ئه توانيټ له په نجه ريه که وه فري مبداته خواره وه. په نجه ريه کان نزم و به رزيه که شي تا جاده که ي خواره وه چه نده ها مه تر ده بيټ، ماشينيکي زوريش به و شه قامه کونه دا تيده په پيټ که به ره و قه راغ ئاوه که ده چيټ. ئه وسا که ش شيوه ي مردنم له کاره ساتيکي ماشين يان له خوړوژي ده چيټ.

هي نده ميواني زور له ئوتيله که دا نين، دويني ئيواره جگه له من ته نها سي ژن و پياو و پياويکي ئه لمان ي هاوته مه ني خوړ له چنيشتخانه که دا دانيشتبووين و ناني ئيواره مان ده خوارد. به لام و امه زنه ده که م چه ند پورژيکي تر له کو تايي حه فته ي جه رني "پاک" دا ميواني زياتر پوو له ئوتيله که بکات.

پياوه ئه لمانيه که بو ماوه يه کي دورودريژ هه ر ته ماشاي ده کردم. وابزانم ده يويست قسه م له گهلدا بکات، چونکه هه ر من و ئه و به ته نها دانيشتبووين. من ئه لمانيه کي ره وان ده زانم، به لام له گهل ئه وه شدا قسه م له گهلدا نه کرد و له بري ئه و پرسيارم له خوړ ده کرد و ده موت "بليټ له وه وپيش نه مبينيټ؟".

کاتيکيش دواتر که چوومه جيگاوه بو خه وتن، ده سکی ده رگا که م پراوه شان، ويستم دلنيابم که به کليل دامخستوه. نه شچووم بو باره که. من مه شروبي خوړم له ژوره که دا هه يه هه ر له ئيستاه و بتليکي به تالم له سوچيکدا دناوه. هه ر وه ختيکيش هه ست به ته نهايي بکه م، ئه و هه ميشه ده توانم له گهل پياوه يه ک مه تريه که دا قسه بکه م. چونکه ئه و ده موده ست له و کاتانه دا په يدا ده بيټ که من ته نها بم و حه زبکه م له گهل يه کيکدا بدويم. ئيسناکه چوار پورژه ليړه دام.

www.pertwk.com

جالالۆكه كه بووه به تهنهكهى خۆيهوه و گيربووه. لهپيشدا تهنهكهى بهشيوهيهكى رېك و پېك دهچنئيت. دواترئيش بههله پي بهتالئيدا دهئيت و خۆى به تهنهكهى خۆيهوه دهئوسئيت.

*

لهكاتى نوسينى ئهم ديپانهدا ههست بهوه دهكهه كه مارييا كاتى خۆى به چ شيوهيهكى گهوره پشنى تئكردم. تارادهيهك لهمن زياتر كهلهى ساردبوو. ئهو دهيزانى كه من ناتوانم كهپهتئيكى تر جگه لهو ئافرهتئيكى ترم خۆشبوئيت و بهدهرلهوهش ههموو رېگياههكى ليم داخست. ئهو بهربهستئيكى له نيوانماندا چهقاند.

من ههرگيز لهوهوپيش بهو شيوهيه بيرم له مارييا نهكردوتوه. من سهرم لهوه دهسورمئيت. وا ههستدهكهه كه تهنه ئا ئيست خهريكه لهدواى مردنى دايمهوه ديمهوه سهرخۆم. باوكم نزيكهى ساليك لهمهوبهر مرد. من بهراستى زور دلم به دايمك خۆشبوو.

هيشتام ههستئيك لهناوهوهمدايه و پيمدهلئيت كه شتئيكى گرنگم لهيادكردوه. وادئته بهرچاوم كه من بهدرئزايى زيانم بهو پهري توانامهوه ههولمداپئيت روداوئيك له روداوهكانى سهردهمى منداليم بيرنهكهوئتهوه. بهلام هيشتام بهتهواوتهى ون نهبووه، دهلئيت لهناو قولاييهكهى تاريكدا مهلهدهكات و منيش لهسهروهوى لهسههروالئيكى تهنگى بهستوو سهمادهكهه. ههر كاتئيك كه هيمن دهيم و دهمهوئيت ئهو شتاهم بيربكهوئتهوه كه ههولدهدهم لهيادى بكهه، بيرۆكهيهكى نويم بهخهيالدا دئيت و دهست دهكهه به دارشئنى چيروئيكى تازه.

تايهته به پنگهى پهتووك

زور جار له ئاگايى خۆم دهترسم. ههر لهخيوئيك دهچئيت كه نهوانم دهستى بهسهردا رابگرم. ههر فهنئاسيه ههلهچوهكهشم بوو كه كاتى خۆى ماريياى ترساند. راسته سهسامبوو، بهلام دهشترسا.

*

لهگهه لهسهفهرهكهى ماريادا جيهان كرايهوه و ههستيشم دهكرد بهجۆرئيك له جۆرهكان رزگام بووه. ماوهيهكى زورى پيچوو ههتا توانيم ديسانهوه پهيوهئدى به كچانهوه بگرمهوه و ههرزووش دهستم له خويندنهكهه ههنگرت. ههستم دهكرد زور پيرتر بم لهوهى كه قوتابى بم. لهو كاتهوهى كه دايمك مرد، ههرگيز جيهانم بهو شيوه كراويه نهديوو.

زور بيرم لهو نوسههه گههجه دهكردوه كه لهبرى بپروكهى رۆمانهكهه پارهى شهرايهكهى دا و لهسهروشييهوه سهه كروئيشى دامى. له مالهوه چهندهها تئيبينى لهو جۆرهه لايوو. رۆمانهكهى ئهو لهپاش دوو سال دهچوو و لهلايهه رهخنهگرهكانهوه زور بهباشى باسى لئيكرا. من زوو زوو دهچووم بو يانهى 7 و "تۆستروپشيلن" و "كازينو" و خانهى هونهرمهندان. بهئاسانى دهمتوانى پهيوهئدى به خهلكانى ئهو شوپانهوه بكهه. هيندهشى نهبرد ههموو ئهو كهسانهه ناسى كه شايانى ئهو بوون قسهيان لهگههلا بكرئيت. گرفتى من لهو كاتهى سهههتادا لهوهداوو كه هههيشه پارهم پيويستبوو. منيان به پياوئيكى گهههه بهئاگا و پرلهئهئنديشه دادهنا، لهراستيدا ههرواشبوو. ههموو ئهوانهه كه قسهه لهگههلا دهكردن له من

به ته مه نتربوون، زوربه شيان كه سانك بوون كه له خه يالدا ده ژيان
يان كه سانككي به تالبوون، زوربه ي هه ره زوريشيان خاوه ني ئوميدككي
هونه ري بوون، يان به لايه ني كه مه وه به لاي خويانه وه وهك شتيكي
هونه ريان ده بيني. من وهك كه سانككي كورتبين و بير ته سك
ده مينين. هه نديكيان كتبيكي وهك "كومه له شيعر" يان رومانكيان
نوسيوو، هه نديكي تريش ده يانوت "ده نوسين" يان "ده مانه وييت شتيك
بنوسين". ناچار بوون وا بلين، ده نا هه ستيان به نوقساني ره وايه تي
خويان ده كرد. من له و ناوه ده دا چالاكيه كانم ده ست پيكر.

زور جار ئه گهر يه كيكيان، چ ئافره ت بوايه و چ پياو، له كاتيكا كه
له گه ليذا ده مخواره وه بيو تايه "من شتيك نوسيوه" يان "ده مه وييت
شتيک بنوسم"، يه كسه ر پرسيا ريكم ليده كرد و ده موت "ده ته وييت
ده رباره ي چ شتيك بنوسيت؟". به لام به شيويه كي گشتي كه ئه و
پرسيا ره ئاراسته ده كردن وه لامكي وايان پينه بوو. من ئه وه م به لاوه
سه يربوو. هه ر له و كاته وه هه لبه ته له گه ل تيپه ر بووني كاتا
زياتريكيش. پيكه نينم به وه ده هات كه كه لتور مروقيك
په روه رده ده كات كه هه م ده توانييت و هه م ده شيه وييت بنوسييت، به لام
هيچي پينه كه بلاوي بكاته وه. بوچي هه ندي كه س شتيك "ده نوسن" و
هه ر خويان به ده مي خويان و به راشكاوي ده لين "نيمه هيچمان پي نيه
كه بيلين و بلاويكه ينه وه؟" ئه ي بوچي ده ست له يه خه ي نوسين
هه لئاگرن و بچن خه ريكي شتيكي تر ببن؟ ماناي ئه و ئاره زوه به تينه
چيه كه به ته وييت شتيك پيشبخه ييت و له هه مان كاتيشدا هيچت
پينه بييت؟ به لام ئه و بابته به لاي منه وه هه ميشه به پيچه وانه وه بووه.
من هه ميشه له گه ل يه كيكا ده په ريم، به لام قه ت پيويستم به وه نه بوو
مندا ل بخه مه جيهانه وه. ئه م رسته يه ش هه م به ته وسه وه ده يليم و

تايه ته به پنگه ي په رتووك

هه م به ماناي وشه ش به راستيمه. هه رچي ده رباره ي مارياشه، ئه وه
شتيكي ته واو جياوازيوو. من پيويستم به و بوو.
من ئه و كاته له ده فته ري ياداشته كه مدا بيره وه ري پوژانه ي خوم
ده نوسيه وه، به لام به و مه به سته نه مه ده نوسينه وه كه بلاويكرينه وه،
به لكو ته نها چه ند شتيكي كورتبوون و خوم بو خوم نوسييووم،
مه به ستم له وه يه شتيكبوو له بابته ي چوونه ناو خودي خوم و
قولبوونه وه يه كبوو له خومدا و هيچي تر. هه ر بو ويته له شويينيكي
ده فته ري ياداشته كه مدا نوسييووم؛

"من هه رگيز پوژيک له پوژان ناتوانم رومانك بنوسم. چونكه ناتوانم
سه رنج بخه مه سه ر ته نها يه ك چيروك. ئه گه ر له سه ره تادا
چيروكيكي خه يالي بخه مه روو، ئه وا هه ر خيرا به دوايدا چوار چيروكي
تر يان هه شت چيروكي نوي تر بولاي خوي رامده كيشت و ئه و كاته ش
پيويستيان به ريخستنيكي مه زن ده بييت. چوارچيوه يه كي ئه ستوري
گيپانه وه دروسته دييت و كومه ليك چيروكي سه رگيزكه ري تيئاخر او
تيادده بييت كه چه نده ها كه سايه تي به چه نده ها ئاستي گيپانه وه ي
جياواز جياواز شتي تيادا ده گيپنه وه، يان ده بييت به و شته ي كه
هه نديك پييده لين "قوتووه چينه كان". چونكه من ناتوانم
ببرنه كه مه وه، ناتوانم ده ست به سه ر بيروكه نويكاندا بگرم و نه هيلم
سه رده ربه يين. تاراده يه ك شتيكي سروشته يه، شتيكه خوي بو خوي دييت
و ده روا ت. من له ناو ئه و بره زياده يه دا خنكاوم كه له ناو خومدايه، من
هه ميشه خه ريكه به ته قم. ميشكم هه ميشه ئه نديشه ي نوي هه لده رپرييت.
ره نگه هه ر له به ره وه بييت كه هه زم له كورسي باره كه كر دووه،
چونكه له ويذا ده توانم هه ليا نبريژم."

لیره وه شیوه "سودبه خشینیک بهیه کتری" به خه یالمداهات؛ من بهلامه وه ئاسانبوو که بیرۆکه و ئەندیشهی نوێ بهینمه ئاراهه، بگره زۆر سهختبوو بۆم که نه هیلم له دایکبن. بهلام به لای ئەوانه ی که دهیانویست "بنوس" به هه مان ئەو شیوهیه نه بوو. زۆربه یان بۆ ماوه ی چه ند مانگیک یان سالیکی دههاتن و دهچوون به بی ئەوه ی یه ک بیرۆکه ی بنه پره تیان بۆ بیته که ده رباره ی بنوس. من کۆمه لێک خه لک چوارده وریان گرتبووم که به شیوه یه کی یه کجار گه وره پێویستیان به شیوازی ده ربړینوو، به لام پێویستیه که له بری ده ربړینه کان گه وره تریکبوو، وه هه ز و ئاره زوه به گۆره کهش له په یامه کان مه زنتربوو. من وام مه زه نه ده کرد که بازارپکی بیسنور چاوه پوانم بیته. به لام به چ شیوه یه ک کاره که م به پیک و پیک ده ستپێبکرا دیه ؟

هه ر ئەو پۆژه ی که ماریا سه فه ریکرد بۆ ستۆکه وۆلم، چوومه ناو شار و چه ند تیبینیه کم له گه ل خۆمدا برد، 20 په ندی پرحیکمه ت بوون. من ویستم بازارپه که تاقیبکه مه وه، گه ره کم بوو بزانه م به چ شیوه یه ک هه نگاوبنیم. بیرم له وه کرده وه که په نده کانم یه که یه که بگۆرمه وه، بۆ نمونه هه ر دانه ی به م به بیریه کی فه لی گه وره. بیرۆکه کانم باشبوون، من ئەوه ناشارمه وه که به راستی نایاب بوون. به هه ر حال ئاماده بووم که په ندیکی نایاب بگۆرمه وه به بیریه کی فه ل وه بۆ هه تاهه تاشه باسی ئەوه نه که مه وه که هی من بووه. گرنگترین شتیش ئەوه بوو که که سیکی گونجاوی بۆ بدۆزمه وه، ئەوه ش که وتبووه سه رئه وه ی تا چ راده یه ک بتوانم به ته نها و به شیوه یه کی نه ینی دوو به دوو قسه له گه ل ئەو که سه دا بکه م. جگه له وه ش من مه به ستیکی

تایه ته به پنگه ی په رتووک

کورتخایه نم هه بوو؛ من دوا هه مین پاره وپولم له ماریادا سه رف کردبوو و هیچم پینه مابوو مه شروبی پێبکرم. پاشنیوه پۆیه کی دره نگ له "یانه ی قوتابیان" دا چاوم به نوسه ریک که وت. پانه سا ل له من گه وره تربوو، با بلێن ناوی "یۆهانس" بوو. من له وه وپیش چه ند هه جار قسه م له گه لدا کردبوو و ده مزانی که وه ک بلیمه تیک من ده بینێ. ره نگه هینده ی بۆ ده رکه وتبیته که قسه کردن له گه ل مندا سودبه خشیت بۆ بواری نوسینه کانی. که ره تیکیان پرسیاریکی لیکردم وتی "کهنگی نیازت هه یه یه که مین کتیت چاپبکه یته؟". به لام تۆنی وتنه که ی زیاتریک له گه ل ئەو پرسیاره دا رپده که وت که بلته "که ی نیازت هه یه بۆ یه که مین جار له گه ل ئافره تیکدا بکه ویت؟". منیش له وه لامدا وتم "هه رگیز، قه ت نامه ویت کتیب چاپبکه م". ئەو قسه یه م کاریگه ری تیکرد. له و کاته دا هینده خه لکیکی زۆر به و شیوه یه بیریان نه ده کرده وه.

داوام لیکرد که ده وه تی بیریه کی بکه م. پێشم نه وت که پاره م پێ نیه. له دلی خۆمدا وتم "ئه گه ر به شیوه یه کی خراپ شکایه وه، ئەوا له و کاته دا که فاتوره که دینن شتیک هه ر ده دۆزمه وه". هیچ که سیکی له وه وپیش تاوانی درۆی نه دا بووه پالم. به لام زۆر دلنیا بووم له وه ی هه موو شتیک به و شیوه یه ده بیت که من ده یخوازم. بریارمدا هه موو په نده کانی خۆمی بکه مه به رده ست. هه لبه ته له سه ره تاوه نیازم نه بوو به و شیوه یه بیت، به لام دیسانه وه سه فه ره که ی ماریا خه یالی گرتم و ده مویست تا ئەوپه ری راده دلنیا بم له وه ی که ئەو ئیواره یه به دلی خۆم ده خۆمه وه. پێده چوو ئەو بیست په نده نرخیکی یه کجار زۆری بۆ "یۆهانس" هه بیت. ئەگه ر ته نها ئەوه ند به شیوه یه کی گونجاو به کاری به ینانایه و خۆشی شتیک زیاده ی بختنایه ته سه ر،

تایبته به پښتو په پرتووک

و دانیان به وده دا دنا که ناتوان پېی بگن. به لام له هه موو شوینکدا به و جوړه نیه. ئیستا که ش له چهند شوینکی جیهاندا، به تایبته تی لهو شارانه دا که داپراون، ده کریت که کتومت پیچه وانه ی لهو و ته یه بینین و به هه مان شیوه به شتیکی شیتانه له قه لهم بدریت. بیگومان تا ئیستا که ش چهند جوتیاریک هه ن که به ته و او ته تی رقیان هه لده سیٹ نه گهر پوژیک له پوژان کوره گه وره که یان له له و هه پگاوه یان له گیارنینه وه بیته وه و بلیت "دمه ویت ببه نوسه ر".

ئهمروکه زورینه ی گه نجه کان ده لئین "دما نه ویت ببینه که سیکی به ناوبانگ" و به راستیشیانه. هر ته نه بیست سالیک له مه و بهر و ته یه کی ئاوا ده بوو مایه ی شهرمه زاریه کی گهره. ده کریت له ماوه ی ته نه یه که نه وده هه موو بنچینه که لتوریه کان سهره و خوار هه لگه ریښه وه. له ساله کانی 1950 کان و 1960 کانا هه روا بی ئاره ق بوی دهر نه ده چویت نه گهر له کاتی گه نجیتدا و تبیت "دمه ویت ببه که سیکی به ناوبانگ". هه لبه ته ده کرا به هیښه رازی بوویتایه و بتوتایه "دمه ویت ببه به پزیشک یان به پولیس". به لام نه گهر بتوتایه دمه ویت ناوبانگ دهر بکه م، لهو کاته ناچار ده بوویت زیاتریک وردی بکه یته وه و ریک په نجه بخره یته سهر لهو بواره ی که ده ته ویت تیایدا ناوبانگ دهر بکه بیت واته پیش له و ه ی به ناوبانگ بیت ده بوا یه هه ولوته قه لای خوتت بدایه. ئیستا که چیدی بهو شیوه یه نیه. له کاتی ئیستا خه لکی له پیشدا بریاری خویان دده ن که ناوبانگ دهر بکه ن و دواتریش له پله ی دووه مده لهو بواره دیته پیشه وه که ده یانه وین به ناوبانگین تیایدا. تاراده یه کیش که س گوی ناداته له و ه ی که نه و که سه شایسته ی لهو به ناوبانگیه یه که پیی ده گات یان نا. له خراپترین حاله تدا وه که که سیکی که ر و بیئه قل له "به رنامه یه کی

www.pertwk.com

له و ده بوو که سایه تیه کی نوئ. له و له ماوه ی شش سالدا دوو پومانی بلا و کردیووه، زور باشیش نه بوون. له سهره تاي 1970 کانا به ده گمه ن ریډه که وت که پومانیک 20 په ندی پرمانای له خوگر تبیت. چو وین بو "گازینو". خوشبه ختانه خه لکیکی هیښه زوری لینه بوو، میوانه کانیش تیکه له یه که بوون له نه کته ر و نوسه ر و نه وانه ی که هه میشه ده هاتنه له وئ و ده یانویست ببه نه کته ر یان نوسه ر. ئیمه ش سوچیکی ئاراممان دوزیه وه و بوی دانیشتن.

پاش نه ختیکی یه کی که له په نده کانم بو خوینده وه. یه کسه ر "یوهانس" پرسیاریکی لیکردم وتی؛ «کی له و ه ی نوسیوه؟». منیش په نجه م بو خوم پاکیشا و دانه یه کی تریشم بو خوینده وه. یوهانس وتی «تابلیت جوانه». دانه یه کی تریشم بو خوینده وه. له و جا وتی «له ی تو خوت نه توت که هیچ نانوسم؟» سه ریکم بو راوه شاندا و وتم «من وتم قه ت نامه ویت بیله مه ی دانه وه و دهر که وم» دیسانه وه جه ختم له سهر له و ه کرده وه که نامه ویت ببه نوسه ر. له و جا له و سهری راوه شاندا. په نگه له و ناوه نده دا هیچ که سیک هه رگیز له و ه ی نه بیستیت که یه کی که بلیت "نامه ویت ببه نوسه ر".

هه موو ناوه ند و که لتوره لاوه کیه کان²⁴ خاوه نی کومه لیک خالی بنچینه یی رون و ئاشکرای تایبته تی خویان بوون. له و ناوه نده ی "یوهانس" دا هیچ که سیک نه بوو که بلیت "من نامه ویت ببه نوسه ر". وازانم له و ه شتیکیبوو که پاش چهنده ها سال له و جا لی تیډه گه یشتن

²⁴مه به ست له و که لتورانیه که تایبته به کومه لیک خه لکی دیاریکراو که له بواریکی تایبته تیدا خویان ده بیننه وه، بو نمونه له بوا ری نویسنده یو.

تایبته به پښه پرتووک

دواتر وتم «ئەگەر بتوانین لهسەر چه‌ند مه‌رجیك رڼكېكه‌وین، ئەوا ده‌توانیت هەر بیست په‌نده‌كه‌ وه‌ك نوسراوه‌یه‌كی خۆت به‌كاربه‌یښیت». وا‌قیوپما و‌وتی «مه‌به‌ستت چیه‌، پیتەر؟»
وته‌یه‌كی كورتم بۆ باس‌كرد و‌ له‌دوا‌ج‌اردا ه‌ینده‌م تڼگه‌یاندا كه‌ من به‌راستی نامه‌و‌یت بیه‌ نوسه‌ر. وا‌ تڼگه‌شت كه‌ من جو‌ره‌ شه‌رم‌كردن‌یکى ناوازه‌ ده‌ستی به‌سه‌ردا گرتووم. وتم من پیم‌خوش‌نیه‌ بیه‌ جیى سهرنجی خه‌لكی و‌ به‌شیوه‌یه‌كی نه‌ینى باشتريك ده‌یگوزه‌رینم، ه‌ینده‌شم پ‌یوت كه‌ من ه‌ه‌رگیز نامه‌و‌یت ئاش‌كرا‌كردنى ناوی خۆم به‌ پاره‌ بفرۆشم. زیاتریكیش به‌شیوه‌یه‌كی باوی ئەو سه‌رده‌مه‌ ه‌وى ئەو ب‌پیاره‌م بۆ ر‌ون‌كرده‌وه‌، زیاتريك به‌سیاسه‌ته‌وه‌ قسه‌م‌كرد و‌ وتم؛ «من گه‌یشتمه‌ته‌ ئەوه‌ی كه‌ ناوده‌ركردن پ‌یشاندانى جو‌ره‌ نایه‌كسانیه‌كه‌ به‌رامبه‌ر ئەوانه‌ی كه‌ كه‌م‌تریکیان پ‌ییه‌». بۆچی كه‌سیكى چه‌نه‌باز كه‌ له‌بوا‌ری‌كدا له‌پ‌یشه‌وه‌یه‌، سه‌رى به‌سه‌ر خه‌لكانى تردا به‌رزب‌كاته‌وه‌؟ باشتريك نه‌ده‌بوو گه‌ر ه‌ه‌مووان به‌ه‌ره‌ و‌ زانیاریه‌كی هاوبه‌ش و‌ هاوده‌ممان ه‌ه‌بوايه‌؟ شت‌یكیشم ده‌رباره‌ی "خه‌لكانى دژ به‌ده‌سه‌لات" وت كه‌ به‌رده‌وام سه‌ره‌له‌ده‌نه‌وه‌ و‌ سه‌خته‌ بن‌پر ب‌كرین، وا‌بزانم ر‌استه‌و‌راست ده‌رب‌پ‌ینى "خه‌لكانى ئاسایی"م به‌كاره‌ینا، كه‌ له‌و سه‌رده‌مه‌دا ده‌رب‌پ‌ینى ته‌ر‌وبه‌ر‌بوو، به‌ته‌واوه‌تى وه‌ك وته‌یه‌كی سو‌ك وا‌بوو. به‌ده‌رله‌وانه‌ش باسی ه‌ونه‌رى ب‌یناوى سه‌ده‌كانى ناوه‌راست‌م‌كرد و‌ وتم؛ «تا ئ‌یستاكه‌ش كه‌س نازان‌یت چ كه‌سیك "فۆلوسپا" و‌ "ت‌ریمس‌ك‌فاد"ی نوسیه‌» دوات‌ریش وتم؛ «به‌لام با به‌راش‌كاوى قسه‌به‌كه‌ین یۆهانس، تۆ به‌راستی له‌و ب‌روایه‌دايت ئەوه‌ ه‌یچ رۆل‌یکى هه‌ب‌یت؟»

www.pertwk.com

قۆرى ته‌له‌فیزۆندا" ده‌ب‌یت، بۆ نمونه‌ له‌ به‌رنامه‌ی "ر‌وداوى ر‌استه‌قینه‌دا"، وه‌ له‌ ه‌ه‌ره‌ خراپ‌ترین حا‌له‌تیشدا د‌زیه‌كی سه‌رنج‌را‌ك‌یش ده‌كات. من پ‌یشه‌وخت ئەم پ‌یشه‌كه‌وتنه‌م ده‌ب‌ینی؛ له‌وه‌ده‌چوو كه‌ بزانم به‌ناوبانگ‌بوون رۆژيک له‌ رۆژان ده‌ب‌يته‌ شت‌یکى سو‌ك و‌ نزم. من هه‌میشه‌ خۆم له‌و سو‌كایه‌تیه‌ لاده‌دا.
یۆهانس و‌تی؛ «پ‌یتەر، تۆ خاوه‌نى كه‌سایه‌تیه‌كی تایبته‌یت». هه‌موو ئەو په‌رانه‌م خسته‌ به‌رده‌مى كه‌ بیست په‌نده‌كانم ت‌یدا نوسیب‌وونه‌وه‌ و‌ ئەویش خو‌یند‌نیه‌وه‌. به‌ئاش‌كرا د‌یار‌بوو به‌خ‌یلی پ‌یده‌بردم. پ‌رسیاریكى ل‌ی‌ك‌ردم و‌ وتی؛
«به‌راستی تۆ خۆت ئەمانه‌ت نوسیه‌وه‌؟ خۆ له‌شو‌ین‌یکى تره‌وه‌ لولت نه‌كردوون؟»
مو‌چوپ‌كه‌م پ‌یادا‌هات. ه‌ه‌ر ته‌نها ب‌یر‌كردنه‌وه‌ له‌وه‌ی كه‌ شت‌یک له‌ كه‌سانى تره‌وه‌ بدزم و‌ وه‌ك نوسینی خۆم ب‌یخه‌مه‌ر‌وو، د‌لم‌ی ت‌یكه‌ه‌لده‌دا و‌ خه‌ری‌ك‌بوو بم‌ر‌ش‌ین‌یت‌ه‌وه‌. من ته‌نانه‌ت ئەو شتانه‌شم وه‌ك شتى خۆم نه‌ده‌خسته‌ر‌وو كه‌ خۆم نوسیب‌ووم.
د‌یار‌بوو كه‌ قسه‌كانم كاریگه‌رى ت‌ی‌ك‌رد‌بوو و‌ ئاماده‌بوو، به‌لام ه‌یش‌تام یاریه‌كی د‌ژوا‌رى شه‌تره‌نج‌م له‌به‌رده‌مدابوو. یه‌كه‌مین كه‌ر‌ه‌ت زۆر تایبته‌ و‌ منیش ب‌پ‌یار‌مدابوو زۆر به‌ر‌پ‌ی‌كو‌پ‌یكى ئەنجامی بده‌م. هه‌ستمده‌كرد خه‌ریكى ب‌ن‌یا‌تنانى شت‌یك‌م كه‌ له‌ پاشه‌ر‌ۆژدا به‌رده‌وامى ده‌ب‌یت، وام مه‌زه‌نده‌ ده‌كرد كه‌ چووب‌یت‌م بۆ تا‌ق‌ی‌ك‌رد‌نه‌وه‌یه‌ك، چون‌كه‌ ئەو یاریه‌ ده‌بوايه‌ ب‌بوایه‌ته‌ سه‌ر‌چاوه‌ی ب‌ژ‌یوى ژيانى دا‌هاتووم. ئەگه‌ر ئەو كه‌ر‌ه‌ته‌ ب‌كه‌وتمایه‌، نه‌مده‌توانى هه‌روا به‌ئاسانى كه‌ر‌ه‌ت‌یکى تر هه‌ول‌بده‌مه‌وه‌.

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

کۆمه‌لگایه‌کی سه‌رمایه‌داریدا ده‌ژین و ئیستاگه‌ش به‌ره‌مه‌ییکی فیکری وه‌ک "کالا"یه‌ک ده‌بیریت. پاشان وتم «هیچ جیاوازیه‌کی واشی نیه له‌گه‌ل که‌سیکی وینه‌کیشدا که پاره له‌بری وینه‌کانی وهرده‌گریت. له‌ویشدا شتیک له‌خاوه‌نیکه‌وه بو‌خاوه‌نیکێ تر ده‌چیت و بیگومان هونه‌رمه‌نده‌که قه‌ت ناتوانیت بلّیت من مافی خاوه‌نداریتی ئه‌و وینه‌نم هه‌یه که فروشتوومن». وایانم یوه‌انس دلی به‌وه خۆشبوو که هینده‌ی بخرمه به‌رچاو که ئیمه شتیکێ ئاسایی ده‌که‌ین و که‌یفی به‌وه ده‌هات که ئه‌و لایه‌نه‌ی بیربخرمه‌وه.

ئینجا وتی: «به‌دوری نازانم که پێویستیم به‌هه‌ندیک له‌م نوسینه‌ته‌ت بیت و له‌و رۆمانه‌دا به‌کاریانبه‌ینم که ئیستاگه‌ خه‌ریکی نوسینیم». منیش له‌ وه‌لامدا وتم: «شتیکێ باش ده‌که‌یت، پاره‌شی پێ په‌یدا ده‌که‌یت و له‌وانه‌شه‌ پاره‌یه‌کی هه‌ر زۆرت بیت‌ده‌ست، به‌لام بیگومان شایانی ئه‌وه‌یت. پێده‌که‌ویت تابلویه‌ک به‌نرخیکێ دیاریکراو بکپین و دواتر به‌پاره‌یه‌کی زۆر زیاتر بفرۆشینه‌وه. هه‌ر پێک وه‌ک ئه‌وه وایه که به‌شیوه‌یه‌کی زیره‌کانه‌ پاره‌یه‌ک بخره‌یت ئیشیکه‌وه».

خۆشه‌ختانه هه‌ر خۆی هه‌ستیارترین باب‌ه‌تی ده‌هینایه‌ پێشه‌وه. ئاماژه‌ی بو‌لاپه‌ره‌کانی سه‌ر می‌زه‌که‌ کرد و وتی: «به‌لام من چۆن دل‌نایم له‌وه‌ی که تو هه‌رگیزا و هه‌رگیز راستی ئا ئه‌م دێرانه نادرکینیت و بلّیت من نوسیومن».

له‌وه‌لامدا وتم «من ته‌نها دل‌م به‌وه خۆشه‌ده‌بیت که پهنده‌کانم بلاق‌بکړینه‌وه و وه‌ک وتم نامه‌وێت بکه‌ومه به‌ر سه‌رنجی خه‌لکی. هه‌زده‌که‌م بلّیم چه‌نده‌ها تیبینی و نوسینی تریشم هه‌یه و په‌نگه له‌بواریکێ تردا ئه‌وانیش به‌هینینه‌ پێشه‌وه». ئه‌گه‌ر ده‌می خۆم

سه‌رئیکێ بو‌راوه‌شاندم. یوه‌انس که‌سیکی مارکسی‌لینینی بوو. له‌به‌رئه‌وه ناچاربووم به‌په‌له‌ بلّیم «به‌لام ئه‌وه ده‌رئه‌نجامیکێ تابه‌ته به‌خۆمه و شتیکه که من خۆم پێی گه‌یشتووم و په‌یوه‌ندی به‌هیچ که‌سیکی تره‌وه نیه». دواتریش وتم «من هه‌ردوو رۆمانه‌که‌تم خۆیندۆته‌وه و نرخێ ئه‌وه ده‌بینم که که‌سیک ببیته‌ زمانی حاڵی خه‌لکی، به‌لام ته‌نها ئه‌وه‌نده‌یه که من خۆم له‌و رۆله‌دا نابینمه‌وه».

نه‌خته نه‌خته یوه‌انس هینده‌ تیگه‌یشته که پاش ماوه‌یه‌کی که‌م له‌"یانیه‌ی قوتابیان"دا هه‌ر بیست په‌نده‌که ده‌خاته گیرفانیه‌وه. به‌لام هیشتام زۆر شتی تره‌ه‌بوو که ده‌بوايه له‌سه‌ری پێک‌که‌وتینایه‌. من یه‌کسه‌ر له‌باسی "پاره"وه ده‌ستمپێکرد. وتم "ئیستاگه‌ زۆر بپاره‌م و ئاماده‌م هه‌ر "په‌ندیک"ت به‌ په‌نجا کرۆن پێبفرۆشم، بیگومان ده‌شتوانیت هه‌ر 20 په‌نده‌که به‌ 800 کرۆن بکپیت". له‌سه‌ره‌تادا وامزانی داوای زۆرم کردووه، چونکه ئه‌و کاته 800 کرۆن بو‌قوتابیان و نوسه‌رانیش پاره‌یه‌کی زۆر زۆر بوو. به‌لام له‌وه‌نه‌ده‌چوو یوه‌انس بیه‌وێت پاشه‌گه‌ز ببیته‌وه. به‌راستی تابلّیت 20 په‌ندی ناوازه و گرنگبوون و به‌دریژایی پێشنیوه‌رۆیه‌ک بیرملیک‌کردبوونه‌وه هه‌تا توانیم دایانپێژم. هه‌روه‌ها وتم "بیگومان ده‌شتوانیت به‌ئاره‌زوی خۆت چه‌ند دانه‌یه‌کیان لێهه‌لبێژیریت و ته‌نها پاره‌ی ئه‌وانه‌ بده‌یت که به‌دلتن، به‌لام له‌سه‌رئیکێ تره‌وه حه‌یفه‌ گه‌ر جیا‌یان‌بکه‌ینه‌وه". من به‌تابه‌ته‌ی بیرم له‌ یوه‌انس کردبووه و پێم‌خۆشه‌بوو مافی بلا‌وکردنه‌وه‌ی ئه‌و شتانه‌ی که من نوسیویوم به‌چه‌ند که‌سیکی جیاوازی بده‌م.

یوه‌انس وتی «باشه... هه‌ر هه‌موویان ده‌کرم»

ئه‌وجا وتم «هه‌رچی ده‌رباره‌ی لایه‌نی پاره‌که‌یه که‌میک هه‌ست به‌شه‌رمده‌که‌م، به‌لام پێم‌خۆشه ئه‌وه‌نده بلّیم که ئیمه هیشتام له‌

لهبارى تېبىنپهكانمهوه دانەخستايە، ئەوا كەپەتتېكى تر بواری ئەوهم نەدەبوو كە شتېكى ترى پېيڤرۆشم.

ئەوھى دواتر شتېكى زۆر گرنگبوو. دەبوايە زۆر بەرونى تېمبگەياندايە كە من بەھيچ جۆرىك جگە لەو (يۆھانس)، نيەتم نيە كە نوسراوېكم بدەم بە كەسېكى تر. كتومت ئەوھش خالېكى بنچينەيى و گرنگبوو بۆ ئەوھى بتوانم شېوھ تۆرپىكى فروشتن بنياتبنېم و لەوئېشەوھ چەندىن مشتەرى لە خۆم كۆبكەمەوھ. دەبوايە قەناعەتم بە ھەموو تاكە مشتەريەك بكدرايە كە ئەو، چ پياو بوايە و چ ئافرەت، كەسېكى ھەلبزېردراوھ و تەنھا كەسە و باشتىن نوسەرمە.

من لە زۆر لايەنەوھ لەو بروايەدابووم كە ئەو ستراتيجيەم بۆ ماوھى چەندەھا ساڵ بەرگەبگرېت. چونكە نوسەرەكان قەت شانازى بەوھوھ ناكەن كە كەسېكى ناديار يارمەتى نوسىنيان بدات. ھەموويان پېيان خۆشە وەك كەسېكى پەسەن خۇيان دەرېخەن و بەردەوام دەيانەوئېت وەك كەسېكى جېباوھر و راستەقىنە بناسرېن.

بەھيچ شېوھيەك نېگەرانى ئەوھ نەبووم كە مشتەريەكانم پۆژىك لەپۆژان قسە بۆ يەكترى بگېرنەوھ. بەھيچ جۆرىكېش لەوھ نەدەترسام كە تۆرەكەم ھەلبوھشېتەوھ، چونكە ھەر تالېكى تەنھا لەنيوان من و مشتەريەكى ديارىكراودابوو. وريابووم و ھيچ دوو مشتەريەكم بە تالېكەوھ نەدەبەستەوھ.

يۆھانس چاويكى بە ھۆلەكەدا خشانە، ئىنجا خۆى بەسەر مېزەكەدا چەماندەوھ و بەچرپەچرپ وتى؛ «ئىستاكە دووسەد كرؤنت دەدەمى و چەكېكى شەش سەد كرؤنىشت بۆ دەنوسم، باشە؟»

سەرم بۆ لەقاند. من بەتايبەتى دلم بە دووسەد كرؤنەكە خۆشبوو، ئەوھش تەنھا لەبەرئەوھ نەبوو كە دەبوايە پارەى ئەو بيرانەم بدايە

تايبەتە بە پىنگەى پەرتووك

كە داوامكردبوون، بەلكو بېرم لەوھش دەكردەوھ كە ئەو كاتە بانق داخراوو و ھىشتام لەسەرەتاي ئىوارەكەدا بووين. بەشېوھيەكى ھىمن و لەسەرخۆ ھەروەك جولەيەكى بالىت ئاسا دووسەد كرؤنەك و دەفتەرى چەكەكەى دەرھىنا. ھەر بەھەمان شېوھش، ھەروەك چۆن خەلكى ئىمزاى خۇيان لەسەر ئىستىمارەى داھاتى سالانەيان دەكەن، زۆر لەسەرخۆ و بەوردى چەكەكەى نوسى. دواتر ھەرلەسەر مېزەكە بەروپوى من پالېكى بە پارەكە و چەكەكەوھ نا، منىش پەپەكانم قەدكرد و بەرەوپوى ئەو پالېكم پېوھنا. ديسانەوھ لەوئېشدا چاويكى بە ھۆلەكەدا خشانەوھ، بەلام چاوى لە پياوھ بچكۆلەكە نەبوو كە بەخۆى و گۆچانە ھەيزەرەنەكەيەوھ رېك لەوئېدا خەرىكبوو پاشقولى لە يەكېك لە بۆيەكان دەگرت.

يۆھانس بەپەلە لاپەرە قەدكراوھكانى خنيە ناو گىرفانى ناوھوھى چاكەتەكەيەوھ و ئەوجا وتى؛ «پروين؟» منىش وتم «دەمەوئېت بىرەيەكى تىرىشى بۆ بخۆمەوھ». «زۆر سوپاست دەكەم پىنتەر»، ھىندەى وت و ھەستايە سەرىپى، ئىنجا بەرەو دەرگاكەى دەرەوھ بەرپىكەوت. چاوم لىيوو لەو كاتەدا كە لە سوچى شوئىنى خۆگۆرپىنەكە تىپەرى، بەھىواشى دەستىكى ھىنا بە سەر سىنگىدا، وابزانم دەيوست خۆى دلنباكاتەوھ و بزانييت بەراستى لاپەرە بەنرخەكانى لەگىرفانى ناوھوھىدايە يان نا. بەرلەوھى پارەى چەكەكە وەرېگرم، كۆپىيەكم كرد. بەراستى نازانم بۆ كۆپىمكرد، بەلام ھەستمدەكرد ھەبوونى ئەو يادگارىانە لەداھاتوودا شتېكى باشبېت.

يۆھانس مامەلەيەكى باشى كرد، چونكە دواتر چەندەھا جارى پارەكەى خۆى بەو پەندانە پەيداكردەوھ. بەلام ھەموو كاغەزە بەھادارەكان بەو شېوھيەن، كەس نازانييت لە داھاتوودا نرخیان

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

«له‌سه‌رتای ساله‌کانی 1950دا دوانه‌یه‌کی "یه‌ک هیلکه‌یی" له لادییه‌کی بچکۆله‌ی سهر به ده‌لتای "میکۆنگ" له‌دایک ده‌بن، ته‌نها چه‌ند خوله‌کیکیان به‌ینه. پێشئه‌وه‌ی ته‌مه‌نیان بگاته شه‌ش مانگ، سه‌ربازیکی فه‌ره‌نسی ده‌ستدریژی ده‌کاته سهر ناموسی دایکه‌که‌یان و دواتریش ده‌یکوژیت. دوو خیزانی جیاوازیش هه‌ردوو منداڵه‌که هه‌له‌گرنه‌وه و له‌کاتی گه‌وره‌بوونیاندا قه‌ت یه‌کتری نابینن. یه‌کیک له‌ کورپه‌کان په‌یه‌ه‌ندی ده‌کات به "بزوته‌وه‌ی رزگاری قیننام" وه و ئه‌وی تریان پشنگیری حوکمه‌ته‌که‌ی سه‌ربه ئه‌مریکا ده‌کات. پاش هه‌رشیکێ توند دوانه‌که له‌ناو جه‌نگه‌لیکدا رۆبه‌روی یه‌کتری ده‌بنه‌وه. هه‌ردوکیان سیخوڤن و به‌رله‌وه‌ی شه‌پیکێ گه‌وره‌تر رۆبات روه‌انه‌ی ئه‌وئ کراون و به‌ته‌نه‌اشن. به‌رپاڵه‌ت و سیما کتومت وه‌ک یه‌کتری وان و هه‌ردوکیان هه‌نده تیده‌گه‌ن که برای یه‌کترین. به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ده‌بی‌ت یه‌کیکیان به‌مریت. هه‌ردوو سه‌ربازه‌که وه‌ک یه‌ک به‌خیرایی چه‌قۆکانیان ده‌رده‌هه‌ینن، به‌لام له‌به‌رئه‌وه‌ی که دوانه‌ن هه‌مان سیفاتی بۆماوه‌یان هه‌یه و وه‌ک یه‌ک به‌رپه‌رچی یه‌کتری ده‌ده‌نه‌وه، هه‌رله‌به‌رئه‌وه‌ش له هه‌مان کاتدا زامیکێ کوشنده ده‌که‌نه یه‌کتری.

چه‌ند خالیکێ سه‌ره‌کی گرنگ؛ کاتیکی باش بۆ لۆجیکێ شه‌ر و ئه‌و هه‌له‌زاردنه به‌کاربه‌ینه که هه‌ردوکیان خۆیان له‌به‌رده‌میدا ده‌بیننه‌وه. ئه‌و که‌سه‌ی که براکه‌ی خۆی نه‌کوژیت، خۆی دوچاری کوشتن ده‌بی‌ته‌وه. براکان فریای ئه‌وه ده‌که‌ون به‌ر له‌مردنیان هه‌چ شتیک به‌یه‌کتری بلین؟ شتیکێ نوێیان بۆ ده‌رده‌که‌ویت؟ (لێره‌دا جیگه‌ی گفتوگۆیه‌کی بچکۆله ده‌بی‌ته‌وه؟) مه‌یدانی شه‌ره‌که‌ش له‌یاد مه‌که، ئه‌و دوانه‌یه‌ی که مردوون، پیکه‌وه له‌سکی دایکیاندا له

www.pertwk.com

چه‌نده به‌رز ده‌بی‌ته‌وه. له‌لایه‌کی تریشه‌وه من ئه‌و کاته پێویستیم به‌پاره بوو. پیک پاش ئه‌و کاته‌بوو که ماریا به‌جییه‌شتم، ئه‌و له قیناریکدا دانیشتم و به‌ره‌و ستۆکه‌هۆلم رۆشتم.

ماوه‌یه‌کی کهم له‌مه‌وبه‌ر یۆهانس کۆچی دوا‌یی کرد. دێره ورد و تیروانییه پوخته‌کانیشی وه‌ک سیمایه‌کی تایبته به ئه‌و له‌لای خه‌لکی ده‌می‌نیته‌وه.

من هه‌ر ئه‌و کاته بریارمدا که هه‌ر نوسه‌ره و شیوازیکی تایبته‌ی بده‌م. ئه‌گه‌ر له‌ پریکدا شاره‌که جمه‌ی به‌هاتایه له‌ یه‌ک جوړ نوسه‌ر، ئه‌وا دبووه شتیکێ گومانلیکراو. ته‌نها یه‌ک "گا"ی به‌پیت هه‌بوو، به‌لام هه‌وه‌سی جوتبوونی هه‌نده زۆر‌بوو ده‌یتوانی له‌گه‌ل یه‌ک په‌وه نوسه‌ردا به‌په‌ریت.

ته‌نها یه‌ک که‌رته له‌و یاسایه لاما و به‌تایبته‌ی یارمه‌تی "یۆهانس"مدا، کۆمه‌لیک په‌ندی جوان و ئه‌ندیشه‌ی قوڵ و رسته‌م دایه _ئه‌و خۆی که‌رته‌تیکیان ناوی ئه‌و شتانه‌ی نا "داوده‌رمان". ئه‌و یه‌کیک بوو له‌و که‌سانه‌ی که سالانه رپییوانی مارکسی-لینینییه‌کانی رۆژی یه‌کی پینجی ریکده‌خست، له‌به‌رئه‌وه به‌دریژیایی ساله‌کان پینشیاری چه‌نده‌ها دروشم ده‌خسته به‌رده‌ستی، به‌لام پارهم له‌به‌رامبه‌ر ئه‌و شتانه‌دا لێ وهرنه‌ده‌گرت.

به‌هه‌رحال ئه‌و که‌رته‌ی که له‌یاساکه‌م لاما، بیروکه‌یه‌کی بنه‌رته‌ی چیرۆکیک بوو که ده‌رباره‌ی قیننام بوو. له‌دوو‌تویی ئه‌و لاپه‌ره‌یه‌ی که یۆهانس سه‌د کرۆنییه‌کی پێدا، شتیکێ وه‌ک ئه‌مه‌ی خواره‌وه‌ی له‌سه‌ر نوسرابوو؛

www.pertwk.com

ناشتیه کی ته وادوا ژیاون، دواتریش هه ربه ئاشتی هه ریه که و شیرى له مه مکنی سهر سنگی دایکی خواردوته وه، به لام پاشتر یه کتری ده کوژن. باز نه که کوتایی پیدیت. کاتی خوی له یه که سه عاتدا له دایک ده بن و پاشانیش خوی نه هه ردو وکیان گومیک پیکدینیت. کی دوانه که ده دوزیتته وه؟ به رپه رچی خه لکی له پاش دوزینه وه یان به چ شیوه یه که ده بیت؟»

یوهانس ئه و چیرۆکه ی نوسیه وه، به لام وه کورته پومانیکی دریز. پاش نزیکه ی سالیکی له گوڤاریکی ئه ده بیدا خویندمه وه و نوسینه که یم به لاهه جوانبوو، به ناییه تیش سه رسامی ئه و زانیاریه زوره ی بووم که ده رباره ی چه ک و ته قه مه نی هه لپشتبوو، هه روه ها شیوه ی وه سفکردنی وردی ژینگه ی قیتنامیشیم به دل بوو. به لام له گه ل ئه وه شدا نائومی دبووم.

بیگومان چیرۆکه که ی یوهانس به شیوه یه کی جیاواز کوتایی دیت؛ ئه و کورپه یان که نمونه ی بزوتنه وه ی رزگاری قیتنامه، دلی نایه ت براکه ی خوی بکوژیت، هه رچه نده براکه ی سه ربازه و نوکه ریکی ئیمپریالیستی ئه مریکیشه. دواتریش خوی به شیوه یه کی درندانه ده کوژیت.

له رومانه که دا چه ندین جار دوو وشه ی "زورزان" و "قاره مان" به کاره ی نراوه، به لام نه ک ته نها بو یه کی له براکان، به لکو بو وه سفکردنی هه ردو وکیان. یوهانس به باشی ئه و لایه نه ی به کاره ی نرابوو که دوانه که دوانه یه کی "یه که هیلکه یی" بوون. یوهانس چیرۆکه که ی بو نیشاندانی خالیکی به کاره ی نرابوو؛ پۆلی هوکمه ده ری سیفاته بو ماوه کان چه ندکه مه له گه شه کردنی مروفتیکی دیاریکراوا.

تایه ته به پنگه ی په رتووک

نامه ویت بلیم که گۆرینی چیرۆکه که دلی داخو رپاندم، چونکه ئه وه شتیکی چاوه رپوانکراو بوو. زۆرینه ی ئه ده بیاتی ساله کان 1970 به و شیوه یه ده نوسران. ئه و کاته ئه ده ب نه ده بوو به پله ی یه که م گرفته کان به ی نیتته سهر باسو خواس و بیانکاته بابته ی گفتوگو. ئه و کاته ده بوا یه ئه ده ب پۆلیکی پۆشن بیرکه رانه ی هه بوا یه.

*

له ماوه ی چه ند سالیکی له سه ر ئاستی ولات ده سته کاربووم و چه ند په یوه ندیه کی که میشم له ولاته باکوریه کاندا په یدا کردبوو. به لام ماوه یه کی زۆرتری ویست هه تاوه کو توانیم له سه ر ئاستی جیهاندا ده سته کاربم. ئه وه ش هه نگاوی داها توومبوو.

یه کی له پرینسیپه گرنگه کانم ئه وه بوو که تیبینیه کم له یه که جار زیاتر نه ده فروشت. جوانده بوو ئه گه ر له سالیکی دوو پومانی پۆلیسی له لایه ن دوو نوسه ری جیاوازه وه ده ربچوا یه و هه ردو وکیان له سه ر هه مان بیرو که ی بنه رته ی دارپژرا بنایه. هه ندی جار ئه و خه یاله فریویده دام، چونکه زور خوشده بوو بو یه که که رته ئه و حالته م ببینیایه که دوو نوسه ری جیاواز به چ شیوه یه که هه مان بیرو که به کارده هیئن.

له لایه کی تریشه وه ده بوا یه وریابووما یه و ئاگام له و چیرۆکانه بوا یه که له دانیشتنیکی ئاساییدا ده مگپرا نه وه. نه مده ویست بو ار به ره خنه گریک بده م که بلیت یه که مین پومانی سالیکی له ساله کان له سه ر چیرۆکی هه لچنراوه که له وه وپیش ده ماوده م و تراوه و دواتریش بلیت هه ر خوم له سه ر یه کی له میزه کان "نوستروپشیلن" دا

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پہرتووک

بەو شىۋەيە ھەر لە سەرەتاۋە تەنھا ماريە دەيتۋانى ۋەك "جالالۇكەكە" ئامازەم بۇ بىكەت ۋە بىناسىتەۋە. مەن ھەرگىز نە باسى ماريەم بۇ نوسەرەكان دەگىپرايەۋە ۋە نە باسى نوسەرەكانىشىم بۇ ماريە دەگىپرايەۋە، ھەرچەندە كە بۇ دىۋار يەكتىرىمان بىنى، مەن بەتەۋاۋەتى دەستبەكاربوم لەۋ ئىشەدا. بەلام مەن لەگەل ماريەدا ھەستەم بەئارامى دەكرە ۋە ئەۋىش سودىكى لە چاكەكانى مەن ۋەردەگرت. "تۆپەلە ئالتون" كەي ماريە لە "پۇچىكى پىرۇز" لەدايە بوو. بىگومان ئەۋ نايەۋىت پەردە لەسەر ئەۋ چىرۇكە لادەت. پەنگە ھەرۋەك يۇھانس لەۋە بترسىت كە ئاشكرايىت، ئەۋ لەۋەدەترسا ۋرتەۋرتىك بەشاردا بلاۋبىيىتەۋە كە مەن 20 پەندەكەم نوسىۋە، ئەۋ بىست تىبىنىيەي كە دواتر ئاخىيە ناۋ رۇمانىكەۋە ۋە ناۋبانگى پىدەركرە. تارادەيەك ماريە كىتەت ھەرۋەك يۇھانس لە ھەمان ھالەتدا خۇي دەبىنىيەۋە، بەلام تەنھا تارادەيەك.

که شتیکیش ده‌فرۆشرا، ئیدی کۆتایی پێده‌هات و هیچ گرفتیکیش له‌وه‌دا نه‌بوو. ته‌نانه‌ت وه‌ک خه‌یالیکیش هه‌رگیز به‌میشکمه‌دا نه‌هات که پۆژیک له‌ پۆژان بیروکهم پینه‌مینیت و به‌تالبمه‌وه _ئه‌وه ته‌نها بیروکهمبوو که ده‌متوانی به‌قوڵی بیری لیبکه‌مه‌وه. من له‌کاتی گه‌وره‌بووندا زۆر ته‌نها بووم، هه‌ر له ته‌مه‌نی هه‌ژده سالییه‌وه ئه‌پارتمانی خۆم هه‌بوو... به‌لێ راسته، من هه‌ر له‌سه‌رده‌می باخچه‌ی ساواينه‌وه له‌و بواره‌دا به‌گورمه‌شقمکردوو.

به هرحال کۆپیه کی هه موو ئه و تییینیانه م ده کرد که ده مفرۆشتن. کۆپیه کانیشم له مه له فیکی تایبه تیدا ده پاراست که لیمنوسیوو "فرۆشراوه کان". له سه روی لاپه ره کانیشدا ناوی ئه و که سه م ده نوسی که پیم فرۆشتنیوو و بری پاره که شم ده نوسی. له سه ره تادا، پيش ئه وهی

گویم لیووه که ئەو چیرۆکەیان گێڕاوەتەوه. بەو سیۆهیه ناچاربووم چیرۆکەکانم جودابکەمەوه؛ ئەو چیرۆکانەى که وهک کهسى خۆم له دانیشتنیکدا دەمگێڕانهوه، له گهڵ ئەو چیرۆکانه‌دا که نیشانه‌م کردبوون بۆ کاروبارى ئیشه‌که‌م. چارمنه‌بوو و ده‌بوايه کۆنترۆڵی ورده‌کارى ناو ئەو چیرۆکانه‌م بکردايه که له ده‌مه‌وه ده‌رده‌چوون. من ئەو سنوربه‌نديهم وهک به‌ربه‌ره‌کانيه‌کى باش ده‌بينى، چونکه تائه‌وپه‌رى پاده‌ فشارى بۆ ده‌هي‌نام که هه‌ميشه شتێکى نوێ بدۆزمه‌وه. به‌هه‌رحال ته‌نها يه‌ک حاله‌تى گرنگم شکده‌برد که له‌و ياسايه به‌ده‌ربوو و هه‌ر له سه‌ره‌تاي سه‌ره‌تاوه ناچاربووم قبولى بکه‌م؛ من کۆمه‌ليک چیرۆکى زۆر نايابم بۆ مارييا گێرا‌بووه و پيمانه‌بوو بتوانم هه‌ر هه‌موويان وه‌لاوه نيم. ئەگه‌ر مارييا پۆمانه نه‌رويجيه‌کانى ساله‌کانى 1980 و 1990ى خويندبيته‌وه، ئەوا گومانم نيه که تاوانا‌تاويک قاقايه‌کى به‌رزى پيکه‌نينى له‌ده‌مه‌وه ها‌تۆته‌ده‌ره‌وه. له‌و چه‌ند ساله‌ى پيشتريشدا ئەگه‌ر زنجيره‌يه‌ک پۆمانى بيانى خويندبيته‌وه، ئەوا بى هيچ گرفتێک له‌توانايدا بووه به‌ خيال بگه‌رپيته‌وه بۆ ئەو کاته‌ى که له‌ باوه‌شمدا‌بوو. من بيروکە‌ى بنه‌ره‌تى چه‌ند فيلم‌يکيشم له‌ ئەسنودايه، يان بلي‌م له‌ناو ليستى کاره باشه‌کانمدايه، هه‌له‌به‌ته ئەو دوو جو‌ره تيپروانيه که‌وتۆته سه‌ر شي‌وه‌ى بينينمان بۆ بابه‌ته‌که. هه‌زده‌که‌م بېر له‌وه بکه‌مه‌وه که مارييا ده‌چيته سينه‌مايه‌ک و فليميکى کاريه‌گر ده‌بينيت که له‌سه‌ر بنه‌ما‌ى يه‌کيک له‌و چیرۆکانه هه‌لچنراوه که من وهختى خۆى له‌کاتى پيکه‌وه خه‌وتنماندا بۆمده‌هۆنيه‌وه و بۆم ده‌گي‌رايه‌وه. ئەو کاته له‌برى "مافى بلا‌وکردنه‌وه" من پيويستيم به‌ هيچ جو‌ره ري‌زلي‌نانکى تر نه‌بوو.

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

من خۆم وهک کانیه‌کی پر له ئەندیشه ده‌بینی. به‌لام خۆزگه هه‌موو راستیه‌که‌یان ده‌زانی. من وهک شاخیکێ به‌فرینی ناو ده‌ریا وابووم و ئەوانیش تهنه‌ها به‌شی سه‌رئاوه‌که‌یان ده‌بینی. من به‌ چ شیوه‌یه‌ک بمتوانیبایه به‌رده‌وامی به‌ داها ته‌که‌م بده‌م، ئەگه‌ر هه‌موو مشتهریه‌کانم هه‌نده تیگه‌یشتنایه که من له راستیدا تۆرپیکێ نایابم چنیوه و پۆژیک له پۆژان له‌به‌ر زۆری و ئالۆزبوونی تاله به‌ره‌لاکانی هه‌لده‌وه‌شیته‌وه؟

پێده‌که‌وت که به‌کۆمه‌ل له‌ده‌وری میژیکێ قاوه‌خانه‌یک کۆده‌بووینه‌وه، ناوی چه‌ند که‌سیکیان له‌ناو لیسته‌ی مشتهریه‌کاندا بووایه، به‌لام هه‌ر هه‌موویان، چ ئافه‌رت بونایه و چ پیاو، به‌ته‌واوه‌تی له‌و قه‌ناعه‌ته‌دابوون که خۆی تهنه‌ها مشتهریمه، به‌لایه‌نی که‌مه‌وه چه‌ند سالی سه‌ره‌تا به‌و شیوه‌یه‌ بوو. ئەوان له‌و برۆایه‌دابوون که من تهنه‌ها له‌گه‌ل یه‌ک که‌سدا ده‌خه‌وم، من هه‌میشه ئەو حاله‌ته‌م وه‌ک لایه‌نیکی تایبته و خۆشی کاره ده‌گمه‌نه‌که‌م ده‌بینی. هه‌یچ یه‌کیک له‌ مشتهریه‌کانم به‌ هه‌یچ جوړیک درکی به‌وه نه‌کرد که من له راستیدا پیاویکم که له‌پاده‌به‌ده‌ر له‌گه‌ل چه‌نده‌ها که‌سدا پاده‌بویرم و ده‌خه‌وم. هه‌ندێ جار هه‌ستمده‌کرد پیاویکم و کۆمه‌لێک ژنم هه‌یه، له‌یه‌ک کاتیشدا خزمه‌تی هه‌ر هه‌موویانم ده‌کرد. من هه‌ر هه‌موویانم ده‌ناسی، ئەوانیش منیان ده‌ناسی، به‌لام هه‌یچیان یه‌کتریان نه‌ده‌ناسی. ئەگه‌ر له‌ دانیشتنه‌که‌ماندا شه‌ش که‌س یان هه‌شت که‌سی لێیوایه، ئەوا پێیده‌چوو سێ که‌سیان بیروکه‌یه‌ک یان دوو بیروکه‌ی بته‌په‌تی پۆمانیک یان شانۆگه‌ریه‌ک یان فیلمیکێ لێکریبیتم. به‌لام هه‌ر سێکیان پیاوایه‌وه پله‌وپایه‌یه‌کی تایبه‌تیان داگیرکردبیت، به‌و شیوه‌یه‌ش به‌رده‌وامیان به‌ پێزلیانی یه‌کتري ده‌دا. ئەوان له‌سه‌ر ئەوه ده‌ژیان.

هه‌نده تیگه‌م که پۆژیک له‌پۆژان فشاریک له‌ ده‌ره‌وه‌مدا له‌به‌رامه‌به‌ر فشاری ناوه‌وه‌مدا دروستده‌بیت، ئەو سیستمی پسوله‌ی پاره‌یه تهنه‌ها شیوه‌بوو که به‌کارمده‌هینا. ئەو کاته که قسه‌م له‌گه‌ل نوسه‌ره‌کاندا ده‌کرد هه‌شتام ده‌ستم به‌وه نه‌کردبوو که "دیکتافۆن" بخه‌مه گیرفانه‌وه، هه‌شتام نه‌گه‌یشته‌بوومه ئەوه‌ی که گفتوگۆ ته‌له‌فونیه‌کانم له‌گه‌لێاندا له‌سه‌ر کاسیت تۆماربکه‌م. هاوکاتیش هه‌ر له‌سه‌ره‌تای سه‌ره‌تاوه کۆپیه‌کی سه‌رتاپای هه‌موو ئەو چه‌کانه‌م کردبوو که وه‌رمگرتبوون. ئیستاکه هه‌موو ئەو کۆپیانه و کاسیته‌کانیش له‌ سندوقی بانکی‌دا پارێزراون... ئەوا ئەوه‌شم وت.

چالاکیه‌کانی من رێک له‌و سه‌رده‌مه‌دا په‌ره‌ی سه‌ند که ئامی‌ری کۆپیکردن ها ته‌ئراوه. بۆ ماوه‌یه‌کی که‌م ناچاربووم کۆپیه‌کانم له‌ کتیبخانه‌ی زانکۆ و "بلینده‌رن" بکه‌م، به‌لام هه‌نده‌ی نه‌برد و بوومه‌ خاوه‌نی ئامی‌ریکی کۆپی مارکه‌ی "ر‌انک ئیکسیروکس". له‌ساله‌کانی 1980شدا له‌گه‌ل هاتنی کۆمپیوته‌ردا هه‌موو جوړه‌ کاریکی نوسین و کاغه‌زکاری زۆر ئاسانه‌تربوو، ئەو کاته‌ش که به‌گور له‌ده‌ره‌وه‌ی ولاته‌دا که‌وتمه ئیشکردن، هه‌میشه کۆمپیوته‌ریکی جانتایی پێشکه‌وتووم له‌گه‌ل خۆمدا ده‌برد.

به‌ حوکمی کاره‌که‌م ناچاربووم کۆمه‌لێک خه‌لکی زۆر بناسم. جارجاریک هه‌ر بۆ تاقیکردنه‌وه تیکه‌لێان ده‌بووم، به‌لام هه‌رگیز ئەو کاره‌م به‌لاوه سه‌ختنه‌بوو. من که‌سیکی روخ‌شبووم، خۆشه‌ویست و روخ سوکبووم و زۆرکه‌م پێده‌که‌وت پاره‌ی خواردن و خواردنه‌وه‌ی چیشته‌خانه‌یه‌ک بده‌م. نازانم بۆ به‌و جوړه‌بوو، به‌لام تاپاده‌یه‌ک هه‌موو که‌په‌تیک که فاتوره‌یه‌کیان دا به‌شده‌کرد، یه‌کیک به‌شه‌که‌ی منی ده‌دا. هه‌میشه به‌و شیوه‌یه‌بوو.

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

شتانه‌کردبوو که دووبه‌دوو پیموتبوو. هه‌موو به‌هره‌کانی خوی به‌کاره‌ینابوو.

من له‌و بۆنانه‌دا ده‌سه‌لاتیکی گه‌وره‌م هه‌بوو و چیریشم لیده‌بینی. هیچ شتیکی هه‌لهم له‌وه‌دا نه‌ده‌بینی که هه‌ست بکه‌م "خاوه‌ن ده‌سه‌لاتم". ئی خۆ مه‌رج نیه ده‌سه‌لات به‌شیوه‌یه‌کی خراپ به‌کاربه‌ینریت، من خۆم نمونه‌یه‌کی باشی ئه‌و حاله‌ته‌بووم. من ده‌سه‌لاتی خۆم له‌گه‌ل خه‌لکانی ترده‌دا به‌شده‌کرد. من هه‌میشه لیوانلیوبووم له‌فهناسی، هینده‌پرپووم که ده‌ستمکرد به‌ریکخستننی دابه‌شکردنی ده‌سه‌لاتی فهناسیاکانم. په‌نگه‌شتیکی بی‌شهرمانه‌بوو، له‌وانه‌شه‌شتیکی زۆر دلیرانه‌م کردبیت، به‌لام له‌هه‌موو باریکدا به‌خشنده و دلئاوابووم. له‌به‌رچاوی میدیاکاندا "بیریت" خاوه‌ن ده‌سه‌لاتبوو و من بیده‌سه‌لات. به‌لام ئه‌گه‌ر من بموستانیه شوینیکم له‌به‌رچاوی میدیاکاندا هه‌بیت، ئه‌وا ئه‌و کاته به‌هۆی کاره‌که‌مه‌وه، وه‌ک ئه‌وه‌ده‌بوو که خۆمبکه‌مه‌ قوربانی. به‌لام من هه‌رگیز نه‌مده‌خواست جیگایه‌کی دیارم له‌به‌رچاوی خه‌لکیدا هه‌بیت.

من پیمخۆشبوو بزانه‌نوسه‌ره‌کان له‌بری ئه‌و هه‌موو بیرۆکانه‌ی که ده‌مدانی چیان ده‌ستده‌که‌ویت، ته‌نها ئه‌وه‌نده‌بوو و هیچی تر. من کاریکم له‌سه‌ربوو، واته‌ناچاربووم و ده‌بوايه شتیکم بکردبایه. له‌هه‌مان کاتیشدا ناچاربووم نانی خۆم په‌یدابکه‌م، هاوکاتیش ناچاربووم به‌شتیکی ئه‌و داهااتی کاره‌بو خۆم دابینبکه‌م که تاده‌هات زیاتر و زۆرتر په‌یه‌هستی هیز و توانای من ده‌بوو.

بیگومان که ده‌رئه‌نجامه‌کان به‌باشی ده‌شکانه‌وه هه‌ستیکی خۆشمده‌بوو و ئه‌و کاتانه پیمواوو چوارده‌ورم به‌ره‌وه‌یه‌ک ئازه‌لی نوسه‌ری خۆم گیرابیت. جارجاریک هه‌ستمده‌کرد پاشایه‌کم و

پیرزگرتنیشیان له‌خۆیان شتیکیبوو که زۆربه‌یان ده‌میکیبوو و نیانکردبوو. ئه‌و کاته پیرزگرتن له‌خۆ شتیکی هینده‌نااسایی بوو که من هه‌ستم پیده‌کرد، به‌لام په‌نگه‌ئیتاکه هینده‌هه‌ستی پینه‌که‌م. ئه‌مپۆکه "پیرزگرتن له‌خۆ" ناوی شتیکی هه‌ر زۆر ده‌گمه‌نه و هه‌ر زۆر به‌که‌می ده‌بینریت. به‌هه‌رحال وه‌ک سیفه‌تیکی باشه، "پیرزگرتن له‌خۆ" به‌ته‌واوه‌تی باوی نه‌ماوه.

بیگومان هیچ که‌سیکیان نه‌یده‌ویرا له‌پریکدا هه‌والیکی و ابلاوبکاته‌وه و بلیت له‌مانگی داهاوتودا پۆمانیک بلامده‌که‌مه‌وه که له‌سه‌ریه‌کیک له‌و بیرۆکه‌بنه‌په‌تیان دا‌پیرزراوه که له‌منی کرپوه. به‌لام له‌لایه‌کی تره‌وه خۆم زۆر که‌په‌ت هه‌ستم به‌جۆره‌ناارامیه‌ک ده‌کرد و له‌وه ده‌ترسام له‌پریکدا نه‌پینه‌ک بدرکینم، بۆ نمونه بلیم پۆمانه‌ پۆلیسیه‌که‌ی "بیریت" که په‌خنه‌گره‌کان زۆر به‌باشی وه‌سفیانکرد، له‌راستیدا له‌سه‌ر بیرۆکه‌یه‌کی شه‌ش لاپه‌ره‌یی من هه‌لچنراوه و به‌ 4000 کرۆن پیم فروشتوو. من له‌و کاتانه‌دا هه‌ستم به‌و ناارامی و نیگه‌رانیه‌ ده‌کرد که قاقای پیکه‌نینیکی شیتانه‌م لیده‌دا، یان ئه‌و کاتانه‌ی که مه‌یلمده‌کرد به‌په‌له‌یان زوو زوو له‌سه‌ر بابه‌تیکی سه‌ره‌کی لابده‌م و بچه‌سه‌ر شتیکی تر.

جاریکیان له‌"قاوه‌خانه‌ی شانۆ" دانیشتیبووین و ئاهه‌نگمان ده‌گپرا، چونکه "کارن" خه‌لاتیکی نایابی به‌هۆی دوا‌هه‌مین پۆمانیه‌وه وه‌رگرتبوو، ئه‌و به‌دریژیایی ئه‌و ئیواره‌یه‌چاوی له‌سه‌ر لانه‌ده‌بردم. به‌ئاشکرا دیاربوو که بیتاقه‌ته، به‌لام من خۆم زۆر دلخۆشبووم. له‌پونکردنه‌وه‌ی هۆی پیه‌خشینی خه‌لاته‌که‌یدا به‌تایبه‌تی ئامازه‌بو ئه‌وه‌کراوو که چیرۆکه‌که‌ی له‌سه‌ر بیرۆکه‌یه‌کی جوان و به‌سه‌لیقه هه‌لچنیوه. من به‌لامه‌وه زۆر ئاسایی بوو. ئه‌و باوه‌ری به‌و

تایبەتە بە پێگە ی پەرتووک

هەرئەوێندەش کە پەییوەندیەکم لەگەڵ کەسێکدا دروستدەکرد، ئیدی خەمی ئەوێم نەدەما کە دواتر بەچ شێوەیەک بەرهەمی نوێی پێگەییەنم. مشتەریەکان هەرکاتێک پێویستیان بە نووسینیکی نوێ ببوایە، خۆیان بۆ خۆیان دەگەرێنەوه بۆ لام. بەو شێوەیە لەگەڵ تێپەربوونی کاتدا زیاتر و زۆرتر ئالودە نووسینەکانی من دەبوون. هەندێکیان گەشتنە ئەو پادەییە کە چیتەر خۆیان بێرنەکنەوه. کە دەیانبینی من لەتوانامدایە ئەو هەموو ئەندێشە نایاب و رەنگاوپرەنگانەیان بخەمە بەردەست، لەوێدەچوو ئەو حالەتە میسکیان بکوژینیتهوه. هەندێکیان راستەوخۆ دەیانوت "هەستدەکم بەتالم".

من خۆم پێمخۆشەبوو کە خەلکی ئالودە من ببن، بەلام لەراستیشدا من لەسەر ئەوێ دەژیام. من داهاتم لەسەر ئەوێ وەستابوو کە ماسیەکان ببن بە قولایەکمەوه. من نە هیچ جوړە حەشیشێک و نە هیچ مادەییەکی بێهۆشکەریشم دەفرۆشت، نەجگەرە و نە مەشروبێ قەچاخیشم پێدەفرۆشتن. تەنها فەنتاسیابوو، فەنتاسیایەکی پاک و بێزەرەر. بەلام لە هەمان کاتیشدا کلیلی رێزگرتنیکی کەلتوریش بوو، کلیلی شتیکیبوو کە هەروەک ناسنامەییەکی "پۆست مۆدێرنیزم" ئالۆز و دژواربوو.

کاتێک چاوم بە مشتەریەک بکەوتایە کە پێویستی پێم بوایە، بۆ نمونە لە دانیشتنیکی گەرەدا، رایدەکێشامە سوچیەکەوه، یان دەبیردەم بەردەرگای دەرەوه، یان جاری واهەبوو پەلکێشی دەکردم بۆ ناو تەوالییتیک. ئینجا بە دلەپراوکییەکەوه تەماشایەکی چواردەوری دەکرد و پاشان بەچرپەچرپ دەبیوت؛ «هیچت پێیە، پیتەر؟» یان دەبیوت؛ «ئیمپۆ هیچت بۆ من هیناوه؟» یاخود لەوێش سەبیرتری دەوت؛ «چ شتیکم بە هەزار کرۆنیەک دەدەیت؟»

www.pertwk.com

لەسەر دەمیکی فەرمانرەوایی تاکەکەسیکی رۆشنفیکردا²⁵ دەژیم. من یاریزانیکی زیرەکی شەترەنجبووم، بەلام بە داشی زیندوو کارامانەتر یاریمدەکرد. حەزمەدەکرد بەشێوەیەکی نەهینی بیانبەم بەرپۆه و پێمخۆشبوو ئەو شێوەیە ببنم کە نوسەرە لەخۆباییبووەکان خۆیان پێ دەنواند. مایە ئاسودەبیم بوو کە شێوەی سەماکەیان ببینم.

هەرچەندە کە من ناوم لە هیچ تۆماریکی کارکردندا نەبوو، بەلام لەگەڵ ئەوێشدا گەشتە ئەو برۆایە کە کارەکم شایانی ئەوێت کە وەک دامودەزگایەکی ناویکی تایبەتی خۆی هەبێت. هەتا رۆژێک لەرۆژان لەسەر ئەو مەلەفە گەرەییە کە لامدابوو و تێبینیەکانمی تێدابوو نوسیم "یاریدەدەری نوسەر" ناویکی زیرەکانەبوو.

کارەکم پێویستی بە پەییوەندیەکی دوولایەنە هەبوو لەگەڵ نوسەرەکاندا؛ هەم لە مالهۆه و هەم لەناو شاریشدا. من ناچاربووم لە یەک کاتدا هونەری دلراگرتنی چەندەها "برادەری هەرەباش" بزانم. بەو جوړەش دوچاری میوانداریەکی زۆر و پیاوێ زۆری کۆتایی هەفتەکان دەبووم، هەر زۆر زۆر.

²⁵ مەبەستی لەو جوړە فەرمان پەواییە کە تاکە کەسیک دەسەلاتی بەدەستەوهیە، بەلام لە هەمان کاتدا دەخوازێت سود بە خەلکی بگەییەنێت و پێگە بە هەندێک چاکسازی لە کۆمەلگادا دەدات، نزیکترین نمونە ئەو کەسانە دەگەرێتەوه بۆ نزیکە 230 سالیکی لەمەوبەر، هەروەک کاتەرینای دوهمی روسیا و گۆستاف سییهمی سوید.

تایبەتە بە پێگە بە پرتووک

مەتریالیزمدا ھەبوو، ھەر لە "دیمۆکریت و ئیپیکور" و "لوکریتس" ھو ھەتا "ھۆبیس" و "لا مێتری" و "ھۆلباک" و "بوشنەر". بەھەر حال پۆرتیکیان ھاتە لامەو و وتی «لەکاتی ئیستادا ھیچ شتیکم لانیە لەسەری بنوسم، بەلام ئەو ماوەی چاوەروانیەم بە لیکۆلینەوێ "باگەقەدگیتا" ۲۷ دەکوژم و بەدوای پردیکدا دەگەریم کە تێروانیی مەتریالیستی و پۆحانی پیکەو بەستیتەو». ئەو نوسراوەی کە بەتایبەتی بۆ ئەوم نوسیو لەبازنەئەو پرسیارانەدا دەخولایەو و من لای خۆمەو ھەک کاریک ناوی "مانەوێ پۆح" م لێناو، نوسینەکەم بەکورتی ھەک ئەم شیوەیە خوارەو ھو؛

پۆحانیەکان راستیانکرد، مەتریالیستەکانیش ھەرۆھا. ھەموو کەسانی "دوالیست"ی دنیا و ھەموو ئەوانەش کە باوەریان بە دۆناوونی پۆح ھو، ھەقی خۆیانبوو ئاھەنگ بگێرن.

ئەو کاتە کە ژمارە دانیشتوانی سەر زەوی کەمیک لەسەر دوانزە ملیاردەو جیگیربوو، مندالیکی تایبەتی لە "پۆلیفیا" دا لەدایکبوو، لە لادیەکی ناوچە شاخاویەکانی تەنیش دەریاچە مەزنی "تیتیکا" ۲۸ ھەو چاوی بەدوینا ھەلەنا. ناوی "پابلو" ھو و لەزۆربە مندالەکانی تر جوانتربوو، دەر ھەو ھەو کورە مندالیکی ئاسایی دەچوو. ئەویش ھەو زۆرینە مندالی ساوای تر ھاواریدەکرد، ھەموو توانا سڕوشتیەکان و غەریزەییەکی ھەبوو، بەلام لەچاوی تیکرای مندالانی تر زووتر زمانی پیکەیش و زووتریش فیڕی کۆنترۆلکردنی

من پێستیکی دورودریژم دەخستە بەردەستیان، نرخی جیاواز و شیوازی ھونەری جیاوازی ھو. بۆ نمونە نرخی تاکە سڕوشتیک یان نوسینیکی بچکۆلە کە تەنھا بۆ ھاندان نوسیووم بەتەواوەتی جیاوازی ھو لە نرخی بێرۆکەییەکی دارپژراوی پۆمانیکی گەرۆ، ھەو ھەر زۆر جیاوازی ھو لە بێرۆکەییەکی قوڵ و دەولەمەندی فیلمیک. من شیعی نیو تەواوکراو و چارەکی "کورته پۆمانیش" دەفرۆشت. کەرەتیکیان کورته پۆمانیکی تەواوم نوسی و دواتر کردم بەسێ بەشەو، ھەر سێ بەشەکەش بە سێ نوسەری جیاواز فرۆشت، بەلام بۆ ئەو ھەو پەرە زیاتر لە بازارکەدا بکیشمەو، بەلکو تەنھا ھەر بۆ خۆشیو و ھیچی تر.

گەلێ جار بێرۆکەییەکی تایبەتیم بۆ مشتەریەکی دیاریکراو دەچنی. یەکیک لەو بێرۆکە دوراوانەم بە پارەییەکی زۆر بەو پیاو گەنجە فرۆشت کە چەند سالیک لەمەوبەر لە یانە ۷۱ بینیووم، بەلام ئەو کاتە کە پیمفرۆشت ھەندێ سەرکەوتنی بەدەستھێناو بەھوئەو تیبینیانەو کە کاتی خۆی خستبوومە ئەستۆ. ئەویش ھەرۆک چەندەھا کەسی تر کاریگەری "بزوئەوێ ھیی" یەکانی لەسەر ھو و ھەرۆک "بیتلیس" ھەکانیش گرنگی بە لایەنی پۆحانیەتی پۆژھەلات دەدا. بەلام جگەلەوانە "ئەنترۆپۆسۆف" یش ۲۹ ھو. جیگە سەرنجیشمبوو کە زانیاریەکی فراوانی لەبۆاری فەلسەفە

۲۹ ھەو ھەو "ئەنترۆپۆسۆفی" یەو ھاتوو؛ بزوئەوێ یەکی پۆحانیە کە لەو پڕوایەدان مڕۆف ھیدی ھیدی لە پیکە گەشەکردنی کەسایەتیەو بۆتانی بە زانیاریەکی سەروسڕوشتی بگات. 'پۆدۆلف شتاینەر' بە دامەزینی ھەو بزوئەوێ دادەنریت.

۲۷ 700 دێر شیعی ئاینی ھیندۆزیە و لە بنەرەدا بە زمانی 'سانسکریتی' نوسراونەتەو، رەنگە لە ئەدەبیاتی ئاینی ھیندیدا بەناوبانگترین تیکستی خۆینراو بێت.

تایبته به پنگه‌ی په‌رتوک

به‌و ماشینه‌ش ده‌یاننه‌پناه‌یه‌وه ماله‌وه، له پوله‌که‌شدا له‌سهر میژیکې
توکمه ده‌یانبه‌سته‌وه و میزه‌که‌شیان به‌برغو به چیمه‌نتوی عه‌رزه‌که‌وه
چه‌سپان‌دبوو. نه‌و به‌لایه‌وه ئاسایی بوو چونکه به‌هیچ جوړیک هه‌ستی
به شهرم نه‌ده‌کرد و هیچ نرخیکې بو خوی دانه‌ده‌نا. پابلو هه‌ر زور
به‌ئاسانی فیږی شتده‌بوو، له‌و بواره‌دا تاراده‌یه‌ک لیی ده‌ترسان،
یادوه‌ریه‌کی نایابی هه‌بوو، هه‌رزوو یه‌کیک له ماموستاکان وتی که
کوریکې بیوینه‌یه له زیره‌کید. به‌لام له‌گه‌ل تیپه‌پوونی ساله‌کانیشدا
خه‌لکی هینده‌یان بوو پون‌بووه‌وه که پابلو پوچی نیه. نه‌وه‌ش ته‌نھا
نوقسانیبوو که هه‌یبوو.

چه‌ند چرکه‌یه‌ک پاش نه‌وه‌ی پابلو هاته‌ دنیاوه، مندالیکې تری له‌و
شیوه‌یه له‌ناوه‌پراستی له‌نده‌دا له‌دایک بوو، کچوو و ناویان نا "لیندا"
و نه‌ویش له‌پراده‌به‌ده‌ر جوانبوو. له ده‌قه‌ی دوا‌به‌دوایدا مندالیکې تری
بی پوچ له شاروچکه‌ی "بوپارد"ی سهرقه‌راغ پوباری "راین‌دا"
له‌دایک‌وو، یه‌کیکی تریش له "لیلونجو"ی پایته‌ختی ولاتی "مالوی"
نه‌فریق‌ادا و 12 مندالی تر له چین و دووان له یابان و هه‌شت له
هیندستان و چواری تریش له به‌نگلادش له‌دایک‌بوون. له هه‌ر هه‌موو
حاله‌ته‌کاندا چه‌ند سالیک تی‌ده‌په‌ری ئینجا داموده‌زگای ته‌ندروستی
ولاته‌ جیاوازه‌کان ده‌یانتوانی به وردی وه‌سفی نه‌و نه‌خوشیه ده‌گم‌نه
بکه‌ن. به‌شیوه‌یه‌کی گشتی به‌و مندالانه‌یان ده‌وت "نه‌و مندالانه‌ی که
نه‌خوشی می‌شکیان هه‌یه"، به‌لام نه‌و زاروا‌یه به‌رده‌وام له‌لایه‌ن
خه‌لکانی پسپو‌په‌وه تاوتویده‌کرا، چونکه نه‌و منداله‌ بی پوچانه
له‌زورینه‌ی حاله‌ته‌کاندا زیاد له‌پراده زیره‌ک‌بوون.

ته‌مه‌نی پابلو گه‌یشته بیست سال و تائه‌و کاته چه‌ندین جار ده‌ستی
دریژک‌ردبوو بو ناموسی ئافره‌تان و چه‌ند تاوانیکې کوشتنیشی له

جوله‌ی ماسولکه‌کانی له‌شی بوو. هیډی هیډی له‌گه‌ل گه‌وره‌بوونیشیدا،
هه‌موو چواره‌دوره‌که‌ی زیاتر و زورتر بویان پونده‌بووه‌وه که منداله‌که
هیچ توانایه‌کی پوچی نیه. چه‌ندین که‌رته خرایه به‌ر فه‌حسی
نه‌خوشیه‌کانی ده‌مار، به‌لام هه‌موو جاره‌کان واده‌رده‌که‌وت که هیچ
نه‌خوشیه‌کی می‌شکیان په‌شیویه‌کی له‌شیی نه‌بی‌ت. ته‌نانه‌ت له‌چاو
زورینه‌ی مندالی هاوته‌مه‌نی خویدا زووتر فیږی خویندنه‌وه و
ماتماتیک بوو، به‌لام پوچی نه‌بوو. پابلو کیفیکې به‌تال‌بوو، توکیلیکی
بی میوه‌بوو، قوتویه‌کی خشلی بی خشل‌بوو. لیږده‌ا به‌ئاسانی ده‌که‌وینه
هه‌له‌وه نه‌گه‌ر بلین "له فره لایه‌نه‌وه توانا پوچیه‌کانی گه‌شه‌ی
نه‌کردبوو" نه‌و برکه‌یه به‌شیویه‌کی گشتی نا‌هاوسه‌نگیه‌کی
نایدیولوجی به‌هیزی تی‌دایه، چونکه وای نیشاند‌ه‌ات که توانا
پوچیه‌کان شتیکن که شیای "گه‌شه‌کردن" هه‌روه‌ک چو لایه‌نه
جه‌سته‌یه‌کان یان پروسیس‌ه‌ مرويیه‌کانی تر گه‌شه‌ده‌که‌ن. نه‌فرینی
پابلو له‌وه‌دایو که به‌ هیچ شیوه‌یه‌ک توانای پوچی نه‌بوو،
نه‌نجامه‌که‌شی نه‌وه‌بوو که وه‌ک مروقیکی ئازله‌ی گه‌وره‌بوو، به‌هیچ
جوړیک ویزدانی نه‌بوو، بی‌ری له خه‌لکی تر نه‌ده‌کرده‌وه. ته‌نانه‌ت
بی‌ری له خوشبه‌ختی خوشی نه‌ده‌کرده‌وه، ته‌نھا نه‌وه‌نده‌بوو که له
چرکه‌یه‌که‌وه بو چرکه‌یه‌کی تر ده‌ژیا و ته‌واو، هه‌روه‌ک پوچوتیکې
پروگرام‌کراوی زورزان ده‌ژیا.

هه‌ر له‌و کاته‌وه‌ی که ته‌مه‌نی پابلو گه‌یشته سال و نیویک، دایک و
باوکی نه‌گبه‌تی ناچار‌بوون په‌تیکې پیوه‌بکه‌ن. به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا
قه‌شه‌ی لادیکه سوربوو له‌سهر نه‌وه‌ی که وه‌ک هه‌موو مندالانی تر
بوا‌ری بدریت و بخریته به‌ر خویندن. له شه‌شه‌م سالیه‌وه به
ماشینیکې شت گواستنه‌وه له ماله‌وه ده‌یان‌برد بو قوتا‌بخانه و هه‌ر

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

هه‌له‌ئینا، به‌لام له‌و کاته‌وه هیچ حاله‌تیکې تری "LSD" نه له پوښتیا و نه له لهنه‌نیشدا پروینه‌دایه‌وه. به‌هیچ شیوه‌یه‌ک گومانیان نه‌بوو که نه‌خوشیه‌که ساری بیت، هه‌روه‌ها به‌هوی جینه‌کانیشه‌وه نه‌بوو. کومه‌لېک ئه‌ستیره‌ناس هه‌ر زور خیرا لیکدانه‌وه‌یه‌کیان بو مندالانی "LSD" هیڼایه‌وه و وتیان ئه‌و مندالانه‌گه‌وره‌ترین نیشانه‌ی کاریگه‌ری ئه‌ستیره‌کانمان نیشاندات، به‌لام هه‌ر پاش ماوه‌یه‌کی که‌م ده‌رکه‌وت که ده‌رئه‌نجامه‌که‌یان شتیکې هه‌له‌شه و ساویلکانه‌بوو.

کومه‌لېک توپیر‌ه‌روه‌ی هیندی به‌هوی به‌کاره‌ئینانی ئاماریکی ورد و گشتی ژماره‌ی دانیش‌توانی سهر زه‌ویه‌وه گه‌یشته‌وه‌ی که مندالانی "LSD" هه‌میشه له‌و کاتانه‌دا له‌دایک بوون که ژماره‌ی دانیش‌توانی سهر زه‌وی له‌چند مانگیکی به‌ر له‌دایک‌بوونیاندا گه‌یشته‌وه سهر و ئاستیکې دیاریکراو. له‌پاش نه‌خوشیه‌کی ساری کوشنده، یان کاره‌ساتیکې مه‌زنی سروشتی، یاخود شه‌رپک که ژماره‌یه‌ک مروقی زوری تی‌دا کوژراوه، هه‌میشه ماوه‌یه‌ک تیپه‌پړوه ئینجا مندالانی "LSD" هاتوونه‌ته دونیاوه، توژره هیندیه‌کان هه‌ر زور وردبوون له خه‌ملاندنه‌کانیاندا؛ ژماره‌یه‌ک رۆحی دیاریکراو له‌گه‌ردووندا هه‌یه و له‌وه‌ش ده‌چیت که ئه‌و ژماره‌یه 12 ملیارد بیت. هه‌موو که‌ره‌تیک که ژماره‌ی دانیش‌توانی سهر زه‌وی له‌و ژماره‌یه تی‌ده‌په‌ریت، کتوپر کومه‌لېک مندالانی "LSD" به‌رده‌وام له‌دایک ده‌بن هه‌تا ئه‌و کاته‌ی ژماره‌ی دانیش‌توانی سهر زه‌وی ده‌چیت‌ه‌وه ژیر 12 ملیارد رۆح.

ئو رونه‌کرنه‌وه نوپیان هه‌موو جیهانی هه‌ژاند و بیگومان شیوه تیروانینیکی رادیکالانه‌ی نویی له‌چنده‌ها بواردا هیڼایه‌کایه‌وه. تیروانینیکی سودبه‌خشبوو بو کلپسه‌ی کاتولیکی و هه‌ر خیرا یه‌ک و دوو شیوازیکی نوییان ده‌رباره‌ی کومه‌لېک پرسپاری گری‌دراو و دژواری

ئه‌ستودابوو، هه‌ر له‌نیوانیاندا دایکی خوی که زور درندانه به‌ته‌ور کوشتبووی. پاش بیست سال له‌دوای له‌دایک‌بوونی پابلو ریک‌خراوی ته‌ندروستی جیهانی "WHO" راپوړتیکې جیهانی بلا‌وکړده‌وه و رایگه‌یاندا که 2000 له‌و حاله‌ته له‌سه‌رانسهری جیهاندا هه‌یه و بو تاقیکردنه‌وه ناوی "LSD" یان لینا، که کور‌تکراوه‌ی "The Lack of Soul Disease" بو²⁸. خالیکې راپوړته‌که‌ی نه‌ته‌وه یه‌گرتوه‌کان له هه‌موو شتیکې تر سه‌رنج‌راکیشه‌رتربوو، له‌راپوړته‌که‌دا سه‌لمین‌رابوو که مندالانی "LSD" له‌یه‌ک کاتی زور که‌مدا له‌دایک بوون. نزیکه‌ی نیوه‌ی ئه‌و 2000 حاله‌ته‌ی که له‌راپوړته‌که‌دا هاتبوو، له‌ماوه‌ی که‌متریک له‌شه‌ور‌ژیکدا له‌دایک‌بوون، دواتریش پاش چوار سال به‌هه‌مان شیوه 600 مندالی "LSD" ی تر له‌ماوه‌ی چند کاتر‌میریکی که‌مدا له‌دایک بوون و ئینجا پاش هه‌شت سال شه‌پولیکې نویی ئه‌و مندالانه‌هاتبوونه دونیاوه و نزیکه‌ی 400 مندالیکې له‌و بابه‌ته بوون. واته وه‌ک کات منداله "LSD" کان په‌یوه‌ندی‌ه‌کی به‌تینیان پیکه‌وه هه‌بوو، به‌لام به‌هیچ شیوه‌یه‌ک شوینی جوگرافی "بلا‌وبوونه‌ویان" په‌یوه‌ندی به‌یه‌که‌وه نه‌بوو. ته‌نها پاش چند چرکه‌یه‌ک له‌دوای له‌دایک‌بوونی پابلو له‌پولیفیادا، لیندا له‌لهنه‌ندا چاوی به‌دونیا

²⁸ واته نه‌خوشی نو‌قسانبوونی یان نه‌بوونی رۆح، به‌لام لی‌ره‌دا به‌پیویستی ده‌زانم بلیم که کور‌تکراوه‌ی "LSD" هاوکات ناوی یه‌کیکه له‌و ماده بی‌هوشکهره به‌هیزانه‌ی که تا ئیستاکه‌ش له‌لایه‌ن هه‌ندی خه‌لکانی ئالوده‌وه به‌کار‌دیت، گرنگه‌ ئه‌وه‌ش بلیم که به‌و که‌سانه ده‌وتریت که‌سانی بی رۆح، چونکه هینده به‌هیز خه‌لکی بی‌هوشده‌کات که له‌وه ده‌چیت که‌سه‌که رۆحی تی‌دا نه‌مینیت.

تایبته به پښه پرتوک

یه کتریدا ده کهن، له نیوان یه که مین نه و که سانه دا "پابلو" پو لقی و "لیندا" به ریتانی بوو. هر پاش نه وهی که پشتوین و قایش و ده مبه ستیان لیکردنه وه، یه کسر به ربوونه یه کتری و به شیوه یه کی زور توند وتیز و دلره قانه خو شه ویستیان له گهل یه کدا ده کرد، هینده کیویانه له گهل یه کتردا ده خه وتن، که له ماوهی سه عاتی دواتردا "کاماسوترا" یان²⁹ کرده شتیکی مندا لانه. پابلو و لیندا خاوه نی پو حیک نه بوون که به کاری بهینن و له پیگه یه وه ئاو یزانی یه کتری ببن، به لام زن و پیاویک بوون و هه موو غه ریزه سیکیسه کانیا ن له ناوه وه دابوو. دوو ربوون له شهرم و شکوه و هیچ شتیکیان له به رچاو نه ده گرت، چونکه پو حیکیان نه بوو که زال بیت به سه ریاندا یان ده سته سه ر ئاره زوه سیکیسه کانیا ندا بگریت، ئیتر چون بتوانن له په یوه ندی ه کی ئاوها گه وره تر دا کو نتر و لی خو یان بکه ن.

دوا به دوا ی پیگه یشتنی نیوان لیندا و پابلو، لیندا دوو گیانبوو و دواتریش مندا لیکی بوو، نه وهی جیگه ی سه رنجبوو نه وه بوو که کچی کی هه ر زور ئاسایان بوو و وه ک هه موو مندا لیکی ئاسایی تر له ش و پو حی هه بوو. به لام له لایه کی تریشه وه ده یانوت؛ بوچی نه و حال ته هینده جیگه ی سه رنج بیت که پو حیک بیتا ل بیت نه و مندا لیکه وه که له دایک و باو کی بیروحه وه هاتوته دونیا وه؟ ئایا راست و دروست نه وه شتی که نه بوو که چاوه پروانیده کرا؟ ته نها شتی که که پیویست بیت بو نه وهی مرو قیک بخولقینریت، نه وه یه که پو حیک له 12 ملیارد پو حه که ی گه ردوون بیت نه و له شی کو رپه یه که وه. دیسانه وه

²⁹ کتبیکی فی رکاری سیکی سی دیرینی هیندی، تایبته به هندی ته کنیکی شیوازی پیکه وه خه وتنی زور سه خت و.

کون گرت بهر، بو نمونه له بواری قه ده غه کردنی ره سمی کلپسه بو که ره سه ی پیشگرتنی (مه نکر دنی) سکپر بوون. پاپا و یاری ده ده ره گه وره کانی کلپسه ی کاتولی کی خیرا ده ستیان به هه لگیرسانی بزوتنه وه یه کی جیهانی کرد و هه ندی جار به نیشاندانی یه ک دروشم ئامانجی خو یان ده خسته پوو و ده یانوت؛ "له گهل یه کتریدا بخه ون، به لام کرم دروستمه که ن!" به ده رله وه ش ده سه لاتی کلپسه به بی هیچ چه ندو چونیک ره فزی ناو لینانی مندا لانی LSD ده کرد له کلپسه دا. له و پروایه دابوون کفری کی گه وره بیت و هه روک ناوانی سه گی که بیت له کلپسه دا.

لایه نی مافی سزادانیش شیوازی کی نویی وه رگرت. هه ندیک له ولاتان به رده و امبوون له سه ر شیوازی سزادانیا ن و تاوانباری مندا لانی "LSD" یان هه روک هه موو تاوانباری کی تر سزاده دا، به لام زورینه ی کو مه لگا کان هه رزوو گه یشتنه نه وهی که تاوان خسته نه نه ستوی خه لکانی "LSD" به هو ی هه لسو که وته کانیا نه وه، وه ک نه وه وایه که تاوان بخه نه نه ستوی توفانیکه وه یان بورکانیکه وه. جگه له وه ش به رده وام وه ک شه پو لیکی ئاو گفتو گو یه ک به رز و نرم ده بوو؛ تا چ راده یه ک کو مه لگا یان تاکه که سیک _ وه ک مو رال مافی نه وهی هه یه که مندا لیکی "LSD" بکو ریت، هه لبه ته له و کاته دا که به دلنیا ییه وه وه ک مندا لیکی له و جو ره ده ستنیشان ده کرا. جیگه ی داخه که له پیگه ی فه حسی ئاو ی کو رپه له وه نه ده کرا مندا لیکی "LSD" ده ستنیشان بکریت، چونکه بیگومان نه بوونی تواناکانی پو ح شتی که نه بوو که له جینه کاندای بیت.

له ماوه ی دوو سالی رابوردو دا هه ندیک له مندا لانی "LSD" پیکه وه کو کرانه وه، ته نها بو نه وهی بزائن به چ شیوه یه ک ره فتار له گهل

هاوسه‌نگیه گه‌ردوونیه‌که لاسه‌نگ وه‌ستایه‌وه، چونکه بۆ ماوه‌یه‌کی که‌م ژماره‌ی ئه‌و پۆخانه‌ی که له‌به‌رده‌ستدابوون، که‌متری‌کبوو له‌وانه‌ی که داوا‌ده‌کران.

کچه‌که‌ی پابلۆ و لیندایان ناونا "کارتیسیانا"، که له‌ناوی فه‌یله‌سوفی فه‌رهنسی "رینی دیکارت" وه³⁰ وه‌رگیرابوو، چونکه "کارتیسیانا" یه‌ک جار و بۆ هه‌تاهه‌تایه‌هینده‌ی نیشانی جیهاندا که پۆخ دیارده‌یه‌کی جه‌سته‌یی نیه. بی‌گومان پۆخ شتیکی بۆماوه نیه. سیفاته له‌شییه‌کانمانه‌که ده‌میننه‌وه. ئیمه‌ نیوه‌ی جینه‌کانمان له‌دایکمانه‌وه بۆ ده‌میننه‌وه و نیوه‌که‌ی تریشی له‌باوکمانه‌وه، به‌لام ئه‌و جینه بۆماوانه به‌ته‌واوه‌تی په‌یوه‌ستی لایه‌نی بایۆلۆجی مرۆڤن یان لایه‌نی ئامیڤی مرۆڤن. ئیمه‌ نیوه‌ی پۆحمان له‌دایکمانه‌وه بۆ نامیننه‌وه و نیوه‌که‌ی تریشی له‌باوکمانه‌وه. پۆخ شتیکی نیه که بکریت به‌دوو که‌رته‌وه، وه به‌هه‌مان شیوه‌ش دوو پۆخ ناتوانن یه‌ک‌بگرن و ببنه‌پۆحیک. پۆخ شتیکی که‌شی‌او دابه‌شکردن نیه، "مۆنده" یه‌که³¹.

ئه‌وه یه‌که‌مین جارنه‌بوو که هاوشیوه‌ی نیوان فه‌یله‌سوفه‌ پۆژئاواییه‌کانی وه‌ک "دیکارت" و "لایبنیز" و قوتابخانه‌هیندییه‌کانی وه‌ک فه‌لسه‌فه‌ی توندپه‌وی دوالیستی "سامکیا" ده‌رده‌که‌وت. دووه‌زار و پینج سه‌د ساڵ له‌مه‌وبه‌ر "پلاتۆن" و کۆمه‌لیک بیرمه‌ندی هیندی ئاماره‌یان بۆ ئه‌وه ده‌کرد که پۆخ چه‌نده‌ها و چه‌نده‌ها جاری بی‌کۆتایی له‌له‌شی مرۆڤدا جار له‌دوای جار له‌دایک

³⁰ ناوی لاتینی دیکارت 'کارتیسوس' ه.و.

³¹ له‌فه‌لسه‌فه‌دا یه‌که‌یه‌کی پۆحیه، وزه‌یه‌کی تاکه‌که‌سه که به‌پیی 'لایبنیز' هه‌قیقه‌تی بوونه‌وه‌ر پیک ده‌هینیت.و

تایه‌ته به‌پنگه‌ی په‌رتووک

ده‌بیت و له‌دایک ده‌بیته‌وه. کاتیکیش که هه‌موو پۆحه‌کانی گه‌ردوون له‌هه‌مان کاتدا له‌له‌شی مرۆڤدا ده‌بن، حاله‌تیکی وه‌ستانی ته‌واوه‌تی له‌دایکبوون دیته‌ ئاراهه‌ به‌رده‌وامیش ده‌بیت هه‌تا ئه‌و کاته‌ی دیسانه‌وه خه‌لکیکی زیاتر ده‌مرن وه‌ک له‌وانه‌ی که له‌سه‌رله‌نوێ له‌دایک ده‌بن.

"کارتیسیانا" مندالکی ده‌م به‌پیکه‌نینبوو و هه‌ر له‌دوای له‌دایکبوونیه‌وه خیرا ره‌وانه‌ی "خانه‌ی پاراستنی مندالان" کرا، هه‌لبه‌ته به‌هۆی ئه‌وه‌وه‌بوو که واچاوه‌پوان ده‌کرا دایک و باوکی خۆی نه‌توانن خزمه‌تی بکه‌ن. له‌پاراستیشدا هه‌ر هه‌ستیشیان پینه‌کرد. ئیدی رینگه‌یان پیدان که بۆ خۆیان پیکه‌وه بن. له‌و کاته‌دا زۆربه‌ی خه‌لکی حوکمیکی پیشوه‌ختیان له‌به‌رچاودابوو و پپیانوابوو که شتیکی ناسروشتی و نااکاری بیت ئه‌گه‌ر رینگه به‌خه‌لکانی تری "LSD" به‌ن که وه‌چه بخه‌نه‌وه. له‌پاش هاندانی کلێسه‌شه‌وه، زۆربه‌ی ئه‌و که‌سانه‌یان به‌زۆره‌ملی خه‌ساند.

بی‌گومان له‌و پۆژه‌وه خه‌لکانی سه‌ر زه‌وی وه‌ک بوونه‌وه‌ریکی پۆحانی ریزیکی مه‌زنتریان له‌یه‌کتر ده‌گرت. خه‌لکی هه‌روا به‌ئاسانی توپه نه‌ده‌بوون له‌پۆحیک، هه‌روا به‌ئاسانیش نه‌فرینی پۆحیکیان نه‌ده‌کرد، چونکه له‌وانه‌یه 100 یاخود 100 ملیۆن ساڵی تر دیسانه‌وه ببیننه‌وه.

له‌دوای دواهه‌مین شه‌پۆلی له‌دایک بوونی مندالانی "LSD" یه‌وه، ژماره‌ی دانیش‌توانی زه‌وی بریکی باش له‌ژێر 12 ملیارده‌وه وه‌ستا، به‌لام هه‌موو که‌سیک ئه‌و گه‌شه‌کردنه‌ی پپخۆشنه‌بوو. تاکوته‌رای خه‌لکی ده‌یانوت کاریکی سودبه‌خشه ئه‌گه‌ر هه‌زاره‌ها مندالی "LSD" له‌که‌میکی یان له‌شوینیکی گه‌وره‌دا به‌مه‌به‌ستی به‌خیۆکردن

تایبەتە بە پێگە بە پەرتووک

دەکرد و منیش کۆمەڵێک ئەندێشە جۆراوجۆرم دەخستە بەردەستیان، بە هەقی خۆم دەزانی کە داواى پارەیان لێبکەم.

بۆ نمونە پێدەکەوت نوسەرێک یان کۆلکە نوسەرێک پارەى تەکسى مالهەم بۆ بدات و منیش لەبەرەمبەردا لەسەر پارچە لاپەرەیهکی بچکۆلە یان لەسەر دەستەسێکی کاغەز بپڕۆکەیهکی پوخت و چری کتیبیکم بۆ دەنوسی و دەمدايه. بۆ وێنە لەبری پارەى تەکسیەک بۆ "تۆنسهاگن" بپڕۆکەیهکی کورتى کتیبیکم بەم شیوەیهی خوارەوه لەسەر پشتی فاتورهی چێشتخانەیهک دەنوسی و دەمدايه؛ "کتیبیک بۆ مندا لان (نزیکی 100 لاپەرەیهک) تەنها پرسیارەکە و بەشیوەیهکی هەرمەى بابەتە سەرەکیەکان و لاوەکیەکانی کتیبەکە پیکبەه".

لەو زياترم نەدەوت، بەلام هێندە بەسبوو بۆ ئەوێ گۆرێک بەدەم بە کەسێک لەو کەسانەى کە بەئاشکرا دیاربوو فەنتاسیای پێنەماوو. ئەو بەلای مشتەرییهکی پێکەوتەوه بپڕۆکەیهکی بلیمەتانه بوو. من جەختم لەسەر ئەو دەکردهوه کە پێویست ناکات کتیبیکى ئاسایی پڕلەپرسىار بنوسیت. هەموو بپڕۆکەکە لەو دابوو کە هانی ئەو مندا لانە بدات، کە کتیبەکەیان بۆ دەنوسیت، کە خۆیان بەپێی لۆجیکى خۆیان دەرئەنجامی پرسیارەکان بدۆزنەوه. لەو کاتەشدا کە چوومە ناو تەکسیەکەوه و تەم؛ «بەلام مەرج ئەوێه کە بەلایەنى کەمەوه سالیک خەریکی ئەو پڕۆژەیه بیت». من دەمزانی کە ئەو کەسە زۆر ورد ئیش دەکات، هێندەشم دەزانی کە زۆر خیرا ناتوانیت بپربکاتەوه.

زۆرجاریش هەندێ لەو نوسراوه بچکۆلە نایابانەم کۆدەکردهوه کە چەند سالیکیبوو لێرە و لەوێ لەلام مابوونەوه و دەمکردنە دەستە نوسراویکی سەر سوپهینەر. بۆ نمونە دەستەیهکم لەو نوسراوانە

کۆبکریڤهوه و لە چوار دەوریان دابپرن، بۆ ئەوێ دواتر بۆ ئەو مەبەستە بەکاربھێنریت کە ئەندامەکانی لەشیان لە کاتی پێویستیدا بدریت بەو کەسانەى کە ئەندامیان پێویستە. کەسانیکى تریش دەیانوت «با ئەو "ئافرودیت"³² و "ئادونیس" ئە³³ لە سۆزانیخانەیهکی گشتیدا بخرینە بەردەستی ئەو ژن و پیاوانەوه کە بەبێ ویستی خۆیان لەتەنیایدا دەرژین³⁴.

پێژەى ئەو کەسانەى کە پێیان باشتریکە دیسانەوه ژمارەى دانیشتوانى خەلکی بگەڕێنێنەوه سەرو 12 ملیارد، لە کاتی ئیستاکەدا پێژەیهکی سەدى کەم پیکدەهینن.

هەندێ جار بۆ ئەوێ مشتەرى نوێ پەیدا بکەم، هەندێ لە ئەندێشەکانم دەبەخشیهوه و زۆرجاریش لەبەرەمبەریدا داواى هیچ شتیکم نەدەکرد ئێ خۆ تەنانت لە بازارەکانیشدا ببوو شتیکى باو و ئەو کۆمپانیانەى خۆراکیان بەرھەمەدەھینا، خواردنى جۆراوجۆریان بۆ تاقیکردنەوه دەخستە بەردەمی خەلکی. بەلام ئەو کاتەى کە مشتەریەکان دەهاتنەوه بۆ لام و داواى بپڕۆکەیهکی تیروتنەسەلیان

³² لەناو میتۆلۆژیای یونانیدا خواژنى خۆشەویستی و جوانیەو.

³³ دیسانەوه لە میتۆلۆژیای یونانیدا، 'ئادونیس' ئەو کورە قۆزەیه کە 'ئافرودیت' خۆشی دەوێتو.

³⁴ لێرەدا نوسەر وشەیهک بۆ کەسانی تنیا بەکار دەھێنیت کە بەتایبەتی ئەو کەسانە دەگريتهوه کە بە ھۆی ئاینەوه دورن لە سیکس و ژن و پیاوہوهو.

تایبته به پښتوګی په پرتوګ

هینده دهرېخه که دوو پوځی جیا له یه که توپه له گوشتدا له دایک بوون. میټسکی "دیزی" و "لیزی" به ته و او ته سهر به خو بوون له یه که تری، به لام ته نها هینده بوو که حوکم کرابوو به سهریاندا که له یه که له شدا بزین. تاوانا توپک زور به توندی شهربان له گهل یه کتریدا ده کرد و به سهر یه کتریدا دهیان نه راند، زور جاریش بو ماوهی چهند پوژتیک له سهر یه که قسه یان پیکه وه نه ده کرد، ئیدی شهوانه خراپ ده خه و تن، به لام ههر گیز نازاری له شی یه کتریان نه ده دا.

ئه گهر بمزان بیا به نوسه ریک هینده توانای هه یه که بو ماوهی چهند سالیک له سهر پوځی مهن کاربکات، بو نمونه پوځی 700 بو 800 لاپه رهی، ئه و او کاته بیرو که یه کم به ورده کاریه وه بو داده رشت، پویده دا تا 30 لاپه رهی بو بنوسمه وه. که په تیکیان یه کیک له و بابته نه م به 20 هزار کروڼ به نوسه ریک به ناوبانگ فروشت. من خوم ناوی تیپینه که م نابوو "مروځایه تیه کی بچکوله" و زور به کورتی هندی که له فاکته ره کانی به م شیوه یه خواره وه بوو؛

نه خوشیه کی کوشنده به ناوی "قایروسی ئه مه زون" وه، که له وه ده چوو له "مهمونیک" وه سهر یه له دایت، به جیهاندا بلا بو وه و تاراده یه که له ماوهی چهند مانگی کی که مدا زهویه کی وشکی به دواي خویدا جیهیشت، ئه مرپو که له پاش بلا بو ونه وهی ئه و نه خوشیه وه هه موو مروځایه تی ته نها 339 که سی ماوه ته وه. ئه و که سانه ش له ریگه ی ئینته رنیتته وه په یوه ندی له گهل یه کتریدا ده گرن.

هه موو مروځایه تی یه کتری ده ناسن. له کاتی ئیستا که دا کولونی ه کی 85 که سی له "ته بیت" دا ده ژین، 28 که سیش له سهر دورگه کانی "سیشیل"، 52 که س له باکوری "ئلاسکا"، ته و او ی 128 که سیش له سهر دورگه ی

کوکرده وه و ناومنا «26 چیروکی "هیمای" (مه جازی) له "A" تا وه کو "Z"، ئه و بابته م به 10 هزار کروڼ فروشت. له راستیدا پاره یه کی زورم له بری ئه و کو مه له تیپینه دا وانه کرد، چونکه به سبوو بو ئه وهی سهرجه می نوسرا وه کانی نوسه ریک بخولقینیت.

ئو کاته به رده وام ناچار بووم ده نگه کانی ناو میټسکم به تال بکه مه وه و بیانکه م به نوسین، یه کیک له و نوسینه 52 گفتوگو ی لیده رچوو. هه روه ها ئو بابته ش ده کرا سهرجه می نوسینه کانی نوسه ریک پیکه یینیت و 15 هزار کروڼی به ناوچه وانه وه بوو. دیسانه وه له ویشدا پاره یه کی زورم دا وانه کرد بوو. تا ئیستا که دوو گفتوگو یان کرا وه به شان و نامه ی رادیو، له م ماوهی دوا واییه دا یه کیک تریان وه ک شانویه کی یه که به شی له سهر ته خته ی "شانوی نه ته وایه تی" بیرگن" نمایش کرد، هه روه ها سی دانه شیانم وه ک ئه ده بی گفتوگو به چاپکراوی بینیه. بیگومان کار له سهر گفتوگو کان کرا وه و که میک گه شه یان پیداو. یه کیکیان پیکه اتبوو له گفتوگو یه کی دورودریژی، تاراده یه که کیشی ژیان، نیوان دوانه یه کی "سیامی" و به تایبه تیش گرنگیه کی زورم به به کاره یانی هه ردوو راناوی "من" و "ئیمه" به خشیبوو. ئه و دوو خوشکه دوانه یه له بواری ته ندروستیدا روداو یی سهر سوپه ی نه ربوون، چونکه ناچارانه تا سهر و ته مه نی 60 سالی پیکه وه ژیان، به لام له گهل تیپه ربوونی ساله کاند تاراده یه که جوړه تیروانینی کی پچه وانه یان به رامبه ر به ژیان له لا گه لاله بوو. له و کاته دا که گفتوگو که م داده رشت، بیرم له وه کرده وه که نوسینه که م جوانتری که ده بیت ئه گهر یه کیکیان وه ک مندا لیک له دایک بوایه که کو مه لیک نیشانه ی "LSD" ی تییدا دیار بوایه هه لبه ته ئه و کاته هه ر زور به ناسانی له یه کتری جوداده کرانه وه به لام من مه به ستمبوو

"سقالبار"، 11 كەسىش لەو شوپنەدا دەژىن كە كاتى خۇي پېي دەوترا "مەدرىد"، خىزانىكى شەش كەسى لە لەندەندە، 13 كەس لە شارى "شوكويكاماتا"ى "تشىلىلى" و 16 كەسىش لە پارىسدا دەژىن.

واتە زۆرىنەى ئەو كەسانەى كە ماونەتەو كەم تازۆر لەشوینی دابراوى وەك تەبىت و ئەلاسكا و سقالبار و دورگەكانى سىشىلى ناو ئوقيانوسى ھىندىدا دەژىن، بىگومان ئەو شەش نىشانەىيەكە بۇ ئەوئەى كە خەلكانى ئەو ناوچانە ھەرگىز بەر لىشاوى ئەو نەخۇشە سارىيە نەكەوتوون. ھەرچى ئەوانەشە كە لە مەدرىد و لەندەن و پارىسدا ماونەتەو، پىيدەچىت كە مادەىيەكى كارىگەرى دژ بەو نەخۇشەيان لە لەشدا بووبىت. لەلایەكى تىرشەو رەنگە چەند گروپىكى خەلكانى تر ھەبن كە تا ئىستاكە پەيوەندىان بە كۆمەلگای مروقاىەتەو نەكردبىت، لەوانەشە تاك و تەراى خەلكى دابراوىش ھەبن (لەوانەىيە لە رېگەى روداوەكانى رۆمانەكەو ئەو كەسانە دەربكەون). ئەو كەسانەى كە ماونەتەو بەو قايرۆسەى كە نىكەى ھەموو مروقاىەتى سىپىيەو دەلېن "تۆلەى ئەمەزۆن"، چونكە دەىبەستەو بە دارپىنى شىتانە و بىشومارى جەنگەلەكانەو. ئىستاكەش وا مروقاىەتى خۇى ھەرەشەى قەلاچۆكردنى لىدەكرىت.

پىشە و تواناى زىرەكى ئەو كەسانەى كە ماونەتەو سنوربەندە. تەنھا ھەشت پزىشك ماونەتەو، لەنىوانىاندا يەك پزىشكى دەمار و تايبەتمەندىكى نەخۇشەكانى دل و يەك پزىشكى نەخۇشەكانى ژنان ھەن. لە پارىسدا ژنىكى 58 سالە دەژى كە لەپىش نەخۇشەكەدا يەككە بوو لەو كەسە پىشەوايانەى كە لەبوارى مايكروبايولۆجىدا لەسەر ئاستى جىھاندا ناسرابوو، ئىستاكەش تەنھا كەسە لەو بوارەدا. لە ئەلاسكادا كەسىك ماونەتەو كە كاتى خۇى

تايبەتە بە پىنگەى پەرتووك

پروفسوربوو لە بوارى ئەستېرنەناسىدا و لەسەر دورگەى "سقالبار"ىشدا تايبەتمەندىك لەبوارى بەفر و چاخە بەفرىەكاندا دەژى، ھەرلەویدا چوار زەوى ناسىش ماونەتەو كە يەككىيان كارامەىيە لە بوارى زانستە بەبەردبووكاندا.

پاش دابراىكى 30 سالى، كە بەھىچ شىوہىيەك خەلكى كۆلۇنىيە جىوازەكان وەك جەستە يەكتريان نەدەبىنى، پسپۆرەكان تەبابوون لەسەرئەوئەى كە كاتى ئەو ھاتبىت سەرلەنوئە خەلكانى جىھان بەىيەك بگەنەو. ئەلاسكا و سقالبار و تەبىت دەتوانن تا دوو يان سى نەوئەى تر خۇيان رابگرن، بەلام بۇ ئەوئەى نەھىلن ئاكامى نەگەتىقى زاوژىكردن لەناو خودى خىزانەكاندا رۆبدات، كۆلۇنىيە بچكۆلەكان ناچاربوون بەپەلە خۇينى خۇيان لەگەل خەلكانى دەرەوئەى كۆلۇنىيەكەى خۇياندا تىكەل بكەن. دەلېن لە لەندەن باوكىكى سەرلىشىواو ناچاربوو كچەكەى خۇى دووگيان بكات، بۇ ئەوئەى نەھىلېت كۆلۇنىيەكە بھەوتىت.

ھىشتام زۆرىنەى رېگاكانى جىھان بەرېك و پىكى وەك خۇيان ماونەتەو، بە سەدان مليۆن ماشىنىش ھەن كە زۆربەى ھەرە زۆريان ھىشتام ئىشەكەن. لە فرۆكەخانەكانى جىھانىشدا بە ھەزاران فرۆكە ئامادەن كە ھەلسن. لەلایەكى تىرشەو ئەو كۆمەلگای مروقاىەتەى بچكۆلەىيە خاوەنى ئەمبارىكى بەزىنىكى بىسنورن، بەلام تەنھا يەك كەسى شارەزا لە بوارى تەكنىكى فرۆكەدا ماونەتەو و لە تەبىت دەژى، وە تەنھا دوو فرۆكەوانىش ھەن، يەككىيان لە ئەلاسكا دەژى و ئەوئەى تريان لەشارى "لۆنگىاردبوين" لە دورگەى سقالباردا دەژى. وىنەى سەتەلاىتەكان واى نىشانەدات كە ھەندىك لە شارەكانى جىھان سوتاون، بەلام زۆرىنەى شارەكان ھەرەك 30 سال لەمەوبەر

و ەك خۇيان ماونەتەو ە. زۆربەى ئازەلە مالىھەكان تۆپيۈن، بەلام ھەندىكىيان ماونەتەو ە. لەلايەكى تىرىشەو ە ژىنگەى سەر زەوى بە خىرايى بەرەو باشتەر دەچىت. تويزالى ئۇزۇن خەرىكە سەرانسەر چاك دەبىتەو ە و كەژو ەو ە زەوىش لەچا و چەندەھا دەسالەى راپوردودا زۆر جىگىرتەرە.

ئەمە ئەو سىنارىيەيە كە تۆ و ەك نوسەرىك پىي تىدەخەيت. دوو ەمىن بلاو بوونەو ەى مرۇقايەتى بەسەر زەويدا بە چ شىو ەيەك دەبىت؟ لەسەرەتاي بلاو بوونەو ەياندا چى رودەدات؟ چ جۆرە كىشە و سەختىەك روبەروى يەكە بەيەكەى مرۇقەكان دەبىتەو ە؟ بە كورتى؛ ھەست بە چى دەكەيت ئەگەر سەربە كۆمەلگايەكى مرۇقايەتى بچكۆلەبىت؟ بلىيت زياتر ھەست بە ئازادى بكەيت؟ تۆ خۆت رىك ئەو روداو ە ھەلبىزىرە كە دەتەو ىت لەسەرى بنوسىت، بوارەكانى بەردەستت ھىندە زۆرن سنورىيان نىە، مەگەر فەنتاسياكانى خۆت سنورىيان بۆ دابنىت. ھەرچەندە فرىاي ھىندە ناكەو ىت كە باسى ھەر ھەموو ئەو كەسانە بكەيت كەماونەتەو ە، بەلام لەگەل ئەو ەشدا رەنگە شتىكى خراب نەبىت گەر خۆت بۆ خۆت ناوى ھەر 339 كەسەكە بنىيت و زياترىك لەلاى خۆت كەسايەتايان رونبەكەيتەو ە، چونكە مادەكەى بەردەستت، چارەنوسى ئەو 339 كەسەيە.

ئەوانەى كە ماونەتەو ە بە چ شىو ەيەك لەو پەتا كوشندەيە دەروانن كە نزيكەى ھەموو مرۇقايەتى سەر پوى زەوى سىپىيەو ە؟ ھەر يەككىيان چ كەسىكى نزيكى لەدەستداو ە و ئەو لايەنە بە چ شىو ەيەك كاريگەرى تىكردوون؟ ھىندەت لەيادبىت كە زۆر بەوردى وەسفى ساتە كاريگەر و دلئەزىنەكان بكەيت. ئەو ەندەشت لەبىرىيت كە ھەموو ئەوانەى كە

تايبەتە بە پىنگەى پەرتووك

ماونەتەو ە بىگومان دەبىت لە كاتىك لە كاتەكاندا خەيالىيان بۆ ئەو ە چووبىت كە خۇشيان رەنگە بىنە قوربانى ئەو پەتا كوشندەيە. ئەى ئىستاكە ئەو تاكە كەسانەى كە ماونەتەو ە بە چ شىو ەيەك ژيانيان دەگوزەرىنن؟ چ خوشك و برايەك ناچاربوون منداى پىكەو ە دروستبەكەن بۆئەو ەى رەگەزەكەيان نەفەوتىت؟ باوكىك بە چ شىو ەيەك ئەو حالەتە دەبىنى كە كچەكەى خۆى دووگيان بكات؟ ئەى كچەكەى بە چ شىو ەيەك لەو ە دەروانىت؟

يەككىك لەو كىشە گەورانەى كە دەبىت رونبكرىتەو ە لەو ەدايە كە خەلكانى سەر كىشورە جياكان بە چ شىو ەيەك پەيەندى بەيەكەو ە دەگرن. بەشىو ەيەكى تىروتەسەل لەسەر يەكەمىن پىكگەيشتن برۆ، بۆ نمونە ئەو كاتەى كە خەلكى تەبىت بۆ يەكەمىن جار پەيەندى بە خەلكانى ئەلاساو ە دەكەن. سود لە چ جۆرە ئامىرىكى پەيەندىگرتن وەردەگرن؟ برى ئەو وزەيەى لە كۆلۇنيەكاندا لەبەردەستدايە چەندىكە؟ دەتوانىت لەم بارەيەو ە پرسىار لە ئەندازياران و تايبەتمەندانى بوارى ئەلەكترۇنى و كۆمپىوتەر بكەيت.

دەتەو ىت كۆمەللىك كەسايەتى سەرەكى كەم ھەلبىزىرىت و رۇمانەكەتى بەدەوردا ھەلبچنىت؟ يان دەخوازىت روداو ەكان لەنپوان كۆمەللىك كەسايەتى زۆرتىردا روبدەن؟ بىگومان مەرج نىە رۇمانىكى قىزەو ەند دەرچىت ئەگەر بتەو ىت ھەر 339 كەسەكە بخەيتە ناو روداو ەكانى رۇمانەكەتەو ە، تەنھا ئەو ەندەيە كە دەبىت بەشىو ەيەكى زىرەكانە و رون نىشانبدرىن رەنگە ئەو ە مۆركىكى مەزن بە چىرۆكەكەت بىخشىت.

پرسىارەكان ھەر زۆر زۆرن و وەلامەكانىش لەدەستى تۆدایە و ەك نوسەرىك و "خودا"يەك. ھەموو چىرۆكەكان بگىرەو ە، بەلام شىو ەى

تایه ته به پنگه ی په پرتوک

من ههرزوو له وه تیگه ی شتم که یه که به یه که ی نوسه ره کان چ شتیکیان لیم دهویت، مه به ستم له وه یه به ئاگابووم له وه ی که پاره یان به چ شتیکی ددها، به لام هاوکات ده بویه لایه نیکی تریشم به وردی لیکن دایه ته وه؛ ده بویه هیندهم بزانیبایه که چ که سیکی ده توانیت کار له سهر چ تیبینیه کی دیاریکراو بکات. له پیش هه موو شتیکی دده بویه شتیکی به نرخم نه دایه به که سیکی که نرخ ی نه زانیبایه. نه گهر نوسه ریکی قوړ ریگه ی پییدرایه که به ئاره زوی خو ی یاری به بیروکه یه کی "رولس رولس" بکات، نه و کاته ریکی وه که نه وه ده بوو که فریت دایته ته نه که ی خو له که وه. جگه له وه ش ههرزوو ده بوو جیگه ی گومان. من هه ره له و کاته وه ی که له قوتا بخانه دا یاریده ی قوتا بیه کیان ترم ددها، هیندهم فیروبووم که وه لامیکی 10 نمره یی بو که سیکی نه نوسمه وه که شایانی 5 نمره بیت. به هه رحال مه سه له که هه ره نه وه نده نه بوو که پاره په یدابکه م... نا، نا، من ناچار بووم جوړیه تی نه و نوسینه ی که ده مفروشتن به پیی جوړیه تی نه و نوسه رانه هه لبسه نگینم که پیم ده فروشتن. "یاریده دهری نوسه ر" داموده زگایه کی وردبین بوو.

له هه ندی حاله تیشدا له بری پاره تیبینیه کی به نرخم به شتیکی تر ده گوړپه وه و به جوړیکی تر هه فده ستیان ددهامی. نه گهر نوسه ریکی ئافره تم به دل بویه، نه و له بری "ساتیکی خو شی" بابه تیکم پیده به خشی. هه ستم ده کرد که سیکی دل فراوان بووم، چونکه به و شیوه یه نوسه ره ئافره ته که هه ستیکی وای لادروستنه ده بوو که شتیکی لیکی ریبتیم. بو نمونه ده موت؛ «ده مه ویت نه و تیبینیه ت هه روا بده می... که رویشیتیت له گه ل خو تا بیبه، به لام و ایزانم سه عاتیکی تریش له لام ده مینیت ته وه، وا نیه؟»

هونه ری داپشتنی تیروانینه سه ره کیه که له ده ست مه ده، مه به ستم له خودی ئاراسته و جولای چیروکه گه وره که یه. که خوینه ریکی رومانه که ت به ته و او ته تی ده خوینیت ته وه، ده بیت فرمیسیک به چا ویدا بیت خواره وه، چونکه ناچاره ده سته رداری هه موو که سایه تیه کیان نه و رومانه بیت، که له ماوه ی چند حه فته یه کی یان چند مانگیکی پیشودا له گه لیاندا ژیاوه و زور به گوړ له نزیکه وه ئاشنایی له گه لیاندا هه بوو. په نگه ماده که ناچار ت بکات که چند به رگیکی بنوسیت. به لام له هه موو باریکی د نابیت فریو بخویت و رومانیک ی زور کورت بنوسیت. نه وه دوه مین میژوی مه زنی مرو قایه تیه و توش ته نها که سیت که ئاگای له و میژویه.

لایه نی بینینی نه و خو شی به ی وینه یه ش ون مه که که له گه ل له دایک بوونی هه ر تاکه مندا لیک نویدا دیته ئاراهه. نه و کاته ش که چیروکه که ت ته و او ده بیت، بیگومان یه که دوو نه وه یه که تیپه ریوه و پیده چیت ژماره ی دانیش توانی سهر زه وی گه لیک زیادی کرد بیت.

یان له بری نه وه ئاراسته یه کی تر هه لده بزیریت و کوتایی به په چه له کی مرو قایه تی ده هیئت. نه و هشیان ده توانیت بکه یت. نه ی له و کاته دا دوا هه مین که سی دنیا بیر له چی ده کاته وه؟ نه و، چ پیاو بیت و چ ئافره ت، له و کاته دا ته نها که سی گه ردوونه...

له کوتایدا ده مه ویت ئاموزگاریه کی باش بخه مه پروو؛ له پیشدا "حه کایه ته ئیسلان دیه کان" بخوینه ره وه و ئینجا ده سته که به نوسین، به ره وه ته نه ات یه که دیریش مه نوسه. مه سه لیکیش هه یه ده لیت؛ "نه و کاته ریگایه که دروسته بیت که تو پیی تیده خه یت".

هیوای سه رکه و تننت بو ده خوازم!

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

کاته‌وه ئیدی هیچی تریان نه‌نوسیبوو و ده‌نگیان نه‌مابوو. ئەو که‌سانه‌ بوون که نا‌ئومیدبوون. زۆربه‌یان به به‌رده‌وامی ده‌هاتنه‌ بازنه‌ی ئەده‌بیه‌وه. هه‌ندیکیان هه‌میشه‌ غه‌مگین و دل‌ته‌نگ ده‌هاتنه‌ به‌رچاو، به‌لام هه‌رئه‌وه‌نده‌ی له‌ناکاوی‌کدا بیروکه‌یه‌کی وردی رۆمانیکیان ده‌خرایه‌ به‌رده‌ست، خیرا ده‌کرانه‌وه و زۆرجاریش ئاماده‌بوون پارویه‌کی باشی پێیده‌ن. له‌ حاله‌ته‌ هه‌ره‌ خراپه‌کانیشدا، هه‌ر به‌و پارویه‌ی که ده‌یاند، چوار پینچ لاپه‌ره‌ی یه‌که‌میشم به‌خۆپایی بۆ ده‌نوسینه‌وه، ته‌نها بۆ ئەوه‌ی که بیانخه‌مه‌وه سه‌ر پێ، ته‌نها بۆ ئەوه‌ی گوپیکیان پێیده‌مه‌وه و ده‌ستپێکه‌نه‌وه.

کۆمه‌لێکی تر ئەو نوسه‌رانه‌بوون که باشیان ده‌نوسی، به‌ته‌واوه‌تی ده‌سه‌لاتیان به‌سه‌ر دارشتنی زمانه‌وانیدا هه‌بوو و له‌و بواره‌دا مامۆستابوون، به‌لام له‌ هه‌مان کاتدا نا‌ئومیدیشبوون، چونکه هیچی وایان لا نه‌بوو که باسی بکه‌ن. من زیاتر هه‌زیده‌کرد له‌گه‌ڵ ئەو گروپه‌دا کاربکه‌م. زۆرجار شتیکی هه‌ر زۆر که‌میان ده‌ویست پێگه‌شم به‌ خۆم نه‌ده‌دا که زیاد له‌پاده‌ پێداگرم. نه‌مه‌توانی کۆمه‌لێک تیپینی پێ له‌ توانای گیرانه‌وه‌ی فه‌نتاسیا یان زانیاریه‌کی خه‌یالی بده‌مه‌ نوسه‌ریک که به‌ وه‌سف و ده‌رپرینیکی به‌هێز به‌ناوبانگبوو، من به‌هیچ جوریک ئەوه‌م نه‌ده‌کرد. به‌لام ده‌متوانی شتیکیان بخه‌مه‌ به‌رده‌ست که له‌سه‌ری بنوسن، بۆ نمونه‌ سه‌رگوزشته‌یه‌ک یان ئەندیشه‌یه‌کی وه‌ستایانه‌م ده‌دانی، به‌و شیوه‌یه‌ش ئەو جوره‌ نوسه‌رانه‌ به‌رده‌وامیان به‌ کاره‌کانیانده‌دا و به‌ره‌و ئامانجیکی نوێ ده‌رپۆشتن. دواتریش باسی هه‌ندیک له‌و نوسه‌رانه‌یان ده‌کرد و ده‌یانوت "له‌پێکدا پێشکه‌وتنیان" له‌ نوسینه‌کانیاندا به‌ده‌سته‌یناوه. من ئەو دوو وشه‌یه‌م (پێشکه‌وتنیکی له‌پێ) به‌دلبوو. شیوه‌ پرزگاربوونیکی مه‌زن له‌وه‌دا ده‌بینریت که شتیکی

www.pertwk.com

ئافره‌تان له‌بوا‌ری گۆپینه‌وه‌ی دیاری و چاکه‌دا زۆر باشت‌ترین وه‌ک له‌وه‌ی مامه‌له‌ی ئیشیک بکه‌ن. زۆرجار که نوسراویکی ئاماده‌م بۆ شانۆگه‌ریه‌ک یان رۆمانیک پێده‌به‌خشین، له‌پاده‌به‌ده‌ر کاری تێده‌کردن. ئیدی گه‌ر ژنی به‌مێردبوونایه‌ یان به‌ شیوه‌یه‌ک له‌ شیوه‌کان ده‌ستگیرانی که‌سیکی تریوونایه‌، هیچ گرنگیه‌کی نه‌بوو. له‌ هه‌موو سه‌رده‌مه‌کاندا پێشبینیکردنی پاشه‌پۆژیک که بۆنی ده‌سه‌لات و ناوبانگده‌رکردنی لی‌هاتنبیت، هه‌میشه‌ وای له‌ ئافره‌ت کردوو که ئاره‌زوی سی‌کس بکه‌ن، وایلی‌کردوون هه‌ز له‌ ئەقین بکه‌ن.

هاوکات له‌و حاله‌تانه‌شدا پویده‌دا که نه‌ینی پۆشینی کاره‌که‌مان مه‌رجیکی ئەو نوسه‌ره‌بیت. ئافره‌تان توانایه‌کی سه‌رسوپه‌ینه‌ریان تێدایه‌ و ده‌توانن ئەوه‌نده‌ بشارنه‌وه که سی‌کس له‌بری ده‌ستکه‌وتنی شتیکی به‌کاربه‌ین. من هیچ شتیکی به‌ ئافره‌ته‌کان نه‌ده‌فرۆشت، به‌لایه‌نی که‌مه‌وه‌ پێک وه‌ک پێچه‌وانه‌که‌ی وابوو. ئەوان شتیان به‌ من ده‌فرۆشت.

من ده‌ستم له‌وه‌ هه‌لگرتبوو که کچانی ده‌ره‌وه‌ به‌ینمه‌وه. هه‌ستمه‌کرد ئەو ته‌مه‌نه‌م به‌سه‌ربردبیت، به‌لام خۆشبوو بۆ ماوه‌یه‌ک به‌نه‌ینی له‌گه‌ڵ که‌سیکدا رابویرم و به‌بی ئەوه‌ی هیچ جوره‌ هه‌ستیکی قول تیکه‌لی بابته‌که‌ بکه‌م. ئەو کاته‌ رابواردنی نه‌ینی شتیکی ئاسایی نه‌بوو.

*

به‌شیکی گرنگی بازاره‌که‌م ئەو نوسه‌رانه‌بوون که شه‌ش هه‌وت سالیکی له‌وه‌وپێش رۆمانیک یان کۆمه‌لێک کورته‌چیرۆکیان بلاوکردبوو و له‌و

پوده دات، شتيك ده گاته حاله تي ته قينه وه و له ناكاودا ده بټته هو ي ههنگاو يكي مه زن و پيشكه وتننيك زور جار ته نها پيوستيت به يهك مشت باروتي وشك ده بټت.

من بويه به تايبه تي نوينه راني نهو كومه له نوسه رهم خوشده ويست، چونكه زور به ي جاره كان به شيويه يه كي زيره كانه و ريكوپيك نهو ماده يه يان به كارد هينا كه دهمداني. كاتيكي باشيان بو ته رخانه كرد و بابه ته كه شيان خه سار نه ده كرد. پهنگه بتوانين بليين نوسه ري مه زن نه بوون، به لام وه ستابوون و هونه ري نوسينيان ده زاني. "ياريده ده ري نوسه ر" پراوپر له گهل نهو گروه دا ري كده كه وت، له ويدا ته نها بيروكه و نه نيشه ي زور ناياب به كارد هينرا. به راستي نامه وټ هينده بشارمه وه كه نهو نوسه رانه توانايه كيان هه بوو كه من خوم به هيچ شيويه كه نه ميو؛ نهوان ده يانتواني به ميشكيكي نارامه وه دانيش و بو ماوه ي دوو يان سي يان چوار سال له سه ري يهك رومان كار بكه ن، له راده به ده ريش پييان خوشبوو، گه وره ترين چيزيان ليوه رده گرت. زورينه يان ماموستابوون له بواري جوانناسيدا. زور حه زيان له هونينه وه ي زمان ده كرد، وه سفكي وردى كه سايه تيه كانيان ده خسته پروو و دريژه يان به شيويه هه ستكردي هه موو كه راكته ره كانى رومانه كه ددها. به لام زورينه ي نهو شيوازي كاركردي مه كراويه يان له سه ر زمان به لاي منه وه كه ميك ده ستكردي و هه لبه ستراوبوو، ناسروشتي و هه لچنراو ده هاته به رچاوم. به پيچه وانه ي نهو شيوازي قولبوونه وه يه له لايه نه هه ستيه كاندا و نيشاندانيان، من خوم سه رقالي بيروكه كانى خوم بووم، نه هه ليشم ده به ستن و نه ده ستكرديشبوون، وهك پوله بالنده يهك به روپوم ده هاتن و منيش

تايه ته به پنگه ي په رتووك

هيندهم له سه ريوو ده ستيان بو بكه مه وه و به خوشيه وه پيشوازيان ليكهم.

په يوه ندي سودبه خشي ني دولايه نه ي نيوان نوسه ركان و "ياريده ده ري نوسه ر" كتومت له ناو په يوه نديه كي په روژشانه ي نيوان سروشيكي خوبه خو و كاريكي هونه ري ته واوبوودا ده بينرايه وه. بيگومان بيروكه كان له ميشكي مندا له دايك ده بوون، بو نمونه لهو كاتانه دا كه پياسه يه كم ده كرد، به لام دواتر كاري سه ختي رازانه وه يان ده خرايه سه ر نه ستوي ماموستا نوسه ركان. له هه موو باريكدا نهوان لهو بواره دا زور باشتريكوون له من.

بهو شيويه كاري هه ري يه كيكي له نوسه ركان دياريكراوبوو. به لام ژماره يان زوربوو، چه ند نوسه ريكي زور له يهك كاتا خه ريكي نوسينبوون و هه ري هه موويان نيشان بو من ده كرد. له دلي خومدا ده موت "پهنگه له پاش مردنم، چيتر هيچ چيروكيكي نه مينيتته وه كه بيگيرنه وه"، من بيركردينه وه ي بهو جورهم به لاهو خوشبوو. من هه موو ساروخه كانم ته قانديوو، هه موو باروته كه م به يهك كه پرت سوتانديوو. له پاش منيشه وه ده بوايه بيدهنگي بالي خوي راكيشايه. ده بوايه هيچ بيروكه يه كي ورد و زيره كانه نه مايه ته وه، ده بوايه هيچ شتيك نه مايه ته وه كه بيريان ليكردايه ته وه. من ئاميريكي گه ورهم به ريوه ده برد، من نايابترين و گه وره ترين فيستيقالي نه ده بيم ري كخستبوو، وه زور به نه نيشه وه كاره كه م نه نجامده دا.

سيه مين گروه ي مشته ري هه كانم له هه موو نهو كه سانه پيكه اتيوو كه له ژياناندا هيچيان نه نوسيوو، به لام له گهل نهو هشا به ته واوه تي دلنيابوون له وه ي كه روتيك له روتان ده بنه نوسه ر. له سه ره تادا گه وره ترين گروه بوون و به هيچ شيويه كيش نائوميديان

پېوه دیارنه بوو. له دېده یاندا به ناوبانگی ده بینرا و پېوون له چاوه پروانی. نوسه ریکی خه فیه بوو بوون و ته نه ا نه کاته ناو میډ ده بوون که بویان دهرده که وت که پاره یه کی زوریان داوه به بیروکه یه کی نایابی رومانیک که هرگیز ناتوانن بینوسن. بهو شیوه یه ش له ژیره وه به ده ستنکی نه یی پی پهردهم له سهر چنده ها حاله تی خوه لخله تانندن هه لده مالی. من نه و کاره م به ستنکی گرنګ ده زانی. پیډه چپت ستنکی باشپت گهر بیپته هو دی دهرخستنی هه قیفه تی خه لکی و وایان لیبه کی که بزنان له هه قیفه ت هه لھا توون. "یاریده ده ری نوسه ر" به تایبه تی وهک هانده ریکی "خوناسین" و ابوو. ده بویه چنده ها فرمیسک بسرپمه وه. بهو شیوه یه ش هه ندی جار سودم له توانای دهر وون ناسیه کانی خوم ده بینی.

من هه میشه خوم وهک دهر وون ناسیکی زیرهک ده بینی. بیګومان گرنګترین شت به لای دهر وون ناسیکه وه نه ویه که مروف بنا سیت، منیش له وېروایه دابووم که شاره زاییه کی فراوانم له وېواره دا هه بیټ، به تایبه تیش بریکی زور له و هه موو شانوګه ری و فیلمان وه فیروبووم که له وه وپیښ بینیبووم. له لایه کی تریشه وه نه و کاته ی به سهر شاره که دا ده فریم و له پهنجه ره کانه وه ته ماشای مال هکانم ده کرد، ستنکی زوری دهر باره ی زیانی خه لکی فیرده کردم. من ته ماشای هه زاران مال م ده کرد. هه موو که سیک بواری نه وه ی نه بوو ته ماشای هه زاران مال بکات.

به دهر له وه ش که سکی دهر وون ناس ده بیټ بتوانیت دلنه وایی خه لکی بداته وه، نه وه ش توانایه ک بوو که له گه ل تیپه رپوونی ساله کاندا فیری بووم. دلدانه وه مانای نه ویه که وشه ت لینه برپیت، بهو شیوه یه ش دلدانه وه ستنیکه که خزمایه تیه کی زوری له گه ل فهناسیادا هه یه. که

تایبه ته به پنگه ی پرتووک

له سهره تای فیلمی "گلپه کانی شار" دا "کالفیرو" دلنه وایی "تیری" ده داته وه، هانا بو سهر چاوه ی پروانګه و تیروانینه کانی خوی ده بات. "کالفیرو" که سکی نه لکحولی و گالته جارپکی بیپاره شبوو، له و حاله ته دا نه و دوولایه نه کوپونه وه یه کی نایاب بوو. به شیوه یه کی گشتی نه گهر خوت گهره ترین ناو میډی ژیانن به سهر دا هات بیت، نه و کاته ئاسانتریک ده توانیت دلنه وایی که سکی تر بده یته وه.

"تیری" له سهر جیګای خه وه که ی "کالفیرو" پالکه ووتوو و قره ره شه دریژه که ی به سهر چهرچه فیه سپیه که دا بلاو کردو ته وه. پزیشکه که جیپه یشتون و له ویدا "تیری" له پاش هه ولکی خوکوژی خه به ری ده بیته وه. "کالفیرو" ته ماشایه کی ده کات و پی دیته؛ سهرت دیشی؟ تیری؛ «له کویدام؟»

کالفیرو؛ «له زوره که ی مندایت. من له دوو نه پارتمانی سهر وی تووه ده ژیم»

تیری؛ «چی رویدا وه؟» کالفیرو؛ «ئم... نه ئیواره یه که گه پامه وه بونی غاز له زوره که ی تووه ده هات. منیش دهرگا که م شکاندیت و ته له فونیکم بو پزیشکیک کرد، دواتریش پیکه وه تو مان هی نایه سهر وه بو ئیره»

تیری؛ «بو نه ته یشت بمرم؟» کالفیرو؛ «جا په له ی چیه؟ ئازارت هه یه؟ (تیری سهر ی بو راده وه شینیت) نه وه له هه موو ستنیک گرنګتره. هه موو شته کانی تر خه یالن. پیګه یشتنی ئاګایی مروف به بلیون سالی پیچووه، تو ش هه روا ده ته ویت بیسرپته وه؟ نه ی په رجوی هه موو بوونه وه ره کان چی؟ له هه موو ستنکی تری سهرانسهر گه ردوون گرنګترن. نه ستنیره کان ده توانن چی بکن؟ هیچ، ههر بوخویان له ئاسماندا وه ستاون و ته واو.

ئەى خۆر گرى خۆى بە بەرزايى دوو سەد ھەزار ميل ھەلەدەدات _ ئى، ئەى پاشان چى؟ ئەو ھەموو سەرچاۋە سۈشتىنەى خۆى بەفېرۇدەدات. خۆر دەتوانىت بىرىكاتەو؟ بەئىگايە؟ نەخىر، بەلام تۆ بەئىگايە. ("تېرى" خەوتوۋە و بەدەنگىكى بەرز دەپرخىنىت) بمبوورە، خەتاي من بوو!

دواترىش چەند جارىكى تر لەفېلمەكەدا "كالفېرۇ" بەھەمان شىۋە ناچار دەبىت وىستى ژيان لەناو ئەو كچە سەماكەرەى بالىندا بەئىنئىتەو دەرەو، ئەو بەردەوام لە جىگادا كەوتوۋە چونكە قاچەكانى ئىفلىج بوون. لە شوئىنكى فېلمەكەدا پىي دەئىت؛ «گوى بگرە! كە من مندالبوم ھەمىشە گلەيىم لە باوكم دەكرد و دەموت يارىم نىە. ئەوئىش دەيوت؛ (كالفېرۇ ئامازە بۆ كەللەى سەرى خۆى دەكات) ئا ئەمە مەزنىترىن يارىە كە تا ئىستاكە خولقنىرابت. نەئىنى ھەموو ئاسوودەيىەكان لىرەدایە!»

زۆرجار نوسەرە خەفەبوۋەكان³⁵، ھەرچى دەربارەى پاشەپۇژيانە وەك نوسەرىك، چاۋەرۋانى پۇللىكى خەيالى "يارىدەدەرى نوسەر" بوون لەو بارەيەو. ھەرئەوئەندەى ئەندىشەيەكى نايابيان دەكەوتە دەست، ئىتر وا چاۋەرۋاندەبوون كە ئەوى ترى خۆى بۆ خۆى بروت. بىگومان بەو شىۋەيەش نەبوو. ھەبوونى بىرۆكەيەكى باش بەس نىە، تەنانەت بىرۆكەيەكى پىرلە وردەكارى و پتەوئىش بەس نىە. پەنگە واباشترىك بىت كە بىرۆكەكە ھىندە زۆر وردەكارى تىدا نەبىت، لەوانەيە

³⁵ ھەلبەتە مەبەستى لە گروپى سىھەمى مشتەريەكانىەتى، كە ھىچيان نەنوسىو و لای خۇيانەو دلىيان كە دەبنە نوسەر و.

تایبەتە بە پىنگەى پەرتووك

واباشترىك بىت كە زۆر پتەو نەبىت، بەلام لەسەر و ھەموو شتىكەو دەبىت تواناى نوسىنى پۇمانىكى تەواوت ھەبىت، دەبىت ھىندە توانات ھەبىت كە گىرەنەوئەيەكى باۋەرپىكراۋ داپرېژىت، وە بەدەرلەوئەش دەبىت بەسەر ھەندىك داپشتنى بنچىنەيى زمانەوانىدا دەسەلاتت ھەبىت. ھەرچەندە زۆر كەم پىدەكەوئىت كە لەو بواردەدا شكستى بەئىت. ئەگەر پاش 12 سالى قوتابخانە فېرى نوسىن نەبووبىت، ئەو واباشترىكە تازوۋە بچىت خوللىكى فېربوونى نوسىن بخوئىت. چەندەھا خولى فېربوونى نوسىن ھەن، بازارپىكى فراوانيان ھەيە. ئەو شتەى كە نوقسانە ئەوئەيە كە شتىك بدۆزىتەو كە لە سەرى بنوسىت، ئەوئەش ناكرىتە وانەيەك و بچىت بىخوئىت. ھىچ خوللىك نىە فېرى ئەوئەت بكات كە شتىك بدۆزىتەو كە لەسەرى بنوسىت. بەلام من ھەبووم. من ئەو كارە نوئىيەم بەھوى ئەو نوقسانىەو داھىنا.

زۆربوون ئەو كەسانەى كە دەيانوىست ببنە نوسەر و تەنانەت شتىكى ھىندە بنچىنەيى وەك ئەزمونى ژيانيان لەلا دەست نەدەكەوت. ئەو تىنەگەيشتىكى پۇست مۇدېرنىە كە لەو برۋايەدابىت لەپىشدا بتوانىت بنوسىت و دواترىش بژىت. زۆربەى گەنجەكان بەپلەى يەكەم بۆيە دەيانەوئىت ببنە نوسەر، چونكە پىيان خۆشە وەك نوسەرىك بژىن. ئەو كاتە شتەكان سەرەونخوندەكەيەو. لەپىشدا دەبىت بژىت، ئەوسا ئەو لايەنە ھەلبەسەنگىنىت كە شتىك پىيە بىللىت يان نا، ئەوئەش شتىكە كە دەگەرپىتەو بۆ خودى ژيان. نوسىن بەرھەمى ژيانە... ژيان بەرھەمى نوسىن نىە.

بۆ ئەوئەى ھەتا بكرىت بەشىۋەيەكى ئەقلاى "يارىدەدەرى نوسەر" كەم بەرپۆە بەرم، گەيشتە ئەوئەى نوسراۋىكى رەسمى بنوسم و خۆم ناومناوو "دە ئامۆزگارى باش بۆ تۆ كە دەخوازىت ببىت بە

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پھرتووک

له‌سه‌ر ئهم زه‌ويه به‌رينه سه‌ر. تۆش يه‌كه‌مين كه‌س نيت كه
ناچار ده‌بیت به‌دواي كاريكي تر دا بگه‌رييت».

من هه‌رگیز هه‌وڵم نه‌دا خۆم له‌لای نوسه‌ره گه‌وره‌كان شيرينبكم. كاتيک كه نوسه‌ريكي گه‌وره هه‌يچ شتيكي پيناڤيٽ كه باسي بكات، ده‌چيٽ شتيكي تر ده‌كات، ره‌نگه‌ بچيٽ ته‌خته له‌تله‌تبكات بو ئاگردانه‌كه‌ي. نوسه‌ريكي مه‌زن هه‌ولنادات شتيك بدوژيٽه‌وه كه له‌سه‌ري بنوسيٽ. ئه‌و ته‌نها له‌و كاته‌دا ده‌نوسيٽ كه ناچاره بنوسيٽ. من خۆم نوسه‌ريكي گه‌وره نه‌بووم. من به‌رده‌وام ناچاربووم بيركردنه‌وه‌كاني ميٽكم به‌تالبه‌كه‌مه‌وه، نه‌مه‌تواني ئه‌و ئه‌نديشانه رابگرم كه پۆم ده‌ريده‌دان، به‌لام قه‌ت هه‌ستم نه‌ده‌كرد كه پيويست به‌وه بكات پۆمانيك بنوسم. هه‌رگيزيش ته‌خته‌م له‌تله‌ت نه‌كردوو بو ئاگردانه‌كه‌م. هه‌ميشه له‌و كاتانه‌دا كه ده‌مويست مشتريه‌كي نوٽ پهي‌دا بكم، زۆر به‌وريانيه‌وه ده‌چوومه پيشه‌وه. من كاتيكي باشم ده‌خسته به‌رده‌م به‌رامبه‌ره‌كه‌م كه خوي بكيشيٽه دواوه و به‌هه‌يچ شيويه‌ك نه‌مه‌ده‌هيٽ واتييگات كه نيازمه بيرۆكه‌يه‌كي ئه‌ده‌بي پييفروشم. ده‌بوايه به‌رله‌وه‌ي به‌رامبه‌ره‌كه‌م به‌ته‌واوه‌تي له‌وه تيبگات كه باسي كرپن و فروشتن له‌ئارادايه، هي‌نده فريابكه‌وتمايه كه ماده‌يه‌ك رابكيشمه‌وه بو خۆم. ده‌بوايه شيروپيويم به‌نيايه‌ته‌وه، ده‌بوايه به‌ئه‌سپايي به‌ده‌وريدا بخوليٽمه‌وه و ده‌شباويه تواناي ئه‌وه‌م هه‌بوايه كه له‌ ماوه‌ي نيو چركه‌يه‌كدا هه‌موو شتيك هه‌لگبېرمه‌وه و وايده‌ربخه‌م كه ته‌نها هي‌نده‌م ده‌مه‌ويٽ بزانم ئه‌و نوسه‌ره به‌چ شيويه‌ك له‌ نوسينه‌كه‌م ده‌روانيٽ. من بو نمونه ده‌موت «ئه‌م نوسينه‌م هه‌يچ نرخيكي هه‌يه له‌لات؟» بيگومان ئيتر نه‌مه‌تواني له

نوسەر". من مامۆستایه‌کی ئاسایی قوتابخانه نه‌بووم. هه‌ستمده‌کرد له‌ژێر پله‌هوپایه‌ی منه‌وه بێت گهر به‌رده‌وام به‌ناچاری شتیکی دیاریکراو بلییم و بلیمه‌وه. له‌به‌رئه‌وه زۆر ئاسانتربوو پارچه‌ نوسراویکی دیاریکراو بخرمه‌ ده‌ستی ئه‌و مشتهریانه‌وه که‌به‌ئاشکرا دیاربوو پێویستیان پێی بوو. ئه‌وه‌شم به‌شیویه‌که‌ی زۆر نه‌پینی ده‌کرد. من ئه‌و نوسراوه‌م به‌ ههر نوسهرێک بدایه‌، جه‌ختم له‌سه‌ر ئه‌وه ده‌کرده‌وه که‌ ئه‌و ده‌ ئامۆژگاریه‌ باشه‌م به‌تایبه‌تی بۆ ئه‌و نوسیوه، ئیدی چ ئافره‌ت بوایه‌ و چ پیاو، ده‌شموت بێگومان پێویست ناکات نامه‌یه‌کی تایبه‌تی خۆت له‌ "بلیندارن" یان له‌ "کارل یۆهان" دا به‌ده‌سته‌وه بگرێت و پێشانی هه‌موو که‌سیکی بده‌یت. له‌سه‌ر نامه‌که‌شم نه‌ده‌نوسی «ده‌ ئامۆژگاری باش بۆ تۆ که‌ ده‌خوازیت ببیت به‌ نوسهر» به‌لکو ده‌منوسی؛ «بۆ "ئانه‌رس"ی ئازیز» یان «بۆ "نانا لیسای"ی ئازیز».

هیدی هیدی تارادهیهک بووم به کهسیک که گویم بو خه لکانی ناؤمید
شله کرد و دلنه وایم ده دانه وه، گویم بو ئه وانهش ده گرت که هیچ
پاشه پوژئیکی وایان نه بوو که ببنه نوسهر، به لام ئیدی ناچار بووم
نهخته نهخته خوّم لهو حالته بهدزمه وه. ده بویه گویم بو کۆمه لیک
گهنجی زۆر شل بکریه. ههر له سه ره ئه و بنه مایهش بوو که نوسراویکی
ترم نوسی و ناومنا "ده ئاموژگاری باش بو تو که ناخواریت ببیته
نوسهر". "نه بوون به نوسهر" یه کیک بوو له هه لبژاردنه کان و
ده بویه پیری لیگیرایه. شتیکی بوو که من خوّم هه لمبژارد بوو.
یه که مین کۆپله ی ئه و نوسینه م به م شیویه دهستی پیده کرد؛
«ریتیده چیت به بی ئه وه ی ببینه نوسهر، زیانیکی ته واو و پراویر

تايپه ته به پنگه ي پرتووک

شتانه دهبنی. بههرحال پاش ماوهیهکی زور ئه و جوړه نوسه ره بهرتیل نهخوړانه مهترسیهکی کاریگهریان خسته سهر سهلامهتی "یاریدهدهری نوسه ر".

ئو نوسه ره بهرتیل نهخوړانه کهسانیکي بیگه ردهبون. هیچیان زهره ر نه ده کرد که باسی یارمه تیهکانی من له لای نوسه رانی تر بگیړنه وه. هه ندیکان تا ماوهیهکی زور له بوار ی نوسیندا پیویستیان به سهرنجه تاییه تیهکانی من ده بوو ، من ئه و جوړه "دلراگرتنی نوسه رانه یه شم" ده به خشی. به لام له وه ده چیت یه که مین ورته ورت دهر باره ی چالاکیه کانم له و باز نه یه وه سهریه له دابیت. رهنگه ههر ئه و نوسه ره پاکانه ش بووبن که ناوی "جالالوکه" یان خسته ناو ناوانه وه. ئه و ناوه هیچ په یوه ندییه کی به زهره که دیړینه که وه نه بوو که من و باو کم کاتی خو ی له مؤزه خانه ی جیولوجیدا بینیمان. من له زیانمدا دوو که رته نازناوی "جالالوکه" یان لیناوم... ئم، له وانه یه به پراستی جالالوکه بم.

جالالوکه هه موو شتیکی دهره وه ی خو ی به هو ی شتیکی ناوخویه وه ده چنیت. یان هه روه ک "ئینگه هاگه روپ" ده لیت «زور تاییه ته که جالالوکه بیت و ته ونیک له ناوه و ته دابیت و به رده وام شت بچی». به لام هه موو نوسه ره کان ئاوها ناکه ن. هه ندیکان وه ک میرو له وان، لیرو له وئ شت ده هین و دوایش وه ک شتیکی خو یان ته ماشای ئه و شته فیلبازانه یه ده که ن که کو یان کردو ته وه. ره خنه گره کان زور به ئاسانی له و برپا یه دان که نزیکه ی هه موو نوسه ره کان سهر به و گروه بن. زور جار ئاماره بو کتیبیکي دیاریکراو ده که ن و ده لین "کاریگه ری"، "سهر به" یان "قه رزارباری" کتیبیکي تری سهرده م یان کتیبیکي تری میژوی ئه ده به _ته نانه ت ئه گهر نوسه ره که به هیچ

قسه که م پاشگه ز ببه وه، به لام له پراستیدا پرسیاریکي ئاساییه و ده کريت به م شیوه یه مانایه کی تریش ببه خشیته؛ «رات چیه به رامبه ر به نوسینه که م؟ به دلته یان نا؟». هه ندی جار ئا به و شیوه یه کو یونه وه که مان به ته و او ته ی هه لده گه راپا یه وه و دوا ی ئه وه ش ناچارانه ده بوا یه من دانیشم و گوئ بو قسه کانی نوسه ره که شلبکه م. مایه ی پسوایی بوو.

من له و لایه نه دا زیره کبوم که به ئه سپایی به ده وریاندا بخولیمه وه. من ئه و کاته به ته و او ته ی فیړی ئه وه بووم که په یوه ندم به کچانی نامووه ده کرد و رازیمده کردن له گه لمدا بین بو شان و سینه ما. به ئه سپایی خولانه وه به ده وری شتیکی شیه یه که له شیوه کانی شانوی خوبه خو _ده شکریت له گه ل ئه و حال ته دا به راورد بکریت که له سهر په تیک هاوسه نگی خوت رابگری و هیچ توپیکیش له خواره وه ته دا نه بیت که پاریزگاریت بکات. له وانه یه له شوینیکي به رزه وه بکه ویته خواره وه، به لام شیوه یه کی نایایی هاوسه نگی راگرتنی داهینانه.

به لام له گه ل ئه وه شدا چنه د جاریکی که م ئه وه ش رویدا که پاش ئه وه ی بابه تیکم به شیوه یه کی پیویست ده خسته به رده میان، "یارمه تی" یه که ی منیان ره تکرده وه. که ره تیکیان نوسه ری ک برؤکانی بو به رزکرده مه وه، یه ک دوو دانه ی تریش زور به توندی سهریان بو پراوه شاندم، هه ندیکي تریش به توندی ره تیانکرده وه. به لام له به ره وه نه بوو که نوسینه که ی منیان به دل نه بوو، به لکو هه ستمده کرد به پیچه وانه وه بوو، و ایزانم ئه ندیشه کانی منیان زور به دل بوو، چونکه به های پراسته قینه ی ئه و شته یان ده زانی که له نا کاویکا بوا یی ئه وه یان هه بوو که ببه خاوه نی. شیوه ی فریودانه که م له سیمایاندا ده بنی، به لام ته نها بو ماوه یه کی که م بوو و منیش چیژم له و جوړه

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

له‌و کاتانه‌دا که ئه‌ده‌ب پهره‌ده‌سه‌نیت، نوسه‌ر بری زۆرینه‌ی وزه‌کانی له‌وه‌دا به‌کارده‌هینیت که بیسه‌لمینیت نوسه‌ره‌کانی تر هیچ ئامانجی‌کیان نیه. له‌ کۆتایی 1970 کانه‌دا هیدی هیدی خه‌ریکبوو له‌ گه‌ورێ نوسه‌ره‌کاندا جیگا ته‌سکبیتته‌وه، وه‌ک ئاشکراشه‌ که ئاخوهره‌که به‌تال ده‌بیت، ئه‌سه‌په‌کان گاز ده‌گرن. کاتی‌ک که جوتیاره‌کان که‌ره‌یان گه‌نمی زۆر به‌ره‌مه‌ده‌هین، زیاده‌که‌ی فری‌ده‌ده‌ن. کاتی‌کیش که نوسه‌ره‌کان تی‌کستی زۆر به‌ره‌مه‌ده‌هین، به‌رده‌بته‌یه‌کتری.

بی‌گومان هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی که من ده‌مفرۆشتن نه‌بوونه‌ کتیب، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا به‌شی خۆم به‌رپر‌سیاریم له‌و هه‌لئاوساندنی ئه‌ده‌بییه‌دا هه‌یه‌ که ئیمه‌ له‌ دوا‌هه‌مین چاره‌کی سه‌ده‌ی پێشوو بووینه شاهیدی. ده‌یانوت له‌پاده‌به‌ده‌ر کتیب ده‌رده‌چیت، ئیدی په‌خنه‌گریکی دانیمارکیان وه‌ک کارمه‌ندیک دامه‌زراند ئه‌وه‌ش هه‌ر له‌ کۆتایی سه‌له‌کانی 1970دا بوو. په‌خنه‌گره‌ دانیمارکیه‌که هه‌موو نوسینه نه‌رویجیه‌کانی سه‌له‌که‌ی خوینده‌وه و هینده‌ی بۆ ده‌رکه‌وت که نزیکه‌ی هه‌ر هه‌موویان بێ ئامانج‌بوون. به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا هه‌میشه‌ گرفته‌که له‌وه‌دا نه‌ده‌بینرا که چه‌نده‌ها کتیبی خراپ نوسرا‌بوون، به‌لکو له‌وه‌شدا‌بوو که چه‌نده‌ها کتیبی زۆری باشیش نوسرا‌بوون. ئیمه‌ سه‌ربه‌ نه‌وه‌یه‌کی پر له‌ وشه‌ین. ئیمه‌ بریک که‌لتوری زیاتر به‌ره‌مه‌ده‌هین وه‌ک له‌وه‌ی بتوانین هه‌زمی بکه‌ین.

له‌ماوه‌ی چه‌ند سه‌لی رابوردودا له‌پاده‌به‌ده‌ر گرنگیمان به‌ شتیکی بچکۆله‌ی وه‌ک وینه‌ کیشان و نوسینی نایاسایی سه‌ر قیتاره‌کان به‌خشیوه‌، هاوکاتیش چه‌نده‌ها ملیۆن کرۆن له‌ دروستکردنی کتیبخانه‌ی نویی نه‌ته‌وایه‌تیدا به‌کارده‌هین. به‌لام خۆ وینه‌ و نوسینی نایاسایش له‌ سه‌ر یادوه‌ری نه‌ته‌وایه‌تی ده‌نه‌خشێنرین.

شی‌وه‌یه‌کیش ئه‌و کتیبی نه‌دی‌بێ که باسی ده‌که‌ن. به‌لام په‌خنه‌گره‌کان تاپاده‌یه‌ک گریمانه‌ی ئه‌وه‌ ده‌که‌ن که هه‌موو نوسه‌ره‌کان وه‌ک خۆیان پونا‌کبیر و بێ فه‌نتاسیابن. له‌ خه‌یالیاندا وه‌ک بیرۆکه‌یه‌کی سه‌ره‌کی له‌وه‌ده‌چیت که وایدابنێن که چیتر هیچ ئه‌ندیشه‌یه‌کی په‌سه‌ن له‌ ولاتیکی بچکۆله‌دا سه‌ره‌له‌نه‌دات، به‌لایه‌نی که‌مه‌وه له‌ ولاتیکی وه‌ک ئه‌مه‌ی ئیمه‌. به‌لام له‌راستیدا گروپیکی سی‌هه‌میش بوونیان هه‌یه؛ ئه‌و نوسه‌رانه‌ی که سویدیان له‌ یارمه‌تی‌ه‌کانی "یاردیده‌ده‌ری نوسه‌ر" وه‌رده‌گرت له‌ هه‌نگ ده‌چوون. ده‌هاتن و له‌ باخچه‌ی جال‌جالۆکه‌که‌دا گولای گوله‌کانیان ده‌مژێ، ئه‌وان به‌و شی‌وه‌یه‌ ماده‌ی سه‌ره‌تاییان په‌یداده‌کرد، به‌لام زۆرینه‌یان ئه‌رکیکی سه‌ختیان له‌سه‌ر شان بوو و کاریان له‌سه‌ر ماده‌ کۆکراوه‌که ده‌کرد و گه‌شه‌یان پێده‌دا. گولای گولی باخچه‌که‌یان هه‌زمه‌کرد و ده‌یانکرده‌ هه‌نگوینیکی تایبته‌ به‌ خۆیان.

تا‌کوته‌رای ئه‌و نوسه‌رانه‌ی که مشت‌ه‌ریم بوون پێیان ناخۆش‌بوو هینده به‌هیننه‌ به‌رچاویان که من په‌نگه‌ له‌و بازنه‌یه‌دا بخولیمه‌وه و یارمه‌تی نوسه‌رانی تری‌ده‌م، ئامۆزگاری باشی نوسینیان بکه‌م. به‌لای منه‌وه ئه‌و که‌سانه‌ دوره‌په‌ریز‌بوون له‌ هه‌موو چی‌ژیک. من نوسه‌ری وام بینیه‌ که گه‌له‌یی له‌وه‌ کردوه‌ که هاوه‌لیکی سروشی له‌وه‌وه بۆ هاتوه‌ که بتلیک شه‌رابی خواردۆته‌وه، یان شتیکی کیشاوه، یان ته‌نانه‌ت سه‌فه‌ری ده‌ره‌وه‌ی ولاتی کردوه‌. خراپترین شتیش، هه‌روه‌ک زۆربه‌ی نوسه‌ره‌کان ده‌زانن، ئه‌و کاته‌ پوده‌دات که نوسه‌ریک بچیت خولیکی نوسین بخوینیت. زۆرینه‌ی نوسه‌ره‌کان شانازی به‌وه‌وه‌ ناکه‌ن که جگه له‌ خۆیان سروشیان له‌هیچ شتیکی تروه‌وه بۆ هاتبیت.

نیتشه دهلیت ئەو کەسەى کە لەپادەبەدەر کەلتورى خواردووە لە ماریک دەچیت کە کەرویشکى کۆى خواردبیت و بۆ پشو لەبەر خۆردا پالکەوتبیت، ناتوانیت بجولیتەو.

ئىستاکە سەردەمى دێرە شیعری کورت و پڕلە حیکمەت بەسەرچوو. لەژێر بەندەرگەى "بیرگن"دا پارچە تەختەىەکی کۆنیان دۆزیووەتەو کە لەسەرى نوسراو؛ «ئەو کاتەى کە من لە "ستاقانگە"دابووم، "ئینگەبیۆرگ" خۆشى دەویستم». بێگومان کاتى خۆى ئەو تارپادەىەک کارىگەرى لە نوسەرەکە کردوو، رەنگە پاش 800-900 سالێکى دواتریش هیشتام هەر کارىگەرى لە خوینەرەبکات. ئەگەر ئەو نوسەرە کەمدوو ئەمڕۆکە بژیا،بایە، ئەوا ئەو نوسینەى دەکردە پۆمانیکی 400 لاپەرەى بېھودە و دەیسو بە یادوهرى سەردەمدا، پۆمانیکی بێنرخ و قۆرى دەربارەى پیکگەىشتنى لەگەڵ "ئینگەبیۆرگ"ى خۆشەویستیدا دەھۆنێو. یان دەیکردە ئاوازیکی دلگیرى "پۆپ" و میشکى سەرى خەلکانى ھاوچەرخى پێدەبرد. پارادۆکسەلەکە لیڤەدایە؛ ئەگەر لەو 800 سالەى پێشودا هیندەى 1970 کان پۆمان بنوسرایە، ئەوا ئەو کاتە هیچ کەسێکمان نەماندەتوانى ئەو شیوەى دابونەریتى چرى نوسینە بگەرپینێو. بۆ شتیکی سادە، بەلکو چێژمان لە چیرۆکی "ئینگەبیۆرگ" دەبینى؛ ئەو کاتەى کە من لە "ستاقانگە"دابووم، "ئینگەبیۆرگ" خۆشى دەویستم. راستە ئەو چیرۆکی خۆشەویستى پڕلەجۆش و خرۆشە تا ئەو پەرى پادە کورتکراوەتەو، بەلام لەگەڵ ئەوێشدا پڕە لە مانای شاراو. جگەلەوێش خوینەر بوارى ھەىە کە شتیکی بخەملینیت و بابەتێکی کەوتۆتە بەردەست کە دەتوانیت بەخەىالی خۆى شتى زیاترى لەسەر بھۆنیتەو. بەلام خۆ ناتوانین

تایبەتە بە پنگەى پەرتووک

شتیکی زیاتر لەسەر پۆمانیکی 400 لاپەرەى بھۆنێو و درێژەى پێدەین.

نوسینى کتیب ھەر زۆر ئاسان بوو، بەدلنیاىیشەو لەگەڵ ھاتنى کۆمپیوتەردا ئەو کارە سەختتریک نەبوو. ئەو نوسەرەنەى کە وەک جارى جاران کتیبیان دەنوسى، مەبەستم لەو کەسانەىە کە بەدەست یان بە ئامێرى چاپ شتیان دەنوسى، لەو برۆایەدابوون ئەو کتیبانەى کە بە کۆمپیوتەر دەنوسران جۆرە ئەدەبىکی خراپین، چونکە خودى پڕۆسەى نوسینەکە ئاسانتریک بوو. نەفرینى ئەو نوسینە لەوێدابو کە پێیان دەوت "نوسینى ئەلەکترونى". نەفرینى تری ھاوشیو کاتى خۆى لەسەردەمى رینیسانسدا سەریھەلدا، ئەو کاتە خەلکانیکی زۆر دەیانوت ھونەرى چاپکردنى کتیب ھەرەشە لە کەلتورى نوسین دەکات. ئەو سەردەمەش چەندەھا و چەندەھاى خەلکی کتیبى چاپکراویان دەخویندەو، ئەو شتیکی نەبوو کە نکۆلى لیبریت. بەلام تا ماوہىەکی زۆریش کتیبى چاپکراویان وەک کتیبىکی راستەقینە نەدەبینى، بەلکو تەنھا وەک "جیگریک" بەدیلیک" تەماشادەکرا.

بێگومان نوسەرانیکی زۆریش ھەبوون کە نەیاندەتوانى بە ھىچ شیوہىەک ئەو مادانە بکاربھێنن کە من پێم دەفرۆشتن. ئەوێش کارىگەریەکی خراپى لەسەر ئیشەکەم بەجیدەھیشت. بەلام خۆ دەبواىە خەتاکە بخەنە ملی کەسێکەو، ئیدی وەک کەسێکی نادیار دەکرامە قوربانى. لەراستیدا لەو کاتانەدا کە بىرۆکەىەکی منیان بەکاردەھینا و نەدەبوو کتیبیک، تەنھا ئەو نوسەرەنەى ناویمید نەدەکرد کە لەووپیش ھىچیان نەنوسیوو. ناویمیدىەکە بەشیوہىەکی

ئاشكراش له لای ئه و نوسه رانهش ده بینرا كه له وه و پيش خویان وه به بی یارمه تی من كتی بیكیان بلا و كرد بو وه.

هه لبه ته ده زگای چاپه كانیش بریكی زوری كتی به كانی په تده كرده وه و له سه ره تادا من به هیچ شیوه یه ك ده سه لات و کاریگه ریم له و بواره دا نه بوو. پێژه ی گه رانه وه به شیوه یه كی ئاسایی له نزیکه ی له سه دا نه وه تدا وه ستابوو. به لام كۆمه لێكی زوری پرۆژه كان هه ر به رله وه ی بگه نه ئه و ئاسته، نه ده بوون به هیچ و سه ریان نه ده گرت. جار جاریك تا كوته رای مشته ریه كانم داوایان ده كرد مامه له كه مان هه لبه وشینینه وه. ئه وه ش نه ك ته نها مندا لانه بوو، به لكو به پێچه وانیه ی مه رجه دیاریكرا وه كانیشمانه وه بوو، به لام كیشه یه كی هینده گه وره ش نه بوو. بیگومان من زه ره رمده كرد، چونكه نه مده توانی تیبینیه گه راوه كان به كه سیكی تر بفروشمه وه، به لام هیچ چاره یه كیشم نه بوو. به دلنیا ییه وه مشته ریه كانم پاره كانیان وه رده گرت وه. ئه و كاته من باری دارایم به هیزبووو و ناچار بووم به شیوه یه كی ستراتیجیانه بیربكه مه وه، ناچار بووم گرنگیه كی زور به ناوبانگی و جی متمانه یی "یاریده ده ری نوسه ر" بده م.

هه لبه ته هه ر به حوكمی كاره كه م هه تا ئه و كاته ی مشته ریه كانم ماده یه كیان نه كریایه، نه مده توانی هه روا به ئاسانی بابه تیكیان بخه مه به رده ست. نه مده توانی بلیم فه رموو ئه وه تیبینیه ك و تا ده رۆژی تریش بۆت هه یه بۆم بگه رپینیه وه. هه ر ئه وه نده ی كه یه كه مین لاپه ره ی بیرۆكه یه كم بۆ مشته ریه ك ده خوینده وه، ئیدی ده بوا یه بگه یشتی نیا یه ته مامه له یه ك، ده نا ناچار ده بووم بۆ هه تا هه تا یه ئه و بیرۆكه یه م له باز په كه دا راكیشایه ته وه. له ویشدا دیسانه وه ده بوا یه به ئه سپایی به ده وریاندا بخولیمه وه، من چیژم له وه ده بینى. من

تایبه ته به پنگه ی په رتووك

له وه و پيش به هونه ره وه پرسیارم له كچیک ده كرد گه ر بموستانیه هینده بزانه كه ده یه ویت له گه لدا بخه ویت یان نا، وه به بی ئه وه ی راسته وخۆ بزانی ت كه من مه به ستم له وه یه، به لام له گه ل ئه وه شدا به شیوه یه ك وه لامی ده دامه وه كه دلنیا ی ده كردم كه دواتر له هه مان ئیواره دا ده لیت "به لئى"، پێشده كه وت كه دواتر من تا قیكر د نه وه كه بگۆرم.

هه تا ئه و كاته ی به ته وا وه تی له ده ره وه ی ولاندا ده سته كار نه بووم، هیچ جو ره بیرۆكه یه كم له و بیرۆكانه ی كه چه ند سالیک له وه و پيش دا بووم به نوسه ریکى نه رویجی، نه خسته به رده م نوسه ریکى ئه لمانى یان فه ره نسى. ئه وه ش له چه ند حاله تیكی زور كه مدا بوو هۆی كه وتنه وه ی ئاگر یكی بچكۆله و ناچار بووم به په له بیکوژینمه وه، به لام من مامۆستابووم له كوژاندنه وه ی ئاگر دا. ئاگر كوژاندنه وه وه ك دلنه وایی دانه وه وایه.

*

خالیکى گرنگی وه رچه رخانه ی كاره كه م له و كاته دا رویدا كه له سه ره تا ی 1980 كاندا له وه تیگه یشتم كه من چیت ر پێویست ناكات ته نها به هینده رازیبم كه یه ك كه ره ت هه قی بیرۆكه یه ك وه ربگرم كه له پروانگه یه كی تیۆریه وه پێی تیده چوو ببیته كتی بیكی به ناوبانگ و زوری لیفرو شری ت. داوام له نوسه ره كه ده كرد كه پێژه یه كی داها تی داها تووی كتی به كه م پیدات، بۆ نمونه له پاش ئه وه ی كه 5 هه زار یان 10 هه زار دانه یه كی لیده فرو شرا. من ئاستیکى له سه دا "ده" وه بۆ له سه دا "سى" داها تی نوسه ره كه م داوا ده كرد، هه لبه ته دیاریكردنى

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

به‌په‌گه‌ز نیوه "فلامیش" یبوو³⁶ و هه‌تا ئه‌و کاته ژیانکی سه‌ختی به‌سه‌ربردبوو. نوسینه‌کانیشی نه‌گه‌یشتبوو نه‌وه‌ی بیتی کاسبیه‌کی باش، به‌تایبته‌یش به‌هۆی ئه‌وه‌وه‌بوو که له‌ته‌مه‌نیکی گه‌نجدا مندالکی که‌مه‌ندامیان بوو، کورپه‌که‌یان نه‌خۆشیه‌کی بچکۆله‌ی میشکی هه‌بوو. بیگومان ئه‌وه‌ش فشاریکی خراپی خستبوو سه‌ر ژیان هاسه‌ره‌یتی له‌گه‌ل "وینشه‌دا"، وینشه‌ش خه‌ریکبوو له‌گه‌ل نوسه‌ریکی ترده‌ستی تیکه‌لده‌کرد. "وینشه" و "رۆبیرت" هیشتام هه‌ر پیکه‌وه ده‌ژیان، به‌لام به‌هۆی کورپه‌که‌مه‌ندامه‌که‌یان هه‌و شیوه‌ ژیانکیان به‌سه‌رده‌برد که هه‌ر له‌ئامیری شیده‌رخستنی سه‌رده‌می زه‌مانی زوو ده‌چوو³⁷؛ له‌و کاتانه‌دا که پیاوه‌که له‌ماله‌وه‌ ده‌بوو، ژنه‌که ده‌چوو ده‌روه‌وه و له‌و کاتانه‌شدا که ژنه‌که له‌ماله‌وه‌ ده‌بوو، پیاوه‌که ده‌رده‌په‌پیه‌ ده‌روه‌وه. من نه‌مه‌زانی که "رۆبیرت" خۆی به‌ئاگایه له‌وه‌ی که "وینشه" په‌یوه‌ندیه‌کی له‌گه‌ل "یوهانس" دا هه‌یه‌ یان نا، به‌لام من خۆم ئاگام له‌و په‌یوه‌ندیه‌یان بوو. شته‌کانی ئه‌و بازنه‌یه به‌پونی ده‌بینران.

"رۆبیرت" یه‌کیکبوو له‌و گروپه‌ نوسه‌رانیه‌ی که به‌شیوه‌یه‌کی یه‌کجار گه‌وره‌ چاوه‌پروانی من بوون که به‌پررسیاری هه‌موو لایه‌نه‌کانی ژیانیان هه‌لبگرم. هه‌روه‌ها سه‌ر به‌و گروپه‌ش بوو که وینه‌ی خۆیانیان تیکه‌لی نوسینه‌کانیان ده‌کرد. چهند مانگیگ له‌وه‌وه‌یه‌ر پیکه‌وه له‌"گازینو" دا دانیشتبووین، نزیکه‌ی هه‌موو ئه‌و ئیواره‌یه به‌په‌ستیه‌وه

ئه‌و پێژه‌یه‌ که‌وتبووه سه‌ره‌وه‌ی بیرۆکه‌که‌م تا چ پاده‌یه‌ک ورده‌کاری تیدا‌بووه و تا چ پاده‌یه‌کیش پێیتیده‌چوو له‌پێگه‌ی ده‌رخستنی لایه‌نه‌ خه‌فه‌بووه‌کانی تیبینه‌که‌مه‌وه نوسه‌ره‌که‌ بتوانیت بیکات به‌کتیبیک که زۆری لیفرۆشریت. ئه‌و خالی وه‌رچه‌رخانه‌ پالکی یه‌کجار گه‌وره‌ی به‌باری ئابوری مه‌وه‌ نا و دواتریش نه‌خته‌ نه‌خته‌ به‌هۆیه‌وه بووم به‌پیاویکی زۆر ده‌وله‌مه‌ند. به‌لام له‌دواتریدا بۆمه‌ره‌که‌وت که پڕله‌مه‌ترسیش بوو.

ئه‌و کاتانه‌ی که مامه‌له‌م له‌سه‌ر پێژه‌یه‌کی داها‌تی نوسه‌ریک ده‌کرد، هه‌میشه "دیکتافۆن" یکم له‌گیرفانی چاکه‌ته‌که‌مدا داده‌نا. هه‌ستمده‌کرد به‌و شیوه‌یه‌ دلنه‌وا‌یه‌کی زیاترم به‌مشته‌ریه‌کان ده‌به‌خشی. بیگومان پیکه‌وتن نامه‌یه‌کی ده‌مگۆیی هه‌روه‌ک په‌یمان نامه‌یه‌کی نوسراو سه‌نگ و کاریگه‌ری خۆی هه‌بوو. به‌لام کیشه‌که له‌وه‌دابوو که پیکه‌وتنکی ده‌مگۆیی کتومت که‌وتبووه سه‌ر یادوه‌ریه‌کی باشی هه‌ردوو لا. ئا له‌و کاتانه‌دا "دیکتافۆن" ئامیریکی هه‌تا بلایت پیوستبوو و له‌یه‌ک حاله‌تی دیاریکراویشدا ناچاربووم ناوی ببه‌م. به‌ده‌ره‌له‌وه‌ش چهند جاریک ناچاربووم به‌مشته‌ریه‌کان بلیم که من چهن‌دین ساله‌ ئامیریکی تۆمارکردنی ده‌نگم به‌ته‌له‌فونه‌که‌مه‌وه به‌ستوو، ته‌نها بۆ ئه‌وه‌ی قه‌ناعه‌تیان پیکه‌م که پارهم له‌لایان ماوه‌ته‌وه و ده‌بیت بمده‌نه‌وه. من که‌سێک بووم که به‌شیوه‌یه‌کی ریک و پیک کاره‌کانم پیکده‌خست، په‌نگه‌ هه‌ندی که‌س وامببینیت که من شتی بچکۆله‌ گه‌وره‌به‌کم.

که‌په‌تیکیان یه‌کێک له‌و نوسه‌ره‌ نائومی‌دانه یا ناوی بنیین "رۆبیرت" - هات بۆ ماله‌وه‌ بۆلام. ده‌ سال له‌خۆم گه‌وره‌تربوو،

³⁶ به‌شی 'فلامیش' به‌لجیکا و.

³⁷ ئامیریکی زۆر هه‌ستیاربووه و هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ی که‌میک شی هه‌وا

بگۆرایه‌ یه‌کسه‌ر نیشانی ده‌دا و.

تایه ته به پنگه ی پرتوک

له ویدا ئه و چیرۆک و به راوردکاریانه ی مه سیحم بیرکته وه که ده رباره ی کریکاره کانی سهر ره زی تریکه وتونی. پۆبیرت یه کیک بوو له و که سانه ی که له سهره تادا دهستی یارمه تیم بۆ پراکیشا و په یمانیکی رۆن و ره وانمان له نیواندا بوو. پیویستی نه ده کرد بیر له وه بکاته وه که من چ جور په یمانیکی ترم له گه ل کریکاره کانی تری ره زی تریکه دا به ستوه.

له سهر کورسیه کی نایاب دامنیشان و دوو بیرهم هیئا. ئینجا چومه لای ئامیری مؤسیفا لیده ره وه که وه و وتم؛ «شۆپان» یان «برامس»؟ وه لامی نه دامه وه. یه ک دوو که ره ت هه ناسه ی قولی هه لکیشا و وتی؛ «تۆ خۆت وتت که ته نها یارمه تی من ده ده ییت؟»

وامده رخت که رای خۆم گۆریبییت؛ «به راستی وام وت؟» شانه کانی هه لده له رزین. دوو شانی پانی پیوه بوو. به شیوه یه کی زۆر قول به چرپه چرپ وتی؛ «پیتەر، من وامده زانی ته نها من و تۆ بووین و ته واو»

له ویدا وتم؛ «ده گۆی بگره ... تۆ ده چیته وه سهر قسه یه ک که من نزیکه ی 12 سالیک له مه و به ر وتومه. ئه و کاته هه موو شتیک جیاوازیوو، من نکۆلی له وه ناکهم»

دیسانه وه وتیه وه؛ «به لام من وامده زانی ته نها من و تۆ بووین و ته واو».

زۆر هه زم له په ستی و پرووه مۆنه که ی نه ده کرد. تازه دره نگبوو گله یی له وه بکات که خه لکانیکی تریش له و یاریه هه ره میه نایابه دا به شدارن، به تاییه تیش له کاتیکی که خۆشی بۆ ماوه ی چه نده ها سال ئالوده ی دیاریه به خشنده کانی "جالجالۆکه" که بوو. به لام هه ستی کردنی پیاوه تی له جیهاندا باوی نه ماوه. هه رئه وه نده ی که

باسی په یوه ندی خۆی و "وینشه" ی بۆ کردم و ده یوت "په یوه ندیه که مان هه میشه پییه پیی سهرکه وتن و نشوستی نوسینه کانم به رز و نزم بۆته وه". ئه و کاتانه ی که به ختی یارده بوو و کتیبیکی سهرکه وتنی به ده ست ده هیئا، له ناو جیگه ی خه ویشدا به ختی هه لده سایه وه و هه رئه وه نده ش که ره خنه یه کی خراپیان لیبگرتایه، ئیدی یه کسه ر سزاده درا و ده بوایه وه ک پیاویکی سه لت له ژوری نوسنه که یاندا بخه وتایه. منیش وتم «ئه وه به هیچ شیوه یه ک کیشه ی تۆ نیه، به لکو ئه وه کیشه ی "وینشه" یه».

من به هیچ جوریک پیم خۆشنه بوو که هه ر له خۆیه وه به بی ئه وه ی پیشوخت پیمبلیت خۆی کرد به ماله که مدا، له وه و پییشیش ئه وه م پیراگه یانده بوو. من به رله وه ی ریگه م به که سیک بدایه که بیته ئه م دیو ده رگای ماله که مه وه، پیمخۆشبوو هه موو نوسین و مه له فه کانم کۆبکه مه وه و وه لایان بنیم ریده که وت که له راده به ده ر نوسین و تیبینیم به ماله که دا بلاو بوو بیته وه. به لام هه ر له ناو دالانه که وه زۆر توره ده هاته به رچاوم، له به رئه وه ریگه م پیدا بیته ژوره وه. به رله وه ی برۆینه ژوری دانیشتنه که، پرسیاریکم لیکرد و وتم؛

«چی قه و ماوه رۆبیرت؟ دیسانه وه چه قیوییت؟»

راسته وخۆ چوو ناو بابته که وه و وتی؛ «گومان له وه ده که م که تۆ جگه له من یارمه تی خه لکانی تریش به ده ییت»

هیچ به پیویستم نه زانی که نکۆلی لیبکه م، له به رئه وه وتم؛ «باشه ... ره نگه خه لکانیکی زۆری تریش سود له یارمه تیه کانی من وه ربگرن ... ئی، جا ئه وه چ په یوه ندیه کی به تۆوه هه یه؟ تۆ خۆت ئه و شتانه ت به دلنیه که له منت وه رگرتوون؟»

www.pertwk.com

پروڤيسور "هايجينس" كچيكي گولڤروشي ئاسايي دههينا و فيري زمانىكى پاراويده كرد، يه كسهر داواي ليده كرد كه ببيت هافره تي هره گرنگي ژيانى.

ئوچا وتم؛ «باشه پيتخوشده بوو ئه گهر بتزانيبايه كه من يارمه تي نيوه ي هه موو نوسهران ددهم و بابه تيان ددهمى كه له سهرى بنوسن؟ ئه و كاته هه زنده كرد پيكه وه ئيشمانبكرديايه؟»

سهرىكى پاوه شاند و وتى؛ «به هيچ جورىك»
ئيدى له ويذا ئامازهم بو شتيك كرد و وتم؛ «به لام وه سفكردى رهنه گره كانت به دل بوو كه له سهر دوا هه مين رومان نوسيبويان. و ابزانم "وينشه" ش ئه وه ي پيخوشبوو. تو بيروكه يه كي هه شت لاپه ربيت له من وهرگرت، زور به هه رزانيش پيم فروشتيت. به راست، منيش له گهل ئه و رهنه گره دا ته بام كه نوسيبووي هه نديك جار زمانىكى تيكهل و پيكهل به كارد هه نيت. ده بوايه ده ستنوسه كه ت به نيايه بوم تا بمخوينايه ته وه. خوت ده زانيت من پارهيه كي هينده زور داوانا كه م له برى خويندنه وه ي ده سنوسيك»

توزيك هاته وه سه رخوي و وتى؛ «حه ز ده كه م بزانم يارمه تي چ كه سيكي تريش ده ده يت؟»

په نجه يه كه م خسته سهر ده مم؛ «تو شيت بوويت كابرا؟»
به چاويكي پرله برى ساويلكانه وه ته ماشايه كي كردم. و ابزانم هيشنام هه ر پيوايوو كه نه نيه كي زور تاييه تيمان له نيواندا بيت. ئه وچا وتم؛ «باشه تو بيت خوشده بيت ئه گهر باسى تو بو "بیرت" و "يوهانس" بدرकिनم؟»

«يارمه تي "يوهانس" ده ده يت؟»

تاييه ته به پنگه ي پرتوك

«ئه، تو سه يريت پروڤيرت. هه ستده كه م هيلاكبيت كابرا. بلى بزانم... ئا ئيستا كه چوني ده گوزه ري نيت؟»
وتى؛ «هه تا بلانيت خرايم»

رهنگي تيكچوو بوو. جيگاي سهرنجبوو كه له ماوه ي چهند ساليكي پيشودا تاله سپيه كانى قزي به ئاشكرا له ناو قره ره شه كهيدا ده ركه وتن. يه كيك بوو له و كه سانه ي كه تا ته مه نيكي زور قزيكي پر به سهر يانه وه يه و له ناكاودا قزيان ده روتيتته وه.

دواتر روبه ت پرسى؛ «له لاي هيچ كه سيك باسى منت كردوو؟»
منيش راستيه كه م بو باسكرد و له وه لامدا وتم؛ «بيگومان نه. من تا ئه و په رى راده نه ينى ده پاريزم. وه ستايانه هه ردوولاي مامه له كه ده بينم. به هيچ شيويه كه پيوست ناكات بير له وه بكه يته وه، به لايه نى كه مه وه هه تا ئه و كاته ي ئاوا به پيكوپيكي ره فتابكه يت، پيوست ناكات خه يالى خوت به وه وه بگوشيت»

پاش چهند هه فته يه كه ديسانه وه پهيدا بووه وه، ئه و جاره شيان هه ر پيك به ي ئه وه ي له وه وپيش پيوتبيت له ده رگاي دامه وه. جارست بووم. من پيم خوشنه بوو يه كيك له نوسه ره كان ورده ده ست وهر داته ناو ژيانى تاييه تيمه وه. من هه ر له و كاته وه ي كه مندالبووم و منداله چلمنه كان ده هاتن بولام بو ئه وه ي يارى كاوبو و هينديه سوره كانيان له گه لدا كه م، زور زور رقم له ته پوهورى سهر پيپليكانه كانبوو. به شك ميانى كه م هه بوايه، به شك له گهل ئافره تىكى نوسه ردا له گه رمه ي تاوتويكردنى باسىكى گرنگ و خوشدا بومايه. ياخود بو نمونه به شك به قولى سهرقالي شتيكى دياريكراو بومايه. جگه له وه ش من به رله وه ي ميوانم بيت، زوربه ي جاره كان پياوه يه كه

تابه ته به پنگه ی په ټووک

که به راستی له حاله تیکی ناوومیدا خو مان ده بینینه وه، نه و کاته چاوه پروانکردن و خو به ستنه وه به رودانی په رجویه کی خه یالی که حاله ته که مان باشتریک بکات، زیاتریک ئازارمان پیده به خشیت. له و کاتانه دا تاراده یه ک سستبوون حاله تیکی باشتری میشه. من به شیوه یه کی میهره بانانه قسم له گه لدا کرد و وامنیشاندا که لی تیده گم، نه وه ش شتیکیبو که وه ک خزمه تیکی پیشکشی نوسره کانم ده کرد. هینده شم پیوت که هر گیز هیچ که سیک به و شتانه نازانیت که نه و لیکیریبووم. دوو په رداخی گه وره ی ویسکیم تیکرد و که وتمه باسی "وینشه" و ویستم بزانه نه و به چ شیوه یه ک ده یگوزهرینیت.

پاش دوو سال ئینجا بینیمه وه، رهنکی زهره ه لگه رابوو و وتی "نوسینه کانم وه ستاون". له و کاته دا، هر وه ک خوی پی و تم، زوری پیخو شبوو که رومانیک ی پولیسی بنوسی، منیش دوو بیروکه ی رومانیک ی له و جوړه م خسته به رده ستی و ریگه میپدا یه کیکیان ه لبریزیت. په فتاریکی میهره بانانه م له گه لدا کرد. روبرت زور به باشی ده یزانی که نه و بیروکه یه ی که ته نها ته ماشای ده کات و نایکری، یه کسه ر ده بیت شتیکی بخر. ناچار بووم له مه له فی نه و تییینیانه دا ده ریبه یم که دامنا بوون بو فروشتن و بیخه مه ناو مه له فی نه و چیروکانه وه که دامنا بوو خوم له دانیشتنه کاندایانگیپمه وه. من نه مده توانی به ته واو ته ی ده ست له گیرانه وه ی چیروک ه لبرگم، چونکه هه میشه هه بوونی چیروکی نوئ شتیکی باشبوو و ده متوانی له ریگه یانه وه مشته ری نوئ په یداکه م.

نه و بیروکه یه ی که له گه ل خویدا بردی ناوی "کوشتنی سی که س له دوا ی مه رگه وه" بوو و رهنکه تو زقالیک سروشی له گورانی "Lusy in the sky with diamonds" ی بیتلیس "ه وه وهرگریتیت. تییینیه کانم

مه تریه که م ده برده زوری نوستنه که. من نه وه م به لاوه سه یریوو که به بی هیچ به رهنگاریه ک رازیده بوو و به قسه ی ده کردم. دلنیا بووم له وه ی که چنه د که سیک پیکه وه قسه یان کردووه. مه زنه ی نه وه م ده کرد باسی نه وه یان کرد بیت که من چالاکیه کی راوزکاری گه وره و فره لایه نه م هه بیت. واشم داده نا که هه موو نه وانه ی پیکه وه قسه یان کردبوو، نکولیان له وه کرد بیت که ناوی خو یان له ناو لیستی مشته ریبه کانی مندا بیت. من هه میشه له مه زنه کردنی شته کاندایه زیره کبووم. هه میشه ده متوانی نه و شته بخه ملیم که هاوشیوه ی چیروکی هه لبه ستراوی جیباوه رپوو.

ناله ویدا بو یه که مین جار له وه تیگه یستم که رییتیده چیت روتیک له روتان که سیک ی دیاریکراو بیه ویت زهره م لیبدات. هه ستم به فشاریک ی زور ده کرد و به پیویستم زانی باسی کاسیته تو مارکراوه کانم بو روبرت بگریپمه وه. له سه رو نه وه شه وه چنده ها جار چه کم له و وهرگرتبوو و به پیی یاساکانی خوم کوپیه کی هه موویانم لای خوم پاراستبوو، نه وانه شم بو گیرپایه وه و دواتریش و تم "من پلانیکی وردی تریشم دارشتوو و نه گه ر شتیکم لیبت یه کسه ر سندوقی بانه که م ده که نه وه و هه موو شتیکی ئاشکراده بیت". من وای بوچووم نه و قسه یه م هیمنی بکاته وه. له سه ره تادا زور تورپوو و هه لچوو، زور که ته شبوو، به لایه نی که مه وه بستیک له من دریزتربوو. به ده ره له وه ش له وه وپیش یه ک دوو جار له و کاتانه دا بینیبووم که نه یده توانی ده ست به سه ر خولق و مه زاجیدا بگریت. به لام هینده ی نه برد و میشکی هیوربووه وه و نه ویش ناچارانه خویدا به ده سته وه، من خوشحال بووم به و حاله ته. نه گه ر له راستیدا له حاله تیکی بی ئومیدا ببین، نه و هه رگیز باش نیه به و هیوا خه یالییه وه بزین که شتیکی دیاریکراو سودیکمان پیده به خشیت.

نزيكه ى 15 لاپهړه ده بوون، به لام به شيوه يه كى كورت چيروكه كه بهم شيوه يه ى خواره وه بوو؛

سى برا به ناوى "ويم" و "كييس" و "كلاس" له شارى "نانتويپر" ى به شى "فلاميښ" ى به لحيكا دا ده ژيان. "ويم" په له يه كى سوري گه وړه به ده موچاويه وه بوو و هر له مندا ليه وه دوو برا گه وړه كى شهريان پيډه فروشت و نازريان ددها، له سهره تاى ته مهنى بيست سالي دا چاوى به "لوسى" شوخ و شنگ ده كه وپت و دلى دا گيرده كات، "لوسى" له پاده به دهر جوانه، به لام له گهل ته وه شدا هر دوو هفته پيش ته وه ى شوو به "ويم" بكات، "كييس" ى براى هه ليده گيرپته وه و بو خوى دهبات. په يوه ندى نيوان خيزانه كه شيان له و كاته دا هينده ى تر تيكده چپت كه دايك و باوكى يه كه له دواى يه كه له ماويه كى كورتدا كوچى دواى ده كهن. دايك و باوكى وه سيټنامه يه كى ورد و پونيان نوسيوو و به ناسكرا دياربوو كه به شه ميراتى "ويم" يان زور كه م داناوو. ده لپن به هو ى ته وه بوو كه دايك و باوكى كه ونبونه ژير كاريگه ى و فرت و فيلى دوو برا گه وړه كه وه، به تاييه تيش "كلاس" كه يارمه تى دابوون وه سيټ نامه كه يان بنوسنه وه. تهو خوى پاريزه ربوو و بو ماوه ى چنه د ساليكيش له پاش مردنى دايك و باوكى به شارى "نانتويپر" دا ده سوپاويه وه و تاراده يه كه شانازى به وه وه ده كرد كه كاتى خوى توانيوو دايك و باوكى پير وپه ككه و ته ى بكاته ته لقه يه كى په نجه ى خوى.

به هه حال "ويم" پشتى به خوى به ست و توانى ببيت ته ته لماس فروش، له گهل تيپه ربوونى ساله كانيشدا هر زور زور ده وله مهنده بوو. گه وړه ترين خه م و په زاره ى ته وه بوو كه خيزانى دانه مه زرانده بوو. جگه

تايه ته به پنگه ى په رتوك

له "لوسى" هيج نافرته تيكى تر له ژيانى "ويم" دا نه بوو، ليره شه وه هيج كه سيكى نه بوو كه ميراتيه كى بو بمينته وه. ته نها شتيك كه دلى خوشده كرد و پوناكيه كى كزى ده خسته ژيانيه وه، له وه دابوو كه "لوسى" جار جاريك هر بو پيرلنيانى براده رايه تيه كونه كه يان سهر دانيكى ده كرد. هيدى هيديش سه باره ت به ژيانى هاوسه ى داواى ناموزنگارى ليده كرد، چونكه "كييس" ى ميردى پياويكى وا نه بوو كه كه س بتوانيت به ناسانى نان و جيگاي له گهلدا دابه شبكات.

ته گهر "ويم" ى برا بچكوله له پيش دوو برا گه وړه كه يه وه بمردايه، تهوا ناچارده بوو له بهر قسه ى خه لكى به شيكى زورى سامانه كى بو "كييس" و "كلاس" جيپه نشتايه. وا ريكه وت له ته مه نيكي گه نجدا توشى نه خوشيه كى كوشنده بوو و له وه سيټ نامه كه يدا نوسيوو "دواهمين خوزگه م ته وه يه كه "كييس" و "كلاس" له دواى مردنم پيكه وه قاسه گه وړه كى پاره كانم بكنه وه. ورته ورتيك له ناو شارى "نانتويپر" دا بلاووبووه و ده يانوت بايى چنده ها مليون فرانكى به لحيكى، ته لماسى سافكراو له قاسه كه يدايه.

"ويم" له بهر چاوى چنه د گه واهيكا ئيمزاي له سهر وه سيټنامه كى كرد و دوو مانگيك دواتر مرد، "كييس" و "كلاس" يش بو كردنه وه ى قاسه ى پاره كى هاتن. له گهل خوشياندا پاريزه ريكي به ناوبانگى تايه تيان له بوارى نيشوكاردا هينابوو. له و كاته دا كه به چاويكى پر له ته ماحه وه ده رگا دلفرپنه كه يان كرده وه، زرمه ى قومبه له يه كى گه وړه به رزبووه وه و هر سيكيان ده سته جى مردن. له ناو قاسه كه شدا نه ته لماسى تيدابوو و نه پاره ى ورده و كاغه زيش. "كييس" و "كلاس" ته نها قومبه له يه كى يان به ميراتى بو مابووه وه، به لام نرخيكي يه كجار مه زنى هه بوو و له فره لاوه زيره كانه بويان دانرابوو.

ئەو روداۋە سەيروسەمەرەيە لە پۇژنامەکاندا دەنگىدايەو، وەك "گوشتنى سى كەس لەدواى مەرگەو" گوزارشتى لىدەكرا و كرديان بە بابەتئىكى گەورە و وەك سەرئەنجامئىك چەند دانىشتنئىكى دادگايى بەدواداھات. "ویم" لە وەسئەت نامەكەيدا جگە لە شتەكانى ناو قاسەكەى، ھەموو شتە بەنرخەكانى تری خۆى بۆ "لوسى" ژنى "كيس" بەجئەشتبوو. بەلام ئايا دادگا دلىايە لەوھى كە "لوسى" دەستئىكى نھيىنى لەو پلانەدا نەبوو؟ ھىچ كەسئىك گومانى لەوھدا نەبوو كە لە ماوھى چەند سالى رابوردودا سەردانى دوكانەكەى كردبوو و لە ماوھى سالى رابوردودا زياترئىك چووبوھ لای، ئەو خۆشى نكۆلى لەوھ نەدەكرد. رەنگە ئەوئىش توانىيەتى قاسەكە بكاتەو. بەدەر لەوانەش دادگا ھىندەى بۆ پونبووھە كە "لوسى" لەماوھى پئيشودا پارئیزەرئىكى گرتوھ و وىستويەتى لە "كيس"ى مئردى جودا ببئتەو، چونكە بەبرواى ئەو زيانئىكى ھاوسەرى وشك و سارد و وەجاخ كوئرى لەگەلدا بەسەربردوھ.

دواتر پارئیزەرئىك دادەنئىن بۆ ئەوھى پارئىزگارى بەرژەوھەندىەكانى ئەلماس فرۆشە مردوھەكە بكات. چونكە كئ دەلئەت لەپاش مردنى "ویم"ەو، "لوسى" خۆى قومبەلەكەى لەناو قاسەكەدا دانەناو؟ بەراست، ئەى ئەلماسەكان كوان؟ ئايا پئىش ئەوھى ھەموو شتئىك لە دادگادا رونبئتەو، جئگەى گومان نىە كە ئەو ئەلماس فرۆشە دەولەمەندە وەك بكورئى سئ كەس لە قەلەم بدرئت؟

ھەرگىز "لوسى" تاوانبار نەكرا، بەلام بەھۆى شئوازى بەلگەكانەوھ دادگا برپارىدا بە ھىچ شئوھىەك "ویم"ى كۆچكردوو وەك بكورئىك باسنەكرئت. يان ھەرەك دادوھەرەكە خۆى وتى؛ «ھەموو تاوانبارئىك بئگوناحە لەبەرچاوى دادگادا ھەتاوھكو ئەو كاتەى پئچەوانەكەى

تایبەتە بە پئگەى پەرتووك

دەسەلمئىرئت، دواترئش كە كۆتايى بە دادگاكە ھئنا وتى؛ «لەدواى مردوو سەلاوات خۆشە».

دواترئش "لوسى" برپارەدات شارى "ئانتوئىرپ" بەجئەلئت، ھەلەتە بەھۆى ئەو ھەموو دادگاكارى و باسى ناو پۇژنامە و لەدەستدانى مئرد و شوبراكەيەوھ ئەو برپارە دەدات. چەند پۇژئىكى كەم بەرلەوھى تەمەنى ببئتە 30 سال، سواری فرۆكەيەك دەبئت و بەرەو شارى "بىونۆس ئائىرس" دەرواى بۆ ئەوھى لەلای كچە مامئىكى بمئئتەوھ. لەپۇژى لەدايەك بوونەكەشيدا پياوئىكى جلوبەرگ جوان لەدەرگاكيان دەدات. خۆى پئدەناسئىنئت و دەلئەت «من نوئىنەرى كۆمپانىايەكى گەورەى دەلئەم و بەرپوھەبەرەكەم داواى لئىكردووم كە ئەم جانتا بچكۆلەيە رئىك لەم پۇژەدا بگەيەنمە دەستى "لوسى" قان دا ھايدن». "لوسى" ئىمزای وەرگرتنى جانتاكەى بۆ دەكات و لەپاش پوئشتنى پياوھەكەو جانتاكە دەكاتەو. پرە لە ئەلماسى سافكراو. لەگەل ئەلماسەكاندا پارچە كاغەزئىكى بچكۆلەشى تئدايە كە بەدەست لەسەر نوسراو؛ «"لوسى" گيان، پيرۆزبايى پۇژى لەدايەكوونى سى سالتە لئدەكەم. تۆ لەبرى ھەردووكمەن بژى. "ویم"ى خۆشەويست».

*

نەختە نەختە خەرىك بوو شئوازى تەوھەكەم دەگۆرا. لەو كاتە بەدواوھ جۆرە تالئىك لەنئوان مشتەريەكانئشدا دەبئىزا. بەو شئوھىەش تەوھەكەم ھئدى ھئدى زياتر و زۆتر چرپووبوھ، زياتر و زۆتر مایەى

مهترسی بوو. له گهل ټيپه پېوونی کاتیشدا نیشانه خراپه کانی له چوار گروپی جیاوازه دا ده رکه وتن.

گروپی یه کهم هه موو ټهو که سانه ی ده گرتنه وه که نه یانده توانی ټهو پېوژانه ته واوبکه ن که ده ستیان پیکردبوو، له بهر ټهو هه ر زور به ئاسانی گله بیان له جوړیه تی ټهو نویسانه ده کرد که کړیویان. من زورم له وه که سانه بینی که بیروبوچوونی خو یان به و شیوه یه هه لده گه رانه وه. پیکه نینم پیا نده هات. مایه ی پیکه نینه ټه گه ر گله یی له توانای ماشینکی بېوینه ی وهک "جا کوار" بکه ی، له کاتیکدا کی شه راسته قینه که له شوفیره که دا بیت که نه توانیت له پستی سوکانه که یه وه دابنیشیت و لی بخوړیت. له و کاته دا گرفته که له توانی لیخوړینی شوفیره که دایه، نه که له جوړیتی ماشین که دا.

گروپیکي تر هه موو ټهو که سانه بوون که به رتیلیان نه ده خوارد. ټه وانه زیاد له راده ده مده می بوون، چونکه خو یان هیچ شتیکیان نه بوو که لی بترسن. نیگه ران بوون. بیئارامبوون چونکه من یارمه تی نویسه رانی ترمده دا، تاکوته رایان له راده به ده ر له وه ده ترسان که شتیکي له و جوړه رویدا بیت. وهک ماسیگر و ابوون، به لام ده ریایه که ورته ورتی ئیره و ټه وییان له به رده ستا بوو که توړه کانیانی تیفرییدن. نه یان توانی ته نانه ت یه که ماسی راسته قینه ش بگرن. به رتیل نه خوړه کانی ش له ناو ټهو شیوه ټینه گه یشتنه دا ده ژیان و پیا ناو بوو که یارمه تیه کانی من زور تایبه تی بن، به لام له لایه کی تریشه وه وایلکردن که زیاتریک چاوبکه نه وه و بیرسن؛ ټه ی که واته له راستیدا یارمه تی کی ده دا؟ بلیت یارمه تی ټهو نویسه ر تازه یه ی دابیت که له پیکدا ئازایانه ده رکه وت و خه لاتی ره خنه گره کانی برده وه؟

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

سیهه مین گروپ ټهو که سانه بوون که پاره یان لا بوو و هه می شه به ئاسانی نه یانده دامه وه. که په ټیکیان مشته رییه که له مشته رییه کانم پاره یه کی زوری لا بوو. نه من و نه مشته رییه که ش ده مانویست هی نده به ر گوپی خه لکی بکه ویت که باشتیرین پومانی ساله که له سه ر کو مه لیک تیبینی ورد هه لچنراوه که هی نویسه ر که نین. هیچ یه کی کمان پیا نخو شنه بوو که له ناچاریدا واملی هات باسی کاسیته تو مارکراوه کانی بو بکه م، به لام به راستی جار جاریک هیچ چاره یه کی ترم نه بوو. ټهو میتوده زور کاریگه ربوو. "یاریده ده ری نویسه ر" له به نه په ته وه په رشوبلا بوو، هه ر له به ر ټه وه ش زور گرن گبوو که به لایه نی که مه وه په یوه ندیه کی ریکوپیکي له گهل مشته رییه کانی دا هه بیت.

دوا هه مین گروپیش هه موو ټهو که سانه بوون که سودیکي مه زنیان له "یاریده ده ری نویسه ر" وه وهرگرتبوو، هه م وه کو لایه نی ټه ده ب و هه م وه کو لایه نی پاره ش، به لام که زانیان چه نده ها نیچیری تری ش به توړه که وه بوون، ئیدی هه ستیان ده کرد پیا ن خستوته شتیکه وه که ده سه لاتیان به سه ری دا ناشکیت. ټهو نویسه رانه ی که زیاتریک سودیان له یارمه تیه کانی من وهرگرتبوو، زیاتریک که وتبوونه ژیره وه، زیاتریک له وه ده ترسان که ئابرویان بچیت. له لایه که وه شه رمه زار بوون که یارمه تیان له که سیک وهرگرتوو و له لایه کی تری شه وه شه رمه زاری ټه وه بوون که کلاویان کرابووه سه ر. من به باشی له وه تی ده گه م، به لام خو یان بوون که خو یان فریودا که ئاوریشم بکرن.

دواتریش هه رچه نده که هه ندیک له مشته رییه کانم زانیان که من له فره لایه نه وه ده سته کارم، به لام له گهل ټه وه شدا هه ندیکیان فریویان ده خوارد و داوای ریکه وتن نامه ی نوییان لی ده کردم. زور به باشی

تابهته به پنگه‌ی په‌رتوک

ورده‌کاری له پښانه نه‌لمانیه‌که‌دا جی‌وازی‌بوون، ناوه‌کان گۆږدرابوون، شوینی پوداوه‌کان گویزرا‌بوونه‌وه بۆ نه‌لمانیا، به‌لام خودی چیرۆکه‌که به‌ته‌واوه‌تی وه‌ک نه‌و چیرۆکه‌بوو که من کاتی خوی هونیمه‌وه له هه‌ندئ شوینی دیاریدا له‌سه‌دا سه‌د وه‌ک نه‌وه‌ی من بوو. نوسه‌ره‌که ناوی "ویلیامین ویتمان" بوو، من به‌هیچ شپوه‌یه‌که له‌وه‌وپیش ناوی نه‌و نوسه‌ره‌م نه‌بیستبوو، به‌لام بیگومان پی‌ده‌چوو نازناویک بیت.

من له‌سه‌دا سه‌د دلنیا‌بووم که نه‌و چیرۆکه‌م ته‌نها بۆ ماریا گێرا‌بووه‌وه، وه ته‌نها له‌به‌ره‌وه‌ش به‌هیچ که‌سی‌کم نه‌فرۆشتبوو، چونکه تا نه‌و کاته‌هیچ نوسه‌ریکی وام نه‌دۆزی‌بووه‌وه که به‌بروای من بتوانیت نه‌و پښانه بنوسیت. ته‌نها دوو بواری پیتیت‌ده‌چوو؛ یان ماریا به‌ریکه‌وت نه‌و چیرۆکه‌ی "لۆرد هامیلتن" ی بۆ که‌سی‌ک گێرا‌وه‌ته‌وه، بۆ نمونه بۆ نوسه‌ریک. یاخود قبول‌کردنی نه‌م بواریانم به‌لاوه سه‌خت‌تری‌ک‌بوو. ماریا خوی نوسیویه‌تی‌ه‌وه و به‌نازناوی "ویلیامین ویتمان" وه‌ه‌و بۆ‌لای کردۆتوه. چیرۆکه‌که جوان دا‌پێژرا‌بوو، تارا‌ده‌یه‌کیش نه‌نجامه‌که‌یم به‌دل‌بوو، هه‌رچه‌نده به‌لای منه‌وه به‌ته‌واوه‌تی به‌سترا‌بوو به‌ناوچه به‌رزاییه‌کانی سکۆتله‌نداوه.

ده‌رکه‌وتنی له‌ناکاو ی نه‌و نیشانه‌ی زیندو‌هی ماریا هه‌ژاندمی. بیرۆکه‌ی نه‌و پښانی شه‌تره‌نجی که به‌نه‌لمان‌ی ناویان نابوو "نه‌ینی یاری شه‌تره‌نج" ته‌نها یه‌که‌یک بوو له‌چه‌نده‌ها و چه‌نده‌ها چیرۆکی تری من که کاتی خوی هه‌روا بۆ ماریام گێرا‌بووه‌وه، زۆریشیان بوو‌بوون به‌پښانه و بۆ‌لای کرابوونه‌وه. بۆ‌ی‌ت چه‌ند چیرۆکی‌کی تریش له‌لایه‌ن "ویلیامین ویتمان" وه‌ه‌و بۆ‌لای کریت‌ه‌وه؟ له‌و حاله‌ته‌دا پیت‌ده‌چوو "یاری‌ده‌ده‌ری نوسه‌ر" بکه‌و‌یته‌ کیشمه‌و‌کیشی‌کی راسته‌قینه‌وه.

ده‌یانزانی له‌سه‌ر که‌شتیه‌کن که له‌نقۆم‌بوون‌دا‌یه، به‌لام ئیدی به‌سه‌ختی نه‌خۆش‌که‌وتبوون و ده‌ستیان له‌خۆیان شۆری‌بوو، له‌به‌ره‌وه‌وه داوای زیاتر و زیاتر و زیاتری‌کیان ده‌کرد. هه‌روه‌ک هه‌موو جۆره ئالوده‌بوونی‌کی تروابوو، به‌لام له‌و‌یدا ته‌نها نه‌وه‌نده‌بوو که کاتی پوه‌نه‌لمانیه‌که‌یان دوا‌خستبوو. پرسیاریکم له‌یه‌که‌یکیان کرد و وتم "نا‌ترسیت له‌وه‌ی له‌پاش مردنت په‌رده له‌سه‌ر هه‌موو نه‌ه‌ینی‌ه‌کانته هه‌لمان‌ریت؟"، سه‌ری‌کی بۆ پاره‌شاندم و وتی "ئێ خۆ نه‌و کاته‌چیت‌ر من لی‌ره‌دا نیم، پۆش‌تووم". من وه‌ک بێ‌شه‌رمیه‌که نه‌وه‌م ده‌بینی، به‌لام هاوکات مانایه‌کی زۆریشی هه‌بوو له‌لام. یه‌که‌یک له‌سیفه‌ته‌باوه‌کانی شارستانی پۆست مۆدی‌رنی له‌وه‌دا ده‌بین‌ریت که تارا‌ده‌یه‌که به‌هیچ جۆریک ریز له‌سه‌روه‌ری پاش مردن ناگرن. ژیان شاری‌کی یاری و خۆشی و راباردنه‌ و نه‌ندیشه‌ی قول و دوربینیش له‌و کاته‌زیاتریک تیناپه‌ریت که شاری یاریه‌که‌دا ده‌خریت.

له‌لایه‌کی تریشه‌وه زۆر پیتی تیده‌چوو که نه‌و مشت‌ه‌ریانه‌ پقیان لی‌مبیت. زۆر پیتی تیده‌چیت که ئالوده‌ی هیروین بیت و له‌هه‌مان کاتیشدا قیزت له‌و که‌سه‌بیت‌ه‌وه که بۆت په‌یدا ده‌کات.

من خۆم هه‌ر به‌ئارامی مامه‌وه، هه‌تا پۆزیکیان وتاری‌کی کورتم له‌"دار سپایگل" دا خوینه‌وه که ده‌رباره‌ی پښانی‌کی سه‌رسو‌ره‌ینه‌ر بوو که له‌نه‌لمانیا ده‌رچوو‌بوو، پښانه‌که باسی یاری شه‌تره‌نجی ده‌کرد. پښانه‌که‌م په‌یدا‌کرد و تا هه‌موویم نه‌خوینده‌وه دامنه‌نا، به‌ته‌واوه‌تی سه‌رسام‌بووم.

پښانه‌که‌کتومت له‌سه‌ر نه‌و چیرۆکه‌دا‌پێژرا‌بوو که من چه‌ندین ساڵ له‌وه‌وبه‌ر له‌"فرۆگنه‌رسی‌ته‌ر" دا بۆ ماریام گێرا‌یه‌وه، نه‌و کاته‌هه‌ر چه‌ند هه‌فته‌یه‌که به‌ر له‌سکیر‌بوونه‌که‌ی ماریابوو. کۆمه‌لیک

www.pertwk.com

لهویدا ماریا هیئدهی نیشاندام که یادوه‌ریه‌کی زۆر به‌هیزی هه‌یه و دهستی به یاری شه‌تره‌نج کردوه.

نوسراوی سهر دیواره‌که

لهو کاته‌دابوو که به‌گور له دهره‌وه‌ی ولاندا ده‌ستبه‌کاربووم. کاتی خۆشی بوو، چونکه ته‌ونه‌که‌ی نه‌رویجم زۆر چرپووبوه‌وه. راسته خه‌لکی ولاتی ئیمه په‌رشوبلاوه، به‌لام هه‌رچی دهرباره‌ی نوسهره‌کانیه‌تی تابلاییت خه‌لکه‌کانی نزیک‌ی یه‌کن. به‌راستی کاتی ئه‌وه هاتبوو که زوو زوو سه‌فه‌ربکه‌م بو ئه‌لمانیا و ئیتالیا و فه‌ره‌نسا و ئیسپانیا و به‌ریتانیا.

له‌پیشدا ناچاربووم کاریک له دهرگایه‌کی چاپه‌مه‌نیدا بدۆزمه‌وه. من ده‌میکبوو ده‌مزانی که ئه‌وه قۆناغی‌کی پێویسته. هه‌ر له‌میژه‌وه چه‌نده‌ها سهرنوسهر هیئده‌یان بو دهرکه‌وتبوو که من که‌سیکی یاریده‌به‌خشم، که‌سیکم به‌خۆشبه‌ختیه‌وه ئه‌ندیشه و بیرۆکه‌ی جیاواز به‌ناو نوسهره‌کاندا په‌خشده‌که‌مه‌وه، من جیگه‌یه‌کی به‌رزم له‌لای ئه‌وان داگیرکردبوو. زۆر که‌ره‌ت هه‌ر به‌ئاشکرا داوايان لیده‌کردم که بيمه‌ راویژکاری کتیبیک. شتیکی جیاواز و خۆشبوو به‌لامه‌وه، له‌لایه‌کی تریشه‌وه دلشادبووم به‌وه‌ی که چه‌ند کاغه‌زیکی په‌سمیم پێبوو و ده‌یسه‌لماند که پارهم په‌یدا کردوه، چونکه هه‌روا به‌ئاسانی نه‌مه‌توانی قه‌ناعت به‌ دائیره‌ی باج بکه‌م و بلایم به‌راستی هه‌ندیک له‌و پارانه‌ی په‌یدایانده‌که‌م باجیان له‌سه‌ره.

تابه‌ته به پنگه‌ی په‌رتووک

ئیشیکی کاتیم بۆماوه‌ی سالیک له دهرگایه‌کی گه‌وره‌ی چاپه‌مه‌نیدا دۆزیه‌وه، وه‌ک سهرنوسه‌ری ئه‌ده‌بیاتی وه‌رگێردراو دایانمه‌زراند. من یه‌کیک بووم له نیوان چه‌نده‌ها که‌سی تردا که داوا‌ی ئه‌و کاره‌یان کردبوو، به‌لام هه‌رئه‌وه‌ندی پیمراگه‌یاندن که ئه‌و کارهم ده‌وئ، یه‌کسه‌ر منیان دامه‌زراند. ته‌نانه‌ت پێویستیشی نه‌کرد به‌نوسراوی په‌رسی داوا‌ی ئیشه‌که بکه‌م، چونکه ناوبانگیکی باشم هه‌بوو، بێگومان هه‌مووان "پیتهر"یان ده‌ناسی. من که‌سیکی پایه‌به‌رزبووم و له‌ژیره‌وه ژيان‌ی ئه‌ده‌بیم به‌پێوه‌ده‌برد.

به‌هیچ شێوه‌یه‌ک مایه‌ی سهرسوهرمان نه‌بوو که من داوا‌ی ئیشیکم له دهرگایه‌کی چاپه‌مه‌نیدا کرد. به‌پێچه‌وانه‌وه، ئه‌وه سه‌یربوو که زۆر له‌وه‌وپیش داوام نه‌کردبوو. ئه‌و راستیه‌ش که من جگه له شه‌هادی شه‌شی ئاماده‌یی هیچی ترم نه‌بوو هانای بۆ به‌رم، هیچ شتیکی له پله‌وپایه‌م که‌منه‌کرده‌وه و گرنگیان پێنه‌دا. من خۆم خۆم فیر کردبوو و شه‌رمیشم له‌وه نه‌ده‌کرد که شه‌هادیه‌کی دانیشگام نه‌بوو. من ئه‌و قۆناغه‌م په‌راندبوو. خه‌لکی وا هه‌یه که زۆرتریک له‌خودی خۆیان‌ه‌وه فیرده‌بن وه‌ک له‌خه‌لکانی تره‌وه.

ئه‌و دهرگای چاپه‌مه‌نییه‌ش به‌خته‌وه‌ربوو که دهرگای بۆ یه‌کیکی وه‌ک من کردوه. ئیشیکی باشم بۆ ده‌کردن، هیچ گومانیک له‌وه‌دا نه‌بوو، به‌لام ته‌نها خۆم ده‌مزانی که من له‌پێگه‌ی ئه‌و ئیشه‌وه ده‌توانم چه‌نده‌ها په‌یوه‌ندی به‌نرخ له‌گه‌ڵ دهره‌وه‌ی ولاندا دابمه‌زینم، ده‌توانم چه‌ند ناسیاویک بدۆزمه‌وه که کاریگه‌ریه‌کی مه‌زنی هه‌بێت بۆ بلاو‌بوونه‌وه‌ی "یاریده‌ده‌ری نوسهر".

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

ئەدەبیاتی ئەسکەندەنافیدا بۆ دەرەووی ولات. هەرگیزیش هیچ شتیکم نەدەوت ئەگەر بەتەواوەتی دلتیا نەبوومایە لێی. کاتیک که به دەزگایەکی ئەلمانیم دەوت که پۆمانیکی دانیمارکی یان سویدی سەرکەوتنیکى نایاب له بازارى ئەلمانیدا بەدەست دینیت، ئەو کاتە دەزگاکە سور دەیزانی که من قسەکەم بەباشی هەلسەنگاندوو. گرنگە لەو کاتانەدا که مامەلە لەگەڵ خەلکانی تردا دەکەین، شتەکان بەباشی هەلسەنگینین. متمانه کردن شتیکە که لەگەڵ تیپەرپوونی کاتدا دروستەبیت.

بیگومان ئەو پاشنیوەپۆیە لەدەرگای بەرپۆبەری گشتی چاپەمەنیەکەمدا و وتم دەمەوێت دەست لە کار هەلبگر، پەشیوی و نائارامیەکی زۆر کەوتە ناو چاپەمەنیەکەو. بەلام ئیدی دەبوايە لەسەر ژيانى خۆم بەردەوامبوومايە. من هەر لەسەرەتای هەشتاکانەو هەک چاودیریکەرێک کارم بۆ چەندەها دەزگای چاپە گەرەکانی جیهان کرد. ئێشەکەى من لەو دەابوو که ئاگام لە کتیبە نایاب و نوێکانی ولاتانی ئەسکەندەنافیا و زمانى ئەلمانى بێت و ئەگەریش ناوێشانیک سەرنجى رابکێشامایە و پێموابوایە گرنگیەکی تایبەتی هەیه، دەبوايە بەزوترین کات زانیاریم بدایە بەو دەزگایانەى که نوێنەراییەتیم دەکردن. ئەو کارە بواریکی یەكجار نوێی بۆ کردمەو، چونکە هەر زوو بووم بە نوێنەری چەندەها دەزگای چاپی بەناوبانگی ولاتانی دەرەو و لەو بەدواو زوو سەردانم دەکردن.

لەسەفەرەکاندا بەردەوام بیرۆکە و ئەندیشه‌ی نوێی پۆمانم بۆ دەهات. ئەو کاتەى که گەنجتریک بووم چێژم لەو دەبینى لەکاتى

بۆ ماوێ چوار سالی پەبەق لەو دەزگایەدا کارمکرد، بەلام هەر لە سالی یەكەمەو کەسایەتیە گرنگەکانى ناو چاپەمەنیە هەرە گەرەکانى دەرەووی ولات دەیانزانی چ کەسێک بەتەواوەتی ئاگای لە ژيانى ئەدەبى ولاتەکانى ئەسکەندەنافیایە. ئەرکی سەرشارنى من ئەو بوو که ئەو کتیبە بیانانە بدۆزمەو که شایانى ئەو بوون وەرگیردینە سەر زمانى نەرویجى. ئەو کارە هەر زۆر ئاسانبوو. نوێنەرەکان دەیانزانی پەيوەندى به چ کەسێکەو بکەن. لە نیوان هۆلەکانى پێشانگای کتیبى فرانکفورتدا وروژمیان بۆ دەهینام و بەراکردن بەرەوپروم دەهاتن. زۆر خوشبوو، چێژم لەو حالەتە دەبینى. ئەملاولایان ماچدەکردم و کارتى ناوێشانى خۆیان پێدەبەخشیتم. هەموویان ئەو راستیەیان زۆر باش دەزانی که ئەگەر من کتیبیک بەباش نەزانم ئەوا شەنسیکی هێندە زۆرى نابێت که لە ولاتانى ئەسکەندەنافیدا بلاوگیریتهو، بەو شیوەیەش بوومە سەنگى مەحەکیان. جارجارێک بەرلەووی دەزگایەکی چاپەمەنى ئەلمانى یان ئیتالى کتیبیک بخاتە بەردەست بازارى یابانى یان ئەمریکیهو، دەهاتن و داواى راي منیان دەکرد، منیش یەكسەر بیروپرای خۆم پێرا دەگەیان و پێم دەوتن چ کتیبیک بەپێى من شەنسى بلاو بوونەووی لەو ولاتانەدا هەیه. جارى واش هەبوو ناوى نوسەرێکی دیاریکراوم دەدانى، یان یەك دوو وشەى باشم دەربارەى کتیبیکى دیاریکراو دەوت. بەدەرلەووش زۆر جار شیو پێکەوتننامەیهکی باشیشم بۆ دەخەملاندن. بەو شیوەیەش هەمیشە پویان تێدەکردم و داواى ئامۆژگاریان دەکرد، تەنانەت دەربارەى ئەو شتانەش که لەبەرپرسيارى منەو دوربوون. هەر لەو کاتەووی که من سەرنوسەرى ئەدەبیاتی وەرگیردراو بووم، پۆلیکی گرنگم هەبوو لە بلاوکردنەووی

تایبەتە بە پێگە بە پەرتووک

پۆمانیک بنوسریت، من ئاگام لایبوو... تەنانت بەرلەووی نوسەرە کە خۆشی بزانیت کە پۆمانیکی دیاریکراو دەنوسیت، من دەمزان. ئەوێش بۆ کەسیکی چاودێریکەری وەک من هەتا بلیت نرخیکی بەرزى هەبوو. من زۆر زیرەکیووم لە جیاکردنەووی ناوێشانە گرنەکاندا. دەلێن کە من هەستی شەشەمم هەیه.

بەلای "یاریدەدەری نوسەر" وە مایەى سەربەستیهکی گەورەبوو کە چیتەر تەنها بە نوسەر ئەسکەندنافیه کانهو نەبەستریتەو. هەندیک لە بیروکە گرنەکانم وەرگێڕایە سەر زمانى ئینگلیزی و ئەلمانی و فەرەنسى و ئیتالی. بیگومان ئیشیکی گەورەبوو، بەلام شتیکیش نەبوو کە نەکریت. من هەمیشە حەزم لەوێبوو کە ئەدەب بەزمانە پەسەنکەى خۆى بخوینمەو، لەراستیدا تارادەیهک ئەو مەرگیکی خویندەنەووم بوو. لەبەرئەو هەر لە سەرەتای حەفتاکانەو وەک ئارەزوێهک دەستکرد بە فیروونی چەند زمانیکی نوێ. ئیدی "یاریدەدەری نوسەر" کۆمەلێک نوسەری زیاتری لەبەردەستدبوو و دەیتوانی بەئارەزوی خۆى یەکیکیان هەلبژیریت. نوسەریکی ئەمریکی یان بەپازیلی تارادەیهک هەستی بە مەترسی نەدەکرد کە بیروکەیهک لە کەسیکی نەرویجی بکړیت. لەو کاتە بەدواو ئیتەر بەیهکجاری دەولەمەندبووم.

کاتیکی زۆری پۆزانەم بەوێه دەپۆشت کە پەيوەندیەکی نزیک بە نوینەرەن و نوسەرەن و چاپەمەنیەکانەو بەیلمەو، پاش ماوێهەکی کەمیش بووم بە کەسیک کە خەلکانیکی زۆر حەزیان بە مەعشەرم دەکرد و پێیانخۆشبوو لەسەر میزەکەم دابنیشن. بەهیچ جوریکیش مایەى شەرم نەبوو لە پێشانگای کتیبەکانی فرانکفۆرت و لەندەن و بۆلۆگنا و پاریسدا لەگەڵدا دانیشن و نانیکی نیوەرۆ بخۆن،

پێاسەکردنی سەرشاخەکاندا بیریەکەمەو، یان کاتیکی کە بەقیتار بە "هاردەنگیڤیدا" دەپۆشت. لەو کاتەشدا کە بەهۆی کارەکەمەو دەستم بەسەفەرکرد، ئەو حالەتە هەرەکو خۆی مایەو کە لەبەرزیای 40 هەزار "پێ" وە بەرەو "نیۆرک" و "ساو پاولۆ" و "سیندنی" و "تۆکیۆ" دەفریم. زۆرجار تەنها یەک دوو دەقەیهکم پێویستبوو بۆ ئەوێ بیروکەى پۆمانیک دابڕێژم، ئی خۆ دەشبوایە بیرم لە شتیک هەر بکردایەتەو، میشکی من بەو شیوەیه خولقابوو. من نەمدەتوانی هەروا دابنیشم تەماشای دالانی ناو فرۆکەکە بکەم، بیر لەو بکەمەو کە دەستەى خزمەتگوزارانى ناو فرۆکەکە چ کاتیکی قاوێهەکی ترمان بۆ دەهینن. من کاریکی تایبەتیم هەبوو کە پێک لەگەڵ ئەو سەفەرە دورودریژانەدا پێکدەهوت، دلم بەوێش خۆشبوو کە موسافیریکی خاوەن ئیشی ئاسایی نەبووم، بەتایبەتیش دلم بەوێش خۆشبوو کە پۆمان نویکی ئاسایی نەبووم. دەفتەریکی تیپینی نوسینەو شۆینیکی زۆر بچکۆلەر دەگریت وەک لە پەشنوسی پۆمانیک، یان کۆمپیوتەرێک، جگەلەوێش هەر زۆر کەمتر دەبێتە مایەى سەرنجی خەلکانی تر. "هیگل" لە جوانناسیهکەیدا دەلێت "هەتا هونەرێک نایابتر و پڕەندیشەى قولتربیت، کەمتر و کەمتر ئەندازەى فیزیایى داگیردەکات".

لەوێهەدواو هیچ کەسیک بەلایەو سەیرنەبوو کە من لەهەموو فیستیڤال و پێشانگای کتیبەکانی سەرانسەری جیهاندا دەردەهوتم، چونکە من پارەم لەبەرەمبەری ئەوێدا وەرەگرت کە چاوم کراوێت. من دەبوا بە ئاگام لەو پۆمانە گرنەکانە بوایه کە هیشتام بە زمانەکەى خۆیان چاپەنەکراوون. ئەو خالەش کە هیچ کەسیک نەیدەزانی ئەوێبوو کە من لە چەند حالەتیکى دیاریکراو بەراستی بەرلەووی

به پيچه وانه وه زورجار مايه ي شانازيبوو له ته نيشتمه وه ببينرين. چهنده ها ئافره ت ده وره يان دابووم، وه به هيچ شيويه كيش لايه نيكي خراپنه بوو كه كه سايه تيه كي خوشت هه بيت؛ من چهنده ها شهوي خوشم له گهل چهنده ها به پيوه به ري ئافره تي ده زگاكاندا رابوارد. ته نها شتيك كه به ربه ره كانپي ده كردم، ئه و كه سانه ي تربوون كه وهك من چاوديريكه ربوون. نه مده تواني هه مان كتيبي ناياب بخه مه به رده م "سيئويل" و "گاليمارد".

*

ئه و كاته ي كه له به هاري ئه مسالدا پيم خسته ناو پيشانگاي جيهاني كتيبي مندالان و گه نجان له "بولوگنا"، خورپه يه كي سه ير به دلما هات و هه ستمكرد ئه وه دوا هه مين پيشانگاي كتيبه كه ببينم. هه ر لايه كه مين پيشنيوه رپوه هه ستمكرد كه شته كان وهك جاراني پيشوو نين. من هه ميشه ئه و توانايه م هه بووه و ده متواني يه كسه ر هه ست به جه وي خوش و ناخوش بكه م.

هه ر يه كسه ر له پاش كردنه وه ي هو له كاني پيشانگاكه، له گهل سه رنوسه ريكي فه رهنسي دا كه وتمه قسه كه ماويه ك له وه وپيش چيروكيكي چاپكراوي ده زگاكه ي سه ركه وتنكي نايابي به ده سته پنا بوو و ئه و چيروكه ش له سه ر يه كيكي له بيروكه كاني من دارپيژرابوو. نوسه ره كه ش كه چهن د ساليك له وه وه ر له بارپيكي فيستيفاله ئه ده بيه كه ي "ئيدينبورگ" ببنيبووم، مه رام و مه به سته كاني مني باش به كار هينا بوو، زماني رومانه كه شي تابلپيت ناياب بوو. كاتي خو ي له به رامبه ردا پارهيه كي باشي دام، جگه له وه ش ده بوايه له سه دا

تايه ته به پنگه ي په رتووك

پينجي داها تي داها تووي كتيبه فه رهنسيه كه و وه رگيپرا نه كانيشي بو من بوايه. كتيبه كه ي چهنده ها خه لاتي بر دبووه وه و هه تا ئه و كاته بو هه وت هه شت زماني تريش وه رگيپردرابوو. منيش ده قتيكي راست و دروستي ريكه وتن نامه كه مانم له سه ر كاسينيكي ديكتافونه كه م لايوو، بي خه م له گهل كو پيه كي پار ه روه انه كردنه كه يدا له سندوقي بانكيكا دامنا بوو. به ده رله وه ش ده نگيم له سه ر كاسينيكي تر هه بوو كه به ستبووم به ته له فونه كه ي ماله وه م له ئوسلو. من هه ميشه ژماره ي ته له فوني ماله وه م ده دا به نوسه ره كان، ئه و ئاميره ش بيده نگو بو كه له ته له فونه كه م به ستبوو و ده نگه كانم له سه ر كاسينيكي بچكوله پي تو مار ده كرد، هه ر بوئه وه ي هيچ بواريكي تي دا نه هيلمه وه كه دواتر به هه له لي تييگه ن، له دواي قسه كانمانه وه به كورتي هه موو ئه و شتانه م ده وته وه كه له سه ري ريكه وه تبووين.

هه رزوو دلنيا بووم له وه ي كه ئه و سه رنوسه ره فه رهنسيه ده يزاني ئه و رومانه ي كه ئه و هه موو خه لاته ي وه رگرتبوو، به چ شيويه ك دارپيژراوه. له دلي خو م دا ده موت "بلييت نوسه ره كه خو ي به شيويه كي ناراسته وخو پي و تبييت؟ ئه گه ر وابووبيت، كه واته بو پي و تووه؟ بلييت كه سيك بيت كه به هيچ شيويه ك ري زي خو ي له لا نه بيت؟" هيچ شتيك به شيويه كي راسته وخو باس نه كرا، به لام به و شيويه ي كه سه رنوسه ره كه ده ستي به ليكولي نه وه كرد له گه لدا، هينده تيگه يشتم گومان له وه شده كات كه ئه و يارمه تيه ي من كه پيشكه شي ئه و نوسه ره دياريكراوه م كردبوو، ته نها جارم نه بووه. هه ر راسته وخو وتي "تو ئاگات له هيچ حاله تيكي تري له و بابته هه يه؟". دواتريش له و كاته دا كه وامنيشاندا كه چيتر تا قه تي ئه و گفتوگو قوره م نيه زور به ئاساني قاوه ي ناو كوپه كارتوني هه كه م هه لگرت و بيئه وه ي گو ي به و

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

به‌لام تهنه‌ها خوم دهمزانی که چهنده فره‌په‌نگم. زورم پی خوشبوو له‌گه‌ل سهرنوسه‌ره‌کاندا باسی ئه‌و کتییبه سهرکه‌وتوانه‌ی ساله‌که بکه‌م که من به‌باشم زانییوون، ههر زور راسته‌وخوش رای خومم دهرده‌بری. هه‌ستمده‌کرد ده‌بوایه به‌و شیویه به‌ومایه و زور به‌بی به‌زه‌بیانه‌ش ره‌خنه‌م له‌و پومانانه‌ی خوم ده‌گرت که به‌شیویه‌کی خراپ نوسرابوون. بۆ نمونه دموت "ئه‌و نوسه‌ره ئافره‌ته بیرۆکه‌ی سهره‌کی پومانه‌که‌ی خوی به‌خه‌سارداه و ده‌یتوانی به‌شیویه‌کی زور باستر به‌کاریه‌ینیت". دواتریش به‌ وشه‌ی خوم کرۆکی راسته‌قینه‌ی پومانه‌که‌م به‌و شیویه ده‌گی‌پایه‌وه که من بۆی ده‌چووم. ئه‌وه‌م به‌لاوه خوشبوو. من وام له‌ زوربه‌ی سهرنوسه‌ره‌کان ده‌کرد که زیاتریک بیربکه‌نه‌وه، چونکه هه‌موو سهرنوسه‌ره‌کان نه‌یانده‌توانی وه‌ک من کتومت پیلان و گلۆله‌ی شاراه‌ی ناو چیرۆکیک دیاریبکه‌ن. له‌پاده‌به‌در له‌زه‌ت و خوشیم له‌وه‌ ده‌بینی. من نه‌مه‌توانی هه‌میشه له‌پیش پیشانگا‌کاندا سهرتاپای هه‌موو کتییبه‌کان له‌سهره‌تاوه تا کۆتایی بخویندمه‌وه، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ده‌متوانی به‌شیویه‌کی گشتی ناوه‌رپۆکی هه‌موو ئه‌و کتییانه‌ به‌خه‌مه‌روو که له‌وه‌وپیش خوم ده‌ستیکم له‌ نوسینیاندا هه‌بوو بوو. من زیاد له‌ پاده ئاگام له‌و شتانه‌بوو. بیگومان ده‌بوایه ههر به‌و شیوه‌ش بوایه.

له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا هه‌ستمده‌کرد شتیک له‌ پیشانگا‌که‌ی "بۆلۆگنا"دا گۆراوه و وه‌ک پیشانگای کتییبه‌که‌ی فرانکفۆرت نیه که شه‌ش مانگیک له‌وه‌وبه‌ر سازکرا. وازانم له‌ماوه‌ی ئه‌و پێشنیه‌په‌ڕۆیه‌دا سه‌لامم له‌ 100 که‌سیکی ناسیاو‌کرد. ئه‌وه‌ زۆرنه‌بوو به‌لامه‌وه _له‌ماوه‌ی یه‌ک پێشنیه‌په‌ڕۆی ته‌واودا سه‌لامکردن له‌ 100 که‌س له‌شوینیکی وه‌ک

بدەم به‌ره‌و هۆلی ئه‌لمانی پۆیشتم _ قۆلی گرتم و وتی؛ «ئاگات له‌ خۆت بێت پیتەر». به‌جۆریکی میهره‌بانانه وتی، به‌لام من پیموانه‌بوو مه‌به‌ستیکی میهره‌بانانه‌ی هه‌بیت. من قسه‌که‌یم وه‌ک هه‌ره‌شه‌یه‌ک لیکدایه‌وه. په‌نگه‌ خه‌می ناوبانگی نوسه‌ره‌که‌ی بووبیت و له‌ویشه‌وه له‌ جیمتمانیه‌ی ده‌زگا‌که‌ی خوی بترسیت.

بۆ ماوه‌یه‌ک وه‌ستام و قسه‌م له‌گه‌ل به‌پۆیه‌به‌ری یه‌کیک له‌ ده‌زگا گه‌وره‌کانی چاپه‌مه‌نیه‌کی ئه‌لمانی‌دا کرد. وتی ئه‌مسال چاپه‌مه‌نیه‌که‌مان ناوی کۆمه‌لیک کتییی نایابی له‌ لیسته‌که‌دايه. په‌رداخیک شه‌رابی ئیتالیان خوارده‌وه، ئه‌و پیاوه‌ی که قسه‌م له‌گه‌ل‌دا‌ده‌کرد ئاگای له‌وه‌ نه‌بوو که ئاماده‌کردنی دوو کتیب له‌وانه‌ی که باسما‌کردن گه‌لی گه‌لی سا‌ له‌وه‌وبه‌ر له‌ ئۆسلۆدا ئه‌نجام‌دراون. به‌لام ئه‌وه هه‌چ رۆلیکی وای نه‌بوو.

به‌دریژی ئه‌و پێشنیه‌په‌ڕۆیه به‌ناو هۆله‌کانی پیشانگا‌که‌دا سوپامه‌وه. من له‌سه‌ر ئیشبووم و هه‌میشه حه‌زم له‌و جۆره پیشانگا‌یانه‌بوو، مایه‌ی خوشحالی‌م بوو ئاماده‌یانم. هۆله‌کان و پارچه‌وه‌کانی پیشانگا گه‌وره‌کانی ئه‌وروپا وه‌ک قه‌لایه‌کی ئیمپراتۆری تایبته به‌ خوم وابوون، من به‌تایبه‌تی له‌وه‌ره‌زی به‌هاره‌دا پیمخۆشبوو له‌ "بۆلۆگنا"دا بم. له‌ "بۆلۆگنا"دا باستریک نانم ده‌خوارد. ئافره‌تیکی زور له‌ویدا هه‌بوون.

چیزم له‌وه‌ ده‌بینی له‌ شوینیکه‌وه بۆ شوینیکی تری پیشانگا‌که‌ برۆم و سلاو له‌ هاوکارانم بکه‌م که له‌ هه‌موو سوچ و گۆشه‌یه‌کی جیهانه‌وه هاتبوون. هه‌ینده نوسه‌ری زور له‌ پیشانگا‌که‌ی "بۆلۆگنا"دا ئاماده نه‌بوون، به‌لام چهنده‌ها کتییی خومم به‌رچاوه‌وت. من به‌دریژی ئه‌و چهنده‌ سالانه‌ی پێشوو چهنده‌ها کتییی مندا‌لان و گه‌نجانم دا‌هینابوو،

تایبه ته به پنگه ی پرتووک

له دلی خۇمدا وتم "باشه، كهواته وتاریك له "كۆریرئ دیلا سیرا" دا
نوسراوه و ده بیئت من بیخوینمه وه". قهت ئه وه من نه بووم كه ئاوها
بیئاگابم، به لام به راستی ماوه یه کی زۆربوو من نه چوو بووم بۆ خواروی
شاخه کانی ئه لپ. رقم له وه جهو گۆرینه کتوپره ی ناو
ئیمپراتۆریه ته که بوو، چهند که سیک خه ریکی پلاندانانبوون،
له وه ده چوو شۆرش هه لگیرسیئت، ئه وه کاتهش كه شۆرش به راستی
هه لده گیرسیئت، چی له ئیمپراتۆر ده کهن؟

ئه وه پۆژه ئه وه ندهم به سبوو، هه رچه نده وه ک کار هه یچ شتیکم
ئه نجامنه دابوو. له پێگامدا به ره و ده رگای چوونه ده ره وه ی پێشانگا که
چاوم به نوسه ریکی دانیمارکی که وت که پۆمانیکی بۆ گه نجان
نوسیوو و تازه کی به زمانی ئیتالی ده رچوو بوو. به برپای من
نوسینه که ی هینده جوان نه بوو، به لام برپه ی بیرۆکه ی پۆمانه که ی
سه رنجراکیش بوو. له سه ر تیبینیه کی من هه لیچنبوو که کاتی خۆی
له فیستیفالی ئه ده بی تۆرنه ودا لی کرپیووم. پیموابوو هه ر به لایه نی
که مه وه هینده به ینم که به سه ر سه لامیکی براده رانه م لیبکات. راسته
پیتیده چیت له وه پێشانگای کتیبانه دا یه کجار سه رت قالیبت، به لام
ئه وه نوسه ره دانیمارکیه ریک له وه کاته دا که بینیمی به ئاشکرا روی
وه رچه رخانده و سه یری لایه کی تری کرد. وا ده هاته به رچاوم که
سه رسامی ئه وه بیئت که هیشتام هه ر له ژياندام. په نگه ئه وه حاله ته
هینده سه یر نه بیئت که که سیک گومان له وه بکات که سه یری ناوچاوی
که سیک تریبکات که وازانیت مردوه. جگه له وه ش شتیکی تریشم بۆ
پوونبووه؛ له وه ده چیت گرتیکی هه ر زۆر گه وره بیئت ئه گه ر به رله وه ی
براده ریکت بۆ هه تاهه تایه ونیئت، تۆ چهند سه عاتیکی یان چهند
پۆژیک له وه پیش بیبینیت. وه به تایبه تیش ئه گه ر خۆت ده ستیکت له

پێشانگای کتیبیک به هه یچ جۆریک زۆر نه بوو، به لایه نی که مه وه بۆ
که سیک وه ک من که مبوو.

ئه وه پۆژه هه تا ده هات زیاتر و زۆرتر قه ناعه تم به وه ده کرد که چهند
خه لکیک خه ریکی پلاندانانبوون. بیگومان ئه وه هه مووانی
نه ده گرتیه وه، ئه وه شم ده بین، کۆکردنه وه ی هه موو ئه وه که سانه ی که
من له ماوه ی ئه وه هه موو ساله دا کارم له گه لدا کردبوو، شتیکی بوو که
پیی تینه ده چوو، هه روه ک ئه وه وابوو بته ویت هه موو میروله ی
دارستانی که یه ک شاره میروله دا کۆبکه یته وه. به لام چهند که سیک
خه ریکی پلاندانانبوون. له وه ده چوو کاتی خۆی بیئت، له وانه بوو کاتی
من ته وابوو بیئت.

نوبینه ریکی ئیتالی قۆلی گرتم و هه ر له خۆیه وه به یی بیرکردنه وه
هاواریکرد و وتی؛ «ئی، ئه مسالیش هاتوویت بۆ پێشانگا که؟» هه تا
بلیئت پرسیاریکی سه یربوو، چونکه له لایه که وه خۆی منی ده بین که
له ویدا بووم، له لایه کی تریشه وه به لایه نی که مه وه ده سالبوو له سه ر
یه ک ده چوومه ئه وه پێشانگایه ی "بۆلۆگنا". که میک دواتر "کریستینا" م
بینی، ده میکبوو ئه ویشم ده ناسی. ئه وه ئیشی بۆ یه کی که له ده زگا هه ره
گه وره کانی چاپی ئیتالی ده کرد و جوانترین چاوی دونیای پیوه بوو و
خاوه نی سیکسیتترین ده نگی جیهانیش بوو له دوا ی "ماریا" وه. به لام
له ویدا که بینیم یه ک به خۆی داچله کی، ده وت خۆی کی له پۆژی
پونا کدا بینیه، هاواریکرد و وتی «پیته ر! وتاره که ی ناو "کۆریرئ دیلا
سیرا" ت خۆیندۆته وه؟» هه رئه وه نده فریاکه وت بلیئت و پورتوگالیه ک
پیوه ی نوسا که من که میک له وه وه به ر سه لامم لیکردبوو. که سیک نوئ
بوو. ئه ویش هه روه ک من کاری چاودیاری ده کرد. به لام ئیدی له دوا ی
قه سه که ی کریستینا وه سه رم گیزی ده خوارد.

ونبوونه کهیدا هه بیټ. من له پاده به دهر فەنتاسیایه کی پرله ژیانم هه بوو. مه زاجم خراپوو و خه ریکی نوسینه وهی بیرۆکه ی پۆمانیک بووم که دهر باره ی مردنی خۆم بوو.

ئیتز یه کسه ر به ره و دهر گای دهر وه ههنگاومنا و ته کسیه کم گرت بۆ ئوتیله کهم. له قاتی چواره می ئوتیلی "باگلیونی" دا دابه زیبووم. که گه یشتمه ژوره کهم، بتلیک ئاوم له باره بچکۆله کهدا دهرهینا و هه لمچرپی، دواتر خۆمدا به سه ر جیگای خه وه پانو پۆره دوو نه فه ریکه دا و هه ر به بتله کهی ده ستمه وه خه وم لیکه وت. پاشئه وهی له خه ویکی قول و دورودریژ خه به رمبووه وه، بۆ ساتیک له وه ترسام میزم به جیگا کهمدا کرد بیټ.

*

پاش دوو سه عاتییک له دوکانی پیتزه ری "ماگیوری" دا دانیشتبووم و بیرهم ده خواره وه. بیئارام بووم. خه لکانی ده زگای چاپه مه نه کانی تر له ده ور به ری هه موو قاوه خانه کانی ئه و ناوه دا به رچاوده که وتن، من کهم تازۆر هه موویانم ده ناسی. هه ندیکیان وه ک براده ریک به سه ر سه لامیکیان لی کردم، به لام هه ندیکی تریان سه لامیان نه کرد. هه ستمده کرد به چاویکی پرله مه غزاوه نیگیان تیده گرتم. هه ستمده کرد که سیکی ره زا گرانم.

هه ر له م شوینه دا بوو که جاران گه ر بمویستایه کچی کم بۆ ئیواره یه ک ده دۆزیه وه؛ یان کچی کم ده دۆزیه وه که له وه و پێش ده مناسی، یان به کچی که وه ده نوسام که له ماوه ی پێشودا پێیان ناساند بووم. هه یچ دوو که سیک له پێشانگای کتیبدا ده ستگیرانی یه کتری نه بوون، له

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

پێشانگای "بۆلۆگنا" دا پێژه ی پیاو و ئافره ت وه ک یه کبوو، به لام ته نه ته یه ک ژن و میردیشی تیا نه بوو. من هه میشه دوو ژورم له ئوتیلی "باگلیونی" دا ده گرت. چه نه ده ها سه رنوسه ر و نوینه ری ده زگاکانی تر زۆر ساکارانه تر ئه و ماوه یه یان به سه رده برد.

له سه ر میزیکی قاوه خانه کهی ته نیشتما چاوم به "کریستینا" که وت، له گه ل "لویجی" دا دانیشتبوو. "لویجی" هه ر ته نها به رپۆه به ریکی به توانا و لیها تووی ده زگایه کی چاپ نه بوو، به لکو کوپی "ماریۆ" به ناوبانگیش بوو. که ره تیکیان له "میلانو" بووم و رپگه یان پیدام له هۆلی "لا سکالا" دا له لۆچی تایبه تی "ماریۆ" دا دابنیشتم، ئه و ئیواره یه ئۆپیرای سروسبه خشی "تۆراندۆت" یان نمایشکرد.

ئه و کاته ی که له قاوه خانه کهی ته نیشتما چاوم به "لویجی" که وت، یه کسه ر دایکم بیرکه وته وه. ئه گه ر دایکم بمایه ئه وای بگومان له پاده به دهر چیژی له وه ده بیینی که له هۆلی "لا سکالا" دا له لۆچی تایبه تی "ماریۆ" دا دابنیشیت. ئه و کاته وه ک شارنیک ره فتاری ده کرد. به لام من ئه و ئیواره یه به ته نها له لۆچه تایبه تی کهی "ماریۆ" دا دانیشتبووم. ئه گه ر دایکم بزیا بایه، ئه وای له وانه یه "یاریده ده ری نوسه ر" به هه یچ شیوه یه ک بوونی نه بوایه، به و شیوه یه ش ره نگه هه رگیز که سیکی وه ک "ماریۆ" م نه ناسیایه. ئه گه ر دایکم هه ر که میکی تر بزیا بایه، ئه وای هه موو شتیکی جیاواز ده بوو و پێیده چوو قه ت که سیکی وه ک "ماریۆ" م نه ناسیایه.

دیسانه وه پۆمانی "ته یینی یاری شه تره نج" ه که م بیرکه وته وه. چه ند سالییک به سه ر ده رچوونی ئه و کتیه دا تیپه رپیوو. ئه و کاته یه کسه ر ئه و بیرۆکه یه م له مه له فی ئه و بیرۆکانه دا دهرهینا که دامنا بوون بۆ

فروشتن و تورپدا. ئاخۇ ھەنگاۋى دواترى ماریا چى بېت؟ ھەستمدەکرد ھىلاکېم.

لەسەر يەككە لە مېزەكانى تەنیشتمدا چەند كەسك بە زمانى "سلافى" قسەيان دەکرد، من لىيان تىنەدەگەيشتم، بەلام خورپەيەك بەدلما ھات و ھەستمدەکرد باسى من دەكەن. گويم لە دەنگى خەلکانى سەر مېزەكانى پشتیشمەو ھو، ديسانەو ھەویشدا ھەستمدەکرد ھەموو خەلکانى قاوہخانەكە باسى "جالجالۆكەكە" دەكەن. چىرۆكەكەى "ه. سى. ئاندەرسن"م بىرکەوتەو ھەكە دەربارەى پەرىكە و دواتر دەبېتە پېنج مريشك و كەلەشیر. بابروين! با برۆين! ھەمیشە ورتەورت لە پېشانگای كتيبەكاندا ھەبوو، بەلام ئەو جارەيان دەربارەى من بوون. لەناكاودا ترسام، نەمدەزانى بو، بەلام نائارامبووم. پەنگە "ه. سى. ئاندەرسن" و نىگا پەلمەغزاكانى خەلکانى چواردەورم تەنھا شتیک بووبیتن كە من ھەر بەخەيال مەزەندەم كەردبیت. بەلام ئەگەر لە شوينىكى ھەك پېشانگای كتيبيكدا بېت و بەردەوام مەزەندەى ئەو ھەكەيت كە خەلکانى تر دواتكەوتوون، ئەو پيوست ناكات چىتر لەو ناوہدا بىنیتەو ھە. بپارمدا بگەرپیمەو ھە بو ئوتیلەكە و ھەبىكى خەو بخۆم، بەلام لەپرىكدا قسەكەى "گريستينا"م بىرکەوتەو ھەكە لە پېشانگاكەدا پىي و تم. پارەى بىرەكەم لەسەر مېزەكەم دانا و بەناو مېزەكانى قاوہخانەكەدا بەرەو روى "گريستينا" و "لويجى" رويشتەم. ئەوان منيان نەبينى. بەھيواشى دەستكەم بەسەر شانى "گريستينا"دا ھينا و ھەك پرسیارىك و تم؛ «كۆريرئ دىلا سىرا؟»

ھەردووكيان بەيەكەو ھەداچلەكەين. پەنگە ئەوانیش باسى منيان كەردبیت. "گريستينا" بەپەلە تەماشايەكى كاتزميرەكەى كەرد و وتى

تایبەتە بە پىنگەى پەرتووك

"بەداخەو ھە من دەبیت برۆم". من ئەو ھەم بەلاو ھەسەربو، بوچى ريك لەو كاتەدا دەبوايە برۆيشتايە كە من گەيشتمە لايان؟ پېشنو ھەر زۆر بەپەلە لەگەل پورتوگاليەكەدا كەوتە قسەوباس و لەویشدا ھەروا بەناسانى جىي ھىشتەم و كورسيەكەى خۆى دامى، بەدەستى خواحافىزبوونىكى كەرد و بەرەو روى كلىسەكە ھەنگاوين. لەو كاتەشدا كە بەپەلە ويستى بوى دەربچیت، بەچاوەگەل "لويجى"دا قسەى كەرد. وا دەھاتە بەرچاوم كە "لويجى" بەچاوە پىي بلیت «تۆ برۆ خەمت نەبیت، من خۆم مشورى "پیتەر" دەخۆم» تەماشايەكى "لويجى"م كەرد و لىمپرسى؛ «چ وتارىك لە "كۆريرئ دىلا سىرا"دا نوسراو ھە؟»

لەسەر كورسيەكەى پالى دايەو ھە و قوتوى سىگارە بچكۆلەكانى لە گىرفانى چاكەتەكەيدا دەرھينا. ئىدى ھىندە تىگەيشتم كەباسەكەى كاتىكى باش دەخايەنیت. پرسیارىكى لىكردم و وتى؛ «ھىچ شتیک دەربارەى "جالجالۆكە"كە بىستو ھە؟»

منیش لە وەلامدا و تم؛ «بىگومان... من ھەموو شتیک دەبىستم» «باشە» ھىندەى وت و قومىكى لە بىرەكەى دا. "لويجى" پياويكى كەمدو ھەبو. لەرادەبەدەرىش ئارامبوو. «ھىچ شتیک لە "كۆريرئ دىلا سىرا"دا دەربارەى "جالجالۆكە"كە نوسراو ھە؟» سەرىكى بو لەقاندەم.

وابزانم ھەستى بەو ھەكە كە قسەكەى دايچلەكاندەم. منیش ھەولمدا ئاسايى ھەرىگرم و بىمەو ھەرخۆم، ھەربۆيە و تم؛ «كەواتە لەوانەيە ئەو ھەكەمین جاربیت كە شتیکى لەسەر بنوسریت و بلاوبكریتەو ھە، چ شتیکى لەسەر نوسراو ھە؟»

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

دیسانه‌وه پڼکه‌نیمه‌وه. ناچارېووم واینیشانېدم که مه‌زاجیکې خوښم هه‌یه و بیتاقت نیم. به‌هر نرخیک بوايه ده‌بوايه واده‌ربخستایه که باسه‌که‌مان باسیکې خوښه.

سه‌یریکې ئه‌ملاولای خوښم کرد و به‌چرپه‌چرپیک پیموت؛ «به‌لام بو؟ ئه‌و "جال‌الوکه" به‌چ شتیک تاوانبارکراوه؟»

سیگاریکې بچکوله‌ی داگیرساندبوو و ئه‌وجا به‌دورودریژی باسه‌که‌ی تاوتویکرد. به‌شیوه‌یه‌کی ئاسایی "لویجی" هیچ یه‌کیک له‌و دوانه‌ی نه‌ده‌کرد. ده‌ستی به‌قسه‌کرد و وتی؛ «مه‌زنده‌ی ئه‌وه بکه که "کارگه‌یه‌کی فه‌نتاسیا" هه‌یه. تهنه‌ی یه‌ک که‌سیش ئه‌و کاره به‌رپوه‌ده‌بات، ئه‌وه‌نده‌ش وینابکه که ئه‌و که‌سه پیاویکه و به‌رده‌وام به‌نه‌ینی یه‌ک له‌دوای یه‌ک بیروکه‌ی سهره‌کی نایاب نایابی پښمان و شانوگه‌ری و ئه‌و شتانه‌ی ده‌چنیت. وابیه‌ینه‌ره به‌رچاوت که ئه‌و پیاوه نه‌یه‌ویت خو‌ی هیچ کتیبیک بنوسیت. له‌وانه‌یه ئه‌و حاله‌ته هم ته‌سه‌ورنه‌کړیت و هم پرله‌نه‌ینیش بیته به‌رچاو، به‌لام هر زور زور رپیټیده‌چیت. په‌نگه به‌لایه‌وه سه‌ختبیت که ناوی خو‌ی بخاته سهر نوسینه‌کانی، ته‌نانه‌ت ئه‌گهر شیعریک یان کورته رښمانیکیش بیت، له‌وانه‌شه خو‌زگه‌یه‌کی به‌ده‌گمهنی هه‌بیت و بیه‌ویت نه‌ناسراوبیت. به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ناتوانیت واز له‌چنین و دارشتنی بیروکه‌ی سهره‌کی و چیروک به‌ینیت، ناتوانیت خودی ئه‌و ماتوره بوه‌ستینیت. وینای ئه‌و حاله‌ته‌بکه که له‌ماوه‌ی چنده‌ها سالدا تو‌رپیکې په‌یوه‌ندی به‌رفراوانی له‌ناو جیهانی کتیبیدا دامه‌زراندوه، هم له‌ولاتی خو‌شی و هم له‌سهر ئاستی جیهانیشدا. به‌سه‌دان نوسهر ده‌ناسیت و زوربه‌یان جارجاریک به‌ده‌ست ئه‌و شته‌وه ده‌نالینن که ئیمه پیی ده‌لینن "گیربونی نوسین". ئینجا هینده به‌ینه‌ره به‌رچاوت

www.pertwk.com

وتی؛ «من زور به‌باشی نوسه‌ری وتاره‌که ده‌ناسم. ئه‌و شت له "نیل" ئیکسپریسو"شدا ده‌نوسیت و وایزنام خه‌ریکی لیکولینه‌وه‌یه‌کی دورودریژ و قولی بابته‌که‌شه»

چارستبووم و ده‌ستم به‌ملاولادا بادا و وتم؛ «ئی باشه چی نوسیوه؟» تهنه‌ی "لویجی" ده‌یتوانی به‌و شیوه‌یه خنده بخاته سهر لیوه‌کانی، ئینجا وتی؛ «"ستیفانو" پییوایه که "جال‌الوکه" که که‌سیکی نه‌رویجی بیت»

«ناوی هیچ که‌سیک ده‌بات؟»

سهریکې بو راوه‌شاندم. من قسه‌که‌م به‌چرپه‌چرپ پیوت. هه‌ستم ده‌کرد چه‌نده‌ها که‌س گوی قولاخن و گوینان بوشل کردووبین.

هر به‌چرپه‌چرپ وتم؛ «که‌واته خوا ده‌زانیت چ که‌سیکی نه‌رویجیه»، "لویجی" یش زور سهرنجی ده‌دایه ئه‌وه‌ی که من به‌چرپه‌چرپ قسه‌م ده‌کرد. ئینجا وتم؛ «"جال‌الوکه" که له‌هه‌موو شوینیکدایه، له‌هه‌موو شوینیکدایه و له‌هیچ شوینیکیشدا نیه. وایزنام ناتوانم له‌م باره‌یه‌وه یارمه‌تیت به‌م "لویجی"»

پرسیاریکې کرد وتی؛ «تو خوت ئه‌و نیت "پیتهر"؟»

پڼکه‌نیم و له‌وه‌لامدا وتم؛ «سوپاست ده‌که‌م که هینده متمانم پیده‌که‌یت. به‌لام وه‌ک وتم ناتوانم یارمه‌تیت به‌م، ده‌شتوانیت ریک ئه‌و قسه‌یه‌م به‌براده‌ره‌که‌ت بگه‌یه‌نیت»

چاوه‌کانی داچه‌قاند، که‌میک دواتر به‌رپه‌رچی قسه‌که‌ی دامه‌وه و وتی؛ «وایزنام شته‌کان سهره‌ونخون هه‌لده‌گپریته‌وه. "ستیفانو" براده‌رم ده‌لیت "په‌نگه تو پیویستیت به‌یارمه‌تی بیت". ئه‌گهر تو "جال‌الوکه" که‌یت، ئه‌وا من وه‌ک ئاموزگاریه‌ک پیټ ده‌لیم هه‌تا زوه بو‌ی ده‌رچو»

ئاليرەدایە کە پېویستە ئەو خەلکانە بدۆزینەووە کە ئامادەى ئەووە بن کە بەراشکاوێ قسەبکەن و پرای خۆیان بلێن. مەزەندەى ئەووە بکە کە ئەو کارگەرى فەنتاسیایە هێدی هێدی ئەدەبیاتی نیووتەواو بە نوسەرانی ئاومێد دەفرۆشێت. لێم تێدەگەیت؟»

پێک تەماشای ناوچاوی دەکردم. لەکاتی قسەکانیدا بۆیەکەى بانگکرد و بتلێک شەرابی سپی داواکرد. پێمناخۆشبوو کە "لویجی" لەو برۆایەدابوو کە لە من زیاتریک زانیاری لابێت.

دواتر وتم؛ «بێگومان. وایزەم پاستدەکەیت کە شتیکی لەو بابەتە پودەدات. منیش هەمان هەستم هەیه»

"لویجی" وەک پرسیارێک وتی؛ «ئاوها؟»

منیش لەسەر قسەکەم بەردەوامبووم؛ «بەلام جا قەیچیکە؟ راستە ئەو دیاردەیهى کە باسیدەکەیت سەیریشە و سەرنجراکێشەریشە، بەلام لەو برۆایەدا نیت کە نوسەرەکان دلیان بەو یارمەتیه خۆشبێت کە لە پێگەى کارگەى فەنتاسیاو پەیدای دەکەن؟ پێتوانیه خۆینەرانیشت خۆشحالبن بەو؟ ئەگەر هەر زۆرت سەرمابێت و نەتوانیت گر بەردەیتە ئاگرێک، ئەوا خۆ سوپاسی ئەو کەسە دەکەیت کە لەپێکدا بە دەبەیهک نەوتەو دیتە بەردەمت»

پێکەنى و وتی؛ «وايه وایه، بەلام وایزەم تۆ هێشتام ئەم ولاتە بەباشی ناناسیت»

ئەو قسەیهى بەلامەووە بێمانابوو. ئی خۆ من خۆم ئەوروپییووم. لەویدا لێمپرسی؛ «دەتوانیت ناوی چەند ناوێشانێک بلێیت؟»

ناوی پێنج پۆمانی پێوتم کە لەماوەى دوو سالی رابوردودا لە ئیتالیادا دەرچووویون. چواریان هى من بوو. پێنجەمیشیان کە ناوێشانەکەى پێک بەپێچەوانەى خۆیەووەبوو و ناوی "سیتا" یان "ئاوریشم" بوو،

تایبەتە بە پێگەى پەرتووک

ئەووشم خۆبندبوو و بەلای منەووە وەک دەنکە مرواریهکی ناو چیرۆکیکی هەلبەستراوی ئیتالی وابوو، بەلام بیرۆکەى ئەو یەکەیان هى من نەبوو.

«ئافەرم» ئەوئەندە لە دەمم هاتە دەرەووە. نازانم بۆ واموت، بەلام شتیکی بێئەقلانەم وت.

وتی؛ «بێگومان ئەو "کارگەى فەنتاسیا"یە دەتوانیت بۆ ماوەى چەندەها سال چالاکبێت، بەلام هێندەش بەهێنەرە بەرچاوت کە نوسەرەکان نەختە نەختە دەپەشوێن. تازە ئەوانیش وەک وەرزشەوانێک کە مادەى چالاککەرەووە دەخوات، ئالودەى ئەووەبوون کە لەدەرەووە مادەیان بۆ بێت، بەلام ئێستاکە لەو دەترسن کە کۆنترۆل بیاگرێت. دەترسن پۆزێک لەپۆزان هێندە دەرکەوێت کە ناتەواون. چیتەر متمانە بە "جالجالۆکە" کە ناکەن. لەوانەیه لە داهاوتودا هەموو ئەو رېز و بەناوبانگیهیان لێبەسەنیتەووە کە بەهۆى کتیبەکانیانەووە پێى گەیشتون. وینای ئەووەبکە کە پۆزێک هێندە دەپەشوێن، کە خۆیان لەگەڵ یەکتەدا کۆدەبنەووە و باسى ئەو حالەتە دەکەن»

دیسانەووە تەماشایهکی ئەملاولام کردەووە، هەر بۆ ئەوێ بزانم کەس گوێی بۆ هەلخستووین یان نا. بێئەقلی بوو کە من ئاوها بەو شیوێه سەیری ئەملاولام دەکرد. بەچرپەچرپ پێموت؛ «بەلام بلێیت ئەووە "جالجالۆکە" کە نیگەرەان بکات؟ ئی خۆ ئەو هیچ شتیکی نایاسایى نەکردووە، من خۆم پێموانیه هیچ هەلەیهکیشی کردبێت. بێگومان پێکەوتننامەیهکی رۆن و رەوانی لەگەڵ هەموو ئەو نوسەرەندا بەستوووە کە مامەلەى لەگەڵدا کردوون»

دیسانەووە وتیهووە «تۆ ئیتالی نیت. رەنگە هەر زۆر ساویلکەش بیت. بەلام ئەووش لێکدەرەووە کە ئێستاکە نوسەرەکان پارەى

"جالجالۆكه" كه يان له لايه، پارهييه كي زۆري ئهويان لايه، ههر زۆر زۆر»

رقم له وهبوو كه يهكێك وهك كه سێكي ساويلكه ته ماشام بكات. له ژياندا قۆرتري شت به لامي وه ئه كاتانه بوو كه له گهڵ يهكێكا ده بووم و پييوابوو كه له من زيره كتر يكه. من له وه نه ده ترسام كه وهك "جالجالۆكه" كه ئامازهم بۆ بكن، به لام قيزم له وه دهاته وه كه كه سێك پي و ابیت كه به ته واوه تي له من ده گات.

ههر زۆر به ئاساني وتم؛ «ئه وه ههر كيشه نيه. راسته نه يتوانيوه هه موو ئه و پارانه وه بگریت وه كه نوسه ره كان قه رزارين، به لام له گهڵ ئه وه شدا وه زعي باشه و هيچ گرفت يكي نيه. به ده ره له وانه ش به لامي وه ئه وه شتيك نيه كه من و تو نيه گه راني ببن ته نانه ت خوينه ره كانيش پيويست ناكات نيه گه راني بن»

رقم له وه بوو كه نه مه ده تواني شتيكي باشتر بدۆزمه وه و بيليم. ده توت ده مميان پر كردوه له لم.

"لويجي" تاماشاي ناوچاي كردم و وتی؛ «پيتهر، به بر وای تو نيازي چيان هه يه؟ هه ره كه بيرۆكه يه كي سه ره كي رۆمانيك بيري لي بكه ره وه. فه نتاسيات به كار به ينه»

منيش وتم؛ «بيگومان نيازيان وايه بيكوژن» سه ريكي بۆ له قاندم و وتی؛ «كه سێك به كرئ ده گرن بۆ ئه وه ي بيكوژیت. ئه وه ش له م ولا ته دا شتيكي هينده سه خت نيه»

ده مي كبوو بتلی شه رابه سپيه كه يان له سه ر ميژه كه دانابوو و ههر تائه و كاته من له نيوه ي زياتريكم خوارد بووه وه. ئه و جا وتم؛ «پيت وانيه "جالجالۆكه" كه ئه و شتانه شي لي كا دبیت وه؟»

تايه ته به پنگه ي په رتووك

"لويجي" وتی؛ «بيگومان. من زۆر دلنيام له وه. ههر بير له هه موو ئه و بيرۆكه نايابانه بكه ره وه كه ئه و داير شتون. بۆ نمونه رپيتي ده چيت كاميرا و ميكرو فوني شاراوه ي به كار هينا بیت، ئه گه ريش بمریت ئه و هه موو جيهان راستيه كه يان بۆ ده ره ده كه وييت و كتومت ده زانن چ رۆمانيك ده گه رپيته وه بۆ ئه و. هه موو تاكه رسته يه كه كه ئه و نوسيويه تي ده خريته به رچاوي خه لكی و بلا وده كریت وه، له وانه يه بخريته سه ر ئينته رنييتيش، ئه وسا كه ش چه نده ها نوسه ر له شه رما ده بنه دلۆپيک ئاو و به ناخي عه ردا ده چن. له وه ده چيت ههر به هو ي ئه وه وه بوو بیت كه توانيوه تي ئه و هه موو ساله به رده وامييت، چونكه بنچينه ي چالاكيه كانی له سه ر ريزي نوسه ره كان هه لچنيوه. به راست ... له و لايه نه وه ئه نجامي باشي به ده ست هينا وه، نابيت ئه وه مان له بير بچيت. به راستي ئه گه ر جالجالۆكه" كه بر وات بيري ده كه ين، به تايه تيش ئيمه ي به رپوه به ر و سه رنوسه ر»

له ويدا به راستي پي كه نيم و وتم؛ «ئهر ئه وه ئيمه با سي چي ده كه ين؟ به راستي تو له و بر وايه دايت خه لكانيك هه بن كه ئاماده بن كه سێك بكورن ئينجا دوايش "له شه رما به ناخي زه ويدا بچن؟» «نه، پيتهر! نا ئومي دت كردم. بيگومان پيويست ناكات "جالجالۆكه" كه له وانه بترسيت كه شه رم له خويان ده كن، ئه و هيش تام ئه وانه ي له ده ستدايه»

يه كه سه ر تيگه يشتم. پيمنا خو شيوو كه سێكي تر وهك شتيكي نا ئومي د بمبيني ت. رپك له ويدا ويستم هه له كه م راست بكه مه وه و وتم؛ «تو راست ده كه يت. بيگومان "جالجالۆكه" كه ده بيت ئاگاي له بيشه رمه كان بيت. به نا و بانگبووني شه رميش بازا ري خوي هه يه و بازا ري كيشه كه تابيت گه و ره تر و گه و ره تر ده بيت. له كاتي گه نجيمدا

تابهته به پنگه‌ی په‌رتوک

شپوه‌یه‌ش مه‌ترسیه‌که‌یان دهره‌وېته‌وه، هیچ مه‌ترسیه‌ک نامینیت و نوسره‌کان هیچ هویه‌کی وایان نابیت که بیکورن»

شانیکې بۆ هه‌لته‌کاندم. نازانم خه‌نده‌یه‌ک که‌وته سهر لیوانی یان نا؟ ئینجا وتی؛ «له‌وه ده‌ترسم تازه دره‌نگ بیت بۆ ئه‌وه، چونکه به‌پیی ورته‌ورته‌کان ههر له‌ئیستاوه پلانیکیان داناوه که لولی بکه‌ن»

لولی بکه‌ن، لولی بکه‌ن! یه‌کسهر سهرده‌می مندالیم بیرکه‌وته‌وه و ئه‌و هه‌موو جارانه‌م هاته‌وه به‌رچاو که به‌مندالی یه‌خه‌یان ده‌گرتم، هه‌موو ئه‌و جارانه‌م بیرکه‌وته‌وه که لیانده‌دام، ئه‌و جارهم هاته‌وه‌یاد که "راگنار" سهری هه‌لته‌قاندیم و دواتر به‌دوانزه ته‌قه‌ل له‌به‌شی فریاگوزاریدا بۆیان دوریمه‌وه.

ته‌ماشایه‌کی پانتایی به‌رده‌م کلێسه‌ دیرینه‌که‌م کرد و یه‌کسهر پیاوه یه‌ک مه‌تریه‌که‌م بینی، کلاوه لبا‌ده‌که‌ی له‌سهر‌دابوو و گوچانه‌که‌شی به‌ده‌سته‌وه‌بوو. ئه‌و "هۆمۆنکولوس"³⁹ بچکۆله‌یه له‌مسهره‌وه بۆ ئه‌و سهری دوکانی پیتزه‌ریه‌که هاتوچۆی ده‌کرد و گوچانه‌ه‌یزه‌رانه‌که‌ی ده‌کیشا به‌و که‌سانه‌دا که ده‌رپۆشتنه‌ ده‌ره‌وه، هه‌روه‌ک ئه‌وه‌ی شمشیریکې تیزه‌ی پیییت، به‌لام که‌س هه‌ستی پیینه‌ده‌کرد. له‌دلی خۆمدا وتم "به‌راستی هه‌قه‌ تۆزیک به‌ خۆیدا بیته‌وه. خه‌ریکبوو خۆی له‌به‌رچاوی خۆیدا ده‌بووه گالته‌جار".

له‌وه‌ده‌چوو "لویجی" بیه‌ویت بابه‌ته‌که بگوریت، چونکه له‌پریکدا پرسى؛ «هیچ شتیک ده‌رباره‌ی رۆمانیک ده‌زانیت که ناوی "کوشتنی سى که‌س له‌دواى مه‌رگه‌وه" یه‌؟»

به‌ هیچ شپوه‌یه‌ک بوونی نه‌بوو، به‌لام ههر سهرده‌مه و شتی خۆی هه‌یه. ته‌نانه‌ت یابانه‌کانیش ده‌ستیان له "هه‌راکیری"³⁸ هه‌لگرتوه. به‌لای منه‌وه ئه‌وه مایه‌ی شه‌رمه‌زاریه. شتیکې سوکه که تابیت خه‌لکانیکې زیاتر و زۆرتر چیژ له شه‌رم ده‌بینن. بیشه‌رمی ستونیکې دیاریکراوی رۆژنامه‌کانیان پی‌ده‌به‌خشى و هینده‌ی تر به‌ناوبانگیان ده‌گات. تۆ راست ده‌که‌یت "لویجی"، باشی بۆ چوویت»

به‌سه‌رنجه‌وه سهری بۆ له‌قاندیم و وتی؛ «هه‌تاهه‌تایه نوسه‌راکان قه‌رزارباری ئه‌ون و ره‌نگه له‌سه‌دا ده یان بیستی داها‌تیان بۆ ئه‌و بروات. له‌راستیدا ئه‌وانیش هیچ شتیکې نایاساییان نه‌کردوه، ئه‌وه‌ش شتیکه که ده‌بیت له‌یادت بیت. زیندانی نا‌کریڼ له‌به‌ره‌وه‌ی که بېرۆکه‌ی رۆمانیان وه‌رگرتوه، به‌لام له‌گه‌ل پېربوونیاندا پیسه‌که‌تر و به‌رچاوته‌نگتر ده‌بن، به‌وشپوه‌یه‌ش "جال‌الۆکه" که ناتوانیت ئه‌و پارانه وه‌ربگریته‌وه که که‌وتوته لای نوسه‌ره‌کان. یان پی‌توايه بۆ هه‌تاهه‌تایه بیه‌ویت میراتی وه‌ربگریت، پیته‌ر؟ به‌برواى تۆ ئه‌و بیرى له‌و لایه‌نه کردۆته‌وه؟»

«نه‌». هه‌له‌یه‌کی گه‌وره‌م کرد، شه‌رمم ده‌کرد. له‌یادم چوو کاریگه‌ری "بی‌شه‌رمه‌کان" پی‌شوه‌خت به‌باشی هه‌لبسه‌نگینم.

ئیدی وتم؛ «به‌لام هیشتام ههر بواریکې تری له‌به‌رده‌ستدایه. ده‌توانیت په‌یام‌یکیان بۆ بنیریت و پییان رابگه‌یه‌نیت که ده‌ستبه‌رداری ئه‌و پارانه ده‌بیت که نوسه‌ره‌کان قه‌رزارینی. به‌و

³⁹ 'Homunculus' مروفتیکى ده‌ستکرده که کیمیاگه‌ره دیرینه‌کانی سه‌ده‌ی ناوه‌راست له‌و بره‌وايه‌دابوون بېخوڵقینن، و

³⁸ خۆ کوشتنیکى باوبوو له یاباندا و به‌و مه‌به‌سته‌ش ده‌یانکرد که شه‌ره‌ف به‌ده‌ست به‌ینه‌وه‌و.

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پھرتووک

ماله وه چه ند خالئکی سهره کی چیرۆکه کهم نوسیه وه و ئیدی چیر بیرم لینه کرده وه هه تا وه کو ئه و کاته ی پاش چهنده ها سال "رۆبیرت" م بینى و خستمه بهرده می، هه لبه ته جه وئکی "فلامیش" یم به چیرۆکه که به خشی، چونکه دایکی رۆبیرت خه لکی ئه وئ بوو.

پرسیاریکم لیکرد و وتم؛ «ئەى باشە نوسەرە ئەلمانىيەکە ناوى چيە؟»
 «لويجى» لەو هەلامدا وتى؛ «ناوى "ويتمان"ە، "ويليامين ويتمان»
 ئەوکاتە سىگارە بچکۆلەکەى کورژاندبووه، تەماشايەکى ئەملاولاى
 پيتزەر يەکەى "ماگيۆرى" کرد و وتى؛ «لەو دەهچييت "جالالۆکە"کە لەم
 دوايهى پيروونيدا کەميک يادوهري لاوازبووييت»

ئەو نەيدەزانی ئەو قەسەيەي چەندە ئازايریدام. من ھەمیشە زیاد لەپادە وریابووم کە ھەرگیز پوژتیک لە پوژژان دوو چیرۆکی وەک یەک دەرئەکەون. تەنھا کەسێک کە بەشیوەیەکی تایبەتی مایەي متمانەم بوو "ماریا"بوو، بەلام ئەو نزیکیەي سی سال لەمەوبەرئەو، زۆر پێش ئەو کاتەبوو کە "یاریدەدەری نوسەر" بوونی ھەبێت. 26 سالبوو ھێچ ھەوالێکی یەکتیریمان نەبیستوو، بەلام وا لەناکاودا دەنگێکی ھات. بێگومان ناچاربووم یەکسەر پەییوەندی پێوەبگرم. تازە شتەکان پویاندابوو و ھێچ دەسەلاتێکم نەبوو. بەلام لەپڕیکدا شتیکم بەخەیاڵدا ھات کە ھەرگیز لەو ھوێش بیرم لێنەکردبوو؛ من کاتی خۆی قەت لە ماریام نەپرسی "باوکت ناوی چیە؟". لەوانەییە وەک شتیکی سەیرۆسەمەرە بێتە بەرگوێ، بەلام ئێ خۆ ئێمە تەنھا چەند مانگیگ یەکتیریمان ناسی، وە لە ھەفتاکانیشتا شتیکی ئاسایی نەبوو کە باسی ناوی باوک بێتە پێشەوہ. لەسەر دەرگای ژۆرەکەي لە خانەي قوتابیانی "کرینگشۆ"دا پارچە کاشیەکی چینی ھەلواسییوو و بەپیتی سوری گەورە ناوی "ماریا"ي لەسەر نوسیویوو و تەواو. ھەر ئەو کاتەش

قسەكەى داىچلەكاندم. ئەوئش زۆر به ئاشكرا هەستىيىكردم. ئەوه رۆمانه پۆلىسىيەكەى "رۆبىرت"بوو. كتيبەكەى ئەو دوو سالىك لەمهوبەر له ئۆسلۆدا دەرچوو.

وتم؛ «رۆمانیکی نهرویجی بهو ناونیشانوه وههیه. بهلام پیموانیه هیئده بهینیت که لیڤه دا باسوخواسی له سه ربکهین، "لویجی"»

تارادهیه که بهبیزاریه وه پیکه نینیک هاته سه ر لیوانی و وتی؛ «من ئاگام لهو کتیبه نهرویجیه ههیه، ئه وهش هویه که لهو هویانهی که پالمپیوه ده نیت قسه ت له گه لدا بکه م. بهلام من مه به ستم له رۆمانیکی ئه لمانیه که له م دوا بیه دا وه رگێڤدرا وه ته سه ر زمانی ئیتالی. به رپیوه به ری ده زگای چاپه ئیتالییه که وتی هه ر زۆر سه رمسوپما که یه ک دوو رۆژ له مه وه به ر بیستم که ریک هه مان چیرۆک به ر به ری رۆمانیکی نهرویجیه و له هه مان ئه و ساله دا ده رچوو ه که رۆمانه ئه لمانیه که بلا و کرا وه ته وه. به پیی قسه کان هه ردوو چیرۆکه که هیئده له یه ک نزیکن که هیچ بواریکی ریکه وت له ئارادا نیه»

هه‌ستمکرد هه‌ردوو پومه‌تم گه‌رمداهاتن، دیسانه‌وه ماریا ده‌رکه‌وته‌وه .
هه‌ولمدا ده‌سته له‌رزۆکه‌کانم له "لویجی" بشارمه‌وه .

زۆر بەباشى لەياممە كە من و ماریا زۆر كەپەت لەو كاتەدا كە نیازمانبوو منداڵ دروستبكهین، لە ژوری خانەى قوتابیانەكەى ئەودا بێكەوهبووین. لە چیشخانە ھاوبەشەكەى راپرەوهكەدا ھێلكە و تووژاڵە گۆشتى بەرازمان سوردەكردەوه و دواتریش دیسانەوه بەرەو ژۆرەكەى ئەو خلدەبووینەوه و لەسەر قەنەفەى خەوەكەى پالەكەوتینەوه. ئا لەویداوو كە چیرۆكى "كوشتنى سێ كەس لەدوای مەرگەوه"م بۆ ماریا گێڕایەوه. پێك لەویدا چیرۆكەكەم داھێنا، پێك لەو كاتەداوو كە چیرۆكەكەم بۆھات، ئەو كاتەش كە گەرامەوه

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

ده‌زگایه‌کی چاپی نه‌رویجیه‌وه بیست‌بیت، ئه‌و هه‌میشه مافی کړپنه‌وه‌ی کتیبی ده‌کړی، ئیدی له‌ویدا سهری له‌وه سورماوه که هه‌مان چیروک له‌لایه‌ن دوو نوسهری جیاوازه‌وه دوو که‌رپه‌ت نوسراوه‌ته‌وه. به‌دلنیا‌یشه‌وه نه‌مده‌زانی که وتاریک له "گوریرئ دیلا سیرا" دا نوسراوه.

لویجی وتی؛ «له‌وانه‌یه پیوستت به پاریزگاریکردنیش هه‌بیت» له‌دلی خومدا وتم "پاریزگاری". ئه‌و بیرکردنه‌وه‌یه به‌لامه‌وه شتیکی نویوو، وه‌ک شتیکی ناخوشیش ده‌مبینی. له‌ویدا زیاتریک هه‌ستمکرد که بیئه‌قلم. ئه‌وه یه‌که‌مین که‌رپه‌تبوو که فه‌نتاسیام لی ببریت. فشاره‌که‌ی ده‌ره‌وم قورساییه‌کی سه‌ختی خستبووه سهر ئه‌و فشاره‌ی که له‌ناوه‌مه‌وه ده‌هات. به‌راستی هیچ وشه‌یه‌کم بو نه‌ده‌دو‌زرایه‌وه که بیلیم. زیره‌کترین شت که به‌خه‌یال‌مدا هات ئه‌وه‌بوو که پییکه‌نم. هه‌رزور خراپوو. به‌لایه‌نی که‌مه‌وه شتیکی وانه‌وو که شانازی پیوه‌بکه‌م.

"لویجی" وتی؛ «ئه‌وه شتیکی وانیه که پیی پییکه‌نیت» زور توره‌بووم. توره‌بووم چونکه نه‌مده‌زانی به‌راستیه‌تی یان هه‌لمده‌خله‌تینیت. به‌په‌له هه‌ستامه سهرپی، پاره‌ی شه‌رابه سپیه‌که‌م له‌سهر می‌زه‌که دانا.

پرسیاریکی کرد و وتی؛ «له‌ ئوتیلی "باگلیونی" دابه‌زیویت؟» وه‌لام نه‌دایه‌وه.

«ئه‌ی بو کوئ ئه‌رپویت؟» دیسانه‌وه وه‌لام نه‌دایه‌وه و ئیدی په‌نجه‌ی دوشاو‌مژه‌ی به‌رزکرده‌وه و وتی؛ «که‌میگ ئاگات له‌ ئافره‌ت بیت» «مه‌به‌ستت چیه؟»

که باسی مندالبوون هاته ئاراهه، ئیتر به‌ئانقه‌ست نه‌یده‌ویست ناو‌نیشانی خو‌ی و ناوی باوکی بزنام. له‌لایه‌کی تریشه‌وه من هه‌ر ته‌نها قسه‌کانی ماریام له‌به‌رده‌سندابوو که وتی کاریکم له‌موزه‌خانه‌یه‌کی سویدا دوزیوه‌ته‌وه. له‌دلی خومدا وتم بیگومان هه‌روه‌ک ده‌لین جیهان بچوکه، به‌لام ته‌نانه‌ت کایه‌نیکیش گه‌وره‌یه ئه‌گه‌ر به‌تو‌یت له‌ناویدا به‌دوای ده‌رزیه‌کی ژه‌نگاویدا بگه‌رپیت.

دواتر وتم؛ «ئی باشه، که‌واته کاتیکی خو‌ش چاوهر‌وانمانه، بابزانی چی روده‌دات. من "جال‌الوکه" که نیم. به‌لام بیگومان چاو‌مده‌که‌مه‌وه و له‌مه‌ودوا به‌ئاگاده‌بم. هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ی شتیکم بیست، یه‌کسه‌ر...»

قسه‌که‌ی پیپریم و وتی؛ «وايه، وايه، پیتهر... زور باشه» وه‌ک که‌سیکی بیئه‌قل خوم ده‌بینی. هیلاک و ماندوو بووم. من له‌و کاته‌وه‌ی که دایکم مرد به‌رده‌وام هیلاک‌بووم.

ته‌ماشایه‌کم کرد و وتم؛ «"لویجی" من چی بکه‌م؟» له‌وه‌لامدا وتی؛ «دورکه‌وه‌ره‌وه له "بولوگنا"، باشت‌یشه هه‌تا زوه‌و بوی ده‌ر‌ب‌ج‌یت»

به‌خه‌نده‌یه‌که‌وه ئه‌و قسانه‌ی کرد، به‌لام خه‌نده‌که‌ی دوو لایه‌نه‌بوو. پیکه‌نیم و وتم؛ «وايزانم رومان‌ی پولیسی زورت خویند‌وته‌وه» زیاتریک خه‌نده که‌وته سهرلی‌وه‌کانی. "لویجی" هه‌میشه که‌سیکی قوشمه‌باز و پرله‌نوکه‌ته‌بوو. له‌دلی خومدا وتم "بل‌یت باسی کوشتنم فرت و فیل نه‌بیت".

ره‌نگه هه‌موو بابه‌ته‌که ته‌نها ئه‌وه‌نده بیت که "کریستینا" و "لویجی" مه‌زه‌نه‌یان کرد‌بیت که من "جال‌الوکه" که بم، ئیستا‌که‌ش "لویجی" به‌رامبه‌رم دانیش‌تووه و هه‌روا بو خو‌شی پیم‌را‌ده‌بو‌یریت. له‌وه‌یه ناوی کتیبی "کوشتنی سی که‌س له‌دوای مه‌رگه‌وه" ی له‌ به‌رپوه‌به‌ری

«دەلّين كەمىك بەرامبەر ئافرەت شلەيت. وابزانم ئەو تەنھا خالى لاوازىتە، وانىە»

هەستەم نەكرد كە زۆر بەراستى چاوەپوانى وەلامم بىت، لەبەرئەو وەلامم نەدايەو. ئەويش بەلايەو ئاسايى بوو. "لويجى" پياويكى بىئەقل نەبوو. هەر ئەو ماو دوو پياوى وەك من و ئەو لە قاووخانەيەكدا دانىشين و باسى ئەو بەكەين لەگەل ئافرەتاندا چۆنى دەگوزەريين؟ هەر بەراستى شتىكى وانەبوو كە بىتە ناو ناوانەو، بەلكو باسكبوو كە تەنھا سەرودلى دەگرتين و هيچى تر.

ئيدى وتى؛ «رەنگە كەسكىت بۆ بنيرن كە فريوت بدات. بۆ نمونە برادرەيكى ئافرەتى كۆنت»

مرخەمرخىكم بۆ كرد و وتم؛ «وابزانم پۆمانى سيخورى زۆر دەخوينتەو»، ويستم ديسانەو پييكەنمەو. خۆزگە بمزانىيايە بە چ شيوەيەك بيگرم!

كارتەكەى خوى دامى و وتى؛ «ئەمە ژمارەى تەلەفونكەى منە»
كارتەكەم ليوەرگرت و خویندمەو. من هەميشە دەمتوانى ژمارەيەك يەك بەدواى يەكدا لەبەركەم. ئينجا كارتەكەم لەتوپەتكد و فرېمدايە ناو تەپلەكى جگەرەكەو. تەماشاي ناو چاويم كرد، چونكە دەمزانى ئيدى رەنگە هەتاهەتايە نەبيينمەو.

وتم «سوپاس» و ئيتەر پۆيشتەم. هەر زوو روم وەرچەرخاند، چونكە هەستەمكرد فرميسكىك خەريكە لەپيلوى چاومەو دەخزىتە خوارەو.

ئەو هەرەشە و گورەشانە نەيەژاندم كە نيازىانە پييكەو بەنهيى شتىكم لبيكەن، چونكە لەناووەمدا لەو برۆايەدابووم كە "لويجى" تەفەنگ بەتاريكيەو بىت. بيگومان هيشتام چاوەپوانى ئەوئەيە

تايبەتە بە پيگەى پەرتووك

پاشنيوەپۆى سبەينى پيگەو لە پيشانگاي كتيبەكەدا پەرداخىك شەراب پيگەو بخوينەو. بەلام من دەمزانى كە "ياريدەدرەى نوسەر" شتىكە كە كاتى بەسەرچوو. من ئەو حالەتەم وەك سەربەستبوونىك نەدەبينى، بەلكو وەك شتىك دەهاتە بەرچاوم كە بەزۆر بيسەپين بەسەرما.

بەرەپروى ئوتيلەكە هەنگاومنا و هەستەمكرد چيتەر لەسەر ئەم دونيايەدا نازيم. لەوانەيە هەلەكە لەوهدا بووبىت كە من هەرگيز لەسەر ئەم دونيايە نەبووبوم. من لە بيهودەيدا ژيابووم، هەموو ژيانم لە بيهودەيدا بەسەربردبوو. من ميشكىك بووم كە لەدەرەوئەى هەموو شتىكدا چالاكبووم. هەميشە تەنھا دوو شت بوونى هەبوو؛ جيهان و ميشكم، ميشكم و جيهان.

من برىكى فەنتاسياى زياترم هەبوو وەك لەوئەى جيهان پيويسى بوو. من قەت ژيانىكى راستەقينه نەژيابووم، من باجمەدا بۆئەوئەى ژيانىكى راستەقينه بژيم. نەمدەزانى كى سزامدەدات، دايكم بوو، يان ماريان، يان خۆم.

*

تەنھا چەند كاترژميرىكى كەم خەوتم و سەر لەبەيانىيەكى زوى پۆزى دواتر خۆم گەياندە هۆلى گەرەى ئوتيلەكە. لەدەرەو "قيا ئينديپيندينا" ئارام دەهاتە بەرچاو، بەلام لەو كاتەدا كە پارەى ئوتيلەكەم دا، هەستەمكرد پياويكى گەنج چاوديريم دەكات. لەسەر كورسيەك دانىشتبوو و كەم تازۆر خوى لەپشت پۆژنامەيەكەو شارەدبوو. سەختبوو بزانم كە تازە لە خەو هەستاو يان هيشتام

نەچۆتە جىڭاۋە. ئەو كاتەش كە رۇيىشتە دەرەۋە و سۈرى تەكسىيەك بووم، ھەر بەدۋامەۋە بوو. فرىا نەكەۋتم بزانم ئەۋىش سۈرى ماشىنىك دەبىت يان نا، بەلام پىمۋايە دواتر سىماي ھەمان پىاوم لە فرۆكەخانەكە بىنيەۋە. مايكرۇفۇنى تەلەفونىكى مۇبايلى لە گوچكەدابوو و داشى نەپۇشيوو. وازانم من لەپىش ئەۋدا بۆردىن كارتىكم پەيداكرد.

ئەو كاتەي كە گەيىشمە ناو ھۆلى بەردەم فرۆكەكە، خەلكى وردە وردە چووبوونە ناو فرۆكەكەۋە و پاش چەند خولەكىكى كەم ھەموۋان لەناو فرۆكەكەدابووۋىن و بەرزبوۋەۋە. من لەسەر كورسى ژمارە "A1" دانىشتبووم، ۋە بەتايىبەتى داۋاي ئەو شوپنەم كرىدبوو. زۆرم پىخۇشبوو بەلاي راستدا تەماشاي دەرەۋەبەكەم. من بەرەو "ناپۆلى" دەرۋىشتم، ئەو بەيانىيە يەكەمىن فرۆكە لە "بۆلۇگنا" ۋە بەرەو ئەۋى دەرۋىشت. بىست خولەك لەداۋاي ئەو فرۆكەيەكى تر بەرەو "فرانكفۇرت" ھەلدەسا و دواترىش بەرەو ئۇسلۇ دەرۋىشت.

ھەرئەۋەندەي كە فرۆكەكە گەيىشتە ئاستى بەرزى خۇي، كورسىيەكەم بۇ دواۋە لاركردەۋە و ۋەك چاۋەپوانبووم ھىمىنيەك بالى بەسەرما كىشا. پاش نەختىك چىرۆكىكى سەردەمى مندالىم بىركەۋتەۋە. يادۋەرىيەكى راستەقىنە بوو، بەلام لەسەردەمى مندالىمەۋە بىرم لىنەكرىدبۇۋە. كات چەندە خىرا رۇيشت، من ئەو كاتە رىك تەمەنم بەقەد تەمەنى ئەو كاتەي دايكم بوو كە مرد. چىرۆكەكە بەم شىۋەيە بوو؛

من ھەر لەتەمەنى چوار سالىيەۋە فىرى خويندەۋە و نوسىن بووم. دايكم فىرى نەكرىد، چونكە پىيوابوو دەبىت چاۋەپوانبىم ھەتاۋەكو دەچمە قوتاىخانە. من خۇم خۇم فىرى خويندەۋەكرىد، وازانم لەسەر

تايپەتە بە پىنگەي پەرتووك

رەفەي كىتەپكەندا خۇم كىتەپكى "ئەلف و بى"م دۆزىيەۋە. ھىچ بەلاشمەۋە سەخت نەبوو كە 29 پىت بناسمەۋە. كەرەتلىكان بەتەنھا لەمالەۋە بووم، قەلەمىكى سورم بەدەستەۋە گرت و خۇمگەياندە ژورى نوستەكەي دايكم. دوو پەنجەرەي گەرە بەديۋارىكى ژورەكەۋە بوو و لەۋيۋە دىمەنىكى جوانى شار دىاربوو، پەردەي مۇرىشان پىۋەبوو. بەدرىزايى دىۋارىكى تىرىش كەنتورى سىي جلى لىدانرابوو و دوو دىۋارەكەي تىرىش تەنھا كاغەزى سىي پىۋەبوو. ۋەك شتىكى وشك و ناخۇش دەھاتە بەرچاوم. وازانم دلم بەدايكم دەسوتا. من خۇم لەژورەكەمدا ويىنەيەكى "ئاندەرسى مراۋى"م بەديۋارەكەدا ھەلۋاسىيوو.

چىرۆكىكى "خۇش"م لە مىشكەدا ھۆنىبوۋەۋە، چىرۆكىك كە چەندەھا رۇزبوو خەرىكى بووم و ھىچىشم لەلاي دايكم نەدركاندبوو. من دەمويست بۇي بىكەمە شتىكى چاۋەپوان نەكراۋى خۇش. بەقەلەمە سورەكەم لەسەر دىۋارە سىيەكە دەستىكرىد بە نوسىن. لەپىشدا ناچاربووم لەسەر كورسىيەك بوەستم، چونكە پىيوىستم بە ھەموو دىۋارەكە بوو، پىيوىستم بە ھەردوۋ دىۋارەكەبوو. پاش دوو سەعات لىيوومەۋە و لەسەر جىگاي خەۋەكەي دايكم پالکەۋتم، ھەموو چىرۆكە دورودرىژەكەي سەر دىۋارەكەم خويندەۋە. شانازىم بە خۇمەۋە دەكرىد، چونكە بەپرۋاي من لەۋەبەدواۋە ھەموو شەۋىك بەرلەۋەي دايكم بخەۋىت، دەيتۋانى ئەو چىرۆكە خۇشەي من بخوينىتەۋە. من دەمزانى كە ھەزى لەو ھەكايەتە دەبىت، لەبەرئەۋەي چىرۆكىكى جوانبوو، لەدلى خۇمدا دەموت لەۋانەيە زىاترىكىش ھەزى لىبىت، چونكە بەتايىبەتى بۇ ئەۋم نوسىيوو. ئەگەر ھەكايەتلىك بۇ خۇم بھۆنىيەتەۋە، ئەۋا شتىكى تەۋاۋ جىۋاۋز دەرەچوۋ، خۇ ئەگەر

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

وتی "برۆ بخه‌وه". رێک به‌قسه‌مکرد، به‌لام هیچ وشه‌یه‌کم نه‌وت. بۆ ماوه‌ی چهند رۆژێک قسه‌م له‌گه‌ڵ دایکدا نه‌کرد، به‌لام هه‌موو نه‌و شتانه‌م ده‌کرد که پێی ده‌وتم. تا له‌دو‌اجاردا لیمپارایه‌وه و داوی لیکردم دیسانه‌وه بکه‌ومه‌وه قسه‌. منیش وتم "ئیتتر قه‌ت هیچ شتێک له‌سه‌ر دیوار نانوسم"، زۆر به‌جدیش وتم "ئیتتر قه‌ت له‌سه‌ر کاغه‌زیش شت نانوسم، ته‌نانه‌ت له‌سه‌ر کاغه‌زی ته‌والیتیش. من که‌سیکی خۆگر‌بووم و قسه‌ی خۆم ده‌برده‌سه‌ر، تارا‌ده‌یه‌کیش نه‌و په‌یمانه‌م نه‌ده‌شکاند که به‌دایکم دا. له‌پاش نه‌و روداوه‌وه رێگه‌م به‌دایکم نه‌دا هیچ شتێک له‌و شتانه‌ ب‌بینیت که ده‌منوسین، نه‌مده‌ه‌یشت ته‌نانه‌ت یه‌ک پیتیش ب‌بینیت. ته‌نانه‌ت ئه‌رکی ماله‌وه‌ی قوتا‌بخانه‌شم پ‌یشان نه‌ده‌دا. جار‌جاریک له‌گه‌ڵ مامۆستا‌کاندا باسی نه‌وه‌ی ده‌کرد و ئه‌وانیش هیچ لاریه‌کیان لێ نه‌بوو. من زۆر به‌رێک و پێکی هه‌موو ده‌رسه‌کانم له‌یاد‌بوو و هیچ پ‌یویستی نه‌ده‌کرد دایکم سه‌یری ده‌فته‌ری ماله‌وه‌م ب‌کات. ب‌یگومان ده‌بوایه هه‌رواش بوایه.

من نامه‌و‌یت بلێم به‌هۆی نه‌و روداوه‌وه نه‌بوومه‌ نوسه‌ر، به‌لام به‌لایه‌نی که‌مه‌وه بووه هۆی نه‌وه‌ی ده‌ست له‌ و‌ینه‌ک‌یشان هه‌لگرم. من که‌سیکم نه‌بوو و‌ینه‌کانمی نیشان ب‌ده‌م، له‌به‌ر نه‌وه‌ هیچ خۆشه‌یه‌کم له‌ و‌ینه‌ک‌یشان نه‌ده‌بینی. تارا‌ده‌یه‌ک ه‌ینده‌م د‌یت‌وه‌ یاد که که‌ره‌ت‌یکیان له‌د‌لی خۆمدا وتم ئه‌گه‌ر رۆژێک له‌رۆژان کت‌یب‌یکی وا بنوسم که به‌هه‌زاران دان‌ه‌ی لێ چاپ‌ک‌ر‌یت، نه‌وا ئه‌وکاته‌ش د‌ل‌نیان‌بم له‌وه‌ی دایکم نوسینه‌کانم ده‌خو‌ین‌یت‌وه‌ یان نا. به‌لام من نه‌مده‌ویست به‌و ش‌یوه‌یه‌ خۆم ده‌رب‌خه‌م. من خۆم له‌ ژوری نو‌ستنه‌که‌ی دایکدا له‌ر‌یگه‌ی نو‌سینه‌کانی سه‌ر دیواره‌که‌وه ده‌رخ‌ست و ته‌واو. نه‌مده‌ویست نه‌و

چ‌یرۆکیکم بۆ باوکی‌شم ئاماده‌ب‌کردایه‌، نه‌وا ئه‌وکاته‌ش شت‌یکی ج‌یاواز ده‌رده‌چوو. به‌لام نه‌و کاته باوکم چ‌یت‌ر له‌گه‌لماندا نه‌ده‌ژیا، من ته‌مه‌نم س‌ی س‌ال‌بوو که ماله‌که‌مانی ج‌یه‌یشت.

بۆ ماوه‌یه‌کی زۆر له‌سه‌ر ج‌یگاکه‌ی دایکم پ‌ال‌که‌وتم و چ‌اوه‌پ‌وانی دایکم بووم. زۆرم پ‌یخۆش‌بوو ب‌یت‌وه‌ ماله‌وه و پ‌ر‌بووم له‌ چ‌اوه‌پ‌وانی. من زوو زوو شتی ب‌چ‌کۆله‌ی چ‌اوه‌پ‌وان نه‌کراوم پ‌یش‌که‌ش‌ده‌کرد، به‌لام نه‌و یه‌که‌یان شت‌یکی گه‌وره‌بوو.

له‌سه‌ر کورسی ناو فرۆکه‌که‌دا که به‌ره‌و "ناپۆلی" ده‌رۆیشتم، له‌پ‌ر‌یکدا ده‌نگی دایکم ب‌یرکه‌وته‌وه که نه‌و پ‌اشنیوه‌رۆ تایبه‌تیه‌ ده‌رگاکه‌ی کرده‌وه و هاته ناو د‌ال‌انه‌که‌وه. هاوارم کرد و وتم؛ «ل‌یره‌دام! من ل‌یره‌دام»

توره‌بوو. زۆر زۆر توره‌بوو. هه‌ر به‌رله‌وه‌ی نه‌و شتانه‌ بخو‌ین‌یت‌وه‌ که من له‌سه‌ر دیواره‌که‌ نوسی‌بووم، ئاگری ده‌کرده‌وه. له‌سه‌ر ج‌یگای خه‌وه‌که‌ی به‌رزیک‌رده‌وه و فر‌ییدا‌مه‌ سه‌ر عه‌رزه‌که‌، زۆر به‌ق‌ایمی ز‌لل‌ه‌ی له‌هه‌ردوو پ‌ومه‌تم دا، داوی نه‌وه‌ش به‌پ‌اره‌وه‌که‌دا پ‌ایکی‌شام، خزان‌د‌میه‌ ناو گه‌رماوه‌که‌وه و ده‌رگاکه‌ی به‌کل‌یل له‌سه‌ر داخ‌ستم. نه‌گریام. هیچ وشه‌یه‌کیش له‌ ده‌م نه‌هاته‌ ده‌ره‌وه. گویم ل‌ی‌بوو دایکم ته‌له‌فونی بۆ باوکم کرد، گویم ل‌ی‌بوو ل‌ی‌ی توره‌بوو و وتی هه‌ر ئه‌ب‌یت ب‌ییت و کاغه‌زی نو‌ی له‌دیواره‌که‌ ب‌ده‌یت. پ‌اش چ‌هند رۆژێک هات و قسه‌که‌ی دایکمی به‌ج‌یه‌یانا. بۆنی س‌یکوت‌ین بۆ ماوه‌ی چ‌هند هه‌فته‌یه‌ک له‌ ئه‌پ‌ارت‌مانه‌که‌دا نه‌ده‌رۆیشتم. مایه‌ی شه‌رم‌بوو.

پاش ماوه‌یه‌کی زۆر ئ‌ینجا دایکم ده‌رگای گه‌رماوه‌که‌ی ل‌یک‌رده‌مه‌وه. نانی ئ‌یواره‌ی خوارد، قاوه‌شی خوارد‌وه‌وه و گو‌یی بۆ به‌شی یه‌که‌م و دو‌هه‌می ئ‌ۆپ‌یرای "لا بۆه‌یمه"ش ش‌ل‌کرد، ئه‌وجا ده‌رگاکه‌ی ل‌یک‌رده‌مه‌وه و

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پھرتووک

نەدەشچىت "خولىكى فېربوونى نوسىن" بخوڭنىت، بەسەر قاۋەخانىھاندا ناخولىتتەۋە و بەخەللى بلېت "خەرىكى نوسىنى شتىكم". رەنگە خەللى شت بنوسن، ئەۋەش ھىچ شتىكى ھەللى تىدا نىيە، بەلام "نوسىن" شتىك نىيە كە بەتۈپىزى ئەنجامبىرىت. رەنگە خەللى لەبەرئەۋە شت بنوسن چونكە ھەستدەكەن شتىكى گرنگيان پىيە، چونكە چەند وشەيەكى ئارامبەخشان پىيە و دەخۋازن بىگەيەننە خەللىكانى دى، بەلام كەس لە گەلەھەسارەيەكى شىۋە لولەكى ۋەك پىيى كاكيىشاندا لەسەر مىزىك دانانىشىت تەنھا بۆئەۋە شتىك "ب" "ن" "و" "س" "ئ" "ت" يان بۆ "ن" "و" "س" "ى" "ن" دانانىشىت. بەلام شاعىرەكان بەلارولەنجە ھەروەكو نىشاندانى جلى مۇدە دىنە سەر سەكۆى خۇنىشاندان؛ "خوشك و برايانى ئازىز ۋەرنە پىشەۋە! بەخىرىت بۆ سەرجمەى كارەكانى سالانەى "كاپىنھاۋەر" و "ۋىتچ". لىرەدا شتىكى ھونەرىمان ھەيە و رىك بەلای ئىۋەۋە گرنگى خۇى ھەيە. ئائەمە رۇمانىكى نايابى "ئەرمانى" يە و لەۋبارەدا بىۋىنەيە. لىرەشدا نمونەى شىعەرەكانى "سوركامپس" دەبىنن بىگومان لەسەر چەند ئاستىكى شىعەرى جىاۋاز رىزكراۋن. فەرموون ناو و كاتەكانىش نوسراۋن".

ماندوو بووم. به‌لام ئیدی "یاریده‌ده‌ری نوسەر" کۆتایی بپهات، قوناغیکی ئه‌ده‌بی به‌سه‌رچوو. ئیتر له‌مه‌ودوا هه‌رگیز سه‌ردانی ئه‌و پيشانگا گه‌وران‌ه‌ی کتیب ناکه‌م. بپیارمدا که هه‌ولێ پرگارکردنی ژيانم بده‌م. کاتیک له "ناپۆلی" نیشته‌ینه‌وه، من یه‌که‌مین که‌سه‌بووم که له‌ فرۆکه‌که‌وه هاتمه‌ ده‌ره‌وه. به‌ناو هه‌ولێ پيشوازی فرۆکه‌خانه‌که‌دا رامکرد، خۆم فریاديیه‌ ناو ته‌کسیه‌که و داواملیکرد تا "ئامالفی"م

بواره بدهم بهدايكم كه ههروا بهئاسانى خۆى بكات به كتيبخانهيه كدا
وكتيبيك بكريت كه ناوى منى بهسهروهه بيت.

نەموست نانی بەیانی ناو فرۆکەکە بخۆم، لەبری ئەوە هەولمدا
کەمیەک بخەوم، بەلام هەریاش یەک دوو خولەک داچلەکیم و
خەبەر مەبوو. لەپەنجەرەکەو هەماشایەکی زەویە تەختانیەکی
خوارەوم کرد. من تەمەنم 48 ساڵ بوو، نیوەی ژیانم بەسەر بردبوو،
لەسەدا 75ی ژیانم بەسەر بردبوو، پەنگە زیاتریک، لەوانەییە لەسەدا
99ی ژیانم پۆشتتێت. ژیان لەپادەبەدر کورتە و کورتی ژیان بە وشە
گوزارشتی لێنکریت. پەنگە هەر لەبەر ئەوە بووێت کە نەمدەوێت
ناوم بخەم سەر بەرگی کتییەک. نرخ و گرنگی ئەو پوکەشکاریە
تەنکەیی کەلتور و شەرف و پۆلەت پەستی مۆیە، لەچاو ئەو
چیرۆکە مەزنەدا هەر هیچ نەبوو کە من بەپەلە پێییدا دەپۆشتم. من
ئەوێندە فێربوووم کە پۆم لە شتە ناگرنگەکان وەرچەرخێم. هەر
لەو کاتەوێ کە منداڵبووم ئاشنای میژوویەکی تر بووم و جیاوازی
لەمیژووی گۆقارە حەفتەییەکان و میژووی کتییە وەرزیهکان. کە منداڵ
بووم لەگەڵ باوکمدا تۆپەلیک زەرەکم بینی کە تەمەنی چەندەها
میلیۆن سالیو، لەناو ئەو تۆپەلەدا جالجالۆکیەکی تیاوو کە پێک
هاوتەمەنی زەرەکە بوو. من پێش چوار ملیارد ساڵ لەمەوبەر
لەسەر زەویووم، ئەو کاتە هیشتام ژیان لەسەر زەویدا
سەریههێندابوو، زۆر بەباشیش دەمزانێ کە پاش ماویەکە کەم خۆر
دەبیته شتیکی سوری یەكجار گەورە، بەلام پێش ئەو زەوی و شک
دەبیته و دەبیته ئەستێرەکی بێگیان. گەر کەسیکی ئاواها بیت،
ناچیت خولیکی وینەکیشان ببینیت بۆ ئەوێ فیری نەخشانندی وینە
گۆل بیت. ئەو کاتە خواوەنی مێشکێکی ئارام نابیت بۆ ئەو کارە.

بهريٽ. گومانم نه بوو که کهم بوی پږده که ویت نه فهریک بۆ شوینیکي
ئاوها دور ببات.

من هه رگیز له وه وپیش سهر قه راغ ئاوی "ئامالفي" م نه بینیبوو، به لام
چهنده ها جار به دريژايي ئه و سالانه خه لکی پييان ده وتم که شوینیکي
خوشه و ئه وه ده هیئت چهند رۆژیک له و شاره دلفرينه ی سهر
نیوه دورگه ی "سورینتۆ" دا به سه ره به ریت. ماریاش باسی "ئامالفي" بۆ
کردم. ئه و که ره تیکیان له گه ل کچیکي براده ریدا پشویه کی له وئ
به سه ربردبوو. "رۆبیرت" یش زوو زوو باسی سه فهره کانی خواروی
ئیتالیای بۆده کردم به رله وه ی "وینشه" به جیی به یلئت.

به لای "پۆمپای" دا رۆیشتین و ده مویست چهند ساتیکي که می به رله
ته قینه وه ی بورکانی ناوچه که به ینمه به رچاوم، ده مویست وینه ی ئه و
کاته ی خه لکی شاره که به ینمه به رچاوم. هه رکه وینه یه کی رونیش
ده هاته به رچاوم، هه ولمه ده دا سه رله نوئ له ناوه وه مدا بیسپمه وه. ئه و
شته ی که من بینیم، ده کریٽ له ته نها یه ک وشه دا کۆبکریٽه وه؛
بیمانایی. ئه و جا گرمه یه ک دیٽ. ئیدی توپه یی بورکانی "قیسوقس"
به سه ر هه موو بیماناییه کاندادا ده باریت.

به سه ر شاخه کاندادا سه رکه وتین و دواتریش به ناو ره زی لیمۆکاندا
به ره و قه راغی ده ریا که چووینه خواره وه، له ویدا داوام له شۆفیره که
کرد که بمگه یه نیٽه ئوتیلی "لونا کۆنقیئتۆ"، ئوتیلیک بوو که من
له وه وپیش ناوبانگیم بیستبوو. نه مده زانی ژوری به تالیان هه یه یان
نا، به لام هیشتام یه ک حه فته ی ته وای مابوو بۆ جه ژنی پاک.

چهنده ها ژوری به تالیان هه بوو. داوی ژوری ژماره 15م کرد و
به تالیش بوو. وتم حه فته یه ک ده مینمه وه و پاش که میک له په نجه ره ی
ژوره که وه ته ماشای ده ريام ده کرد. دوو په نجه ره ی گه وره له ژوره که دا

تایه ته به پنگه ی په رتووک

هه بوون، پیاوه یه ک مه تريه که له سه ر نوکی په نجه له به رده م
په نجه ره که ی ترده وه ستابوو و ئه ویش ته ماشای شه پوله کانی ده کرد.
خۆر هیشتام له خواروی ئاسماندا ده بینرا، کاتژمیر هیشتام نۆ و
چاره ک بوو.

له سه ر کورسیه ک بۆی دانیشتم و خۆم به سه ر میژیکی نویسی کۆندا
چه مانده وه. من ده مزانی کاتی خۆی "هیئریک ئییس" له سه ر ئه و میزه
دانیشتوو و شتی نویسه. ئه وه نده م بیستبوو که ئه و ئوتیله کاتی
خۆی خانه ی لانه وازان بووه و "ئیس" له ژوری ژماره 15 ژیاوه،
له بنه ره تیشدا له سه ده ی 1300دا دیږ بووه. "ئیس" ئاله م ژوره دا
نویسینی کتییی "خانویه کی بوکه شوشه" ی ته واکرد و وینه یه کی خوشی
به ژوره که دا هه لواسرابوو.

خوپه یه ک به دلما هات و هه ستمه کرد منیش له جوړه خانویه کی
بوکه شوشه دا گه وره بووم. دیسانه وه بیرم له و شته کرده وه که هه میشه
ده مویست له بیریکه م، ئه و چیرۆکه ش نه بوو که له سه ر دیواره که بۆ
دایکم نویسی، به لام مۆته که یه ک بوو که شوینیکي قولتری ناوه وه می
داگیرکردبوو. هه ستمه کرد ئه و تاریکاییه قول و سارده ی ژیر ئه و
تویژاله ته نکي به فره هه ره شه م لیږه کات که من له سه ریه وه سه مام
ده کرد.

له دلی خۆمدا ده موت "ئاله م ژوره دا ئییس" نۆرا ی فیڤری سه مای
جالجاولکه کرد، ئه و سه مایه ی که له راستیدا سه مای مه رگبوو. ئه و
که سه ی که جالجالوکه یه کی گه وره گازی لیږه گرت، ده یتوانی بۆ خۆی
سه مای مردنی خۆی بکات. بیگومان له چیرۆکه که دا جالجالوکه که
"گروستاد" ی پاریزه ربوو، من هه رگیز له وه وپیش بیرم له وه
نه کردبووه وه، به لام له ویدا به خه یالما هات. خۆم پینه گیرا و

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

له‌و کاته‌وه‌ی که ماریا به‌جی‌یه‌یشتنم، بۆ یه‌که‌مین جار ئافره‌تیکم بینی که دلم بۆی لیبات و ته‌بایم له‌گه‌لیدا. کچی‌کی براده‌رم په‌یدا کردوه و پیکه‌وه پیاسه‌ی دورودریژ به‌و ناوچه به‌رزونزمانه‌ی قه‌راغ ده‌ریای "ئامالفی" دا ده‌که‌ین. جلو به‌رگی گه‌نجان به‌پۆشی، ماکیه‌کی هاوینه‌ی زه‌رد له‌به‌رده‌کات و جوتی سه‌ریایی سپی له‌پیده‌کات، پۆشاک‌ی ده‌پۆشی که زۆر به‌راشکاوی و دلخۆشیه‌وه به‌و ناوچه به‌رزه‌لانیانه‌دا هاتوچۆی پیوه‌ده‌کات. پر به‌ له‌ مه‌زاجی خۆش و سلناکاته‌وه له‌وه‌ی خۆی فریبداته ناو ده‌ریایه‌کی سارده‌وه. ئه‌م‌رۆ هه‌وره‌تریشقه و لیژمه‌ی بارانیکی توند له‌ناکاودا سه‌رسامی کردین.

زۆر بیرم له‌ ئامۆزگاریه‌که‌ی "لویجی" کرده‌وه، به‌لام له‌و برپاوه‌دا نیم "بییتا" فریوم بدات. ئی‌مه هه‌ر له‌ئیستاوه زۆر نزیک بووینه‌ته‌وه له‌یه‌کتری. ئه‌گه‌ر وه‌ک که‌سی‌کیش نارد بییتیان بۆ "ئامالفی" که فریوم بدات، ئه‌وا ده‌بی‌ت له‌پریگادا په‌شیمان بووبیته‌وه و پای خۆی گۆرپی‌یت. تانیستا که هیچ پیاویکم له‌و ناوه‌دا نه‌بینیوه که مایکرو فۆنی له‌ گۆیچکه‌دابیت، وه دوو که‌ره‌تیش له‌سه‌ر "قلا دای مولینی" بووین و ته‌نانه‌ت یه‌ک که‌سیشمان به‌دی نه‌کرد.

گومانم نیه که "بییتا"ش نه‌بینیه‌کی له‌ناوه‌وه‌دا هه‌شارداوه. ئه‌م ئیواره‌یه کاتی‌ک له‌ دیی "پۆگیرولا" وه هاتینه خواره‌وه، زۆر سه‌یر ده‌هاته به‌رچاوم. له‌ناکاودا ترسی لینیشت و به‌ده‌م کولپی گریان به‌وه وتی "با ئیتریه‌کتری نه‌بینینه‌وه".

به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا وامانداناوه سه‌رله‌به‌یانی زوو بچینه سه‌ر شاخی "رافیلۆ". هیچ پیاویکی تر له‌ ژیا‌نی "بییتا" دا نیه، له‌به‌رئه‌وه ده‌مه‌وی‌ت پرسیا‌ری لی‌بکه‌م و بزانه‌م له‌گه‌لما دی‌ت بۆ شوینیکی ئوقیانوسی ئارام یان نا. ناچارده‌بم باسی "یاریده‌ده‌ری نوسه‌ر"ی بۆ

زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌ک که‌وته سه‌رلیوانم. من به‌ ریکه‌وت خۆم له "ناپۆلی" دا بینیه‌وه. ئه‌گه‌ر چاره‌نوس بوونی هه‌بی‌ت، ئه‌وا شتیکی ئایرونییه. ته‌ماشایه‌کی شه‌پۆله‌کانی خواره‌وه‌م کرد و دیسانه‌وه سه‌یریکی ئه‌ملاولای ژوره‌که‌م کرده‌وه. پیاوه یه‌ک مه‌تریه‌که بیئارامبوو و له‌مه‌سه‌ره‌وه بۆ ئه‌وه‌سه‌ری خشتی کاشیه‌کانی سه‌ر عه‌رزه‌که‌دا هات و چۆی ده‌کرد. ته‌نها یه‌ک که‌ره‌ت وه‌ستا و وه‌ک که‌سیکی به‌ده‌سه‌لات ته‌ماشایکردم و وتی؛ «ئێ، ره‌نگه ئیستا که کاتی ئه‌وه‌بی‌ت که دان به‌ گونا‌حه‌کانماندا به‌ی‌نین، وایه؟»

کۆمپیوته‌ره‌که‌م ده‌ره‌ی‌نا، له‌سه‌ر می‌زه‌که دانیشتم و ده‌ستم‌کرد به‌ نوسینه‌وه‌ی چیرۆکی ژیا‌نم.

بییتا

دوو بتلی به‌تالی ویسکی له‌به‌رده‌م ئاگردانی سوچه‌که‌دا دانراوه. نازانه‌م بۆ خزمه‌تگوزاری ئوتیله‌که لای نه‌بردوون، به‌لام سبه‌ینی به‌رله‌وه‌ی برۆمه خواره‌وه و نانی به‌یانی بخۆم، فریایان ده‌ده‌مه ناو ته‌نه‌که‌ی خۆلی ژوره‌که‌وه.

وا ده‌ پۆزه ئیره‌ بۆته مالی من و سێ پۆزه هیچ شتی‌کم نه‌نوسیوه. هیچی تر نه‌ما‌بووه‌وه که بینوسم. به‌لام ئیستا که شتی ترم هه‌یه و ده‌مه‌وی‌ت ئه‌وانیش بنوسم.

تابهته به پنگه پرتووک

دیسانه وه له فەنتاسیادا دەرئیم، بەلام ئیستاکه کهمیک پیداده گرم.

*

هەر پاش ئەوهی شیوه بیرۆکهیهکی چیرۆکی ژیانی خۆم دارشت
_هەتا ئەو کاتە که بهپەله له "بۆلۆگنا" وه بۆی دەرچووم _ بۆ ماوهی
چەندەها کاتژمێر لهبەردەم پەنجەرەکهدا دانیشتم و تەماشای
شەپۆلی دەریامدەکرد که دەیدا له "تۆره ساراسینا". پۆژی هەینی پێش
جەژنی پاک بوو، پۆژیک پێشئەوهی "ببیتا" ببینم. تەنانەت تاقەتی
ئەوێش نەبوو بپۆمه ناوشار و سەیری پێپیانوی گەورە یادکردنەوهی
ئازارەکانی مەسیح بکەم.

بپارمدا داوا یارمەتی له ئوتیلەکه بکەم هەتا ئەو شتانە که
نوسیوووم به "ئی مەیل" ببینم بۆ "لویجی". بەلامه وه شتیکی
سودبەخشبوو که کۆپیەکی نوسراوه کهم له شوینیکی تریشدا هەبیت و
تەنها له شوینەدا نەبیت که خۆمی لیبووم. هەر بۆ نمونەش "لویجی"
دەیتوانی هەموو چیرۆکهکه بگهیهنیتە دەستی برادەر
پۆژنامەنوسه کهی که له "کۆریی دیلا سیرا"دا وتاری دەنوسی و پێی
بوتایه بهئارەزوی خۆت مادهکه بهکاربهێنە. له قازانجی مندایوو که
چیرۆکهکه بهزوترین کات بلاموکریتەوه، یان بهلایەنی کهمه وه ئاماژە
بۆ بابەتهکه بکریت. ئیدی دهبوایه منیش بهزوترین کات ولاتەکه
بهجێبهێشتایه _ کهسیکی ئاوارام نابیت بۆ ماوهیهکی دورودریژ له
یهک شویندا بمینیتەوه.

لهگهڵ ئەوهشدا کاتی که بۆ بهیانی خەبەرم بووه وه، بپارمدا
بههله وهی خۆم ونکه، پۆژیکی تریش "ئامالفی"دا بمینمه وه.

www.pertwk.com

بکەم و هەر له ئیستاشه وه دوو چیرۆکم بۆ گێڕاوهته وه. ئیستاکه چیت
پێویست ناکات دەست بهسەر خۆمدا رابگرم، هەموو بیرۆکهکانم
سەربەستکردوون و پاشگەست بوومهته وه له وهی که هی من.

پاش ماوهیهکی کهم هەموو ئەو نوسینانەم پێشانی "ببیتا" ددهم
که له ماوهی ئەو چەند پۆژە پێشودا نوسیوم. پێمانیه چیرۆکی
ئافرهتهکانی ژیا ن سەری بسورمینی، رەنگه پڕبەدل پێی پێکه نیت.
من پێخۆشحال دەبم گەر له داوی ئەو هەموو فرمیسکانە ی ئیوارە
هەلپشتن پێکه نیت. بیگومان ئەویش بهشی خۆی ژیا نی دیوه، من
تائیستاکه پرسیاری رابوردووم لێ نەکردوه، بەلام ئەوه هیچ
گرنگیهکی نیه، بهلایەنی کهمه وه بهلای ئیمه وه هیچ پۆلیک نابینیت.
ئەو نازانی که من زۆر دهولمه ندم، دهمه ویت بههله وهی پێی بلیم
پارهیەکی زۆرم له بهرده ستدایه و لهو بواره وه په یوهستی هیچ
لایه نیک نیم، پرسیاری لیبکه م و بزانی پێی خۆشه له گه لدا
له شوینیکی ناو ئوقیانوسی ئارامدا بژی یان نا. هەر له ئیستا وه
سۆراخی چەند شوینیکم کردوه که بهفرۆکه بتوانم سه فه ری بۆ بکەم.
چوارشه ممه فرۆکه یهک له "میونشن" وه به ره و "سینگاپور" هه لده سی،
من هه روا بۆ دلنایای دوو بلیتم پاسپاردوه، شوینی "D1" و "G1" ی
پله ی یه که مم داوا کردوه.

بابزانی چۆن ده بیت.

دەتوانین بۆ ماوهیهک له دورگه یه که وه بۆ دورگه یه کی تر بچین و
دواتر به دلای خۆمان له شوینیکی جیگیربین. ده ستوانین خانویهک
بکڕین. رەنگه قیلایه کی نایاب بدۆزینه وه که به سه ر ده ریادا پروانی،
هینده ش گه نچ نیم که بلیم کاتی خانه نشینیم نه هاتوه، "ببیتا" ش
وینه ی ئاوی ده کیشت.

تایبەتە بە پڭەکی پەرتووک

کلیسە ھەمیشە شتیکی لەو بابەتەیان دەربارە ی کتیبەکانی ئینجیل و تۆو. بێگومان ئینجیل لەلایەن چەند نوسەرێکی جیاوازیوە نوسراوەتەو، بەلام تیۆلۆجەکان پێیانوابوووە کە تەنھا یەک نوسەری گەرە کۆیکردونەتەو و ئەو لەپشتی سەرتاپای ھەموو کتیبەکانەو بوو. بێگومان لەو برۆایەدانەبوون کە خودا سەروشی زمانەوانی بە یەک بەیەکی رستەکانی ئینجیل بەخشیبێت، چونکە خودا بەو شیوەیە کارناکات. بەلام کلیلی کردنەوێ نەینێک بە ھەریەکێک لەو نوسەرە بەخشیو. شتیکی داوونەتی کە بیرێ لێیکەنەو.

ھەستەدەکرد ھاوکاری خودام و زۆر بەباشی لە شیوەی مامەلەکردنی ئەو لەگەڵ مەوفا تێدەگەیشتم. ئەویش لەبری یارمەتیەکانی داوای ھەندیک شتی دەکرد. ئەو لەپێشەو داوای شتیدەکرد، ھەر لە پێداھەڵدانەو ھەتا سزادانی خۆیی لە کاتی گوناکەردندا. بەلام ئەو لەمن زیاتریک پۆشت؛ ھەرپەشە لە سەپنەوێ ھەموو ئەوانە دەکرد کە باوەریان پێنەدەکرد، مەوفا مۆدیرینیش پازی نەبوون لەژێر ئەو ھەلومەرجانەدا بژین. ئێستاکەش خودا مردوو و ھەر دەسیسە ی نەینێ خەلکە ناومیدەکانیش کوشتی.

کەواتە "ستیفانو" بوو. بەو شیوەیە بۆمەدرکەوت کە "لویجی" راستی دەکرد و پێی رانەدەبوارد، بەلام ھێشتام وەک نیشانە یەک دەمبینی و گومانم ھەر ھەبوو. ھێچ شتیکی لە وتارەکاندا نەھاتبوو کە وایدەرخات پۆژنامە نوسەکە لەو وپیش شتیکی لەسەر "کارگە ی فەنتاسیا" کە نوسیبت، بەلکو بە پێچەوانەو و تازی پۆژەکە لەو دەدەچوو کە پێشینی کردنیکی ئەو گەتوگۆ دورودریژەبت کە لەگەڵ "لویجی" دا لە "بۆلۆگنا" دا کردم. جگەلەوھش لەوتارەکاندا بەھێچ جۆریک ناوی

ناوھەوا ھەر زۆر خۆشبوو و ھێشتام سەردانی مۆزەخانە ی کاغەزەکەشم نەکردبوو. لەدوای نانخواردنی بەیانەو پۆشتە ناوشار و پۆژنامە یەکی "کۆریی دێلا سیرا" م کپی، من ھەموو پۆژیک دانە یەکم لێدەکپی. دوو پۆژ لەمەوبەر وتاریکی کورتیان دەربارە ی پێشانگای کتیبەکە ی "بۆلۆگنا" نوسیوو، تیایدا ھاتبوو کە ئەم سال کتیبیکی سەرکەوتوو تایبەت لەپێشانگاکەدا دەرئەکەوتوو، ناوینشانیکی وا نەبوو کە ھەموو بەرپۆەبەرانی دەزگاکان ھەوڵی کپینی بدەن، ھێچ کتیبیکی نوێی "ھاری پۆتە" ییش بەرپۆە نەبوو. ھەر ھەوا نوسرابوو کە ورتەورتی سەرکە ی ئەم سال دەربارە ی شتیکی تەواو جیاوازی، کتومت دەربارە ی "جالۆکە" کە یە، لەپشت ئەو ناو پەرلەنەینێەشدا وەک دەلێن "کارگە یەکی فەنتاسیا" مۆدیرن خۆی ھەشارداو (ھەر بەراستی وانوسرابوو!) کە بیرۆکە ی ئەدەبی و پۆمانی نیووتەواو بەنوسەرانی سەرانی جیھان فرۆشتوو. نوسەری وتارەکە ناوی "ستیفانو فۆرتیساری" بوو و ئامازە ی بۆ ئەو کردبوو کە لە سەردەمی ھەرە کۆندا ھێندە پویداو کە خەلکی دۆنیایەک کتیبیان گەراندۆتەو بۆ نوسەرێکی دەستپۆشتوو و بەناوبانگ، بەلام لە راستیدا کتیبەکان چەند نوسەرێکی جیاوازی نوسیوونی. بەلام لەو دەچیت ھالەتی "کارگە ی فەنتاسیا" شتیکی کتومت پێچەوانە ی ئەو ھالەتە بت. چەندەھا پۆمان، پەرگە دوو سەد دانە یەک، لەراستیدا لەسەر بیرۆکە و ئەندیشە ی سەرکە ی تەنھا یەک کەسەو داریژرابن. لەکاتی خۆیندەوێ ئەو وتارەدا خۆم پێنەگیرا و خەندە یەک کەوتە سەر لیوانم. من جیپی خۆم جیھێشتوو.

نوسەری وتارەکە خالیکی گرنگ دەورۆژینیت و ئەو دیاردە یە کە وەسفیدەکات ھێندە پەسەن نیە وەک ئەوێ کە دیتە بەرچاو. پیاوانی

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

ئیتالی نیه. منیش وتم "جگهره‌کیش نیم"، به‌لام هاوکات له‌سەر یه‌کێک له‌میزه‌کانی ته‌نیشتمه‌وه چاوم به‌چه‌رخیک که‌وت. به‌بی ئه‌وه‌ی داوای یارمه‌تی له‌و تۆریسته ئه‌لمانیه‌ی ته‌نیشتم بکه‌م، ده‌ستمدایه‌ چه‌رخه‌که‌ی و جگهره‌که‌م بۆ داگیرساند، پاشان چه‌رخه‌که‌م له‌سەر میزه‌که‌ی دانایه‌وه و وه‌ک سوپاسیک سهریکم بۆ له‌قاند. دواتر نانم خوارد و پارهم دا، له‌کاتی رۆیشتنمدا به‌ده‌ست خواحافیزبوونم له‌کچی جگهره به‌ده‌سته‌که‌ کرد. دانیشتبوو و له‌سەر ده‌فته‌ریکی سکیچ هیلکاری شتیکی ده‌کیشا، خنده‌یه‌کی پرله‌نه‌ینی که‌وته سەر لیوانی و ئه‌ویش به‌ده‌ستی خواحافیزبوونی لیکردم. من دلنیا‌بووم که‌ هه‌رگیز له‌وه‌وپیش نه‌مبینیوو، چونکه ئه‌گەر له‌وه‌پیش بمبینیایه، ئه‌وا بیگومان ئه‌و ده‌موچاوه تایبته‌یه‌ی سهرنجی پاده‌کیشام.

به‌ناو شاردای به‌ریکه‌وتم و پیا‌سه‌یه‌که‌م به‌ناو "موسیو دیلا کارتا" دا کرد، له‌ویدا ئاشیکی دیرینی به‌ره‌مه‌هانی کاغه‌زی لیوو. کاتی خۆی "ئامالفی" له‌به‌ره‌مه‌هانی کاغه‌زدا یه‌کێک بووه له‌و شاره‌ پێشه‌وایانه‌ی ئه‌وروپا. پیاویکی پیر له‌ موزه‌خانه‌که‌دا شیوه‌ی فلیقانه‌وه‌ی داره‌کانی نیشاندای و دواتریش شیوه‌ی که‌بسکردن و وشک‌کردنه‌وه‌ی کاغه‌زه‌کانی خسته‌پرو. وتی "من تا ئیستاکه‌ش به‌و شیوه‌ کۆنه کاغه‌ز به‌ره‌مه‌ده‌هینم، ئه‌وه‌ش نه‌ریتیکه‌ که‌ ده‌گه‌رپه‌ته‌وه بۆ عه‌ره‌به‌کانی سه‌ده‌ی 11". نمونه‌ی ئه‌و کاغه‌زی نامه تایبته‌ی و بیۆینه‌یه‌ی نیشاندای که‌ دروستی کردبوو و شیوازی سه‌ره‌له‌دانی نیشانه‌ی تایبته‌ی ناو کاغه‌زیشی⁴⁰ بۆ رو‌نکردمه‌وه.

رۆمانی "کوشتنی سێ که‌س له‌داوای مه‌رگه‌وه" نه‌هاتبوو، نه‌ رۆمانه‌ نه‌ رۆبجیه‌که‌ی و نه‌ ئیتالیه‌که‌شی.

نه‌مه‌ده‌توانی به‌دلنیا‌یه‌وه بزانه‌م که‌ به‌راستی پلانیان بۆ کوشتنم داناوه یان نا، به‌لام نه‌مویست به‌ختی خۆم تا‌قیبکه‌مه‌وه و گومان‌کردنه‌که‌م سودی خۆی هه‌بوو.

به‌شه‌قامه‌ قه‌ره‌بالخه‌که‌ی سه‌ر قه‌راغ ده‌ریادا په‌ریمه‌وه ئه‌وبه‌ر و له‌ دوکانیکی پیتزه‌ری سه‌ر قه‌راغ ده‌ریا دانیشتم، له‌ویدا زه‌لاته‌ی ته‌ماته و پیتزایه‌ک و بیریه‌که‌م داواکرد.

ناچاربووم به‌رده‌وام ئاگام له‌ خۆمبیت و به‌چاویکی کراوه‌وه ته‌ماشای چوارده‌وره‌که‌م بکه‌م. چیتز پیموانه‌بوو که‌سیک له‌ "بۆلوگنا" وه‌ دوامکه‌وتبیت، به‌لام به‌دوریشم نه‌ده‌زانی به‌رپه‌به‌ری ده‌زگایه‌کی چاپی به‌ریتانی یان ئه‌سکه‌نده‌نافی پشوی جه‌زنی پاکێ له‌گه‌ڵ پێشانگای کتیبه‌که‌دا دانابیت و بیه‌ویت له‌ خواروی ئیتالیادا به‌سه‌ریبه‌ریت. پێشانگای کتیبی "بۆلوگنا" هه‌میشه‌ یان ریک له‌پیش جه‌زنی پاکه‌وه بوو یاخود ریک ده‌که‌وته داوای ئه‌و جه‌زنه‌وه.

له‌و کاته‌دا که‌ چاوه‌روانی خواردنه‌که‌م بووم، رۆژنامه‌م ده‌خوینده‌وه، به‌لام سه‌رنجم چووه سه‌ر کچیکی دلفرین که‌ ما‌کسیه‌کی هاوینه‌ی زه‌ردی له‌به‌ردابوو و جوتی سه‌رپایی سپی له‌پیدا‌بوو. له‌وه‌ده‌چوو ته‌مه‌نی له‌ نزیکه‌ی 30 سالیدا بیت و له‌سەر یه‌کێک له‌میزه‌کانی ته‌نیشتمه‌وه به‌ته‌نیا دانیشتبوو. چه‌رخیکی په‌مه‌یی به‌ده‌سته‌وه‌بوو و بی‌هه‌وه ده‌یویست جگه‌ره‌یه‌ک داگیرسینیت. له‌ناکاودا له‌شوینی خۆی به‌رزبووه و چه‌ند هه‌نگاویکی که‌م به‌ره‌ورووم هات و وتی "شقارته‌ت پێیه‌؟". به‌ زمانی ئیتالی قسه‌ی کرد، به‌لام به‌ئاشکرا دیاربوو که‌

⁴⁰ بۆ نمونه وه‌ک ئه‌و نیشانه‌ی که‌ له‌ناو دراودا هه‌ن و.

تابهته به پنگه‌ی په‌رتوک

دوره‌وه و له‌ته‌نیشتمه‌وه وه‌ستا. هه‌مان ئه‌و کچه‌بوو که ماکسیه زه‌رده‌که‌ی له‌به‌ردابوو.

هه‌ر به‌زمانی ئیتالی وتی؛ «ئهم کاته‌ت باش؟»، خه‌نده‌یه‌کی گه‌وره‌ی خسته‌سهر لئوه‌کانی و له‌وه‌ده‌چوو چاوه‌روانی ئه‌وه‌بوو‌یت که له‌ویدا بمب‌ینیت. دوو چاوی قولی قاوه‌یی پپوه‌بوو و قزئیکی زه‌ردی توخی به‌شیوه‌یه‌کی سروشتی به‌ردابوو.

له‌وه‌لامیدا وه‌تم؛ «ئهم کاته‌ت باش!». زور به‌وریاییه‌وه ته‌ماشایه‌کی لای پشته‌وه‌ی توله‌پښاکه‌م کرد، به‌لام که‌سم نه‌بینی و هه‌ر خو‌ی به‌ته‌نهاوو.

ئه‌وجا وتی؛ «ئهم سه‌ربه‌رزاییه شوینئیکی زور خو‌شه، تو قه‌ت له‌وه‌وپیش هاتوویت بو ئیره؟»

وه‌لام دایه‌وه و وتم؛ «ته‌نها یه‌ک که‌رته»

له‌وه‌ده‌چوو نه‌زانیت که منیش که‌سیکی بیانیم. له‌دوری په‌نجا مه‌تریک له‌پیش‌ه‌وه‌ماندا تافگه‌یه‌کی لیبوو، ئامازهی بوکرد و وتی؛ «بروینه ناو ئاوه‌که‌وه؟»

هه‌ر ئه‌و قسه‌یه‌ی به‌سبوو بوئوه‌ی قه‌ناعه‌ت بکه‌م که له‌ویدا چاوم به‌خو‌شه‌ویستی ژیانم که‌وتوه. هه‌رگیز له‌وه‌وپیش یه‌کت‌ریمان نه‌بینیبوو، جوتی سه‌رپایی سپی له‌پیداوو و جگه‌ له‌ماکسیه‌کی ته‌نکی هاوینه زیاتر، هیچ شتیکی تری له‌به‌ردانه‌بوو. دنیا زور گه‌رم بوو، راس‌ته هیچ یه‌کی‌کمان وه‌ک که‌سیکی ره‌سمی نه‌ده‌هاتینه به‌رچاو، به‌لام پيشناره‌که‌ی هه‌ر زور نار‌ه‌سمیبوو که وتی "بروینه ناو ئاوه‌که‌وه؟".

"بروینه ناو ئاوه‌که‌وه؟"، ئه‌و سی وشه‌یه پ‌پوون له‌مانای نار‌اس‌ته‌وخو. مه‌به‌ستی بوو پ‌یکه‌وه خو‌مان بخه‌ینه ژیر ئاوی تافگه‌که و له‌هه‌مان کاتیشدا مه‌به‌ستی نه‌بوو. له‌راستیدا ده‌یویست بلیت

دو‌نیا گه‌رم‌بوو، به‌لام له‌گه‌له‌وه‌شدا به‌رله‌وه‌ی "ئامالی" جیب‌ه‌لیم برپارمدا بو دوا‌جار پیاسه‌یه‌ک له "قالا دای مولینی" دا بکه‌م. من له‌وه‌وپیش یه‌ک که‌رته‌سهردانی ئه‌و سه‌ره‌م کردبوو، به‌لام دیسانه‌وه ئهم جاره‌ش سه‌خت‌بوو به‌لامه‌وه به‌ناو ئه‌و کو‌لانه ته‌سک و باریکانه‌ی شاردا پښه‌ی دوره‌وه‌ی شار بدو‌زمه‌وه. به‌هه‌رحال هینده‌ی پینه‌چوو شارم به‌جیب‌ه‌یش و له هه‌موو شارستانی‌ه‌ک دورکه‌وته‌وه.

که‌پر ئهم به‌ر و ئه‌وبه‌ری پښا باریکه‌که‌ی گرتبوو و له ژیریاندا پ‌پوون له‌داری لیمو، داره‌کانیشیان به‌تو‌ری نایلونی سه‌وز و ره‌ش داپوشیبوو، بو ئه‌وه‌ی لیمو‌کان له ره‌شه‌با و ته‌رزه بپاریزن. مندالئیکی بجو‌کم بینی سو‌نده‌یه‌کی بازنه‌یی به‌ناو‌قه‌دیه‌وه کردبوو و ده‌یخولانده‌وه، به‌لام ئه‌و ئافره‌ته ره‌شپوشه‌م نه‌بینی که حه‌فته‌یه‌ک له‌وه‌وپیش به‌سه‌ر په‌نجه‌ره‌که‌دا خو‌ی چه‌مانده‌وه و فه‌رموی په‌رداخیک مه‌شروبی لیموی لیکردم. خو‌ری رو‌ژی جه‌زنی پاک سه‌ده‌ها مارمیلکه‌ی بجو‌کی هینابوو دوره‌وه. سرک بوون، وایزانم هینده زوو زوو خه‌لکی به‌و شوینه‌دا نه‌ده‌رویشتن.

له دوا‌هه‌مین خانوی شار تیپه‌پیم و به‌سه‌ر پردیکی دیرینی سه‌ر گولاوی‌کیشیدا په‌ریمه‌وه. به‌سه‌ر توله‌پښاکیه‌کی به‌چه‌و داپوشراودا رو‌یشتم که پ‌پیان ده‌وت "قیا پارادیسو"، ئه‌و ناوه‌یان زور به‌باشی هه‌ل‌ب‌زاردبوو. کاتی خو‌ی هه‌ر زوو توله‌پښاکای "قیا پارادیسو" بووه‌به توله‌پښاکیه‌کی هیمن و خو‌ش بو گا‌وگولی ناوچه‌که و بنی دو‌له به‌پیته‌که‌ی له رو‌باره‌که‌ی ته‌نیشتی جوداده‌کرده‌وه.

که‌رته‌ی پ‌یشوو که به‌ویدا رو‌یشتم هیچ که‌سی‌کم نه‌بینی، به‌لام ئهم جاره‌یان له‌پ‌ر‌یکدا له‌پشتمه‌وه گویم له خسه‌خشی لق و گه‌لای دره‌خته‌کان بوو. که‌میک دواتر ئافره‌تیک له‌ناو دره‌خته‌کانه‌وه هاته

تابهته به پنگه‌ی په‌رتوک

له‌شتی‌کی هیڼده گشتی و ئاسایی بدزیایه‌ته‌وه، ئه‌وا ئه‌و کاته وهک که‌سئ‌کی زور ره‌سمی ده‌هاتمه به‌رچاو، وهک ئه‌وه ده‌بوو که ره‌فزی بکه‌م.

ده‌ست‌کی بو در‌یز‌کردم و وتی؛ «باشه، به‌یانی ده‌چین»، پاشان به‌ده‌م پیکه‌نینه‌وه وتی «باب‌پوین!» ئیدی که‌وتینه رو‌یشتن. ئه‌و له‌سه‌ر توله‌پ‌یکه یه‌ک دوو هه‌نگاو‌یک له‌پیشمه‌وه ده‌رو‌یشت.

ناوی "بی‌تا" بوو و خه‌ل‌کی "میونشن" بوو. ئه‌ویش هه‌فته‌یه‌ک له‌وه‌وپ‌یش هات‌بووه "ئامال‌فی"، به‌لام نیاز‌یوو هه‌موو هاوینه‌که له‌و‌یدا به‌سه‌ربه‌ر‌یت. وینه‌ی ئاویی ده‌ک‌یشا و ژور‌یکی له‌لای بی‌وه‌رن‌یکی میهره‌بان به‌کر‌ی گرت‌بوو، وایدانابوو له‌کو‌تایی مانگی "نو"دا پیشانگایه‌کی گه‌وره له‌شاری "میونشن"دا بو وینه‌کانی بکاته‌وه. داوای لی‌کردم که ئاماده‌ی پیشانگایه‌ی "میونشن"ی بم. په‌یمانم پ‌یدا که بر‌وم، چونکه چاره‌ی ترم نه‌بوو. پار پیشانگایه‌کی بچ‌کو‌له‌ی کرد‌بووه و ده‌رباره‌ی ئه‌و شتانه‌بوون که له‌شاری "پراخ"دا بین‌یووونی، ئه‌و ماوه‌ی دوو مانگ‌یک له‌پایته‌ختی "چیک"دا مابوووه.

ده‌می‌ک‌بوو به‌زمانی ئه‌لمان‌ی قسه‌مان پیکه‌وه ده‌کرد. بو من ئاسان‌تر‌یک بوو که به‌ئه‌لمان‌ی قسه‌بکه‌م وهک له‌وه‌ی ئه‌و به‌ئیتالی قسه‌بکات. به‌له‌ه‌ج‌ه‌ی زمانه‌که‌یدا ده‌زمانی که له "بایرن"دا له‌دایک نه‌بووه و له‌دلی خو‌مدا ده‌موت ره‌نگه ئه‌وه یه‌ک‌یک بی‌ت له‌و هو‌یانه‌ی که وایلی‌ده‌کات شو‌ینی له‌دایک‌بوونیم پینه‌ل‌یت. نازانم بو هه‌ستم‌ده‌کرد که دایک و باو‌کی له‌و ئه‌لمان‌یانه‌بوون که کاتی خو‌ی له‌چیک‌وسلو‌فاکیادا ده‌ژیان و له‌دوای شه‌ری جیهانی دوه‌مه‌وه زور‌به‌یان پرایان‌کرد و له "بایرن"دا نیشته‌ج‌ییوون، به‌لام وایزانم هه‌ر به‌هو‌ی ئه‌وه‌وه ئه‌و هه‌ستم لادروست‌بوو چونکه وتی چهند مانگ‌یک له‌پراخدا ژیاوم.

"گه‌رمای ئاووه‌ه‌وا هه‌روه‌ک گه‌رمای فر‌ن‌یی‌کی سه‌مون وایه. ئاماژه‌ی بو تاف‌گه‌که کرد و ده‌یخواست بل‌یت تاف‌گه‌یه‌کی جوانه و نه‌شه‌ ده‌به‌خشی، شتی‌کی سه‌رنج‌پراک‌یشه و دل ده‌فر‌ینی. ئه‌و پرس‌یاره کورته‌ی هه‌ر بو‌ئه‌وه لی‌کردم که بزانی‌ت من به‌چ شی‌وه‌یه‌ک به‌ره‌په‌ر‌چی ده‌ده‌مه‌وه. گه‌ره‌کی‌بوو بل‌یت هه‌زم لی‌ته و ده‌یویست بزانی‌ت من به‌چ شی‌وه‌یه‌ک وه‌لامی ده‌ده‌مه‌وه. ده‌یویست بزانی‌ت من به‌چ جو‌ری‌ک سه‌ماده‌که‌م. تو‌نی خو‌ی خسته‌رو و ئه‌و سی وشه‌یه‌ش وهک "زرنگه چنگال"یک⁴¹ وابوو. ئافه‌رته ماک‌سی زه‌رده‌که ده‌یویست بل‌یت ده‌مه‌وی‌ت له‌گه‌لتا بیم، به‌لام هاوکات‌یش نه‌یده‌و‌یست به‌شی‌وه‌یه‌کی ده‌ست‌کرد گفتو‌گو‌یه‌کم له‌گه‌لتا دابمه‌زر‌ینی‌ت. پی‌ی وانه‌بوو شتی‌ک هه‌بی‌ت که شه‌رمی لی‌بکه‌ین.

بیرم له ئاموز‌گاریه‌که‌ی "لویجی" کرده‌وه و وتم؛ «ره‌نگه واباش‌تر‌یک بی‌ت به‌یانی ئه‌وه بکه‌ین»

که‌می‌ک سه‌ری لار کرده‌وه. ئه‌و منی تاق‌یک‌رده‌وه و منیش باشت‌ترین وه‌لام دایه‌وه. وه‌لام‌یکی زیره‌کانه و پ‌ر‌به‌پ‌یستی خو‌یم دایه‌وه. ئه‌گه‌ر یه‌ک‌سه‌ر کراسه‌که‌م دابکه‌نایه و قایشی پانتو‌له‌که‌م شل‌ب‌کردایه‌ته‌وه، ئه‌وا ئه‌وکاته ده‌بوومه مایه‌ی پیکه‌نین. ئه‌و مه‌به‌ستی نه‌بوو به‌مانای وشه پ‌یش‌نیاره‌که‌ی به‌یینه‌ی دی. قسه‌که‌ی مه‌ته‌لی‌کی پ‌ر‌له‌و‌ینه‌بوو. ئه‌گه‌ریش له‌وه‌لامدا بموتایه "بی‌گومان نامه‌وی‌ت له‌گه‌ل ئافه‌رته‌تی‌کی نه‌ناس‌یاودا بچمه ژیر ئاوی تاف‌گه‌یه‌که‌وه، ئه‌وا ئه‌و کاته‌ش له‌و تاق‌یک‌ردنه‌وه‌یه‌دا ده‌رنه‌ده‌چووم که خسته‌بوویه به‌ر ده‌م. ئه‌گه‌ر خو‌مم

⁴¹ ئام‌یر‌یکه له شی‌وه‌ی چنگالی دوو داندایه، بو ئه‌وه به‌کار‌ده‌ه‌ی‌ن‌ر‌یت که تو‌نی مؤ‌سی‌قی له‌سه‌ر ر‌یک بخ‌ر‌یت و.

من ناوی راسته‌قینه‌ی خۆم بێ نهوت، به‌لام نازناویکی گونجاوم بۆ خۆم دۆزیه‌وه. له‌و کاته‌شدا که پێم وت، پێک ته‌ماشای ناو چاویم کرد. ناچاربووم تاقییکه‌مه‌وه، به‌لام نازناوه‌که‌می به‌لاوه ئاسایی بوو. من که‌سیکی بێ ئه‌قل نه‌بووم. په‌نگه‌ هه‌ر له‌وکاته‌وه عاشقی بوویم، به‌لام که‌سیک بووم که هه‌ستم به‌به‌رپرسیاری ده‌کرد. نه‌مه‌ده‌توانی هه‌روا به‌ئاسانی ئاگادارکردنه‌وه‌که‌ی "لویجی" له‌ می‌شک‌دا ده‌ربه‌یتم. ناوی باوکی لێ نه‌پرسیم، به‌لام من وتم خه‌لکی دانیمارکم و له‌ کۆبنهاگندا ده‌ژیم. ئه‌وه‌شی به‌لاوه ئاسایی بوو. وتم من له‌ ده‌زگایه‌کی چاپدا به‌پێوه‌به‌ری ده‌سته‌ی نوسه‌رانم، ئه‌وه‌ش هه‌ر زۆر زۆر شیابوو. ئیدی بۆم پونکرده‌وه و وتم؛ «کۆمپیوته‌ریکی جانتایی و هه‌ندئ کارم له‌گه‌ڵ خۆمدا هه‌یناوه بۆ "ئامالفی"، پێویستیم به‌وه‌بوو که‌میک دوربکه‌ومه‌وه». خۆم پێموابوو باوه‌ر به‌ قسه‌که‌م بکات، به‌لام وایانم به‌ته‌واوه‌تی ئه‌وم هه‌له‌سه‌نگاندبوو.

«کار؟»

له‌وه‌لامدا وتم؛ «مه‌به‌ستم له‌ هه‌ندیک کاری به‌پێوه‌بردنه‌». «باوه‌رت پێناکه‌م. هه‌یج که‌سیک له‌ دانیمارکه‌وه نایه‌ته "ئامالفی" ته‌نها بۆ ئه‌وه‌ی هه‌ندیک "کاری به‌پێوه‌بردن" ئه‌نجام‌دات. من وای بۆده‌چم خه‌ریکی نوسینی پۆمانیک بیت»

نه‌متوانی درۆی له‌گه‌ڵدا بکه‌م. زۆر زیره‌ک بوو. له‌به‌رئه‌وه‌ وتم؛ «باشه، پۆمانیک ده‌نوسم» که‌میک دوا‌ی ئه‌وه درێژه‌م به‌قسه‌که‌مدا و وتم؛ «پێم خۆشه‌ که لێمت‌یده‌گه‌یت»

شانیکێ هه‌له‌ته‌کاند و وتی؛ «پۆمانه‌که‌ت ده‌رباره‌ی چیه‌؟»

سه‌رم بۆ راوه‌شاند و هه‌ینده‌م پێوت که من هه‌تا پۆمانه‌که‌م ته‌واونه‌که‌م نامه‌وێت به‌هه‌یج جو‌ریک باسی نوسینه‌که‌م بکه‌م.

تایبه‌ته به‌ پێگه‌ی په‌رتووک

وه‌لامه‌که‌می به‌دڵبوو، به‌لام هه‌یشتام دڵنیا‌نه‌بووم له‌وه‌ی که باوه‌رم پێده‌کات یان نا. له‌دلی خۆمدا ده‌موت "بلیت بزانیت من کیم؟". ئه‌گه‌ر قسه‌که‌ی "لویجی" ده‌رباره‌ی پلانه نه‌هێنیه‌که ته‌نها قسه‌یه‌کی به‌تال بیت، ئه‌وا هه‌رگیز لێی نابورم.

به‌لای پاشماوه‌ی به‌قه‌وزه داپۆشراوه‌کانی ئاشه‌ کۆنه‌که‌ی کاغه‌زه‌که‌دا رۆیشتین. "بییتا" ئامازه‌ی بۆ گۆل و دره‌خته‌کان ده‌کرد و ناوه‌کانیانی پێده‌وتم. باسی "پۆمانسیه‌کانی جینا"مان کرد که کاتی خۆی تاسه‌ی گه‌رانه‌وه‌یان ده‌کرد بۆ پاشماوه‌کان و دیمه‌نه‌ که‌لتوریه‌کان. باسی "گۆته" و "ئۆقالیس" و "نیتشه" و "پیلکا"مان هه‌ینایه‌ پێشه‌وه. باسی هه‌موو شتی‌که‌مان ده‌کرد. "بییتا" هه‌کایه‌تیکی خه‌یالی بوو بۆ خۆی، کۆی کۆمه‌لیک هه‌کایه‌تی خه‌یالی بوو. که‌سیکی وانه‌بوو که ته‌نها یه‌ک ئاراسته‌ی هه‌بیت، به‌لکو که‌سایه‌تی‌ه‌کی هه‌مه‌په‌نگی هه‌بوو. هه‌ستم ده‌کرد له‌ خۆم ده‌چییت.

هه‌ینده زوو زوو پونادات که ئافره‌تیک له‌ خسته‌م به‌ریت، به‌لام ئه‌و کاته ده‌گه‌مانه‌ی که ئافره‌تیکم به‌راستی خۆشه‌وێت، ئیدی پێویستیم به‌کاتیکی هه‌ینده زۆر نیه‌ تا بیناسم. ته‌نها ناسینی ئه‌و که‌سانه‌ی که هه‌زمان لێیان نیه‌، کاتیکی زۆریان ده‌وێت.

دوا‌ی ئه‌وه‌ی پاشماوه‌ کۆنه‌کانی ئاشی کاغه‌زه‌که‌مان به‌جیه‌یشت که پێیان ده‌وت "کارتیرا میلانو"، پێگاکه‌ به‌لای راستدا توله‌ پێگایه‌کی تری لێده‌بووه‌وه. "بییتا" وتی "تۆ قه‌ت چوویت بۆ "پۆنتونا"؟". ده‌مزانێ ئه‌وه ناوی شارۆچکه‌یه‌کی بچوکه‌ و ده‌که‌وێته سه‌ر یه‌کیک له‌به‌رزاییه‌کانی سه‌رو "ئامالفی"یه‌وه، به‌لام من خۆم نه‌چوووبوومه‌ ئه‌و سه‌ره‌وه. «وه‌ره!» هه‌ینده‌ی وت و به‌ده‌ستی ئامازه‌ی بۆکردم که بچمه‌ لایه‌وه. نه‌خشه‌یه‌کی پێبوو و وتی ئه‌و پێگایه‌ی که بۆ "پۆنتونا"

تایه ته به پنگه ی پرتووک

شه‌مپانیای ده‌ستیه‌وه بچیت له‌سه‌ر میژی نانخواردنه‌که دابنیشیت، که‌وتوو و هه‌لنه‌ساوه‌ته‌وه. پزیشک لهن‌او ئاماده‌بواندا بووه، به‌لام نه‌یتوانیوه رزگاریبکات. ئینجا وتی دایکم به‌نه‌خوشتی دل نه‌مرد، هیچ هویه‌کی تری ئاشکراشمان بو رون نه‌بووه‌وه که پیی مردبیت. ئه‌وه‌هر زور به‌ئاسانی ئه‌م جیهانه‌ی به‌جیهیت. له‌ویدا پرسیاریکم لیکرد و وتم؛ «ئه‌ی باوکت؟» له‌وه‌لامدا زور به‌توندوتیزی وتی «پیمخوشت نیه باسی ئه‌وت بو بکه‌م». له‌پریکدا به‌خویدا هاته‌وه و به‌شیوه‌یه‌کی نه‌رمتر وتی؛ «باشتره ئه‌و باسه بو سبه‌ینی هه‌لبگرین» ته‌ماشایه‌کی کردم و پیکه‌نی. وایزانه‌م بیری له‌ تاڤگه‌که ده‌کرده‌وه.

یه‌ک دوو جار له‌ شوینی ناره‌حه‌ت و چالوچولی ریگا‌که‌دا ده‌ستی گرتم، چونکه سه‌رپایی له‌پیدا‌بوو، به‌لام کاتیک که‌گه‌یشتینه به‌رده‌م "پوئوتا" ده‌ستی خسته ناو ده‌ستمه‌وه، به‌و شیوه‌یه‌ش وه‌ک ژن و پیاویک هه‌نگاومان نا و چووینه ناو "پیزیتا دی پوئوتا" وه. هه‌ر زور ئاسان بوو، یاریه‌کی خوشتوو، له‌وه ده‌چوو هه‌موو جیهان هه‌لبخه‌تینین. هه‌ندئ خه‌لکی له‌پاش چه‌نده‌ها سال ئه‌وجا یه‌کتری ده‌ناسن، به‌لام ئیمه سه‌ربه‌ جوړه مروقیکی ته‌واو جیاوازتر بووین. ئیمه هه‌ر له‌و کاته‌وه چه‌نده‌ها ریگای قه‌دبری جوانمان له‌یه‌کتریدا دۆزیبووه‌وه و ده‌مانتوانی له‌پریانه‌وه له‌یه‌کتر نزیکیبینه‌وه، له‌به‌رئه‌وه ریگامان به‌یه‌کترده‌دا که یه‌ک دوو نه‌ینی له‌لای خوومان به‌شارینه‌وه.

پاشه‌وه‌ی ته‌ماشایه‌کی ئه‌و ناوه‌مان کرد، رۆیشتینه بارپیکه‌وه و به‌پپوه قاوه‌یه‌کمان خوارده‌وه. "بییتا" داوای په‌رداخیک مه‌شروبی لیموی کرد و منیش پیکیک براندم داواکرد. به‌ئاسته‌م قسه‌مان له‌گه‌ل یه‌کتریدا ده‌کرد. "بییتا" جگه‌ره‌یه‌کی ده‌ره‌ینا و منیش شقارته‌که‌م

ده‌چیت ناوی "قییا پیسترؤفا" یه. من ئه‌وه‌م پیناخوشتوو که نه‌مه‌دتوانی وشه‌یه‌کی شیاو وه‌ک په‌سه‌نی ئه‌و وشه‌یه بدۆزمه‌وه. دۆله‌که‌مان له‌پاش خو‌مانه‌وه به‌جیهیت و چووینه سه‌ر ریگایه‌ک که به‌خشت داپوشترا‌بوو، ئه‌ملاولای ریگا‌که‌ش تا ئاستیکی به‌رز به‌به‌رد هه‌لچنرا‌بوو. چه‌ند جاریک بوی وه‌ستاین و ته‌ماشای خواره‌وه‌مان کرد. له‌ویشه‌وه هیشتام گویمان له‌ هازه‌یه‌کی قولی تاڤگه‌که بوو، ئه‌و تاڤگه‌یه‌ی که دامان نابوو بو به‌یانی خو‌مان به‌خینه به‌ر ئاوه‌که‌ی. به‌لام هینده‌ی نه‌برد و ئیدی ده‌نگی تاڤگه‌که و خو‌ره‌ی لاوازی روبره‌که جودانه‌ده‌کرایه‌وه که له‌ خواری خواره‌وه‌ی "قالا دای مولینی" یه‌وه ده‌گه‌یشته لامان.

پاش سه‌عاتیک ئینجا گه‌یشتینه "پوئوتا"، به‌لام ئیدی هه‌ردو‌کمان شه‌که‌ت بوو‌بووین. به‌دریژایی ئه‌و ماوه‌یه به‌رده‌وام پیکه‌وه قسه‌مان ده‌کرد و هه‌ر له‌ویدا هینده له‌یه‌ک نزیکبوو‌بووینه‌وه که هه‌ردو‌کمان ده‌مانزانی ئه‌ویتتر نه‌ینییه‌کی گه‌وره‌ی له‌ناوه‌ده‌ایه. من له‌وه ده‌ترسام "بییتا" ئه‌و شته بزانی‌ت که من هه‌ولمه‌ده‌دا بیشارمه‌وه، ئه‌ویش نا‌ئارام ده‌هاته به‌رچاو و دیاربوو له‌وه ده‌ترسا هه‌ولی دۆزینه‌وه‌ی نه‌ینییه‌که‌ی بده‌م.

"بییتا" باسی دایکی کرد و وتی هینده نابیت مردوو، ئه‌وه‌شی وت که به‌دریژایی ژیا‌نی زور په‌یوه‌ستی یه‌کتری‌بوون. دایکی زور له‌ نا‌کاودا کوچی دوا‌یی کرد‌بوو، سه‌رباری ئه‌وه‌ش ریک له‌ رۆژی له‌دایک‌بوونیدا مرد‌بوو. له‌گه‌ل چه‌ند براده‌ریکیدا له‌ "بایر شه‌هار هو‌ف" دا ئاهه‌نگی رۆژی له‌دایک‌بوونی گیرا‌وه. "بییتا" وتی ئه‌و رۆژه دایکم تا بل‌ییت دلی خوشتوو، به‌لام له‌و کاته‌دا که ویست‌بووی به‌خوی و په‌رداخیک

تایبەتە بە پێگەیی پەرتووک

نەشتەرسایە، ئەوا بەلایەنی کەمەوێ گومانێ لە ئەقڵم دەکرد. لەبەری ئەوێ بپارمدا چیرۆکیک بۆ "بییتا" بگێرمەوێ و لەپێگەیی چیرۆکەکەوێ ناپراستەوخۆ باسی پیاوێ یەک مەترێەکە بکەم. خالە گرنگەکانی چیرۆکەکە بەم شێوەیە بوو؛

ماوەیەکی زۆر لەمەوبەر کورپێکی بچکۆلە بەناوی "جیری کوبلیک" لە "پراخ"ی پایتەختی "چیک"دا دەژیا. باوکی نەبوو، بەلام لەگەڵ دایکیدا لە ئەپارتمانێکی بچکۆلەدا دەژیا، لەتەمەنی سێ سالییەوێ زوو زوو خەوێکی بەتینی بە پیاوێکی بچکۆلەوێ دەبینی، پیاوێکە کلاوێکی لبادی سەوزی لەسەردەکرد و گۆچانیکی حەیزەرانی باریکی بەدەستەوێ دەگرت. لە خەوێکانیدا بالای ئەو پیاوێ بچکۆلەییە کتومت بەقەد بالای خۆی بوو، بەلام بەشیوێ و پوخسار وەک پیاوێکی ئاسایی وابوو. تەنها ئەوێ نەبوو کە بالای کورتبوو و لەچاو زۆربەیی خەڵکانی ئاسایدا دەدرێژتربوو و راستەوخۆتر قەسەیدەکرد.

ئەو پیاوێ بچکۆلەییە لە پێگەیی خەوێکانەوێ دەیویست قەناعەت بە "جیری"بکات کە هەموو ئەو شتانەیی ئەو کورە بچکۆلەییە دەیانکات، ئەو دیاریانەدەکات، نەک تەنها لە کاتی خەوێتیدا، بەلکو لەو کاتانەشدا کە بەخەبەرە. لەبەرئەوێ ئەو وەختانەیی کە "جیری" شتیکی لەو شتانە دەکرد کە دایکی لێی قەدەغەکردبوو، لەدەلی خۆیدا دەبیوت "ئەم، کەواتە ئەو پیاوێ بچکۆلەکە پێی کردم". جگەلەوێش زۆر جار "جیری" وشی و دەربرپینی گەورانەیی بەکاردهێنا و دایکی نەیدەزانی لە کوێوێ فێریان بوو. لەسەر و ئەوێشەوێ چیرۆکی کورت و درێژی زۆر ترسناک و سەیر و پەرلەنەیی دەگێڕایەوێ، ئەو چیرۆکانەیی باسەدەکرد کە پیاوێ بچکۆلەکە لەخەویدا بۆی دەگێڕایەوێ.

لەدەستی فراند و بۆم داگیرساند. بەسەر مێزە بەرزەکەیی بارەکەدا خۆمان چەماندەوێ و سەیری یەکتەریمان دەکرد، وەک ئەوێ بەربەرەکانی یەکتەری بکەین. خەندەییەک کەوتە سەر لێوێکانی. لەوێ دەچوو لەیەک کاتدا بەچەندەها شت پێیکەنێت. وتم "تۆ شیتیت". ئەویش لەوێ لāmدا وتی «دەزانم». ئەوجا وتم من زۆر بەتەمەنتەرم لە تۆ، کەچی وەلامی دامەوێ و وتی «کەمێک بەتەمەنتەرت». تا ئەو کاتە کەسمان تەمەنی خۆی بەوێ تر نەوتبوو.

لە "پۆنتۆنا"وێ بەرەو "ئامالی" خەلووینەوێ و ئەو پێگە تەسکە سەرەوێلێزە لە هەزار پێیلیکانەییەک زیاتریک بوو. لەشوینیکی پێگەکەدا پیاوێک بەلاماندا هات کە هێستریکی پێبوو، ناچاربووین خۆمان بە شاخەکەوێ بنوسین. من و "بییتا" زۆر نزیکبووین لەیەکتەریوێ. بۆنی هەلۆزە و گیلای لێدەهات. بۆنی زەویش.

لەسەر کورسیەکی تەختەیی رەق و تەق دانیشتین بۆ ئەوێ پشو بە قاچمان بەدەین. پاش یەک دوو چرکەییەک پیاوێ یەک مەترێەکە بەلارولەنجە لێمان پەیداوو و لە تەنیشتمانەوێ لەقەرایی پێگەکەدا لەسەر بەردێک دانیش. بەرلەوێ دانیشیت بە گۆچانەکەیی دەستی ئامازەیی بۆکردم و وەک ئەوێ بپرسیت "بۆم هەییە لێرەدا دانیشم؟" منیش نەمویرا بەرەنگاری بمرەوێ، چونکە زۆر باش دەمزانێ ئەو لە هەموو باریکدا پێک ئەو شتە دەکات کە بەدلیەتی. کە منداڵ بووم هەمیشە وەک پەندێک دەبیوت "پیاوێ یەک مەترێەکە وەستایە وەستا!". بەدەرلەوێش نەمدەتوانی لەو کاتەدا راستەوخۆ لەگەڵیدا قەسەبکەم، چونکە "بییتا"م لەگەڵداوو. گەر بەقەسە داوام لێیکردایە کە بپروات یان بمتەرساندایە، ئەوا لەوانەبوو "بییتا"م بمتەرساندایە. گەر

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

پیاوه بچکوله‌که به‌شیوه‌یه‌کی ته‌واو جیاواز هه‌لسوکه‌وتی ده‌کرد و به شیوه‌ی باوی ناو خه‌وه‌کانی "جیری" په‌فتاری نه‌ده‌کرد. هیشتم جارجاریک ئاوری له "جیری" ده‌دایه‌وه و یه‌ک دوو وشه‌ی پی‌ده‌وت، به‌لام زور به‌ده‌گمهن ئه‌وه پویده‌دا. ئه‌وه‌ش گه‌وره‌ترین گورپانکاری بوو له په‌یوه‌ندی نیوانیاندا، چونکه کاتی خوی له خه‌وه‌کانی "جیری" دا پیاوه بچکوله‌که جگه له یاریکردن به وشه، تاراده‌یه‌ک هیچ شتیکی تری نه‌ده‌کرد. له‌وه‌ده‌چوو له‌وه به‌دواوه هر له‌به‌رخاتری "جیری" بچکولانه وازی له زوربه‌ی هه‌ره زوری زمانه‌که‌ی هی‌نابیت، به‌درله‌وه‌ش له خه‌وه‌کاندا حه‌زی له هه‌لوهراندی هه‌لوژه و گیل‌اس بوو و به‌چیژه‌وه یه‌ک‌سه‌ر ده‌یخسته ده‌میه‌وه و ده‌یخواردن، یان "جیری" ده‌برده ژیر زه‌مینه‌که‌وه و ئه‌مباریکی نه‌ینی شه‌ربه‌تی پیشانده‌دا، له‌ویدا یه‌ک له‌دوای یه‌ک بتلی شه‌ربه‌تی شیرینی هه‌ل‌ده‌چرپ و ده‌یخواردنه‌وه، به‌بیئ ئه‌وه‌ی دل‌ویک بدات به‌و من‌داله بو ئه‌وه‌ی تینویه‌تی پی بشکینیت. به‌لام له جیهانی راسته‌قینه‌دا جگه له کلاوه‌که‌ی و گوچانه‌که‌ی که تاراده‌یه‌ک هه‌میشه هه‌ل‌یده‌سوراند و به‌ملاولادا رایده‌یوه‌شاند، هه‌رگیز پوینه‌دا که شتی‌ک به‌رزبکاته‌وه. نه هیچی ده‌خوارد و نه هیچی ده‌خواری ده‌خوارد. له‌جیهانی راسته‌قینه‌دا خوی خوی نه‌بوو و شتیکی تربوو، هه‌لبه‌ته به‌به‌راوردکردنی له‌گه‌ل ئه‌و کاتانه‌دا که له فه‌نتاسیای "جیری" دا پرله‌زیان و چالاکي بوو. په‌نگه ئه‌وه‌ش ئه‌و نرخه‌بیت که‌له‌بری ئه‌وه دابیتي که له جیهانی خه‌ونه‌وه هات‌بووه ناو جیهانی راسته‌قینه‌وه، به‌لام له‌راستیشدا ئه‌وه‌ش خوی له خویدا گورپانگاریه‌کی مه‌زن بوو.

"جیری" گه‌وره‌تری‌ک بوو و ئه‌و پیاوه بچکوله‌یه‌ش که‌م تازور له هه‌موو شوینیکدا هر له‌گه‌ل‌یدا بوو، به‌لام ته‌نانه‌ت یه‌ک ملیمه‌تریش گه‌وره‌تر

www.pertwk.com

خه‌وه‌کانیشی به‌و پیاوه بچکوله‌یه‌وه هه‌میشه خۆش و پرله‌زیانبوون، له‌به‌رئه‌وه زوربه‌ی جاره‌کان "جیری" به‌ده‌م خه‌نده‌یه‌که‌وه خه‌به‌ری ده‌بووه‌وه، هه‌رگیزیش به‌ره‌نگاری دایکی نه‌ده‌بووه‌وه که پیی ده‌وت "ئیدی کاتی خه‌وه و ده‌بیت بخه‌ویت". کیشه‌کان له‌و کاته‌وه سه‌ریان‌ه‌ل‌دا که به‌یانیه‌کیان پیاوه بچکوله‌که له‌گه‌ل ته‌واو‌بوونی خه‌وه‌که‌دا ون نه‌بوو. ئه‌و پوژه، پوژیکی هاوینی خۆش‌بوو و که "جیری" چاوی ده‌کاته‌وه، زور به‌رونی پیاوه بچکوله‌که ده‌بینی، به‌خوی و کلاوه لباده سه‌وزه‌که‌یه‌وه له ژوره‌که‌یدا له‌ته‌نیش جیگا‌که‌یه‌وه وه‌ستاوه، پاش نه‌ختیکیش گرده پیاوه‌که له‌ده‌رگا کراوه‌که‌وه ده‌چیته دالانه‌که و له‌ویشه‌وه خوی ده‌کات به ژوری دانیشته‌که‌یاندا. "جیری" یش به‌په‌له له جیگا‌که‌یدا به‌رزده‌بیت‌ه‌وه و ناچارانه به‌ره‌و ژوری دانیشته‌که‌یان دوایده‌که‌ویت. له‌ودیدا به‌راستی پیاوه بچکوله‌که ده‌بینی گوچانه‌که‌ی هه‌ل‌ده‌سوړینیت. پیاویکی پرله‌زیان و چالاک ده‌بینیت.

پاش ماوه‌یه‌ک پیاوه بچکوله‌که له‌سوچیکی ژوره‌که‌دا له‌لای کتیب‌خانه‌که‌وه ده‌ه‌ستیت و به‌گوچانه‌که‌ی ده‌ستی ئامازه بو کتیبیک ده‌کات، له‌و کاته‌دا دایکی دیته ژوره‌وه و "جیری" ش زور به‌په‌روشه‌وه ئامازه بو پیاوه بچکوله‌که ده‌کات، به‌لام دایکی هیچ نابینیت، به‌راستی ناتوانیت پیاوه بچکوله‌که ببینیت. "جیری" سه‌ری له‌وه ده‌سوړمیت، چونکه ئه‌و پیاوه به‌لایه‌وه شتیکی نادیار نیه، شتیکی سه‌رابی و نارونیش نیه له‌به‌رچا‌ویدا. هه‌روه‌ک گوژه گه‌وره‌که‌ی سه‌ر عه‌رده‌که و پیانو کونه‌که‌یان به‌رونی ده‌بینی، ئه‌و پیانو‌یه‌ی که ماوه‌ی پی‌شو دایکی به‌په‌نگی سه‌وز بویا‌خیرد‌بوو، چونکه په‌نگه سپیه‌که‌ی زه‌رد‌باو بوو‌بوو.

نەبوو. ئەو کاتەى كە "جیری" تەمەنى گەیشتە حەوت سالان، بەبالا بستیک لە پیاوہ پچکۆلەكە گەورەتر بوو، لەو کاتەشەوہ پیی دەوت "پیاوہ یەك مەتریەكە"، چونكە بالای تەنھا یەك مەتر دەبوو.

لەو پۆژەوہی كە پیاوہ یەك مەتریەكە سەرى ھینایە ناو ھەقیقەتەوہ و بۆ یەكەمین جار لە ئەپارتمانەكەى "جیری" دا خۆى نیشاندا، لەو پۆژەوہ ئیدی "جیری" چیتەر خەونى پیوہ نەبینى. لەبەرئەوہ "جیری" ھیچ گومانىكى نەبوو كە پیاوہ یەك مەتریەكە یان خۆى بەئارەزوى خۆى لە جیھانى خەوندا ھاتۆتە دەرەوہ، یاخود بەزۆر لە ولاتى ھەكایەتدا دورخراوہتەوہ و ئیستاكەش رینگای گەپانەوہى بۆ نادۆزریتەوہ. "جیری" پییوابوو كە پیاوى ناو خەونەكانى بەھۆى ئەوہوہ ونبووبیت، لەبەرئەوہ ھەمیشە ئومیدەواربوو كە پۆژیک لەپۆژان بگەریتەوہ بۆ ئەو جیھانەى كە لیوہى ھاتبوو. لەراستیدا ئەو سەر بەو جیھانەبوو، ھەموو كەسیك دەبیت ھیندە وریابیت كە زۆر لەو جیھانە دورنەكەویتەوہ كە بەراستى خۆى تیدا دەبینیتەوہ. نەختە نەختە "جیری" گەورەبوو و پیاوہ یەك مەتریەكەش بەردەوام لە چوار دەورى بوو، جارجارىك ئەو حالەتە "جیری" بیزار و نیگەرەن دەكرد.

بەدریژایى ھەموو ژيانى پیاوہ یەك مەتریەكە وەك سپیەریك دواى "جیری" كەوتبوو. لەو دەوہچوو كە بەھیواشى لەدواى "جیری" وە بروت، بەلام پیاوہ پچكۆلە ھەمیشە لەو برۆایەدابوو كە ئەو حالەتە بەپیچەوانەوہبیت، ئەو دەبوت "من پالى پیوہدەنیم بۆ پیشەوہ و من دەسەلاتم بەسەر ھەموو ژيانى ئەو كۆرەدا ھەیە". لەسەریكەوہ قسەكەى كەمىك راستى تیدابوو، چونكە "جیری" خۆى دەسەلاتى بەسەرئەوہدا نەبوو لە چ كات و شوینىكدا پیاوہ یەك مەتریەكە

تایبەتە بە پنگەى پەرتووك

ببینیت. ھەمیشە پیاوہ پچكۆلەكە خۆى دایدەنا لە چ كاتىكدا خۆى پیشانى "جیری" بدات. ھەندى جار لە ناوہخترىن ساتى ژيانى "جیری" دا خۆى دەرەخست.

جگە لە "جیری" ھیچ كەسىكى تر نەیدەتوانى پیاوہ یەك مەتریەكە ببینیت، نە لەو خانوہدا كە تیییدا دەژیا و نەلەسەر شەقام و كۆلانەكانى "پراخ" یشدا. "جیری" بەردەوام سەرى لەوہ دەسوپما.

پۆژىك لەپۆژان كاتىك كە "جیری" بووبە پیاویكى گەورە، لەگەل كچىكدا دەكەویتە عەشقەوہ. كچەكە ناوى "جاركا" بوو. "جیری" دەیەویت ژيان و پۆحى لەگەل كچەكەدا دابەشبات، ھەرلەبەرئەوہ یەك دوو جار كە پیاوہ یەك مەتریەكە دەچووہ ژورەكەیانەوہ، ئامارەى بۆ دەكرد و دەیویست دەستگیرانەكەشى سىماى ئەو پیاوہ بیوینەىە ببینیت، ھەرچەندە ئەگەر بۆ ماوہیەكى كەمیش بىت. بەلام "جاركا" پییوابوو كە "جیری" ھیدی ھیدی بەرەو شیتبوون بچیت، لەبەرئەوہ كەمىك خۆى لیدەكیشیتە دواوہ، پۆژىك لەپۆژانىش بەیەكجارى جیى دەھیللێت و دواى پیاویكى گەنجى ئەندازیار دەكەویت، چونكە بەپیى ئەو "جیری" زیاترىك لەناو فەنتاسیای خۆیدا دەژى و كەمترىك لەناو جیھانى راستەقینەدا لەگەل خەلكى تردا دەژى.

دواتر "جیری" پیردەبیت، تەنھا و دابراو ژيان بەسەردەبات و لەگەل مردنیدا گۆرانكارىەكى یەكجار سەرنجراكیش پروودەدات. لەو پۆژەوہى كە "جیری" دەستبەردارى كات دەبیت، مەبەستم لەوہ كە ئەم جیھانەى ئیمە بەجیدەھیللێت، ورتەورتىكى زۆر بەپراخدا بڵاودەبیتەوہ و دەلین دەمەوئىوارن كەسىكى "ھۆمۆنكولوس" یان بینوہ كە بەتەنیا لەقەرەغ روبرارى "قلتاڤا" دا پیاسەى كردوہ. تاك و تەراى

www.pertwk.com

خەلکیش دەلێن ئەو گەردە پیاو و مان لە گۆرە پانی کۆنی شارددا بېنیو و بەتورەییەو گۆچانە حەیزەرانیە بچکۆلەکی بەملاولادا باداوە. بەتایبەتیش ئەو پیاو بەچکۆلەییەیان لەچەند کاتیکی جیاوازا لە قەبرسانە کەدا بېنیوو، بېنیویان لەسەر کێلی قەبریک دانیشتبوو. هەمیشەش دەچوو لەسەر کێلی هەمان قەبر دادەنیش، لەسەر کێلی ئەو قەبرە نوسرابوو "جیری کوبلیک".

پیریژنیک لەسەر کورسیەکی قەبرسانە کە دادەنیش و ئەو جارە بەدەگمەنانەش کە پیاو بەچکۆلەکی لەسەر قەبرە کە "جیری" دەبینی، زۆر بە میهرەبانیەو دەستی بۆ پادەوێشاندا. ئەو پیریژنە "جارکا" بوو، ئەو کەسە کە گەلی ساڵ لەو وەبەر لە کاتی گەنجیدا "جیری" پەتکردهو، چونکە پێی وابوو شیت بوو.

خەلکی ناوی ئەو ژنە بەتەمەنەیان نابوو بێوژنە کە "کوبلیک"، بەلام وایانم تەنها لەبەرئەو وەبوو کە هەمیشە لەسەر کورسیە سپیە کە قەبرسانە کە دادەنیش و چاوی دەبرێه قەبرە کە "جیری".

نزیکیە سەعاتیک باسی "جیری" و "جارکا" کرد و کە تەواویش بووم، پیاو بەچکۆلە کە چیتەر لەسەر بەردە کە دانەنیشتبوو و سەیرمان بکات. وایانم ترساندم.

لەپاش تەواو بوونی چیرۆکە کە "بیتا" هەندیک ئەندێشە لەلا دروستبوو و پرسى؛ «ئەو هەکا یەتیکی "چیکى" بوو؟»

سەریکم بۆ لەقاند، چونکە هەستمنە کرد هێندە پێویست بکات کە پێی بلێم خۆم ئەو چیرۆکەم هۆنیو تەو.

دیسانەو پرسىهه؛ «چیرۆکی هونەریه؟»

تایبەتە بە پێگەى پەرتووک

دیسانەو بە بەلێ وەلامم دایهه، هەرچەندە دڵنیانەبووم لەوێ باوەرم پێدەکات یان نا. نەمەزانی تا چ پادەیهک ئاگای لە ئەدەبیاتی "چیکى" یه.

بۆ کاتژمێری پێنج ئینجا گەشتینەو ناو شار. داوام لە "بیتا" کرد لەگەڵمدا بێتەو بۆ ئوتیلە کە و پێکەو نانی ئیوارە بخوین. وتم نانیکى خۆش لێدەنێ و دیمەنى دەرەوێ ئوتیلە کەش زۆر جوانە، ئەوجا وتم شەرابى نایابى "پایمۆنتى" شیان هەیه. بەلام داواکەمى پەتکردهو و وتی کارى ترم هەیه.

وێک پێشنیاریک وتی؛ «بەیانى بەپیاو دەچین بۆ "پۆگىرۆلا"»

سەریکم بۆ لەقاند و وتم؛ «دەچینه ژێر تاڤگە کەشەو»

بەتوندی قۆلى گوشىم و پێکەنى.

واریک کەوتین کاتژمێرى دە و نیوی بەیانى لەبەردەم کلێسە کەدا یەکتەری بېنین. بەیانى یەکەم پۆژى جەژنى پاک بوو.

*

ئەو شەو تادەرەنگانیک دانیشتبوو بېرم لە "بیتا" دەکردهو. پێک گەشتنێکی سەرسوڕهینەر بوو، لەو جۆرانەبوو کە لەماوێ ژیانیکدا کەپەتیکی یان دوو کەپەت بۆت هەڵدەکەوێت.

پەنگە تەمەنى هەر هێندە تەمەنى ئەو کاتە "ماریا" بووبێت. کاتی خۆی "ماریا" دە ساڵ لە من گەورەتر بوو، بەلام لەچاو "بیتا" دا من بەتەمەنتر بووم. پێدەچوو 15 ساڵ یان 20 ساڵیک لە "بیتا" بەتەمەنتریک بم، بەلام گەنج دەهاتمە بەرچاو. من ئەو کاتە تەمەنم 48 ساڵبوو، ترسم لێدەنیش کە بېرم لەو دەکردهو، بەلام هیچ

کەسێک ئەو هەشت سالی دواى "چل"ەكەى نەدەدى. ئەو خۆشى وتى "گەمێك بەتەمەنتريت". من كاتى خۆى هەر زۆر بەلامەوہ ئاسايى بوو كە "ماريا" دە سال لە من بەتەمەنتر بوو، ئەویش هەرگيز گلەيى لەوہ نەدەکرد كە من دە سال لەو مندالتربووم.

من پيم وانهبوو پياوكوژيک "بييتا"ى بەكرى گرتيبت بۆ ئەوہى فريوم بدات و بمخاتە تەلەيەكەوہ، پيشم وانهبوو خۆى پياوكوژيکى بەكرىگيراو بيئت. بەلام ئەگەر وابووايە، ئەوا ئەمپۆش پيک وەك ئەو پاشنيوەرپۆيە رەفتارى دەکرد كە کردى. لەلایەكى تريشەوہ ئەویش هەر وەك من حەفتەيەك بوو هانتبووہ "ئامالفي". پييدەچوو من پارويەكى ئاسانم بۆى. بەيانيش پيکەوہ دەرپۆينە ناو دۆلەكە و لەويشەوہ دەچينە سەر شاخى "پۆگيرۆلا". ئەو خۆى شوينى پياسەكەمانى ديارىکردبوو و لەوہوپيشيش بەناو دۆلى "ئاشەكاندا" رويشتبوو بۆ "پۆگيرۆلا". نەيوست نانى ئيوارەم لەگەڵدا بخوات، چونكە وتى "كارى ترم هەيە". لەدلى خۆمدا دەموت "رەنگە كارەكەى تەلەفون كردن بووييت، پييدەچيبت بۆ پيشنيوەرپۆى بەيانى لەلای "قالا داى مولينى" جمەى بيئت لە پياو و هەموشان شتيان لە گويچكەدا بيئت. هەموويانم لەبەرچاودابوو، دەمبين لەناو پاشماوہكانى ئاشى كاغەزەكەدا هەر يەكەيان چووبوہ شوينى خويەوہ و خويان ماتکردبوو. گويم لە قاقاي پيکەنينى "بييتا" بوو و هەر لەويدا ويئەى ئەو سەفتە پارەيەم دەدى كە دەبوايە پييان ببەخشيابايە. من فەنتاسيايەكى پرلەژيانم هەبوو.

تەماشايەكى ويئەكەى "ئيبسن"م كرد كە بەديوارەكەوہ هەلواسرابوو. خۆم بە خۆم دەوت "بەلام خۆ پيشى تيئەچيبت من و "بييتا" وەك دوو كەس بين كە لەدواى كەشتى تيکشانيك هەولى بەيەك گەيشتن بدەين؟ بۆ نا؟" بيرم لە "ليندا"ى خانم و "گروستاد"ى پاريزەر

تايبەتە بە پيگەى پەرتووک

دەکردهوہ شتيک بوو لەويئەى ديوارەكەوہ هات بەخەيالما. بەتەواوہتى لەو برؤايەدابووم كە "بييتا"ش باريكى قورسى بەشانەوہيە. لەدلى خۆمدا دەموت "بەرست كى دەلييت ئيمە داهاوتويەكمان پيکەوہ نيە؟". ژوريكى لە ناوشار بەكرى گرتبوو و ويئەكيشيش بوو. ئەو نەيدەزانى كە من هەر زۆر زۆر دەولەمەندم، ئەوہش شتيک بوو لەو شتانەى كە دامنابوو لە دواجاردا پيى بلیم.

كاترثميرى دە و نيوى بەيانى لەسەر پليكانەكانى بەردەم كليسەكەدا دانيشتبوو. ديسانەوہ ماكسيە زەردەكەى لەبەردابوو، لە خەيالى خۆمدا وتم "لەوہدەچيبت ئەویش لەبارەى شتى رۆژانەى وەك جل و بەرگ لەمن بچيبت". من ئەو كاتانەى سەفەرم دەکرد تا جلەكانم زۆر زۆر پيس نەبوونايە، دامنەدەنان بۆ شورين. بەلام خۆ دەشگونجيت كە زۆر دلى بەو ماكسيە زەردە خوشتيبت. منيش بەدلەم بوو. بەدەر لەوہش رۆژى جەژنى پاك بوو، ئى لەوانەيە دويني ئيوارە ماكسيەكەى شوربييت، رەنگە ئەوہ يەكيك لەو كارانەبووييت كە وتى دەبييت بيانكەم. بەلام لەبرى سەرپاييە سپيەكانى جوتى كالەى لەپيكردبوو. بەنيازى پياسەکردن بووين.

لەسەر پليكانەكان هەستا و بەرەورپوم هات. لەپيشدا بەسەر هەموو پليكانەكاندا سەرکەوتين و لەبەردەمى كليسەكەدا وەستان، گويمان بۆ گۆرانى جەژنى پاك شلکرد. "بييتا" بەريزەوہ گويى گرتبوو، بەلام لەهەمان كاتدا مەكراویش دەهاتە بەرچاوم.

ئەو كۆلانە باريكانەمان دۆزيەوہ كە بەرەو دەرەوہى شار دەرپويشتن، لەو كاتەشدا كە بەسەر گەردە چالوچۆلەكانى ناو دار ليمۆكاندا دەرپويشتين دەستيکرد بەقسە و وتى "هەرگيز هيچ پياويك نەناسيوە

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

زور جیاواز که‌وته باسکردن و وتی؛ «پره‌نگه که‌سیکی وریا بیت، به‌لام من لهو برپوایه‌دام که هینده باش خوت نه‌ناسیت. ئەو کاته‌ی که هاتیته ناو پیتزه‌ریه‌که‌وه، رۆژنامه‌یه‌کی "کۆریی دایلا سیرا" ت له‌ژیر بال‌دابوو، واته به‌خه‌یالی من زور پیتتیده‌چوو که ئیتالی بیت، واشی بۆچووم که که‌سیکی رۆشنییری به‌ده‌گمهنی ئەم ناوچه‌یه بیت. ئەوجا دانیشیت و نیگایه‌کت تیگرتم، نیگایه‌ک که هینده زوری پینه‌وتم، به‌لام به‌لایه‌نی که‌مه‌وه هینده تیگه‌یشتم که نیرباز نیت. داوای پیتزیه‌ک و بیریه‌کت کرد، که‌واته له‌گه‌ل ئەوه‌شدا ری تیده‌چوو که گه‌شتیاریک بیت، به‌لام دیاربوو به زمانیکی ئیتالی ره‌وان قسه‌ت ده‌کرد. دواتر دیسانه‌وه ته‌ماشایه‌کت کردمه‌وه، وایزنام ئەو جاره‌یان ته‌نها سه‌یری قاچمت کرد و سه‌رنجت چوو سه‌ر سه‌رپاییه سپیه‌کانی پیم. به‌بروای من ئەوه ورده‌کاریه‌کی گرنگ بوو، چونکه هه‌موو پیاویک ته‌ماشای قاچ و قولی ئافره‌ت ناکات، به‌لام تۆ کردت. بۆ ماوه‌یه‌ک هه‌ر ته‌ماشای قاچمت ده‌کرد، له‌سه‌رپاییه‌کانم وردده‌بووینه‌وه، واته به‌شیویه‌کی تر بلین تۆ که‌سیکی که چیژه هه‌ستیه‌کانت به‌لاوه مه‌به‌سته. ئەوجا رۆژنامه‌که‌ت کرده‌وه و به‌کسه‌ر چوینه سه‌ر به‌شی که‌لتوری، واته هینده‌شم بۆ ده‌رکه‌وت که له‌وانه‌یه که‌سیک بیت که که‌لتورت به‌لاوه گرنگ بیت. دیسانه‌وه نیگایه‌کت تیگرتمه‌وه، ته‌نها یه‌ک نیگا، به‌لام زور دلنیا و به‌گور سه‌یرت کردم. له‌وانه‌یه له‌یادت نه‌بیت که من له‌ویدا وه‌لامی ئەو نیگایه‌م دایته‌وه. هه‌رچه‌نده یه‌که‌مین نزیک‌بوونه‌وه‌مان، یه‌که‌مین جار من و تۆ ماوه‌یه‌کی زور کورت سه‌یری چاوی یه‌کتزیمان کرد، به‌لام له‌گه‌ل ئەوه‌شدا سه‌یرکردنی چاوی یه‌کتزیه‌وه‌ی چاوتی له‌سه‌ر لابه‌ریت هه‌روه‌ک زور جار له‌و کاتانه‌دا روده‌دات که به‌پیکه‌وت دوو نیگا پیک ده‌گه‌ن - پیتیده‌چیت

که هینده لیی نزیکیم و لیی تیگه‌م". منیش وه‌لامی دل‌سوزیه خیراکه‌یم دایه‌وه و وتم "پراسته من کۆمه‌لیک په‌یوه‌ندی کورت کورتم هه‌بووه، به‌لام وایزنام له‌کاتی گه‌نجیمه‌وه هه‌رگیز به‌پراستی نه‌که‌وتوومه‌ته عه‌شقه‌وه. زور به‌دل‌خۆشیه‌وه وتم "چاوه‌پوانت بووم". قسه‌کانی ئەو رۆژه‌شمان به‌ته‌واوه‌تی بی ئایرونی و زیاده‌پویی نه‌بوو، به‌لام شتیکی زور جدی له‌ژیر قسه‌کانماندا خۆی هه‌شاردا‌بوو. من به‌ته‌واوه‌تی دل‌نیا‌بووم له‌وه‌ی که "بییتا" به‌پراستی هه‌زی لی‌کردووم، به‌لام ئەوه‌شم پیوت که نیازمه رۆژی چوارشه‌مه سه‌فه‌ربه‌که‌م و "نامالی" به‌جیبه‌یلم.

لی‌مپرسی و وتم "باشه تۆ دوینی هه‌روا به‌پیکه‌وت له‌ناو ئەو هه‌موو که‌سه‌دا هاتیت و داوای شقارته‌ت له‌ من کرد؟". خه‌نده‌یه‌کی مه‌کراوی خسته سه‌ر لی‌وانی و وه‌ک که‌سیکی به‌سته‌زمان سه‌ریکی بۆ له‌قاند. دواتریش وتم "ئه‌ی باشه دواتر دوامنه‌که‌وتیت بۆ دۆلی" قالا دای مولینی؟، سه‌ری راوه‌شاند و وتی "مه‌زه‌نده‌مکرد که تۆ ده‌ته‌ویت پیاسه‌یه‌ک بکه‌یت، ئی هونه‌ریکی زور گه‌وره‌ش نیه که بزانم بۆ کوئ ده‌پۆیت، چونکه له‌م ناوه‌دا ته‌نها یه‌ک دۆلی لییه که خه‌لکی پیاسه‌ی تیدا بکات". منیش به‌کورتی وتمه‌وه "که‌واته به‌پیکه‌وت داوای شقارته‌ت لی‌کردم، به‌لام پیکه‌وت نه‌بوو که دواتر به‌هه‌مان ئەو پنگایه‌دا هاتیت که منی پیدا رۆیشتبووم؟"، له‌ وه‌لامدا به‌ده‌نگی‌کی پرله‌نه‌ینییه‌وه وتی "له‌وانه‌یه ئەوه‌یان هه‌روا پیکه‌وت نه‌بووبیت". من ده‌مویست بچه‌بنج و بناوانی ئەو بابته‌وه، له‌ویشدا ته‌نها بیرم له قسه‌کانی "لویجی" نه‌ده‌کرده‌وه. ئەوجا وردت‌ریک وتم "ئاخر ئیمه ته‌نانه‌ت قسه‌شمان پیکه‌وه نه‌کرد، ته‌نها یه‌ک دوو جار سه‌یری یه‌کتزیمان کرد و ته‌واو". له‌پیشدا پیکه‌نی، ئەوجا دواتر به‌شیویه‌کی

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

مروفتیکی تایبته‌تدا ده‌گه‌رپییت و ریشی تیده‌چوو نه‌و که‌سه من بم، بو نا. روم وهرچه‌رخاند و گه‌پامه‌وه سهر میزه‌که‌ی خوم، نه‌وه‌ش چرکه و نیویکی خایاند، له‌پشتی ملمه‌وه هه‌ستم ده‌کرد که سهریم ده‌که‌یت، به‌لام بیگومان پییده‌چییت ههر به خه‌یال مه‌زنده‌ی نه‌وه‌م کردبییت. له‌و کاته‌شدا که پاره‌که‌ت خسته سهرمیژه‌که و ویستت برپییت، تاراده‌یه‌ک به دلته‌نگیه‌وه سهریریکت کردم و به‌ده‌ست خواحافیزبوونیت لی‌کردم، به شیوه‌ی ده‌ست راوه‌شانده‌که‌تدا ده‌مبینی که تو له خه‌یالی خوتدا دلناییت که ههرگیز یه‌کتری نابیننه‌وه. من دانیشتبووم له‌سهر ده‌فته‌ری سکیچه‌که‌م هیلکاری ده‌موچاوی تووم ده‌کیشا، چونکه سیمای تووم به‌دل‌بوو، به‌لام تو هینده بی سهرنج بوویت که نه‌ترانی من دانیشتبووم و هیلکاری ده‌موچاوی تو ده‌کیشم. به‌و پهری کراوه‌یه‌وه خنده‌یه‌کم بو کردیت، چونکه ده‌مویت به‌چاوم پییت بلیم که زیان سهرباری هه‌موو شتیک شتیکی سهریو سهره‌یه. تو رویشیتیت، به‌لام هه‌ستمده‌کرد که شتیکت له‌گه‌ل خوتدا بردبییت، شتیک که له‌ناو چاوی مندا به‌دیت کردبوو. به‌و شیوه‌یه‌دا که پیته‌ریه‌که‌ت جیه‌یشت، زانیم که ده‌ته‌ویت برپییت بو "قلا دای مولینی". بیگومان رپیته‌چوو که به‌هه‌له‌دا چوویم، به‌لام به‌هه‌له‌دا نه‌چووم. له‌دلی خومدا ده‌موت "تو که‌سیکی که به‌پراستی پیم خوش ده‌بییت که بیناسم، هه‌له‌به‌ته نه‌گه‌ر بوارم هه‌بییت".

له‌سهر توله ریگا بچکوله‌که وه‌ستام و دوو جار چه‌پله‌م بولیدا، نه‌وجا وتم "نافهرم!". هه‌ستمده‌کرد زور به‌باشی لیتمیگه‌یشتوو و هه‌ستیکی خوشبوو، پیم خوشبوو یه‌کیک نه‌وها بمبینیت و بمناسیته‌وه، هه‌روه‌ک نه‌وه‌وابوو که گه‌پابیتمه‌وه ماله‌وه. زور زور ده‌میک بوو که‌سیکی وام نه‌بوو که شایانی نه‌وه‌بییت بگه‌ریمه‌وه ماله‌وه بولای.

که زور دل‌سوزانه و پرله‌خوشه‌ویستی بییت. نیگا که‌مان دوولایه‌نه‌بوو. نه‌و که‌رته بو نه‌وه‌چووم که هه‌ولی نه‌وه‌بده‌یت ته‌مه‌نم بخه‌ملنیت، به‌لام ره‌نگه له‌و خاله‌دا هه‌له‌بم. من "له‌زانیا" که‌ی خوم خواردبوو و ده‌مویت جگه‌ره‌یه‌ک به‌چه‌رخیک دابگیرسینم که غازی تیدا نه‌ماوو. تو سهرنجت چوو سهر نه‌وه، به‌لام وازانم سهرنجت نه‌چوو سهر نه‌وه‌ی که من سهرنجم چوو بوو سهر نه‌وه‌ی که تو سهرنجت چوو بوو سهر نه‌وه. وازانم هه‌موو نه‌و حالته‌ته ته‌نها پینج چرکه‌یه‌کی خایاند، ریک هینده‌ی پیده‌چوو که تو له‌سهر کورسیه‌که‌ت هه‌ستیت و بییت بولای من و جگه‌ره‌که‌م بو دابگیرسینیت، هه‌له‌به‌ته نه‌گه‌ر چه‌رخت پییوایه، به‌لایه‌نی که‌مه‌وه نه‌گه‌ر که‌سیکی به‌و شیوه‌یه بویتایه که من مه‌زنده‌م ده‌کرد. له‌بری نه‌وه ناچاربووم خوم هه‌ستم، چه‌ند هه‌نگاویک بنیم و بیمه سهر میزه‌که‌ت و داوای ناگرت لی‌بکه‌م، تو له زمانه ئیتالیه‌که‌ی من گه‌یشتیت، به‌لام به‌له‌هجه‌که‌مدا دلنایابوویت که من که‌سیکی بیانیم. تو وت "من جگه‌ره‌کیش نیم، به‌لام له‌ماوه‌ی یه‌ک دوو چرکه‌ی داهاتوودا چه‌رخیکت له‌سهر یه‌کیک له‌ میزه‌کانی تره‌وه هه‌لگرت و جگه‌ره‌که‌ت بو دابگیرساندم. تو یه‌کیک نه‌بوویت له‌و که‌سانه‌ی که هه‌روا به‌ئاسانی ره‌وانه‌ی میزیکی ترم بکه‌یت، به‌لکو به‌رپرسیاریه‌که‌ت خسته نه‌ستوی خوت، یان راستریک بیلین؛ به‌لاته‌وه ئاساییبوو که جگه‌ره‌که‌م دابگیرسینیت. پیته‌خوشبوو که من هانام بو تو هیناوو. له‌و کاته‌شدا که جگه‌ره‌که‌ت بو دابگیرساندم، نه‌و نه‌یینه‌شت ده‌رخت که نه‌وه یه‌که‌مین جارت نیه که جگه‌ره‌یه‌ک بو نافره‌تیک دابگیرسینیت. من سوپاسم کردیت و ریک له‌و کاته‌دا تاریکیه‌ک که‌وته سهر ده‌موچاوت، که پیی وتم تو که‌سیکی و له ته‌نگانه‌یه‌کدایت، که‌سیکی که تاراده‌یه‌ک به‌دوای دوزینه‌وه‌ی

وتم؛ «یهکه مجار وتت "من بهر یکه وت داوای شقارتهم لیکردیت"، ئیستاکهش ده لئیت "مه زندهم ده کرد که چهرخت پینه بیت"»

پیکه نینی به قسه که مه کهم هات. ئه وه نیشانه یه که بوو بۆ ئه وهی که من هه موو تاکه وشه یه کهیم به ته رازویه کی زیرین هه لسه نگاندووه. وتی؛ «به لایه نی که مه وه ئه وه یان ریکه وتبوو که چهرخه کهم غازی تیدا نه مابوو، به لام تو که سیکی ریکه وت نه بوویت، تو وه کتییکی کراوه وابوویت و من هه ر له ویدا ده ستمکردبوو به خوینده وهی»

له دلی خویدا وتم "یان له پیشه وه هه موو شتیکیان به باشی تیگه یاندوویت"، به لام هه ر خیرا ئه و خه یاله م له میشکدا ده رهینا.

من به هوو شتی تره وه پرسیاریکم لیکرد و وتم؛ «چهرخی ترت پینه؟»

له مه به ستم تینه گه یشت، له به ره ئه وه وتم؛ «هه میشه چهرخیکی به تال و چهرخیکی پرت له گیرفاندایه؟»

ته ماشایه کی کردم و به هیواشی زله یه کی لیدام. و ابزانم هه قی خو ی بوو.

هیدی هیدی ریکه مان ده بری. هه تا وه کو دوو کهس قسه ی زیاتریکیان هه بیت پیکه وه بیکه ن، هیواشتر و هیواشتر به ریکادا ده رۆن. زیاتریکی ده رباره ی تابلو ئاویه کانی و پیشانگای داها تووی بۆ باسکردم. هه روه ها وتی وینه ی دوو که کایه تی نایابی "گرم" م کیشاوه که بۆ مندالانه و له و چه ند ساله ی دواتریشدا خو شم خه ریکی نو سین بووم.

سه رسام بووم. سه رم له وه سوپما که ته نها له و کاته دا بۆم ده رکه وت که نو سه ره، به لام هه ستمکرد که به جو ره شه رمیکه وه ئه و چه ند وشه یه ی دواتری وت، له به ره ئه وه نه مو یست له ویدا هه یچ شتیکی له سه ر باسبکه م. زۆرم له و که سانه ده ناسی که هه ر ئه وه نده ی ده یانوت خه ریکی نو سینی شتیکم، یه که سه ر که میک شه رم دا یده گرتن، به لام

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

ره نگه شه رمی له وه کردبیت که دوینی به هه یچ شیوه یه ک باسی ئه وه ی بۆ نه کردم.

هینده م پیوت که من به ره له وه ی بیم بۆ "ئامالی"، له پیشانگای کتییه که ی "بۆلۆگنا" بووم. له کاتی ئه و قسانه مدا زۆر به وردی ته ماشامکرد، به لام هه یچ شتیکی نائاساییم تیدا به دینه کرد. ده بوایه ئیتر چیتر بیرم له "لویجی" نه کردایه ته وه. ئینجا وتی؛ «که واته تۆش کتییی مندالان ده نو سیت؟» سه رم بۆ له قاند و ده ستیکم به قزیدا هینا. زۆری به لاوه ئاسایی بوو.

پاش نیو سه عاتی که یشتینه سه ره وه ی "قیا پارادیسو"، له ویدا چاومان به کو مه له هه ور یکی هه ر زۆر گه وه گه وه که وت که له شاخه کانه وه به ره و ئاسمانی دۆله که ده هاتن. گویمان له ده نگی زه نگی گلیسه کانی "ئامالی" بوو که له خواره وه ده هاتن، یه ک چرکه به دوایدا زه نگه کانی "پۆنتونا" ده نگیان لی به رزبووه وه، له "پۆگیرولا" شه وه که که وتبووه سه ر لوتکه ی شاخه کانی ئه و په ری دۆله که وه، ده نگی زه نگی کلیسه مان ده گه یشتی. رۆژی جه رنی پاک بوو و کاترمیر 12 بوو.

یه که مین شریخه ی هه وره گرمه هات و "بییتا" ده ستی گرتم. داوام لیکرد بگه رپینه وه، به لام ئه و سو ربوو له سه ره ئه وه ی به رده وامبین. خه یالم بۆ ئه وه چوو که له سه ره وه ی دۆله که په یمانی له گه ل یه کی کدا هه بیت، ده شمزانی که ته نها فه نتاسیای خو مه و هه یچی تر. له و کاته وه ی "بۆلۆگنا" م جیه یشتنبوو، به بیست سی جو ری جیاواز شیوه ی مردنی خو مم دا رشتنبوو. به لام "بییتا" له هه یچ یه کی که له و پلانا نه دا نه بوو. له فره لایه نه وه ئومیده وار بووم که ئه و پرگارمکات له

داهینانه کانم. نهخته نهخته چاوه پوانی نهوه بووم که بتوانیت به شیوهیه که له شیوهکان فیرمبکات وهک مرؤفیک بژیم.

کاتیک که له پریکدا بهلیزمه دایکرده باران، هیندهمان نه مابوو بگهینه لای نهو تافگهیهی که لهوه پش به لایدا تیپه رین. "بییتا" نامارهی بو پاشماوه کانی ناشی کاغهز دروستکردنه که کرد و بوئه وهی تهرنه بین به پله پویشینه ناویانه وه. ههتا توانیمان چووینه ناوه وه. ههروهک مندالیک بچکوله پیده که نی، زایه لهی قاقاکانی به توندی دهنگیده دایه وه. له ژیر سه قفیک سئ چوار مهتر دوجا دابووین، به لام نهو عهرزه له سه ری دانیشتبووین وشکبوو.

پاش نهختیک خومان له ناو خراپترین شهسته باران و هه وره تریشقه دا بینیه وه که له ژیاندا وینهیم نه دیوو، یان ده توانم بلیم باشتین باران و هه وره تریشقهی ژیانم بوو، چونکه هه رزوو هه ردو کمان و تمان که هه زمان له بارانی زور و هه وره تریشقهیه. زور به لیزمه دهباری.

زیاد له دوو کاترمیر باران باری. به بی وهستان هه ر دهباری، به لام نیمه شوینه که مان وشکبوو و تهرنه بووین. وتم له وه دهچیت له چاخه به ردینه کاندایین و له نهشکه و تیکدا دانیشتبیین. «لیره دا نه رابوردوو و نه داهاتوش بوونی ههیه، هه موو شتیک ته نه ئیسته و ئیرهیه»، دهنگم ههروهک نهوهی له نهشکه و تیکدا قسه بکه م، دهنگی ده دایه وه.

له ناو دهستمدایینشتبوو و دیسانه وه وتی "پومانه که ت ده باره ی چیه؟". نهوجا وتی "ئی خو ئیستا که کاتی نهوه ت ههیه که بوم باسکهیت". رازیبووم و یهکیک لهو چیرۆکانهم هه لیزارد که دامنا بوون بو فروشتن، هه لبه ته پش نهوهی "یاریده ده ری نوسهر" هه رهس بهینیت، چیرۆکیک بوو ده باره ی نه هه مه تی رهچه له کیکی دیاریکراو بوو. من بیرۆکه ی سه ره کی چیرۆکه که م له میشکدا بوو و له ویدا

تایبته به پنگه ی په رتووک

کرده مه وه و که وتمه گیرانه وهی، به شیوهیه کی گشتی باسی چیرۆکه که بهم شیوهیه بوو؛

هه ر له دوا ی شه ری جیهانی دوهه مه وه خیزانیکی دهوله مه ند به ناوی "کیاگو" له خانویه کی دیرینی شاری "سیلکه بو"ی به ناوبانگی دانیمارکدا ده ژیان. کاره که ریکی نوییان له ماله که یاندا دامه زرانده وو و ناوی "لوده" بوو، به لام ناوی باوبا پیری دیارنه بوو، چونکه کچیک بی دایک و باوک بوو. ته مه نی 16_17 سالان بوو و هیشتام به ره سمی له کلپسه دا نه بوو بوو به مه سیحی. کچه که له راده به ده ر جوانبوو، له به ره وه شتیک سهر نه بوو که کوره تاقانه که ی "کیاگو" نهیده توانی چاوی له سه ر هه لگریت، به رده وام ئیش و کاری بیکوتایی ماله که ی هه لده سوپاند و کوره که ش هه ر چاویکی له سه ربوو. وهک کلکیک له ماله که دا هه میشه هه ر به دوا ی کچه که وه بوو. ته مه نی کوره که هیشتام هینده زور نه بوو، به لام له گه ل نه وه شدا رۆژیک له رۆژان له ژوری جل شوشته که یاندا فریویده دا و له و کاته دا که خه ریکی جل کولاندن ده بیت زه فره ی لی دینیت. ته نها نهو که په ته شتیک له و بابته ته روده دا ت، به لام کچه که دوو گیانده بیت.

بو ماوه ی چه ند سالیکی دواتر به ده یان چیرۆک ده رباره ی روداوی نهو پاشنیوه رۆ شومه ی ناو ژوری جل شوشته که ده ماوده می ده کرد. له ژیره وه ده یانوت کوره که، که ناوی "مورتن" بوو، له و کاته دا که کچه که خه ریکی نه مدیو دیو کردنی جله کانی ناو ته شته که بووه، ده ستی دریت کردو ته سه ر کچه که و زه فره ی لی هیناوه. به لام خیزانی "کیاگو" سوربوون له سه ره وه ی که "لوده" به ره لا بووه و ده یانوت نهو کوره که مانی فریو داوه. زوریش بوون نه وانه ی که ده یانوت له ماله که دا

کچه که مان بینوه و هه میسه لهو کاتانه دا که کوره که له ده و روبه ری بووه، که وتوته حیلکه حیلک و پیکه نین، ده یانوت کچه که هه ر به شیوه یه کی گشتی کچیکی سه نگین نه بووه.

خیزانه که زور به نه یینی هه موو شتیکی پیکه ده خه ن و کچه کاره که ره که ده نیرنه لای خیزانیکی تر له خواروی "یولاند". به لام "لوده" له پاش چه ند مانگیکی کورپیکی ده بیی و خیزانه که ش مندا له که ی هه لده گرنه وه، چونکه ده لئین له هه موو باریکدا مندا له که خوینی باوبا پیرانمانی هه لگرتووه، راسته وهک سامان و ده وله مهندي له هیچ شتیکیان که منه بوو، به لام خیزانی "کیاگو" له مندا لدا زور هه ژار بوون، له به ره وه نه یانده ویست ته نانه ت دلۆپیکی خوینه گران به ها که یان به فیرو بدن. "لوده" هه تا بوی کرا به ره نگاریان بووه وه و گریان به که ی جهرگی ده بری، چونکه ته نها پاش دوو حه فته مندا له که یان لیسه ند، به لام ئه وان ده یانوت مندا لی پی به خیو ناکریت، هه م وهک لایه نی مه سرف و هه م وهک لایه نی رۆحیش. جگه له وهش کوره که ی باوکی نه بوو.

بیگو مان "مورتن" نه یده ویست به هیچ جوړیک به رپر سیاری مندا له ساواکه هه لبریت، بگره هه ر زور گه نجیشبوو بو ئه وه ی باوکیه تی خوی به سه لمینییت. له لایه کی تریشه وه دایک و باوکی له ته مه ندا بوون و نه یانده توانی مندا له که وهک مندا لی خویمان به خیو بکه ن. به لام "مورتن" مامیکی هه بوو که له گه ل ژنه که یدا مندا لیان نه ده بوو، ئیدی مامی و ماموژنه که ی کوره بچکوله که یان خسته ئه ستوی خویمان و هه لیا نگرته وه، ناویشیان نا "کاستن".

"کاستن" گه و ره بوو و هه ندی جار خورپه یه ک به دلیدا ده هات و له دلی خویدا ده یوت "ده بیی ئه و کاته ی که من له دایک بووم، دایک و باوکم

تایه ته به پنگه ی پرتووک

له ته مه نیکی زوردابووبن. ده بیی ئه و کاته دایکی نزیکه ی 50 سالیک بوو بیی، به لام قهت ئه وه ی به خه یالدا نه ده هات که "یاکوب" و "ستینا" ی مام و ماموژنی، دایک و باوکی راسته قینه ی خوی نه بن. هه میسه ش له پوژی له دایک بوونیدا کارتیکی پیرو زبایی له "مورتنی کوره مامه وه" بو ده هات، هه تا ئه و کاته ش که له کلپسه دا بوو به مه سیحی له هه موو جه ژنیکی له دایک بوونی مه سیحدا دیاریه کی بچکوله ی به پوستان بوو ده نارد، به لام هه رگیز هینده ی به خه یالدا نه هات که ئه و کوره مامه ی که هه ژده سال له خوی گه و ره تر بوو باوکی راسته قینه یه تی. ئه و شته نه یینه کی خیزانه که بوو، زور به باشی دایانپو شیبوو و لییان شار دبووه وه.

"یاکوب" که بتایینی که شتیکی شت و مهک هه لگری گه و ره بوو، "کاستن" له سه رده می مندا لیدا جار جار یک له گه ل باوکیدا به که شتی سه فهری به ملاولای جیهاندا ده کرد. کوره که زور په یوه ستی دایک و باوکی بوو، له راستیشدا تاقانه بوو و له هه موو شتیکی تری دنیا زیاتریکیان خوش ده ویست. به لام کاتیک "کاستن" له پو لی شه شی ئاماده یی بوو، "ستینا" و "یاکوب" یه ک به دوا ی یه کدا به نه خوشی مردن، ته نها چه ند مانگیکی که میان به ینبوو. به و شیوه یه له نا کاویکدا "کاستن" وهک که سیکی بی دایک و باوک مایه وه بی خیزانیش، چونکه ئه و کاته نه نک و باپیره شی کوچی دوا ییان کرد بوو. به لام له گه ل ئه وه شدا ئه و کاته ی "یاکوب" له سه ره مه رگدا ده بیی، هه موو شتیکی بو کوره که ی ده گپریته وه، چیرۆکی ناو ژوری جل شو شته که ی بو ده گپریته وه، باسی کاره که ره که و "مورتن" ی کوری مامی بوو ده کات، که له راستیدا باوکی راسته قینه ی بوو.

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

www.pertwk.com

له و کاته‌دا "کاستن" به‌هیچ شیوه‌یه‌ک په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل کوری مامه‌که‌یدا نه‌بوو. چه‌ند سالیکی زور بوو یه‌کتريان نه‌دیوو. له دانیشگای "ئوگوس" ده‌یخویند و یه‌ک که‌رته زور بی پاره ده‌بیټ. سه‌ری لیده‌شیو و ناچار ده‌بیټ هانا بو "مورتن" به‌ریټ، بیگومان نه‌و سور ده‌یزانی که "کاستن" کوری راسته‌قینه‌ی خو‌یه‌تی، زور دلنیا‌شبوو که ته‌نها خو‌ی نه‌و راستیه ده‌زانیټ، چونکه "ستینا" و "یاکوب" یش کۆچی دوا‌بیان کردبوو.

"مورتن" نه‌و کاته له خه‌سته‌خانه‌ی "ئوگوس" دا وه‌ک سه‌روکی پزیشکه‌کان دامه‌زرا‌بوو و له‌ناو خه‌لکیدا جیگه‌یه‌کی تایبته‌ی هه‌بوو و پزیزکی زوری لیده‌گیرا. ژنیکی جوانی هینابوو و ناوی "مالینا" بوو، کچی دادوه‌ریکی دادگای بالای کۆب‌نهاگن بوو، دوو کچی نازداریان هه‌بوو و هه‌ردووکیان له کورالی کلێسه‌دا گورانیان ده‌وت. "مورتن" نیازی نه‌بوو "کوری مامه‌که‌ی" بخاته ناو ژيانی پرله‌پله‌وپایه‌ی به‌رز و بی خه‌وشیه‌وه، به‌تایبه‌تیش هه‌موو پاشینه و بنه‌مای ناخۆشی خیزانی کورپه‌که‌ی ده‌زانی.

"کاستن" به‌بی نه‌وه‌ی پیی بلی که نه‌ویش هه‌قیقه‌ت ده‌زانیټ، داوی کۆمه‌کی قوتابیان له کوری مامه‌که‌ی ده‌کات، وتی "ئه‌گه‌ر کۆمه‌کیشم ناکه‌یت نه‌وا قه‌رزیک ی پچکۆله‌ی 5هه‌زاری یان 10هه‌زاریم بدره‌ی"، نه‌و ده‌یزانی که کوری مامه‌که‌ی یه‌کجار ده‌وله‌مه‌نده. به‌لام "مورتن" یه‌کسه‌ر به‌بی سئ و دوو داواکه‌ی "کاستن" رهنده‌کاته‌وه. به‌فیزه‌وه داوی نه‌و گه‌نجه که‌ساسه رهنده‌کاته‌وه و له‌و باره‌ نا‌هه‌مواره‌ی ژیانیدا ده‌ستی یارمه‌تی بو دریزناکات. پیکیک ویسکی نایابی بو تیده‌کات و یه‌ک دوو به‌سه‌ره‌اتی پیکه‌نیناوی رابوردو‌یانی بو ده‌گیریته‌وه، دواتریش به‌رله‌وه‌ی به‌شیوه‌یه‌کی گشتی هیوای

سه‌رکه‌وته‌نی له‌ خویندنه‌که‌یدا بو بخوازیټ و پالی پیوه‌ بنیټ، 500 کرونیه‌ک ده‌خاته ده‌سته‌یه‌وه. به‌لام "کاستن" که هه‌ر به‌رله‌وه‌ی بیته‌ میوانی، تاراده‌یه‌ک رقی له‌ باوکه‌ راسته‌قینه‌که‌ی بوو، چونکه بو ماوه‌ی چه‌نده‌ها سال به‌شیوه‌یه‌کی ناسروشتی خو‌ی نواندبوو. ئاو‌ریک له‌ کوری مامه‌که‌ی ده‌داته‌وه، ریک ته‌ماشای ناوچاوی ده‌کات و پیی ده‌لیټ؛ «شه‌رم له‌وه ناکه‌یت که قه‌رزیک ی چه‌ند هه‌زاری که‌م به‌ کورپه‌که‌ی خۆت ناب‌ه‌خشیت؟ رهنکه جاری دا‌هاتوو بچم قسه‌ له‌گه‌ل "مالینا" دا بکه‌م». "مورتن" واقیده‌ورمیت، به‌لام ئیدی "کاستن" روی لی وهرده‌چه‌رخینیټ و له‌و کاته‌دا که به‌جیی ده‌هیلټ ده‌لیټ؛ «ئیس‌تاکه ئیدی له‌وه‌نده زیاتر له‌سه‌ر نه‌و باسه‌ ناروین!»

پاش چه‌ند سالیکی خویندی نا‌هه‌موار، "کاستن" کچیک به‌ناوی "کریستینا" وه‌ ده‌ناسیټ، له‌و کاته‌ش به‌دواوه نزیکه‌ی هه‌موو سه‌رنجی ده‌به‌خشیت نه‌و. له‌ماوه‌ی نه‌و چه‌ند ساله‌ی رابوردودا ته‌نها یه‌ک که‌رته ته‌له‌فون بو "مورتن" ده‌کات و که‌رته‌تیکیش بو "مالینا"، به‌لام هه‌ردوو جاره‌که "مورتن" ته‌له‌فونه‌که هه‌لده‌گریټ. "کاستن" به‌دلنیا‌یی‌وه یه‌ک شت ده‌زانیټ؛ هه‌رگیزا و هه‌رگیز چیتر نایه‌و‌یټ داوی پاره له‌ کوری مامه‌که‌ی بکات. به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا یه‌ک دوو جاریک چه‌کیکی به‌ پۆستدا بو ره‌وانه‌ ده‌کات. نه‌و کاته‌ش که "کاستن" "کریستینا" ده‌هینی، چه‌کیکی 5هه‌زار کرونیان بو دیت، "مورتن" ی کوری مامی و "مالینا" و "مارین" و "مانیلده" بۆیان ده‌نیرن. به‌لام نه‌و پارانه له‌ تو‌ره‌یی و په‌ستی "کاستن" به‌رامبه‌ر به‌ باوکه‌ راسته‌قینه‌که‌ی که‌مناکاته‌وه، هه‌ر له‌گه‌ل ئیمزاکردنی ژنه‌یانانه‌که‌یدا نازناوی خیزانی "کریستینا" له‌بری نازناوی خیزانی خو‌ی

هەلەبژیریت. خیزانی "گریستینا"ش لەدڵەو پێشوازی لێدەکەن و قبولی دەکەن.

"کاستن" "گریستینا"ی ژنی خۆشدەوێت و هەرلەو پۆژەووی کە ناسیبووی هەستیدەکرد پێویستی بە هیچ جۆرە پەيوەندیەکی تر نەبێت. بەلام چارەنوس واز لەو کەسانە دەهێنێت کە خۆیان دەدەن بەدەستیەو و ئەو کەسانەش لەگەڵ خۆیدا دەبات کە بەرەنگاری دەبنەو؛ "کاستن" هەر لەگەڵ لەدایک بوونیەو نیشانەییەکی زگماکی ناشیرین بە پشتی ملیەو بوو، بەلام لە ناکاودا هەر لە خۆیەو خۆینی لێدیت، "گریستینا"ش داواي لێدەکات بچیت پێشانی پزیشکی بەدات. پزیشکی ناوچەکە نیشانەکە لێدەکاتەو و هەرەک پۆتینیکی ئاسایی بۆ شیکردنەووی زیاتر پەوانەي خەستەخانەي "ئوگوس"ی دەکات. بەلام لە نەگبەتی ئەودا ئەنجامی شیکردنەووی خانەکانی لە خەستەخانەو نانیرنەو بۆ دکتۆری ناوچەکە. چەند هەفتەییەک و چەند مانگیک تێدەپەریت و "کاستن" هیچ وەلامیکی نە لە پزیشکەکەو پێدەگات و نە لە خەستەخانەشەو. لەبەرئەو "کاستن" و "گریستینا" چیتەر بیر لەو نیشانە ناشیرینە ناکەنەو. لەگەڵ ئەوەشدا لە بەهارد "کاستن" نەخۆشەوێت، دەرەکەوێت کە نەخۆشی شیرپەنجەي هەيە و بەلەشیشیدا تەشەنەي کردووە، هەرخیرا نەخۆشیەکەي بەو شیکردنەووی شانانەو گرێدەدەنەو کە چەند مانگیک لەووەبەر پەوانەي خەستەخانەيان کردبوو.

پاش ماوێهەکی زۆر ئینجا خەستەخانە دان بەویدا دەنێت کە شیکردنەوویەکی "کاستن"یان پێگەيشتوو و لە ئەنجامیشدا دەرکەوتوو کە وەرەمی ترسناکی "میلانۆم"ی تێدابوو، بەلام لایەنەکەي تری وەک مەتەلیک دەمینیتەو و کەس نازانیت بۆچی

تایبەتە بە پێگەي پەرتووک

پزیشکی ناوچەکە هیچ وەلامیکی لە خەستەخانەو پێنەگەيشتوو. بەشیوەیەکی پەسمی "مۆرتن کیاگۆ"ی سەرۆکی پزیشکان بەرپرسیاری ئەو لایەنەدەبێت، بەلام لەو دەدەچیت هیچ پەيوەندیەکی بەو حالەتە دیاریکراووە نەبێت، زیاتریک وای پێی تێدەچیت کە یاریدەدەریکی ئەزمونگەکە بەبێ مەبەست کەمتەرخەمی کردبێت. پۆژنامەي پۆژانەي "ئوگوس" پەيامیکی بچکۆلەي بڵاودەکاتەو و وەک ناوێشانیک دەنوسیت؛ "ئەو سەرۆکی پزیشکەي کە ئاگادار نەکرایەو، لەبەرئەو دەرەتی پزگارکردنی کوپی مامەکەي لەدەستدەدات"، بەلام هەر زوو باسەکە لەیاددەکریت.

"کاستن" لەدواي نەخۆشیەکەيەو تەنها ماوێ چەند هەفتەییەکی کەم دەژی. لەمالەو لە جیگادا دەکەوێت و "گریستینا" و دایک و باوکی تا ئەو پەری توانایان خزمەتی دەکەن. جگەلەوانیش سستەریک پۆژانە سەریان لێدەدا و یارمەتی و کۆمەکیان دەکات. سستەرەکە ناوی "لۆدە" دەبێت. ئەو کاتەش کە "لۆدە" بەتەواوێتی شوینی نیشانەکەي دەبینی، جاریکی تریش بۆ دڵنایی تەماشای پۆژی لەدایک بوونی "کاستن" دەکاتەو. ئەو کاتە تەنها چەند پۆژیکی کەمی لەژیاندا ماو، بەلام لەو چرکەيەو شەو و پۆژ بەبەردەوامی لەلای جیگاکەيەو دادەنیشیت و دەستی دەگریت، هەتا ئەو کاتەي کە گیانی دەرەچیت. "کاستن" بەرلەمردنی چاوی دەکاتەو و تەماشای "لۆدە" و "گریستینا"ی دەکات و وەک دوا قسەي دەلێت؛ «ئێستاکە ئیدی لەوێندە زیاتر لەسەر ئەو باسە نارۆین!».

دانیشتبوو و دەستکردبوو ملی "بییتا"، زیاتر لە کاتژمێریک بوو چیرۆکم بۆ دەگیڕایەو. هیچ وشەيەکی لەدەم نەهاتە دەرەو،

تایه ته به پنگه ی په پرتووک

که و تمه ماچکردنی، به لām هیچ لاریه کی لینه بوو. «ئیسټاکه که میک بیشرمین؟» به چرپه چرپ هینده ی پیوتم و جله کانی داکه ند. له بهر پوناکی شینباوی ئه و ئاو و هه وایه دا هه روه ک کاریکی هونه ری "ماگریتا" ده هاته به رچاو. به هیواشی له سهر خشتی عه رزه که پالکه وتین.

هیچ چاره یه کمان نه بوو. نه مانتوانی به رهنکاری ئه و هیزه سروشتیه هه لچوو به بینه وه. ئه گهر له ژیر ئه و بارانه به لیزمه یه دا، له ژیر ئه و هه وره گرمانه دا له گه ل یه کدا نه خه وتینایه، ئه و پره وشتیکی خراپان نیشاندده دا. وه ک ئه وه واده بوو که ریژ له دهنگی سروشت نه گرین. گهر پیکه وه نه خه وتینایه، ئه و ریچ وه ک ئه وه واده بوو که نکولی له سروشت بکه یین و نه هیلین به ئاراسته ی خویدا بروات.

هه تا ئه و کاته ی هه وره تریشقه کان خاموش بوونه وه، له ته نیشته یه که وه پالکه وتبووین. بوئی هه لوژه و گیلای لیډه هات و پیویستی نه ده کرد هیچ شتیک بوتریټ. هه ربه و شیوه یه پالکه وتبووین هه تا ئه و کاته ی که به ته واو ته ی بارانه که خوشیکرده وه، ئه و جا له ته نیشتمه دانیشته و وتی؛ «ئیسټاکه کاتی ئه وه یه که خومان بخه یینه ژیر دوشه که وه!» سه یریوو به لām وه که وای وت، چونکه ریچ له و کاته دا بوو که دوشه که یان گرتیوو وه و چیتر ئاو له ئاسمانه وه نه ده هاته خواره وه. به لām له گه ل ئه وه شدا هه ستایه سه ریچی و منیشی له گه ل خویدا پاکیشا. هه ر به روت و قوتی رامانکرده سهر توله ریگا که، سه رماشمان نه بوو. "بییتا" به ره و تافگه که رایکی شام و وتی "تو خوت په یمانته دامی". پاش یه ک دوو چرکه یه ک له ژیر ئاوی تافگه که دا بووین و گورانیمان ده وت. له پی شدا "بییتا" ده ستیکرد به گورانی و ئوپیرای "نزی تۆسکا" ی "پوتشین" وت، من هه لېزار دنه که یم به لاه

تاراده یه ک گویم له هه ناسه دانیشی نه بوو. به لām ئه و کاته ی که له چیرۆکی "کاستن" بوومه وه، سه یریکی کردم و وتی؛ «چیرۆکی سهرنجراکیش بوو، به لām له هه مان کاتیشدا چیرۆکی ترسناک بوو. هاوکات سهرنجراکیش و ترسناکیش بوو». ئه و گوینگریکی باشوو و به دل گوپی بو شلده کردم. من هه رنه وه نده ی بیروکه یه کی داریژراوم هه لېرشتایه، ئیدی کردنه وه ی چیرۆکه که م به لاه وه سه خت نه بوو، به لایه نی که مه وه له و کاته دا به لām وه ئاسانوو که له گه ل "بییتا" دا دانیشتبوو، له کویشدا، له ناو پاشماوه یه کی دیرینی ئاشیکی کاغه ز دروستکردندا و به رده و امیش هیژ و درامام له شریخه ی هه وره تریشقه ی یه ک له دوا ی یه که وه بو ده هات. دیسانه وه وتیه وه که رومانیکی نایابی لیډه رده چیت و دلنیاوو له وه ی که وه ریډه گپړنه سهر ئه لمانی. دواتریش وتی "زورم پیخوشده بیت بیخوینمه وه".

هه وره بروسکه و هه وره تریشقه هه ر به رده و امبوو و بارانیکی به لیزمه ش هه روه ک پیشو ده باری، به لām ئه و چیرۆکه ی که گپړامه وه کومه لیک ئه ندیشه ی زوری هیڼایه پیشه وه و هه ستمکرد له شوینی خویدا نه بیت که چیرۆکی تر بگپړمه وه. جگه له وه ش خو من نه مده توانی له یه ک کاتا له سهر دوو رومان کاربکه م، ئه و کاته ره نگوو باوه رم پینه کات.

دانیشتبووین و باسی ورده کاری ناو چیرۆکه که مان ده کرد. به شیوه یه ک خوم پيشانی "بییتا" دا که هه ستمکات چه ند ئاموزگاریه کی به سودم ده داتی، وا هه ستمیده کرد که ئه گهر من ئه و رومانه بنوسم، ئه و سودیکی زور له و خالانه وه رده گرم که ئه و ئامازه ی بو ده کردن. زیاتریک لیم نزیکبووه وه، ده ستمیکی خسته ده ستمه وه و یه ک دوو جاریک ماچی لاملی کردم. وایزانه من زیاتریک به جوش و خروشه وه

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

نیمچه دورگه‌ی "سۆرینتۆ" ببین. "بییتا" دانه‌ویه‌وه و چه‌پک‌یک گۆلی "سۆ پهره‌ی" چنی، ئه‌وجا ده‌ستی بۆ پراکیشام و وتی؛ «فه‌رموو، ئه‌وه چه‌پکه گۆلی جه‌ژنی پاکه». منیش وتم له هه‌ندێ زماندا به‌و په‌گه‌زی گۆله زه‌رده ده‌لێن "پیلای ئالتونی ماریا". زۆر جاریش له زمانی ئینگلیزیدا پێی ده‌لێن "پیلای مندالان"، ئه‌وجا هۆکه‌شم بۆ رو‌نکرده‌وه. نه‌خته نه‌خته بۆ خواره‌وه به‌ره‌و "پۆگیرولا" که‌وتینه‌ی، چه‌پک‌یک گۆلی "پیلای ئالتونی ماریا" به‌ده‌ستیکمه‌وه بوو و ده‌ستی "بییتا"ش له‌ده‌سته‌که‌ی ترما بوو. پاش نه‌ختیک "بییتا" وتی؛ «ده‌توانین ببینه ژن و می‌رد و مندالیشمان ببیت». به‌مانای وشه مه‌به‌ستی نه‌بوو، به‌لام له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا پیم خوشبوو گویم له‌و قسه‌یه بی‌ت. هه‌روه‌ک چۆن دوینێ به‌مانای وشه مه‌به‌ستی نه‌بوو که وتی با‌برۆینه ژیر ئاوی تافگه‌که، ئه‌و قسه‌یه‌شی هه‌ر شتیک بوو له‌و بابته. منیش له‌وه‌لامدا وتم "پیم خوشده‌بیت ئه‌گه‌ر له‌گه‌ڵما بی‌ت بۆ ناوچه‌یه‌کی سه‌ر ئۆقیانوسی ئارام". "بییتا" ته‌ماشایه‌کی کردم و پیکه‌نی. به‌لام تازه قسه‌که‌م کردبوو.

له "پۆگیرولا"دا چو‌وینه‌ بارپیکه‌وه و دا‌وای سه‌نده‌ویچیک و بت‌لیک شه‌رابی سپیمان کرد. له‌ده‌ره‌وه دانیش‌تین و چیژمان له‌و دیمه‌نمه قه‌شه‌نگه ده‌بینی، قاوه و مه‌شروبی لیمۆ و بران‌دیمان خواره‌وه. په‌رداخ‌یک ئاویشیان بۆ چه‌پکه گۆله‌که‌ی ده‌ستم هینا.

له‌و کاته‌دا که به‌ پلی‌کانه خواروخ‌یچه‌کاندا به‌ره‌و "ئامال‌فی" خله‌دبو‌وینه‌وه وتی؛ «باشه تۆ له‌لایه‌که‌وه رۆمان ده‌نوسیت، به‌لام وه‌ک وتت له‌ ده‌زگایه‌کی چاپه‌مه‌نیشدا کارده‌که‌یت، سه‌خت نیه به‌لاته‌وه هه‌ردووکیان پیکه‌وه ئه‌نجام‌ده‌یت؟»

سه‌یربوو، له‌به‌ره‌وه به‌ ئۆپ‌پرای "توران‌دۆت" وه‌لامم دایه‌وه و به‌لامه‌وه باشت‌ریک له‌گه‌ڵ ئه‌و کاته‌ماندا ده‌گونجا. به‌لام ئه‌و هه‌ر به‌رده‌وام ئۆپ‌پراکه‌ی خۆی ده‌وت؛ «پیرچی، پیرچی، سیگنۆر؟» من به‌لامه‌وه خوشبوو که شه‌ره‌زای ئه‌ده‌بیاتی ئۆپ‌پرابوو. سه‌ری نه‌سورماندم، به‌لام به‌دل‌مبوو و نرخ‌ی تایبته‌ی خۆی هه‌بوو له‌لام. نازانم بۆچی له‌ ناکا‌ودا ده‌ستم‌کرد به‌ وتنی گۆرانیه‌کی کۆنی مندالان، په‌نگه له‌به‌ره‌وه بو‌وب‌یت که زۆر دل‌شادبووم. من له‌سه‌رده‌می مندالیمه‌وه بیرم له‌و گۆرانیه نه‌کردبو‌وه، به‌لام تی‌سته‌که‌ی به‌م شی‌وه‌یه بوو؛ «پیتهر» بچکۆله‌ی جال‌جالۆکه به‌دی‌واریکدا سه‌رده‌که‌و‌یت، به‌لام بارانی‌ک ده‌بار‌یت و "پیتهر" ده‌خ‌زیته‌ خواره‌وه. ئینجا خۆر هه‌لد‌یت و ده‌یدا له‌ له‌شی، "پیتهر" بچکۆله‌ی جال‌جالۆکه دی‌سانه‌وه به‌دی‌واره‌که‌دا سه‌رده‌که‌و‌یته‌وه»

دواتر ر‌امان‌کرده‌وه ناو پاشما‌وه‌کان و جله‌کانمان له‌به‌رکرده‌وه. کاتی‌کیش که گه‌راینه‌وه سه‌ر توله‌پ‌یگا‌که، خۆر دی‌سانه‌وه هه‌له‌ات‌بو‌وه‌وه. هه‌ستمان به‌ شه‌رم نه‌ده‌کرد. ته‌نها شت‌یک که که‌م‌یک شه‌رمم ل‌یده‌کرد، وتنی ئه‌و گۆرانیه کۆنه‌ی "پیتهر" بچکۆله‌ی جال‌جالۆکه بوو. خوشبه‌ختانه هیچ پ‌رسی‌اریکی ده‌رباره‌ی ئه‌و گۆرانیه ل‌ینه‌کردم، وای‌زانم زۆر به‌باشی گو‌یی ل‌ینه‌بوو، به‌لام من په‌شیمان بووم له‌وه‌ی که ه‌ینده بی‌ئا‌گابووم. هه‌ستم‌ده‌کرد دی‌سانه‌وه گه‌راومه‌ته‌وه بۆ پیت‌زه‌ری "ما‌گیۆری" ه‌که‌ی شاری "بۆلۆگنا".

ر‌یک له‌و کاته‌دا که له‌پ‌وباره‌که په‌رینه‌وه و به‌به‌رزاییه چال و چۆله‌که‌دا سه‌رکه‌وتین، "بییتا" که‌ل‌کی له‌ کاله‌کانی پ‌یی وه‌رگرت. پاش کات‌زم‌یر‌یک گه‌یش‌تینه به‌رزاییه‌ک که پ‌یان ده‌وت "لوس‌ییل‌لۆ". له‌وی‌وه شاری "ئامال‌فی" که‌وت‌بو‌وه خواره‌وه‌مان و ده‌شمان‌توانی زۆرینه‌ی

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پرتووک

که می‌ک زیاتر باسی فهنتاسیا و "یاریده‌دهری نوسه‌ر"م بۆ کرد. جارجاریک سه‌ری بۆ راده‌وه‌شاندم و له‌وه‌ده‌چوو هیڤی هیڤی زیاتر و زۆرتر دوودلی و نیگه‌رانی بیگریت. بریاریکی گه‌وره و به‌رفراواندا و وتم "ده‌مه‌وێت ئه‌و شتانه بخوینیته‌وه که له‌ماوه‌ی چه‌ند پۆژی پێشودا له‌ ئوتیه‌که‌دا نوسیومن"، هه‌روه‌ها وتم "ده‌توانم بۆت وه‌ریگی‌پرمه سه‌ر زمانی ئه‌لمانی". من نه‌مه‌ده‌ویست هیچ نه‌ینیه‌ک له "بییتا" بشارمه‌وه. ئیدی ده‌مويست کۆتایی به هه‌موو شێوه‌یه‌کی خه‌یالی‌دان به‌ینم. دیسانه‌وه له‌دلی خۆمدا بیرم له‌وه‌ده‌کرده‌وه که هه‌ردوو کمان پێکه‌وه سه‌فه‌ربکه‌ین و له کیشوه‌ریکی تردا نیشته‌جی‌بین، ئی خۆ ئه‌و هه‌ر له‌و کاته‌وه شوینی خۆی بۆ ماوه‌ی هه‌موو هاوینه‌که له‌ خواروی ئیتالیادا کردبووه‌وه. بریارمدا له‌وه‌به‌دواوه هه‌ول‌بده‌م ژيانم وه‌ک مرو‌قیکی باش و پێک به‌سه‌ربه‌رم. خۆم به‌ خۆم ده‌وت "ته‌نها یه‌ک که‌رته‌ ده‌ژیم و ده‌مه‌وێت به‌مانای وشه ئه‌و ماوه‌یه‌ی که ماومه‌ بژیم".

کاتزمیڙ بووبه شەش. لەپاش ئەو ھەموو پیاسە و شەرابە، قاچەکانم ھیلاک بووبوون. لەسەر ئەو رێک کەوتین لە شوێنێکدا دابنیشین و تەماشای خۆر ئاوابوون بکەین. "ببیتا" ھێندە زۆر قسەی نەکرد و پاش نەختیک دەستمکرد بە گێڕانەوێ چیرۆکیکی دورودرێژ. لەکاتی گێڕانەوێدا زوو زوو سەیری ئەوم نەدەکرد، وایزانم زیاتر لەبەرئەو بوو کە لەکاتی گێڕانەوێدا چیرۆکەکە دروستدەبوو. وردەکاری چیرۆکەکەم لەیاد نیە، بەلام ھیڵە سەرەکیەکی بەم شێوەیە خوارەوێبوو؛

ئەو چىتر نەيدەۋىيىست ھەروا بۇ خۇشى قىسىم لەگەلدە بىكات، لەۋىدا بەراستى دەۋىيىست بزانىت كە من كىم.

لاى خۇمەۋە بېرىارمدا و وتم ئەگەر دىار دەى "جالجالۇكە"كەى بىستىبىت، ئەۋا رېك ھىندەى بۇ باسدەكەم كەلەۋە تىبگات كە من "جالجالۇكە"م. وتم من يارمەتى نوسەرانى ترمداۋە كە بنوسن، باسى ئەۋەشمكرد كە ھەندى جار بىرۇكەيەكم داۋنەتى كە دەر بارەى بنوسن، وتم بەدەرلەۋانەش تىبىنىم داۋنەتى كە بەردەۋامى پىيدەن و بىكەنە نوسىن. ئەۋجا وتم؛ «من ھەمىشە فەنتاسياكانم لە پىۋىستى خۇم زىاترىك بوون». دواتر وتم؛ «فەنتاسيا كەرسەيەكى خاۋى ھەرزانە». بەراستى واموت، وتم "فەنتاسيا كەرسەيەكى خاۋى ھەرزانە".

دياربوو قسه كه م كاري له "بييتا" كردبوو. ئه نديشه گرتبوو و بيدهنگ بوو، بيدهنگيه كه يم به چهند شيويهه كي جياواز ليكده دايه وه. وا له دوا جاردا بوي دهر كه وت كه من "جالالوكه" كه م، وه هيشتم پيشي تيده چوو كه ئه و كه سانه نارد بييتيان كه پلانه كه يان بو دانابووم. به لايه ني كه مه وه پييده چوو وتاره كورته كه ي ناو پوژنامه ي "كوريري ديلا سيرا"ي خويند بيته وه، چونكه خوي به شتيكي پيوستي ده زاني كه كتومت ئه و پوژنامه يه بخوينر يته وه، هه لبه ته ئه گهر بمانه وي ت كه م تازور ئاگامان له دونيا بي ت، به تا يبه تيش ناوي لاپه ره ي كه لتوري هي نا. مه رجيش نه بوو بيدهنگيه كه ي په يوه ندي به وه وه هه بي ت كه ناوي "جالالوكه" كه ي بيست بي ت. به لام له گه ل ئه وه شدا باب ته تيكي زوري كه وتبووه به رده ست كه بيري ليكات ته وه، چونكه من باسي پيشه يه كي سه ير و ناموم بو كرد.

گه لئ ساډ له ووهو بهر سړکيکي گه وره له شاري "نولم" له نزیک روباړي "دانوب" دا خيمه که يان هه لده دن. بهرپوه بهري سړکه که پياوړي به شکو و بهرپزده بڼت، هرزوو له گهل کچکي په تبازي جواني سړکه که دا به ناوي "تيري" يه وه ده که ويته عه شقيکي قوله وه. خوازيبني ده کات و پاش ساليک کچکي ده بڼت، ناوي ده نيت "په نينا مه نينا". نهو خيزانه بچکوله يه به ناسوده يي له که ره قانه يه کي په مهي سړکا ده زين، به لام هر بو ماوه يه کي کورت بهو شيوه يه ده ميننه وه، چونکه ته نها پاش ساليک له دواي له دايکبووني کچه که يان "تيري" له سهر په ته که ده که ويته خواره وه و يه کسهر گياني درده چيت. بهرپوه بهري سړکه که خه فته و قه هري له ده سندانې ژنه که ي له ياد ناکات، به لام خوشه ويستي بو کچه که ي له گهل گه وره بوونيدا زياتر و زورتر ده بڼت. بيگومان دلي به وه خوشه که "تيري" بهر له مردني ناکاوي مندا ليکي پي به خشي. يادگاريه کي زيندووي له ژنه که يه وه بو مابووه وه، چونکه له گهل تي په ربووني کاتا شيوه ي کچه که ي زياترک ده چووه سهر دايکي. هر له و کاته وه ي که ته مهنې ساډ و نيويک بوو له شوپنيکي دياريکراوي سړکه که دا داده نيش و زور به سهرنجه وه له گهل نمايشنه کاندا ده روست. جارجاريک له پشوه کاندا يه کيک له گالته بازه کاني سړکه که په شمه کيکي بو ده هينا، وه بهر له وه ي ته مهنې بڼته سي ساډ به بي يارمه تي هيچ که سيک خوي ده چووه شوپني خوي و ده شگه پرايه وه. بينه راني سړکه که و کارمندانې سړکه که ش هرزوو وتيان نهو کچه خير و بهرکه ت به سهر سړکه که دا داده بارينيت، جارجاريک نهو خه لکه ي که نمايشتيکي دياريکراويان بينبوو، که په تيکي تر ده هاتنه وه بو سړکه که، ته نها بو ته ماشاگردني "په نينا مه نينا"،

تايبه ته به پنگه ي بهر توک

چونکه هه موو نيواره يه ک شتيکي نوپيان تي دا ده بيني _ که س پيشوخت نه يده زاني چ شتيک ده کات. بهو شيوه يه ش بينه ران هه ميشه دوو نمايشتيان به يه ک بليت ده بيني؛ له لايه که وه نمايشتي ناسايي نيواراني سړکه که و له لايه کي تريشه وه ته ماشاگردني "په نينا مه نينا". زور که ره ت نهو کچه بچکوله يه به سهر قه راغي سړکه که دا هه لده زنا و به شداري نمايشته که ي ده کرد. ريگه يان پي ده دا نهو بکات، چونکه بهرپوه بهري سړکه که له راده به در دلي بهو کچه بچکوله يه ده سوتا که له و ته مهنه دا دايکي له ده سندا بوو، له بهر نهو دلي به هه موو نهو شتانه ده کرايه وه که کچه که ي ناسوده ده کرد. نهو به شه تايبه تiane هه ميشه به شيوه يه کي خوبه خو يي رويانده دا، له پريکا نهو مندا له بچکوله يه خو ي له به شيکي گالته بازه کاندا هه لده قورتان، يان له نيوان دوو به شدا خو ي هه لده دايه ناو پانتايي سړکه که وه و نمايشتي تايبه تي خو ي پيشکه شده کرد بو نمونه به توپيک که له سه گيکي ناوي ودرده گرت، يان به يه ک دوو قوچه ک ياريده کرد که له يه کيک له ياريبازه کاني قه رزده کرد، ياخود به سونده يه کي شيوه بازنه يي، يان له سهر "ترامپولين" يکي بچکوله هه ليز و دابه زي ده کرد، يان ده مانچه يه کي ناوي پيکه نهيناوي ده دوزيه وه و وهک نامرازيکي نمايشت به کاريده هينا. هه ميشه "په نينا مه نينا" به هو ي نهو به شه تايبه تiane وه چه پله يه کي زوري بو ليده درا. بهو شيوه يه ش بهر له نمايشته کان خه لکي زياتر په رو شي بيني ئيشه کاني کچي بهرپوه بهري سړکه که بوون و که متريک خو ينده وه ي ليسته ي لاف و گه زافي دورودريزي ناو پروگرامه که يان به لاوه مه به ستنبوو.

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

"په‌نینا" مه‌نینا" له‌گه‌ل گه‌وره‌بوونیدا جوانتر و جوانتریک ده‌بیت و له‌گه‌ل تنییه‌پوونی ساله‌کاندا به جوانترین کچی پوژه‌ه‌لاتی "نورال" داده‌نریت. له‌و سه‌رده‌مه‌دا "ستالین" ده‌سه‌لاتی حوکی روسیای به‌ده‌سته‌وه‌ده‌بیت، به‌لام زپدایکی "په‌نینا مه‌نینا" نه‌ندامیکی متمانه‌پیکراوی پارتی کۆمونیسته و پوژیک له‌ پوژان "په‌نینا مه‌نینا" راده‌کات بو "مۆسکۆ"، بو بزوی ژیا نی بو ماوه‌ی یه‌ک دوو سالیکی وه‌ک مۆدیلیک کار له‌لای چهند که‌له‌ هونه‌رمه‌ندیکی ولاتی روسیا ده‌کات. ههر به‌پیکه‌وت، له‌راستیدا ئه‌م چیرۆکه‌ باسی ریکه‌وته‌کانی ژیا ده‌کات، له‌ پوژیکی هاویندا دیت بو "میونشن" که‌ ئه‌وه‌نده له‌ "تولم" وه‌ دور نیه. له‌و کاته‌دا سیرکه‌ گه‌وره‌که‌ی باوکی له‌ شای "میونشن" دا خیمه‌یان هه‌لداوه، "په‌نینا مه‌نینا"ش له‌و کاته‌دا که‌ به‌پایته‌ختی ئه‌و وه‌ختی "بايرن" دا پیا‌سه‌ده‌کات، چاوی به‌سیرکه‌که‌ ده‌که‌ویت. به‌ره‌و روی ده‌چیت، له‌راستیدا هه‌سته‌ده‌کات که‌ شتیکی نادیار به‌ره‌و خیمه‌که‌ی راده‌کیشیت، به‌لام هه‌تا ئه‌و کاته‌ش هینده‌ی له‌یاد نیه که‌ کاتی خوی کچیکی راسته‌قینه‌ی سیرک بووه، به‌تایبه‌تیش که‌ له‌و کاته‌دا خیمه‌که‌ش له‌ شاریکی تر هه‌لدا‌بووه. به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ده‌بیت له‌ناخی ناوی ناوه‌ویدا شتیکی هه‌بووبیت که‌ ناو بازنه‌ی سیرکه‌که‌ی له‌یادبووبیت، به‌ هه‌موو گالته‌باز و گالیسکه‌ و به‌شدارانیه‌وه، ده‌بیت شتیکی هه‌بووبیت که‌ ئه‌سپ سواره‌ سه‌یروسه‌مه‌ره‌کان و سه‌گه‌ ناویه‌کانی له‌یادبووبیت. چه‌نده‌ها خه‌لک له‌به‌رده‌می خیمه‌که‌دا وه‌ستابوون، چونکه‌ هینده‌ی نه‌ماوه که‌ نمایشتی ئیواره‌که‌ ده‌ستپیکات. "په‌نینا مه‌نینا" به‌ره‌و شوینی کرینی بلیت فروشتنه‌که‌ ده‌روات و بلیتی باشتترین شوینی سیرکه‌که‌ی ده‌کرئ، چونکه‌ زو‌ر له‌دوره‌وه‌ هاتوو و له‌و کاته‌دا

"پیوتر ئیلیاتسی" که‌ گالته‌بازیکی روسیوو، ته‌نها که‌سیک بوو که‌ ئه‌و کاره‌ی پیناخۆشبوو. پیی ناخۆشبوو که‌ "په‌نینا مه‌نینا" بیته‌ ناو به‌شی گالته‌بازی ئه‌وه‌وه و به‌هیچ جو‌ریکیش هه‌زی له‌وه نه‌بوو که‌ تاراده‌یه‌ک هه‌موو که‌ره‌تیک چه‌پله‌یه‌کی زیاتریان بو ئه‌و لیده‌دا. له‌لای خۆیه‌وه‌ بریاریدا که‌ کۆتایی به‌وه به‌ینیت و پوژیک له‌ پوژانیش پلانی فراندی جیبه‌جیکرد. فراندنی کچه‌که‌ له‌کاتی پشویه‌کی نمایشته‌که‌دا پویدا. وه‌ک هه‌موو جاریکی تری پشوه‌کان "په‌نینا مه‌نینا" ده‌روات له‌لای ئه‌و گالته‌بازه‌ی که‌ له‌دوره‌وه‌ په‌شمه‌ک ده‌فروشت، به‌لام ئه‌و پوژه‌ گالته‌بازه‌که‌ له‌گه‌ل ئافره‌تیکی که‌میک به‌ته‌مه‌نی روسیدا ریک که‌وتبوو که‌ به‌سه‌ردان هاتبوو بو‌ شاره‌که‌. ناوی "ماریوسکا" بوو و "پیوتر ئیلیاتسی" پاره‌ی پیدابوو که‌ "په‌نینا مه‌نینا" له‌گه‌ل خۆیدا به‌ریت بو‌ روسیا، به‌و شیوه‌یه‌ش ئه‌و کچه‌ به‌دبه‌خته له‌ کێلگه‌یه‌کی بچکۆله‌ی لادییه‌کی هه‌زاردا گه‌وره‌ده‌بیت که‌ که‌وتبووه شوینیکی دور و ساردی روسیاوه. ژنه‌که‌ قه‌ت به‌شیوه‌یه‌کی خراپ ره‌فتار له‌گه‌ل "په‌نینا مه‌نینا" دا ناکات، چونکه‌ هه‌میشه‌ ئاواتی بووه که‌ کچیکی هه‌بیت، به‌لام کچه‌که‌ هه‌رزو‌ر زو‌ر بیرى باوک و سیرکه‌که‌ی ده‌کات و بو‌ ماوه‌ی سالیکی هه‌موو شه‌ویک به‌ده‌م گریان‌وه‌ ده‌خه‌ویت. به‌لام ئیتیر ئیواره‌یه‌کیان خۆشی نازانیت بو‌ چ شتیک ده‌گری. راسته‌ به‌رده‌وام هه‌ر ده‌گری، چونکه‌ "په‌نینا مه‌نینا" هه‌ر هینده‌ی جاران دل‌ی ته‌نگه‌، به‌لام ته‌نها ئه‌وه‌نده‌یه که‌ له‌وه به‌دواوه‌ نازانیت بو‌ چ شتیک ده‌گری. هه‌موو یادوه‌ریه‌کانی سیرکه‌که‌ له‌یادده‌کات. بۆنی ورده‌ ته‌لاشی سه‌ر عه‌رزه‌که‌ی له‌بیرده‌چیت‌وه و چیتر له‌یادی نیه که‌ باوکیکی هه‌یه و له‌ولاتیکی دوردا ده‌ژی.

تایه ته به پنگه ی پرتووک

د درده که ویت له و کچه ی که په شمهک و کلاوه که ی به دهسته وه یه په ننگه که سیکي شیت بیت یان سرخوش یان ماده یه کی بیهو شکه ری خوار دبیت، نار ه زایی خو یان د درده برن و داواده که ن بیکه نه د دره وه. "په نینا مه نینا" یه ک دوو چرکه یه کی تریش له و حال ته ی ه لچونه یدا دمه نیت ته وه و له و کاته دا چاوی ده چیت ته سر پیاو یکی به شکو و به ریز که له به رده م نورو کیترا گه وره که دا وه ستاوه و قامچیه کی به دهسته وه یه. به رپوه به ری سیرکه که یه. "په نینا مه نینا" خو ی ددها به سر ورده ته لاشی سر عرزه که دا و ده سته کات به گریان. زور به کول ده گری، چونکه ته نها له و یدا، ته نها له و یدا ده سته کات شتیکی زور شهرمه زارانه ی کردو وه. ریک له و کاته دا به رپوه به ری سیرکه که هینده ی بو پونده بیت ته وه که له و کچه ی که حالی لیها تبوو کچی خو یه تی. به ره وروی کچه که ده چیت، نه ویش سه ری به رزه د کاته وه و سه ریکی ده کات، له و کاته دا، ریک له و کاته دا "په نینا مه نینا" نه وه ی بیرده که ویت ته وه که خو ی کچی به رپوه به ری سیرکه که یه، چونکه خو ی ه رگیز نابیت به او. به رپوه به ری سیرکه که بریار ده دات که پاشما وه ی نمایشته که بوه ستیت و نه و ئیواره یه هیچی تر پیشکه ش نه که ن. ته ماشایه کی نورو کیترا که ی سه ره وه ده کات و داوا له به رپوه به ره که یان ده کات که پارچه موسیقای "خنده" ی فلیمی "سه رده مه مودیرنه کان" ی "شاپلن" بژهنن. له گهل ده ستی کردنی موسیقا که دا داوا له بینهران ده کات که سیرکه که به جیب هیلن. بیگومان چاوه پروانی نه وه ده بیت که کاره که ی وهک به رپوه به ری سیرک له ده ستی چیت، چونکه که م ریده که ویت خه لکی "میونشن" له هله یه کی گهره ی ناوها ببورن، به لام له گهل نه وه شدا به رپوه به ری سیرکه که ناسوده یه. کچه که ی خو ی دوزیوه ته وه و نه وه ش له هه موو

www.pertwk.com

پوداو یکی گهره بوو که کچیکی روسی سیرکیکی مودیرن له شاری "میونشن" ببینیت. له به رده م راره و ی پیش چوونه ژوره وه ی خیمه که دا لوله یه که په شمهک ده کړئ. هه لبه ته نه وه که میک سه رنجی خه لکی راده کیشیت که نافرته تیکی ریک و پیکی وهک نه و له ریزی پیشی پیشه وه دانیشته وه و خه ریکی خوار دنی په شمه کیکی په مه یه، به لام "په نینا مه نینا" له لای خو یه وه بریاری دابوو تامی نه و لوله شیرینه بکات، چونکه نه و شتانه هه روا به ناسانی هه موو روریک له و شوینه دا ده ست نه ده که وتن که نه و ی لیوه هاتبوو. نمایشته که ده ستی پده کات، یه که مجار هه موو به شدارانی سیرکه که دینه ناو بازنه ی سیرکه که وه و دواتریش په تبازه نازاکان هونه ر خو یان پیشکه شده که ن، ئینجا گالته باز و توپباز هکان، دواتر گروپی سوارچاکان و فیله مه شقیپکرا وه کان خو یان پیشانده دن. به لام له پشوه کورته که دا شتیکی زور سه یر پوده دات. "په نینا مه نینا" له نا کاودا ده سه لاتی به سه ر خو یدا نامینیت، یه ک و دوو به سه ر قه راغی سیرکه که دا هه لده زنی و ده چیت نه و بازنه ی سیرکه که وه، کلاویکی گهره ی ژنانه ی به ده ستیکه وه یه و به ده سته که ی تریشی په شمه که که ی. له و یدا ده سته کات به هه لبه زینه وه و ده که ویت ته سه ما کردن، به لام به شیوه ی کچیک سه ماناکات که نه و ته مه نه ی هه بیت، نا، هه روهک مندالیک چون به سه ر فهرشیکی گهره دا ده خولیت ته وه و خو ی هه لده دات، "په نینا مه نینا" ش ناوها به بازنه که دا به ناریک و پیکی ده خولیت ته وه و هه لده به زیت ته وه. بینهران له سه ره تادا قاقای پیکه نینیان لیبه رزه بیت ته وه، چونکه واده زانن نه وه سه ره تای ده ستی کردنی به شیکی نویی گالته بازیه، به لام خه لکی "میونشن" هه میشه به که شخه یی به ناو بانگبوون و له و کاته دا که بو یان

هونه ره کانی تری سیرکه که گه وره تریکه. له وه به دواوه ده خوازیت هه موو ژيانی له گه ل کچه که یدا به سه ره بریت.

له و کاته دا که چیرۆکه که م گپرایه وه، "بییتا" به ته و اوته تی بیده نگ بوو. تاراده یه که له وه ده چوو ئیفلیج بوو بییت، کاتیکیش که ته و او بووم و ته ماشامکرد، زور غه مگین و مات هاته بهرچاوم. هه ولما و ره ی به رزبکه مه وه و وتم "ئ خۆ به لایه نی که مه وه چیرۆکه که به شیوه یه کی خوش کۆتایی هات"، به لام قسه که م بیسودبوو و هه ر دلته نگ بوو. بهرله وه ی چیرۆکه که ی بۆ بگپرمه وه دانیشتبوو و دهستی گرتبووم، به لام هه ر له سه ره تایی چیرۆکه که وه دهستی له ناو دهستما ده ره ئینا. سه رم له وه سورما که چیرۆکه که به شیوه یه کی هینده زور کاریگه ری لیکرد.

پاش ماوه یه که وه ک که سیکی گوشه گیر به ئاسته م ده می کرده وه و پرسی؛ «تۆ ته مه نت چه نه ده؟»، منیش له وه لامدا و تم 48. ئینجا به شیوه یه کی سارد پرسیه وه؛ «رپیک 48؟». من له پرسیاره که ی تینه گه یشتم و پیم وانه بوو ئه و چه ند مانگه زیاده یه هیچ رۆلکی گرنگی هه بییت، به لام خۆم به خۆم وت "ره نگه خه ریکی ئه ستیره ناسی بییت". وتم "من بورجی "شیر"م و له کۆتایی مانگی هه وتدا 48 سال پرده که مه وه".

نه خته نه خته بۆ خواره وه به ره و شار رۆیشتن. شیوه ناچاریه که به دموچاویه وه دیاربوو، وه ک ئه وه و ابوو ههستی بریندارکرا بییت. له ویدا لیمپرسی؛ «ئومیده وار بوو بیت که میک گه نجتربوومایه؟». مرخه مرخیکی کرد و سه ری بۆ راوه شاندم. وتی من ته مه نم 29 ساله، منیش بیرم له وه کرده وه که ماریاش رپیک له هاوینی 1971 دا له ته مه نه دا بوو.

تایه ته به پنگه ی په رتووک

خۆم به خۆم وت "له و کاته وه کات وه ستاوه و وا ماریا گه راوه ته وه بۆ لام". رۆژی جه زنی پاک بوو و ماریا زیندوو بوو بوه وه. بیرکردنه وه یه که بوو که به رواله ت قه ناعه تی پیده کرا.

مه زاجی "بییتا" له پرپیکدا گۆرا. له دلی خۆمدا وتم ره نگه په یوه ندی به پلانه که وه نه بییت، به لام خۆ پیتیته چیت ناوی "جالالۆکه" که ی بیستبییت. ئه و په یوه ندیه کی به جیهانی کتیبه وه هه بوو و هه ر خوشی له دۆله که ی خواره وه دا وتی دهستمکردوو به نوسین. به دلنیا ییه وه نه مه زانی شتیکی دلخۆشکه ره یان نا که ناوی "جالالۆکه" که ی بیستبییت. چونکه رپیتیته چوو کچی یه کی که له و نوسه رانه بییت که من یارمه تیمدا بوون، به لایه نی که مه وه نوسه ریکم بیرکه وته وه که له شاری "میونشن" ده ژیا، پیاویک بوو ته مه نی له ناوه راستی په نجاکاندا بوو و هیچ شتیکم ده رباره ی خیزانه که ی نه ده زانی.

که تبه وینه بارودۆخیکی ناخۆش و سه خته وه، ئه گه ر هه ر ئه وه نه ده بمزانیا به چه شتی که ئاوها پهستی کردوو، ئه و دلنیا بووم له وه ی که چاره یه کی باشمان ده دۆزیه وه. من له وه پیش توشی چه نه ده ها گرفت و کیشه ی ناخۆشبوو بووم و چاره م بۆ دۆزیوونه وه. "بییتا" له وه و بهر ئه وه نه دی پی وتم که دایکی چه ند مانگی که له وه و پیش مردوو و زۆریش په یوهستی بووه. له بهر ئه وه به لامه وه سه یر نه بوو که باری دهرونی جیگیر نه بوو له پرپیکدا مات ده بوو. ده مزانی هه روا ئاسان نیه، چونکه خۆشم مردنی دایکم ئه زموونکردبوو.

به لای کیلگه یه دا رۆیشتن و یه که دوو سه گ تیایدا ده وه ری، چه ند قازیکیش له ناو قه فه زیکی پیسدا زاقوزیقیا ن بوو و ده خولانه وه. بهرله وه ی له دوا هه مین پلیکانه بیینه خواره وه، "بییتا" وهستا،

سهيرىكى كردم و وتى؛ «نەدەبوو ئەو چىرۆكە بگىرپتەو!» ئىنجا دەستىكرد بەگريان. ويستم دلنەوايى بدەمەو، بەلام پالى پيوەنام. پرسىارم ليكرد و وتم؛ «هيندە چىرۆكىكى غەمگين بوو بەلاتەو؟» ديسانەو وتیەو؛ «نەدەبوو ئەو چىرۆكەم بو بگىرپتەو. بئىئەقلىت كرد، هەر زور بى ئەقلىت كرد!»

سەريكى كردم، كەمىك دواتر نىگای لەسەر لابرەم، ئىنجا ديسانەو بەچاويكى تورە و گومانەو تەماشای كردمەو. لەو دەدەچوو تەماشای خيوپك بكات. دەترسا، لە من دەترسا.

من لە هەيچ شتيك تينەدەگەيشتم. پيم خوښبوو لەگەل ئافرەتتكدابم كە ليى تينەگەم، بەلام ئا لەويدا خوښ نەبوو. لەخەيالى خوڤدا دەموت "دەبىت لە خالىكى هەستىاريم دابىت". رەنگە خوڤى وەك كچى بەريو بەرى سىركەكە بينيبىت، كى دەزانىت، خو من هەيچ شتيك دەربارەى رابوردوى "بييتا" نەدەزانى. زور دەگمەن ريدهكەوت كە چىرۆكىك هيندە كاريگەر بىت، بەلام رۆژيكي دورودريژيشمان بردبوو سەر، رۆژيک كە چەندەها ئەندىشه و هەستى قولى هيئابوو پيشەو.

ديسانەو لەناكاويكدا تەماشای كردمەو، چاوى ئاگرى ليدهبارى و وتى؛ «ناچارين ئەم چاوپيكرەوتنەمان لەيادبەگەين. شتيكە كە نابىت هەرگيز باسى بەگەين. نابىت بو هەيچ كەسيكى بگىرپتەو!»

من لە هەستى هەلچوو تينەدەگەيشتم. لەو پيش ئافرەتم بينيبوو كە لەپاش پيكرەو خەوتن، شيوە شەرم و پەشيمانىيەكى قول ديگرتن، ئەو هەش شتيكبوو كە من وەك سيفەتيكى تايبەتى ئافرەت دەمبىنى، بەلام لەويدا بەتەواوەتى شتيكى جياوازيوو. "بييتا" كەسيك نەبوو لەوانەى شەرم لەو بەكات كە باران و هەورە تريشكە مەستى بكات.

تايبەتە بە پنگەى پەرتووك

ئەگەر بەپراستيش لەكارەكەى پەشيمان بووبىتە، ئەوا ئەو كاتە لەناووەوى خویدا دەپهيشتەو، يان هەر هەيچ نەبىت بەسەر مندا هەلى نەدەرشت. خو من لە شارى "ئامالفي" دا چاوم بە "مارى ئان ماك كينزى" نەكەوتبوو.

بەدەم گريانەو ديسانەو وتیەو؛ «ناچارين و دەبىت هەموو شتيك لەيادبەگەين. تيدەگەيت؟» دواتريش وتى؛ «دەبىت پەيمان بەيەكترى بەين كە ئيترقەت يەكترى نەبينىنەو، قەت قەت!»

من وەلام نەدایەو، لەبەرئەو وتى؛ «چيە، لە هەيچ تيناگەيت؟ لەو تيناگەيت كە درندەيت؟»

ترسەكەى ئەو منيشى گرتەو. رەنگە درندەيەك بووبووم، ئەو ئەندىشەيە بەپراستى ليى دام. گومانم لەو كە هەموو بىرۆكەكان و چىرۆكى رەچەلەكەكانم جگە لە سەمايەكى توقينەر لەگەل رۆحى شيتما زياتر، هەيچى تر نەبن.

شتيک هەبوو كە نەمدەتوانى بىرم بىتەو، نازانم چى بوو، بەلام شتيكى گەورە و قورسبوو و لەيادم كردبوو.

پاش ماوہيەك ژير بوووە. "بييتا" كچيكي ئازابوو، لەوانە نەبوو كە بەدرو خوڤى نيشان بدات. بەلام تەنھا ئەو نەدەبوو كە لەويدا رەق و ساردبوو لەگەلەمدا. نەمدەناسى، نەمدەزانى لەسەر چ ريگايەكە، لەو كاتەدا نەمدەتوانى قەلغانەكەى دەستى بېرم و ليى نزيكبمەو.

ئىنجا وتى؛ «دەترسم... لە هەردووكمەن دەترسم»

من ئەو قسەيەم وەك كليلىك بينى. كەواتە ئاگای لەو پلانا نەبوو كە بو كوشتم دانرابوون، بەلام هيندە تينەگەيشتبوو كە من "جالالۆكە" كەم. بەر لە ئيستا ئەو نەدەزانى، ئەو كاتە بوى روينبوو كە وتم من يارمەتى نوسەرەكانم داو، كە چىرۆكە

تایبەتە بە پێگە بە پرتووک

سەرم بۆ راوەشاندا. لەسەر خۆی نەبوو. دیسانەو لەوێشدا "ماری ئان ماک کێزێ" ییم بیرکەوتەو. نەمدەزانی دەستم بە چ شتێک کردوو.

وتم؛ «هەرگیزاو هەرگیز؟»

کەمێک بیرى کردوو و دواتر وتی؛ «لەوانەییە بەناچارى یەك کەرەتى تر یەكترى ببینن، بۆ نمونە بەیانى، بەلام ئیتر ئەو هەرە هەرە دواھەمین جار دەبێت»

قەسەكەى زۆر بە شیوەیەكى سارد وت، ترساندمى. لەوەلامدا وتم؛ «زۆر باشە. حەزدەكەیت سەبەینى بێیتە ئوتیلەكە و نانێ بەیانى پێكەو بەخۆین؟»

سەرى بۆ راوەشاندم. نائومێدبوو، زۆر نائومێدبوو. ئینجا وتی؛ «هەروا دەچین بۆ خۆمان پیاوسەیهك دەكەین»
«ئاوها؟»

«دەتوانین بچینه سەر شاخى "راقیللۆ"»
لەوێش ناوى "راقیللۆ"م بیستبوو. "واگنەر" كەمێك بەر لەمردنى ئۆپیرای "پارسيفال"ى لە قیلا كۆنەكەى سەر شاخى "راقیللۆ"دا نوسی. "پارسيفال" دواھەمین شاكارى "واگنەر" بوو.

نەمویست لەو زیاتر سەر بکەمە سەرى، چونکە دیاربوو زۆر بە قوڵى لێدراوو. منیش چیتەر هێزم نەماوو. من لەكاتى ناستنى دایکەمدا نەمتوانى هیچ شتێک بڵێم، مایەى شەرمبوو. لەو کاتەو من لەناو پەرژینیکی پێچاوپێچ و دژواردا گیرم خواردوو، پەرژینی دژواری خۆم، لەناو زیندانى خۆمدا گیربووبوم. من خۆم ئەو پەرژینە پێچاوپێچەم دروستکردبوو، بەلام ئیدی نەمدەتوانى پێگای هاتنە دەرەوێ خۆم بدۆزمەو.

دورودریژەكەى كچەى بەرپۆهەبەرى سێرکەكەم بۆ گێپرایەو، ئەو كاتەش بەتەواوەتى دڵنیاوو كە تەمەنى تەواوەتى خۆم پێوت. چاوانى "جالجالۆكە"كەى بینیبوو، تەنھا دوو چاویش نەبوون، بەلكو چەندەھا چاو بوون. ئەوێش ترساندبوو. زانیبوو كە "جالجالۆكە"كە گیانەوهرێكى تۆقینەرە، بەلام بەرلەوێ بەتەواوەتى بۆی پونبیتەو، فریویداوو. ئاگای لەو پلاناوەبوو كە بۆ كوشتن دانرابوون و ئیدی لە هەردووكمان دەترسا.

بەبێ دەنگى بەلای پۆلیسخانەكەدا پۆشتن و دواتریش بەناو شاردا. خەلكى شارەكە لە بالكوون و بەردەم پەنجەرەكاندا كە دەپروانیە سەر شەقامەكان، جلیان هەلخستبوو، چەندەھا فانیلە و سوخمە وەك نیشانە و ئالای ژیانیکى ئاسایی لەبەر ئەو هەوا فێنكەدا دەشەكانەو. لەویدا واملێهاتبوو كە شتە جوان و پڕلەئومێدەكانى ئەو پۆژە ئاساییە ببینم، بەلام "بیتا" خیراتر و خیراتر هەنگاوى هەلەنا، بە ئاستەم فریای دەكەوتم و هەتا نەگەیشتینە قەراغ ئاوەكەش نەوێستا. نەمدەزانی لە چ شوێنێك دەژی، بەلام ئیتر لەویدا پێگامان جودادەبوو.

دەستیكم خستە سەر شانى، دەتوت بوو بە سەهۆل.

وتم؛ «من لەمە تێناگەم»

«نا، تێناگەیت... منیش ناتوانم پێت بڵێم»

دەستى لەسەر شانى لادا.

وێك پرسیارێك وتم؛ «ئیترقەت یەكترى نابیننەو؟»

وتی؛ «قەت» ئینجا درێژەى بەقەسەكەیدا و وتی؛ «پەنگە پێویستكات یەكێكمان بمریت. لەو تێناگەیت؟»

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

بهرده‌وامبووم له‌سەر نوسینی چیرۆکی ژیانم. نوسین بیرکردنه‌وه‌کانمی کۆده‌کرده‌وه، شتیکیوو ئارامی پێده‌به‌خشیم. دهرباره‌ی ناسینی "بییتا"م نوسی که له "ئامالفی"دا بینیم، باسی پیاسه‌کانی "پۆنتۆنا" و "پۆگیروولا"شم کرد. وا چهند کاتژمێرێکه لی‌ره‌دا دانیشتووم، ئیستا که کاتژمێری دووه. که‌مێک له‌لای په‌نجه‌ره‌که‌وه وه‌ستام و ته‌ماشای شه‌پۆله‌کانم کرد، خۆیان ده‌دا به "تۆره ساراسینا"دا. پیاوه بچکۆله‌که هیشتام به ژوره‌که‌دا ههر هاتوچۆده‌کات. به‌دهم رۆیشتنه‌وه گۆچانه‌هه‌یزه‌رانه‌که‌ی ده‌دا به‌ملاولادا و ده‌لیت «ششش، ششش!». من هه‌ولده‌دهم سه‌رنجی نه‌خه‌مه‌سه‌ر، به‌لام ناتوانم رێگه‌ی لی‌بگرم و نا‌ئارامیه‌که‌ی ئه‌و منیش ده‌گریته‌وه.

کاتژمێر دوو و نیوه. وا که‌ره‌تیکی تریش به‌وردی بیرم له هه‌موو ئه‌و شتانه‌کرده‌وه که له چهند رۆژی رابوردودا به‌سه‌رمدا هاتن، به‌تایبه‌تیش ئه‌و شته‌ی که ئه‌م ئیواره‌یه به‌سه‌ر "بییتا"دا هات. سه‌رمامه.

کاتژمێر سییه. ئه‌ندیشه‌یه‌کی تۆقینه‌ر له‌ناکاودا به‌خه‌یالدا هات. هه‌ست ده‌که‌م که‌سێکم کوشتیبت، هه‌ست ده‌که‌م به‌سه‌رخۆشی به‌ماشینی‌ک له‌منداڵی‌کم دابیت و خه‌به‌رم بووبیته‌وه. سه‌رمامه. دل‌م تیکه‌لدیت.

نازانم دیسانه‌وه فه‌نتاسیایه که هه‌لمده‌خه‌لتی‌ت یان نا. ده‌مه‌ویت رێک ئه‌و شتانه بنوسم که بیریان لی‌ده‌که‌مه‌وه، به‌لام ده‌سته‌کانم ده‌له‌رزن. "بییتا" هینده‌ی پیوتم که دایکی له‌پرێکا له‌رۆژی له‌دایک

وتم؛ «من ژیانگی به‌تال و بچکۆله‌م به‌سه‌ربردووه. تۆ یه‌که‌مین که‌سیت که به‌راستی هه‌زم لی‌کردبیت. ته‌نها که‌سیت که به‌دل‌م بووبیت»

دیسانه‌وه به‌کۆل ده‌ستیکرده‌وه به‌گریان. خه‌لکیش ورده‌سه‌ریان ده‌کردین.

ئه‌ندیشه‌یه‌ک به‌خه‌یالدا هات و وتم په‌نگه ئه‌وه رزگارمان بکات. وتم؛ «تۆ دوینی په‌یمانته‌ دامی که باسی باوکتم بۆ بکه‌یت. خۆ هه‌ر هیچ نه‌بیت هینده‌ته‌ له‌یاده، ها؟»

موچورکه‌ی پێداهات. ئینجا بۆ ماوه‌ی یه‌ک دوو چرکه‌یه‌ک بیرى کرده‌وه و وتی؛ «زۆرم باسکرد» له‌وه‌نده زیاتری نه‌وت.

بۆ ساتیک هه‌روه‌ک چۆن توتله‌سه‌گی‌ک له‌ترسی گه‌وره‌یی جیهان خۆی له‌دایکی نزیک ده‌کاته‌وه، ئه‌ویش به‌و شیوه‌یه‌خۆی به‌ره‌وروم چه‌مانده‌وه و سه‌ری له‌سه‌ر سنگم دانا. دیسانه‌وه له‌پاش ئه‌و هه‌موو فرمیسک هه‌ل‌رشتن و هه‌ل‌چونی ده‌رونیه‌ی به‌زه‌ییم پێدا هاته‌وه. باوه‌شم پێداکرد و ناوچه‌وانیم ماچکرد، به‌لام به‌په‌له‌خۆی لی‌راپسکاندم و یه‌ک زلله‌ی قایمی تی‌سه‌رواندم، زلله‌یه‌کی تریشی پیاکی‌شام. نه‌مزانی توره‌یه‌یان نا، نه‌مزانی خه‌نده که‌وته سه‌ر لی‌وانی یان نا. له‌باوه‌شما خۆی ده‌رفرتاند و رۆیشت.

*

نانی ئیوارهم نه‌خوارد، چونکه به‌هیچ جو‌ری‌ک نه‌متوانی بچم له‌هۆلی نا‌خواردنه‌که دابنیشم، خۆشه‌ختانه پا‌که‌تیک پسکیت و کیسه‌یه‌ک فستقم له‌ژوره‌که‌دا هه‌بوو. له‌لای می‌زی نوسینه‌که دانیشتم و

بوونیدا مردووه، له دواى چەند حەفتەىهكى كه مېش من له "ئامالڤى" دا بېنم.

نابېت... دەبېت ديسان فەنتاسياى خۆمبېت كه هەلمدەخلەتېنېت. گويم له تەپەى دلى خۆمە. پۆيشتمە گەرماوہ كه و دەم نا به بەلوعەكەوہ، بەلام هيشتام هەر دلم تېكەلدېت.

مەبەستى چى بوو كه وتى "تۆ درندەيت؟" بلىيت بەهۆى "ياريدەدەرى نوسەرە" كەوہ بووبېت كه واى پيوتم، ياخود بەهۆى شتيكى تەواو جياوازوہ بوو؟ ناويزم تا كۆتايى دواى ئەو ئەندىشەىە بكەوم. قەت زات ناكەم كه بېرۆكەى سەرەكى چيرۆكەكى خۆم بەو شيۆە ناخۆشە و پرنازارە كۆتايى پېيھيتم. تەنانەت فەنتاسياى منيش لەتوانايدا نەبوو كه بېر لە شتيكى ئاواها بكاتەوہ.

بۆ نابېت چيتر يەكترى بېينينەوہ؟ لەتوانايدا نەبوو بەپونى بلىيت، بەلام بەشيۆەىەكى ناراستەوخۆ وتى "يەكيكمان دەبېت بمرېت". وابزانم بەيەكجارى لەسەرخۆى نەبوو. بۆ ئەوہى بۆ ساتيک خەياللى بخەمە سەر شتيكى تر داوام ليکرد كه باسى باوكيم بۆ بكات، كەچى داچلەكى و وتى "زۆرم باسکرد".

دلم تېكەلدېت و بەهۆى ئەوہشەوہ نيه كه بېر لە "بېيتا" دەكەمەوہ، تەنانەت بەهۆى ئەوہشەوہ نيه كه له دۆلى "ئاشەكەدا" لەئاميزم گرت. بەلكو قيز له خۆم دەكەمەوہ. له خۆم بيزارم.

ديسانەوہ كەرەتتيكى تريش بۆ ئاوخواردنەوہ چوومەوہ گەرماوہ كه. بۆ ماوہىەكى دورودريژ لەبەردەم ئاوينەكەدا وەستام و تەماشاي دەموچاوى خۆم كرد. تا ئەو پەرى توانا هەولمدا لەناو دەستشۆرەكەدا نەپشيەوہ. ئيسقانى رومەتەكانى منيش بەرزى. چاوى منيش تارادەىەك له چاوى داىكم دەچييت.

تايبەتە بە پنگەى پەرتووك

كاتژمير چوارە. ئارەقئىكى سارد بەلەشمدا ديتە خوارەوہ. سەرتاپاي بوونم تيكشكاوہ، تەنھا پيست و ئيسقانەكانم ماونەتەوہ.

هەموو هيواىەكم ئەوہبوو كه لەگەل "بېيتا" دا پاشەپۆژيكم هەبېت، بەلام وا هەمووى بەهەدەرچوو و مايەپوچبووم.

رېك لەو كاتەدا بەتەواوہتى وشكبوو كه چيرۆكى كچى بەرپۆەبەرى سيكرەكەم بۆ گيرپايەوہ. وتى "نەدەبواىە ئەو چيرۆكەت بۆ بگيرامايەتەوہ، بى ئەقليت كرد، هەر زۆر بى ئەقلى". نەيوت ئەو چيرۆكەم لەوہپيش بيستووه، بەلام وابزانم مەبەستى لەوہ بوو. بەشيۆەىەكى ناراستەوخۆ مەبەستىبوو بلىيت "نەدەبواىە چەندەها سال لەمەوبەر ئەو چيرۆكەى كچى بەرپۆەبەرى سيكرەم بۆ بگيرپتەوہ". ئەگەر خۆشى ئەو چيرۆكەى لەيادى كردبېت، ئەوا بېگومان دايكى باسى ئەو پياوہ سەيرەى بۆ كردووه كه كراسەكەى لەبەركردەوہ و باسى ئەو كچە بچكۆلەىەى بۆ كرد كه لەناو دارستانەكانى سويدا لەباوكى ونبوو.

ماريا چيتر لە ژياندا نيه، ماريانى نەگبەت. لە 19ى مانگى دوودا و لەپۆژى جەژنى لەدايكبوونى 58 سالەيدا مردووه. نەخۆش نەبووه، بەلام دەبواىە لەوہ بەتەمەنتەر نەبېت. ماريانى تەمەنى 29 سالبوو كه سكى بە "بېيتا" هەبوو، ئيستاكەش "بېيتا" تەمەنى 29 سالە. ناگونجيت ئەوہ هەروا رېكەوت بېت.

ماريا دەبواىە ئەوہندە بژياىە كه تەمەنى كچەكەى رېك بەقەد ئەو كاتەى ليپھاتايە كه خۆى هەروا بەبى باكى رېگەى بە "جالجالۆكە" كەدا كه دووگيانى بكات. بەو شيۆەىەش خۆى و كچەكەشى دوچارى تۆلەى بېياكى خۆيان بوونەوہ _هەرەكو تۆلەى شەرم شتيكى لۆجيكىە و رېگەى ليپناگيرييت. منيش دەبواىە بەو

www.pertwk.com

شیوهیه سوک و پریسوا بوومایه، بهو جوړهش هه موومان له شهرم و شکوډا یه کتریمان گرتوه و کووینهوه. من هه ر لهوه وپیش زوړ به باشی ده مزانى که بوونه وهره تاریکه کان و فریشته ی مهرگ، زوړ به باشی ده یانزانى که خه لکی ده بیت به چ شیوهیه که هاریکاریان بکه ن.

په نکه به یانی زیاتریک دهر باره ی "ویلیامین ویتمان" بزنام. به لام من هه ر ئیستاوه ده زانم که "بییتا" نه و که سه یه که خو ی له پشتمی نه و نازناوه سهیره وه حه شارداوه. نهینیه که ی "بییتا" نه و بوو. ماریا هینده چیروکی له به رده ستد ابو که له ماوه ی نه و چهند ساله ی پیکه وه ژیاناندا بو کچه که ی بگریته وه. په نکه هه ندیکیانی شه وانه به رله خه وتنی "بییتا" بو ی گپرا بیته وه، چونکه من کاتی خو ی چهنده ها کورته چیروکی خو شیشم بو ماریا گپرا بو وه. بهو شیوهیه ش نه و چیروکانه ی که کاتی خو ی من بو ماریام گپرا بو وه، به شیوهیه کی نو ئ دهر که وتنه وه، مه به ستم له وه یه که ئیستا که "بییتا" له دوا هه مینیا نه وه ده ستی کرد بو به نویسینه وه یان، له پیشدا له "نهینى یاری شه تره نچ" و "کوشتنى سى کهس له دواى مهرگه وه" ده ستی پیکرد بوو. هه تا وه کو نه و کاته ی کچه که ی ماریا گه وره نه بوو و توانای نویسنى تیدا دهر نه که وت، من هیچ هه والیکیم نه بیست. له و کاته دا که وتی خه ریکی نویسم که میک شهر می کرد، به لام من ده بوايه له بواړی ناسینه وه ی نه و جوړه شهر مه دا شاره زاییه کی مه زلم هه بوايه. بیگومان مایه ی سه رسوړمان نیه که که میک هه ست به شهرم بکه ین نه گهر چیروکیک به ناوی خو مانه وه بلا و بکه ینه وه که له راستیدا له ده می یه کیکی تره وه بیست بیتمان.

تایه ته به پنگه ی په رتووک

کوشتنى سى کهس له دواى مهرگه وه. موچور که م پيدا دیت. ناو نیشانه که ی خو م ده متر سنییت. له ئیستا وه به شیوهیه که له شیوه کان هه ر سیکمان قامچیه کی مهرگمان خوار دووه. به لام هیشتام دوانمان له ژیاندا یه، هه لبه ته به پیا وه یه که مه تریه که وه سی کهس ما وه ته وه.

تازه کچه ی به د به ختی سیړک که وتبو وه خواره وه و ده بوايه من به پیزه وه داوا ی لیبه که م که به رزیبه که مه وه. له سه ر ته لاشه دارینه کانى ناو باز نه که دا ته خت بوو بوو، له ویشدا به پړیوه به رى سیړکه که پپی لینا. له پاش نه و هه موو ساله له دهره وه ی ولاتا باوکی خو ی دو زیه وه، که چی باوکی نه که هه ر نه ی توانی چاره نویس لیکباته وه، به لکو ده ستی دریز کرده سه رى. باوکی له و دوا ییه دا له سیړکه گه وره که ی پیشانگای کنتیى "بولوگنا" راپیکرد بوو. له دواى نه و وه ئیدی هیچ نمایشی کی تریان پیش که ش نه ده کرد.

په نکه له ماوه ی چهند کاتر میړی کی داهاتودا چیروکی کچی کی بچکوله ی سى سالانه بیستم که له گهل دایکیدا بو ماوه یه که له سویدا ژیا وه، به لام هه ر زو و له و یوه گواستویانه ته وه بو نه لمانیا. یان هه ر قه ت له سویدا نه ژیا وون، له وانه یه کچی به پړیوه به رى سیړکه که له نه لمانیادا له دایک بوو بیت. کاتی خو شى دایک و باوکی ماریا هه ر له ویدا ده ژیان، من نه وه شم له یاد کرد بوو.

هه له که له وه دابو که من هیچ شتی کم نه ده بیست و ئاگام له هیچ نه بوو. نه گبه تیه که ش له وه دابو که ماریا ده یویست هینده له ته و نه ئاوریشمیه گه وره و ناشیرینه دور که ویته وه که هه ر گیز نه که ویته به ر چرنوکی "جالالوکه" که. ته نانه ت بو م نه بوو ناوی کچه که ش بزنام،

ئەو ھەلەھەكى گەورە و ناشىرىن بوو. ھەموو باوكىك دەبىت ناوى كچەكەى خۇى بزانىت. ھەلەھەكى تىرىش لەم دوا دوايىيەدا پرويدا و ئەو ھەيان خەتاي خۇم بوو؛ من ھەروا بە كویرانە باو ھەرم بە قسە قۇرەكەى "لويجى" كرد كە وتى كۆمەلەك نوسەرى قەرزدار پلانكى نەينيان بۇ داناويت. ھەر لەبەرئەو ھەش بوو كە نەمتوانى بەشۆو ھەكى رېك و پېك خۇم بە "بىيتا" بناسىنم. بەلام من ھەرگىز ئەو ھەم بەخەيالدا نەھات كە رۆژىك لە رۆژان "تۆپەلە ئالتون" بىينمەو. من ھەرگىز ئەو كچە مندا لەم ھەك كچىكى گەورە نەدەھاتە بەرچا، تەنەت زۆر بەدەگمەن بىرم لە تەمەنى دەكردەو.

ئىستاكە شەو، بەلام ھىشتام تاواناويك گويم لە دەنگى ماتۇرپىكى بچكۆلەھە كە بە سەر شەقامى قەراغ دەريادا دەروات. بۇ تاويك لەلای پەنجەرەكەو ھەستام و چاوم بە گۆپى بەلەمىك كەوت كە لەناو قولايى دەريادابوو، جارجارىك روناكەكەى دەبوو بەزىر شەپۆلەكانەو ھە ديسانەو ھەردەكەوتەو. مانگ نيو ھە و بەرەو ئاخروئوخى دەروات، بەلام لەگەل ئەو ھەشدا خەتتىكى پانى زىوى بەسەر ئاوەكەدا نەخشاندوو.

ديسانەو لەسەر مېزى نوسىنەكە دانىشتەو. دانىشتووم و چاوم بېرپەتە ھەلەگەھەكى جلى ناشىرىن كە لە زورى خەو ھەكەدايە، ھەرلە داھۆل دەچىت و بەھۆيەو ھەستەكەم كە بەچكەى بالندەھەكەم. خۆزگەى من ئەو ھەيە كە رېگەم پېدريت ھەك مرقىك بژىم، جگە لەو ھەيچ خۆزگەھەكى ترم نى. ئەو ھەندەم بەسە كە سەيرى بالندەكان و دارەكان بكەم، گوئ لە پېكەنىنى مندا لان بگرم. دەمەويت لە جىھاندا

تايبەتە بە پىنگەى پەرتووك

بم، دەخوام دەست لە ھەنتاسياكانم ھەلبگرم و بۇ خۇم بژىم. لەپېش ھەموو شتىكدا دەبىت داوا بكەم كە رېگەم پېدەن بىمە باوكى كچەكەى خۇم، من دەبىت بۇ شتىكى ھىندە ئاسايى بپارېمەو. لەوانەھە "بىيتا" ھىچ رېگە چارەھەكى تر نەبىنى جگەلەو ھەي كە بەھىچ شۆو ھەك چىتر پەيوەندىم پېو نەگرىتەو، من زۆر بەباشى لەو ھە تىدەگەم. من تاوانبارم، بەلام ئايا جياوازيەكى بچكۆلە لەنيوان گوناھىكدا نىە كە ھەستى پېكەيت و گوناھىكىش كە ھەستى پېنەكەيت؟ ئەو ھەي كە من لەگەل "تۆپەلە ئالتون" دا كردم شتىك نەبوو كە من بەدەستى ئانقەست كردبىتم، بە مەبەستەو نەبوو.

كاترمىر پېنجە. چىتر ھىزم نەماو. بەلام بەلامەو ئاسايى، خۇ تازە ھىچ شتىك نەماو كە بەرەنگارى لىبكەم. تويزالە سەھۆلەكە شەقى بردوو و قولايى سارد و تاريكەكەى زىرەو ھەي خۇى دەكاتەو. چىتر پېويست ناكات بەشۆو ھەكى بازەھى بەسەر سەھۆلەكەدا سەما بكەم، لەئىستا بەدواو دەبىت فېرم لەناو ئاوى قولدا مەلە بكەم.

پياو ھەك مەترىكە لەلای ئاگردانەكەو ھەستاو و تارادەھەك سىمايەكى رەسميانەى خستۆتە سەر دەموچاوى. ئەو ھەكەمىن جارە گۆچانە ھەيزەرەنەكەى بەو شۆو ھەي بخاتە سەر شانى، دەللىت كۆلىكى قورسى پېيە. تەماشامدەكات و دەللىت؛ «ئى؟ ئىستاكە ئىتر بىرمان بكەويتەو؟»

لە خەيالى خۇمدا دەللىم "ئاگونجىت يادو ھەريەكى رونى بەسەرھاتىكم ھەبىت كە لە تەمەنى سى سالىمدا پرويداو". سەيرى ئەو پياو

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پھرتووک

ئاسای دھکات، لھسەر چیچکان دادەنیشیٔ و ماچیکی پومەتی دھکات، دایکی ھەلەسێتەو ھەسەرپی، ماچیکی ناودەمی باوکی دھکات و ھییوای پۆژیکی خوۆشی بو دھخوازیٔ.

پیتەر و باوکی له پاسدا دانیشتوون. پیتەر پرسیار دهکات و دهلیت "بۆ دهبیّت بچم بۆ باخچهی ساوایان؟" باوکی دهلیت "من ناچارم بچمه سەر کار و ههموو ترامهکانی شار بهپیک و پیکی بهیلمهوه"، ههروهها دهلیت "دایکیشته دهبیّت بپرواته شوینی جل شوړینهکه و جلهکان بشوات، دواتریش دهپروات قژی چاک دهکات". پیتەر دهلیت "دهتوانم لهگهڵ دایکدا برۆم بۆ جل شوړین و دواتریش پیکهوه برۆینه سالوونی قژ برینهکهی"، بهلام باوکی دهلیت "ئاخر پیتهریش دهبیّت بچیته سەر کار. ئیشی پیتەر ئهوهیه که بچیته باخچهی ساوایان و لهگهڵ منداڵهکانی تردا یاری بکات". باوکی کهمیک ئهنیشته دهیگریّت و به کورپهکهی دهلیت "یاریکردنی منداڵ ههروهک کاری گهورهکان گرنکه".

دهگهنه باخچهی ساوایان، بهلام پارچه کاغهزیکیان به دهرگاکهوه نوساندوو و نوسیویانه "باخچهی ساوایان داخراوه، چونکه ههردوو ماموستای پهروهردهیی باخچهی منداڵان نهخوژن. باوکی بهدهنگی بهرز نوسراوی سەر کاغهزهکه بۆ پیتەر دهخوینیتتهوه، دهستی دهگریّت و دهلیت "دیسانهوه دهتبهمهوه مالّهوه بۆ لای دایه". دهچنه دوکانیکهوه که شتی ههمهچهشنه هیه؛ سهمونی گهرم دهکرن، چهند پارچه باستورمهیهکی برپدراو دهکرن که کهمیک بۆدوکهلی لیدیت (دهخریته ناو کاغهزی تایبهتی پیچانهوهی خواردنهوه)، شوشهیهک خه یاری لهتلهتی ترش و زهلاّتهی ئیتالیش دهکرن. باوکی دهلیت "من کاتی ئهوهم نیه ئهوه خواردنه خوژه بخۆم، بهلام ههمووی بۆتۆ و دایهیه".

بچڪڙهه دهڪم و دهليڻ؛ «ٿاوانم ٿو شته به وشه بليڻ. من ٿو زمانم بيرچوڙته وه ڪه ٿو ڪاته به ڪارم دههينا. ڪورپي بچڪڙهه و به زمانڪ هاوارم پو دهڪات ڪه من ليئي تيڻاگه»

پیاوه بجکۆله که دهلیت؛ «به لام خو شتیکت هەر دیتوه یاد؟»
له وه لامیدا دهلیم؛ «ههروهک فیلمیک وایه. له چهند مهتریکی بههری
فیلمیک دهچیت»

پیاوہ یہ کہ مہتریہ کہ دہلیّت؛ «کہ واتہ مادہی سہرہ کی تہو فیلمہ بنوسہ»

دەچمە قولاڤییه‌وه. لەدلى خۆمدا وتم "ئەوه دواھەمین بیروکەى
سەرەکیه" و دەستم کرد بە نووسین؛

نؤسلؤ، ناوه‌راستی ساله‌کانی 1950کانه، پایزه. پیته‌ر سی سالانه و له‌گهل دایک و باوکیدا له نه‌پارتمانیکي مؤدیرندا ده‌ژی. باوکی له گه‌راجی تزامی "گریفسن"دا کارده‌کات، دایکیشی ئیشیکي نیوه ده‌وامی له شاره‌وانیدا هه‌یه.

وینہی خیزانیکی نمونه‌یی، 12_15 چرکه‌یه‌کی پیاسه‌ی ناو دارستانی "سۆگنسقان"، پیاسه‌یه‌کی یه‌ک شه‌مانی "ئولله‌قۆلسیته" و هتد. وینہی دایک و باوکی له‌و کاته‌دا که به‌خیر‌هاتنی دراوسیی‌ه‌کی نوئی قاتی خواره‌وه‌یان ده‌کن. پیاوێکه و سه‌گیکی "لابرادۆر"ی هه‌یه.

به‌یانی زووه؛ پیتەر و باوکی له دالانه‌که‌ی به‌رده‌م ده‌رگا‌که‌دا وه‌ستان و جلی ده‌ره‌وه‌یان له‌به‌ردایه. دایکی (رۆبێکی به‌یانانی له‌به‌ردایه) له‌چیشته‌خانه‌که‌وه دوو قوتوی نان‌خواردن بۆ هه‌ردووکیان دینیت. پیتەر جانتایه‌کی منداڵانه‌ی شینی له‌پشتدایه، دایکی قوتوی نانه‌که‌ی تێده‌خات و بۆی داده‌خات. که‌مێک له‌گه‌ڵ بیته‌ردا قسه‌ی

تایه ته به پنگه ی پرتووک

دایک و باوکی دینه ژوری دانیشننه وه. باوکی له دایکی ددات، دهکهویت و سهری دهکشیت به بیانویه کی سپی کوندا. ده می خوینی لیدیت. دراوسیکه یان دهیهویت بیته پیشه وه، به لام باوکی ته له فونه که له دیواره که داده مالی و دهیکشیت به سهریدا. دراوسیکه یان دهست به لوتیه وه دهگری. هه موویان هاوار دهکن و دهقیزین، پیتهریش. جنیو تنها شتیکه که دیته بهر گوئ، جنیوی زور زور پیس بهیه که ددهن. پیتهر هه ولده دات دهنگی به سهر گه وره کاندای بهر زبکاته وه و هه موو ئه و وشه ناشیرینانه ده لیت که دهیزانیت.

پیتهر دهسته دات به گریان. راده کاته دالانه که ی دهره وه و لهویشه وه بوقاتی خواره وه. دهراته دهره وه و له زهنگی هه موو دهرگان ددات و هاوارده کات؛ «سهاره ی پولیس، سهاره ی ناگرکوژاندنه وه، سهاره ی فریاگوزاری! سهاره ی پولیس، سهاره ی ناگرکوژاندنه وه، سهاره ی فریاگوزاری!».

دیسانه وه دهراته وه ناو دالانی بیناکه و خوی ددات به ژیر زهمینه که دا. له سهر دهرگای ژیر زهمینه که به پیتی سهوزی بریسکه دار نوسراوه "ژوری په ناگا". پیتهر دهرگای ژیر زهمینه که ددات وه و خوی له پشت چهند پاسکیلکه وه دهشاریته وه. زور زور به بیدهنگی داده نیشیت.

پیتهر هر به چیچکانه وه له پشت پاسکیلکه کاندای دانیشننه وه. ماوه یه کی زور تیده په ریت.

دایکی دیته ژیر زهمینه که وه و له پشت پاسکیلکه کاندای دهیدوزیته وه. ههردوکیان زور به کول دهسته کهن به گریان.

پیتهر و باوکی دیسانه وه له پاسدا داده نیشننه وه. ههردوکیان دلایان خۆشه. پیتهر روو له جامی پاسه که ددات و ته ماشای خه لکی دهره وه ددات، سهری ماشینه کان ددات (به لایه نی که مه وه ته کسیه کیان تیدایه)، سهری پاسکیلکه کان ددات و مه کینه یه کی هه لمی په ستنه وه ی ریگاوبان ده بینیت (واته ته ماشای جیهانی گه وره ی دهره وه ی خیزان ددات).

له پاسه که داده به زن، له ریگادا به ره و مال وه باوکی به فیکه موسیقای "خنده" ی فیلمی "سهرده مه مؤدیرنه کان" ی "شاپلن" لیده دات.

دهچنه ناو دالانی بیناکه وه، پیتهر په روشی بینینی دایکیه تی له مال وه. باوکی دهرگای ئه پارتماننه که ددات وه. دایکی به راکردن له ژوری دانیشننه که وه به ره ورویان دهرده په ریت، له ترساندا ناگای له خوی نیه، رۆبه که ی به دهسته وه دهگری و خوی پیداده پوشتیت، تاراده یه که روت و قوته. هه موو ده شله ژین.

تیروانینی پیتهر له بهرزی یه که مه تره وه؛ دایک و باوکی هاوار و قیزه یان لی بهر زده بیته وه و جنیوی پیس پیس بهیه کتری ده لین. پیتهریش هاوار ددات، بۆ ئه وه هاوارده کات که گه وره کان بیده نگ بکات. دهرده فرنتیه ژوری دانیشننه که وه، له ویدا دراوسئ نوکیه یان ده بینی خه ریکه له سهر فهرشه گه وره هه لیسیت، ئه ویش روت و قوته. جلهکانی به توپه لی له سهر ته پله که که داناوه، له سه روی ته پله که که وه ره فیه کی دارینی لییه و رادیویه کی کونی له سهر داناوه، به ده فته ریکی نۆته خوی داده پوشتیت (بۆ نمونه که شکولی ئوپیرای "به بی وشه").

شیوه دیمه نیکی فیلمی بی قسه، به لام پرله هاوار و قیزه قیز (له روانگی پیتهره وه)، به لام کهس به رونی گوپی له وشه کان نیه.

تابهته به پنگه‌ی په‌رتوک

هه‌ولیک له‌گه‌ل پینج پیتی "م، ا، ر، ی، ا" شدا ده‌دهم، به‌لام هه‌ردوو باره‌که زور ئالوز دینه به‌رچاوم، له‌به‌رئه‌وه دایانده‌نیم بۆ که‌رته‌تیک تر که کاتیکی باشرم له‌به‌رده‌ستدا بی‌ت.

زه‌ویه‌که زور گه‌وره‌یه و زور به‌ئاسانی ده‌توانم چوارگۆشه‌یه‌ک جیا‌که‌مه‌وه که له 36 کاشی پیکه‌تبی‌ت. هه‌رئه‌وه‌نده بوو که ده‌بوا‌یه جوتی پیلانم بخستایه‌ته لاوه. ئه‌و 36 کاشیه هی ئوتیله‌که‌یه، به‌لام ئه‌و په‌یوه‌ندیه مه‌زنه‌ی که گریبان ده‌دات به‌یه‌که‌وه هی منه. پیم وانیه میوانانی تری ئوتیله‌که هه‌رگیز له‌وه‌وپیش سه‌رنجیان بۆ ئه‌و چوارگۆشه هاوئا‌هه‌نگه چوو‌بی‌ت، چونکه من خستمنه ناو په‌یوه‌ندیه‌کی گه‌وره‌تره‌وه، من خستمنه ناو مه‌مله‌که‌تی فیکر و سه‌رنجه‌وه. په‌یوه‌ندیه گه‌وره‌که‌ی نیوانیان له‌سه‌ر زه‌ویه‌که نیه، به‌لکو له‌شوینیکی ئه‌مینی ناو سه‌رمدا پارێزراون. ئه‌و 36 کاشیه ده‌توانن له‌ناو رۆحمدا چوارچیوه‌یه‌کی هه‌لبه‌ستراو به‌ده‌وری خۆیاندا هه‌لبه‌ستن. من خۆم پیموایه به‌میهره‌بانیه‌وه حسابیان بۆ‌که‌م. هه‌ر به‌چاو به‌سه‌ر ئه‌و 36 کاشیه‌دا ده‌جولیمه‌وه، به‌سه‌ریاندا ده‌خولیمه‌وه، به‌شیوه‌یه‌کی شاقولی و تیره‌یی به‌سه‌ریاندا ده‌پرۆم. کاشیه‌کان هه‌ست به‌وه ناکه‌ن که من به‌چاو به‌په‌له به‌سه‌ریاندا ده‌پرۆم. سه‌رنجم خستۆته سه‌ر کاشی ژماره 13، یه‌که‌مین کاشی ریزی سی‌هه‌مه. له‌سوچی خواره‌وه‌ی لای راستیدا قلیشیکی بچکۆله‌ی تیدایه، له‌دلی خۆمدا ده‌لیم "به‌لام پێویست ناکات خه‌فه‌ت به‌وه بخوات، چونکه هیچ کاشیه‌ک نیه که که‌میک روشاوی پێوه نه‌بی‌ت". کاشیه‌کان له‌سه‌ر پشت پال‌که‌وتوون و رویان بۆ سه‌ره‌وه‌یه، له‌به‌رئه‌وه ناتوانن یه‌کتري ببینن. راسته پیکه‌وه زه‌ویه‌کیان داپۆشیوه، به‌لام مه‌رج نیه په‌یوه‌ندیان به‌یه‌که‌وه هه‌بی‌ت. له ئانیستا‌که‌دا ته‌نها په‌یوه‌ندیان به‌مه‌وه هه‌یه

کو‌ره‌ مندا‌له‌که له‌وه‌نده زیاتری له‌یاد نیه و ناشتوانم زوری لیکه‌م. به‌دلنیا‌یه‌یه‌وه نازانم ئه‌و شتانه‌ی که کو‌ره‌که بیریکه‌وته‌وه هه‌قیقه‌ته یان نا.

گۆچانه هه‌یزه‌رانه‌که‌ی پیاوه یه‌ک مه‌تریه‌که که‌وتبووه سه‌ر زه‌ویه‌که، یان خۆی بۆ هه‌تا‌هه‌تایه گۆچانه‌که‌ی داناوه، چونکه هه‌لینا‌گریته‌وه. هه‌روا وه‌ستاوه و به‌ نیگایه‌کی غه‌مگینه‌وه ته‌ماشام ده‌کات، به‌ ماتیه‌که‌وه سه‌یرم ده‌کات. ئینجا ده‌لێت؛ «ئێستا‌که ئیدی له‌وه‌نده زیاتر له‌سه‌ر ئه‌و باسه نارۆین!».

چرکه‌یه‌ک دوا‌ی ئه‌وه ونبوو، ده‌شزانم ئیدی قه‌ت چاوم پینا‌که‌وتیه‌وه. زه‌ویه‌که به‌ خشتی کاشی سیرامیک داپۆشراوه، دانه‌یه‌کیان ره‌نگی سوره و دانه‌که‌ی ته‌نیشتی سه‌وزیکی زه‌ینونیه. وا خه‌ریکی ژماردنایم.

هه‌ر به‌چاو چوارگۆشه‌یه‌کم له‌ ناوه‌راستی زه‌وی ژوره‌که‌دا نیشانه کردوو و له‌ چوار کاشی پیک هاتوو، زور به‌زه‌قی وه‌ک یه‌که‌یه‌کی دیار دینه به‌رچاوم و به‌و شیوه‌یه‌ش به‌سه‌ر باقی زه‌ویه‌که‌دا زالن، به‌لام ئینتر له‌وه زیاتر ناخۆشه سه‌یری بکه‌م. له‌به‌رئه‌وه نو کاشی جوداده‌که‌مه‌وه، سی که‌رته سی ده‌کاته نو، به‌لام له‌وه‌ش وه‌رسم، نو خشتی کاشی ده‌توانن چیم پیلین؟ چوارگۆشه‌یه‌کی تر جیاده‌که‌مه‌وه که له 16 کاشی پیکه‌توو، ئیستا‌که هه‌ر کاشیه‌ک له‌وانه به‌شیکی یه‌که‌یه‌کی گه‌وره‌تر پیک ده‌هینن، بی‌گومان خۆیان ئا‌گایان له‌وه نیه، به‌لام من ئه‌وه ده‌زانم. هیشتام هه‌ر بێمانا دینه به‌رچاوم، له‌به‌رئه‌وه چوارگۆشه‌یه‌کی تر جوداده‌که‌مه‌وه که له 25 کاشی پیکه‌توو. له‌سه‌ر پینج کاشی سه‌ری سه‌ره‌وه پیتی "ب"، "ی"، "ی"، "ت"، "ا" ده‌نوسم، ده‌مه‌وێت چوارگۆشه‌یه‌کی ئه‌فسوناوی له‌و پینج پیته‌وه دروستبکه‌م.

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

ده‌گوڙیتته‌وه. ئەگەر پۆژیک له پۆژان زیندانی بکریم و لەسەر زهویه‌که چوارگۆشه‌یه‌کی 49 کاشی لیبیت، ئەوا هەرگیز بیتاقت نابم. من جیهانم بینووه. ئەگەر هیلیکی نادیارێ ته‌وه‌ره‌یی له سوچی سه‌ری سه‌ره‌وه‌ی لای راسته‌وه، واته له کاشی ژماره 43، ئەوا بۆ خواری خواری سوچی چهپ، واته به‌ره‌و کاشی ژماره 43، ئەوا دوو سیگۆشه‌ی گۆشه وه‌ستاوم ده‌سته‌که‌ویت، به‌راست خۆ من له‌وه‌وپیشیش ئامازهم بۆ ئەوه کرد، چونکه پیک وه‌کو ئەو کاته‌یه که کاشیه‌ک له‌تبه‌که‌ین، چوارگۆشه هەر چوارگۆشه‌یه، ئینتر چ گه‌وره‌بیت و چ بچوک. درێژی هه‌ریه‌ک له‌وه دوولایه‌ی که گۆشه وه‌ستاوه‌کان پیک ده‌هینیت، هه‌وت درێژی کاشیه. سه‌رحه‌می لیکدانی هه‌موو چوارگۆشه‌کانی لا وه‌ستاوه‌کانی دوو سیگۆشه‌که ده‌کاته 98 درێژی کاشی. نازانم په‌گی دووجای 98 ده‌کاته چه‌ند. ئامیریکی ژمیریای بچکۆلانه‌م له جانتاکه‌مدا دۆزیه‌وه؛ په‌گی دووجای 98 ده‌کاته 9.8994949. که‌واته ژیی ئەو سیگۆشه لاوه‌ستاوانه ده‌کاته 9.8994949 درێژی کاشی. ئەوا ئەوه‌شمان زانی، به‌لام من وه‌ک شتیکی سه‌یر ده‌بینم که ته‌وه‌ره‌ی هه‌وت که‌په‌ت هه‌وت کاشی ژماره‌یه‌کی هینده ناشیرینی لیده‌ربچیت. تاراده‌یه‌ک وه‌ک ئەوه وایه که له‌ناکاویکدا بکه‌ویتنه ناو بۆسه‌یه‌که‌وه، به‌لام هه‌میشه گیره‌شیوینی توانایه‌کی تایبه‌تی هه‌بووه که له‌ناوه‌وه جیهان ورد و خاشبکات، له‌سه‌روئه‌وه‌شه‌وه شتیک هه‌یه که پیک ناکه‌ویت، ده‌لیت شتیک له‌نیوان کاشیه‌کانه‌وه پرسیار ده‌کات، بیگومان ئەوه پۆحه و به‌سه‌ر کاشیه‌کاندا ده‌خولیتته‌وه و ده‌پرسیت؛ ناکریت 49 کاشی بکه‌ین به‌ دوو که‌رته‌وه، ئەو کاته به‌ چ شیوه‌یه‌ک نیوه‌ی کاشیه‌کان سور ده‌بن و

و منیش به‌تۆبه یه‌ک له‌دوای یه‌ک لییان وردده‌بمه‌وه. ئەگەر کاشی ژماره 13 به‌شیوه‌یه‌کی ته‌وه‌ره‌یی بکه‌م به‌ دوو به‌شی وه‌ک یه‌که‌وه، ئەوا بیگومان دوو سیگۆشه‌ی دوولایه‌که‌سانم ده‌ست ده‌که‌ویت، به‌لام ته‌نانه‌ت په‌نجه‌یه‌کیشی بۆ نابهم، چونکه من له‌وه که‌سانه نیم که شتومه‌کی ناو مال بشکینم، هه‌رچه‌نده ده‌زانم ئەگەر بۆ ماوه‌یه‌کی زۆر ته‌ماشای بکه‌م، له‌وانه‌یه هه‌ر به‌نیگا وردی بکه‌م. دیسانه‌وه سه‌رنج ده‌خه‌مه‌وه سه‌ر ئەو ته‌خته‌ی که له "شه‌ش به‌ شه‌ش" کاشی پیکه‌اتوه. ته‌ختیکی شه‌ش به‌ شه‌شی کاشی شتی زۆری له‌سه‌ر ده‌کریت، هه‌ر زۆر زۆر، له‌دلی خۆمدا ده‌لیم "بۆ نمونه ده‌توانین له‌سه‌ر هه‌ر کاشیه‌ک چیرۆکیک بنوسین، ئەوه هه‌ر زۆر ئاسانه".

کورسیه‌کم لابر و ئیدی ده‌توانم هه‌موو سه‌رنج به‌خه‌مه سه‌ر 49 کاشی. به‌بێ ئەوه‌ی چاوم بتره‌کینم ده‌توانم هه‌ر هه‌موویان ببینم، وابزانم توانایه‌کی تایبه‌تیم تی‌دایه و ده‌توانم چاوم له‌سه‌ر هه‌موو کاشیه سیرامیکه‌کان دانیم. من زیاد له‌ راده دلم به‌و چوارگۆشه‌یه‌ی دواتر خۆشه و قه‌ت له‌بیرم ناچیتته‌وه، چونکه به‌راستی هه‌وت که‌په‌ت هه‌وت کاشی هه‌قیقه‌تیکی په‌تییه، خودی دوائه‌نجامی ژبانیه. ناواخنی بوونی ژبان له‌ چوارگۆشه‌یه‌که‌دایه که له 49 کاشی سیرامیکی سور و سه‌وز پیکه‌اتوه و له زۆری ژماره 15 ئوتیلی "لونا کۆنقینتۆ"ی شاری "ئامالفی" دایه. ته‌ماشای عه‌لاگه‌ی جل هه‌لواسینه‌که ده‌که‌م، به‌لام هه‌رئه‌وه‌نده‌ی دیسانه‌وه نیگام ده‌خه‌مه‌وه سه‌ر زه‌ویه‌که، یه‌که‌سه‌ر چاوم ده‌چیتته‌وه سه‌ر چوارگۆشه‌که، ته‌نانه‌ت یه‌ک ملیمه‌تریش له‌شوینی خۆی نه‌جولاوه، بیگومان ئەوه‌ش به‌هۆی ئەوه‌وه‌یه که شیوه‌که‌م له‌ مێشکدا ماوه، فۆرمه‌که له‌ زه‌ویه‌که‌دا نیه، به‌لکو ئەو که‌سه خلو‌قاندوویه‌تی که چاوی له‌ شوینیکه‌وه بۆ شوینیکی تر

نیوه که ی تریشی سهوز؟ ههسته ده که م په شوکاوم، گومان له میښکی خوم ده که م.

جوړه پیزکردنیکي زیاتر پزگاری کردم، چوارگو شهیه که له 64 کاشی پیکهاتووه. ناچار بووم که میځ پال به میږی نویسه که ی "نییس" وه بنیم. قورس بوو، جگه له وهش به م نیوه شه وه هره وک هه وره گرمه دهنگی دایه وه. ههشت که رت ههشت دهکاته 64، هیچ گومانیک له وهدا نیه، نیستاکه 32 کاشی سور و 32 کاشی سهوز له چوارگو شه که دایه، هر به بی نه وهی هیچ شتیک بکه م، هاوئا ههنگیه کی پراوپرم له به رده ستادا بوو. نیستاکه هاوسهنگیه کی ته واهو تیم له نیوان سور و سهوزدا به رهم هیناوه. به دهر له وهش نیستاکه ده توانم یاری شه تره نج بکه م، له وانه یه ههر له سه ر هتا وه هه موو مه به سته که له وهدا بووبیت که یاری شه تره نج بکه م. من زور به باشی ده توانم له گهل خومدا یاری شه تره نج بکه م، به بی داشیش ده توانم یاری بکه م، من هه میسه نه و توانایم هه بووه؛ یه ک، دوو، سی، چوار، پینج، شهش، ههوت، ههشت پیزم هه یه. قه لاکان و نه سپه کان و فیله کان و شازن و پاشا له پیزی یه که مدا داده نیم؛ "a", "b", "c", "d", "e", "f", "g", "h". هر زور ئاسانه، پراوپر ئاگام له هه موو ته ختی شه تره نجه که یه، هه موو خانه کان به یه ک جار ده بینم. من یه که یه که داشه کان له سه ر ته خته که داده نیم و به وردیش یه ک به دوا ی یه کیان ده هیمنه به رچاوم. له مه رمه ری رهش و سپی دروستکراون و زور گه وره شن، گه وره ترینیان پاشاکان و شازنه کانن، دریژیان له سه رو 30 سانتیمه تره وه یه.

من پاشای سپیم و له سه ر خانه ی یه که مم، واته شوینیکي سورم به خوم به خشیوه، له سه ر بلیته که م نوسراوه "e1"، تا بلیت شوینیکي نایابه،

تایه ته به پنگه ی په رتووک

له شوینیکي پیزی یه که می ئورکیسترایه ک ده چیت، بیگومان ده بیت هه رواش بیت. هه موو داشه کان ی تر له سه ر شانو گه وره که ی به رده ممدا وه ستاون، که میځ رقم له پیزی سه ربازه کان ی خومه، هه رزور نزیکن لیسه وه و بونیکي ناخوشیان لیډیت، به لام له وه سهری نه وه سه ره وه به لای چه پمدا شازنی رهش به رونی ده بینم، له سه ر "d8"، نه ویش له سه ر کاشیه کی سیرامیکی سور وه ستاوه. به پروای من نه ویش شوینیکي باشی به رکه وتووه، به ده سته چه پم ده ستیکي بو راده وه شینم، نه ویش به شیوه یه کی جوان و پرله نه یینی ده ستم بو راده وه شینیته وه. تاجیکي له سه ر دایه، له ئالتونی نایاب دروستکراوه و بریقه ی دیته وه.

داشه کان شوینی خویان گرتووه و نیستاکه ش یاریه که ده ست پیده کات. من هه روا به کردنه وهی ئاسایی پاشا ده ست پیده که م؛ "e4_e2"، نه ویش به نه ده به وه به "e5_e7" وه لامم ده داته وه. من نه سپه که م ده جولینم بو نه وهی پاریزگاری له سه ربازه که م بکه م؛ "c3_b1"، به لام نه و جولیه کی چاوه پروان نه کراو ده کات و شازنه که ی له "d8" ده خاته سه ر "f6"، به لام بو؟ پیډاده گریټ، ئازایه! من سه ربازی "d2" بو "d3" ده جولینم، بو نه وهی پاریزگاری له سه ربازی سه ر "e4" بکه م. نه ویش فیله که ی ده جولینیت؛ "c5_f8". نه و شازنه بیر له چی ده کاته وه؟ دیسانه وه نه سپه که م ده جولینمه وه و هه ره شه له شازنه که ی ده که م، بو نه وهی بیگه رینمه وه دواوه؛ "d5_c3". نه و جا ده قه ومیت و به هیچ جوریکیش ناتوانم هیچ شتیک بکه م؛ شازنه که ی له "f6" ده جولینیت و سه ربازی سه ر خانه ی "f2" ده خوات. شازنی رهش هه ر زور نزیکن ده که ویته وه لیم، کشم لیډه کات، بونی گیلان و هه ل وژه ی لیډیت، به لام نه گبه تیه که له وه دایه که ناتوانم ده سته بو به رم. گه وره ترین هه له مکرد که یاریزانیکي شه تره نج بیکات، من هه تا لوتی خوم ده بینم

www.pertwk.com

و له وه زیاتر نازانم بیربکه مه وه، له لایه کی تریشه وه حسابم یو جولای پیشوتی یاریه که نه کردبوو. نه وهم له یاد کردبوو که شارژن رابوردویه کی هیه، که له ره چه له کیکی نه جیبزاده وه هاتوو، له بیرم چووبوه وه که مال هه کی پره له ناویشم، ئیستاکهش فیلیکی نهینی به تهریبی له سهر خانه ی "C5" داناوه. نه وه که له کاتی دهرکه وتنی هه قیقه تا پاریزگاری له شارژن دهکات و ناهیلایت بگیری. من کش ماتم لیکرا!

یاریه کی کورتبوو، ههر زور کورتخایه ن بوو. شارژنی رهش به سهرمدا زالبوو و یاریه کهم دوړاند. من تاوانبارم، مه به ستم نه بوو، به لام به دهستی ناانقه ست تاوانیکی گه وره م کرد و به هوو نه وه وه تاوانبارم. من که هه میسه دهموت خه لکی زه پریه که شهرمیان له لا نه ماوه - وا خوم بئشه رمتترین تاوانم کرد که پیاویک بیکات.

له سهر جیگا کهم پالکه وتم و توانیم یه که دوو سه عاتی کهم بخه وم. که چاوم کرده وه، وه که نه وه وابوو که له یه کهمین یان دوا هه مین رورژی ژیاندا خه به رم ببیته وه. خه ویکی خوشم به کچیکی بچکوله وه بینی که به ره وروم هات و چه پکیک گولی "پیلایو ئالتونی ماریا" به دهسته وه بوو. نازانم له لای "سوگنسقا" وه بوو یان له لای یه کی که له دهریا چه گه وره کانی سویده وه بوو. به لام ته نه ها خه ونیک بوو هیچی تر. دیسانه وه له سهر میزی نوسینه که دانیشتمه وه، کاتر میر نوویه. شته کام کو کردو ته وه، له پاش یه که دوو خوله کی کهم ده چه دهره وه و پاره ی ئوتیله که دده م. نه گهر ریگه م پی نه دهن جانتا کهم له ژوره که ی "بییتا" دا دانیم، نه وا ده یبه مه پو لیسه خانه که. به لایه نی که مه وه

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

نامه ویت له ئوتیله که دا به جیی بهیلم، چونکه هه زنا کهم دواتر بگه پریمه وه بوو.

هه سته کهم شتیکی گرنگم له یاد کردوو. دواتر نه و شته م بیرکه وته وه؛ من نه مده زانی چ کاتیک و له چ شوینیکا "بییتا" ده بینمه وه؟ ئیمه له سهر نه وه ریک نه که وتین. به لام له هه موو باریکا ده بیت لی ره دا نه میلم، ده بیت له ناگایی خوم دوربکه ومه وه.

کو مپیوته ره جانتاییه کهم له ژوره که دا به جیده هیلم. له یادی ده کهم، هه روا دا یده نیم بوئه وهی خه لکی ببینن و بیر لیکه نه وه. هه موو نه و فایل نه م سپیوته وه که به پیویستی نازانم، به لام نه و فایل نه م جیهیشتوو که مه به ستمه بمیننه وه. زور زورن، ههر زور زورن. هینده ی بیرو که ی سهره کی و نه ندیشه ی تیدایه که به شی سهرجه می نوسراوه کانی کو مه لیک نوسهر دهکات. ده توانم پارچه کاغه زی کهم له سهر کو مپیوته ره که دانیم له سهری بنوسم "نه مه مولکی هه موو نوسهرانی جیهانه. فهرموون به ئاره زوی خوتان لی بیه ن، هه مووی به لاشه". نه و کاتهش به ئاره زوی خویان چی لی ده کهن با بیکه ن. من به لامه وه ئاساییه گهر وهک پی شوو به رده وامین، گهر وهک پی شوو سه مابکه ن.

به لام رام ده گوړم. له سهر پارچه کاغه زیکی زهره ده نوسم "بو بییتا" و ده ینوسیم به کو مپیوته ره که وه. من ته نه ها نه وه نده ده خوازم که ریگه م پییده ن وهک مروقیکی ئاسایی بژیم، هیچی ترم ناویت. ته نه ها نه وه نده م ده ویت که ته ماشای بالنده کان و دره خته کان بکه م و گوو بو پیکه نینی مندالان بگرم.

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

www.pertwk.com

وا که سیک له‌ده‌رگا کهم ده‌دات. منیش ده‌لیم «به‌یارمه‌تیت ده‌قه‌یه‌ک»
ئینجا گویم له‌ده‌نگی "بییتا"یه. ده‌لئیت "له‌باخچه‌ی کلێسه‌که‌ی
خواره‌وه‌چاوه‌پوانتم".

ئهمه‌یان یه‌که‌مین یان دوا‌هه‌مین پوژی ژیانمه. نازانم بویرم ئهو
ئومی‌ده‌م هه‌بی‌ت که‌په‌رجویه‌ک روبات یان نا. هه‌موو ئهو شتانه‌ی که
نوسیومن ده‌پاریزم و کۆمپیوتنه‌ره‌که‌م ده‌کوژینمه‌وه. هه‌موو شتیک
ئامادیه. ئاماده‌ی گه‌وره‌ترین گۆرانی‌کاریه.